3 1761 08819618 3

S. S. Blichers
SAMLEDE NOVELLER
OG
SKITSER

III-IV BIND

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

B64835

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

JULEFERIERNE

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

39539
25.7.91

III BIND

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

Juleferierne.

Af en gammel Skolemands Erindringer.

1.

Snefog.

Tredive Aar gammel fik jeg Rektoratet i en jydsk Købstad. Jeg tiltraadte mit Embede ved Paasketid, og dog var jeg til Julen endnu ikke gift — ej engang forlovet.

Det kunde være mig vanskeligt nok at forklare et saadant Underværk, der var saa meget større, som jeg ej alene dyrkede de alvorlige Muser, men tillige var en nidkær Offerpræst i deres muntre Søstre Thalias, Terpsichores og Euterpes (Komediens, Dansens og den lyriske Poesis Gudinder) Templer. Uden Mytologi: jeg var første Violin i alle Koncerter, første Elsker paa vort Privatteater, og det var en almindelig Mening blandt alle Stadens unge Damer, at det aldrig havde den rigtige Art med Figaro og Molinasco, naar Rektoren ikke førte dem op.

Julen var for Haanden. Jeg havde roet (ɔ: glædet) mig til et Par Ugers otium (Ferie), da jeg i dette Tidsløb tænkte at fuldende min Doktordisputats »om de gamles selskabelige Forlystelser«.

Men uventet indbødes jeg til at deltage i de nyeres.

Kammerraad Hansen (jeg giver ham dette

Navn, fordi saa mange bærer det, og jeg er en Hader af de mystiske **, der saa ubehageligt standser Læsningen) fra Ulvedal, som havde en Søn i Skolen, kom for at hente denne hjem og trængte med saa godmodig Heftighed ind paa mig om at gøre Følgeskab, at jeg omsider indvilgede paa det Vilkaar at vorde befordret hjem, saa snart jeg ønskede det.

Mod det mulige Tilfælde, at Tiden stundom kunde vorde mig lang, forsynede jeg mig med en Duodezudgave af gamle G e l l e r t.

Saa snart jeg havde indvilget, sagde Kammerraaden:

»Monstro vi ikke kunde faa Konrektoren lokket med?«

»Og alle Hørerne, Fader!« lagde Sønnen til.

Dette Indfald blev straks sat i Værk, og da jeg, efter Begæring, anvendte mine bona officia (velvillig Mægling), fik vi ja hos dem alle undtagen hos Tredje-Lektiehøreren, der ikke befandt sig vel.

Men førend jeg begynder paa Fortællingen om vor Udflugt til Ulvedal, tror jeg at burde give et Skyggerids af disse mine Medlærere, der alle var ugifte som jeg selv, men for Resten ikke lignede hverandre i nogen Ting.

Konrektoren havde været gift; men nu i mange Aar Enkemand og barnløs, levede han temmelig stille med en gammel Søster, som bestyrede hans lille Husholdning. Han var en Mand af sunde og gode Grundsætninger, bestemt Karakter og fast Vilje, alvorlig og dog blid i sit Væsen, en fortrinlig Skolemand baade som Lærer og Opdrager og fuldkommen grundig i de Videnskaber, han over et Kvart Sekulum havde foredraget, nemlig Latin og Græsk.

Disse Sprogs klassiske Forfattere var hans kæreste Omgangsvenner, fremfor alle H o r a t s, hvem han kunde udenad og citerede ved alle Lejligheder.

I hans ensformige Liv fandt kun den ene Afveksling Sted, at han hver Søndag Aften spillede Toc-

categli med Femte-Lektiehøreren. Ogsaa her brugte han sin egen antikke Terminologi. Hukken for Eksempel kaldte han bestandig Principilus, Marchen hed hiberna, og naar han gik over, glemte han aldrig at sige: »jacta est alea, jeg gaar over Rubikon.«

Hans nu nævnte Modstander ved Brætspillet, hvem vi herefter vil kalde Qvintus, var, da jeg lærte ham at kende, paa Alder med Konrektoren — en Mand paa tresindstyve, stor, firskaaren og begavet med en Jernkonstitution.

Hans Ansigt var i Forhold til Kroppen stort, farveløst og barskt, uden mindste Udtryk af nogen som helst Sindsbevægelse — ej engang Vrede. Der er et Ordsprog: »at man ikke kan se Folk længere end til Tænderne«; men ham kunde man ej engang se saa langt; thi den store Overlæbe hang ned over Underlæben, endog naar han spiste, og ingen havde nogen Sinde set ham smile. Naar han lo, da hørtes blot enkelte hule Stød eller Drøn, der ikke gjorde mindste Forandring i hans alvorlige Aasyn.

Han beherskedes kun af een — jeg kan ikke sige Lidenskab — men Tilbøjelighed: den at samle Penge, hvorfor han ej heller nænnede at spise sig mæt undtagen ved andres Bord, hvor han da rigtignok tog dygtigt til sig. Men brugte han Munden flittigt ved Bordet, da lod han den og hvile paa alle andre Tider. Aldrig tiltalte han nogen først; han holdt sig blot til Svar, og disse aldeles i Lakonernes Smag. Kun paa Skolen anvendte han sine overordentlig kraftfulde Taleorganer.

Han var ingen daarlig Lærer; kun havde han en egen Maner, den han fulgte saa nøje som et Ritual. Til de Bøger, han tydede, havde han nemlig en dobbelt Oversættelse, en bunden og en fri, og jeg kan ikke nægte, at jo den sidste ofte steg til Tøjleløshed.

Saaledes erindrer jeg blandt andet, en af de første Dage jeg var paa Skolen, at have hørt ham gen-

nemgaa en Scene hos T e r e n t s, hvor der forekommer den Sats:

»Ira amantium amoris est integratio.«

Da Disciplen havde oversat ligefrem:

»De elskendes Vrede er Kærligheds Fornyelse,« raabte han: »f r i t!«

Disciplen begyndte: »Naar Kærester skændes – «

»De æ Løwn, din Slubbert!« tordnede han (hans frie Oversættelse var gerne ren jydsk) »det hedder: Naar Katteren rywes o. s. v.«

De skælmske Drenge lod ofte, som om de ikke huskede hans Travestering, for at faa ham selv til at komme frem med den. Naar hele Klassen da gav sig til at le, blev han slet ikke vred, men sekunderede vel endog med et hult »hø, hø, hø!«

Han skulde virkelig ikke været ilde lidt af dem, naar han blot havde været mindre gerrig og tillige, hvad man her i Provinsen kalder mindre n æ r i g. Naar Qvintanerne (femte Klasses Disciple) kom fra deres Hjem efter Ferierne, maatte de derfor stedse melde sig hos ham; men den, der kom tomhændet, blev ikke vel modtagen.

»Har du ellers intet Bud til mig fra din Mo'er?« spurgte han, naar Disciplen ikke mindede sig selv.

»Nej!«

»Har hun slet intet Smør flyet dig med?«

»Nej!«

»Ingen Ost?«

»Nej!«

»Heller ingen Kyllinger?«

»Nej!«

»Go din Vej, din dowen Slog!« brummede han da. »Jeg gider ikke sit dæ for miin' Øwn.«

Denne hans Nærighed var saa meget lumpnere, som han gerne solgte de Naturalier, der blev ham forærede, og kun fortærede det, der var i lav Torvepris.

Hans Klædedragt svarede til hans Levemaade. Den daglige bestod af en brungul Enspænderfrakke, ditto Knæbukser og lange stive Støvler, af hans Vest saa man lige saa lidt som af hans Tænder. Hans sorte Halsklæde faldt lidt i det brunrøde, og hans Piskeparyk i det rødgule; thi den fik kun Pudder til de trende Højtider, samt de to Gange han aarlig kommunicerede, ved hvilke Lejligheder ogsaa hans ældgamle sorte Klæder kom for en Dag.

Qvartus var næsten i alle Henseender det modsatte til Qvintus.

Lille, spinkel og væver, havde han endnu i sit fyrretyvende Aar meget tilbage af vore yngre Dages Pænhed og Bestræbelse for at behage Damerne, hvorvel han i denne sidste bestandig syntes at have været uheldig; i det mindste var han aldrig med nogen Pigelil kommen saa langt som til Brudeskammelen.

Da Venus var ham saa ugunstig, havde han begivet sig i Tjeneste hos den Gud, der trøster saa mangen ulykkelig Elsker og Ægtemand. Dog var han, paa den Tid jeg lærte at kende ham, endnu ikke rent forfalden, men pimpede kun saa smaat.

Disciplene, som snarere end alle andre opdager en Lærers Fejl og Svagheder, var og her de første, som mærkede den gode Qvartus' jævnlige Libationer (Drikoffer) til Fader Evan, idet han under Læretimerne flere Gange gjorde sig Ærinder ind paa sit Værelse, snart efter et Lommeklæde, snart efter en Bog og saadant mere.

En anden Skrøbelighed, af hvilken mange benyttede sig for at have Smaaløjer med ham, var denne, at han gerne pralede af sin fordums, endnu ej ganske opgivne Lykke hos Damerne, hvorfor han og skar hele Kønnet over een Kam. Da denne hans Grille ikke var nogen Hemmelighed, kan man nok forestille sig, at han ej alene blandt Mandfolk, men og i Dameselskab ofte maatte holde Lyset. De skælmske Piger stræbte da ved et under saadanne Om-

stændigheder ganske uskyldigt Koketteri at bestyrke ham endnu mere i Indbildningen af hans egen Uimodstaaelighed.

Om Tertius kan jeg fatte mig kort.

Han var et af disse Dusinmennesker, som mangler Selvstændighed eller selvegen Karakter og antager derfor, ligesom visse Dyr, Farven af de dem nærmest omgivende.

Han var — efter Verdens Dom — »et godt Menneske«, fordi han gjorde intet ondt (i aktivisk Bemærkelse), fordi han saa vidt muligt føjede sig efter alle, fordi han aldrig modsagde nogen, og fordi han gjorde alting med og alting middelmaadigt — eller i det højeste kun temmelig godt. Han var en temmelig god Lærer, en middelmaadig Musikus, dansede temmelig godt og spillede middelmaadig Lombre. Han var paa Alder med mig, skønt hans jævne, aldeles ulidenskabelige Væsen lod mange antage ham for ældre, hvilken Formodning desuden bestyrkedes af hans mørke Haar og stærke Skæg.

Saaledes kender vel Læseren nu temmelig godt det lærde Selskab, der havde besluttet at tilbringe Julen paa Ulvedal. Jeg, fordi jeg ikke kunde imodstaa en gæstfri Mands hjertelig mente Overtalelser, Konrektoren, fordi han ikke kunde imodstaa mine, Qvintus, fordi han ventede at leve godt paa en andens Bekostning, Qvartus, fordi han ventede gode Drikkevarer og Dameselskab, og Tertius, fordi — alle vi andre vilde derud.

Det blev henimod Aften, inden vi kom af Sted. I Kammerraadens Kane, som kun rummede to Personer, sad han og jeg; han selv var Kusk, hans Son sad bagpaa. Slæden, som fulgte os, førte de fire andre Lærere.

Det havde hele Dagen været stille graat Vejr; men ved vor Udkørsel af Byen begyndte en Sydostvind at rejse sig og oprøre den løse Sne, der syntes at dampe som en fin Røg hen ad Digekammen paa den

indgrøftede Vej; dog haabede Kammerraaden at lange de to Mil til Ulvedal uden Hindringer, da Hestene var raske og Vejen ham velbekendt.

Vi smurte dygtig paa, som det hedder her i Provinsen; men snart begyndte det ogsaa at sne ovenfra under stedse tiltagende Blæst, og næppe var vi komne en halv Mil frem, førend Himmel og Jord stod i eet — alt var hvidt baade foroven og forneden.

Det var første Gang i mit Liv, at jeg befandt mig til vild Mark i et ret alvorligt Snefog. Ubevant altsaa med Besværlighederne og med Faren, forlystede jeg mig over Uvejret, som Barnet over en Ildebrand, som Ossians Carthon, der han fortæller om sin Fædreborgs Ødelæggelse:

»Røghvirvlerne,« siger han, »frydede mine Øjne; jeg vidste ikke, hvi Kvinderne græd.«

Ogsaa mig frydede disse Snehvirvler, der indhyllede os som i en tæt Sky; heller ikke vidste jeg en Tid lang, hvi den muntre Kammerraad blev saa alvorlig og ordknap.

Endog længere hen paa Aftenen, da vor Forfatning virkelig ikke var til at skæmte med, følte jeg selv i min Frygt en vis lønlig, maaske jeg tør kalde den romantisk, Lyst, som ofte udspringer af Faren, naar denne just ikke truer med uundgaaelig Undergang. Jeg forestillede mig, at jeg var paa Havet i en forrygende Storm.

Kørselen lignede temmelig en Sejlads; Kanen slingrede, dukkede op og ned som et Skib mellem oprørte Bølger, og dens Spor udslettedes lige saa snart. Her, tænkte jeg, har vi da en femte »usporlig Vej«, som billigen kan føjes til »Ørnens Vej i Luften, Slangens Vej i Bjergene, Skibets Vej i Havet, og en Mands Vej til en Kvinde.« Men hvorledes skulde Salomon falde paa »Kanens Vej i Snefog?«

Vi kunde nu vel have været undervejs en halvanden Time og burde altsaa med den hurtige Kørsel

snart været ved Maalet, da Kammerraaden holdt for at raadføre sig med sin Kusk om Vejen; paa Herrens Tilraab kørte denne tæt hen til Siden af os og bejaede Herrens Ytring, »om det ikke var fejl?«

Til den derpaa følgende Bebrejdelse svarede han: »at han havde stolet paa sin Husbond.«

Der, hvor vi standsede, var Læ, og foran os kunde vi gennem Snedampen skimte noget mørkt som en Bakke eller et Hus. Kusken blev skikket hen for at undersøge denne Genstand.

Vi Passagerer tog os denne Hændelse endnu temmelig let.

Konrektoren var den første, som aabnede Samtalen med at deklamere et Par latinske Vers af Ovid, der beskriver Vinteren ved det sorte Hav, hvortil Qvartus bemærkede: »at Digteren næppe havde følt Kulden bedre end han, og at en Kakkelovn eller noget andet varmt var en ønskelig Ting.«

Disciplen forstod straks hans Mening, sprang hen til Slæden og fremtog da en Flaske med Spiritus i, af hvilken vi alle, paa Konrektoren nær, fik os en Slurk.

Imidlertid kom Kusken tilbage og berettede, at vi befandt os ved Kanten af en Skov — hvis Navn jeg ikke mindes — en Fjerdingmil fra Ulvedal, og at han snart skulde finde hjem. Han kørte nu foran med Slæden.

Det ophørte lidt efter lidt at sne ovenfra. Blæsten lod til at have sagtnet sig; vi hørte kun en dump Susen i den formentlige Skov. Og da vi dertil havde fuldkommen Ly af den, var vi vel til Mode i Haabet om snart at komme under gæstfrit Tag.

Dette Haab skulde ikke saa meget snart opfyldes: vi kørte og kørte; men der kom ingen Ulvedal. Efter en god halv Times Fart over en temmelig ujævn Bund, hvor vi tidt var nær ved at vælte, standsede Kusken med den trøstelige Erklæring: »at han ikke vidste, hvor han var.«

Eventyret, som hidtil for sin Nyheds Skyld havde moret mig, begyndte nu at vorde lidt betænkeligt. Kammerraaden bandte sin Kusk, Kusken sine Heste; men min Konrektor trøstede os med et:

»Sodales! et hæc olim meminisse juvabit,« (Kammerater! at mindes dette, vil siden glæde os. Virgil.), og den stakkels Qvartus trøstede sig selv med nok en Taar af Flasken.

I det samme opdagede Kusken Sporet af en Slæde foran os. Vi besluttede at følge det, i sikker Forventning om inden kort Tid at naa en eller anden menneskelig Vaaning. Vi kørte og kørte, og se! jo længere, jo mere banet blev Vejen. Vi kørte atter i glad Forundring over det stærke Slag; men — endnu saa vi hverken Hus eller By; det var ubegribeligt.

Omsider øjnede vi noget sort tæt forud. Kusken gaar derhen og ser, at det er et af hans egne Hestedækkener. Det fandt sig da, at vi over en Time havde kørt rundt i vort eget Spor, og at vi netop var der, hvor vi første Gang havde gjort Holdt.

Det var ingen Spøg mer, Kammerraaden tog til at skænde paa sig selv, beklage os og gøre Undskyldninger, medens Kusken atter rekognoscerede. Han kom snart tilbage og glædede os med den visse Underretning, at vi ikke var langt fra Hus, da han havde opdaget et Lys, som han ganske bestemt forsikrede, ikke var nogen Lygtemand. Han satte sig op og drejede derhen; Kanen bagefter.

Vi gled nu hen ad en bred og lige Vej mod Lyset, der snart delte sig og saas at skinne fra tvende Vinduer. Herren og Kusken udtømte sig i Gisninger over, hvilket Sted det vel monne være, da der syntes at staa levende Gærde paa begge Sider af Vejen.

Nu standsede Hestene lige tæt ved Huset; Lyset bevægedes hurtigt derinde og forsvandt; men næsten i samme Øjeblik aabnedes en Dør med stor Alarm, og fra den lød et barskt:

»Hvem der?«

»Vildfarende Folk,« svarede Kammerraaden, »vær saa god at sige os, hvor vi er.«

»Gud bevar os, Hr. Kammerraad!« lød det igen, »hvorfor kommer De igennem Haven?«

»Hvad for en Have?« spurgte denne.

»Ih! Haven, Deres egen Have!« lød Svaret.

Og saaledes fandt det sig da, at vi paa en Snedrive var komne over Havediget ned ad en bred Gang, der var indesluttet af Avnbøghækker, og holdt nu uden for Havestuedøren.

Under Spøg og Latter ilede vi ind i Huset, hvor vi modtoges af Forvalteren, ham der først raabte os an, af Fruen og hendes tvende Døtre, der ventede paa os med en dygtig Natter. Og visselig! vi behøvede ikke at nødes: en Gaas og en Hare beholdt ikke andet end Skroget tilbage; især blev Gaasebrystet under Qvintus' Hænder og Tænder saa godt skeletteret, at Husets yngste Søn erklærede det uden videre Behandling tjenligt til en Springgaas.

Da Værtinden ikke havde belavet sig paa saa mange Gæster og slet ikke paa nogen saa graadig som Qvintus, maatte koldt Køkken erstatte det manglende. Da alles Madlyst omsider var stillet, begyndte hun først at spørge om Aarsagen til vor lange Udeblivelse og underlige Ankomst gennem Haven; men Søvnen indfandt sig saa hastig oven paa Maaltidet, at ingen svarede uden Konrektor, der i en snøvlende og slæbende Tone sagde:

»Infandum regina jubes renovare dolorem.« (»Du byder, o Dronning! at gentage vor usigelige Elendighed.« Æneas' Ord til Dido.)

Fru Hansen gjorde store Øjne til dette latinske Vers; men hendes Mand, der var studeret, sagde leende:

»Det er saa meget paa Dansk som: vi længes alle sammen efter Sengen, i Morgen skal jeg fortælle dig det hele.«

Qvintus udstødte nogle hule Lattertoner og

erklærede dette for en fri, men heldig Oversættelse, hvorpaa han rejste sig; vi andre ligesaa.

Et Kvarter derefter laa jeg begravet i Søvn og Edderdun.

2.

Klapjagt.

Da jeg næste Morgen aabnede mine Øjne, faldt de lige paa vor muntre Vært, der stod foran min Seng iført en grøn Frakke, kantet med Pelsværk, en lodden Hue paa Hovedet og med Vandstøvler op over Knæerne.

»Min Søn har fortalt mig,« sagde han, »at De er Jæger; jeg har derfor gjort Anstalt til en ordentlig Klapjagt. Vejret kan ikke være bedre; men Dagen er kort, derfor maa De undskylde, at jeg purrer Dem.«

»Av! jeg er bange, jeg vækker den gamle Mand,« vedblev han med dæmpet Røst og vendte sig om til den anden Seng, hvori Konrektoren laa.

Men denne var allerede vaagen; han slog Omhænget til Side og sagde:

»Leporem venator ut alta sectetur in nive — mane surgit.« (For at Jægeren kan spore Haren i den dybe Sne — staar han tidlig op.)

Kammerraaden lo, og efter at have paamindet mig endnu en Gang om Vigtigheden af Tidens Iagttagelse, gjorde han Plads for Tjeneren, der kom med Te og Kaffe.

Det varede ikke længe, inden jeg fuldt paaklædt til Jagten forenede mig med det øvrige Selskab ved Frokostbordet, hvor jeg af mine Medlærere kun forefandt Tredje-Lektiehøreren, som gjorde alting med. Alle de andre var mig ubekendte; men jeg erfarede snart, at her gaves Officerer og Præster, Herremænd og Bønder, ja saagar en Degn, der tillige viste sig som

Lyseholder for Samfundet, hvorvel han s v e d adskillige ved sine ofte bidende Svar.

Min Sidemand, en velfodret Pranger og Selvejer, sagde, med et Blik til Krudtmaalet i mit Knaphul: »A tænkte ikki, te di lærde —« (det var den velfornemme Mands Talebrug, at han næsten aldrig fuldendte nogen Periode).

Degnen, der herved fandt sig fornærmet, svarede for mig:

»Jeg har ogsaa lært Latin og tænker dog, jeg kan se lige ud ad en Bøssepibe, han ved.«

»Hm!« sagde Prangeren med et spodsk Smil, »naar en Hare bliver saa stor som en Stud, som saa —«

Degnen, der bedre end jeg kendte Betydningen af denne Figur, svarede lige saa spodsk:

»Han har vel aldrig haft sig en N e v e r k u k? (en Rus.) Kan han huske, da han faldt i Søvn ved den hule Eg og M i k k e l lettede Bagbenet over hans Støvle — han ved?«

Her brast hele Bordet i Latter; den snærtede holdt gode Miner og lo selv med.

I saadan Tone løb Samtalen fort, indtil Jagtherren kom ind og forkyndte os, at Klapperne var samlede.

Idet vi rejste os, kom Q v i n t u s og Q v a r t u s og satte sig ved det ledige Bord. Konrektor kom ogsaa, men ikke for at spise; han havde sin Rejsekavaj paa, en Nathue under Hatten og Stok i Haanden.

»Gud bevare os!« raabte flere med een Mund, »hvor vil De hen?«

»Paa Jagt!« svarede han og stødte Stokken mod Jorden med en Mine, som naar han paa Skolen raabte pax! (stille!) til Disciplene, »det er den første Gang i mit Liv, det vorder vel og den sidste. Domine confrater!« (Hr. Broder!) sagde han til mig, »jeg vil følge Dem, se Deres underlige Gerninger og opflamme Dem med min Tale.«

Dette vakte en almindelig Latter; men Kammerraaden sagde dog:

»Tal kun ikke saa højt, at Fjenden hører det!«

Og derpaa steg vi i de forspændte Slæder og gled fejende af Sted hen til den Skov, hvor Jagten skulde begynde.

Det var en af de Vinterdage, der, hvorvel i fuldkommen Modsætning til den smilende Sommers, i mine Øjne har en højtidelig, en — om jeg saaledes udtrykker mig ret — en hjertestyrkende Skønhed; et stille Snefald havde senere paa Natten klædt Jorden, Skov som Mark, i pureste hvidt. Enkelte Træstammer, Væggene i et Par fjerne Bondehuse var de eneste mørke Pletter i det uendelige Snehav, der trindt om smeltede sammen med Himmelen.

Himmelen var klar og aldeles skyfri; men Farver, glinsende, levende, som ingen jordisk efterligner, sølverhvidt, blegrødt, rødgult, rødblaat, purpurrødt, eller hvorledes vi i det fattige Tungemaal søger at beskrive dem—sammensmeltede, vekslede, dreves uafladeligt og dog umærkeligt, alt som Daglyset steg i Sydost. I Vesten højt sad Maanen med et lidet Indskaar i sin blege Skive. Den syntes tøvende at ville kæmpe med Solen om Lysets Herredømme.

Nærved blinkede endnu den Stjerne, som stedse ledsager Nattens Dronning og er den sidste, der viger for Dagens. Men da denne opsteg i sin blændende Skønhed, flammende, funklende, af det hvide Vinterhav, jagende foran sig Morgenglansen vidt ud over, højt op ad Himmelbuen, da dens Lueblik faldt som et oplivende Smil paa den blege og kolde Jord, der nu rødmede lig en Brud ved Brudgommens Nærmelse, da Træernes Sølvergrene glimrede i Morgenlyset, Rimfunkerne gnistrede i den klare Luft og tindrede som Diamanter paa de snedækkede Marker — men hvor fandtes vel den dødelige, der ejer Ord for den sødeste, reneste af alle Glæder? vi har jo kun eet Organ baade for Glæden og Sorgen — Taaren.

Slæderne holdt ved Kanten af Skoven. I største Stilhed steg vi ud.

Kammerraaden, der selv satte af, anviste med Hvisken og Fingerpeg vore Stader op igennem en lang og dyb Dal. Min Konrektor blev hos mig, men maatte finde sig i at tage Plads bag ved det Træ, foran hvilket jeg stillede mig.

Jeg formanede ham endnu en Gang at holde sig rolig ved Synet af fremkommende Vildt og ventede med Bøssen ved Hoften paa Signalet til Jagtens Begyndelse.

Efter et halvt Kvarters Forløb lød kort forud til højre et Knald, saa et til venstre og det tredje i Midten, og derpaa Klappen og Banken paa Træstammerne, tillige med den anførende Skyttes og de næstkommanderende Skovfogders Raab.

Snart viste sig en statelig Kronhjort øverst oppe paa den modstaaende Banke. Han standsede nogle Øjeblikke, saa sig tilbage og klippede med Ørerne, og derpaa sprang han i kort Galop lige hen imod mig. Paa ti Skridts Afstand stod han atter stille og drejede Hovedet. Jeg holdt ham paa Halsen og trykkede til; han faldt.

Konrektor stak Hovedet om til mig og spurgte, hvad det var? Jeg pegede paa Hjorten, som laa i de sidste Trækninger.

»Macte virtute esto!« (til Lykke med din Tapperhed!) raabte min Sekundant triumferende.

Jeg bad ham indstændig om at dæmpe sin Glæde og sin Stemme og ladede igen.

Bakken foran var jævnt opskydende og temmelig bar for Træer, saa at jeg kunde overse den hele Skydeplads lige til baade øverste og nederste Ende af Dalen.

Det var et yndigt Syn for en Jæger, hvorledes Vildtet, alt som Klapperne drog frem, kom springende, humpende eller luskende hid, Raadyr, Harer og Ræve, de sidste forsigtigt spejdende efter en sikker

Gennemgang og hine firmende planløst hid og did, snart farende tilbage og snart i deres blinde Frygt hurlende tæt forbi Skytterne, alt under livlig Skyden — mine Træffer, mine Bommer.

Konrektor kunde ikke bare sig for at hviske til mig, naar han saa noget:

»Ecce! ecce!« (Se! se!).

Hvortil jeg igen hviskede med halv Mund:

»Tace! tace!« (Ti! ti!).

Endnu var intet kommet mig i passende Skudvidde.

En Ræv havde længe gaaet frem og tilbage hen ad Bakkens øverste Kam. Omsider forsvandt han paa den anden Side. Straks efter forkyndte de vilde Skrig fra Klapperne, at han søgte at snige sig igennem dem; men kort derpaa pilede han ned imod min anden Sidemand til højre.

Denne traadte ubesindigt et Par Skridt frem og lagde an. Ræven snoede sig som en Vind — Bøssen knaldede — forbi! Nu blev han ved i Farten sidelæns hen forbi min næste Sidemand; han skød — ogsaa forbi!

Med lønlig Glæde over disse Fejlskud ventede jeg nu, at Raden skulde komme til mig; men ak! alt for tidligt ytrede min Bagmand samme Forventning i et alt for lydeligt:

»Jam ad triarios venit res.« (Nu falder det Kærnetropperne til).

Vips! gjorde M i k k e l atter en Vending og frelste sig bag ud mellem mine to Sidemænd, der, ærgerlige paa sig selv, gjorde lange Halse efter Skælmen. Jeg selv kunde ikke undertrykke et harmfuldt:

»Aa fy da!«

Men jeg maatte dog til sidst le ved min Kollegas Undskyldning:

»Jeg troede profekto ikke, at han forstod Latin.«

Nu raabtes af.

Skytterne samledes om den fældede Skovens Konge, og med Stolthed delte jeg deres Glæde over dette lykkelige Skud; thi et stort Dyr var paa Ulvedals Jagt en stor Sjældenhed. Herover glemtes mine Sidemænds Pudler og den stakkels Konrektors Flovse; ja, det øvrige skudte Smaavildt ænsedes næppe.

Den anden Saat var mager; men i den tredje var jeg saa heldig at skyde tre Ræve, hvorover jeg indhøstede hele Selskabets beundrende Lykønskninger; men mest smigrende var mig dog Herregaards-Skyttens Ytring til nogle af de andre:

»Det er en allerhelvedes Rektor; han kunde tjene for Skytte, hvor det skulde være.«

Den første Skov var afdreven, og som vi vilde begive os paa Vej til den næste, kom Kammerraadens store Familie os i Møde.

Der var begge Jomfru H a n s e n e r, der var Q v a r t u s, og der var Q v i n t u s, og — som i en meget naturlig Forbindelse — Flaskefoder og Madkurv. De skælmske Piger, som af Broderen var blevne underrettede om hans Læreres Skødesynder, lod ham igen give dem et Vink om, at det var en ufravigelig Skik paa Ulvedal aldrig at nyde noget, naar der var Jagt, før om Aftenen efter Jægernes Hjemkomst.

Saaledes trak Madkurven den ene, Flaskerne saavel som Pigerne den anden. Denne gjorde sin Bestilling som Udskænker Ære, men sad ej heller selv med tør Mund; thi Kammerraaden mindede ham jævnlig om, at han ikke maatte glemme sig selv.

»Drak jeg virkelig ikke selv?« spurgte han hver Gang ganske forundret og tømte med et resolveret »Naa da!« Sølvtumlingen.

Q v i n t u s aad for dem begge to.

I, som læser denne min første og sidste Kærlighedshistorie, tilgiv mig den Snaksomhed, hvormed jeg opholder mig ved saa mange Smaatræk i disse mine lykkelige Ungdomsdage. Ethvert af dem har

Rosomhed (Underholdning) for mig; endog de ubetydeligste vilde jeg nødig savne paa dette landlige Vinterstykke, der endnu saa ofte fremstiller sig i Fortidens fjerne Baggrund, tiltrækker og fængsler min Erindring, opliver og forynger mit gamle, af tunge Sorger derefter saa haardt prøvede Hjerte.

Gode Læser! jeg har ingen anden, til hvem jeg kan sige: »kan du huske det? og kan du huske det?«

De er borte, alle de, som dengang med mig delte den glade Jul. Jeg er ene blandt en yngre Slægt, og derfor dvæler mine Tanker saa tidt og saa længe ved den henfarne.

Efter at have tildelt os denne Forfriskning vendte vore smukke Marketendersker tilbage med en let Madkurv og tomme Flasker. Konrektoren, som nu havde faaet nok af Jagten, fulgte dem; vi andre kom først efter, da Solen havde fuldendt sin korte og lave Bane og de større Stierner pippede frem paa Himmelens mangefarvede Hvælving.

»Otium est pulvinar amoris,« (Lediggang er Elskovs Hovedpude) sagde Konrektor advarende til Disciplene, naar han tydede et Sted i Æneidens fjerde Bog, hvor den fromme Skælm Æneas mødes med Dido i Grotten, og forklarede han altid *otium* ved: »gode Dage og Mangel paa bestemt, stadigt Arbejde.«

Her befandt jeg Rigtigheden af hans Maksime (Grundsætning). Tilforn havde jeg virkelig aldrig haft Tid eller Mag til at forelske mig. De smukke Pigeansigter var gledne mig forbi som Billeder i den magiske Lygte. Havde jeg endog en enkelt Gang givet mig Stunder til at fastne mit Blik ved en Genstand i Hovedstadens glimrende Panorama, de alvorlige Muser havde dog stedse henvist deres lydige Søn til Kollegier og Biblioteker, Lukubrationer (Nattevaagen) og Timeinformationer.

Der skal otium til at elske, og den manglede jeg nu ikke paa Ulvedal: ogsaa var der Piger nok:

men den ene gik mig i Vejen for den anden. Det gik mig ligesom den beskænkede, der stod midt paa Torvet med Gadedørsnøglen i Haanden og stak efter de uafladeligt rundtsejlende Huse.

De smukkeste af alle dem, jeg saa, var unægtelig Kammerraadens egne to Døtre; men de var begge to lige smukke, saa at jeg aldrig vidste, hvem jeg skulde give Fortrinnet, naar de stod ved Siden af hverandre, og var de adskilte, syntes mig den tilstedeværende altid at have det.

Enten det nu kom af denne Ligevægt i min delte Tilbøjelighed eller deraf, at de unge Piger i Grunden var hverken mer eller mindre end Hverdagsfruentimre med glat Overflade, men uden dyb Grund — nok er det, jeg kunde af den ene modtage Kaffekoppen uden noget elektrisk Stød i Fingrene og ved Lombrebordet spøge med den anden uden at forspille mig. Selv de Kys, der under Julelegene saa rigelig faldt i min Lod, frembragte ikke i mit Hjerte hin søde Beklemmelse, Digterne saa ofte omtaler -- ingen vil da tvivle paa, at jeg efter Dagens Udmattelse og Aftenens Lystighed sov saa haardt, som om der aldrig var Kærlighed til.

3.
Urolig Nat.

Gerne havde jeg sovet til den lyse Dag; men der blev intet af; højst kun i tre Timer var jeg borte. Da vækkedes jeg af et stærkt Rabalder paa vor Kammerdør, og derpaa fulgte en drøj Ed, en flerstemmig Latter og derimellem Hyssen og Kalden til Orden og Rolighed.

Endelig gik Døren ordentlig op, og en Pige kom ind med Lys i Haanden og Rejsekapper paa Armen. Efter hende kom fire Mandfolk — tre unge og et gammelagtigt — belæssede med Pelse, Pudehynder, Sofapuder og ditto Pølser, hvoraf jeg sluttede, at en

Søsterseng skulde opredes til disse lystige Brødre, der nylig maatte være ankomne og ikke vilde gøre »d e m s e l v« Uro.

»Hvem ligger her?« hviskede en til Pigen, medens de alle paa Tæerne fulgte hende.

»Det er de to fornemste af Hørerne,« svarede hun, idet hun aabnede en Dør i Tapetet.

»Det kunde jeg mærke,« sagde en anden, »her lugtede saa latinsk.«

Og dermed gik hele Flokken ind i det aabnede Bagværelse. Pigen kom straks tilbage og overlod Herrerne til dem selv.

Nu vilde jeg igen overgive mig til Søvnen, men forgæves! Først gjorde de derinde en uendelig Støj med at trække hverandre af Støvlerne, hvorved snart en, snart en anden dumpede i Gulvet, hvilket heller ikke gik af uden Latter. Og da de endeligen var komne til Leje, begyndte Kommersen paa ny, som jeg kunde høre, med at trækkes om Kapper og Hynder, hvilket omsider foranledigede et almindeligt Bombardement med Sofapølserne, der gav et Bump efter det andet paa Bræde-Væggen. Endelig sluttedes Stilstand.

Jeg var allerede nær ved at sove ind igen, da et skingrende Hanegal lød ude i den lange Gang. En Fnisen i Bagværelset lod mig formode, hvo der havde bragt den levende Vækker i vor Nærhed.

Det blev ikke derved: Hanen havde begyndt sin Fanfare anden Gang, da han blev afbrudt ved en Larm af ganske anden Beskaffenhed, og som sandsynligvis forskrækkede ham endnu stærkere end mig; thi han udstødte et skærende Skrig. Det lød nemlig, som om flere velbeskoede Heste kom galopperende op ad Trappen, der førte til Korridoren, og frem og tilbage i samme.

Det var for galt. Min Genbo, der hidtil havde sovet sødelig oven paa Dagens uvante Anstrengelse, vaagnede endelig, satte sig over Ende, lyttede og mumlede for sig selv:

»Lemures nocturnaqve spectra!« (Gengangere og natlige Spøgelser).

Jeg svarede intet, fordi jeg ventede paa, hvad dette vilde blive til. Men Spektaklet ophørte; der paafulgte en dyb Stilhed, som dog snart afbrødes, idet den ene af Galningerne med hul og skælvende Stemme deklamerede:

»Und immer weiter, hop hop hop,
Geht's fort im donnernden Gallop —«

videre kom han ikke; thi ved et dundrende Stød sprang Døren op paa vid Væg, og midt i Aabningen viste sig — en Dværg med et langt, hvidt Skæg.

Jeg blev ikke ganske vel til Mode; Konrektoren lige saa lidt.

»Sover De?« hviskede han.

Jeg svarede »nej«; men i det samme løstes Gaaden: Mandslingen brægede: det var — en Gedebuk.

Som jeg siden efter hørte, gik Personen frit omkring, hvor han behagede, og maatte den Nat være sluppen ind i Korridoren med de fremmede, der virkelig var ganske uskyldige deri.

Frygten gaar gerne, naar dens naturlige Aarsag opdages, over til Arrighed. Saaledes gik det ogsaa mig. Jeg sprang op og greb Mads om det ene Horn, og da jeg endnu troede, at dette ogsaa var et Puds af de fire Spektakelmagere, trak jeg ham hen til deres Dør, aabnede den og stødte ham derind, hvorpaa jeg atter lukkede. Derpaa gik jeg hen til Konrektoren, fortalte ham ganske sagte alt, hvad der var foregaaet, imedens han sov, og lagde mig igen.

Jeg havde kun gjort ondt værre; thi i Stedet for at Fyrene før havde slaaedes med bløde Sager, tog de nu fat paa Bukken og skød ham over paa hverandre fra en Side af Kammeret til en anden til uendelig Morskab for dem selv, men mindre for den ærværdige Hr. Mads, der, halv af Angst, halv af Arrighed, gav sin bedste Stemme med i Latterkoret.

Men man kedes ved alt i Længden. En af dem foreslog omsider, at man skulde slænge en Kappe til Bukken og der indbyde ham til Hvile. Da alt derefter blev fuldkommen roligt, maatte jeg tro, at han havde taget imod Tilbudet.

»Tandem!« (Endelig) sukkede jeg og lagde mig i Lave; men det var forbi med min Søvn; jeg var nu engang bleven alt for aarvaagen.

Vel en halv Time laa jeg og ventede forgæves; da lød et langt og dybt Suk fra den anden Seng. Jeg keg derover, og da Maanen nu var kommen saa højt op paa Himmelen, at den temmelig oplyste Værelset, saa jeg min Genbo halvt oprejst i Sengen med den ene Haand holdende i Sengebaandet og med Hovedet hvilende paa den anden.

»Er De ikke vel?« spurgte jeg.

»Aa jo!« svarede han atter sukkende, »det er blot gamle Reminiscenser« (Erindringer).

Efter et Ophold sagde han paa Latin, hvilket Sprog han talte fuldt saa færdig og gerne som Dansk:

»Kære Ven! De ved nok, jeg er Enkemand og barnløs; men har De hørt, hvorledes jeg blev det?«

»Nej!«

»V i l De høre det?«

»Ja! naar,« lagde jeg til, »det kun ikke er at oprive Deres Hjertesaar?«

»Ak!« sagde han, »mine Hjertesaar lukker sig alligevel ikke her i Verden, de kan ikke og skal ikke, de er for mig Guds aabne Breve paa en glædelig Genforening med dem, efter hvem jeg sukker. Da jeg havde taget store Filologikum, gjorde jeg en Rejse til de nordtyske Universiteter. I Kiel saa jeg min salig Kone. Vi kom til at elske hverandre, og da jeg Aaret derefter havde faaet mit nærværende Embede, rejste jeg derud og holdt Bryllup.«

Her tav han, trykkede sine Øjne med Lagnet og vedblev:

»Fem Aar levede vi tilsammen. Min Ven, der var ikke et ondt Ord imellem os i disse fem Aar. Husker De det sidste Kapitel af Salomons Ordsprog? der har De hendes Beskrivelse. Ja! hun gjorde mig godt og intet ondt alle hendes Livs Dage.«

Her sank han tilbage paa Puden og græd, men ikke længe; atter hævede han sig og sagde:

»Min Svigerfader var Købmand, en inderlig god Mand; han var skrøbelig af Helbred, brystsvag. Efter de fem lyksalige Aars Forløb kom der Brev fra hans Kone, at hans Dage var talte, at han endnu kun havde det Ønske før sin Død at se sin eneste Datter; de havde en Søn til, men som døde kort før Faderen. Hun vilde af Sted, hun burde vel og; men det var mig ikke muligt at ledsage hende længere end til Kolding. Der skiltes vi. Der saa jeg hende sidste Gang, men ikke hende alene. Vort eneste Barn, en velsignet Glut, fire Aar gammel, havde vi taget med dertil, dog uden at tænke paa, at hun skulde videre. Men da hun nu skulde tage Afsked med Moderen, da blev der Klage og Jammersang, og den ene kunde ikke komme fra den anden, og Enden blev, at de to fulgtes ad, og jeg rejste alene til mit Hjem.

Gode Mand! ved De, hvad det er at vente? ellers ved De ikke, hvor langsommelig Tiden kan være. Dagen efter min Hjemkomst løb jeg selv paa Posthuset, for jeg beregnede, at hun kunde skrevet mig til fra Flensborg. Der var intet Brev. Dog slog jeg mig til Ro; thi næste Postdag tvivlede jeg ikke om at erholde et. Det kom heller ikke. Jeg var fløjet derhen, men jeg krøb tilbage. Nu begyndte Dagene at længes; Nætterne ligesaa. Jeg vaklede mellem Haab og Frygt, mellem Tro og Tvivl; jeg antog og forkastede en Mulighed efter den anden. Følgende Postdag heller intet.

Nu blev Minutterne til Timer, Timerne til Dage. Jeg havde hverken Rist eller Ro. Jeg gik op og ned

i mit øde Kammer. Jeg gik fra Værelse til Værelse i hele Huset som en, der leder og ikke ved hvorefter. Jeg saa paa Solen, den stod stille; jeg saa til Klokken, havde det ikke været for Pendulens Slag, jeg vilde ogsaa troet, at den var gaaet i Staa. Snart kastede jeg mig paa Lejet, snart gik jeg med hurtige Skridt hid og did, som om jeg derved kunde fremskynde den blytunge Tid.

En Maaned havde slæbt sig af Sted; det forekom mig, at det var et Aar, siden jeg skiltes fra Kone og Barn. Jeg kunde ikke holde det længer ud. Jeg rejste Dag og Nat. Jeg kom til Kolding og vidste ikke, hvordan jeg var kommen der. Jeg kom til Haderslev. Gæstgiveren, som kendte mig fra mine forrige Rejser, spurgte mig, om jeg nu vilde ud og hente min Kone, og fortalte, at da hun for en Maaned siden var der med hendes Datter, laa just et Skib sejlfærdigt til Kiel; paa dette gik hun om Bord for at spare Vognleje, og da Vinden var god, haabede hun at naa Rejsens Maal saa meget snarere.

Ved denne Efterretning løb en kold Gysen over mit hele Legeme; jeg var næppe i Stand til at bestille Vognen. Jeg kom til Kiel, — ind i min Svigerfaders Hus, — han laa Lig, — hans Kone laa for Døden, og min — min vidste ingen af at sige.«

Han tav; men et dybt Suk sagde mig Resten.

»Herre Gud!« sagde jeg, »Skibet maa være forgaaet.«

»Uden mindste Tvivl,« svarede han i en rolig og hengiven Tone; »Skipperen havde hjemme i Kiel; Værten i Haderslev havde nævnet hans Navn, som jeg mindedes. Jeg forhørte mig der; hans Enke bar allerede Sorg for ham. En anden Skipper havde bragt den Efterretning, at han i en Byge var kæntret og sunken med Mand og Mus.«

Her lagde Oldingen sig igen tilbage og foldede Hænderne over sit Bryst.

Denne sørgelige Historie gjorde saa dybt et Indtryk paa mit Sind, at min Indbildningskraft lod mig ingen Ro, men førte mig fra en Jammerscene til den anden, fra Enkemandens tomme Bolig til Ligstuen i Kiel, til den ulykkelige Kvinde paa det synkende Vrag, hvorledes hun fortvivlet knuger Barnet i sin Favn og raaber til Himlen om Frelse, indtil Bølgen kvæler hendes Stemme og lukker sig over begge. Jeg blev til sidst saa benovet, at jeg gerne kunde have rejst mig af Sengen for at vorde denne rædsomme Forestilling kvit.

Jeg satte mig virkelig over Ende og saa over til den ynkværdige Mand. Han sov!

»Gud være lovet!« sukkede jeg med lettere Hjerte, »som skænker os Lindring og Lise for endogsaa de tungeste Sorger. Han lader den lægende Tid henglide over dem alle; den jævner, udsletter og dækker over, som Havet over dem, det tager ned i sit dybe Skød.«

Nu nød jeg omsider en Times Slummer. Da jeg vaagnede, randt vel Fortællingen mig straks i Tanker; men det forekom mig nu, som om Begivenheden var bleven meget ældre, som om det allerede var længere Tid, siden jeg hørte den, og sjælekarsk stod jeg op for at nedskrive et Par Bemærkninger om de gamle Romeres Jagtforlystelser.

Medens jeg slumrede, var der lagt Ild i Kakkelovnen og Kammeret allerede lunt. Jeg tændte Lys, satte mig og skrev og var netop bleven færdig, da Tjeneren kom og meldte, at Tevandet var inde i Stuen. Klokken slog syv.

Jeg gik ned og fandt hele Familien oppe, og nu kom Gæsterne til en efter den anden, til sidst min Konrektor.

Blandt de første Spørgsmaal var som sædvanlig, hvorledes vi havde sovet. Uden Omsvøb fortalte jeg Nattens Begivenheder og spurgte naturligvis om, hvem mine muntre Naboer monne være. Ingen vid-

ste det bestemt; man gættede paa den og den; thi Skælmerne havde sagt Pigen nogle ravgale Navne, som hun ikke kunde huske.

Som vi snakkede herom, kom de tre af dem — de unge nemlig.

Da den forreste tren ind ad Døren, raabte Kammerraaden med en dygtig Trumf: »Jeg tænkte det nok!« og sprang ham i Møde.

Men han og alle vi andre brast med det samme i en krampagtig Latter; thi hvem havde han ved sin Side? Gedebukken! med Degnens Paryk og snollede Hat paa Hovedet; dens ene Forben laa paa Spøgefuglens Arm, og saaledes trippede den nok saa pænt frem paa Bagbenene.

»Her,« sagde han, »forestiller jeg Dem min Kontubernal, velærværdige Hr. Mads Buk, privilegeret Søvnforstyrrer paa Ulvedal samt Vicegartner sammesteds som og adjungeret cum spe successus (med Haab om at arve hans Embede) hos Degnen i Ulstrup.«

Hvad det dog er for en velsignet Gave denne snaksomme Munterhed, der som et elektrisk Stød meddeler sig alle og tvinger selv den bedrøvede til at le med Taarer i Øjnene! at kunne vende den lyse Side op paa alle Ting, gribe enhver Glæde i Flugten, spøge med Vid og skæmte uden at fornærme!

Herredsfogden — uagtet hans ungdommelige Udseende var han en Mand ind i de fyrretyve — besad i høj Grad dette lyksalige Talent og ansaas derfor med Rette som Sjælen i alle Selskaber. Vort fik nu først ved hans Ankomst rigtigt Liv, og det forekom mig virkelig, som vi hidtil havde savnet ham.

De to andre var vakre Ynglinger, begavede med en Del af hans Lune og hele hans Godmodighed.

Da der endelig opstod en Pause i Latteren, erindrede vi den fjerde medrejsende.

Ingen af de tre kendte videre til ham, end at han var Købmand og hed A n d e r s e n. Han var stødt

paa dem i Gæstgivergaarden i Vejle, og da han straks viste sig som en dannet og meget behagelig Mand, havde de ikke taget i Betænkning at tilbyde ham en Plads paa deres Vogn, saasom han netop skulde den Vej.

I det samme traadte han ind, og efter at være paa Anmodning forestillet Vært og Værtinde sagde han med en Verdensmands Belevenhed:

»Dersom Undskyldninger kan forsvare min Paatrængenhed, eller om jeg troede, at de forlangtes, vilde jeg gerne frembære dem; men disse Genier har lovet at tale min Sag« —

Her afbrødes han ved det elskværdige Ægtepars hjertelige Velkommen! og endnu inden at være gjort bekendt med os andre vedblev han:

»Jeg er Købmand — i yngre Dage Sømand — og kommer fra Kap for at besøge mit Fødeland, som jeg ikke har set i toogtyve Aar, men mest for at se min eneste Broder, som jeg i al den Tid slet ikke har hørt noget til. Han bor her i nærmeste Købstad og er Konrektor —«

Her vendtes alles Øjne til denne: han sad bleg og skælvende og formaaede ikke at rejse sig, næppe nok at frembringe de Ord:

»C h r i s t i a n! er det dig?«

Brødrene sank i hinandens Arme.

Min ædle Vens Overraskelse var saa meget større og frydeligere, som han allerede i mange Aar havde troet Broderen død, da der siden hans første Udrejse til Kina ikke var indløben anden Efterretning fra ham, end at han var forbleven i det usunde Batavia. Hans bestandige Tavshed havde sin Grund først i Ungdoms Letsind og siden i den Beslutning ej at ville lade høre fra sig, medmindre han kunde vende tilbage som rig Mand, hvilket nu var Tilfældet.

4.

Komtessen.

Herredsfogden spillede en særdeles god Violin og havde paa maa og faa medbragt et Skrin pakfuldt af Musikalier. Seks andre behandlede forskellige Instrumenter; men der var desværre ingen paa Ulvedal, naar undtages en gammel Fløjte af Kammerraadens. Dog herfor blev snart kendt Raad: en Vogn kørte til Byen at hente Stadsmusikanten med hele hans Forraad.

Imidlertid led vi slet intet af Kedsomhed. Efter en tæt Frokost, ved hvilken Degnen og hans hornede Substitut (Medhjælper) gav rigeligt Stof til Skæmt og Løjer, tog Herredsfogden fat paa sit Instrument og strøg en Vals, der snart rev de fleste med sig, og da der ikke var Damer nok, maatte ogsaa Mandfolk danse med hinanden.

De genfundne Brødre sad smilende sammen og saa til. De slap næsten aldrig hverandres Hænder, og den ældre, Konrektoren havde femten eller seksten Aar forud, passede især paa den yngre med en Ængstelighed, som om han var bange for at miste ham igen, — som en nygift Mand, sagde Herredsfogden, paa sin unge Kone. Kom Købmanden ham et Øjeblik af Sigte, spurgte han urolig: »hvor blev C h r i s t i a n? saa I ikke C h r i s t i a n?« og søgte, til han fandt ham.

En Morskab afløste den anden; den lystige Jurist var Sjælen i dem. Han gjorde endog et Par Gange det vidunderlige Kunststykke, at han fik Q v i n t u s til at le saa heftigt, at man saa hans Tænder.

Dagen var borte, inden vi mærkede det, Aftenen ligesaa. Endog Damerne havde saaledes ladet sig henrive i denne Munterheds Hvirvel, at da det blev Sengetid, kom de først i Tanker om, at der manglede

Leje til en. Vel skete Tilbud nok om at ville ligge paa Stole: men saadanne blev ikke antagne.

Den ene Datter hviskede noget til Moderen; men denne rystede paa Hovedet og svarede sagte, hvorved jeg blot nam de Ord:

— »Gøre hende Uro saa silde —«

»Det behøves jo heller ikke,« sagde nu Kammerraaden, »der staar jo en Seng i den sorte Stue: Hovednøglen lukker op, i Morgen kan vi gøre Undskyldning.«

»Den sorte Stue?« spurgte begge Pigerne med store Øjne; »hvem vil Fa'er ha'e til at ligge der?«

»Ih —« svarede han smilende — »Degnen for Eksempel.«

»Nej Katten ryw mæ, om a gjør!« raabte denne bestemt, »saa skal a fahr go hjem.«

Nu blev jeg nysgerrig saavel som alle de, der ikke havde været paa Gaarden før.

»Hvad er der med den sorte Stue?« lød paa een Gang flere Stemmer.

»Intet andet,« sagde Kammerraaden lidt haanligt, »end at det spøger der. Man siger, at en stakkels Frøken, der var kommen for Skade, i gamle Dage er levende indmuret deroppe — naa, een Vej skal vi ud — vil De trække Lod, mine Herrer! eller — tør ingen ligge ene, kan De jo blive to, jeg er ogsaa villig.«

»Ingenlunde!« raabte vi, »De maa ikke jages ud af Deres egen Seng!«

»Saa trækker vi,« sagde Herredsfogden; »men den, der faar Lodden, skal bestemt ligge alene hos Frøkenen.«

Vi trak, jeg blev den udvalgte og modtog Forsamlingens Lykønskninger; men Degnen satte ordentlig et glubsk Ansigt op og sagde:

»A vil, Katten ryw mæ, ett byt mæ ham, om a saa ku vinn hiele Ulvedaahl.«

Det berygtede Værelse laa langt borte i en anden Fløj af Borggaarden, og for at naa derhen maatte

jeg gennem adskillige andre tillige med en lang stenlagt Gang, Trappe ned og Trappe op igen. Tjeneren aabnede, tændte et medbragt Lys og fjernede sig med Gaardlygten efter at have kastet et hurtigt og sky Blik hen til et vist Hjørne i Stuen.

Denne førte med god Skel sit varslende Tilnavn: Loft og Vægge var malede, men med saa mørke Farver, at det hele udgjorde et sandt Natstykke. Selve Omhænget paa den uhyre Himmelseng var af et Slags sortbrunt gammeldags Silketøj eller Damask.

Inden jeg krøb inden for dette, gjorde jeg med Lyset i Haanden en Rundar. Da jeg kom til det Hjørne, hvorhen Tjenerens Øjne saa mistænkeligt skelede, opdagede jeg straks et Billede, der alt for levende erindrede mig om før berørte Sagn. Det forestillede en ung Kvinde med et skønt, men dødblegt Ansigt og nedslagne Øjne. Hendes Legeme var indhyllet i en Nonnedragt, og i de foldede Hænder holdt hun Krucifiks og Rosenkrans.

Dette Maleri befandt sig tæt op til Hjørnet, og paa den anden Side deraf stod en Mand, som med Rette bar Navnet af d e n r ø d e: thi alt paa ham var rødt, lige fra Haaret og Skægget til de snævre Benklæder og lange Snabelsko. Hans skumle, blodtørstige Blik var stift fæstet paa Damen skraas over for ham.

Jeg hørte senere, at dette skulde være Faderen til den af ham selv fordømte, indmurede Pige.

Det var mig lige indtil denne Nat uforklarligt, hvorlunde den, som ikke tror paa Spøgelser, alligevel kan frygte for dem. Men da, ved pludselig at gribe mig selv i en vis Banghed, ledtes jeg til den Overbevisning, at en saadan Frygt er grundet i vor lige saa ubegribelige aandige Natur, er et af de Rifter i Dødens Forhæng, gennem hvilke Sjælen skimter Udødeligheden. Og lige siden har Spøgelsefrygten aldrig været mig en Genstand for Skæmt — end mindre for Spot; meget mere har jeg betragtet den

som en hellig, skønt dunkel Aabenbarelse fra Aandernes Verden.

Jeg kunde ikke sove. Mine Øjne faldt ofte sammen, men aabneds atter for at skotte hen til den skumle Krog, hvor Maanen belyste det ligblege Ansigt.

Til sidst tyktes mig, at jeg hørte en svag Lyd derhenne som af et musikalsk Instrument.

Jeg holdt min Aande, hørte intet. Lidt efter kom Lyden igen.

Nu lettede jeg Hovedet fra Puden — det var intet Selvbedrag; men Tonerne saa fine og fjerne, at det ikke var muligt at skelne, om de kom fra et Instrument eller fra et menneskeligt Bryst. En let Gysen udbredte sig fra min Isse og ned over hele Legemet. Var det Aandesang fra Murenes Indre? Den ulyksaliges Dødssalme? Det blev ved.

Mine Nerver dirrede med en sælsom Krillen, og Benovelse indklemte mit Bryst. Jeg rejste mig helt over Ende og stirrede stift paa Billedet, ventende med stille Forfærdelse hvert Øjeblik at se noget.

Ansigtet bevægede sig, hævede sig, sank, forstørredes, formindskedes, Angsten steg. Dog havde Fornuften ikke saa aldeles tabt sin Virkeevne, at den jo endnu kunde berolige mig med den Forklaring, at disse tilsyneladende Bevægelser maatte tilskrives Maanen, alt efter som den gik bag en Sky eller atter fremtraadte.

En ny Stilhed.

Jeg begyndte at aande friere, tænke roligere overlægge. Jeg fattede en rask Beslutning, stod op og kastede mig i Klæderne, gik hen til et Vindue, og det forekom mig virkelig, som om jeg hos den klare, vnlige Maane hentede mig nogen Trøst og Opmuntring. Jeg delte mit Blik mellem den og det frygtelige Hjørne.

Men hvad nu videre? Skulde jeg her blive staaende til Dag? — eller — jeg keg ud: der var dybt

ned; jeg maatte befinde mig i andet eller tredje Stokværk. Skulde jeg flygte tilbage? den lange, mørke Vej, jeg var kommen? vække hele Huset? give mig selv til Pris for Latter, Spot, Foragt?

Af denne Uvished udreves jeg igen ved Klangen af de gaadefulde Toner, der ikke kom fra hin Krog, som det forhen tyktes mig, men fra den modstaaende Side. Jeg vovede at gaa derhen, at lægge mit Øre til Væggen, det var Sang, jeg hørte — en blød kvindelig Stemme.

Besindelsen vendte tilbage; men Forundringen tiltog: hvo kunde synge her? saa silde? — Jeg lod mit Ur repetere, Klokken var halvet, midt i den allerfarligste Aandetime! — Jeg hældede mig til Væggen, den gav efter, en Tapetdør gik langsomt op og ind til en meget stor Sal. I den anden Ende af denne viste sig en Lysstrime, der kastede et Skær langt ud paa Gulvet.

Der indenfra kom Tonerne. Nu tav de; men straks derpaa var der en, som talte, og en anden, som svarede — Nysgerrigheden drog mig; paa Kattefødder skred jeg derhen for at se, hvo af Damerne der var komne saa uformærkt i min Nærhed for at kvinkelere Natten ud.

Jeg keg ind ad Nøglehullet, nær kunde jeg segnet om af Forfærdelse; thi der sad hun selv, den indmurede, i sin sorte Dragt og med det skønne, blege Aasyn. Hun vendte Siden til og havde et Papir liggende foran sig, hvorpaa hun syntes at tegne. Ved samme Bord sad med Ryggen til mig endnu et Fruentimmer, af hvem jeg blot kunde se Hovedets og Overkroppens smukke Omrids, da hun selv dækkede det foran staaende Lys. Jeg var naglet til min Post.

Nu bøjede den sidste Hovedet hen for at betragte Tegningen.

»Denne Blomst,« sagde hun paa Fransk og med den reneste Udtale, »lykkes dig overordentlig.«

»Du mener Tusindfryden?« svarede hin i sam-

me Sprog, »det er en af mine kæreste Blomster, A l i c e!«

Hun drog et dybt Suk, saa med et ømt Smil paa Tegningen og lod Penselen hvile.

Hun med Ryggen til mig sukkede ligeledes, drog Hovedet tilbage og gav sig til at sy, som hendes Armbevægelser viste mig. Efter et Ophold, i hvilket hun atter gjorde nogle Strøg, sagde Malersken langsomt og vemodigt:

»Den er Aarets sidste Blomst.«

Og med Blikket, jeg kunde sige, medlidende hæftet paa Blomsten, sang hun med hin bløde, smeltende Stemme, der før saa heftigt forskrækkede mig, følgende franske Elegie (Klagesang), som jeg her har stræbt at gengive paa vort eget Maal:

Hvorfor tøver du saa længe?
Somren er jo alt forbi.
Ene du i visne Enge
Smiler paa min Sti.

Vil du minde mig om Vaaren,
Som med dine Søstre svandt?
Atter vække Længselstaaren,
Som forgæves randt?

Vække Minder, som bespænde
Hjertet med Tungsindighed?
At min Sommer er til Ende,
Tror du ej, jeg ved?

Her tav hun, lænede sig tilbage mod Stoleryggen og foldede Hænderne i Skødet; en stor Taare rullede ned over hendes liljehvide Kind.

Da skød hendes Selskaberinde Sytøjet fra sig, greb hendes ene Haand, trykkede den mellem begge

sine til Barmen og sang i højere, kraftigere Tone og hurtigere Tempo:

Ej om Vaaren vil jeg minde,
Ej om svundne Sommer, nej!
Men dig lære end at finde
Glæden paa din Vej.

Sørg dog ej for Vaarens Glæder!
Sine Blomster har din Høst;
Selv den Taare, som du græder,
Er ej uden Lyst.

Hendes egen Stemme hensmeltede ved de sidste Ord i stille Graad. Hun rejste sig, sank paa Knæ for den siddende, omfavnede hende og lagde sin Kind paa hendes Arm. Denne lagde signende sin anden Haand paa Trøsterindens Tinding.

Jeg ved ikke, hvilken vemodig Medfølelse der saa uvilkaarlig gennemtrængte mit hele Væsen, at mine Øjne stod i Taarer, skønt disse sørgende var mig lige saa ukendte som Aarsagen til deres dybe Kummer.

Det gav et Smæk i Panelet tæt ved mig. Den siddende saa sig om efter det. Jeg var bange, de skulde faa i Sinde at kikke ud i Salen; derfor gik jeg med lange Skridt, og hurtigere end jeg var kommen, paa Hosesokkerne tilbage til min sorte Stue; her søgte jeg nu atter Sengen; men den uroligste Nysgerrighed virkede ligesom Frygten før mod Søvnen.

Hvem i al Verden kunde de dog være, disse mærkværdige Mennesker? Fremmede for Husets Folk! — Og ingen havde omtalt dem endog kun med et Ord!

Jeg blev til sidst saa forvirret, hartad fortumlet, af denne forgæves Fritten og Gætten, at jeg var nær ved at indbilde mig, jeg havde været Tilskuer ved en Aandescene, og at de tvende uforklarlige Væsner tilhørte et af de henrundne Aarhundreder. Den enes

Lighed med Billedet, dennes ualmindelige Dragt, dette fremmede, fordum blandt Adelen brugelige Tungemaal, alt stemmede med Sagnet.

Endelig sov jeg ind og sov lige til det første Dagskær.

Utaalmodig klædte jeg mig paa og ilede ned i den almindelige Samlingsstue.

»Hvordan har De sovet? mærkede De noget? hørte De noget? saa De noget?«

Saaledes lød det fra alle Kanter, og det varede længe, inden jeg ogsaa kunde komme til at spørge:

»Ligger der nogen i den Fløj? Hvem bor der? hvad er det for Damer?«

Kammerraaden lo: »Har De besøgt Damerne, eller Damerne Dem?«

Nu fortalte jeg hele Eventyret.

De fleste af dem stak i at le, og Værten raabte:

»Vores Rektor har min S . . . . rigtig villet liste sig ind til Komtessen.«

»Hvad for en Komtesse?« faldt jeg forundret ind.

»Ih, Komtesse R . . ., som har lejet Værelserne derovre. Hendes Forfædre har ejet Gaarden her, Gud ved hvor længe; men Faderen solgte baade den og Godset.«

»Men hvem er saa A l i c e?« spurgte jeg videre.

»Hm! det er ikke godt at sige,« lød Svaret, »det er A l i c e eller E l s e, som de andre her kalder hende. Hun skal vel være et Slags Française for Komtessen. Hun er da kommen med hende herind udenlands fra.«

Nu vidste jeg s a a meget; men det var kun til endnu mere at pirre min Nysgerrighed. En Komtesse og en Française er uden videre ingen Genstand for denne; men d i s s e! saa højst dannede, som de jo tydelig viste sig for mig i hine Øjeblikke, rige paa Kundskaber, paa Følelse — og dog levende i slig Afsondring med deres sikkert store og interessante Hemmeligheder!

Jeg blev ved at spørge og fik stykkevis efterstaaende lidet tilfredsstillende Oplysninger, som endda gaves mig med samme Ligegyldighed, hvormed Folk, der bestandig har boet i en smuk Egn, besvarer en fremmeds Spørgsmaal om de forskellige Punkter, der i Udsigten tiltrækker sig hans Blik.

Komtessen kunde være midt imellem de tredive og de fyrretyve, havde tilbragt den længste Tid hos Slægtninge i det sydlige Frankrig og kun boet paa Ulvedal noget over fire Aar. Hun levede meget stille, saa ingen fremmede hos sig og kom ej heller ud, undtagen til Kirke een Gang om Maaneden.

Kammerraadens besøgte hun og M a m m e s e l l e n, efter forudgaaet Melding, regelmæssig den første Søndag i hvert Fjerdingaar til Te og indbød dem til sig den følgende. Men alt uden synderlig Morskab for nogen af Parterne, da hun talte det Danske med nogen Vanskelighed. Hun gjorde meget godt i Stilhed, opklædte hvert Nytaar to fattige Børn, uddelte til Julen Fødevarer med mere, og Degnen roste hende, fordi hun til Højtiderne ofrede ham en Specie. Med Mammesellen var han endnu fuldkomnere fornøjet, da hun bar mange Børn — dog kun de fattiges — i Kirke, hvorved hun betænkte ham med en Rigsdaler. For Resten var begges Væsen noget stift, afmaalt og fornemt, hvilket Kammerraaden dog godmodigen skrev mest paa Sprogets Regning.

Jeg bad nu Kammerraaden om at vorde meldt hos Komtessen for personlig at aflægge min Taksigelse for Natteherberget. Han lod straks Tjeneren gaa over, men forsikrede mig tillige, at hun ikke modtog mit Besøg.

Denne kom snart igen og bragte virkelig den Besked, at Komtessen bad sig undskyldt, fordi hun ikke kunde se Hr. Rektoren, eftersom hun befandt sig upasselig; men det skulde i øvrigt være hende kært, om han fremdeles vilde afbenytte hendes Værelse.

»Der laa vi den Nat og havde ingen Dyne paa os,« raabte min lattermilde Vært og slog en hjertelig Skogger op: »lad os faa Lombrebordet frem.«

5.

Alice.

Jeg har ofte bemærket saavel hos mig selv som hos andre, at en enkelt Begivenhed, den være stor, vigtig, bedrøvelig, ja frygtelig, ikke nær saa let bringer os ud af Fatning — end ej af Stemning — som flere forskellige, skønt disse er hver for sig ganske ubetydelige og tilsammen tagne af langt ringere Vægt end hin. Man kan modstaa et eneste tungt Slag, men bukke under for flere lette.

Saaledes gik det mig her, først fortrød det mig, at Nattens Gaader havde faaet en saa hastig og klar Opløsning; dernæst ærgrede jeg mig over, at de erholdte Oplysninger om de tvende interessante Figurer i dette Natstykke gjorde dem endnu gaadefuldere end før; og endelig harmede jeg mig over den Ligegyldighed, hvormed de af Husets Folk omtaltes. Disse sank i mit Omdømme ned til ubetydelige Hverdagsmennesker, deres Munterhed forekom mig flov, deres Skæmt fad og deres Forlystelser platte.

Jeg blev rent forstemt og spillede min Lombre i et Lune, omtrent som naar jeg retter en Stil, der vrimler af grammatikalske Bommerter. Stadsmusikantens Ankomst virkede derfor paa mig som et pirrende Middel paa den asteniske (som lider af Svækkelse); men det var lige saa meget ham selv som hans Musik; begge stod i fuldkommen Opposition til hinanden.

Jeg skal forklare mig tydeligere.

Han var en Mand med et grimt, barskt Ansigt, et ru og skarpkantet Væsen, smaatalende, knurvorn

i hele sin Omgang. Og dog var den lifligste af alle Kunster ham alt og alt andet intet.

Musik var hans Stolthed, jeg tør ikke sige Glæde; thi aldrig saa han mørkere ud end netop under Udførelsen af de allerskønneste Stykker. Han elskede Kunsten (som en Tyran sin Kone, sagde Herredsfogden), men intet Menneske under Solen; enhver, som ikke forstod Musikken, foragtede han.

Hvo der nu kendte ham og tog ham, som han var, den morede han paa en dobbelt Maade: først ved sin Kunstfærdighed, dernæst ved sin Gnavenhed. Herredsfogden kendte ham: staaende paa Trappen med Violinen til Kinden modtog han Apollos Præst — ikke med Buk eller mundtlig Hilsen — men ved at spille og variere Musikken til de Ord: »Vær velkommen!« i Heibergs »Indtoget«.

Dette sindrige Galanteri blev straks forstaaet og gunstig optaget; Musikanten nikkede og sagde:

»Det er den rette Maade at tale paa.«

»Ja visselig!« svarede Skælmen med alvorlig Patos, »Kunsten kulminerer ikke, før den fuldkommen erstatter Mandens Taleorganer.«

»Slaa nu Beterne i Hartkorn!« raabte Kammerraaden, da vor Kapelmester, som Herredsfogden kaldte ham, traadte ind.

Den sindige Tertius paatog sig dette Arbejde. Og nu gik det løs over den guddommelige Kunst: Instrumenter udpakkedes, prøvedes, stemtes, Nodestole oprejstes, Noder fremlagdes, og alt med en Iver, en Travlhed og Alvor, som om der arbejdedes paa Verdens Vel.

Værtinden viste sig to Gange i Døren til Koncertsalen og spurgte, om Herrerne ikke kunde faa Tid til at spise, men erholdt kun korte og ubestemte Svar.

Omsider kom Manden i Huset med en Jagtpisk i Haanden og drev os til Bords.

Det var yderst morsomt at se paa Fiedler

(Kapelmesteren) og Herredsfogden, medens de mønstrede hverandres musikalske Skatte: Hænder og Øjne i idelig Bevægelse, afbrudte Udraab som »godt, prægtig! det skal vi ha'e! nydelig! ekstra!« og saa videre.

Men til sidst fremkom F i e d l e r med en splinterny Komposition, som han ordentlig med et glubsk Gefjæs holdt Herredsfogden lige op under Næsen, og som afpressede denne et A . . . . h! der gik igennem flere Takter og endte smorzando (svagere).

»Den smager ham!« raabte Kammerraaden.

»Det tror jeg nok,« sagde F i e d l e r, »det er en ny Kvartet for fire Violiner.«

»Hvordan skal vi faa den?« spurgte hin i sørgelig og næsten grædende Tone.

»Vel skal vi det,« svarede den anden, »De og jeg, og Assessoren og — Hr. Rektoren, han kan, det ved jeg.«

»Bravo!« skreg Herredsfogden og bukkede sødt smilende for mig — »men hvad er det, der ligger?«

»Hm!« svarede F i e d l e r, »det er noget, som vi ikke kan bruge; man har sendt mig det med det øvrige — en stor italiensk Arie med Akkompagnement af Violin, Violoncel, Fagot og Hobo. Instrumenterne har vi, men hvor er Soloen?«

»Det var muligt, A l i c e kunde,« tog den ene Jomfru H a n s e n Ordet, »hun synger flere saadanne græsselig lange Tingester; jeg vil gerne vise hende den.«

»Gør det, bedste Jomfru!« raabte Herredsfogden.

Men F i e d l e r sagde med foragtelig Mine: »Pyt! — skal vi prøve Kvartetten?«

Den gik, dog ikke uden adskillige Smaafejl, ved hvilke Stadsmusikanten snærrede eller stampede i Gulvet.

Saa mange af Selskabet, som ikke forstod eller ikke yndede Musik, listede sig efterhaanden bort og tog fat paa anden Slags Spil, jeg mener Kort og Ter-

ninger. Og saaledes blev vi Kunstens Dyrkere, med nogle faa Tilhørere og Tilhørerinder, overladte til os selv og vor Ørenslyst.

Det var bleven Aften. Vi var i Færd med en Symfoni, da jeg under en Pause ser et Fruentimmer, som jeg ikke før havde bemærket.

Hun stod ved Siden af Jomfru Hansen lige nede ved Døren og hørte til med nedslagne Øjne. I Haanden holdt hun en Rulle Papir, det maatte være hende — Alice; men uagtet min højt spændte Nysgerrighed kunde jeg kun skænke hende et flygtigt Blik; thi Musikken rev mig med sig.

Symfonien var ude. Hun traadte frem, langsom, beskeden, men ikke bly.

»Pyt!« sagde jeg i mine egne Tanker, da jeg nu nærmere betragtede hende, »smuk Figur, men intet udmærket Ansigt — saa koldt, saa livløst!«

Hendes Øjne saa jeg endnu ikke og først længe derefter; thi de bedækkedes næsten halvt af Øjenhaarene, og hun fæstede dem ikke paa nogen, de for kun ganske flygtigt over dem, hun talte med.

Hun traadte hen til os, udfoldede Rullen og sagde med en tvungen Udtale, der tilkendegav hendes franske Herkomst:

»Jeg kender den Soprano og ar den synget før; med Assistance af di, min Ærrer!«

Hvo der nu gjorde store Øjne, det var alle vi Ærrer, men ingen større end vor Kapelmester; hans Ansigt blev en halv Gang saa langt som ellers; han gloede paa hende, som om han ikke rigtig havde fattet, hvad hun sagde.

»Hvem før' an?« spurgte hun med et flygtigt Øjekast omkring i Kredsen.

»Jeg — jeg!« svarede han hurtigt, anviste hende bukkende Plads foran sin egen Nodestol, fremtog og fordelte de ledsagende Stemmer med ualmindelig Væverhed.

Jeg fik ingen, hvormed jeg var vel tilfreds, og stillede mig mellem de faa Tilhørere.

Hun saa sig tilbage, F i e d l e r nikkede til sine medspillende og pegede med Buespidsen paa Noderne; hun tog sine i begge Hænder, de var i Sandhed smukke, satte den højre Fod frem, den var nydelig, klappede tre Gange med Taaen, og —

Da jeg forgangen Aar første Gang saa R o a l gaa op; da han stod der med Balancestokken — en hel Skibsraa i Hænderne, vuggede sig frem og tilbage med Ryggen til Støtten, traadte rask ud paa Tovet og snappede Foden tilbage, som om han tvivlede paa dets Styrke, da følte jeg en Beklemmelse, en ængstelig Uro: »Vil han? tør han? kan han? Om han selv bliver bange, svimler — om Tovet brister —«

Men da Musikken saa stemmede an, da han med Kraft og Sikkerhed vendte ind paa denne smalle Bro mellem Liv og Død, da lettede det mit Bryst, da følte jeg, at med h a m havde det ingen Fare.

Saaledes følte jeg her en vis Benovelse, da jeg saa den unge Pige med saa yderst vanskelig en Opgave for sig blandt saa mange skarpe Kendere. Men saa snart hun intonerede, og det med en Virtuosas Sikkerhed, Kraft og Fylde, da hendes Sølverstemme gennemfor mig som et elektrisk Stød, da følte jeg ogsaa med en Slags sød Forskrækkelse, hvor vis hun var i sin Sag.

Nu først vovede jeg ret at betragte den Mund, der udsendte saa herlige Toner. Men saaledes var den ikke smuk, man burde heller aldrig se paa en Sangerinde, eller og skulde hun være maskeret; hvad har Øjnene hos hende at bestille? mine vendte jeg ogsaa bort og nød nu en Henrykkelse, som ikke blev afbrudt før Sangen; Instrumenterne havde jeg slet ikke hørt.

Med en let Bøjning leverede hun sit Blad til den forbavsede Koncertmester; med nedslagne Øjne og et

svagt Smil modtog hun de fra alle Kanter indstrømmende Taksigelser og gik derpaa hen til Husets Moder, hos hvem hun satte sig, ventende som Tilhørerinde paa et nyt Nummer.

Da dette var forbi, blev hun anmodet om atter at glæde Selskabet med sit fortrinlige Talent, hvortil hun uden mindste Snærperi viste sig villig; men uheldigvis havde hverken hun eller vi noget Akkompagnement undtagen Pianoforte.

Jeg vovede at foreslaa et da Capo af Arien; men derfor bad hun sig forskaanet.

»Jeg ikke elske da Capo,« svarede hun, »anden Gang man ikke gør saa vel; men jeg mig ikke udtryk i Dansk —«

»Behag at tale Fransk, Mademoiselle!« tog jeg Ordet paa dette Sprog, »jeg tror næsten at kunne gætte Deres Tanker.«

Nu ophørte hendes Forlegenhed og det tvungne i hendes Væsen, der vistnok alene havde sin Grund i den Tvang, Sproget paalagde hende; med fransk Livlighed sagde hun:

»Man skulde aldrig forlange Gentagelse hverken af Musikstykker, scenisk Spil eller Deklamation. Saa straks derefter lykkes det ikke saa godt som første Gang; kan aldrig gives, ej heller modtages med den første Varme, og baade Kunstner og Tilhører taber begge.«

»Jeg kan ikke andet end give Dem Ret, skønt det nu strider mod min egen Fordel,« svarede jeg, »men dog med Indskrænkning. Vel kunde Deres Paastand endogsaa logisk bevises; thi lad os blot forestille os seksten encores i Rad, da vil jo det fuldkomneste Mesterstykke tabe — i det mindste sin Friskhed, og taber det sekstende Gang, taber det og den femtende, og saa videre lige op til den anden. Men gives der ikke alligevel Undtagelser? Kompositioner, som aldrig taber sig? som i høj og stedse højere Alder beholder den ungdommelige Friskhed?«

»Beholder?« gentog hun, »jeg vilde hellere sige: fornyer, og denne Evne til at kunne fornyes er netop Kendemærke paa de Frugter, der taaler at gemmes. Men min Mening er jo og kun denne, at de maa nydes i Mellemrum. Et slikvornt Barn, som ikke kan styre sin Begærlighed, forspiser sig let i det søde og spiser sig ked deraf; derfor holder forstandige Forældre det tilbage, at det maa nyde lidt og længe.«

Det sidste sagde hun med et muntert Smil, der, dog kun for et Øjeblik, forandrede hendes Ansigt og viste et Glimt af indvortes Liv, som det ellers savnede.

Jeg blev afbrudt i denne Samtale, da man kaldte mig hen i Orkestret, og da Numret var forbi, og jeg atter vilde knytte den, savnede jeg A l i c e.

Hun var pludselig bleven afhentet af sin Komtesse.

Som unge Herrer gerne plejer, saa begyndte vi nu at recensere (bedømme) den bortgangne, og havde hun ikke bedre Skæbne end et nyt Digt imellem æstetiske Kunstdommere: alle finder de Fejl, men ikke alle de samme; hvad en roser, laster en anden, og vilde Forfatteren i en ny Udgave tage enhver Rettelse og Udsættelse til Følge, skulde det gaa ham med hans Bog, som det efter Fabelen gik hin aldrende Mand med hans Hoved, af hvilket en ung Elskerinde udrykkede de graa Haar og en ældre de sorte, saa den føjelige Stakkel til sidst beholdt slet ingen tilbage, men sad der aldeles skaldet imellem dem.

Men mange skarpe Domme er ikke altid et ondt Tegn, det viser, at man l e d e r e f t e r F e j l. Om tvende Punkter var dog alle enige: at hun sang guddommeligt, og at hun havde — e n s t o r M u n d!

Dette sidste maatte jeg selv, skønt ugerne, indrømme. Men sandelig! Ingen af os havde endnu s e t hende.

Midt under Aftensmaaltidet kom hun igen.

Den opmærksomme Værtinde overlod hende sin

Stol ved Siden af mig med den Ytring, at de to Franske bedst vilde underholde hinanden.

Det traf ind; thi aldrig før havde jeg hos noget Fruentimmer fundet saa fin en Belevenhed forenet med saa dyb en Følelse, og dog skiftede hun med ejendommelig Lethed Emnet, saa ofte jeg bragte et nyt paa Bane. Hvor gerne havde jeg gjort hende selv til et! men paa den lige Vej gik dette jo ikke an, og Omveje ledte ej heller til Maalet, eftersom hun bestandig bøjede af eller vel endog med et kunstigt Spring vendte helt tilbage.

Skade, tænkte jeg tidt, at den Mund, der taler saa smukt, ikke selv er det!

Jeg erfarede ikke mer, end hvad jeg allerede forud havde formodet, at Komtessen var hendes Velgørerinde og eneste Veninde.

6.

Julebal.

Man vil finde det naturligt, at jeg beholdt mit sidste Natteleje, og ligesaa, at jeg en hel Time lyttede ved Tapetdøren. Men forgæves, jeg hørte ikke det allermindste til de u f o r k l a r l i g e.

Omsider jog Søvn og Kulde mig fra min Lurepost i Seng.

Efter en uafbrudt og kvægende Hvile vaagnede jeg først i Dagbrækningen. Jeg klædte mig paa og gik hen til Vinduet. Det var Tøvejr. Graa Regnskyer drev ilende og lavt hen over Skoven, den mørke Skov, der nylig stod smykket til Julen i Vinterens prægtigste Sølvmor.

Saaledes, tænkte jeg, aflægger den unge Hustru sin Brudestads og brammende Hovedpynt og nøjes beskeden med dagligdags Klæder og eget Haar. Sydvestvinden hylede i de gistne Vindueskarme og svin-

gede Rørtaget i Borggraven med uophørlig Susen og Skraslen.

Jeg blev vemodigt stemt: det var, som de lavthængende Skyer nedtrykte mit Sind og indsnævrede mit Bryst. Jeg tænkte med Tungsind paa min ædle Naboerske, det sidste henvisnende Skud af en fordum mægtig og blomstrende Stamme. Snart er ogsaa hun forsvunden af sine Forfædres Haller, der allerede bebos af en fremmed og frodig fremblomstrende Slægt.

Uvilkaarlig sukkede jeg med Hellenernes blinde Sanger:

»Menneskets Æt er som Løvet,
Vinden nedhvirvler i Støvet;
Disse Skovene taber,
Andre Foraaret skaber.«

Det var mig dengang aldeles uforklarligt, hvorfor mit »Tøvejrshumør«, som Herredsfogden kaldte det, ikke vilde lade sig fordrive den hele udslagne Dag. Jeg tog Del i alt, men kun halv Del, og det hændte mig flere Gange, naar nogen af Selskabet eller jeg selv kom til at savne mine Tanker, at jeg fandt dem oppe hos Komtessen eller i hendes Værelser.

Vi havde mange Ting for: vi musicerede, spillede Billard, Kort, Fjerbold, og til sidst sloges vi med Snebolde. Kort sagt: man slog sig løs paa alle mulige Maader; men jeg var og blev bunden, jeg vidste ikke hvoraf.

Al denne Galskab skulde endes med Dans.

Nogle flere Damer, paa hvilke der var Mangel, blev hentede. Kort før Ballet skulde tage sin Begyndelse, kom en af Herrerne i Tanker om A l i c e.

»Hun er mageløs i Sang,« sagde han, »og dersom hun kun danser halvt saa godt —«

»Hun danser slet ikke,« faldt den ældre Jomfru H a n s e n ind, »i det mindste har vi aldrig set hende danse; indbuden har hun været to tre Gange, men altid undskyldt sig.«

»Skal vi ikke forsøge det en Gang endnu?« sagde Herredsfogden, »hvem kan vide — om — Rektoren for Eksempel indbød hende? han konverserede hende i Aftes saa yderst behageligt, og det lod til, som de ikke fik Materien udtømmet. Skriv hende en Billet!«

Det gjorde jeg.

Svaret kom mundtlig og straks: »hun skulde have den Ære.«

Jeg stod just i en venskabelig Strid med et Par andre Dansere om, hvem der skulde føre den første Dans op, da A l i c e traadte ind.

Amor og alle Gratier! det var hende, og det var ikke hende; jeg saa, og jeg saa: det var ikke hin mørkklædte, mørkladne, kolde, hartad stive Française; det var Terpsichore selv, let som en Zephyr og mild som Morgenstjernen. En snehvid Balkjole sluttede i tætte Folder om den yndigste Krop, og naaende kun til Anklerne lod den fri til Beskuelse de nydeligste Fødder, omvundne paa gammelgræsk med rosenrøde Silkebaand. Et himmelblaat Flor tilhyllede Barmen, og en eneste Lilje — et Værk af Kunsten — prydede den mørkebrune Haarfletning paa hendes Isse.

Men Ansigtet fremfor alt! hvilken sælsom Forvandling var det undergaaet! Hvor var den store Mund bleven af?

Som hun med et Par takkende Ord smilede mig i Møde, da jeg traadte til for at hilse og opbyde hende, kunde jeg gerne ønsket den endnu større for at se des flere af de skønneste Tænder, der nogen Sinde fremskinnede mellem tvende Purpur-Læber. Og Øjnene! ogsaa disse aabnede mig nu for første Gang deres mørkeblaa Himmel og viste mig i et Glimt, hvilken Aand der boede forinden. Hvad er Skønhed andet end Gennemskinnet af en skøn Sjæl? Hver enkelt Del af Ansigtet kan være smukt, det hele regelmæssigt; men fattes det Aandens Glans, har det ikke større Værd end Pygmalions Galathea, førend Guderne

hørte hans Bønner og skænkede hende en; det vækker Beundring, men ikke Kærlighed.

Vel var det, at Musikken i det samme begyndte: thi min Overraskelse var saa heftig og tillige saa sød, at jeg skulde have glemt Dansen, mig selv og alt andet omkring mig.

Unge Læser! smukke Læserinde! nu ved I allerede, hvad jeg dengang ikke endda mærkede, at Kærlighedens Gud havde ramt mig med sin sikreste Pil.

Hvorledes kunde jeg ogsaa tænke, at den, der ved første Sammenkomst var mig saa ligegyldig, derefter pludselig skulde vorde mig saa dyrebar? Jeg havde stedse forestillet mig, at Kærlighed nødvendig maatte begynde ved det allerførste Syn. Eller var den der virkelig straks? laa den hidtil i Dvale og vækkedes blot? som naar vi drømmer og først ved vor Opvaagnen ved, at vi har drømt.

Jeg fornam ikke, hvorledes jeg var faren, før A l i c e var borte.

Henimod Midnat forlod hun Ballet for at begive sig til sin ensomme Veninde. Da var det for mig, som om Lysene brændte søvnigt, Musikken lød mattere, og Dansen gik tungere, som om hun havde taget det halve Liv, Lys og Glæde bort med sig. Jeg kunde ikke længer skuffe mig selv over mit Hjertes Tilstand.

Denne vigtige Opdagelse skulde fordrevet mig fra Selskabet hen i Ensomhed, havde jeg ikke frygtet derved at røbe mig selv, jeg, der, saa længe hun bivaanede Ballet, ikke havde været fra Gulvet.

Men endnu mindes jeg grant, hvad Tvangen kostede mig. I Stedet for at jeg før havde danset m e d Liv, saa dansede jeg derefter p a a Livet; min forrige selvbudne Munterhed veg for en besværlig og ofte uheldig Vittighedsjagt.

I Pusterummene gik jeg fra Værelse til Værelse, saa paa de spillende uden at vide, hvad de spillede, blandede mig i Samtaler uden at vide, hvad de an-

gik. Uden videre Beskrivelse: jeg bar mig ad som en forelsket.

Saa længe der dansedes, gik det saa som saa. Men da der var færre Damer end Chapeauer og blandt de første nogle daarlige Danserinder, med hvilke der maatte gøres, hvad i Landsbysproget kaldes H o v e r i, foreslog de sidste til en Forandring — Julelege.

Nu blev jeg værre faren. Jeg maatte give Pant paa Pant; snart var alle mine Lommer tømte. Og da saa Panterne skulde indløses! Hvor dyb var ikke B r ø n d e n! hvor haard d e n b r e d e S t e n! hvor tung d e n p o l s k e K i r k e g a n g! jeg h a n g, jeg s k r i f t e d e i Sandhed som en Synder, og alle de Kys, jeg fik og gav, smagte dels som Eddike og dels som Vand.

Men paa Forundringsstolen ventede mig dog den haardeste Prøvelse.

Det var stakkels T e r t i u s, som skulde forkynde mig Selskabets Anmærkninger, hvilket han ogsaa gjorde med samvittighedsfuld Nøjagtighed og største Alvorlighed. Jeg frygtede og sad som paa Naale.

Adskillige dunkle Hentydninger havde jeg med kunstlet Rolighed nedslugt; men en forstyrrede den ganske:

»Og somme —« endte han — »forundrer sig over, at Hr. Rektoren er bleven saa forunderlig, siden hans Dame gik bort.«

»Den skal sidde!« raabte jeg og sprang op fra Stolen.

Mandfolkene lo, Fruentimmerne fnisede.

Den skyldige var ikke at udfinde. T e r t i u s angav den yngste Jomfru H a n s e n; men hun fralagde sig rent ud Beskyldningen.

»Var det ikke Dem, saa var det Deres Søster!« sagde han.

Hun nægtede lige saa haardnakket. Enden blev, at han selv maatte sidde, og jeg fik ingen Hævn.

Legen havde tabt sin Morsomhed, man gabede, man snakkede om Sengen. Jeg længtes efter den for uforstyrret at kunne tænke paa hende, der paa saa underfuld en Maade havde overrumplet mit Hjertes hidtil uindtagelige Fæstning.

Jeg gennemgik den hele Aften fra hendes glimrende Fremtrædelse til den sidste yndige Hilsen, med hvilken hun forsvandt. Jeg gentog ethvert af hendes Ord. Jeg dansede alle vore Danse om igen, og nu først begreb jeg, hvori hendes Mesterskab ogsaa i denne Færdighed bestod, ej alene i Skønheden, men ogsaa i Letheden af alle hendes Bevægelser. Uden allermindste Anstrengelse udførte hun de dengang endnu brugelige Armture; Arme og Fødder rørte sig ligesom ved et skjult Maskineri i uforstyrrelig Takt, medens det dejlige Legeme svævede mellem de andre dansende, ligervis som Svanen sejler rank og rolig mellem tumlende Bølger.

Jeg lod min Indbildningskraft paa ny afpræge mig hendes Miner, Smil og Øjekast, naar vi mødte hinanden, naar vi talte sammen, om de ikke indeholdt noget mer end blot Artighed: det syntes saa, men her greb mig pludselig den Tanke, hvorledes var hun mod de andre unge Mandfolk? — hm! det vidste jeg ikke.

Kun det havde jeg dog bemærket, at Konrektorens Broder nogle Gange betragtede hende, dog med en vis Alvorlighed, og at hun ligesaadan havde skottet til ham fra Siden. Han var rigtignok en Mand henad Aarene, men af et yngre, endnu mandigt og kraftfuldt Udseende. Hans Haar og Kindskæg faldt mere i det graa end i det sorte, men vanheldede dog ikke Smukheden af hans solbrændte Ansigt, der oplivedes af et Par muntre, lysblaa Øjne. Hans Skabning var atletisk og hans Holdning som en Krigers.

Dog herover beroligede jeg mig snart, saa meget lettere som jeg hørte ham snorke af Hjertens Grund. Han og Broderen — de uadskillelige! — var nemlig

flyttede op i min forrige Seng, og jeg havde faaet en anden i samme sorte Stue, eftersom de sidst tilkomne Damer indkneb Husrummet til det yderste.

Jeg vaagnede først temmelig højt op paa den korte Vinterdag. Jeg keg over til den anden Seng, den var tom. Jeg drejede mig om til Vinduet; Solen skinnede derind. Jeg stod op.

Som jeg var paaklædt til at gaa ned og allerede udstrakte Haanden efter Trykkeren, lød der en taktmæssig Knirken inde fra den store Sal. Mon det er hende? tænkte jeg, listede mig hen til den velbekendte Dør og lurede saa sagtelig ved den, at jeg kunde med det ene Øje titte derind.

Det var hende! Hun var i Morgendragt; men et Kastetørklæde tildækkede Hals og Barm, ej engang Dagen maatte se dem.

Hun var i Færd med i en Kommode at gemme sin pænt sammenlagte Balstads, og da hun blev færdig dermed, trak hun en anden Skuffe ud, tog noget i Haanden, som jeg ikke kunde se, men hvorfra nedhang en sort Lidse af Silke eller Haar. Længe betragtede hun det med dyb Vemodighed, sukkede, trykkede det med begge Hænder til Brystet, kyssede det og vendte de graadfulde Øjne didop, hvor de dødelige søger Trøst for Smerten hernede. Derpaa gemte hun atter det fremtagne, tørrede sine Øjne og forlod Salen med et roligt Aasyn og lette Fjed.

Hvad kunde det være? et Billede! formodentlig; men hvis? en Elskers? — det faldt mig tungt paa Hjertet — maaske en Moders? — det lettedes igen.

Men hvo var hun da selv? en Emigrantinde? af høj Stand — alt for høj! det forraadte jo hendes fuldkomne Dannelse.

»Vished!« sagde jeg fast besluttet til mig selv og ombyttede min Ensomhed med Selskabets muntre Larm.

7.

Liniedanserinden.

Dagen henløb, uden at jeg var kommen i det rene med mig selv, paa hvilken Maade jeg vilde erklære mig for A l i c e; men da jeg nu engang havde bestemt, at jeg v i l d e, kunde jeg og uden mærkelig Adspredelse deltage i Forsamlingens adskillige Morskaber, som dog fra nu af havde saa lidt tiltrækkende for mig, at jeg ikke er i Stand til at mindes, mindre til at beskrive dem.

Det var Juleaften. Følgende Helligdag tog jeg i Kirke, ledsaget af nogle faa, hvoriblandt de tvende Brødre. A l i c e var der, det vidste jeg; men Komtessen ikke, saasom hun ikke befandt sig vel.

Under hele Tjenesten saa den andægtige Pige kun paa Præsten og sin Bog, det glædede mig.

Først da vi begge paa een Gang traadte ud af Stolen, mødtes vore Øjne. Hun rødmede og hilsede venligt; men tale sammen gjorde vi ikke, jeg manglede Mod dertil.

»I Morgen!« tænkte jeg.

Det blev Morgen igen. Brødrene havde, som de forrige Dage, forladt Værelset.

Jeg stod op. Jeg stod en hel Time, lyttede, keg ind i Salen; nej! hun var der ikke. Flere Gange gik jeg til Kammerdøren og vendte atter tilbage. Min Beslutning vaklede, mit Mod sank.

Da lød omsider den velkendte Knirken.

»Nu eller aldrig!« sagde jeg halvhøjt og gik derind.

Hun syslede ved Kommoden; men da hun fornam nogen, vendte hun sig hastig imod mig; jeg saa, at hun forskrækkedes, skiftede Farve, og derved steg mit Mod paa ny, det første Skridt var overstaaet.

Jeg blev staaende i ærbødig Afstand og sagde:

»Mademoiselle!«

Men mere sagde jeg ikke, fordi jeg ikke rigtigt vidste, hvad jeg vilde sige.

»Monsieur!« svarede hun, men heller ikke mere.

Jeg blev forknyt, benovet, indviklet i min egen raadvilde Ængstelighed. Da øjnede jeg pludselig en Udgang.

»Jeg har hørt,« sagde jeg hurtigt, »at Komtessen ikke befinder sig vel.«

»I Dag er hun noget bedre.«

»Det glæder mig.«

Atter en Pause.

Min pinlige Forlegenhed steg med hvert Pulsslag, den var ikke til at udholde.

Som en svulmende Strøm gennembryder Dæmningen, saaledes udvældede mine trangt indespærrede Følelser i en Strøm af Ord — hvilke? — det ved jeg ikke; men saa meget erindrer jeg, at Farven forlod Alices Kinder og Glansen hendes Øjne, og at hun støttede sig med den ene Haand til Kommoden.

Jorden brændte under mine Fødder.

»Min Herre!« begyndte hun med klar og fast Stemme, men det forekom mig, at denne Fasthed var fremkunstlet, »min Herre! Deres ærefulde Andragende er af den Beskaffenhed, at det forpligter mig til den oprigtige Tilstaaelse —« (det er ægte fransk Stil! tænkte jeg) — »at jeg er bunden til Komtesse R.... ved saadanne Baand, som intet i Verden kan eller maa løse. Hun er mit alt, og jeg hendes sidste Trøst — den sidste Traad, der knytter hende til Livet.«

»De ser,« lagde hun ilende til, »at jeg skatterer Deres meget hædrende Tillid, idet jeg berører et Forhold, som ellers ikke fremstiller sig for Verdens Blik.«

Mit havde jeg, medens hun talede, nedslaaet som en Synder for Dommeren.

Nu hævede jeg det atter, og med det samme sank hendes; men to store Taarer vældede ud under de lange Øjenhaar. Jeg kom igen til Mod og Mæle:

»Det Forhold,« sagde jeg, »hvori De befinder

Dem til Komtessen, jeg ærer det, hvor lidet jeg end kender dertil; men tillad mig blot dette ene Spørgsmaal: om dette Forhold nu ikke var?«

Her kastede hun et Lynblik til mig, trak i sine Handsker og svarede med tilsyneladende Kulde:

»D e t e r — og —«

Hun saa sig omkring som en, der søger en Lejlighed til at slippe bort.

»A l i c e!« sagde jeg med tiltagende Dristighed, »jeg kender Dem kun under dette Navn, og med dette tiltaler jeg Dem, hvis De saa vil, for sidste Gang. Jeg er ingen letsindig Yngling; som Mand, som ærlig Mand og efter alvorlig Prøvelse af mit Hjerte siger jeg frit og aabent: det tilhører Dem — rent og udelt. Men hvis ingen Følelse i Deres skulde tale for mig —«

Hun saa paa mig med et smerteligt Blik, i hvilket jeg troede at skimte et Glimt af Ømhed.

Jeg greb hendes Haand, som hun ikke unddrog mig.

»A l i c e!« vedblev jeg, »hvis jeg ikke var Dem ganske ligegyldig — kun et Ord, et eneste husvalende Ord! Jeg kan vente, vil vente taalmodig, indtil det Forhold, De nys betegnede, maaske kunde forandres uden at løses.«

Hun trak sin Haand blidelig tilbage, holdt den anden et Par Sekunder for Øjnene, sammenpressede Læberne, som for at dæmpe frembrydende Graad, og viste saa til en Stol ved Siden af mig.

Mekanisk satte jeg mig, hun sank eller mere segnede ned paa en anden.

Nogle Øjeblikke sad hun bestedt i indvortes Kamp; hurtigt bølgede Barmen, Øjenlaagene klippede; omsider frembrød hendes Ord med et skælvende Suk.

»Førend De anden Gang ønsker mit Svar paa det vigtige Spørgsmaal, De har behaget at gøre mig,« sagde hun med Fatning, »bør De kende mere til mig, min Skæbne og min Stilling end det lidet, De hidtil

vidste. Men først, saafremt De har — som jeg — jeg — nærer en oprigtig Højagtelse for Dem, udbeder jeg mig Deres Løfte, at De, naar min Historie er til Ende, bier, indtil jeg selv uopfordret svarer paa Deres alt for artige Ytring.«

Jeg lovede det.

»Hvad min Fødsel og Herkomst angaar,« sagde hun, »da er jeg mig selv lige saa ubekendt som Dem. Jeg ved hverken af Fader eller Moder; ene, uden Frænde eller Ven, er jeg udstødt paa Livets Skueplads. Og til en virkelig Skueplads hæfter sig mine tidligste Erindringer; ja, min Herre! jeg har henlevet min Barndom med Liniedansere, Springere og Kunstryttere.«

Jeg følte, at der gennemfor mig ligesom en kold Gysen, og jeg bemærkede, at hun kastede et Sideblik til mig.

»Min Smule Færdighed i Dans har jeg erhvervet under Graad og Piskesnært. Ofte ønskede jeg — ak! jeg kunde ikke bede til Gud; thi jeg kendte ham ikke, jeg ønskede, at Tovet maatte briste og jeg ved et sønderknusende Fald faa Ende paa mine Lidelser. Selv turde jeg ikke kaste mig ned; thi jeg frygtede Svøben mer end Døden. Ofte naar Klap og Bravoraab regnede ned over mig, og jeg med Armene korsvis over Brystet bøjede mig for det jublende Publikum, trillede de bitreste Taarer ned over mine magre, sminkede Kinder.

Jeg skulde upaatvivlelig engang alligevel fundet Lejlighed til at gøre sikker Ende paa min usle Tilværelse, hvis ikke den for mig saa heldige Forandring var indtruffen, at nogle rejsende Musici etsteds havde sluttet sig til vores Bande. En af disse, en Romer af Fødsel, opdagede min Syngegave og paatog sig at uddanne den. Da jeg herved paa dobbelt Maade kunde bidrage til at fylde Direktørens Kasse, tillod han mig gerne at nyde Romerens Undervisning, og jeg nød den med dobbelt Lyst; thi for det første elskede jeg

Sang, Glædens og Sorgens Tolk i Menneskets Bryst: for det andet var jeg saa længe befriet for Direktørens og hans Kones Mishandlinger, og for det tredje kunde jeg hos min godhjertige Lærer spise mig mæt i Macaroni.

Jeg gjorde god Fremgang, men til min egen Skade; thi forhen havde jeg sluppet med at voltigere og danse, nu maatte jeg og synge offentlig. Og da jeg gjorde dette med Tvang og Frygt, var jeg ikke stedse saa heldig at indhøste Tilhørernes Bifald, og da fik jeg arme Stakkel Hug til min Aftensmad.«

Her sukkede hun smerteligt og aftørrede et Par nedrullende Taarer; ogsaa mine randt ved Forestillingen om denne Engels grusomme Behandling.

Jeg følte mig saa beklemt, at jeg ikke kunde fremføre et Ord.

»Men,« vedblev hun, »Gud forbarmede sig over den forældreløse Skabning og frelste mig af disse Barbarers Hænder. Vi befandt os just i Livorno for derfra at indskibe os til Engelland. Under den sidste Forestilling havde jeg gjort mine Sager saa slet, at jeg havde den haardeste Straf at vente. I min store Angst besluttede jeg nu at udføre det Forsæt, hvori jeg hidtil var bleven hindret. Endnu inden Forestillingen var forbi, sneg jeg mig bort og løb af alle Kræfter lige ned til Havnen og styrtede mig i Vandet.

Det var i Aftenskumringen; men nogle Sømænd, ved hvis Skib jeg sprang ud, havde set mig. Øjeblikkelig kastede en sig ned, greb mig og bragte mig uskadt op paa Dækket. Aldrig saa snart var dette sket, før min Tyran med en anden af Banden, som straks maa have mærket min Flugt, kom farende til og fordrede mig udleveret. Jeg skreg og kastede mig ned for min Redningsmand. Jeg omsnoede hans Ben. »Frels mig! behold mig! dræb mig!« raabte jeg med min sidste hendøende Kraft. Bevidstheden forlod mig.

Da jeg opvaagnede, befandt jeg mig liggende

afklædt i en Seng og i et smukt Værelse, som havde et for mig aldeles fremmed Udseende. En venlig Mand i blaa Klæder sad hos mig, og da han saa, at jeg slog Øjnene op, klappede han mine Kinder og talte saa kærligt til mig, at jeg greb hans Hænder og bedækkede dem med Kys. »Bliver jeg hos dig? er Roletti borte? vil du hytte mig for ham? vil du beholde mig?« saaledes raabte jeg og strakte mine skælvende Hænder ud imod ham. Han kyssede min Pande og gav mig de trøstefulde Forsikringer, at jeg var i fuldkommen Behold, han havde løskøbt mig, og jeg havde ikke mer at frygte af den slemme Roletti.«

A l i c e s Øjne tindrede, hun udstrakte sine Hænder, som om han stod for hende, og sagde:

»Gud glæde dig, min Sjæls Frelser, ihvor du er! i denne Verden eller i en bedre! — der! —«

Med en Madonnas Aasyn vendte hun sine Øjne didop, hvor hun engang skulde takke ham. Hendes Hænder foldede sig og sank i Skødet.

Jeg troede, at hun havde glemt min Nærværelse.

Dog ikke længe; hun tog atter ved:

»Det var den samme, som drog mig op af Vandet. Han førte et Handelsskib; men endnu i dette Øjeblik ved jeg ikke, om han var en Engellænder eller af et andet nordligt Folk; thi hans Modersmaal forstod jeg ikke. Men hans sidste Velgerning imod mig var lige saa stor som den første.

Straks den næste Dag købte han mig ordentlige Klæder, tog mig med til en Villa i Nærheden af Livorno og forestillede mig for nogle der boende Damer, blandt hvilke den yngste modtog mig med særdeles Godhed, og da jeg havde fortalt hende det sørgelige Brudstykke af mit korte Levnedsløb, spurgte hun, om jeg vilde blive hos hende? De kan vist forestille Dem, at jeg i Førstningen vægrede mig og ikke vilde skilles fra Kaptajnen. Dog snart overbeviste begge mig om, at dette ingenlunde gik an. Jeg blev. Han rejste. Jeg saa ham aldrig mere.

Denne Dame var min Opdragerinde. Jeg kunde dengang være ti eller elleve Aar, men havde hverken lært at læse eller skrive; Religionen var mig aldeles fremmed. Hun underviste mig selv i alt, og saaledes indhentede jeg snart det forsømte, lige saa meget af Kærlighed til hende som af egen Lærelyst. Ja, min Herre! Gud beskikkede hende til Moder for den forældreløse. O, denne min anden Moder er, De gætter det allerede, Komtessen her, og —«

Her rejste hun sig. »Nu kender De, Hr. Rektor! Styrken og Helligheden af et Baand, som De vist er for ædel til at ville opløse.«

Ogsaa jeg rejste mig, kyssede med tavs Ærbødighed hendes Haand, hvilket hun ikke forholdt mig, og vendte tilbage til mit Værelse.

Jeg følte nu alt for vel, at jeg maatte frasige mig den skønne A l i c e og bekæmpe min Lidenskab, og at det første Skridt hertil var en snarlig Hjemrejse. Alligevel vilde en alt for pludselig gøre Opsigt og røbe mit Hjertes Hemmelighed, hvilken de omværende allerede havde begyndt at ane. Tilmed var den halve Tid af Ferierne endnu tilbage.

Jeg maatte altsaa ophitte et rimeligt Paaskud for ej at synes uskønsom mod de vakre Ulvedalers mange Artigheder og hjertelige Gæstfrihed. Dette fandt jeg let og berammede da Afrejsen til anden Dagen derefter.

Vore bedste Handlinger fattes dog stedse Helhed. De udspringer alle af f l e r e Bevæggrunde, hvoraf nogle igen ikke er aldeles rene. Saaledes avledes denne min Beslutning ikke ene af Agtelse for de tvende Damers indbyrdes Forhold, men lige saa meget af en Slags Klogskab, en vis Hjertets Politik, som tilhviskede mig, at jeg herved vilde befæste mig i A l i c e s Gunst. Maaske endog, at herunder stak lidt mandlig Stolthed, og den igen blandet med en Smule Tilsats af, hvad Franskmændene kalder dépit amoureux (forelsket Trodsighed).

Og over alt dette, tør jeg vel bestemt paastaa, at ikke et svagt Haab om Muligheden af Alices Besiddelse endnu ulmede i mit Hjertes inderste Lønkammer?

8.

Søkaptajnen.

Den paafølgende Nat vaagnede jeg hændelsesvis midt i min Søvn og blev uforsætlig Tilhører ved en Samtale, hvis Indhold griber alt for meget ind i denne hele Historie, til at jeg ikke skulde gøre mine Læsere bekendte dermed.

Brødrene, som vistnok troede, at jeg bestandig sov, gennemgik deres vigtigste Livsbegivenheder. Den ældre maa ved min Opvaagnen have endt sin Beretning; thi jeg hørte da, at han sagde:

»Saaledes var det uransagelige Forsyns Førelse med mig, kære Broder! Fortæl du mig nu oprigtig, hvorledes det er gaaet til, at du med saa stor en Guds Velsignelse aldrig har faaet i Sinde at gifte dig!«

»Det er snart sagt,« svarede den yngre, »fordi jeg ikke har haft Lyst til nogen undtagen en, og hende kunde jeg ikke faa.«

»Men denne ene!« sagde Konrektoren, »hvem var hun? hvorfor fik I ikke hverandre? lad mig høre det saadan i Sammenhæng!«

»Ja vel, siden du ønsker det,« svarede Broderen. »Jeg var kommen tilbage fra et Krydstogt under Kurilerne og laa ved Peter Pouls Havn paa Kamschatka, da der indløb Ordre fra Admiralitetet, at jeg ufortøvet skulde gaa over til Nordvestkysten af Amerika, der foretage nogle Opmaalinger og siden den nærmeste Vej — om Kap Horn nemlig og gennem Middelhavet — til en Havn i det sorte Hav for at afgive mine Beretninger. Paa denne Tur maatte jeg for

Havari anløbe en Havn i Middelhavet, og det traf sig just, at det blev —«

»Glem ikke, hvad du vilde sige!« faldt Konrektoren ind, »hvornaar var det? hvor længe er det siden?«

»Lad mig se!« svarede Sømanden, »det er en tolv Aar siden. Nu, ser du, traf det sig saa, at der paa denne Plads var nogle fornemme rejsende Russere, og de kom om Bord til mig, og jeg kom til dem igen, og det gik lystigt til med Baller og Basseraller i en Fandens Tid. Paa saadant et Pikkenik blev jeg paasejlet af den Fregat, jeg mener, og fik en Skamfiling i Hjertet, som jeg ikke i mange Tider forvandt.«

»Aha!« brød Skolemanden af, »du blev forelsket — ikke sandt?«

»Vist gjorde jeg,« svarede Broderen, »og det var ikke saa sært, for det var den skønneste Sejler, skal du vide, jeg i mine Dage har set. Jeg gjorde Signaler; men dem besvarede hun ikke, eller hun forstod dem ikke. Saa løb jeg hende klos paa Siden og prajede hende — i al Høflighed. Og saa passiarede vi, og saa dansede vi, og —«

»Var det et italiensk Fruentimmer?« faldt den ældre atter ind, »og hvad hed hun?«

»Hun var ingen Italienerinde,« svarede den yngre, »men barnefødt i Frankrig og hed Roseau. Men Navnet gør nu ikke noget til Sagen. Kort at fortælle: vi kom sammen een Gang og to Gange og flere Gange, og til sidst kom det mig saa i Munden, at jeg sagde rent ud paa godt Dansk: »Mademoiselle! Je vous aime.« (Jeg elsker Dem, Frøken!)

»Godt!« sagde Konrektoren, »og hun?«

»Hun sagde ingenting,« vedblev den anden, »for hun hang i mine Arme og saa ud, som hun vilde til at himle. Og saa gav jeg hende et Kys, og hun gav mig et igen, og det blev til mange Kys og havde nær aldrig faaet Ende. Og Meningen blev, at vi bandte højt og dyrt —«

»Hvad? bandte hun?« spurgte min Konrektor.

»Naa ja! jeg mener blot, at vi tilsvor eller lovede hverandre med Haand og Mund, at vi vilde holde af hverandre, saa længe Livets Vind pustede i vore Sejl.«

»Det var et smukt Løfte,« sagde Skolemanden, »hvorfor monstro blev det ikke opfyldt?«

»Det kom saaledes!« svarede Sømanden. »Blandt Russerne der paa Pladsen var der en Greve, som og syntes godt om Marie, og da han mærkede, at jeg havde taget Luven fra ham, satte han alle Kludene til for at hale mig. Og da dette ikke hjalp —«

»Holdt lidt!« faldt hin atter ind, »hvad vil du sige med »Kludene« og det?«

»Jeg mener kun,« svarede denne, »at han vilde stikke mig ud med Komplimenter og Guldstads, Diamanter og Perler og saadant Rageri. Men da han nu alligevel maatte sakke agter ud, saa blev han grov, og vi ragede uklar, og saa kom vi til at duellere —«

»Aa fy, Bro'er Christian!« brummede Konrektoren, »har du duelleret? det er en barbarisk Skik.«

»Det kan gerne være,« sagde Søgutten; »men det er nu een Gang Skik, og den maa man følge. Det gik da godt nok, men ikke alt for godt: han fik en Kugle i Skroget og maatte lægge op et Fjerdingaars Tid for at lade sig kalfatre —«

»Han døde ikke?«

»Nej! Men han var af en stor Familie og havde mægtige Venner, og jeg blev drillet og chikaneret saa længe, til jeg maatte tage min Afsked. Og det var min Lykke, du ved.«

»Men Pigen?«

»Pigen! — Ja, ser du! da han ikke selv kunde faa hende, saa fik han nogle af sine gode Venner til at bagvaske mig hos hende og hos Familien, som om jeg var en liderlig Hund, der havde mig en Kæreste paa hver Plads, jeg kom til. Nu skulde det netop træffe sig saa, at jeg i samme god Lag havde

skænket hende et levende Bevis paa min Kærlighed —«

»Hvad!« for den gamle heftig op, »Christian! var det kommet saa vidt? Gud forlade dig! havde du besvangret hende?«

Broderen lo.

»Du ta'er fejl, det var ikke saadan ment — det skal jeg fortælle dig bagefter. Nok er det: hun troede Sladderen, skrev til mig, »at saadan og saadan,« og derfor vilde hun nu dreje af, og jeg kunde styre min Kurs, hvorhen jeg selv lystede. Jeg løb straks for at klare Tingen; men hun havde allerede lettet tillige med hele hendes Eskadre. Jeg har ikke set hende siden.«

»Hvorfor skrev du ikke til hende? søgte hende op?« spurgte hin.

»Ja hvor?« sagde Sømanden. »Jeg vidste ikke engang Navnet paa hendes Hjemstavn. Det var forbi, og derved var intet videre at gøre.«

Her opstod en kort Tavshed, efter hvilken Konrektoren først tog ved:

»Det er sandt, den Omstændighed, du berørte, der gjorde hende Hovedet saa kruset —«

»Rigtig! det gik saaledes til. En Aften, som jeg —«

Her paakom mig uheldigvis en Nysen, som ganske afbrød Samtalen. Konrektoren sagde »Prosit!« og Broderen mumlede til ham: »en anden Gang«.

9.

Slutning.

»Ingen ved, naar Solen staar op, hvordan den vil gaa ned,« er et af Degnens Ordsprog i Ulstrup, hvorved han næsten har erhver-

vet sig Anseelse af en Sandsiger, og det temmelig nemt; thi i Grunden er det ikke andet end en Spaadom, der langt oftere træffer ind end slaar fejl.

Dette Tankesprog, som Herredsfogden ophøjede i Orden med de syv vises i Grækenland, den avisbelæste Pranger satte oven for E t a t s r a a d S y r a c h s:

»Es kann nicht so bleiben!«

og Degnen selv lidt neden for den v i s e S y r a c h s: »Pris ingen lykkelig, før hans Endeligt kommer« — dette Tankesprog, som han ogsaa anbragte paa den til Afrejse bestemte Dag, da en tyk, sortgraa Tøtaage skjulte Himmelen og indhyllede Jorden, har uudslettelig indpræget sig i min Hukommelse, idet nemlig den fysiske Betydning, i hvilken Oraklet gaves, fik en moralsk, uventet og glædelig Opløsning — alt som i nærværende Kapitel nøjere skal oplyses.

Endnu medens vi alle tre laa i Sengen om Morgenen og snakkede, foreslog Kaptajnen, at vi skulde takke Komtessen personlig for Brugen af hendes Værelse.

Jeg fortalte ham, hvorledes jeg var bleven høflig afvist, men bifaldt dog, at vi bad om Audiens hos Hendes Naade.

Det gjorde vi, og imod al Forventning blev den os tilstedt.

Jeg ved ikke, hvorledes det kom sig, at jeg gik først og alene. Dreves jeg maaske uvilkaarlig af et vist lønligt Haab? Amor er en Sofist, og hvad værre er: han leger med sine Fanger som Katten med Musen.

A l i c e var ikke til Stede; men at hun alligevel maa have talt gunstigt om mig til Komtessen, kunde jeg skønne af den særdeles artige Modtagelse, jeg fandt hos den vakre Dame.

Hun var af en fin, men indtagende Skabning, og hendes Ansigt ejede endnu meget af det, der nogle Aar tilbage maa have gjort hende til en udmærket

Skønhed. Hendes Tale var, som det kan formodes, aandfuld og livlig, og uden Tilbageholdenhed indlod hun sig i en højst rosom (underholdende) Samtale om de skønne Kunster og deres Skatte i la bella Italia (det skønne Italien). Den trak sig temmelig langt ud, og jeg fandt, at det var paa Tide at afbryde.

Jeg havde allerede rejst mig for at tage Afsked, da Tjeneren meldte Kaptajnen og denne blev indladt. Han bar, til min Forundring, hollandsk Søofficers-Uniform og en russisk Orden paa Brystet.

Langt højere steg min Forundring, da han blev staaende stiv som en Ordonnans tæt inden for Døren eller paa selve Tærskelen med et Ansigt, hvori noget højst sælsomt afspejlede sig, hvilket og uvilkaarligt førte mine Øjne fra ham til Genstanden.

Der stod Komtessen — et lignende Spejl — men hendes Forbavselse syntes blandet med Glædesglimt; ogsaa kom h u n først til Orde:

»Hvis jeg ikke fejler,« stammede hun svagt og med arbejdende Bryst, »har jeg engang tilforn —«

Med et dybt Buk udførte og bekræftede han Spørgsmaalet.

»Det er mange Aar siden!« vedblev hun, og hendes Øjne sank til Jorden.

»Elleve!« svarede han og saa ligeledes ned for sig.

En Stund tav nu begge. Da trængte Taarer sig frem under hendes Øjenlaag; hun saa atter i Vejret, lagde den ene Haand under Barmen, udstrakte den anden og kastede et forvirret, uroligt Blik til mig. Jeg følte straks, at tredje Mand her var tilovers.

Med et tavst Buk drog jeg mig tilbage og listede mig bag om Kaptajnen ud af Værelset.

Jeg ilede at opsøge Konrektoren for at meddele ham den ikke mere tvivlsomme Opløsning af hin Hemmelighed, i hvilken jeg om Natten var bleven Medvider.

Jeg for, ubegribelig for alle dem, jeg mødte, fra Stue til Stue, Trappe op og Trappe ned. Omsider fandt jeg ham i vort fælles Soveværelse.

Næsten aandeløs udstødte jeg: »Han har hende, hun er her, det er hende, k a n ikke være andet —«

»— Hvem dog, humanissime?« sagde han forundret.

»Hvem anden—« svarede jeg, »end hende i Livorno, hende De ved,« jeg havde glemt Navnet.

»Hjælpe mig Gud!« sukkede han med foldede Hænder, »kæreste Hr. Kollega, hvorledes er det fat? insanis aut versus facis?« (er du gal, eller gør du Vers).

»Aa nej, nej!« raabte jeg, »det er, som jeg siger Dem, kom! kom! —« jeg greb hans Haand — »De skal selv se, det er hende, Komtessen —«

Jeg drog ham med mig ind i Salen; men her holdt han mig tilbage, standsede og sagde:

»Bi, kære! jeg maa summe mig lidt — hende — i Livorno — han i Nat fortalte om, hørte De det?«

»Noget af det,« svarede jeg, »jeg vaagnede hændelsesvis mod Enden af Historien.«

»Men hvad siger De?« udraabte han og slog Armene over hinanden, idet han med store Øjne stirrede paa mig, »denne franske Pige — hm! Rüseau — Rousseau — eller hvad var det hun hed — og Komtessen? —«

»— Er een og samme Person!« forsikrede jeg. »Nu skal De se — hun gør ham sikkerlig Afbigt for hendes ugrundede Mistanke — kom!«

Endnu vilde han ikke af Sted; Tvivlen fik atter Overhaand, han satte Næverne i Siden og saa paa mig med et Smil, der omtrent skulde sige saa meget som: »Det er et eller andet Skælmeri, du har for.«

I dette Øjeblik hørte vi Komtessen sige: »Naar De ret vil betragte min gode A l i c e, vil De selv let opdage den store Lighed i Deres Ansigtstræk, som gav Bagtalelsen Vægt. Jeg var allerede to Dagsrejser

fra Livorno, da hun bragte mig ud af Vildfarelsen, og da jeg ankom der igen, var De borte.«

»Per deum optimum maximum!« raabte Konrektoren, »ita se habet res« (ved den store og gode Gud! — saaledes forholder Sagen sig).

Og dermed sprang han foran mig ind til de lykkelige.

Nu først blev jeg mig det søde Haab om Alices Besiddelse fuldkommen bevidst, og med bankende Hjerte gik ogsaa jeg derind.

Forsoningen mellem de genfundne var fuldbragt. Alle tre stod Haand i Haand, og en Glæde, som vi tænker os de saliges, straalede i deres Aasyn.

»Broder!« raabte Kaptajnen og faldt med frembristende Taarer om Broderens Hals.

Jeg nærmede mig Alice. Hun rødmede i yndig Forvirring.

Førend jeg nu anden Gang bejlede, læste jeg hendes Svar, og dette hævede mit Mod.

»Ædle Alice!« sagde jeg, »er Hindringen nu bortryddet? og tør jeg haabe?«

Med et engleligt Smil svarede hun: »Der er mine Forældre!«

Begge havde hørt mit Andrag, og Komtessen tog Ordet tillige med Alices Haand:

»Hun elsker Dem, Hr. Rektor! og hun er Dem værd. Allerede for to Dage siden mærkede jeg noget, men ser nu først, hvad det betydede —« hun lagde hendes Haand i min, »— tag hende! og elsk hende, som hun fortjener.«

Gud ved, hvor Tiden blev af; men det var Middag, inden Kammerraadens og alle de øvrige erfarede, hvad der imidlertid var foregaaet.

Der blev en almindelig Glæde, og den Dag tænktes ikke mere paa Rejsen.

Ved Bordet blev den dobbelte Forbindelse højtidelig fejret med behørige Skaaler, Trompetstød og Sange: blandt disse udmærkede sig en, digtet paa

staaende Fod af den løjerlige Degn, ved sit gammeldags Tilsnit og sine uforblommede Hentydninger paa det forventede Offer.

Enhver var lystig paa sin Vis, men ingen mer end den gamle Konrektor. Han kunde ej engang sidde roligt paa sin Stol, men gik om saa til en og saa til en anden og deklamerede latinske Vers baade til lærde og ulærde. Det gik endog saa vidt, at han istemmede:

»Gaudeamus igitur.« (Lad os nu være glade.)

Da den var udsungen, sagde han til Broderen:

»Christian! denne Dag er den skønneste i mit Liv, der er intet i Verden, som kunde gøre mig gladere, end jeg nu er.«

»Det skal du ikke bande paa!« svarede Kaptajnen med en ganske sælsom Mine og hviskede derpaa noget til sin Kæreste.

Begge stod nu op og fulgte ud efter Kaptajnens Tjener, som Dagen i Forvejen var ankommen med sin Herres Tøj, havde hjulpet til at varte op ved Bordet og nylig sagt noget til ham, der med eet gjorde ham ganske alvorlig.

De kom ikke igen, og nu blev jeg kaldt ud.

Da jeg traadte ind i det Værelse, hvor de tre befandt sig, vendte Kaptajnen sig imod mig, holdende et stort Silkeklæde i den ene Haand og et Stykke beskrevet Papir i den anden.

»Der synes at opgaa et Lys,« sagde han med dybsindig Mine; »men hvad det lader os skimte, forekommer mig saa sælsomt, at jeg frygter, det kunde være en Lygtemand. Ser De! min Tjener her — De kan ikke tvivle paa hans Sanddruhed, han har været hos mig i mange Aar, De ved dog A l i c e s Historie, saa vidt nemlig hun selv og vi to (han pegede paa Komtessen) kender den?«

Jeg bejaede det.

»Vel!« vedblev han, »min Tjener paastaar ogsaa at kende hende, ja, at han har kendt hende længere

end vi andre, og at han kan følge hendes Tilbagespor lige op til Østersøens Bredder. Som en fattig og frændeløs Dreng lod han sig hverve til Rolettis Trup som Oppasser, og da han blev større som Maskinkarl. Han fortæller, at da han for noget over tyve Aar siden gav Forestillinger i Rostock, var han og en af Springerne en Dag gaaet ud fra Byen og langs med Havet for at skyde Strandfugle. Da se de noget mørkt komme drivende til Land. De gaa: hen for at tage imod det og opdager, at det er Ruffet af et Skib. Saa snart de havde faaet det slæbt helt op paa Strandbredden, undersøgte de det og fandt derinde et voksent Fruentimmer og et lille Pigebarn sammenbundne med et Klæde — just dette, jeg her har. Den første var død og blev død og begravedes paa nærmeste Landsbykirkegaard. Men i Barnet var der endnu Liv, og det beholdt Livet. De tog det med sig, og Roletti, som saa, at det var smukt og velskabt, tilegnede sig det for at afrette det til ekvilibriske Kunster. Og det er just vores kære A l i c e.«

»Derpaa vil jeg gøre min Ed,« faldt Tjeneren ind. »Jeg var endnu hos Manden, da hun sprang i Vandet i Livorno, og kendte hende straks igen, det første jeg saa hende her.«

»Alt det ved jeg ogsaa,« vedblev Kaptajnen: »men nu videre!«

»Her er Klædet, der bandt dem til hinanden,« sagde Tjeneren, »det tog jeg til mig og har gemt det lige siden, og dette Brev sad paa den dødes Bryst: jeg tørrede det og gemte det ligeledes i den Tanke, at det maaske engang kunde komme til Nytte.«

Brevet var ufuldendt og lød saaledes:

»Min elskede Mand! Vi er i Havsnød, Skipperen frygter, at vi ikke kan frelses. Er det da Himmelens Vilje, at jeg og vort Barn saa langt fra dig, min dyrebareste! skal —«

Mer stod der ikke. Sandsynligvis er Skibet i dette Øjeblik adsplittet og sunket.

»Hvoraf vidste I, at Barnet hed A l i c e?« spurgte nu Komtessen.

»Saa meget kunde det selv sige,« svarede Tjeneren; »rigtignok synes mig, at det var E l s e og ikke A l i c e; men saaledes kaldte Roletti og de andre hende.«

»Var der da ingen, som spurgte hende,« vedblev Komtessen, »hvem hendes Forældre var, hvor hun var fra og saadant?«

»Aa jo!« svarede han; »men hun kunde ingen Forklaring give; hendes Fader hed Fa'er og Moderen Mo'er, og til Stedet, hvor de boede, vidste hun intet andet Navn end »H j e m«.«

Hidtil havde jeg lyttet med stedse stigende Opmærksomhed; men nu syntes mig Tvivlen at maatte vige for frydefuld Vished.

»Hr. Kaptajn!« raabte jeg, »det kan ikke være andet: min elskede A l i c e maa være Deres Broderdatter.«

»Jeg er meget nær ved at tro det,« svarede han, »men ganske afgjort er det ikke. Ved De ogsaa, hvorledes han mistede Kone og Barn?«

»Han har her paa Ulvedal fortalt mig det — ogsaa Tiden stemmer —«

»Men,« afbrød Kaptajnen, »det er dog besynderligt, om A l i c e ikke selv kunde huske noget mer af sin Barndom, hun var vel dog en fire Aar eller saa —«

»Det var alt kun som Drømme for hende,« sagde Komtessen, »og Præget af den dunkle Skrift udslettedes efterhaanden. Hun mindedes sine Forældre, men ikke hvordan de saa ud; hun kunde huske, at de boede i en stor By med mange røde Huse, men ikke hvad den hed, at hun sejlede paa et stort Vand, men ikke hvorfra Skibet kom. Og sit Modersmaal maa hun blandt Gøglerne aldeles have glemt; thi af Dansk forstod hun ikke et Ord.«

»Findes der ingen Bogstaver paa Sjalet?« sagde Kaptajnen.

»Jo,« svarede Tjeneren, og virkelig saa vi i det ene Hjørne et A og et E.

»Hvad hed Deres Broderkone!« spurgte jeg ivrig.

»Det sagde han mig ikke,« svarede han; »men her er tilforladelig Nøglen.«

Imidlertid var man staaet fra Bordet uden at bie længer efter os. Konrektoren søgte sin Broder, Alice mig; han kom først og netop som Broderen holdt Tørklædet frem med de anførte Ord.

»Hvad Pokker stikker jer, I unge Mennesker?« raabte han; »hvilke Raad oplægger I her?«

Jeg var ubetænksom nok til at ville fortælle ham uforberedt det hele; men den sindige Søkriger greb min Haand og sagde:

»Ikke hidsig, min Ven, lad mig alene staa til Rors!«

Han traadte nu tæt hen til Broderen og tiltalte ham saaledes:

»Det er en Nødvendighed — jeg beder dig, læg Mærke hertil! — at jeg gør et Skaar i din Munterhed og vækker alvorlige Erindringer. Hvad hed din salig Kone?«

Konrektoren gjorde store Øjne og sagde:

»Min Gud! hvorfor spørger du mig derom nu? — hun hed Adolphine Ewers.«

I det samme faldt hans Blik paa Tørklædet, og det lod, som han begyndte at genkende det, og i selvsamme Øjeblik traadte Alice til. Jeg faldt om hendes Hals, Kaptajnen om Broderens; men Komtessen raabte: »Sagte dog! og dræb dem ikke!«

Jeg var beruset af Glæde; intet formaaede at standse den: faa Øjeblikke derefter laa Fader og Datter i hinandens Arme.

Kniplerinden.

»Det var i Aaret 1815,« fortalte mig en Ven, hvem jeg efter ti Aars Fraværelse 1836 besøgte, »at min ældre Broder, min yngre Søster og jeg foretog os en Rejse til T ø n d e r for at besøge vor ældre Søster, som var gift derude. Som vi er komne Staden paa en halv Mils Vej nær eller saa, bliver Søster upasselig og beder om at forskaffe sig et Glas koldt Vand. Vi var just lige ud for et lidet Hus tæt ved Vejen. Jeg sprang af og derind og bad et Fruentimmer, det eneste Menneske, jeg saa derinde, om det forlangte. Hun sad ved et lille Bord og kniplede, saa flygtigt op paa mig og hentede i en Hast Vandet. Jeg takkede, bragte det til Søster og, da hun havde drukket, Glasset ind igen. Den, der havde givet mig det, sad som før ved sit Arbejde, det hun drev med Ivrighed. Jeg saa nu noget nøjere paa den unge Pige, hun var tarvelig klædt, dog noget nettere end de fleste andre Kniplersker, jeg paa forrige Rejser havde bemærket. Hun var meget smuk, men bleg, som hendes Medarbejdersker, og hendes noget dybtliggende Øjne gav umiskendelige Tegn til jævnlig Graad; hun kastede dem hyppigt hen til en Alkove, i hvilken jeg snart opdagede et gammelagtigt, sovende Fruentimmer. Sengeklæder saavel som det lidet Bohave vidnede om knappe Kaar.

Jeg maatte have mer at vide. Da jeg udenfor

havde overtydet mig om, at Søster var bedre, bad jeg dem at fuldende Rejsen uden mig, jeg havde endnu lidt at tage Vare derinde, men skulde snart komme bag efter dem til vort Maal. De rullede væk, min Broder med et Blink til mig, det jeg meget vel forstod.

Da jeg kom ind i Huset nu tredje Gang, udtrykte Pigens Aasyn Forundring, ikke ganske uden Uvilje, hun havde jo vist lagt Mærke til Vognens Bortkørsel og troet, at Vandbæreren var fulgt med.

»Ønsker De endnu noget? eller savner De noget?« spurgte hun koldt og lod Filernaalen hvile.

»Jeg savner intet,« svarede jeg, »for m i t Vedkommende, men — noget alligevel — med Tilladelse, er det Deres Moder?«

Hun nikkede.

»Syg maaske?«

Hun nikkede, og hendes Øjne befugtedes. To smaa Medicinglas og en Pulveræske i Vinduet bekræftede hendes tavse Tilstaaelse.

»Det kan tykkes Dem underligt,« tog jeg atter til Orde, »at en Dem ganske ubekendt fremmed i et ham lige saa fremmed Hus søger at gøre sig bekendt med et Forhold, som vækker, sandfærdigen! ikke hans Nysgerrighed, men en Medfølelse, der ingenlunde er fremhyklet.«

Intet Svar paafulgte; thi den gamle Kone vaagnede just og gav sig; Datteren fløj hen til hende. Da hun vendte Ryggen til mig, stak jeg hurtigt en Pengepung ind i en halvt aaben staaende Skuffe under Bordet foran mig og listede mig bort uden andet »Farvel«.

Ankommen i T ø n d e r fik jeg meget andet at tænke paa end smukke, ulykkelige Kniplingspiger. Den fælles Familieglæde ved Gensynet lagde Beslag paa alle vore Tanker og Følelser; Spørgsmaal og Kontraspørgsmaal med behørige Svar, blandede med Skæmt og Latter, Ah'er og Ih'er, fløj i livlig Afveks-

ling fra Munde til Ører. Og alt dette tillige med legemlig Vederkvægelse medtog den første Dag til sent ud paa Aftenen. Min faste Søvn gav intet Spillerum for Drømme. Næste Formiddag maatte man bese Byen og dens nærmeste Omgivelse og om Eftermiddagen dens ældre Søster Møgeltønder, for sin mytiskdunkle Mærkeligheds Skyld, som og Stedet i Gallehus, hvor de uforklarlige Guldhorn blev fundne, de, der i nyere Tid gav en evig forbandet Tyv herostratisk Ry. Næste Dag besaas den sælsomme »Gottes Koog«, et Arkipelagus paa Fastland. Saaledes gjordes, med kun et Par Rastdage, Udflugter til Leck, Kolonien, ja til Nordfrisernes Landstrøg. Der var endelig kun tre Dage af de til vort Ophold i Tønder fastsatte fjorten tilbage, og jeg havde saa godt som rent glemt min blege Kniplerske. Da mindedes jeg om hende i en Drøm, af hvilken jeg vaagnede ved det første Dagskær. Da Familien var vant til at sove meget længere om Morgenen, stod jeg ufortøvet op og gik ud til Kniplingshuset, til Mode som naar man foruroliges over en uundskyldelig Forsømmelse.

Da jeg traadte ind, for hun med et næppe hørligt »Ak!« op fra sin Haandgerning; en let Rødme fløj, som i Blæst Skyggen af en Sky over Snemarken, over hendes Liljeansigt og forsvandt i samme Øjeblik. Jeg kikkede hen til Sygesengen, opdagede straks, at den var tom, og ligesaa, at Datteren bar Sørgedragt.

»Deres Moder,« sukkede jeg, »er nu hjembragt til en bedre Verden end denne.«

Hun tog Ordet: »Hendes hentærede Legeme blev overgivet til Jorden i Søndags.«

Dette sagde hun med rolig Hengivenhed, uden andre Taarer end et Par af mine. Om hun saa dem, ved jeg ikke; thi hun var traadt til sin Kommode, det eneste Gemme, jeg bemærkede, og trak en Skuffe lidt ud, men vendte straks Ansigtet halvt om til mig, si-

gende: »Har De ikke savnet noget, siden De var her forgangen? — Nej nej! De har ikke *villet* savne det. — Se her er Deres Pung, ædelmodige Herre! i samme Tilstand, som jeg fandt den i Bordskuffen.« Hun rakte mig Pungen.

Jeg tog den ikke; den faldt i min Haand, fra den til Jorden.

»Jomfru!« sagde jeg, »kunde jeg ikke paa anden og bedre Maade vise mig værdig til den Titulatur, De beærede mig med? eller vil De i denne Hytte fængsle Dem selv til Kniplebordet, indtil Døden forløser Dem fra et glædeløst Trældomsliv?«

Hun traadte mig et Par Skridt nærmere, med en bydende Anstand og en mørk, om ikke skummel Alvorsmine.

»Sælsomme Mand!« sagde hun med langsom og dæmpet Røst, »hvilken Forbindelse kan tænkes mellem vore Livsforhold? Jeg er bestemt af Skæbnens Herre til dette ensformige Arbejdsliv, som De paatrykker Trællemærke. Ja, min Herre! jeg har ogsaa trællet, før for to, nu for een. Bedre kan jeg dog friste Livet, da jeg er alene.«

»Alene,« gentog jeg, »intet Menneske skal være alene, ikke afsondre sig fra et Samfund, som Gud selv har stiftet. Bedre at komme i Berørelse med den almindelige Blanding af de bedre og de værre. Bedre at faa Bekymring og Modgang blandet med Fornøjelse og Medgang end henslide sin Tid uden enten det ene eller det andet.«

»Det maa dog Livsfangen,« svarede hun.

»Fordi han tvinges dertil,« vedblev jeg, »men af sine Medmennesker.«

»Saa ung!« lagde jeg til, »og dog uden Tillid til nogen af dem! saa aandelig dannet og saa sørgelig klog! De tilhører en bedre Stand end den, hvori De, maaske først af Nødvendighed, men nu af egen fri Vilje indstænges. Jeg har baade Evne og Vilje til at sprænge dette ensomme Fængsel og give Dem en

værdigere, en mere lønnende Virksomhed. Kan De Tysk?«

»Aa ja,« svarede hun, »jeg forstaar ogsaa Fransk.«

»Det er ypperligt!« sagde jeg, »min gifte Søster søger netop en Lærerinde til sine to Pigebørn, det ældste syv, det yngste fem Aar. Vil De tage mod denne Plads, skal De erfare, at baade Forældrene og de smaa vil gøre Dem Livet anderledes behageligt, end det hidtil har været. Indvilger De, kan De endnu i denne Dag tiltræde Deres Post; den er ikke længere borte end her i T ø n d e r.«

Hun rakte mig sin Haand, og det med et ganske nyt Ansigt, hvis Kolorit smilende Haab havde tegnet. Jeg greb, jeg kyssede den fine Haand, som hun undselig drog tilbage. Hun pegede paa sin Stol, den eneste hun havde, satte sig selv paa Sengestokken, og da jeg havde indtaget det anviste Sæde, hentede hun et langt Suk og talte saaledes:

»Ædle Menneske! De maa ikke forlade denne Sorgens Bolig uden Forvisningen om min ubegrænsede Tiltro. De er berettiget til ganske at kende mig og min Skæbne. De har vel en Time tilovers?«

»Flere, om De behager,« svarede jeg, og havde jeg haft flere Ører end de to, de havde tilsammen staaet vidt aabne.

»Min Fader var en fransk Emigrant fra det forrige Bretagne. Han bar, eller maaske havde han til et Minde om sin Fødestavn og sin Skæbne antaget Navnet G o e l a n — De forstaar vistnok Fransk?«

»Ret vel,« svarede jeg; »men G o e l a n? det ved jeg ikke hvad betyder.«

»Det er ogsaa et Provinsialord, der betegner en Strandmaage. Om Sommeren, men mest i Efteraaret, naar Sømændene fra hine Kyster er paa Farten, plejer Koner og Piger ofte at gaa ud paa Strandbredden, naar Vinden bærer paa Land, og da at synge efter de opskræmmede Fugle:

Goelans! Goelans!
Ramenez nous nos maris et nos amants!

De vise finder sagtens heri en from Overtro. Ak! hvilket elskende Hjerte er fri for sligt?

Min Moder var tysk. Hendes Forældre boede i Itzehoe, hvor de drev en Handel, der netop kunde ernære Familien. I sin Landflygtighed kom min Fader paa Lykke og Fromme til hendes Fødeby og fandt sit Ophold ved at undervise i hans Modersmaal. Til deres Hus fik han ogsaa Adgang, og med at nyde Middagsspise informerede han min Moder, dengang seksten Aar gammel, og en Broder til hende. Det varede ikke mange Tider, inden der opstod en Kærlighedsforstaaelse mellem Goelan og hans kvindelige Elev. Da de gamle mærkede det, frabad de sig hans videre Undervisning tillige med, som Følge deraf, hans Besøg.

Det var allerede kommet saa vidt mellem mine Forældre, at hun erkendte sig frugtsommelig. Ved at aabenbare dette for hendes Moder haabede hun at erholde Forældrenes Minde til en Forbindelse med den elskede Flygtning. Tværtimod, hun blev ligesom han vist Døren og tilmed gjort arveløs. Hvad var nu at gribe til? Min sorgbetyngede Moder kunde ikke udholde at forblive i den By, hvor hendes ubarmhjertige Forældre boede. Hun havde en velhavende Moster her i Tønder, Enke og barnløs. Didhen tyede hun med Fader, og lod de sig undervejs i Friedrichsstadt kopulere.

Mosteren tog rigtignok taalelig godt imod dem, gav dem fri Bolig og Bidrag til deres Underholdning, idet min Fader fortjente paa sin Side, min Moder paa sin ved at forfærdige Fruentimmerpynt. Saaledes gik det uden Næringssorg. Jeg kom til Verden, voksede med Sundhed og i Munterhed, som er Børnealderens Lod. Fader talte og læste kun Fransk med mig, ligesom Moder Tysk, hvoraf De vil kunne døm-

me om min Færdighed i begge Sprog. Jeg opnaaede mit tiende Aar. Da døde min Fader og Moders Moster næsten paa een Gang. Af det, hun efterlod sig, kom os kun ganske lidet til gode. For at kunne bjærge Livet flyttede min Moder herud i dette netop ledigtværende Hus, hvor vi stræbte at ernære os ved Knipleri. Ogsaa godt, til min Moder sygnede og hendes Pleje og Ernærelse overlodes til mig alene. Ja, min Ven; tillad mig at kalde Dem saa! jeg har ingen anden.«

Hun drog her igen et Suk og blev ved: »Rigdom har sine Fristelser, Fattigdom sine; af begge søger slette Mennesker at benytte sig. Ej heller jeg har undgaaet, om jeg end har overvundet mine. En af de Kniplingshandlere, til hvem Arbejderinderne befinder sig væsentlig i samme Forhold som de engelske Fabrikanter til Fabrikejerne, modtog en Tid lang vore Kniplinger mod nogenledes billig Betaling; men saa faar han i Sinde at indlemme ogsaa mig i sit vidtløftige Harem. Jeg afviste hans skændige Forslag saaledes, at det ikke blev gentaget. Ved næste Leverance viste han mig Følgerne af min Vægring: han havde et og andet at udsætte paa Varerne og nedsatte Prisen for dem. Ja han misanbefalede mig desforuden hos flere af hans Lavsbrødre, saa at jeg forgæves tilbød en efter en anden mine Frembringelser. To Dage spildte jeg paa mine frugtesløse Bestræbelser, inden jeg traf paa en, som vel modtog min Haandgerning, men dog kun mod den almindelige knappe Betaling. Da min Moder, formedelst Sygdommen, ikke mere var, ej heller blev arbejdsfør og Recepter og Medicin krævede Tillægsudgifter, maatte jeg sælge saa et, saa et andet Stykke, indtil min Moders Begravelse og Huslejen medtog, hvad jeg havde tilbage paa dette nær, som De her ser.«

»O!« endte hun, og med nogen let undskyldelig Bitterhed: »Dersom mangen rig Dame vidste, naar hun smilende betragter i Spejlet sin Kniplingsstads,

hvilke beske Taarer der har dynket (vædet) disse nydelige Strimler, til Strygejernet borttørrede dem, hun vilde beklage hendes arme Pyntersker, mod hvem hendes Hønsepige fører et herligt Liv. Min Velgører!« hun hævede sine foldede Hænder i Vejret, »jeg takker dig, min Gud! som sendte ham.«

Herpaa udbredte hun sine Arme, for ind paa mig, kan jeg næsten sige, omfavnede mig, trykkede sit Ansigt mod min Skulder, sprang tilbage, og alt saa hurtigt, at jeg under hele Manøvren næppe kunde talt til tre, langt mindre havde Tid til at gengælde Favntaget, hvis jeg ellers havde villet.

Overrasket, behøvede jeg dobbelt saa lang Tid, inden jeg med Fatning kunde spørge: »Naar er det Dem belejligt at blive hentet til Byen?«

»Jeg er færdig,« svarede hun, »hvad Time det skal være; men jeg bad gerne, at det maatte blive en Vogn, der kan føre disse mine faa Ejendele. Selv kan jeg gerne gaa.«

»Jeg skal sørge baade for Dem og Tøjet,« sagde jeg, »og det, som jeg haaber, inden Middag. Men jeg vil skynde mig.«

Jeg ilede ind til min Søsters. Hun med Mand og Børn sad først ved Tebordet, saavel som mine to andre Søskende. Ved min Indtrædelse forlod de deres Sæder, omringede mig og spurgte alle paa een Gang: »Hvor kommer du fra? Hvor har du været? Hvad har du haft for?« med mere.

»Stop lidt,« siger jeg, »højstærede Hr. Svoger og elskelige Fru Søster! om jeg nu havde været henne og fæstet en Guvernante til eders Smaapiger?«

»Aa Snak! taabelig Passiar! Pladder!« og andre slige smigrende Tilraab var de første Ducører, der vankede for min ubudne Forretning som Fæstemand.

Ved mit alvorligt bydende »Stille paa Parterret!« fik jeg da Ordet: »I ved jo, kære! at jeg sjælden spøger, allermindst i saa højst vigtig en Anledning, hvor Talen er om saadanne velsignede Væseners for-

ædlende aandelige Vejledning. Min Hovmesterinde er en Pige paa noget over tyve Aar. Hun baade taler og skriver Tysk og Fransk til Fuldkommenhed. Hendes Moralitet er uplettet og ydermere udmærket, som jeg nærmere skal forklare og I selv vil erfare. Men der maa straks gøres Anstalt til en Vogn, paa hvilken jeg selv skal hente hende, og en anden til at hidføre hendes Kommode og noget andet Bohave. Imidlertid skal jeg gøre eder bekendt med Mademoiselle Goelans sælsomme Skæbne.«

»Men hvor er hun da?« spurgte min Svoger, idet han gik til Døren for at besørge Vognene.

»For nærværende Tid,« svarede jeg, »er hun i det Hus, hvor jeg hentede Vand til dig, Vilhelmine! Hendes Moder blev syg der og er begravet sidste Mandag.«

Min Broder lo og sagde: »Jeg kunde nok tænke mig til, at du havde gjort en Opdagelse, som holdt dig fast derinde, da du lod os køre fra dig — Mamsel Goelan er vistnok en Skønhed?«

»Det kan du selv bedømme,« svarede jeg, »naar du ser hende.«

Jeg kaldte nu min Svoger og hans Kone ind i et andet Værelse og sagde dem i Korthed om Mamsel Goelan, hvad jeg fandt nødvendigt og passende. Befordringen kom. Jeg steg op, medhavende en Fruentimmerkaabe, dermed at indhylle Sørgerinden for nysgerrige Blik. Denne Forsynlighed var ikke overflødig; hun havde kun en meget gammel, der havde tilhørt den afdøde og som hun i mange Aar været ude af Mode.

Indpakningen gik hurtigt for sig; hendes Ejendele var jo faa og smaa: en tynd Sengemadras, et ditto Tæppe med Hovedpude, den lille Kommode, der efter hendes Udsagn indeholdt den daglige Dragt, i hvilken jeg første Gang saa hende, hendes Linned, en Snes franske og tyske Bøger og en Smule Køkkentøj, Bordet, Stolen, en Skammel og et lidet Skrin

— et voilà tout! (det var alt) — Da disse Sager var læssede paa, bød jeg hende Armen. I Døren drejede hun Ansigtet tilbage et Par Øjeblik med et næppe hørligt »Adieu!« og nogle Taarer. Hvem denne Afsked gjaldt, trænger ikke til Oplysning.

Min Familie, hvis nysgerrige Forventning var højst spændt, modtog Françaisen artigt, dog ikke uden nogen Forlegenhed, der naturligvis opstod ved Synet af hendes Skønhed og Anstand. Men hendes Tiltale, efter at jeg havde forestillet hin for hende, bragte dem alle til med venlige Blik at betragte hende som et Lem af Huset.

»Jeg kommer,« sagde hun med et let Smil, »om just ikke faldende med Døren ind i dette Hus, alligevel saa pludselig, saa uformodet, baade for Dem og mig, at kun denne Herres (hun kastede et Blik til mig) gode Mening om min Duelighed som Lærerinde for Deres Børn vil kunne undskylde mig og berolige dem« — idet hun fæstede et Moderblik paa Smaapigerne — »dem, De betror mig?« Den virkelige Moder bejaede.

Glutterne nærmede sig tillidsfulde, hver tog sin af hendes Hænder, hun omfavnede og kyssede dem. Mellem disse tre var ikke mere noget fremmed.

Børn har — jeg turde kalde det en s j e t t e S a n s, der ved første Syn af en ubekendt tiltrækker eller frastøder dem. Hvem de giver et saadant godt Skudsmaal, trænger ikke til noget andet. Denne Sans holder sig næppe Børneaarene ud; den sløves før nogen af de andre fem. De er kun saare faa, som bevarer den under Livets Skolegang, hvor Forstillelsens indbyrdes Undervisning bliver en af de vigtigste Discipliner. Min Svoger var urokkelig i dette Princip; følgelig var han paa det rene med sin fordelagtige Bedømmelse af Jomfru G o e l a n s Hjertelag. Hans Kone, ikke indviet i Mandens Antropologi (Læren om Mennesket), fulgte instinktmæssigt Børnenes Anvisning og

omfavnede den saa at sige himmelfaldne Lærerinde. Først nylig ankommen, var denne allerede hjemme.

Jeg rejste da tilbage med mine to Søskende og med et Daguerreotypbillede af — den, du nu ved nok, paa Sjælens —«

»Holdt!« faldt jeg ind, »du elskede hende dog?«

»Det kan være,« svarede han med Kulde; »men i saa Fald vidste jeg det ikke, havde ej engang tænkt derover. Bevidstheden om at have øvet en god Gerning var en saa overherskende Følelse, at den ikke gav Rum for andre. Straks efter min Hjemkomst drog jeg ud paa en langt videre Rejse, den jeg længe havde ønsket at gøre og nu var forberedt til at begynde.«

»Men,« spurgte jeg lidt ærgerlig, »hvordan var da din Afsked med hende? Det var dog ikke det kedsommelige, betydningsløse, værdiløse: Jeg ønsker, det maa gaa Dem vel!«

»Det var endnu mindre: et Haandkys fra min Side og en Nejen fra hendes.«

»Haandkys! Nejen!« brummede jeg, »hvorfor ikke heller Mundkys? Knælen?«

»Bi lidt!« svarede han smaaleende, »du maa vide noget om min lange Vandring gennem det herlige Frankrig og Italien, hvis Herlighed er en Antikvitet — dog, det er ikke værd at kede dig med en omstændelig Rejsebeskrivelse; af saadanne er du vel for længst bleven mæt. Kun et Par Situationer, ingen Beskrivelse af Naturskønheder, men saadanne Forhold, i hvilke jeg selv har befundet mig, og som under endnu et Hensyn næppe vil være uden Interesse for dig.

Jeg havde beset P a r i s med alt det Rageri, som derudi befindes, og havde faaet nok deraf. Nu fik jeg Lyst til at vende mig fra et Panorama, hvor alle Ting, selve Menneskene, er Kunstprodukter, og se mig om i Naturregionerne, de menneskelige med de fysiske. Jeg drog til B r e t a g n e, H e n r i e t t e

Goelans Fædres Land. Alt var mig her nyt: Folket, dets Dragter, Skikke, Levevis og Tungemaal, hvilket sidste, uden Forberedelse og Undervisning af min Lejetjener, der var fra Bretagne, vilde været mig et Kragemaal. Jeg lod ham paa vore Lystrejser ved Ophold i Stæder, Landsbyer og Fiskerlejer efterforske, om ingen Familie eller enkelt Person af hint Navn maatte være at opspørge. »Point du tout« (aldeles intet), saa lød bestandig hans Rapport paa mit spørgende »Eh bien? qu'avez vous fait?« (Naa? Hvad har du gjort?)

Jeg var dog noget heldigere, men ikke mer end noget. Som vi paa Bortrejsen fra dette Landskab Syd efter gjorde Holdt i et af de sidste Fiskerlejer for at forfriske os selv og Hestene, blev jeg i Stuen et oliemalet Portræt var, der straks fængslede min Opmærksomhed: det forestillede en fornem klædt Yngling, hvis Ansigt havde en paafaldende Lighed med Henriettes. Jeg saa nøjere til og fandt i et af de nederste Hjørner afridset »Charles Kolean, age 19 ans« (19 Aar gl.). Jeg spurgte Værten, en ung Mand, om hvor dette Billede forskrev sig fra. Han vidste det ikke og henviste mig til hans gamle Moder, der sad paa en Skammel og bødede et Fiskergarn. Jeg henvendte mig til hende om den forønskede Oplysning. Hun gav den, vedblivende sit Arbejde, saaledes:

»For en Del Aar siden laa et Stykke heroppe i Landet en Herreborg, hvor der boede en af disse højfornemme Folk, der ikke agtede en Fisker saa meget som en af de Flyndre, han fangede til ham. Nu skete det, at der blev Oprør i Landet, og hver, der kunde føre en Baadshage, en Fork eller en Buløkse, drog af Sted mod alle disse store Paladser og jævnede dem med Jorden. Min salig Mand var meget flittig til det Stykke Arbejde, og saa var han ogsaa med, da den Borg herovenfor blev pirret over Ende. De var mange Hundrede om Bestillingen, og ved Delingen af Byttet blev der kun lidt til hver: min Mand fik et

Lommeur, en Haandfuld Sous (Penge) og dette Billede, som vi nu siden har ladet hænge her.«

»Hvorledes mon gik det Slottets Beboere?« spurgte jeg videre.

»Det gik dem hverken værre eller bedre,« svarede hun, »end at kun een slap levende derudfra; jeg tror, de kaldte ham Charles; men ham hørte man ikke mere til. Han havde ellers paa Gaarden en Kæreste — saadan en, som de store dengang kaldte en Mætresse. Hun blev, kort før Slottet blev ødelagt, frugtsommelig ved ham, og Ordet gik, at han vilde lade sig hemmelig vie til hende. Der kom intet ud af, for Fruen skikkede hende saa lumskelig bort, skal dog have forsynet hende ret godt med Penge, og bildte den unge Herre ind, at hun var løbet sin Vej med en anden ældre Kæreste. Barnet, hun kom ned med, skal endnu tjene paa Gæstegaarden i nærmeste By. Mere ved jeg ikke.«

Jeg sagde hende nu, at den, som Billedet forestillede, upaatvivlelig var kommen til Danmark og havde giftet sig der, og at Portrættet sikkerligt vilde være behageligt for Familien at eje. Jeg betalte en ubetydelig Pris derfor og tog det med mig. Jeg rejste videre til næste By; paa dens Gæsteherberge kunde jeg, efter den gamles Anvisning, muligen finde Henriettes Halvsøster. Min Undersøgelse førte ikke til andet Resultat, end at en Pige, som hed Marion, havde tjent der til Fornøjelse i et Par Aar, men var for lige saa lang Tid siden af en gennemrejsende Dame, der syntes vel om hende, med Værtens Tilladelse tagen med som Kammerjomfru. Hvor Damen havde hjemme, vidstes ikke. Der stod jeg, og derfra drog jeg videre Syd paa.

I temmelig store Mellemrum havde jeg skrevet et Par Breve til Hjemmet, men frabedt mig Svar, da jeg, under min ustadige Omflakken, ikke kunde opgive dem nogen sikker Adresse. Først i Lyon, hvor jeg agtede at tøve en seks à otte Uger, kunde

jeg vente kære danske Breve. Lige saa længe forud havde jeg fra Rochelle med et Skib, som vilde til Husum, sendt Henriette Faderens Portræt, ilagt nogle hjertelige Linier fra mig selv.

Nogle Dage efter min Ankomst til det fra Borgerkrigen sørgeligt navnkundige Lyon modtog jeg paa een Gang tre Breve: et fra min Svoger og Søster, et fra H. Goelan og et fra min hjemmeværende Broder; det første var ikke af væsentlig Vigtighed; men de to andre skal du læse.« Han hentede og lagde dem for mig. Medens jeg gennemløb dem, gik han smaanynnende op og ned ad Gulvet. Jeg udbad mig og fik hans Tilladelse at tage Afskrifter. Her er de:

»Inderlig takket være De for min Faders Billede! Jeg genkender disse Træk, hvor meget end Rædsler, Hjertesorg, Uro og Alder siden forandrede dem ved Rynker og Skygge. Ak! at Kopi er varigere end Original! at en Malers Penselstrøg kan trodse Tiden, men ikke saa den levende, hvem han paa en Stump Lærred foreviger! Morgen og Aften kysser jeg min unge Fader og sukker efter den døde. Tiere endnu sukker jeg efter den Ven, som vanker i fremmede Lande, omringet af Farer, dem jeg haaber min Indbildningskraft kun maa forstørre. Jeg selv lever her saa lykkelig som muligt, paa et nær, der hverken tør komme fra min Pen eller over mine Læber. Til Døden Deres H. G.«

»Naa da!« raabte jeg, »dersom Slutningen af dette Brev ikke er en forblommet Kærlighedserklæring, saa forstaar jeg mig kun daarligt paa at læse Fruentimmerskrift.«

Han smilede og sagde: »Læs først dette her!«

Det lød som følger:

»Hjertebroder! Jeg er forvist — jeg hentyer til dig — aabn dine Arme for en ulykkelig Selvbedrager! Jeg har elsket, jeg elsker endnu, har bejlet, faaet Nej! et saadant Nej, efter hvilket intet Ja lader sig

enten vente eller ønske. Lad mig skrifte! maaske det letter. Kort efter din Bortrejse besøgte jeg dem der i Tønder. Jeg saa Henriette, jeg forlængede mit Besøg, jeg gentog det. Aldrig har saa mange Fuldkommenheder været forenede i een kvindelig Skabning: regelret Skønhed, fortryllende Ynde, dyb og ren Følelse, poetisk Sans og uforstyrrelig Takt for alt, hvad er ædelt i Ord, Tanke og Gerning. Det var jo umuligt andet, end at Børnene maatte tilbede hende, deres Forældre elske og højagte hende. Paa min Anmodning — ikke sjælden efter hendes egen, spadserede vi i det frie uden for Byen. Jeg kunde paa disse Vandringer lære mere Verdensfilosofi end af Knigge og Kolleger, hvis jeg bare kunde have husket det. Hun havde haft de udvalgteste tyske og franske Digtere til Læremestere og været sin egen Manuduktrice. Som en dygtig Manuduktør kan sine Professorers Kollegier udenad, saaledes hun sine æstetiske. Og hendes Fremsigelse! Ingen Teaterdeklamation har saaledes — jeg kunde sige: magnetiseret mig som Henriettes. En Dag, som vi stod paa Dæmningen og havde Gottes Koog lige ud for os, fremtonede hun Theklas Sang. Den inderlige Rørelse, med hvilken hun udtalte den sidste Linie: »Ich habe geliebt und gelebet,« greb mig saa uimodstaaeligt, at jeg fuld af svulmende Haab tilhviskede hende: »Sey du meine Thekla!« Hun svarede efter et Ophold, i hvilket hendes Aasyn udtrykte Forbavselse: »Bedauern Sie mich! Ich verehre Sie, ich schätze Sie hoch über tausend Männer, aber lieben! ein weibliches Herz liebt nur ein einziges Mal.« Hun stak sin Arm hurtigt under min og drog mig hjem. Det svimlede for mig. Sig mig: hvem skulde hun elske? En Kniplingskræmmer? Hun elsker dig, min lykkeligere Broder! Hvem ellers? — Inden tre Uger er til Ende, kan du vente mig. — Din Christoffer.«

»Min Broder havde skaaret min Sjæls Øjne for

Stær: nu først saa jeg klart, at jeg elskede hende. Jeg haabede paa hendes Genkærlighed. Længsel efter hende brændte i min Barm. Og dog skulde jeg her oppebie min Broder. Det gjorde jeg, men paa mit Værelse, uden at bryde mig videre om Lyon og dens højtberømte maleriske Omgivelser. Jeg kedede mig rædsomt. Jeg var nær ved at tage Opium for at bedrage Tiden og glemme mig selv og hende med. Jeg fordømte min blv, tossede Tilbageholdenhed, da hun dog havde givet mig saadanne Tegn, som jeg aldrig burde miskende. Men, faldt mig saa igen ind, i min Svogers gæstfrie Hus kommer mange Besøgere: hvorfor kan ikke en af dem, elskværdigere end jeg, have vundet hendes Hjerte? Om jeg nu kommer hjem, og det gaar mig ligesom min Broder? Jeg ravede usikker mellem Tvivl og Haab: det sidste holdt mig paa Benene.

Min Broder kom. Jeg glædede mig over hans livlige Udseende. Dog det var Sol og Vind, der havde tingeret (farvet) hans Ansigt. Græmmelsens Tinktur kom snart i Stedet for hin paa hans noget indfaldne Kinder.

Efter at Christoffer havde udhvilet og forfrisket sig en Dag over fra Rejsens Besværligheder, siger han til mig: »Jeg maa nu af Sted til Livorno. Som jeg er færdig til Rejsen fra vort Hjem, kommer vor Købmand Wulf farende fra Husum med den, ogsaa for os betænkelige Nyhed, at et Handelshus i Livorno, med hvilket han i flere Aar havde staaet i Forbindelse, til hvilket han nylig havde afsendt en meget værdifuld Ladning, mentes at ville gaa fallit, hvorom han, men først efter sit Skibs Afgang, ved en Korrespondent havde faaet Advarsel. Han havde derhos honoreret en meget stor Veksel, udstedt fra samme Hus. Kort, hans Velfærd stod paa Spil — den Del af vores, som han har til sin Disposition, følgelig med. Da han just havde hørt, at jeg vilde rejse efter dig til Italien, besvor han mig, for

vor Skyld og sin egen, at undersøge Forholdet og virke til fælles Gavn i Livorno. Jeg maa uden Ophold af Sted. Il du hjem, hvor Livets højeste Lykke venter dig.«

Jeg tog ikke lang Tid til at fatte den Beslutning at følge med min Broder, hvis Helbredstilstand tyktes mig mislig saavel som hans Sindstilstand, hvorved han var mindre skikket til at udføre det vigtige Hverv i Livorno. Dette sagde jeg ham. Han trykkede indvilgende min Haand til sit svge Hierte. Vi rejste, saa fort hans Kræfter tillod det, til Toulon, derfra søvejs til Livorno. Sagerne hersteds var snart afgiorte. Handelshuset havde vel lidt Tab ved et Par pludselige Bankerotter: men det var saa solidt, at det derved ikke kunde rokkes. Husumskipperen laa der, havde udlosset og ladede saa ivrigt, at han om tre til fire Dage kunde være sejlklar. Da der paa denne Aarstid ikke var at frygte for Storme, bestemte vi os til at gaa med ham; derved kunde spares overordentligt saavel af Penge som troligt af Tid.

Som velgørende Indgreb i min Broders Kummer overdrog jeg ham en og anden Bestilling, jeg lige saa godt selv kunde have udført. Saaledes, to Dage før vor Afsejling, havde han været ude at opkøbe Proviant til os og bringe den om Bord. Da kommer han styrtende ind til mig som en vanvittig med det Udraab: »Hun er her!«

»Hvem?« spørger jeg, forskrækket til Ængstelighed.

»Henriette — jeg har set hende, jeg ved, hvor hun er, kom med! kom straks! jeg skal vise dig Huset, gennem hvis Port hun kørte ind tillige med en anden Dame.«

»Bi! Bi!« raabte jeg, »i Slobrok og Tøfler kan jeg jo ikke gaa ud.«

Medens jeg klædte mig paa, under et aandeligt Hurlumhei af Tanker og Følelser, fløj en Tanke pludselig hen til den franske Fiskerpige, altsaa min

Henriette næsten fuldkommen lig, og som jo af en ubekendt Dame var ført bort fra hin Gæstgivergaard og ud i den vide Verden. Ja, det maatte være hende.

Vi gik og naaede snart den Gaard, han betegnede mig. Jeg bad ham gaa hen paa en Restauration der nærved, medens jeg foretog mine Undersøgelser.

Portneren berettede mig, at i anden Etage boede to franske Damer, hvis Navne han ikke kunde udtale. Han sagde mig Nummeret. (Gaarden var nemlig et Hotel for rejsende.) Jeg løb derop, pikkede paa Døren, hørte et fjernt »Entrez!« (kom ind) og traadte ind. — Tvende Damer, en midaldrende og en ung — Himmel! var det Henriette eller Marion? Hun var elegant klædt. Min Tvivl løste hun øjeblikkelig ved den fremmede Mine, hvormed hun hilsede. Den anden hilsede lige saa koldt og spurgte paa Fransk: Hvem hun havde den Ære at se, og om Hensigten af mit Besøg.

Jeg sagde hende mit Navn og min Hjemstavn. Derefter forklarede jeg, at der i en By, ikke langt fra mit, levede som Guvernante en ung Pige, Datter af en fransk Emigrant, at min Broder, som ogsaa var her i Livorno, og som kendte hin Dame, havde set de herværende og fundet en saa overraskende Lighed mellem hende og den yngre af dem, at jeg, som nu fandt det samme, udbad mig nogle Oplysninger, som rimeligen vilde være af højeste Interesse for Demoiselle Goelan.

Aldrig saa snart var dette Navn ude af min Mund, før den ældre blegnede og segnede næsten afmægtig ned paa Stolen, og den yngre blussende sprang hen imod mig med et heftigt: »Kolean, siger De?«

»Goelan,« rettede jeg; »men det lyder temmelig ens, og jeg tvivler ikke længere paa, at min Emigrant jo har forandret »Kolean« til »Goelan«,

som allegorisk Hentydning paa hans Flugt fra La Manches til Nordsøens Bredder.«

Marion, thi det maatte være hende, foldede sine Hænder og lod sine Taarer frit Løb. Den ældre rejste sig og trippede let rystende hen til hins Side.

»Jeg har,« vedblev jeg, »for ikke længe siden været ved de sørgelige Ruiner af Slottet Kolean; jeg har været i det neden for liggende Fiskerleje, har opstøvet og hjemsendt til Datteren hendes Fader Charles Koleans Portræt og kan ikke betænke mig paa at hilse Dem, min skønne, unge Dame! som Marion Kolean.«

Hun tilnikkede mig Bekræftelse, knælede for Tanten og rev hendes Haand til Mund og Barm.

Denne rejste sig og krystede hende i sine Arme og sagde: »Denne Mand er sendt os som en venlig Engel fra Skæbnens Styrer. Min Herre! hvem jeg er, skal De ogsaa erfare — men ikke i dette Øjeblik; vi maa have Ro til at fatte os. I Morgen, om De behager, ser vi Dem paa samme Tid.«

Hun nejede; jeg bukkede og gik til min Broder, der med Utaalmodighed ventede paa mig.

Han hørte min Beretning, men opfattede den ikke klarligt; han vidste ikke, hvorledes han var vendt i det med disse to forunderlige Søstre: Hvem der var Henriette, og hvem der var Marion; om de ikke begge var eet, saavel som Goelan og Kolean. Jeg var ikke uden Frygt for hans gode Forstand.

»Vær nu bare rolig, hvis du kan!« siger jeg, »i Morgen vil jeg indføre dig hos Henriette No. 2 og hos hendes Tante, hvis Historie du da faar at høre. Da de af min Tirade i Dag allerede ved lidt om dig, vil de vist ingenlunde nægte dig Audiens, især naar jeg endnu i Dag skriftlig beder derom.«

Han nikkede, virrede med Hovedet, smilede og slog Rynker i Panden; men Enden paa dette Mine-

spil blev, at han gik ind paa mit Forslag. En glad Anelse blev levende hos mig.

Da vi ved Tjeneren, som nu var til Stede, havde ladet os melde og derefter indføre, tog Tanten ene imod os, lod os byde Forfriskninger, anviste os Sæder, men forblev selv staaende og ligesom grundede en Stund, hvorpaa hun satte sig rask lige over for os og begyndte:

»Disse Ruiner, som De, min Herre! i Gaar omtalte at have set, er de sørgelige Levninger af et Slot, der har tilhørt og været beboet af min Familie gennem mange Aarhundreder omad lige til Korstogenes Tider. De ser deraf, at min Broderdatter i Danmark er af gammel Adel saavel som jeg. For Resten er Adelskab uden faste Grundejendomme det samme som et Glas uden Fod. Min Fader havde mere udbredte Besiddelser end hans Forfædre. Han besad store Rigdomme, skal have været stolt og haard mod sine undergivne, vi Børn fornam ikke meget hertil. Revolutionen begyndte. En Slægtning af os, som boede i Nærheden af B r e s t, var Medlem af Notablernes Forsamling. Da denne opløstes, og Fætteren paa Hjemvejen besøgte os, fortalte han om den ildevarslende Folkestemning og sagde, at han vilde realisere alt, hvad han ejede, og nedsætte sig i Amerika. Han tilraadte Fader at gøre ligesaa. Ak! havde han fulgt dette Raad! Kort efter begyndte Bønderne, i Ledtog med og anførte af alskens Kanaille (Pak), at storme og ødelægge de adelige Borge. Endnu var Fader rolig eller lod saa.

En Morgen kommer en af Domestikerne (Tjenerne), der om Natten havde besøgt en Kæreste i Fiskerlejet, og siger Fader, at der var uroligt histnede, at nogle ubekendte, lurvede Personer æggede Beboerne til at storme Borgen og udplyndre den og udrydde den hele Ulveyngel, som de behagede at kalde det naadige Herskab. Fader spottede vel denne formentlige Jobspost, men lod dog gøre Anstalter til

Forsvar, blandt hvilke var den at forsyne Porten med de nødvendige Stænger og Bolte: Bøsser blev uddelte til det talrige Mandstvende. Aftenen kom, den var mørk og regnfuld. Til Klokken elleve var intet ondt at fornemme. Da begyndte pludselig Bondestormen. Den varede under frygteligt Vræl, med kækt Modværge, over to Timer. Men nu havde den paasatte Ild grebet saaledes om sig, at Forsvarerne maatte tv til Hovedbygningen. Dog snart var den hele Borg fuld af blodgerrige Fjender. Min Fader, mine to yngste Brødre og, som jeg hidtil havde troet, den ældste ligesaa, myrdedes saavel som næsten alle andre, hørende til paa Slottet. Min Kammerpige havde ved den første Tumult vækket mig, samlet mine Juveler og andre Kostbarheder, anskaffet og iklædt os begge Bondedragter, som hun, for et saadant Fald, forud havde anskaffet sig.

»Jeg ved,« siger hun saa, »en Løngang, hvorigennem vi usete kan naa Skoven, og saa er vi frelste. Men kom med mig straks! for Gud i Himmelens Skyld!«

Hun tog mig ved Armen. Jeg stræbte imod: jeg vilde til min Fader og mine Søskende og have dem med.

»Det er for silde,« raabte hun: »Hør! Hør! Morderne er allerede herinde. Vil De tøve her og først skændes og derefter brændes?«

Jeg fulgte hende: men Gud ved med hvor voldsomt oprørt Sind.

Hun kendte den underjordiske Vej. Vi anstrengte os, Larmen lød stedse svagere, tav snart og hørtes først igen, da vi steg op af Jorden og mellem Træernes Grene saa Himmelen rødme af Slottets Brand. Vi gik efter min Piges Raad og Anvisning uden Hinder til B r e s t. Her havde hendes Broder Beværtning for Søfolk. Han modtog sin i mange Aar ikke sete Søster med Glæde og Godhed og mig, hvem

han paa hendes Udsagn antog for en Bondepige, som søgte Tjeneste, med Trohjertighed.

Næste Morgen, da vi kom sammen til Frokost, og jeg tilfældigt havde lagt min Haand paa Kanten af Bordbladet, skottede han til den og sagde: »Disse fine Fingre har aldrig rørt ved Malkespand eller Vaskerbalje. Deres stærke Rødme siger mig, at jeg har Ret. Men vær ikke bange! Jeg kan nok vide, at De er af højere Stand, end De lader. De har maattet flygte hjemmefra i disse Uroligheder. Mamsel! jeg er en ærlig Mand, skal ikke forraade Dem, men være til Tjeneste, saa vidt jeg formaar. Tal kun aabenhjertigt med mig! Hvad har De egentlig i Sinde?«

Jeg fortalte ham da, uden Forbeholdenhed, hvad De allerede ved, tilstod, at jeg ikke havde nogen anden Plan end den, ved strengt Arbejde at holde Ligevægt mod min strenge Skæbne, skjule min Usselhed for Verden og søge Trøst og Styrke hos Gud.

»Ja ja!« sukkede han, »det er den bedste Tilflugt, De kan søge. Gud kan aabne Dem en bedre Fremtid.«

Jeg græd; han grundede.

»Har De ingen Slægt eller Ven i Vestindien?« spurgte han, »her ser det broget ud for os alle.«

»Jeg har en Kusine, som er gift med Guvernøren paa Saint Vincent. Men jeg har aldrig engang set hende og ved altsaa ej heller, hvordan hun vilde tage imod mig.«

»Hør!« raabte han, »jeg venter hvert Øjeblik en god Ven af mig, en Skibskaptajn, som farer Aar ud og Aar ind mellem den Ø, De nævnede, og Brest. Han tager Dem nok med for en billig Betaling. Har De nogle Penge, for ellers kunde jeg maaske forstrække Dem.«

Min Frelserinde Louise svarede for mig: »Saa mange har vi nok, at Fragten kan blive betalt.«

Hun viste ham et af mine Smykker: »Se her, Broder! hvor meget kan dette være værd omtrent?«

Han besaa det og raabte: »Morbleu! (Guds Død) det kan betale for en Rejse til Ostindien og længere. Der har vi Kaptajnen!«

Denne indtraadte med en anden finklædt Herre efter sig.

»Det er en Planter fra S t. V i n c e n t,« sagde han i sædvanlig Sømandstone, »han har været herovre og klaret nogle Pengesager. Nu gaar han med mig hjem. Giv os noget at leve af! For naar Vinden bare vil falde et Par Stænger mere vestlig, saa letter jeg.«

Værten indbød ham og den anden til at tage Plads ved Bordet, hentede Vin og sagde: »Har Kaptajnen Rum for disse to Passagerer?«

Han viste paa os. Hin tog det fyldte Vinglas fra Munden, besaa os med en Mine, som om han havde faaet Øje paa et Par mistænkelige Sejlere ude paa Havet, og svarede: »Vel har jeg det; men Fragten?«

»Erlægges forud,« sagde Værten.

»Alt vel!« raabte Sømanden og stak sit Glas ud. — Hans Medfølger kastede imidlertid et sælsomt Blik efter det andet til mig, men talte ikke et Ord til os. Da vi rejste os, gik Sømanden; men Planteren kaldte Værten ind i et andet Værelse. Han kom ikke igen til Syne og maa vel have fjernet sig gennem en anden Udgang.

L o u i s e gjorde med sin Broders Bistand Smykket i Penge, fik Fragten betalt og Fornødenheder paa Rejsen anskaffede, saavel som passende Klæder til os hver især. Vi sagde Fødelandet Farvel og gik om Bord. Vinden var gunstig. Sejlene drog os med Hurtighed ud paa Oceanet. Vi to stakkels Fruentimmer blev søsyge. Planteren viste sig særdeles omhyggelig for os, mest for mig, hvilket jeg, uagtet mine legemlige Lidelser, lagde Mærke til. Vi kom lidt efter lidt til Kryltern (blev bedre) og blev

snart sovante. Nu stræbte han, ikke uden Held, at opmuntre og more os, især med at fortælle og forelæse, begge Dele fortrinligt. Jeg fattede jævnthen større og større Godhed for ham, som han ogsaa for mig, kan jeg tro, og inden vi havde faaet Vestindien i Sigte, var vi forlovede, og da vi var landsatte, biede vi ikke længe med at lade en Religionens Tjener hellige vore Hjerters Pagt. Tvende lykkelige eller, hvilket er omtrent det samme, sorgfri Aar henlevede jeg med en Ægtefælle, der anstrengte sig af al Magt for, saa vidt gørligt, at oprette mine store, sørgelige Tab. Glemme dem kunde jeg ikke, kan ej heller endnu, saa lidet som det sidste, da han, der havde tillukket mine smertelige Saar, tillukkede sine Øjne i en alt for tidlig Død. Da han havde Forudfølelse af denne, ordnede han betids sine Affærer saa vel, at han efterlod mig som velhavende Enke, hvorfor jeg fik flere Tilbud, dem jeg alle afslog. Ved min elskede Mands Dødsseng havde jeg frivillig lovet ham, at denne min første, alt for korte Kærlighed skulde vorde den sidste. Jeg har holdt det. For Kvinden er det ikke vanskeligt. I Vestindien vilde jeg ikke blive; Menneskene, deres Raahed i Tale og Sæder — rettere: Usæder — alt var mig modbydeligt. Jeg ilede tilbage did, hvorfra en grusom Udaad havde bortslængt mig. Jeg tænkte at finde Ro for mine øvrige Dage. Ak! mine Herrer! Uro fandt jeg: ikke noget Sted har jeg kunnet stilles; min Fødeegns Rædselsminder bortskræmmede mig; andre Egne var og blev mig helt eller halvt fremmede. At rejse var Drift hos mig. Hvad Betydning har denne Drift? At se sig om, at se noget nyt. Og naar det er set, er man til Mode, som naar man kører fra Teatret, hvor man har set et nyt Stykke: dette, som hint, er allerede gammelt. Dog,« lagde hun til med heftig Bevægelse, idet hun pressede Marions Haand til sit Bryst, »her har jeg fundet noget gammelt, som er blevet nyt, den

eneste levende Erindring fra svundne Tider!« Hun omklamrede Marion og trykkede et langt Kys paa den hulkendes Pande.

Derefter rejste hun sig rask i Vejret og sagde: »Og nu af Sted til min danske Broderdatter, min dyrebare Marions Søster! Naar, mine brave Riddere! vil I afhente os?«

»I Morgen haaber jeg, og — til en glædeligere Fremtid for eder, ædle Frue! end eders Fortid var.«

Da vi var traadte ind i min Bopæl, gik Christoffer hen til et Vindue og keg stift paa Huset overfor og paa Himmelen oven over det. Jeg stoppede min Pibe ved Siden af ham, slog Ild, tændte, pulsede, harkede, hostede, trampede i Gulvet, slæbte Stolene frem og tilbage. Han hørte intet, vistnok ej heller hans egen Fingertrommen paa Ruderne.

Denne Ekstase varede mig for længe. Jeg lagde min Haand paa hans Skulder, han fornam det ikke. Nu, saa gav jeg ham et Dask, han maatte fornemme. Det gjorde han ogsaa, vendte sig om imod mig, satte begge Næverne i Siderne, ret som vilde han understøtte sig selv. Da oplod han sin Mund saalunde: »Det er hende, det er ikke hende. Det er mig — det er ikke mig — Fra mio dolcissimo! for alle de helliges Skyld! Sig mig, hvem hun var!«

»Du ved det jo,« svarede jeg — slet ikke ærgerlig — »Henriettes Halvsøster.«

»Eller,« tog han langsomt ved, »er Henriette ikke hendes Halvsøster? Hvilket er hvilket?«

»Broder!« formanede jeg, »vær dog fornuftig! og tal saaledes, at jeg kan forstaa dig!«

»Forstaa mig?« udbrummede han, »tænker du, jeg selv forstaar mig? Der er sket en Metamorfose (Forvandling) enten med mig eller med mit Hjertes Dame — giv mig en Flaske Falerner eller Tokayer, at jeg kan blive plakatfuld og komme til at sove en fjorten, seksten Timer i eet Sæt! Ellers bliver jeg taabelig.«

Mit forantydede Haab fik raskere Vinger. Jeg gav Christoffer en halv Flaske primo Portovin, paa hvilket Opiat han sov næsten i tolv Timer. Jeg med Tjeneren maatte besørge det videre fornødne. Saa snart Skipperen havde sendt Bud, at vi inden to Timers Forløb maatte møde ved Bryggen, lod jeg hente en Hyrekaret og i den samme afhente vore Damer. En Baad ventede og førte os alle fire om Bord. Nu kom Broder snart til sin Forstand igen, men ikke til sit Hjerte. Marion drog det helt og holdent til sig, og saa byttede de, som man siger. Vi var alle sammen vel fornøjede med denne Tuskhandel, vor vakre Enke ikke mindre end jeg. Hun spenderede to kostbare Ringe til Lidkøb og derhos nogle meget værdifulde Taarer, da de elskende satte Ringene paa hinandens Fingre. Det var en Søtur i sit Slags.

Jeg behøvede kun en af de fjorten Dage, den varede, for at opdage, at Fiskerpigen var, under Tantens Vejledning, bleven en elskelig uddannet — ikke overdannet Ungmø. Min Broder var saa lyksalig, som nogen Elsker med Grund kan være. Han var dertil stolt af sin tilbedte, og det lige saa med gyldig Grund.

Højvande førte os uden Ophold ind ad Heverstrømmen til Husum, hvor vi ikke forsinkede os, men, efter Opgørelse med Skipperen, søgte Tønder saa fage (snart) som muligt.

Der blev Glæde over al Glæde. De to Søstre var færdige ved at kvæle hverandre, min Søster den livsalige Tante, hendes Mand mig og min Broder. Nu kan du nok slutte, uden at jeg behøvede at sige dig det, at der ikke forløb mange Uger, inden Christoffer og Marion blev Mand og Kone. Henriette blev endelig ogsaa gift.«

»Fa'er og Mo'er!« skreg en lille, nydelig Dreng, der kom farende ind fra Spisestuen, »kom gesvindt! Maden har staaet et helt Kvarter paa Bordet, siger Jomfruen, og hun skænder, fordi den bliver kold.«

»Hilledød!« raabte min Ven, »saa er det paa høj Tid.«

Han sprang ind med den lille ved Haanden, sigende til mig: »Vil du ta'e min Kone!«

Suppen var spist; men jeg ved virkelig ikke, hvordan den smagte; thi jeg var i højeste Maade begærlig efter at vide, hvad der kom ud af den platoniske Kærlighed mellem Henriette og min Ven. »Henriette blev ogsaa gift,« havde han henkastet saa ligegyldigt, at jeg maatte næsten tro, hun havde faaet en anden. Jeg tog mit Glas for at drikke Værtindens Skaal, men, ikke længere Herre over min Nysgerrighed, siger jeg til Vennen: »Du sagde, Henriette blev ogsaa gift; men du sagde mig ikke, med hvem?«

»Ih!« sagde han, »kan du ikke begribe det? Med mig. Hun sidder der ved Siden af dig.«

Nær havde jeg tabt Glasset. Hun greb sit, stødte til hans og sagde med et Smil, som jeg ikke er i Stand til at afmale: »Din Sundhed, søde Mand!«

»Og din med, min sødeste Maage!« gentakkede han.

Mit Glas klinkede med de to andre.

Livø.

Omtrent en halv Mil ude i Limfjorden, hvor denne er bredest, ligger Vest for Himmersyssel — nu almindeligt kaldet Himmelland, ihvorvel denne Benævnelse kan antages for en Smule ironisk — den ovennævnte Ø, en »Hallig«, i en Indfjord, dog mest af Figur og fordi den hverken har eller behøver Dæmninger. Den største Del af Øen, tjenlig til Kornavl og Græsning, er temmelig højtliggende og til Dels bakket. Dette lille Land og det omgivende Vand ernærer ret godt de to Familier, som udgør det hele Antal af Beboere. Fra meget gamle Tider boede her ikkun een Familie; men i de yngre blev den formeret med een til, og det paa en underlig Maade, som nu skal fortælles.

Imellem Løgstør og Nibe ligger langt inde fra Fjordens sydlige Kyst Herregaarden Vaar, ældre og mere gammeldags end de fleste andre. Nord ud for den viser sig en vidtstrakt flad Eng. Syd op strækker en smallere sig længere op i Landet, begrænset paa begge Sider af høje Banker, hvor tyndtstaaende Træer og Stubbe antyder, at her fordum har været Skov. Borgen er meget simpel og har ingen anden arkitektonisk Mærkelighed end en Række

mægtige Kælderhvælvinger, der hverken tyder paa Vinkældere ej heller paa Fængsler. Hvilken Bestemmelse de ellers kunde have haft, ser jeg mig ikke i Stand til at bestemme, men overlader saadant til kyndigere Arkæologer. At dog en Fange engang har haft Ophold hernede, skal paafølgende Historie vise.

Det var i Førstedelen af Reformationsaarhundredet, at en ved Rigdom og store Godser mægtig Riddersmand var Borgens Besidder. Hans Slægtnavn skal man ikke spørge om, for maa hænde, det endnu ikke er uddød; men jeg vil paa eget An- og Tilsvar belægge ham med Døbenavnet K r e s t e n. Hvorledes samme Herre saa ud, om han f. Eks. havde rødt eller sort Haar, det faar jeg lade enhver tænke sig; men hans Sjæl var temmelig sort, hvis i øvrigt et Væsen, som er usynligt, kan afmales. Men især siden Mester Morten farvede Fanden med Blæk, siger man jo: »sort som Fanden« — Negerne siger: »hvid som Fanden«. Nok: Sort og rødt har noget betænkeligt ved sig, og saa nok om Farven!

Nu hen til en anden nærliggende Ridderborg K r a s t r u p, hvis daværende Ejer jeg ligeledes antegner med Døbenavnet J ø r g e n. Den ser endnu ud til fordum at have været en Fæstning, der i en vid Omkreds kunde overse baade Engene og Egnen oven for dem. Hr. J ø r g e n s Karakter var langt ridderligere — i god Bemærkelse — end hans Genbos paa V a a r; men Ringeagt for uadelige, Standsstolthed og Hidsighed, der stundom udartede til Hævngerrighed, var den modige og ærlige Ridders Skyggesider. Hans Kone besad de sidstnævnte Egenskaber i langt højere Grad og var i enhver Henseende intet mindre end »Naadig«. Dette velfornemme Ægtepar havde, paa den Tid vor Historie indtræffer, tre fuldvoksne

Børn: to Sønner og en Datter. Ridder Kresten havde samtidig en Søn og to Døtre, saa her meget nemt kunde være stiftet en Tripelalliance, hvis Forældrene kunde være blevne enige herom. Men Ridder Jørgens Gemalinde var bestemt derimod, og saa maatte Gemalen ogsaa være det. Fruen paa Vaar var hverken for eller imod; thi hendes Husbond havde for længst vænnet hende af med at have nogen egen Mening. Han her og hun paa Krastrup havde andre højtgaaende Planer med deres respektive Børn. Hvorledes disse Planer mislykkedes med den yngste Junker paa den ene Borg og den ældste Frøken paa den anden, staar nu til at forklare. Mellem begge de gamle Riddere havde aldrig været god Forstaaelse, lige saa lidt som selskabelig Omgang, hvilket hidrørte fra visse Galanterier i deres Ungkarledage, da begge paa een Gang gjorde Kur til en Dame, som dog ingen af dem kom i Besiddelse af, da de gik hverandre i Vejen. Da saadant blev dem vitterligt, og den tilbedte Genstand valgte sig en tredje Kavaler, blev de to forsmaaede siden hinandens hemmelige Fjender.

Helten i denne Krønike, Hr. Jørgens yngste Søn ved Navn Holger, var i sin Opvækst ikke bleven forkælet hverken af Fader eller Moder, ja af den sidste tværtimod snarere behandlet som Stedbarn. Saadant var intet Onde for ham; ingen Lumskhed, ingen Trodsighed, men Fasthed og Standhaftighed blev Frugterne af en Opdragelsesmaade, der, om den var bleven anvendt paa den ældre Broder, troligt vilde i Tide have tæmmet den Letsindighed, Vildskab og Kaadhed, der i Ynglings- og Manddoms-Alderen blev andre og ham selv med til Plage.

Junker Holger, hvem jeg herefter vil afskære den adelige Titulatur for Rummets Skyld, befandt sig altid bedre ude end inde, hvor han blev jævnlig

strengt og altid koldt begegnet. Han omgikkes derfor til behagelig Sindslettelse saa Podemesteren i Haven, saa Skytten i Marken. Som han en Morgen besøger denne, finder han ham usædvanlig mørk og ordknap.

»Hvad skader dig?« spurgte Holger.

Det varede noget, inden Svaret kom: »Hendes Naade, Deres Fru Moder, bilder sig vel ind, at jeg har Vildtet i Tøjr; hvor, den slemme Syge, skal jeg til i Morgen Middag skaffe hende baade Harer og Agerhøns, Brokfugle, Vildgæs og tredobbelte Bekkasiner?« her udstødte han en arrig Latter, »paa saadan en Aarstid vil hun ha' Tredækkere! og Vildgæs! men saadant noget er da ogsaa til at bli' halvgal over!«

»Jeg vil gerne hjælpe dig med de tre første Sorter,« svarede Holger venligt; »naar vi gaar ned ad Kjølby til, saa faar vi maaske i Dag alt, hvad vi behøver.«

»Hun vil ha' en Fandens Hoben,« raabte Skytten.

»Hvad skal det betyde?«

»Hun venter fremmede.«

»Men hvem da?«

»Kammertjeneren fortalte mig nu for et Øjeblik, at der skal komme en hel Rulle derovre fra Aggersborggaard, Herre og Frue med fire Junkere og fem Frøkener. Og de bliver saa vel sultne, naar de drager over Fjorden; thi »Søen tærer«, som man siger. Kammertjeneren havde ogsaa faaet at vide — sagtens af en af Fruerpigerne — at Deres kære Moder havde noget i Sinde med Dem og Deres to Søskende — ja jah! paa den Maade kan vi nok faa Tredækkere — ti hi hi — ha hå ha!«

Holger blev opmærksom ved denne Underretning; thi han kendte sin Mama; men han oplod sig ikke videre for Skytten.

De gik. Jagten gik godt. Kun een betænkelig

Omstændighed indtraf tæt ved Grænsen af Vaars Ejendomme; Holger saarede en Hare, og denne søgte at bjærge sig for Hundene i Vaar Skov. Didhen kunde man ikke følge Dyret, blev altsaa staaende og ventede paa Hundenes Genkomst. Da denne havde fundet Sted, følte man i Flabene og fandt enkelte Harehaar.

»De har rigtignok taget hende,« sagde Skytten; »men vi maa lade hende ligge.«

»Jeg vil gaa derover,« svarede Holger.

»Det er ikke værd; er der nogen fra Vaar, som træffer Dem, saa kan De komme til en Ulykke. Vel er Skytten og jeg ikke Uvenner; men Bøssen maa De lade blive her, og finder De Missen, saa bær den endelig ikke herover, men dæk den til med Løv og Græs og læg ved den et Par Viller Blaar, som jeg vil gnide i Krudt til Dem. Naar De ta'er nøje Kende paa Stedet, saa kan vi hente den i Aften.«

Holger gik, fandt Haren og bar sig ad efter Skyttens Anvisning. Som han er færdig hermed, faar han et Stykke inde mellem Træstammerne Øje paa et kvindeligt Væsen, hvis Paaklædning tilkendegav, at hun var mere end slet og ret. Hun nærmede sig langsomt derhen, hvor han befandt sig. Han skjulte sig bag to sammenvoksede Træer, der dog afgav ham en smal Aabning til Udkig. Hendes Hænder var foldede, hendes Hoved var bøjet. Standsende nogle faa Skridt fra hans Skjulested, rettede hun det igen og viste ham en saare skøn Profil. »Det gule Hav«, som en vis Digter kalder de nordiske Gudinders Haar, bølgede ned over Skulder og Nakke. Den fine Alfefod tyktes næsten for liden til det mer end almindeligt høje og føre Kvindelegeme. Nu gjorde hun en halv Vending, ligesom for at vise ham forfra sit dejlige Ansigt. Hun hævede det mod Himmelen, og Taarer glinsede i de himmelblaa Øjne. Hvorfor græd hun? Mon for en utro Elsker? Det var dog ikke muligt; thi hvo kunde

være utro mod saa himmelsk en Skønhed? Han begyndte næsten at blive skinsyg paa en, som maaske ej engang var til. Hvad enten det nu var det Indtryk, denne Fe havde gjort paa ham, eller og det dæmpede Aandedræt, nok: han kom til at nyse. Feen gav Tegn paa en let Forskrækkelse, men gik alligevel rask hen til Stedet, hvorfra Lyden kom, og bag om Træet. Anden Gang lidt mindre forskrækket, da hun jo ventede at se et Menneske der, faldt hans Jægerdragt hende noget fordægtig paa. Han bukkede, og hun sagde: »Hvem er han? og hvorledes befinder han sig her i min Faders Vildtbane?«

»Ikke som Vildttyv,« svarede han med et artigt Buk. »Jeg er ellers en Søn af Ridder J ø r g e n paa K r a s t r u p og fik, som jeg var paa Jagt derovre, Lyst til at gaa over i den smukke Skov her. Jeg er kommet ubevæbnet hid, og hist henne staar vor Skytte med mit Gevær. Her er saa dejligt, og selv har vi ingen rigtig Skov.«

Ridderdatterens Ansigt opklaredes fuldt saa meget ved de flygtige Øjekast paa den smukke, alvorlige Yngling som ved hans tilfredsstillende Forklaring.

»Da det saaledes forholder sig,« sagde hun, med et ikke slet saa koldt Ansigt som før, »maa I ikke tage fortrydeligt op, at jeg har tiltalt eder som formentlig Krybskytte. Jeg vil, som jeg kan, gøre dette godt igen med det Vink, at I ikke kommer alt for tidt at forlyste eder i min Faders Skov, og allermindst i saadan Dragt. Farvel! I kender vel Forholdene mellem vore Familier? Farvel!«

I denne Afskedshilsen laa noget halv venligt, halv tilbageholdent. Hun gjorde en dyb Afskedshilsen, og et Suk undslap hende, idet hun vendte tilbage. Da H o l g e r næsten var kommen til Grænsen, hvor Jægeren stod og ventede efter ham, drejede den unge Herre sig om og — saa den skønne Skik-

kelse endnu i Skovkanten; men i samme Øjeblik forsvandt hun.

»Naa, da var det vel,« raabte Jægeren glad, »at I er kommen velbeholden igen! Fandt I Haren?«

»Jeg har dækket den vel til, som du sagde mig, og naar du tager Mærke til hin store Bøg, hvor jeg kom ud, saa gaar du ikke fejl af Morten. Hm! jeg har skudt en Hare, og jeg tror, jeg selv er bleven skudt eller dog lidt anskudt.«

»Herre Jøsses!« raabte Mikkel, »hvor? Jeg har intet Skud hørt.«

»Ja, min gode Mikkel! det er ogsaa af de Skud, som intet Knald giver. Men nu gaar jeg hjem. Bliv du kun ved, og faar du ikke nok i Dag, vil jeg hjælpe dig i Morgen.«

Med Bøssen paa Nakken skred han i sagte Gang mod Hjemmet, ikke uden flere Gange at kaste Øjnene hen til den fortryllende Skov. Jægeren kom hjem langt ud paa Aftenen med tilstrækkeligt Vildt, inklusive den forputtede Hare. Holger havde allerede da puttet sig i Sengen. Hvad han drømte, ved jeg ikke; men det maa uden Tvivl have været yderst behageligt, eftersom han ikke vaagnede, før en Tjener vakte ham med den Underretning, at Klokken var henved elleve, at de fremmede var komne for et Kvarter siden, og at han havde den Befaling fra hans Moder og hans Fader (hun blev gerne nævnet først, som billigt var, hun fungerede jo som højstkommanderende), at han havde straks at klæde sig paa og komme ned til Selskabet. Han adlød.

Udførligt at beskrive hvert enkelt Lem af den Familie, som nu gæstede den paa Krastrup, vilde hverken lønne Forfatterens eller Læserens Umage. Jeg indskrænker mig derfor blot til en kort Skyggetegning af de trende, der finder Plads som rollehavende i dette Skuespil.

Om den fremmede Ridders Karakter er ikke farlig meget at sige; han var ærlig og godhjertet, naar

han turde være det for sin Kone, under hvis haarde Tøffelhæl han, villig eller uvillig, var vant til at bøje sig. Og nu behøver jeg vel ikke yderligere at nuancere hendes Sind og Tænkemaade. Det var naturligvis hende og Krastrupdamen, der, uden at behøve Mændenes og Børnenes Samtykke, havde affattet Præliminærerne (Forberedelserne) til den besluttede Tripelalliance. Cæcilia, den næstældste Datter, var udset til Holger. Der var intet andet derimod at indvende, end at hendes Krop var skæv, hendes Ansigt grimt og hendes Sindelag lig den hoffærdige, herskesyge og onde Moders. Ved Spisebordet fik Holger af sin Mama Plads anvist hos den skønne Cæcilia. Den unge Herre, som ellers næsten altid var ordknap, forholdt sig her ganske lydløs og passede aleneste sit Fad og sit Bæger. Han bemærkede ikke den regerende Dronnings Miner og Vink; thi han saa hverken lige ud eller til Siderne; hans Øjne var ufravendte paa Retterne lige ned for ham, og hans Tanker ved Skovbrynet, vi ved nok hvor. Efter Bordet fik han ikke Lejlighed til at slippe væk; thi ved Maaltidets Ende lod en Tjener ham vide, at hans Moder vilde tale med ham i det og det Værelse. Han adlød, skønt ugerne. Hun foreholdt ham alvorligt, hvor kluntet og ubehøvlet han havde opført sig mod den Dame, man havde udset til hans Livs Ledsagerinde. Med et svagt Smil og en Smule ironisk Tone spurgte han, hvor stor en Medgift vel kunde ventes med hende?

»Hvor stor,« svarede hun, ret tilfreds med Spørgsmaalet, der forvissede hende om, at han bed paa Krogen, »hvor stor kan jeg ikke endnu sige; dog, naar den bliver lagt til den, vi vil unde dig, saa kan du leve standsmæssigt.«

»Det er nu meget godt,« sagde Sønnen; »men hvor gammel kan hun vel være?«

»Hun har endnu ikke fyldt sit tyvende Aar.«

»Ak!« raabte han, »havde De sagt firsindstyve,

saa kunde jeg gerne have taget hende; men nu er hun alt for ung til mig; jeg be'er Mama at frafalde dette Forsæt, for det faar De aldrig fuldført. Har Mama ellers andet at sige mig?«

Jeg vil ikke bebyrde nogen Læser eller Læserinde med at studere den temmelig lange, af korte afbrudte Sentenser bestaaende Skændepræken, hvis Slutning lød saaledes: »Dersom du ikke adlyder, saa gør vi dig arveløs.«

»Om eders Mand vil,« svarede han koldt og vendte den unaturlige Moder Ryggen.

I Udgangen fatter han det Forsæt ikke at se hende, ej heller det indvendige af Krastrup mere. Men saa hvorhen? Dette havde han ikke faaet besvaret, da han ved Nedgangen til Ladegaarden mødte Faderen, der havde været nede at se til, om de fremmede Heste var blevne tilbørligt forsynede. Sønnen traadte ham i Vejen og hævede Armene lidt som til en Omfavnelse.

»Hvad er paa Færde, Holger?« raabte den gamle.

Den unge fortalte, hvad der nys var foregaaet mellem ham og Moderen. »Vil Fader ogsaa forstøde mig?«

Taarer perlede ned ad Ridderens Kinder; han gav et heftigt Haandslag og bød ham følge sig op i sit Værelse, det som allerede flere Aar tilbage var ham anvist af Befalhaverinden.

Ankommen her spurgte han: »Hvad har du i Sinde? Hvor vil du hen?«

»I Krig,« var Svaret.

»Pengeløs skal du ikke gaa — se her!« — han gav ham en vægtig Pung — »den er hemmelig samlet og bevaret for paakommende Tilfælde. Med den — det er bare Guld — kan du vel gøre andetsteds bedre Lykke, end her er at vente.«

Holger kyssede Faderens Haand med Taarer, som alene randt for ham.

»Jeg vil sende Mikkel Skytte herop efter min Smule Tøj. Her er Nøglen til min Kiste, vil I lægge Pengene derned, Pungen indsvøbt i en Skjorte, saa kan han tage det ned i hans Kammer, indtil jeg videre har bestemt mig. Lev saa vel, som I kan, min Fader! Vi ses vel aldrig mere i dette Liv.«

Og dermed var han ude af Døren, den Dør, der aldrig mere skulde aabnes for ham. Han søgte nu sin eneste tro Ven paa hans Fædrenegaard og fandt ham i Færd med at pudse en Bøsse og tiltalede ham: »Nu, min gode Mikkel! er jeg arveløs og udjaget i den vide Verden.«

Skytten slog med den flade Haand paa Kolben, men kunde i første Øjeblik ikke faa sin Tunge til at fremføre et Ord.

»Jeg er husvild, min Ven!« blev Holger ved, »og beder dig derfor om en Plads i dit Kammer denne Nat, om det saa blot er paa en Stol; men hent os først min Kiste! Der har du Nøglen til Kammeret! Lad den blive siddende i Døren!«

Snøftende gik den smerteligt rystede Jæger.

Holger kastede sig i en gammel, forreven Lænestol, grundende paa en Fremtid, der ikke var alt for lys. »Gaa i Krig?« mumlede han, »kæmpe, mod hvem og for hvem? opofre Blod og Liv, i hvilket Øjemed? et godt eller et slet? Er der ikke noget bedre at bruge et Par dygtige Arme til? Hm! Krigeren skaffer Føde til Ulve og Ravne, Plovmanden til Mennesker. Og naar Bonden, foragtet, stundom plaget af en mægtig Herre, efter møjefuld Dagsgerning hjemvender til sin fattige Hytte, modtages han af en rigere Kærlighed end — holdt der! — Skovnymfe! jeg maa skue dig endnu en Gang.«

Her kom Skytten med alle Junkerens Ejendomme paa en Trillebør, og klogelig betænkt havde han ikke taget Vejen ned ad Ladegaarden, men til Bagsiden af den Længe, hvor han havde sit Væ-

relse; uset af nogen anden blev Kisten indskubbet af det rummelige Glughul.

Næste Dag sprang Holger ud af den samme Aabning efter at have sagt sin fortrolige, at der var Penge i Kisten, og anbefalet ham den til troer Haand. Skulde der spørges efter ham, kunde han sige, at han var kørt paa en bestilt Bondevogn Sønder paa.

»Men kan du svare mig til Kisten, om du skal ud?« spurgte han.

»Den er ikke større,« svarede Mikkel, »end at den kan staa inden i min egen, og den er der ingen, der kommer i.«

»Godt, Mikkel, Farvel til i Aften!«

Holger ilede ad en Omvej hen til Vaar Skov. Han stillede sig bag Tvillingbøgen og keg gennem Kløften mod samme Strøg, hvor Dryaden den næstforegaaende Dag havde ladet sig til Syne. Hun kom rigtignok, men ikke den Vej. Pludselig hører han bag ved sig Lyden af en ved Fodtrad knækket tør Kvist, — han snor sig omkring — ja, der staar hun. Ingen Hilsen, hverken af den ene eller den anden, undtagen alene med Øjnene; paa begge de ungdommelige Ansigter vekslede Lys og Skygge som Skyer og klar Luft under lette Vindpust.

Han kom først til Orde; med dyb Stemme sagde han: »Dette er først den anden Gang, vi ses, og dog tykkes det mig næsten, som om vi var gammelkendte — Sorgen maa altsaa kunne forene saavel som Glæden. I har Sorg; det saa jeg i Forgaars, det ser jeg i Dag.« — Taarer kvældede ud af de blaa Øjne. — »I kender mig for kort,« vedblev han, »til at kunne eller burde fatte ubetinget Tillid til mig. Men vil I til i Overmorgen gøre mig delagtig i eders Genvordigheder, og om en ærlig og frygtløs Mand kan udrette noget til eders Bedste, da skal I, ved Himmelen! ikke have taget fejl af mig.«

En svag Gysen overfor den tiltalte og gav hendes

Ansigt Ligfarve. Dog denne forjoges i næste Øjeblik af Livets. Med et Blik, der var af det Slags, man kalder veltalende, sagde hun i bestemt og livlig Tone: »Om to Dage ses vi igen.« Hurtigt skred hun ned mellem Træerne, og langsomt skred han henad til Vitskøl Kloster.

Hvor Herresædet Bjørnsholm ligger, er vidt og bredt bekendt. Mindre bekendt kan det vel være, at Gaardens midterste Fløj er Kirke, og det endnu for hele det store Sogn. Det skriver sig endnu fra den Tid, da her var det ovenfor nævnte navnkundige Kloster, hvis Benævnelse er sammendragen af det latinske »Vitæ scola«, som betyder »Livets Skole« og synes at være en bitter Ironi paa Munkelivet, der blot betyder: »at leve godt inden for et Klosters Mure uden at bryde sig stort om det virkelige Liv udenfor.« Dette gjorde dog den daværende Abbed, og det paa en Maade, at han var velyndet og højagtet, saa vidt han var kendt, saavel blandt lave som blandt høje. (Somme vil vide, at han i unge Dage — nu var han om ved de halvtreds — havde været Kæreste med Fruen paa Krastrup. Han var adelig — men — efterhaanden kommen under Vejr med hendes Jesabelisme — havde han trukket sig tilbage i et Klosterasyl. Hans vantrivende Kærlighed til Moderen gik, skønt fremspirende af renere Grund, over paa hendes Børn.)

Abbeden lod de to Drengebørn paa visse Tider komme til sig i Klosteret, underviste dem i Latin og gav i Flittighedsbelønninger Smaabilleder af et halv forvansket Breviar (Bønnebog). Dog, den ældste, letsindig Vildlap som han var, erholdt ingen, og da han endelig beklagede sig for Moderen, fritog hun sin Kæledægge ganske for Undervisningen, hvilket slet ikke forfrød Læreren.

Hans yngre Broder, vor Holger derimod, gjorde en Abbeden selv forbavsende Fremgang. Inden to Aars Forløb havde han gennemgaaet de to første Bøger af Livius, de fire første Sange af Æneiden og

— Abailard og Heloises Brevveksling. Denne var han hændelsesvis truffen paa blandt sin Lærers Bøger, havde i dennes Fraværelse i Embeds-Forretninger læst et Par Breve, der, fordi de fordrede flere Oplysninger, blev ham et mystisk og dog tillokkende clair obscur (halvmørkt). Han bad da Abbeden om at læse dem med sig og give de nødvendige Forklaringer. Denne studsede, gik nogle Gange frem og tilbage og drejede sig med eet rask om til Ynglingen, spørgende med en Tone, som klang denne helt fremmed: »Har du Lyst til at være Munk?«

Næsten forskrækket svarede denne: »Det har jeg endnu ikke tænkt paa.«

»Skulde du,« vedblev hin, »engang komme til at tænke herpaa, saa overtænk ogsaa, at Klostercellerne er eller bør kun være Tilflugtssteder for dem, for hvem Verdens Glæder er forspildte — eller tabte.«

Han snoede sig ikke hurtig nok til at dølge et Par Taarer for Knøsen. Men denne gemte den ædle Lærers Ord og tabte dem aldrig.

»Ser du,« sagde denne videre, »denne Abailard døde som Abbed og Heloise som Abbedisse — begge fordi de havde misbrugt Kærligheds Gave. — Vel! du skal kende deres Historie: du kunde vel deraf uddrage dig nyttige Lærdomme og tjenlig Advarsel.« Og saa giorde han.

Da Holger nu fra sidste Møde i Skoven tvede til sin faderlige Ven og Skolemester i »Vitæ scola«, udøste han for ham sit overfyldte Hiertes Sorrig, Haab og Tvivl, fortællende ham oprigtig alt, hvad Læseren nu allerede ved. Abbeden billigede hans Vægring for at ægte et Fruentimmer, der var ham saa modbydeligt. Da han kom til at sige sin Mening om det sælsomme Sammentræf i Vaar Skov, rystede han betænkeligt paa det kloge, ærværdige Hoved og spurgte efter nogen Grunden: »Hvad tror du, det vil lede til?«

Uden langt Overlæg svarede han: »Jeg mener heri at spore Guds Finger. At jeg, ligesom jeg skal

udstødes af mine Forældres Hus, møder hende, at vi saa snart fatter gensidig Godhed for hinanden — er det ikke Forsynets Styrelse?«

»Min kære Søn! Forsynets Styrelse er den gudfrygtiges Støttestav paa hans saa ofte besværlige Vandring; men den letsindige, den lastefulde beraaber sig trodsig paa samme højhellige Vejledning, naar de betræder deres vilde og onde Veje, der fører dem i Fordærvelse. Hvilken var din første Beslutning, da du maatte vende dit Hjem Ryggen?«

»At søge en bedre Lykke i Krigen.«

»Men nu?«

»Dersom hun knytter sin Skæbne til min, da bliver det Pligt for mig at udfri hende fra en ond og tyrannisk Fader og da at opsøge et sikkert Fristed, hvor vi kan henleve de Dage, Gud vil skænke os, i stille Rolighed, os selv nok.«

»Og ved du et saadant Fristed, hvor I kan være skjulte for Spejderes Øine? Thi at hendes Fader jo vil lede og lade lede efter eder hele Landet rundt, derpaa kan du vel ikke tvivle. Dog, jeg ved i saa Fald et nogenlunde sikkert, og som tilmed staar under min Beskyttelse; men nok herom til du ved, hvad den Dag i Morgen giver. Saa længe kan du blive her og bebo Cellen her lige ved Siden af til høire. Dens forrige Beboer blev begravet for to Dage siden, og saa staar den ledig. Hos mig kan du imidlertid faa Spise. Der har vi Aftensmaden.«

En vordende Munk, som i sit Noviciataar (Prøveaar) havde denne Bestilling, bragte paa en Træbakke en Portion fersk Fisk med Brød og en lille Krukke Øl til. Han kunde ikke hytte sig for (lade være) at kaste et nyfigent Blik til den unge fremmede.

»Giv os endnu en Gang saa meget til min Gudson! Men ellers taler du ikke til nogen om ham. Du forstaar mig!«

Oppasseren nikkede og gik; han forstod meget godt Klosterherrens Mening; thi over Lydighed holdt han med Strenghed.

Hans Gæst, som var udvaaget efter to Nætters aandeligt Arbejde, kunde, efter fortæret Aftensmad, ikke længe holde Øjnene aabne, bad altsaa sin Vært om Tilladelse at søge Sengen. Denne smilede, flyede ham Nøglen, ønskende ham en kvægende Søvn. »Skulde du,« lagde han til, »vækkes i Nat ved Klokkeklang eller Sang, saa bryd dig ikke derom og læg dig atter til Ro! Det er kun vore almindelige Klosterskikke, vi iagttager. Jeg behøver vel ikke at gyde Olie paa Lampen derinde, og det er endnu lyst nok til at klæde dig af.« Og Afklædningen tog kun meget stakket Tid: næppe var den forbi, før han var i Seng og i Søvn. Saa fast var denne, at han hverken drømte om Furier eller Feer, men uden at vækkes af Gøglebilleder sov til ud paa Formiddagen.

Hans Tanker faldt paa Mikkel og Kisten. Den tro Svend havde jo upaatvivlelig ventet efter ham, maaske langt ud paa Natten. Han ytrede sin Bekymring derover for Abbeden.

»Eftersom I har berettet mig eders Familieforhold,« sagde Abbeden mildt, »saa skal I ikke blive til Natten, for selv at vove eder did; men jeg vil straks lade en af Klosterets Bønder, en ret fiffig Knægt, køre til K r a s t r u p, tage Kisten og M i k k e l, om han er hjemme, med. Han kan jo for ikke at ses gaa den Bagvej, I har talt om, og gaa et Stykke efter Vognen. Skulde han være paa Jagt, kan Bonden blive, til han kommer hjem. Jeg vil derhos lade ham undervise om, at om nogen vil udfritte ham om eder, hvor I er o. s. v., skal han blot svare til alting, at han ved det ikke. Hvad Kisten angaar, da er han lejet af en, han ikke kendte, for at føre den til G u n d e r s t e d g a a r d. Naturligvis afleverer han begge Dele til Portneren her. Nu vil jeg straks lade det alt besørge. Imidlertid, der staar en Flaske god Vin i Væggeskabet: tag eder et Glas til Opmuntring, og naar nu Middagsmaden ret straks kommer, saa tømmer vi den helt ud.«

Den unge Mand fik ej engang Tid til at takke,

før den gamle var sprungen til Døren og ud af den, hvor man hørte ham give en udestaaende Besked. Straks efter ham kom Middagsmaden ind. Begge tog til sig af Retterne, medens Flasken ofrede Størstedelen af dens Indhold.

»Vin glæder Menneskets Hjerte,« deklamerede Værten, hver Gang han fyldte de smaa Tumlinger, — som dette Slags Sølvbægere dengang kaldtes. Højt svingende det sidste, fremsagde han begejstret Horatses begejstrede Ode: »Persicos odi puer apparatus« (Jeg hader de persiske Anstalter, Slave) — en hedensk Sang i et kristelig-katolsk Kloster — havde salig F l a c c u s kunnet høre dette, sikkerlig vilde det have smigret ham mere end den højtstaaende M æ c e n a s's Bifald. Ogsaa Ynglingens Hjerte følte sig glædet og udvidet af sødeste Haab. Rynkerne glattedes paa hans Pande, og de sammentrukne Læber udbredte sig til et Smil. Timer forløb under Samtaler, der slet ikke vedkom latinske Messer og Bønner. Og saa let og hastigt forløb dem Tiden, at de begge forundrede sig, da det meldtes, at Vognen var kommen tilbage fra K r a s t r u p og havde bragt det befalede med.

»Jeg gad dog gerne set denne M i k k e l, som I gør saa meget af,« sagde Abbeden og gav Befaling til, at han og Portnerens Karl skulde bringe Kisten op.

Saa snart Skytten gennem den aabnede Dør fik Øje paa H o l g e r, blev han saa betagen af glad Forbavselse, at han slap sin Hank af Kisten, styrtede ind og kyssede flere Gange vekselvis sin Yndlings Hænder. Idet H o l g e r lempelig drog dem til sig, sagde han, pegende paa Abbeden: »Tak denne ædle Mand; han er min Frelser, min Velgører, min anden Fader.«

I Stedet for anden Tak knælede den ærlige Jæger for Patriarken, foldede Hænderne og bad om hans Velsignelse. Denne blev ham velvilligen meddelt med det Tillæg: »Bliv ved i din kærlige Troskab mod din

Junker, saa vil Gud velsigne dig! Din Bistand kan maaske snart behøves.«

»Gid det var saa vel!« raabte Mikkel glad, idet han rejste sig, »og gid jeg kun snart maatte vende Ryggen til det formaledidede (forbandede) Krastrup.«

»Den Dag kunde du leve,« sagde Abbeden smilende; »men du glemmer Kisten, den skal for det første herind ved Siden af.«

Holger aabnede for dem, gav Portnerens Karl lidt for sin Umage og noget med til Køresvenden. Mikkel paalagde han, inden hans Bortgang, at holde hemmelig alt det passerede, forsikrende ham, at Karlen i Klosteret saavel som Klosterbonden ikke vilde eller turde sladre.

Abbeden og hans Gæst tilbragte sammen en længere Aften, oplivet af munter Underholdning. Efter en med skønne Drømme afvekslende Helsøvn stod Holger op næste Dag i rette Tid og søgte straks ind til sin elskelige Nabo. Han fandt denne beskæftiget med paa et Bord at ordne adskillige, formodentlig nys erholdte Klædningsstykker, en Mandfolkedragt og en Kvindeklædning. Han hilsede den indtrædende med et venligt Nik. Først da han var bleven færdig med disse Klædemon, der var grove og plumpe baade af Materie og Form, sagde han til den forundrede Junker: »Hvad tænker du vel, disse Maskeradedragter har at betyde? For hvem bestemte?«

Hin rystede tavs paa Hovedet.

»Ser du, min Ven! det er muligt, at Ridder Kresten har faaet Snu om sin Datters Sammenkomster med en Herre der i Skoven; i ethvert Fald vil hendes Vandringer være komne til hans Kundskab og have vakt hans Mistanke. Han kunde desaarsag have udsat Spejdere for at passe dig op, gribe dig og føre dig til Vaar. Og da Gud naade dig! Hør kun videre: der er en af Klosterets Bryder (Herremændenes Bestyrere af de endnu saa be-

nævnte »Hovgaarde« i Landsbyerne), der har vist sig saa flittig og ærlig, at jeg besluttede paa egen Regning at lade forfærdige og skænke ham denne splinternye Klædning og derhos denne til hans Kone. Nu afører du dig dine egne fine Klæder og iører dig hans. Vil saa nogen der ved V a a r antaste dig, saa siger du, at du er en af vore Bryder og udsendt i et Ærinde til S e b b e r k l o s t e r. Skulde det ikke hjælpe og du føres i Fangenskab nede paa Gaarden, da skal Tegnet herpaa være, at du ikke kommer her tilbage i Aften. I Morgen vil jeg da fordre dig udleveret. For Kvindedragten kan saa siden vorde Brug. Gud give, jeg nu maa se dig igen efter Ønske! Han selv være dit Skjold og Værge! Men først en Hjertestyrkning!«

H o l g e r formodede rigtig nok, at Kvindedragten var bestemt for den elskede, og at de begge skulde flygte under saadan Forklædning — men hvorhen? — Dog, hans Tillid til den faderlige Ven var ubegrænset, og Vinen kunde ikke forstærke hans Mod.

»Gør nu den Aftale med hende, at hun indfinder sig i Morgen saa tidlig, hun kan se, dog ikke paa eders sædvanlige Mødested, men helt ude i den søndre Ende af Skoven. Jeg skaffer dig til samme Tid Heste og Vogn; du tager Kvindeklæderne med dig, lader hende trække dem paa i muligste Hast og kører hid, alt hvad trække kan. Jeg skal tilstede og have sørget for Opholdssted nogle Timer dernede i Møllen. Gaa nu, min Søn! Det øvrige siden! Som Vejviser vil jeg give dig en med, som kender den. Valete plurimum!« (Lev vel).

For at komme saa meget raskere af Sted blev der forskaffet ham en Ridehest med Besked at sætte den af i F a r s t r u p.

Han var næppe ankommen til den bevidste Bøg, før Frøken A n n a kom farende derhen imod med Blikket stift hæftet paa den Plet, hvor hun ikke forgæves ventede at opdage det kære Ansigt. Men da

hun kom helt om til ham og saa ham i en saa uventet Dragt, undslap hende et lille Skrig, og hun vidste næppe, om hun ogsaa turde kendes ved ham. Dog, hans sjælfulde Mine og ejendommelige Stemme betog hende snart al Tvivl. Han udrakte sin Haand; villig lagde hun sin i den.

»Tiden« sagde han hastigt, »de Farer, som omringer os, byder os at være knappe med den.«

I sammentrængt Korthed gav han et Omrids af, hvad der siden deres første Møde var hændet ham ved Abbedens kærlige Omhu for ham, sagde hende uden Forbeholdenhed, hvad denne uvante Dragt havde at betyde, og endte med det ømme Spørgsmaal: »A n n a! elsker du mig?«

Hun saa ham frimodigt ind i de store, sorte Øjne og svarede fast: »Ja!«

Han trykkede et heftigt Kys paa den Haand, der ved et helligt Baand skulde forenes med hans.

»A n n a!« frittede han med Elskerens Ømhed: »Dine Øjne var forgrædte, inden de havde set den, hvis kæreste, helligste Pligt det fra nu af skal være at gengive dem huslig Glædes rene Glans. Nu er jeg din fortrolige: fortro mig da dine Sorger!«

»De er beslægtede med dine,« svarede hun, »hvad d i n Moder er for dig, det er m i n Fader for mig. Fadernavnet har for mig aldrig været andet end Skræmsel, og den i Følge med Anelse, som nu uden Bistand skulde virkeliggøre sig: han har bestemt, at jeg skal dømmes til et nyt Tyranni under en Mand, som jeg kender nok til at afsky ham. I Dag otte Dage skal de forhadte Lænker paalægges mig. Jeg følte Fortvivlelsens Mod til at vægre mig, til ved Knæfald at anraabe om Barmhjertighed; han stødte mig fra sig med den Erklæring: »Ridder I v a r bliver din Ægteherre, om jeg endog selv skal holde dig fast paa Brudeskamlen.« Frels mig, H o l g e r! og jo før, jo hellere!«

Næppe fik hun sagt det sidste Ord, før hun for-

færdet raabte: »Skjul dig, skjul dig! Der kommer ridende — de er vistnok udsendte af min Fader.«

Hurtig tog hun en Bog af Lommen og gik læsende langsomt hjemad. Holger red næsten den modsatte Vej, men dog ind i Skoven. Det var for silde: en af de snejdende Ryttere havde set ham, og han og hans Fæller stak skraas ind efter ham. Snart var han indhentet og omringet og tvungen til at lyde den Befaling at gaa imellem dem ned til Herreborgen. Imidlertid var Herren selv med en anden Trop kommen hen imod de elskendes Samlingsplads, da en af Følget gjorde ham opmærksom paa Datteren, der, som det syntes, gik fordybet i Læsning inde imellem Træerne. Han bød sine Svende at fordele sig uden om Skoven og red hen til Anna. Hun tog Bogen ned og hilsede uden at ytre nogen Overraskelse eller Forlegenhed.

»Hvor,« raabte han barsk, »er den, som du nu i flere Dage har løbet efter? Og hvem er han?«

»Der kom,« svarede hun med troskyldig Mine og Stemme, »en Mand, som var bondeklædt og spurgte mig, som jeg sad paa en Vindfælde og læste, om Vejen til Sebberkloster, hvorhen han skulde, sagde han, med et Brev fra Abbeden i Vitskøl.«

»Hm!« brummede den gamle Bjørn, »kan du ikke læse hiemme? Jeg vil ikke have den Renden i Skoven! Den passer sig ikke for en adelbaaren Pige. Hvad er det for en Bog, du er saa forgabet i?«

»Det er,« svarede hun med et næppe tilbagetrængt Suk, »Historien om Jephta, der ofrede sin egen Datter.«

Her laa noget, som ramte — ikke hans Hierte: thi det var for længst bepansret »med tredobbelt Malm,« som den latinske Digter siger — men Galden i ham. Dog, da han ikke vilde lade Datteren mærke dette, tav han. I det samme han vendte det gult anløbne Ansigt til Siden, saa han den anden Trop

komme med en gaaende imellem sig oven for Skovbrynet. Han raabte dem ned til sig med et triumferende »Haa, haa! saa I har dog fanget ham.«

Til Anna sagde han med et skadefro Grin: »Kendes du ved ham? Se paa ham! Nu er han her jo straks.«

Hun fattede sig og svarede roligt: »Det er vist den samme, der spurgte mig om Vejen til Sebberkloster.«

Derpaa vendte hun sig og gik, med Øjnene paa Bogen, men med Ørerne baghenne. Tyrannens Mistanke var endnu i Bevægelse, og da de, der havde opdaget og fanget min gode Bryde, fortalte, at han vilde forstukket sig i Skoven, fik han et »Hvorfor?« at besvare.

»Fordi,« sagde han paa Bondemaal, hvilket han ret godt kunde tale, »fordi jeg havde noget aparte at bestille, som jeg ikke kunde lade dette her Kvindfolk se. Jeg skulde for mig selv.«

Man lo.

»Men,« tog Inkvisitoren igen ved, »hvad er det for en Vej, du tager fra Vitskøl til Sebberkloster?«

»Jeg var i Ring for at besøge en Søster, jeg har der,« svarede han uden at betænke sig, »og saa vilde jeg om ad Farstrup, hvor en Broder af mig tjener.«

»Gaa saa Fanden i Vold!« drønede den mandhaftige Ridder, vendende sin Hest.

Men en af hans Følgesvende hviskede til ham: »Naadig Herre! der er vist noget fejl ved den Bryde, hans Hænder er saa hvide, og jeg tror, jeg har set hans Ansigt før; men hvor, kan jeg ikke komme paa.«

»Holla!« raabte Herren, »han skal ned til Vaar. Der skal du ogsaa komme »for dig selv.« Sæt ham ned i Hvælvingen! og giv ham noget til Nadver! I Morgen vil jeg tage ham lidt nærmere i Skole.«

Rygtet om dette sælsomme Tog for næsten med Vindens Fart omkring i hele Egnen, og det ikke uden lige saa sælsomme Udstafferinger, saasom at Herren paa V a a r havde truffet sin Datter sammen med en Bondekarl, ført ham til Gaarden, spændt ham paa Træhesten, derefter puttet dem begge i een Sæk og ladet dem kaste i Graven, med meget mere. Men en paalideligere, en af dem, der havde været med, og som stod i et vist lønligt Forhold til Abbeden, berettede denne Sagens rigtige Sammenhæng. Denne sendte straks Bud og Brev til V a a r og forlangte sin Bryde udleveret. Svaret lød — thi han saavel som de fleste af hans Stand befattede sig i hine Tider ikke med Blæksmøreri — »at naar han havde forhørt den mistænkelige Person og da fundet ham brødefri, vilde han sende ham til Klosteret, om Abbeden saa kunde kendes ved ham.« Denne slog sig ikke hermed til Ro, men udskikkede den snueste af sine Munke, forklædt som Betler, tilmed udrustet med tvende Krykker — hvisaarsag, saavel som og for Tidens Skyld, han lod ham age V a a r paa en Fjerdingmil nær. Nøje følgende sin Instruks, søgte han Køkkenet, som en Pige anviste ham. Ankommen der, satte han sig ned paa en Huggeknub og bad i en ynkelig Tone om lidt at bide paa i Guds Navn. En Kokkepige rakte ham en Skive Brød og en Snillek Ost, hvilket han med forstilt Graadighed straks klemte paa, aad alligevel kun lidt og puttede Resten i Lommen.

»Herre Gud!« sagde han saa ret kummerligt: »Det er strengt at være til, naar en bliver gammel og svag.«

»Aah!« sagde Pigen, stedse passende sit Skorstensskød, »der kan findes mange unge, der har det nok saa slemt som I. Der sidder saadan en hist ovre i Kælderen; han vilde vist hellere end gerne bytte med jer.«

»Se se!« sagde Skælmen, »hvad er det for en Kumpen? og hvad har han syndet?«

»Ja,« svarede hun, »det kender vi Tjenestefolk ingen Redelighed paa. De vil rigtignok have til, at han var i Lav med at gøre det slemme ved Frøken Ann' derude i Skoven. Hun fik rigtignok en grumme Forskrækkelse og er endnu ikke vel tilpas. Ham den Skidling dernede i Lukkelset kan de ikke faa til at bekende, hvad han hedder, eller hvor han er fra. Derfor skal han ogsaa om tre Dage, saa lang Betænkningstid har naadig Herren givet ham, op og ride Træhesten, saa længe til han gi'er Forklaring.«

»Hm! hm! hm!« gryntede Skælmen, »jeg kommer saa mange Steder og ser baade den og den: det skulde være sært, om jeg ikke ogsaa havde set denne her Krabat før enten her eller der — kunde jeg ikke komme ved at kikke ind til ham?«

»Det kan I sagtens,« svarede hun, »om det ellers kan nytte noget; han sidder der indenfor, hvor Jernstængerne er i Glughullet.«

Stodderen skravlede derhen, keg ned og hviskede: »Her sender vor Abbed jer nogle Instrumenter, I kan sætte jer i Frihed med. Se saa at faa den med, I ved nok. Vognen møder ogsaa før Dag, I ved vel hvor.«

Hermed stak han en lille Pakke ind igennem Stængerne, hvorved vor Junker saa sig i Besiddelse af to File, et Brækjern, en stærk og skarp Krumkniv og et Par Vridbor samt et Stykke Tælle til at smøre det Jern med, som han fik at arbejde paa, saa Lyden kunde saa meget muligt dæmpes.

»Og,« lagde Munken til, »hellere i Nat end en anden, for ellers kommer I om tre Dage op at ride. Vale!«

Han gik nu tilbage til Kokkenet, og idet han satte sig ned og bad om en Taar Vædelse, sagde han ligegyldigt til Pigen: »Jeg kunde ikke faa rigtig Kende paa ham: alligevel, jeg har set ham etsteds for, ihvor det saa er. Ja ja, han gi'er sig nok.«

Saa ønskede han Pigen Guds Løn, stavrede af Sted den Vej, han var kommen, og afgav sin Beretning til Abbeden.

Imidlertid faar Læseren blive paa V a a r og se, hvad Midnatten fører med sig. Den fører for det første den ængstede Elskerinde paa Hosesokker ned til Fængselsdøren; hun pikkede sagte og hviskede det kære Navn. Den paakaldte sprang fra sit Fileri og hviskede tilbage: »Sødeste Sjæl! Jeg har faaet Værktøj til at sprænge dette fordømte Hul. Jeg har allerede overfilet den ene af de tre Jernstænger i Vinduet. Om to Timer kan jeg være ude; men gaa du saa lidt i Forvejen hen mod Skoven, du ved, og klæd dig i mørkt baade paa Krop og Hoved, og ombind dine Fødder vel med noget tykt og stærkt Tøj, ellers bliver de vaade af Duggen. Gaa nu, du velsignede! jeg maa bruge mig med Vinduet.«

Han brugte sig saa ivrigt, at de to andre Stænger inden halvanden Times Filen var løsnede forneden. Den kraftfulde Yngling bøjede dem en for en udad og opad, saa han uden stor Anstrengelse kunde skubbe sig ud. Uset lod han snart Porten paa Ryggen og indhentede den forud vandrende Kæreste, netop som han i Dagskæret fik Øje paa den ankommende Vogn. Parret ilede den i Møde. Hurtig omkring og op paa den. Kusken flyede ham Pakken, som indeholdt den kvindelige Maskeradedragt, der under Kørselen, ved H o l g e r s Bistand, snart blev ombyttet med den paahavende. I rask Fart gik det nu fort, og Solen var knap kommen saa højt over Jorden, at den kunde se de hurtigrejsende staa af ved Klosterporten, der, efter given Befaling, straks aabnede sig. Da Køresvenden saa et Bondekvindfolk stige ned i Stedet for den fornemme en, der var stegen op, blev han først forundret og derpaa noget benovet, idet han tænkte, at denne Forbytning var et Værk af Sortekunstneriet, for hvilket saavel som for Virtuoserne i samme han nærede tilbørlig Ærefrygt.

Portneren sagde dem Besked fra Abbeden, at de begge straks maatte komme op til ham. Dette lod de dem ikke sige mere end een Gang. H o l g e r modtog Bondepigens aflagte Kaabe og Hat.

Deres faderlige Beskytter modtog dem, saaledes som man nok kan tænke sig, og tøvede ikke længe efter Frokosten med at føre dem ned i Kirken, hvor han efter katolsk Ritual (Kirkeskik) og med denne Religions Ceremonier forbandt dem med det hellige Baand. Om de tilstedeværendes ubrødelige Tavshed var ikke den mindste Tvivl. O! der er sket langt andet inden for Klostermure, som aldrig er kommen paa andre Menneskers Tunger uden for dem.

I et stort og smukt dekoreret Værelse, der ved en skjult Paneldør stod i Forbindelse med Abbedens Celle, satte de sig alle tre om et med lækre Spiser velbesat Bord, hvor den kosteligste Vin ej heller savnedes. Begge Mændene gjorde god Besked; men saa betagen var den unge Kone af Tanken om sin hartad vidunderlige Skæbne, at hun, uagtet Værtens venlige Nøden, viste sig som en særdeles smaatærende Gæst. Men havde den skønne Mund kun lidt at bestille, da havde de skønne Øjne des mere. Disse mildt tindrende Stjerners dæmpede Glans hvilede ofte og længe og ikke uden Genskær paa den nygifte, himmelsk-lyksalige Mands Ansigt. Ah! han trængte slet ikke til saadanne Brandpile; hans Hjerte var jo Ild.

Da Maaltidet var forbi, Manden havde omfavnet sin Hustru og Præsten dem begge under eet, tiltalede han dem saaledes: »Mine elskelige Børn! Hvad jeg til eders Vel har begyndt, vil jeg med Guds Hjælp videre fremme, saa godt jeg ved og kan. At din Fader, min kære Datter! vil sætte alt i Bevægelse for at finde dig og din Mand, det kan I ikke dølge for eder selv. Jeg har derfor udset eder et Tilflugtssted, hvor han allermindst vil søge eder. L i v ø e n herude i Fjorden tilhører vort Kloster. Der bor nu kun en eneste Familie paa den nordre Kant af Øen.

Han erlægger sine Afgifter for en stor Del i Fisk, som han og hans to Sønner selv fanger. Eftersom Vinden er, venter jeg dem i Dag eller i Morgen. Nu vil jeg tale med ham om, at jeg overlader ham eder, som jeg foregiver er anbefalede mig fra en Medbroder langt Syd nede, eftersom eders Forældre er komne i Armod ved Ildsvaade og anden Uheld, paa det jeg kunde sørge for eder. For det første maa I tage Ophold hos den Livøfisker, indtil I udi Skoven paa Sydkanten faar opbygget eder et Træhus, hvortil jeg skal lade ham overføre de nødvendigste Materialier. Hans ældste Søn er en dygtig Tømmermand, og for nogle faa Dalere bygger han eder snart en Hytte, som eders Kærlighed vil gøre til et Slot. Du faar ogsaa nok disse brave Menneskers Hiælp til at omhugge og i Stykker save nogle Træer der udenfor. Saa har I Ildebrændsel for i Vinter og, naar Rødderne er optagne, saa stort et Stykke Havejord, som du formaar at dyrke. Et Par Køer og nogle Faar bliver der vel ogsaa Lejlighed til at faa derover saavel som Husgeraad, der jo i Førstningen kan være tarveligt. Fødekorn forskaffer han eder nok, og deraf behøver I jo ikke meget. For det første,« lagde han til med et skælmsk Smil. »behiælper I eder vel med lidt: men skulde I siden blive flere, saa kan der nok fra Fiskerens eller herovre fra faas en Vugge« — her blev han afbrudt ved Beretning om, at Fiskeren var kommen.

Hvilken Aftale han gjorde med denne, eller rigtigere, hvilken Befaling han gav ham, det kan vi jo nok vide uden nøiere Forklaring. Inden han fik samme omstændelig udfærdiget og Livømanden indprentet, var Solen ved at gaa ned bag merbemeldte Livø. Den gode Munk gik tilbage i sine Lukafer og fandt den nygifte Kone paa — vi kan nok vide paa hvis Skød.

»Naa, I søde Børn!« hviskede han fortroligt, »I har haft en besværlig Rejse i Dag: nu skal I

have en sød og rolig Nat. Sengen herinde er lavet til to, og I forliges nok om den. Jeg skal lyse jer.«

Det gjorde han og overlod de lykkelige til dem selv. Længe førend Dag purrede han dem ud til Rejsen, og ikke uden Grund; thi han havde midt om Natten faaet Nys om, at begge de gamle Riddere vilde søge deres Børn i Klosteret. De nygifte var allerede komne i god Behold til Livøen, da Portneren berettede, at en Trop Ryttere ad Vaarvejen nærmede sig. Han fik straks Befaling at holde Porten aflukket og stænget.

Det var rigtig nok den onde Ridder fra V a a r. Da han kom for Klosterporten, fordrede han at indlades. Portneren svarede ud af et lille Hul i Muren, at det var ham forbudet.

»Saa gaa til din Herre, Abbeden,« tordnede hin, »og sig ham, at jeg har noget vigtigt at tale med ham, og det straks.«

Portneren gik og mødte Abbeden paa Halvvejen. Denne traadte ud paa Portaltanen og spurgte Ridderen om hans Forlangende.

»Jeg forlanger min Datter udleveret,« raabte hin, »saavel som den Slyngel af en Adelsmand der fra K r a s t r u p, som har røvet hende ud af min Borg.«

»Ingen af dem er her,« svarede Abbeden.

»Jeg ved, at de er her,« hvinede den opbragte Ridder, »og kan I eller vil I ikke finde dem, saa skal jeg selv lede dem op — Porten op!«

Abbeden saa en anden Trop nærme sig paa Krastrupvejen.

»Mit Kloster,« svarede Abbeden, »er en Fredens Bolig. Hvorledes vil I forsvare at overfalde Religionens Tjenere saa voldeligt?«

»Meget godt kan jeg forsvare det,« lød videre Ridderens Tale, »naar de, der kalder sig Religionens

Tjenere, huser og hæler med Røvere og Skælmer. Luk op!«

»Se jer først lidt om,« sagde Abbeden ganske roligt og mildt; thi nu var Ridder Jørgen ikke mere end et Par Hundrede Skridt borte.

Da Ridder Kresten fik Øje paa ham og hans Hob, der var talrigere end den, han havde hos sig, mumlede han: »Det er, Gud døde mig! den Skørtekarl fra Krastrup; hvad mon han vil?«

Han red ham i Møde med sine Svende, raabende: »Hvad vil I her?«

»Søge,« svarede hin, »efter min Søn.«

»Og efter min Datter?« faldt den anden ind. »Aa! I ved vel bedre, end I lader, I Fader til en Pigetyv!«

»Ingen Grovheder!« lød det fra Ridder Jørgens bævrende Læber, »det Ord skal I tage tilbage, for ellers« —

»Og hvad ellers?«

»Vil jeg med mit Sværd se at putte det ind i jer Hals igen.«

Uden Svar drog Ridder Kresten sit Værge, og lige saa gjorde i næste Øjeblik Krastrupmanden. De red, begge af vred Hu, mod hinanden, og blev Kampens snarlige Udfald, at den onde Ridder sank dybt saaret af Hesten. Hans Folk omringede ham.

»Bring mig snart hjem!« stønnede han, »om jeg holder det ud saa længe.«

Abbeden, som stedse var bleven paa Portaltanen, raabte til den saaredes Svende: »Tag Hestedækkener af og bær jeres Herre herind i Klosteret, saa skal der blive sørget for ham saa godt som muligt.«

Saa gjorde de. Porten aabnedes, og den saarede blev ført til et af de nærmeste Værelser og lagt paa en Seng. Abbeden sprættede selv Klæderne op for

Brystet, betragtede Saaret, Ansigtet og følte til den matte Puls.

»Eders Tilstand er farlig,« sagde han, »har I noget at skrifte, maa I ikke forbie eder, og derpaa kan I modtage den hellige Hostie.«

»At lade sig stikke ihjel af saadan en Ærtekælling,« stammede han, »det er, Gud døde mig! tungt. Behold eders Hostie og alle jeres gejstlige Grimasser for jer selv! og lad mig gaa til Helvede i Fred!«

Næppe havde han udtalt dette opbyggelige Skriftemaal, førend Døden hentede hans fule Sjæl, og en Vogn fra V a a r endnu samme Aften hans Legeme. Og saa var den Historie forbi; hverken Kongen eller Domstolene tog Notits af Fejden, saa meget mindre som den dræbte var angribende Part. Overalt var slige Begivenheder slet ikke ualmindelige, og Kongerne havde intet imod, at den ene mægtige Adelsmand knækkede Halsen paa den anden.

Abbeden søgte at skjule det forefaldne for de nye Livøboere; — ikke fordi det jo vilde have glædet den ene og ikke synderlig smertet den anden; men han vilde nødig endnu bringe en Slags Forvirring ind i deres Paradisliv, men hellere lade dem uforstyrrede dele Tiden mellem Arbejde og Kærlighed. Bygningsarbejdet gik og saa rask fra Haanden, at inden fire Uger stod der et lidet, men net og tæt Hus, bestaaende blot af en Stue paa to Fag, med tvende Kamre, halv saa store, i den ene Ende. Et Halvtag i den anden var Nøds (Kostald) og Faaresti, det hele tækket med Rør. I et af Kamrene var Mundforraad, i det andet var Soveværelse. Træernes Fælden og Rydning, Jordens Bearbejdning med Spade og Rive, a l t fremmedes saa godt, at H o l g e r endnu i samme Sommer kunde plante den første Kaal. A n n a var heller ikke ledig, hun tillærte sig straks at malke sine Køer, si Mælken og kærne. Naar Manden kom mødig fra sit Arbejde, og hun rakte ham et Stykke Brød med hendes eget Smør paa og en Skaal Kærne-

mælk eller sød Mælk, da smagte det ham saa herligt som, tyktes ham, ingen Lækkerier, han tilforn havde nydt. Hustruens glædestraalende Aasyn var Krydderi paa Føden. »Hvor saare lidet hør der til for lykkelig at være!«

Tvende Maaneder og lidt længer havde de levet dette Hyrdeliv uden at have mindste Underretning fra begges Hjem, og hvad Abbeden meddelte dem, bestod næsten alene i Livets Fornødenheder, saa og nogle Blomster fra Klosterhaven, dem begge Ægtefolkene var lige gode om at plante, passe og vande m. m.

En Dag, som de var beskæftigede med denne Forfriskningssyssel, træder højst uventet ind i Haven — hvem? hvem anden end den gode Mikkel. Han græd af Glæde, og sandt at sige gjorde Holger ligesaa. Begges artikulerede Glædesytringer kan vi gerne springe over, især da Mikkels bestod mest i Interjektioner (Udraabsord), og indskrænke os til at levere en noget sammentrængt Beretning om den sidstes seneste Begivenheder.

Da hans Yndling Holger var tyet til Vitskøl Kloster, men siden derfra ikke havde ladet høre om sig, blev den Krastrup Skytte ret led og ked af sin Tjeneste dersteds, tog sin Afsked og Vejen til Klosteret for at søge sig en ny Virkekreds i sit Fag — vel ogsaa for, om muligt, at optage Sporet af den kære Junker. Det indtraf saa heldigt for Skytten, at Tjenesten nu nys var bleven ledig. Han blev straks antagen og Formandens Lejlighed nede i Møllen ham anvist.

»Der er ogsaa vore Jagthunde indkvarterede,« sagde Abbeden, »hvis de ellers duer noget; thi din Formand brugte hverken dem eller sig selv for meget. Af Krudt og Bly brugte han derimod mer end nok; men Vildtleverancen faldt sparsom. Jeg har derfor skilt os ved ham. Dig ved jeg nok om til at tro dig som en ærlig Karl og en utrættelig Jæger. Men der-

hos paalægger jeg dig streng Lydighed og, hvad der angaar Klosteret, urokkelig Tavshed, samt at du aldrig sporger mig eller nogen her, undtagen hvad din Bestilling kan medføre. Det maa du forud love! Kosten faar du paa vor Regning nede i Møllen, hvert Aar et Par nye Vandstøvler, en ny Klædning hvert andet, 6 Daler i aarlig Løn og lige saa mange til Krudt og Bly — er du dermed fornøjet?«

»Fuldkommen!« svarede Skytten.

»Gaa saa ned i din nye Bopæl og lad os se en Prøve paa din Kunst, saa snart Vejret holder til!« Dermed var han affærdiget.

Mikkel tøvede ikke mange Dage, inden han følte sig for om Holger hos Mølleren og hans Omgivelser — det havde jo Abbeden ikke udtrykkelig forbudet ham — men her fik han slet intet ud. Nu passede han da flittig sin Dont, som jo var hans Yndlings-Sag, og erhvervede sig af Klosterbrødrene og deres Forstander velfortjent Ros, hvortil føjedes nu og da en Mundsmag af Hvælvingernes kostelige Vin. Da nu et Par Maaneder siden hans Indsættelse som Skytte var henrundne, blev han en Aftenstund kaldet op til Abbeden.

»Jeg ved nu,« sagde denne, »at jeg i enhver Henseende kan stole paa dig og paa disse Dyder, som jeg ved Tiltrædelsen af din Tjeneste indskærpede dig. Jeg har derfor tænkt at skaffe dig en særdeles Glæde; i Morgen skal du se denne Junker, som du holder saa meget af. Men det er nødvendigt, at hans Opholdssted bliver en Hemmelighed mellem os og en anden lille Familie, paa hvilken jeg kan forlade mig, men som dog ikke ved, hvem han egentlig er. Der ligger nede ved din Bopæl en Baad, som i Morgen tidlig snart skal bære dig til ham. Dens Fører leverer du dette Tegn, saa ved han Besked og tager dig op uden Betaling. Og dette Brev afgiver du til Hr. Holger. Lykkelig Rejse!« Den

glade Jæger stammede en Taksigelse og bortfjernede sig.

Sammenkomsten kender vi allerede, tilføjende blot, at Skytten blev i nogle Dage paa Øen, hvor han havde Natteleje hos Fiskerens, og drog saa inderlig fornøjet tilbage; han forventede jo og med Rette, at han oftere kunde faa Lov til at gøre denne Lystrejse.

Da Mikkel kom hjem og beskrev Tilstanden derovre paa sin Maner, sluttede han med den Anmærkning, at der paa Øen var saa mange Harer, som der er Lærker om Efteraaret, og frembar det Ønske, at han dog maatte faa Lov til at rage nogle sammen en Gang imellem. Dette blev ham bevilget, og saaledes forsynede han flere Gange inden Vinteren Klosterkøkkenet overflødigt. Den unge Øboer og den gamle Klosterboer vekslede ved disse Lejligheder Breve. Det sidste, som hin lidt hen paa Efteraaret erholdt, berettede ham, at hans Moder havde faaet Tæring, og at hun maaske næppe kom til at høre Lærken synge, samt at hans ældre Broder ved et tøjlesløst Liv rimeligvis havde paadraget sig samme Sygdom. Skulde disse tvende ved Døden snart afgaa, vilde han og hans Kone blive modtagne med aabne Arme af Faderen, der sørgede meget over sin forsvundne Søn. »Naar Tid er at forlade eders Ensomhed,« sluttede han, »skal jeg ufortøvet lade eder det vide.« Paa det de uden Kulde og Kedsomhed kunde gennemgaa den barske Vinter, forsynede den samme faderlige Haand dem med en Kakkelovn og Bøger, mest latinske, nogle til Andagt og flere til Morskab. Det forstaar sig, Holger blev hendes Sproglærer og havde den Tilfredshed, at Eleven, inden tre Maaneder var omme, ej alene huskede alt det, han havde foredraget hende, men ogsaa begyndte ret taaleligt at kunne vejlede sig selv. Det gik ham alligevel med sin Anna, som det gik Abailard med sin Heloise: han gav hende flere Kys end gram-

matikalske Regler. Da Holger havde erholdt sin Bøsse og Ammunition til den, blev han baade Skytte og Gartner, og med rundeligt Udbytte. Man kan nok forestille sig, hvor behageligt det drøjede paa Spisekammerforraadet: Løg, avlede af ham selv, farceret med Kød af Harer, skudte af ham selv, sagde pyt til olympisk Ambrosia. Ogsaa Fiskerfamilien meddelte ham af sine Urter og sit Fiskevildt, og Brydinden lærte Konen der at tillave det. Vinteren kom, og den streng og langvarig. Før havde begge Familier gjort den Aftale at samles vekselvis hver Søndag, hvilket iagttoges, naar Vejret ikke var alt for urimeligt. Og saa meget hellere indfandt sig Fiskeren hos Jægeren, som denne altid gav en Krukke af ypperligt Mundgodt til Bedste. Den gamle Fisker trakterede da til Gengæld med Kæmpeviser, af dem han kunde en hel Hob udenad og foredrog i en Maner, som nu vel er helt ukendt — tilsidesat, vel fordi den baade er jævnthen taktløs og ikke følger noget »Firma«. (Jeg har i min Ungdom af en gammel Bonde hørt saadanne Sange, der, just formedelst deres Vildhed, gjorde hos mig en sælsom Virkning.)

Samfærdselen med Fastlandet ophørte ganske, Fjordfiskeriet ligesaa. Kun enkelte Dage var det Vejr til Jagten, og Holger vandt da, hvad Anna spandt, og som siden blev vævet hos Fiskerens. »Men hvordan fik de da Ende paa Tiden?« kan en og anden spørge og faa mit Svar: de fik ingen Ende paa Tiden, fordi de ingen vilde have. Tænk nu selv efter, hvad det betyder!

For den lykkelige, den, som fortjener at være det, er Tiden snarere for kort end for lang. Da de hørte den første Lærke, undrede de sig over, hvor Vinteren var bleven af.

»Hører du Vinterens Svanesang?« sagde Holger en Dag i Marts til sin Anna.

Hun lyttede og svarede: »Jeg hører rigtignok

baade Svaner og andre Havfugle; det har dog noget oplivende.«

»Du fejler,« sagde han, »det er Fjordisen, som brister i utallige større og mindre Revner, opskruet af den indtrængende Havflom. I Morgen staar Fjorden i blank Vand.«

Saaledes skete det. Den opgaaende Sols Straaler legede med de frigjorte Bølger, og de, ligesom ved Aftens Varsel, hidstævnede Svømmefugle vuggede og dukkede sig med hine Jubeltoner i det nys aabnede Foraarsbad. Vort Par stod paa den østlige Klint og forlystede Øjne og Ører. Inden de vendte tilbage, spurgte hun med et svagt Suk: »Hvor er det, at vore Fødselssteder ligger?« Han pegede der over imod. Uden at mæle tav begge en Stund baade med deres alvorlige og vemodige Tanker, indtil han brød Tavsheden ved at vise paa Vitskøl og sige: »Der bor vores anden Fader.«

»Ak! hvor jeg længes efter ham,« sukkede hun; »kan vi aldrig faa ham herovre at se?«

»Det er i Medhold af hans sidste Brev at haabe,« lød Svaret. »Lad os nu gaa hjem. Hist ser jeg vore Fiskere sejle tilbage mod Land, vistnok med en stor Dræt. Og paa hin modsatte Kant øjner jeg Furbobaadene svinge om Østspidsen af deres Ø. Nu bliver her Liv baade paa det vaade og det tørre; det varer ikke længe, inden jeg kan begynde at pusle i Haven.«

Det gjorde det ej heller, og Arbejdet var ham saa meget kærere, som det nu faldt ham meget lettere end forrige Aar, da han uvant gav sig i Lav dermed. Ydermere, da han længe før kunde komme til at saa og plante, maatte han billigen vente sig en rigere Afgrøde.

Som Holger en af de sidste smukke Martsdage vendte tilbage med et halvt Dusin Snepper i sin Taske, ser han sine Fiskere styre deres Baad i lige Retning fra Vitskøl til hans Ende af Øen. Der

anede ham et kært Besøg, hvilket han ej heller dulgte for sin Kone, som straks i dette Haab gav sig i Færd med at plukke et Par af Fuglene; thi af Holger vidste hun, at det var en af Abbedens kæreste Lækkerier. Holger løb hvert andet Minut ud for at se efter Baaden; den nærmede sig bestandigt mere, skønt sendrægtelig formedelst Luftningens Svaghed. Endelig forsvandt den inde under Havbakken — inden et halvt Kvarters Forløb maatte de være ved hans Bolig. De kom — ja, det var hans dyrebare anden Fader og hans kære Skytte. Over Gensynets Fryd kan Beskrivelse ikke være fornøden. Da denne havde sagtnet sig, sagde Abbeden dem, at Holgers Moder var for kort siden død og begraven, at hans Broder ikke havde uden faa Døgn tilbage, og at hans Fader saa meget mere længtes efter ham, som ogsaa han havde skrantet hele Vinteren og bestandig taget kendelig af, og at han af denne vilde blive modtagen med aabne Arme; han var ikke gjort arveløs, hvilken Haardhed han ikke havde ladet sig bevæge til at øve. Junkeren vilde altsaa snart se sig i lovmæssig Besiddelse af hele Ejendommen. Holger grundede længe herpaa og svarede omsider, at han her havde fundet den sande Lykke — saa vidt den er at finde paa Jorden — og at hans og hans Hustrus Ro og Sjælefred vilde lide mangt et Brud ved at forlade deres Eden.

»Om jeg end ikke heri kan rent ud modsige dig,« vedblev Abbeden, »maa jeg dog forestille dig, at du ikke alene har Pligter imod din Hustru og dig selv og de Børn, som Gud kan skænke eder, men ogsaa mod Fader og Søster og alle dine mange undergivne. Det er en oprørt, en farlig Tid, i hvilken vi lever, og du har en langt anden pligtmæssig Virkekreds end denne Plet Jord her. Der er nemlig fremstaaet en Munk i Wittenberg, som har opsagt Katolicismen og dens Overhoved Huldskab og Troskab, idet han paastaar at ville føre Religionen til-

bage til dens oprindelige Simpelhed. Mangfoldige derude, hvor iblandt ogsaa regerende Fyrster, har sluttet sig til ham og svoret, at ville med Tungen og med Sværdet forsvare hans nye Lære til det sidste Aandedræt; sikkerlig faar den ogsaa Indpas her i Norden. Vel maa man indrømme, at vor Gejstlighed har været i Besiddelse af overdreven verdslig Magt, som desværre er bleven mange Haande misbrugt; men den har dog hidtil dannet en for Borgere og Bønder saare gavnlig Modvægt til Adelsmagten, der visselig vil stige til en foruroligende Højde, naar den ikke har andet end Kongemagten imod sig. Christjern har forsøgt med Bøddelsværdet at forstærke sin; men derfor er han nu og en landflygtig Mand. Og nu til sidst, min gode Søn, dersom Klostrene ogsaa her skulde vorde ryddede, da beder jeg, at du vil modtage og din Hustru se mig til gode paa mine gamle Dage! Ham, din Jagtven, vil du vist ogsaa tage dig af.«

»Ja, ved Gud, af begge!« raabte H o l g e r, kastende sig om Faderens Hals og gribende sin Kones Hænder: »H a n har Ret — han skal raade, og vil du som jeg —«

»Det har jeg jo stedse villet,« afbrød hun med et af sine hjertesmeltende Smil.

»Saa ingen lang Opsættelse! i Morgen kan vi være færdige til Afrejsen.«

Nu blev Fiskerne hidkaldte.

»Jeg takker eder hjerteligst, I gode Venner,« talte Junkeren, »for alt, hvad I har udvist imod os to vildfremmede Mennesker, og beder jeg jer modtage som Bevis paa min Taknemmelighed dette Hus, I jo selv har bygget, tillige med alt, hvad deri befindes — det kan være nok for dig, H a n s! at begynde med, naar du fører din Fæstemø, R ø n b j e r g, herover som Kone. Dig, M o r t e n, skænker jeg dette (en Pung med Penge) som Brudeskænk til den Kone, du k a n faa. Kommer I nogen Sinde

saa langt ind i Landet som til K r a s t r u p g a a r d, der bor jeg da, er ingen Bryde længer, men skal derfor nok kendes ved eder i al Kærlighed.«

Fiskerne gjorde store Øjne og glade Øjne og mange Taksigelser, der straks blev afbrudte, idet Brydinden, dækkende Bordet, bad dem sætte sig derved og faa noget at leve af. Efter megen Vægring for saa stor en Ære sagde H o l g e r til dem: »Har vi ikke før siddet til Bords sammen? og der har intet været i Vejen. Nu er Bord og Stole og Stuen eders; du, H a n s, er min Vært og jeg tillige med denne højærværdige Herre eders Gæster.«

Abbeden trykkede sin elskelige Søns Haand med de Ord: »Modgang har været dig en god Skole; nu vil du ogsaa have stærk Ryg til at bære gode Dage.«

Ikke uden Sindsbevægelse — noget lig den, der føles, naar en ret interessant Bog efter Gennemlæsning lukkes og henlægges — brød Ægteparret op. Paa Nedgangen til Afskibningsstedet saa de sig flere Gange tilbage efter det forladte Elysium (de saliges Opholdssted), og endnu inden de steg i Baaden — ved hvilken H o l g e r kom i Erindring om C h a r o n s Færge — foreslog A n n a, at de fremtidigt een Gang om Sommeren skulde besøge L i v s e n s ø, hvilket Forslag blev af hendes Mand modtaget med Varme og bragt i Udførelse en lang Række af Aar.

Hvad har jeg videre med denne Historie at gøre end at ende den? og dette ønskede jeg selv hellere maatte været paa L i v ø e n. Fra de elskeliges Liv og Levned paa det stoltere, men ogsaa uroligere K r a s t r u p har jeg ikke mere at tjene med, end at de begge levede sammen med uformindsket Ungdomskærlighed lige til under Rynker og graa Haar og fulgtes sammen did til den hellige Livsens Ø, hvor Kærlighed er en perennerende (stedse varende) Blomst.

Vinhandleren og Herremanden.

I.

Ringen.

Den fremmede, som første Gang kommer til Aalborg og hændelsesvis igennem den Gade, hvor det gamle Apotek er beliggende, finder sig saa overrasket ved Synet af denne Bygning — hvis han ellers ejer mindste Sans for saadant — at han uvilkaarlig standser, ser og ser og kan ikke blive mæt, gaar og staar igen og er først efter gentagne Vendinger i Stand til at løsrive sig fra en Genstand, som saa behageligt fængsler hans Opmærksomhed. Han gribes af en Følelse, der ligner den, som opvækkes hos en rejsende, naar han efter længere Fart gennem øde Egne uventet befinder sig lige for et yndigt Landskab, hvis Skønhedsfylde fasttryller hans Blik og tvinger ham til at standse for i Mag at nyde det forlystende Skue. Eller som naar der i en Klynge af Hverdagsansigter viser sig en udmærket Skønhed og tiltrækker alle Øjne. Hun alene ses, de andre overses. Og virkelig staar hint vidunderligt smukke Hus saaledes der mellem de andre, som Øjet løber over uden at se.

Men skulde du skænke dem et flygtigt Blik, vil du med nogen Forundring spørge: »Hvad vil I her? Hvor har I turdet vove at opstille eder saa nær ved

dette idealske Kunstværk? Maaske for end mere at hæve dets Yndigheder? Eller du siger til dette: »Hvad tænkte din Mester paa, da han oprejste dig blandt disse gamle, gammeldags Skur?«

Men din Forundring vil stige endnu højere, naar du erfarer, at det er ældre maaske end alle de andre, at det tilhører en Tidsalder, som med Hensyn til de skønne Kunster i Norden kaldes den barbariske.

»I hvilken Smag,« kunde du, min Læser! spørge — »i hvilken Stil er da dette sælsomme Kunstværk? — Den antikke — græske?«

Nej!

»Den romerske?«

Nej!

»Den gotiske?«

Nej! det er i hollandsk Smag. Men det er alligevel lig et Digterværk, som ikke udelukkende tilhører nogen vis Tidsalder eller Folk, men alle, fordi det bevarer sin første Ungdomsskønhed i en Glans og Friskhed, over hvilke Tiden intet formaar saa lidet som de Forandringer, den uafladelig frembringer i Menneskenes Smag og Synsmaade.

Det var samme Sommer, som dette Aalborgs Underværk fuldendtes og havde faaet sin sidste Afpudsning, at en ung Herre til Hest med sin Rideknægt efter sig kom en smuk Morgenstund i kort Galop ned ad denne Gade, men paa den modsatte Side af Kanalen, der gennemskærer den.

En kort violet Fløjelskappe, sammenhæftet paa Brystet med et af Ædelstene tindrende Guldspænde, flagrede løst omkring ham og viste ved ethvert af Hestens Spring en eller anden Del af hans kraftfulde Skikkelse, hvis fuldkomne Skønhed endnu mere fremhævedes ved den tætsluttende Dragt: en sort Trøje af samme Stof som Kappen, med smaa Skød eller F l a s k e r, bebræmmede med hvide Silkefrynser, og lange, gule Hjorteskindsbukser. Smaa Guld-

sporer med brede Hjul blinkede paa Hælene af de korte, vide, mangefoldede Støvler. En lille sort Fløjelshue eller Baret bedækkede hans Isse, fra hvilken nedrullede gule, naturlig krusede Lokker.

Men om end ikke hans Legemsskønhed og pragtfulde Paaklædning skulde tiltrukket sig Opmærksomhed i en Stad ved Limfjorden, hvor engelske Hofkavalerers da gældende Moder sikkert var aldeles ubekendte: alligevel maatte den unge fremmedes Aasyn gøre et ualmindeligt Indtryk paa den kvindelige Del af Indvaanerne. Vi vil overlade vore Læserinder at tænke sig det efter enhvers Ideal af mandlig Skønhed og blot tillægge, at hvorvel det bar et Præg af Stolthed, forsvandt dog dette aldeles, saa snart han smilte, og dertil fandt han ofte Anledning.

Det var derfor ikke at undre over, om han blev betragtet med endnu større Nysgerrighed af alle baade paa Gaden og i Vinduerne end den, hvormed han selv holdt stille og beskuede det omtalte smukke Hus, idet han ytrede paa Fransk sin Forundring for den i tilbørlig Frastand holdende Tjener. Men næppe var det sidste Ord udtalt, før hans flygtigt over hele Huset omflagrende Blikke samlede sig ved dets Dør, hvor just tvende rigt og sirligt klædte Damer fremtraadte. Den ene var en høj, ædel Skikkelse, meget smuk, men dog synligen ikke i første Tidsrum af sin blomstrende Alder; den anden var kendelig baade mindre, yngre og skønnere.

Begges Øjne vendte sig straks mod den fremmede, der hilsede med en let Hovedbøjning. Damerne nejede og gik ned ad Trappen, efterfulgt af en Tjener med Rejsekapper over Armen; de tog Vejen til Færgebroen og forsvandt snart til venstre i et Stræde, som førte derhen.

I dette Øjeblik tren en aldrende, tarvelig klædt Borgermand ud i Bislaget af det Hus, ved hvilket Rytterne befandt sig, bukkede, lettede sin blaa, uldne

Hue og trykkede den atter ned over den furede Pande.

Uden at besvare hans Hilsen spurgte den unge Herre: »Hvem bor derovre?«

»Min Svigersøn,« lød Svaret.

»Var det maaske hans Kone nogen af dem, der gik?« sagde Herren hastigt.

»Den ældste, den højeste,« svarede Borgeren, »det var hans Kone — min Datter.«

»End den lille?« spurgte hin videre.

»En Tiggerunge, de har taget til dem,« genmælede denne but og med en helt foragtelig Mine.

»Men,« lagde han til, idet han gik helt ned paa Gaden — »med Forlov! maa a være saa næsvis og spørge, om I ikke er Junkeren fra Sæbygaard?«

»Jo!« svarede Ridderen. »Hvorfor ellers?«

»For det er mig, med Skam at melde« — sagde Manden — »som har skikket eder nu i to Aar eders Hr. Faders Penge til Paris og siden til London.«

»Naa!« sagde Ridderen ligegyldigt og næsten foragteligt, »saa I er den Kræmmer — hm — hvad er det, I hedder?«

»K n u d J e n s e n, med Skam at melde,« — var Svaret.

»K n u d J e n s e n, K n u d J e n s e n,« gentog Adelsmanden ligesom for at indprente sig dette plebejiske Navn. »Hvad det ellers var, jeg vilde sige,« lagde han til med et ironisk Smil — »har I bygget det Hus herovre?«

»Nej, Herre! saa gal er K n u d J e n s e n ikke,« svarede denne.

»Maaske,« vedblev hin, »det alligevel er bygget for eders Penge?«

»Nej! nej!« lød Svaret, »de derovre skal ikke faa en Skilling af K n u d J e n s e n s Penge; før skal a smide dem ud i Fjorden.«

»Det er et kristeligt Forsæt,« sagde Ridderen; »har I ingen flere Børn?«

»Nej!« svarede Kræmmeren, — »a har haft nok i hende derovre.«

»Det lader til,« — vedblev hin — »at I ikke gør synderlig meget af hende; hvad har hun forset sig i? Hvem er hendes Mand? Og hvorfor lod I ham faa eders Datter? Hvem er han? Hvad hedder han?«

»Hold, naadig Herre! hold, mens a bier lidt!« sagde Købmanden; »I jager for stærkt, I maa give Stunder og lade mig svare paa een Ting ad Gangen. Han derovre hedder Jens Bang og skal fare med at være Vintapper. De siger, han er adelsbaaren, og det kan gerne være, for han slaar i Sand stort paa. Saa meget ved vi, at han er en ægte Vendelbo og født deroppe paa Bangsbo ved Fladstrand. Han har været udenrigs, siden han var en Knægt. Hvad han har bestilt der, det ved ingen. Men da han kom tilbage for tre Aar siden, havde han rigtignok et Fjerdingkar hollandske Dukater eller nogle flere med sig. Maknudster (Maren Knudsdatter) min Datter — var dengang at være paa Nør-Elkjær, og saa blev de gode Venner og fik hverandre, og det var nu godt nok. Men saa begyndte de straks at slaa store Brød op og sætte de høje Hjul æfor og byggede det Fandens Kastel der. Det er ikke dermed gjort, nu har han begyndt at bygge et Hospital for fattige Folk. A haaber til Vorherre, han lader mig leve den Dag, da a skal se dem selv derinde.«

»Han er en god Kristen, min kære Knud Nielsen!« sagde Ridderen smaaleende.

»Knud Jensen,« rettede Kræmmeren.

»Godt! godt! Knud Jensen!« vedblev hin: »hvad det ellers var, jeg vilde sige — hvor gik Maknudster og den anden nu hen?«

»Det har a ligekjært,« svarede Knud, »ellers skal de vel over Fjorden og derop til Bangsbo, der springer de jo hveranden Uge.«

»Farvel, og Tak for god Underretning!« sagde Ridderen sirligt og gav sin Hest Sporerne.

Han og Rideknægten galopperede nu af Sted den samme Vej, som Damerne havde taget.

»Farvel, du franske Abekat!« snærrede Knud Jensen, Aalborgs rigeste Mand, efter denne; »dine mange Herregaarde tager Fanden vel ogsaa engang, skulde jeg tro, — lige saa vel,« lagde han til og grinte op ad Svigersønnens Vaaning, »som denne hollandske Vindmølle.«

Herpaa stampede han op ad Trappen og satte sig paa Bænken i Bislaget, betragtende med et selvtilfreds og haanligt Blik de forbigaaende. Disse hilsede ham næsten uden Undtagelse alle; men den pengestolte Kræmmer saa paa de fleste uden at genhilse, andre skænkede han et svagt Nik, og kun for to eller tre bevægede han Huen.

Knud Jensen var et Menneske af det Slags, som ikke findes hver Dag. Alle Vegne gives der gerrige, misundelige, haardhjertede, hadefulde; men til Lykke sjælden nogen, der i een Person forener alle disse Egenskaber. Knud Jensen var en saadan Sjældenhed. Han var gerrig til det allerydersteste; hans Digten og Tragten gik ud paa at samle Penge, formere Penge, gemme Penge. Og anvendte han i dette Øjemed ethvert Middel, som stod i hans Magt: Bedrageri i Handel, falsk Maal og Vægt, saavel som den mest blodsugende Aager.

Men ikke tilfreds med selv at samle Rigdom misundte han alle andre deres — lige meget om den erhvervedes paa lovlige eller ulovlige Maader — og det hørte til en af hans højeste Glæder i Livet, naar en anden Rigmand blev fattig, om han end ikke selv havde fortjent det allermindste ved hins Forarmelse. Han var ej alene følesløs, men ubarmhjertig i den Grad, at han glædede sig over enhver fremmed Ulykke, ja ytrede frit ud sin Fryd ved Haan og Spot. Han hadede virkelig alle Mennesker, og han elskede

ikke engang sig selv. Sin Kone, hvem han naturligvis havde taget for Penges Skyld, ærgrede han snart ihjel, og den eneste Datter skulde af samme Aarsag være vandret samme Vej, hvis ikke en fjern beslægtet paa Moderens Side havde taget det arme Barn til sig, hvilket den unaturlige Fader gerne tillod for at spare Omkostningerne ved hendes Pleje.

Men det allerbesynderligste hos denne virkelige Menneskehader var dog dette, at han bestandig førte Guds Navn i sin vanhellige Mund, og det paa en Maade, i en Tone, som om han alene var elsket og beskærmet af det højeste Væsen og alle andre hjemsøgte med velfortjente Ulykker og Plager. Indtraf en ødelæggende Ildebrand, et sørgeligt Dødsfald, eller hvilken som helst Elendighed ramte nogen, straks var han til Rede med et: »Det er en Guds Straf, — det er Løn som forskyldt, — det har den og den længe spillet for, o. s. v.« Vilde nogen af de af ham bedragne eller ved Aager udsugede gøre ham Bebrejdelser, var han fræk nok til at svare: »Hvad kommer det mig ved? se du dertil; a holder mig til Vorherre, han er stærkere end Fanden.«

Og vil vi nu forlade Knud Jensen i sit Bislag; vi skulde ikke have anvendt saa mange Penselstrøg paa hans stygge Billede, hvis vi ikke ventede siden hen i denne Historie at forny Bekendtskabet med Manden.

Færgen var beredt til at støde fra Broen, da Ridder Kay, saaledes kalder vi herefter den nysbeskrevne unge Adelsmand, kom farende til og forlangte Overfart for sig selv, sin Tjener og sine Heste. Jens Bangs Hustru og Plejedatter sad allerede paa Bænken i Færgens Agterende, med Ryggen til Staden; men da Ridderen med lette og sikre Spring paa Ræling og Tofter var kommen hen til dem og lettede Baretten fra de krusede Guldlokker, rejste begge Damerne sig halvt fra Hynderne, den ældste med en sagte Hovedbøjning, den yngste med en

lidet dybere, hvorpaa de atter nedlod sig — Ridderen efter et »med gunstig Tilladelse!« lige over for dem. Færgen, som var en af de mindre, havde ikke Rum for Hestene, der indskibedes i en større; men allerede forinden dette skete, stødtes fra Land.

Limfjorden var blank og stille, den laa som et uhyre Spejl mellem sine ophøjede, mangefarvede Rammer. Den ene dannede Vendsyssels grønne Kyst med det venlige Sundby under den høje Skansebakke i Midten; den anden, endnu skønnere, udgjorde Aalborg, over hvis lange Række af rødtakte Huse hævede sig begge Kirketaarnene og de trende høje Spidser af Vintapperens stolte Palæ.

Ridder K a y, som sejlende baglæns havde dette i Syne, tog heraf en naturlig Anledning til at indlede en Samtale med Bygherrens skønne Hustru.

Straks i Begyndelsen viste Adelsmanden ved den skødesløse, for ikke at sige overmodige Tone, i hvilken han tiltalte de borgerlige Kvinder, hvor vel han kendte sin Stands endnu mer end sin Persons Fortrin, og hvor let det kom ham at gøre dem gældende. Men ikke var mange Ord vekslede, inden han følte, at der gives Fortrin, som staar endnu højere, nemlig Forstandens. Vintapperkonens i hine Tider hartad vidunderlige Aandsdannelse undskyldte langt bedre Stoltheden i hendes Aasyn, Væsen og Tale, der hastigen gik over fra Svar til Spørgsmaal og Tiltale.

Den belevne Ridder, hvis fine Dannelse alligevel var mere udvortes end indvortes, saa sig flere Gange sat i Forlegenhed for Svar — for ham et højst uvant Tilfælde — hvorfor han engang greb til den Udflugt som for sig selv at henkaste et Par franske Beundrings- eller Forundrings-Floskler. Dette gav ham slet ingen Fordel; thi B a n g s Husfrue talte dette Sprog lige saa flydende som Modersmaalet, saa at han hverken i hint eller dette saa sig i Stand til at vorde Samtalens Herre, hvilket vitterligt nok hæn-

des ofte langt mere dannede Mænd i Selskab med aandrige Kvinder.

Han tyede nu til en anden Udvej, idet han forsøgte at glimre med de Kundskaber, han paa sine Udenlandsrejser havde indsamlet, og navnligen i Bygningskunsten — det Emne, hvorom Samtalen i Særdeleshed drejede sig.

»Hvo der kender den græske og romerske Stil,« sagde han blandt andet, »kan aldrig nægte, at den jo staar højt over enhver anden som helst, og jeg undrer mig over, at eders Mand, som sikkert ogsaa maa kende den, kunde foretrække den nederlandske eller hollandske — eller hvad den hedder.«

»Saa Huset behager Dem ikke?« spurgte dets Ejerinde med et Smil, som ikke røbede nogen Krænkelse.

»Jo, ganske overordentligt,« svarede Ridderen, »jeg har kun derimod, at det er hollandsk. Naar jeg ser et hollandsk Hus, tænker jeg altid paa hollandsk Klædedragt, og den, vil De vist indrømme mig, er ingenlunde smagfuld. Jeg tror ikke, det var muligt, jeg kunde forelske mig i et hollandsk Fruentimmer, om hun endogsaa var en Dyveke, blot for Dragtens Skyld.«

»Sig ikke det!« sagde Fru B a n g smaaleende med et Sideblik til sin Naboerske, »jeg vidste ellers ikke, at det var Dragten, som udgjorde et Fruentimmers fornemste Skønhed.«

»Det mente jeg heller ikke,« svarede han; »men det er dog Dragten, som enten forhøjer Skønheden eller nedsætter den. Den er det samme for Legemet som for Eksempel Formen for et Digterværk.«

»Oh! min Herre!« sagde Damen, »den sande Digter forskønner alle Former.«

»Og en kvindelig Skønhed alle Dragter?« faldt Ridderen leende ind.

»Aa ja!« svarede hun, »forudsat, at hun besidder

Smag og Sans for det skønne. Har De set Dyvekes Gaard i Kjøbenhavn?«

»Mange Gange,« sagde han.

»De finder den ikke smuk?« vedblev hun.

»Paa ingen Maade,« svarede han.

»Vores Gaard derimod,« sagde hun videre, »tilstaar De jo, behager Dem, og jeg antager det for noget mer end blot Kompliment til dens Beboerske.«

»Paa min Ære,« forsikrede Ridderen, »det er det ogsaa, jeg finder den særdeles smuk.«

»Nu vel!« genmælede hun, »den er hollandsk, og Dyvekes er hollandsk; den ene er smuk, den anden ikke; Aarsagen hertil maa søges —«

»Hos Bygmestrene,« fuldendte han med en resignerende Hovedbøjning.

Hidtil havde den yngste af Damerne ingen videre Del taget i Samtalen end med Miner; men disse viste ogsaa Ridderen tydeligt, at hun fulgte dens Gang. Selv havde han vel nogle Gange henvendt sig til hende for dog at høre, hvorledes saa yndig en Mund talede; men den ældre havde bestandig taget Ordet for hende, hvilket hun ogsaa villig lod hende beholde.

Nu, just som Ridderen havde indrømmet hin dette sidste, adskilte hun første Gang de mørkrøde Læber.

»Men er« — sagde hun, idet hendes Blik for flygtigt hen over Ridderens Ansigt og fæstede sig paa Kysten lige over for hende, — »men er Stilen i disse to Bygninger ikke ganske ens? jeg ser aldeles ingen Forskel paa Formen.«

»I det h e l e — nej,« svarede Fru B a n g — »i det e n k e l t e — jo; thi F o r h o l d e n e er helt forskellige; kun hvor de enkelte Dele har den passende Størrelse og Afstand, hvor Siraterne er anbragte paa de rigtige Steder, kun der er Formen, som den bør at være.«

»Altsaa dog Forskel paa Formen!« sagde den unge.

»Som paa alt i Verden,« svarede den ældre, »men kun for den, som har Øjne til at se den.«

Ridderen vilde her have ytret en Bemærkning, og Samtalens Stof skulde sikkert have varet ud for hele Overfarten, hvis det ikke var pludselig blevet overskaaret. En Færge, kommende fra Sundby, lagde til Siden af den Aalborger, og en bred, rød Haand greb fat om Rælingen, idet den, hvem Haanden tilhørte, raabte: »Her kommer a med Øget, se nu paa det!«

Med disse Ord rejste Prangeren sig — thi en saadan var han — og stillede sig foran en smuk blaablommet eller da saakaldet abildgraa Hoppe. Han roste nu dens udmærkede Egenskaber og Skønhed i de sædvanlige Kunstudtryk, imedens han med en Elskers Øjne stadig betragtede den. Ogsaa Fru Bang og Ridderen hævede sig fra deres Sæder for at beskue det virkelig udmærkede Dyr, som efter Vintapperens Begæring var købt til en Ridehoppe for hans Hustru.

»Er den solgt?« spurgte den unge Adelsmand hurtigt.

»Endnu ikke,« svarede Prangeren, der straks saa, at han her havde endnu en Medbejler til Abildgraa.

»Da er den jo saa godt som købt,« sagde Fruen: »thi har min Husbond bestilt den, er han ogsaa Mand for at betale den.«

Prangeren smilede; men der laa lumsk Ondskab i dette Smil; »ja! ja!« sagde han, »det er godt nok; men den første Skilling er altid den bedste — hvad tykkes han, den Kat kan være værd?« henvendte han sig til Adelsmanden, »hvad turde han give for den?«

»Jeg gaar ikke ind i andens Handel,« svarede denne med et haanligt Blik til Prangeren.

Denne, der hellere havde solgt sit Dyr til den fine Junker end til Vintapperen, der selv var Hestekender, tog Haanden, med hvilken han havde holdt fast i den fremmede Færge, til sig og sagde: »Min Broders Datter skal ellers ikke gøre Regning paa Knud Jensens Kroner, og Vintapperens de gule Hollændere kan vel ogsaa faa Ende.«

Blodet underløb den stolte Kones Ansigt; hendes Aand tabte Ligevægten. Opbragt rev hun en af sine Guldringe af Fingeren, kastede den langt ud i Vandet og sagde: »Naar den kommer igen, skal Jens Bang tigge til Mads Jensen eller dø i Armod.«

II.

Rejsen til Sæbygaard.

Paa Færgebroen ved Sundby stod tvende Mænd i lange, grønne Frakker, om Livet brede, gule Hjorteskindsbælter, paa hvilke skinnede store Sølvjagtskilte, sirede med deres Herrers adelige Vaaben. I Bælterne stak lange Jagtknive — de saakaldte Hirschfængere, over venstre Skulder hang Rifler og over den højre Jægerhorn. Den ene af disse Mænd var Hr. Jørgen Lykkes Skytte paa Sæbygaard, den anden Hr. Jens Bangs paa Bangsbo.

Ved deres tilhørige Herskabers Nærmelse blottede begge Jægerne deres Hoveder og stak deres graa, rundpuldede, bredskyggede Hatte under Armene, berettende, at Ridefogderne paa hine Gaarde havde sendt dem til Sundby for at ledsage de ventede, eftersom det ikke var sikkert at rejse uden Bevæbning over »jydske Aas«.

Ved denne Tidende, som dog ikke syntes at gøre Indtryk paa Fru Bang, sagde Ridderen til begge Damer: »Der ligger heri en Opfordring til mig at

eskortere eder, og jeg haaber, at I ikke afslaar mit Tilbud.«

Det blev ogsaa med Tak modtaget. Rideknægten forsynede herpaa sin Herre og sig selv med Vaaben: Kaarde og ladte Pistoler i Sadelhylstrene. Skytterne hentede deres Heste og tvende til Damerne, og snart drog de rejsende hen ad Vejen til hine Herresæder, Skytterne til højre med Riflerne tværs over Sadelknappen, Damerne i Midten, og Ridderen med Tjener paa venstre Fløj, dette efter Datids Brug af Høflighed mod de kvindelige Ryttere, der i deres Damesadler sad vendte til denne Side.

Uden at fornemme noget til Røvere havde Selskabet tilbagelagt den første Skovbakning en Mils Vej omtrent fra Sundby; men da det nærmede sig j y d s k e A a s, spurgte Fru B a n g sin Skytte: »Er der virkelig foregaaet noget Røveri? og hvor var det?«

Inden hin fik svaret, faldt Ridderen imellem med den Bemærkning, at en Røverhistorie kunde indjage Damerne unødvendig Skræk.

Men den ældste af dem smilede, sigende: »Hvo kunde dø af Skræk under eders Beskyttelse, ædle Ridder? fortæl kun, N i e l s!«

N i e l s e s Fortælling var, som slige udannede Menneskers, unødvendig lang og længere, end jeg her skøtter om at gentage den; men Hovedindholdet var, at en Bissekræmmer var funden død, myrdet og udplyndret.

Da han endte, havde man netop naaet Stedet, hvor Ugerningen var sket.

»Der fandt de den dræbte,« sagde Skytten og pegede hen til en lille Hob Pinde, som laa tæt ved Vejen, hvorpaa han sprang af, trak sin Hest med, som brugeligt er paa Jagten, gik til Side, sankede seks Stykker af nedfaldne Trægrene og kastede dem paa Hoben. Da han havde opfyldt denne fromme Pligt, hvis Betydning han ej engang selv kendte, be-

steg han atter sin Hest, og Rejsen fortsattes i Tavshed gennem de dybe, løvoverhvælvede Dale, alt uden mindste Hindring.

Vendsyssel er, hvad Jordens Form og selv dens Beskaffenhed angaar, halv fremmed for de sydligere Egne af Halvøen. Det viser langt tydeligere Spor af en stor Naturrevolution, og efter Bakkestrækningernes Retning synes en Oversvømmelse fra Nordvest til Sydost at have udhulet Dalene imellem dem og udjævnet de Kærsletter, ad hvilke Bækkene — paa et Par nær — snart over flade Enge, snart gennem dybe, idelig bugtende Hulinger søger Kattegattet. Det hele har endnu den Dag i Dag et vildere og — om jeg saa maa sige — mere raat Udseende end det øvrige Jylland; Bakkerne er almindeligvis stejlere, mere forvovne; selv en stor Del af det opdyrkede Land er Bakker og Skrænter, Dalene er hyppigt snævrere, hvorved de ogsaa maa synes dybere, om de end ikke var det, og ej at tale om den fire Mil lange, øde Sandtunge, der slikker sig op i Nordsøen, saa er jo den uhyre Vildmose endnu bestandig en Ørken.

Mest sælsom, mest »barok«, for at bruge et fremmed Ord til et fremmedagtigt Landskab, er dog Egnen mellem Sæby og Fladstrand, to tre Mil mod Vesten. Naar man stiller sig paa Bakken der Norden for Sæbygaards Skov og ser ud over den nysbetegnede Egn, skulde man tro at have for sig et temmelig jævnt Landstrøg, en Højslette, ensformig og lidet beboet. Men beslutter man sig til at gennemvandre den, da faar man — ja, hvad skal jeg kalde det? — en Aabenbaring efter den anden.

Jeg turde ligne disse viniliske »Højlande«, som de og der kaldes, ved en Bog, hvis enfoldige Titel og tarvelige Omslag ikke synderlig tiltaler Nysgerrigheden, men som dog i sin simple Klædning indeslutter uventede Skatte. Saaledes kender jeg ogsaa en Kvinde, hvis Hverdagsansigt ikke lover mer end netop; men tal til hende! tal med hende om noget,

som just ikke hører til dagligt Brød, saa skal du se, hvor indholdsrigt dette samme Ansigt vorder: ethvert Smil om den skønttalende Mund, ethvert Glimt fra de opildnede Øjne, er et Tankesprog eller et Orakelsprog; den herlige Aand derinde aabenbarer sig paa een Gang baade ved Tegn og Ord.

Dette Højland da, om hvilket jeg maaske har vakt vel høje Forventninger, det er gennemskaaret af mange dybe og snævre Dale, hvis Sider — jeg kunde faa Lyst til at kalde dem Vægge — almindeligvis er saa bratte, at man med en Slags Ængstelse ser Husdyrene græsse hen ad de smalle Gangstier, der virkelig synes dannede kun for og af Gemser og Stenbukke. Bunden i disse Dale er hyppigt bevokset med Buske og Træer og gennemslynget af Smaabække, der uophørligen risler og plasker ned ad den ujævne, stenige Grund.

I de Dale, der gør Undtagelser fra denne Hovedkarakter, finder vi her en Bondegaard, hist en Mølle, her en Eng, hist en Sø, og paa vort ophøjede Standpunkt fængles vore Blikke stærkere af disse overraskende Opdagelser end af selve Havet, i hvis Baggrund vi stundom tager de blege Skytoppe hen med Synskredsen for Sverrigs Klippekyst, men i klart Vejr tydeligt øjner — til den ene Side Læsø, Ægirs gamle Sæde — til den anden endnu tydeligere det nærmere Frederikshavn i sin anden og skønnere Ungdom, med sin kongelige Mole, sit hvide Kasteltaarn, sine mange Skibsmaster og paa hin Side de forhen saa frygtede Holme.

Skulde jeg her synes at have gjort for langt et Spring — ikke i Historien, men i Geografien — da bedes saadant undskyldt med, at jeg med min Fortælling snart vil komme til at bevæge mig i det nu betegnede Højland, der adskiller de tvende førnævnte gamle Herregaarde og i fordums Tider var langt vildere, det vil sige langt videre bevokset med Skov, som og med hine mørkladne Vækster, der saa ensformigt

og tarveligt beklæder vore uopdyrkede Sletter, Banker og Moser.

Endnu inden vore rejsende paa en Mils Vej nær havde naaet den sydlige Grænse af Højlandet, blev de i en lille ussel Landsby alle paa een Gang opmærksomme paa en halvvoksen og halvnøgen Bondetøs, der sad paa en Sten uden for en faldefærdig Hytte; hun havde en død Kat liggende over Knæerne, men strøg og klappede den, som om den kunde været levende, alt under stille Taarer og af og til et »sølle Mis!«

»Holdt du saa meget af den Kat?« spurgte Fru B a n g og standsede sin Hest.

Pigen bejaede, men med et Hjertesuk saa heftigt, at hendes spinkle Krop rettedes som ved Fjederkraft, og Hovedet fløj tilbage, omflagret af de lange, uredte Lokker; men kun et Øjeblik, saa sank hun atter sammen over sin døde Yndling.

Ridderen, som holdt hende nærmest, fremtog en Silkepung og deraf en Krone, den han rakte Barnet med de Ord: »Se her er noget til at faa din Kat begravet for.«

Hun kastede et frygtsomt Blik til den prægtige Herre og et til Pengen, den hun slet ikke gjorde Tegn til at ville modtage.

»Naa! vil du ha'e den?« spurgte denne.

»Hvad er det for en? og tør jeg?« spurgte Pigen.

»Det er jo en Krone,« sagde Ridderen, »du t ø r meget vel.«

Nu tog hun den endelig, men med ikke større Begærlighed, end at hun straks brugte den til at stryge den døde Kat med. Ridderen lo, Fruen smilede; men i hendes Ledsagerindes Øjne fremglimtede Taarer.

»Hvorfor sørger du saa stærkt over den Kat?« spurgte Ridderen.

»Det tør jeg ikke sige,« lød Svaret, ledsaget af et frygtsomt Øjekast til alle Sider.

Nu lo hele Selskabet.

»Du tør nok ingenting?« sagde Fruen.

»Nej,« svarede Staklen med et krampagtigt Suk.

»Da tør jeg sige det,« lød en mandlig Røst fra den anden Side, »Manden kom herom for lidt siden med hans Hunde, og min Søster sad der, hvor hun nu sidder, med Katten ligesaadan paa Skødet; men da var den levende. Saa siger Manden: »Vil I Keltringpak holde Katte til at tage mine Harer? — Puds! Puds!« Saa rev jo Hundene Katten ihjel.«

Ridderens Ansigt underløb med Blod; han tøjlede sin Hest op, bukkede for Damerne, og alle satte sig i Trav videre hen.

Bondekarlen, der med Armene paa Kanten af Halvdøren havde givet Oplysningen om Kattens Død, keg efter de bortdragende, rækkede Tungen langt ud og vendte sig til sit Arbejde derindenfor. Barnets Moder, som gennem et solbrændt Skaar af en Rude havde set saavel det ene som det andet, vilde nu hente Tøsen; men da hun saa den store Sølvpenge, slog hun forfærdet Hænderne mod Laarene. Og varede det endda noget, inden hun vovede at berøre den sjældne Skat.

Havde vor lille Karavane ikke sinket sig disse faa Minutter ved nysbemeldte ubetydelige Optrin, vilde den maaske blevet Tilskuer ved et andet, langt mer oprørende.

Junker Kay rødmede ikke uden Aarsag ved Bondeknøsens Forklaring over Kattemordet; Manden var nemlig ingen anden end hans egen Hr. Fader, den meget velbyrdige, men tillige meget tyranniske Jørgen Lykke til Sæbygaard, Lerkenfeld, Mariagers Kloster og Overgaard — hvis Billede i Legemsstørrelse endnu den Dag i Dag ses paa venstre Haand, naar man er kommen op ad Taarntrappen paa sidstnævnte Herregaard.

Dragten henviser til de gamle Tider for to Aarhundreder siden og længere, og Ansigtet selv — dette store, runde Ansigt paa Kæmpekroppen, med de plirende Øjne under lyse, tynde Øjenbryn, de smalle Læber, der synes i Færd med at danne et ondskabsfuldt Smil — alt dette henleder uvilkaarlig Tanken paa Adelsdespoti.

Nærværende Begivenheder indfalder virkelig ogsaa paa en Tid, da Munkeherredømmet allerede tvende Menneskealdre tilbage var tilintetgjort, og det verdslige Aristokrati eneherskende undertrykkede Folket og trodsede Kongerne.

Paa Hjemvejen fra sin Kattejagt var vor Herremand kommen igennem en anden Bondeby. Da han ved Enden af samme med sit Følge er lige ud for Præstegaardens Port, staar der — ikke Stedets Præst — men en anden, nemlig M a d s S ø r e n s e n fra Ullits, der var her paa et Par Dage at besøge sin gamle Ven og Broder. Hos denne fremmede Præstemand staar hans Yndlingshund, en Puddel med en Paryk, lige saa stor som dens Herres. Denne bukkede sig dybt; hans Hilsen blev modtaget, men ikke besvaret. Puddelen hilsede paa sin Vis de fremmede Hunde; men en af disse svarede med et voldsomt Bid i dens lodne Slægtning. Præsten vilde redde sin Yndling og giver med sin Knortekæp den fremmede Grobian et saa rapt Slag, at den paa tre Ben hylende humpede hen til s i n Herre. Denne standsede sin Hest, rev Riffelen af Sadelstroppen, lagde den for Øjet, trykkede til, og Puddelen vældede og vred sig i sit Blod. Nu blev Præsten først opbragt og gav sin Vrede Luft i nogle heftige og ikke ret høflige Ord.

Hr. J ø r g e n værdigede ham ej engang et Svar, men bød sine Jagtbetjente: »at lade den sorte Kjole smage Hundepiskene!«

Disse sprang straks af Hestene: en greb Præsten i Brystet og holdt ham, mens to andre udførte Næssekongens skændige Befaling.

Hundeskriget, Præstens Raab om Hjælp og Prygleriet tiltrak flere Tilskuere baade inde i Gaarden og bag ved paa Gaden; men ingen dristede sig til at komme nær, langt mindre at fri den arme Præst fra hans Bødler.

Endelig raabte Herremanden med et Grin: »Nu kan det være nok for denne Gang! Mester M a d s har vel lært at kende Forskellen paa en Adelsmands Hund og en præstelig Køter.«

Med bitter og indædt Harme gik Præsten ind, og Voldsmanden red smaaleende sin Vej. (Virkelig Begivenhed.)

Jeg skulde næppe have beskrevet et Optrin, der i hine Tider ikke var saa sælsomt, hvis det ikke havde været første Akt af en blodig Tragedie, hvilket længere hen sandfærdigen skal vorde fortalt.

Da vort ridende Selskab naaede Møllen, hvor Vejen ind til Herreborgen Sæbygaard dengang drejede af, tilbød Junker K a y, og det var hans Alvor, at ville ledsage Damerne lige til Bangsbo; men Fru B a n g vilde paa ingen Maade lade sig overtale hertil. Hun foreholdt til sidst Ridderen: »at efter saa lang en Borteværen fra hans egen Familie burde han ikke drage dens Hjem forbi.«

Skønt dette ikke lod til at have noget særdeles tiltrækkende for ham, følte han dog Rigtigheden af denne hendes Paamindelse; dog foreslog han hende ydermere at medtage hans Faders Livjæger, hvori hun maaske havde indvilget, hvis ikke hendes Husbond tillige med en bevæbnet Tjener netop nu var kommen frem ad Skovvejen paa hin Side Møllen.

Saa drejede han da om til Gaarden, men langsomt og med Øjnene henvendte efter Vinhandlerfamilien, lige til den forsvandt i Skoven. At det kun var eet Medlem af samme, der saaledes fængslede hans Hu og Sanser, det vil Historien snart herefter vise.

For en fra lange Rejser hjemvendende Søn, der

dog langtfra ikke hjemkom som »den forlorne«, var Modtagelsen ikke for varm. Moderen rakte ham siddende sin Haand til Kys med et snovlende »bien venu, mon fils!« (velkommen, min Søn) men saa langt mindre paa ham selv — det vil sige hans Ansigt — end paa hans Klæder, der havde et for hende ganske nyt Snit; Faderen nikkede blot til Sønnens engelske Hilsen — en dyb Hovedbøjning — og spurgte flygtigt: »hvem er det, du var i Følge med?«

Da dette Spørgsmaal var besvaret, trak Hr. Jørgen en flerdobbelt Rad af Rynker i sin brede Pande og sagde:

»Vistnok er han af Adel; men hun var ikke andet end en gemen Kræmmertøs.«

Derpaa aabnede han et Vindue, hidkaldte Livjægeren og befalede: »I Morgen skyder du en Kronhjort! men se at tage ham paa Vintapperens Beridt derovre i Bangsbo Skov! — Hæ!« brummede han, lukkende Vinduet, »hvad skal saadan nogen med Ædelvildt?«

Han vendte sig nu til Sønnen og sagde koldt: »Mens I var borte, har jeg udset en Kone til jer: hun bærer tre Herregaarde i sit Slæb.«

Junker Kay, som allerede var bleven saa forstandig, at han erkendte Rigdoms høje Værd, og som dertil vidste, at en rig Adelsmand ikke behøver at gøre sig Skrupler over Galanterier, og som nogen Erfaring i tvende galante Hovedstæder havde bragt til den Overbevisning, at al Modstand i Grunden ikke var andet end Formaliteter — han blev slet ikke fortrydelig paa Faderen, fordi han havde udset tre Herregaarde til ham samt en Kone med øvrigt Inventarium.

Han spurgte altsaa naturligvis først om Herregaardene, og da de var nævnede, behøvede han ikke at spørge om Konen; thi saa vidste han straks, hvad det var for en Enke, der hørte til hine.

Mod hende havde han ikke andet, end at hun

var vel ung (hun var heller ikke mer end fire, fem og fyrretyve), og en Hustru paa halvfjerdsindstyve à firsindstyve vilde have tjent ham meget bedre. Dog derom ytrede han intet for den gamle; men efter aflagt Taksigelse trak han sig tilbage for at udkaste Planen til en mindre langvarig Forbindelse med den dejlige Vinhandlerdatter.

III.

Duellen.

De tvende Herregaardsskytter, Niels paa Bangsbo og Jens paa Sæbygaard, havde i længere Tid haft skæve Øjne til hinanden, og det fordi de, ej uden Grund, nærede Mistanke om gensidigt Indgreb i Jagtrettighederne. Saaledes havde Jens i nogen Tid savnet en Trettenender, og da han vidste, at i Bangsbo Skov stod en dejlig Hjort med fjorten Ender, saa var hans Herres Befaling ham slet ikke ukærkommen.

Men inden vi skrider til Fortællingen om samme Hjorts tragiske Endeligt, og hvad derpaa fulgte, vil det ikke være af Vejen at berøre et Forhold af en blidere Natur, som meget længer havde fundet Sted mellem begge Familier.

Jens havde en eneste Søn og Niels en eneste Datter. Den første var en rask Jægersvend og den sidste saa smuk, som nogen Pige i Vendsyssel kan være. De var opfostrede til Hobe fra ganske smaa af; thi Ejlers Moder døde tidligt fra ham, og Faderen vilde ikke mere gifte sig, og da dengang, som længe efter, var god Forstaaelse mellem begge Skyttehuse, saa tog Niels gerne Jenses Barn i Kost og Pleje.

Det var i hin Tid — saavel som og i denne, kan jeg tro — ingen stor Sjældenhed, at en Ungkarl og en

Ungmø fik gode Øjne til hinanden. Og derfor bør det ikke betvivles, at disse tvende Skyttebørn blev Kærester, og det endnu før de selv vidste, hvad saadan noget vil sige. Men da de saa fik Forstand paa det, og der var givet E j l e r Løfte om en Skovfogedtjeneste, saa tænkte baade han og K a r e n alvorligt paa Ægteskab.

Men nu var E j l e r ikke den eneste, som kunde lide K a r e n — saadan noget finder nu om Stunder ikke heller saa sjælden Sted, og hans Medbejler var fornuftig nok til at indse, at for at opnaa sin Hensigt maatte han enten paa en eller anden Maade stikke den anden ud. Da saadant ikke vilde lykkes paa den nærmeste Vej, saa slog han ind paa en længere, idet han søgte at sætte Splid mellem begge Fædrene. Ved sindigt Overlæg udfandt han det bedste Middel hertil ved at bilde den ene ind, at den anden havde ranet det og det Stykke Vildt i hans Herres Skove. Ved et Gilde, hvor begge havde set lidt for dybt i Ølkruset, kom det først til gensidige Stiklerier og derfra til ligefremme Beskyldninger, og tog de begge den tavse Beslutning »at gøre Lige for Løgnen.«

Den anden Følge af Sammensætteriet var, at det blev forbudt de unge videre at tænke paa nogen Forbindelse.

Nu da: J e n s Skytte gaar en Høstmorgen med sin Riffel ind i Bangsbo Skov for at knibe den Hjort med de fjorten Ender og er heldig — eller uheldig — nok til at opdage og skyde den, idet den kom tilbage fra en natlig Ekskursion i Bøndernes Rugmarker. Efter straks at have ladet sin Riffel giver han sig til med Jagtkniven at afhugge løvrige Bøgekviste for under disse at skjule Hjorten til den paafølgende Nat.

Næppe færdig med denne Bestilling, ser han Bangsboskytten, ogsaa bevæbnet, listende sig frem imod ham, dog ej endnu paa Skudvidde. Vel vi-

dende, at det her gjaldt Liv eller Død, træder han bag et nærstaaende Træ, fra hvilket Baghold han iagttager Fjendens Bevægelser. Og da denne rykker fremad fra Træ til Træ, gør Jens Skytte ligesaa. Endelig er de komne hinanden saa nær, at den, der først kom til at brænde paa, vilde ufejlbarligt sende sin Modstander ind i Evigheden; men da de forsigtigen dækkede sig, hver med sin Bøg, og kun nu og da kikkede tæt om ved Siden af samme, gaves kun usikre Skud. Ingen af dem gad gøre det første.

Da ser Jens Fjendens Hoved bøje sig ud fra Træstammen og forblive i denne Stilling længere end sædvanligt. Hurtig Bøssen til Kinden og Kuglen af Sted. Niels's Hat tumlede til Jorden; men han selv kom nu med Riflen i begge Hænder løbende hen imod den ulykkelige Fjende. Han havde nemlig brugt den Krigslist at putte et stort Stykke trøsket Ved, som skulde forestille Ansigt, ind i Hatten og forførte derved Jens til at spilde sit Skud.

Denne, der kendte Niels som en rapfodet Achilles, vilde ikke forsøge en unyttig Flugt, men traadte, hengiven i Skæbnen, ud fra sit Skjul og raabte til Modstanderen, idet han pegede med den ene Haand til Panden, med den anden til Hjertet: »Her eller der! men træf godt!«

Niels havde allerede bragt sin Riffel til Anslag, der var kun et Sekund mellem Liv og Død, kun tre Favne mellem Bøssens Munding og Jens's Hjerte — da — han trykker ikke løs — han tager Mordvaabnet fra Kinden og siger helt sagtmodigt og langsomt: »Jens! var det ikke lige saa godt, vi blev gode Venner igen?«

Taarer, Angers, Skamfuldheds og Glædes Mikstur (Blanding) — trillede ned over den dødsdømtes og nu benaadedes Kinder. Et dybt Suk og en Haandrækning var hans Svar.

Niels greb den frembudte højre og sagde: »Det kunde rigtignok tilkomme dig at give mig en

ny Hat; men lad saa Ejler faa den til hans Bryllupsdag!«

»Og Karen med!« raabte Jens, og et nyt og djærvt Haandslag bekræftede Alliancens Fornyelse.

»Men hvad gør vi saa med Hjorten derhenne?« tog den sidste til Orde.

»Hm!« sagde Niels efter nogen Betænkning, »siden du har skudt ham, faar du ogsaa beholde ham, og det er ikke for Guds Skyld,« lagde han til: »for din Herre er dog, saa stille at sige, en ugudelig Krop, og man skal gøre sig gode Venner med Fanden, om man kan — som det hedder. Kom du kun, saa snart du kan, med en Vogn, og lad den holde ved Skellet! Og tag med et Par Stenslæbere, som I kan binde til hinanden og lægge Hjorten paa, saa kan du og en til nok trække ham hen til Vognen. Jeg skal nok sørge for, at ingen herfra ser det.«

»Det er alt sammen godt, Niels!« svarede den anden; »men det er dog din Herres Hjort.«

»Du kan lade mig faa en af din Herres, om jeg engang skulde være i Forlegenhed for saadan en. Men saa skal du og, saa snart du kommer til Gaarden med Hjorten, sige ham, hvor du har pudset den, og med det samme faa hans Ord for, at Ejler maa gifte sig med Karen.«

»Det skal jeg,« raabte Jens, »og nu Gud i Vold! Og Tak for den Gang; du kan lide paa mig, ihvor det saa er — et Farvel saa længe!«

Niels tilnikkede ham sit. Og dermed adskiltes de.

Hjemkommen til Sæbygaard, gav Jens sin Herre Rapport (men ikke fuldstændig) om sit Strejftog, og straks blev der ordret en Vogn til at hente Byttet. Hr. Jørgen roste sin Skytte og lagde til: »Du skal ogsaa faa det første, du beder mig om.«

Jens betænkte sig ikke længe, men bad om den allernaadigste Ægteskabsbevilling.

»Hvad!« raabte Herremanden og trak de smalle,

hvidgule Bryn ud over sine Katteøjne, »naar er du og Niels blevne Venner igen?«

Nu maatte Jens ud med hele Historien. Herren drog derved Øjenbrynene op igen og smilede — paa hans Maner, idet han gjorde Munden bredere og sammenkneb de blaablege Læber saaledes, at ingen af dem var synlige.

»Den Niels maa være en dum Hund,« sagde han, »ellers havde du ligget paa dine Gerninger. Men det kan være hans egen Sag. Er der ellers noget ved den Datter, Ejler er saa forgabet i? Lad os se hende med det første, og dersom hun saa anstaar mig, saa skal de ogsaa faa hverandre.«

Jens takkede, gik til sit Hus og fortalte Sønnen Dagens Begivenheder fra først til sidst. Men dette sidste huede ikke Knøsen.

»I kender jo nok Naadigherren,« mumlede han hovedrystende, »og Karen er den smukkeste Kvinde i hele Vendsyssel. Dersom han fik Lyst til hende —« han fuldendte ikke, men knyttede den højre og kastede et sælsomt Blik til sin Riffel ved Bjælken.

»Aa!« tyssede Faderen, »der er ingen Ulve i den Mose — tresindstyve Aar, graa Haar!«

»Hm!« brummede Ejler, »det er ikke et Aar siden, om I vil huske jer om, da Kjen Lauster (Kirsten Larsdatter) havde Gilde, hvem maatte hun sove ved den første Bryllupsnat? Naar Bruden er køn, gi'er han sjælden sin Ret bort. Det er en Fandens Ret« (han bekræftede denne Tesis (Sætning) med et Fladhaandslag paa Hjorteskindslaaret) — »den skal jeg ikke have noget af. Men,« lagde han til, »jeg vil selv følge hende, naar hun skal beses, og — vistnok: Karens Vilje faar han aldrig hverken med det gode eller med det onde. Hun er lige saa armstærk, som hun er kysk; det ved jeg.«

Faderen smilede, tog sin Riffel, satte Trækstokken i Løbet, og idet han rensede og pudsede sit kære

Vaaben, fløjtede han Tonen til en paa den Tid ny Vise, hvis Ord lyder saaledes:

Og det var S e j e r i Rindeløv,
satte paa sin Bryllupshat:
»Min bitte A n e! Du er saa knøv —
i min Arm du sover i Nat.«

Til Gudshus ginge de begge saa
med mildeste Hjertens Glæde.
Før Solen dukked i Havet blaa,
hun maatte saa drøvelig græde.

Og Præsten havde velsignet dem,
og Degnen havde sagt: Amen!
Og Brudeskaren den kørte hjem
til Gildegaarden med Gammen.

Og der blev drukket, og der blev ædt,
saa længe de kunde sanse.
Og da hver Gæst nu var rigtig mæt,
stod alle op til at danse.

Og som nu Dansen saa lystelig gik,
da kommer den Herremands Svende.
Da Bruden hans Bud og Befaling fik:
sig straks til Gaarden at vende.

Og Brudgommen, som han stod derved,
hans Kinder de blev saa hvide:
sin Underlæbe til Blods han bed:
»Det er jo ej Sengetide.«

»Men skynd dig, min Brud! at klæde dig om:
paa det du maa Herren behage!«
En anden Vej han til hende kom
og vildt udi Favn monne tage.

»Hys! stille, min Hjerte! og klynk ikke saa!
Det hjælper slet ikke, du græder.
Et bedre Raad vi nu hitter paa:
lad os i en Fart bytte Klæder!«

»Hvad har du i Sinde, min søde Ven!«
Hendes Hjerte tog til at banke.
»Det ved du, saa snart jeg kommer igen;
Vorherre skal os vel sanke.«

Saa ginge i Dansestuen de to;
hun, Hatten dybt ned i Panden,
i Kofte, Broge og sølvspændte Sko —
»der har vi jo Fæstemanden!«

Bagefter tripped' den falske Brud
og sky under Kyshatten skuled.
Om Vristerne slubred det natlige Skrud,
og Kroppen i Kaabe sig skjuled.

Hun læsped til Svendene: »Hurtig derhen!
den naadige Herre til Vilje!
Jeg vilde dog gerne tilbage igen,
mens end der danses paa Tilje.«

Som de nu da kom i den Borgegaard,
til en af de Svende hun siger:
»Bed Herren, vi færdes i Mørke faar!
i Lyset sig skammer vi Piger.«

Saa nedbragte Svenden den Herremands »Ja«,
»han kunde den Blysomhed lide . . .«
Og kom de tilsammen i Mørket da,
sad ned ved hverandres Side.

Hun siger: »En Gud dog i Mørket ser;
han vil mig miskundelig være!

Hr. Ridder! jeg eder saa mindelig be'er:
I la'er mig beholde min Ære!«

»Hvad Ære! Er det da ej Ære nok,
jeg saadan en Bondetøs viser?
I Morgen saa vandrer du hjem til din Rok,
og ydmyg min Naade du priser.«

Saa favner han S e j e r med stærken Arm:
men S e j e r sin Kniv monne drage.
Den stødte han dybt ind i Ridderens Barm, —
mod Gulvet tørned hans Hage.

Men S e j e r sig lister af Gaarden ud
med Kniven under sin Kaabe.
Saa kommer han hjem til sin unge Brud —
af Fryd hun begynder at raabe.

Han tysser og vinker, hun følger ham stum,
og Gæsterne efter dem skotte;
og lidt efter lidt, saa bliver der Rum,
hvor før de sig Tæerne traadte.

De ledte i Lade, de ledte paa Loft,
de ledte i Kammers og Framme (Køkken):
de ledte i Mark, og de ledte paa Toft,
de ledte i Skov og i Damme.

End havde til denne Time de led't,
de skulde dog aldrig dem fundet;
thi aldrig fra dem har man hørt eller set.
Og nu er Taven udspundet.

IV.

Damernes Yndling faar to Kurve for een.

Der er Varsel i det gamle Mundsprog, som kalder Rigdom og Skønhed »Lykkens Gaver«; thi Lykken er en Gudinde, man ikke skal stole paa; hun tilkommer ofte, at man sætter et »U« foran hendes Navn — hendes Gaver er Fristelser; det er en Helt, som overvinder disse.

Ridder K a y var ingen saadan Helt. Ikke fordi han jo s e j r e d e, hvor han behagede; men der var Sejre iblandt, om hvilke han kunde sige med Pyrrhus: »vinder jeg saadanne flere, saa har jeg tabt alt.«

Siden berørte Rejse fra Aalborg til Sæbygaard havde den dejlige Jomfrus Billede fortrængt ethvert andet af hans Fantasi pa eet nær, og det var Vinhandlerindens. Vel stod det b a g ved Jomfruens, men alligevel ovenover, saa meget som hun selv var højere af Skabning og stoltere af Aasyn.

Til Bangsbo vilde han; men Faderen maatte ikke vide det. En fortrolig var ham hertil nødvendig, og han valgte Skytten J e n s. Med denne red han da paa Jagt, iført en pyntelig engelsk Jægerdragt, og medens Skytten blev tilbage ved Grænsen mellem begge Herregaardes Jagtdistrikter, fortsatte han Vejen til Bangsbo under det artige Foregivende at ville spørge til Damernes Befindende efter Rejsen.

Hans øvede Øje viste ham snart det Indtryk, hans mandige Skønhed havde gjort paa det unge Pigehjerte, og han skred ufortøvet til Belejring, i sikkert Haab om Overgivelse paa Naade og Unaade. Men Fæstningen var fastere, end han endnu havde fundet nogen. Han kunde aldrig komme den nærmere end paa en vis Afstand. Der var en Bastion, paa hvilken alle hans Angreb mislykkedes. Han kendte ikke dens Fasthed — thi den findes ikke ved alle Fæstninger — men dens Navn er ellers »Castitas«. — Da Fæstningen desuden i Fru B a n g havde

en klog og paapassende Kommandant, var den under saadanne Omstændigheder uindtagelig.

Hvad var her at gøre? trække sig tilbage? Intet mindre; det var endog for vor forelskede Ridder en moralsk Umulighed. Han besluttede: først at vinde Bangsbos skønne Beherskerinde; saa haabede han i hende at faa en mægtig allieret. Derhos vakte han den elskende Piges Skinsyge, og hvad denne »Hjertets Svøbe« kan virke saavel til som fra, derom var Junker K a y ikke ukyndig.

Forgæves! Fru B a n g s Hengivenhed til sin Mand, hendes Karakterfasthed var de Klipper, paa hvilke alle Ridderens Planer strandede. Krænket Stolthed, utilfredsstillet Sanselighed drog ham til sidst saa vidt ud over Sømmeligheds og Klogskabs Grænser, at han udbrød: »Vil I nægte mig, hvad de a l l e r h ø j e s t e Damer har tilbudt mig?«

»Det vil jeg,« svarede hun; »thi jeg kender jer nu og foragter jer.«

Hermed vendte hun ham Ryggen, som Sif gjorde ved Loke, og Junkeren var nu nødt til at vende Bangsbo Ryggen for stedse.

Nu først begyndte hans Tilbøjelighed at lutre sig og derved at fortjene Kærligheds gammeladelige Navn. Han indsaa, h v a d han havde tabt, og h v o r l e d e s: han kom til at tænke over sig selv, sit løsagtige Liv, dets glædeløse Nydelser med paafølgende Tomhed. Han kunde ikke dølge for sig selv, at han aldrig havde elsket som nu — aldrig f ø r nu. Han følte et saadant Savn, som intet Lefleri var i Stand til at erstatte. Han blev tungsindig.

Ogsaa h u n blev tungsindig; men denne Sjælsbyrde var lettere for hende at bære, da den var fri for A n g e r. Hun følte, at Dyden forlener en Kraft, som selv skuffet Kærlighed ikke mægter at nedbryde.

V.

Vinhandleren.

Jens Bang var et af de Mennesker, man aldrig bliver klog paa — som Folk siger. Han talte overalt meget lidt, og allermindst, ja stundom slet intet da, naar man mest havde ønsket og ventet det. Hvad Meninger og Begivenheder angik, da var han yderst tilbageholdende — indesluttet i sig selv. Hvo som een Gang havde forlangt hans Mening at vide, frittede ham ikke oftere.

»Han er polisk — han er falsk,« hed det om ham, »han er en Guldmager, en Sortekunstner — den Slemme tager ham nok med alle hans Rigdomme.« Der var dog eet Menneske, der kendte ham, der elskede, højagtede ham, og det var — hans egen Hustru.

Denne Kvinde, hvem vi kender som fast, modig indtil Stolthed, hun var mod Husbonden den blødeste, ømmeste Kvindelighed selv, hans Vilje var ogsaa hendes. Hans lyse Aand — men som lyste kun for hende i hele sin Klarhed, hans ædle Hjerte — men som kun aabnede sig for hende, havde i en elskende Kone vundet ham en yndig Datter.

Bang — uagtet næppe fyrretyve Aar — havde en mere end hundredaarig Erfaring, og han besad en Aandsdannelse, som vilde gjort ham til en Prydelse for det nittende Sekulum. Men Moder Natur havde ikke gaaet til Tide med ham.

Efter sin Fader arvede han Bangsbo med Gods, men ikke uden temmelig Gæld efter de Tider. 'Ved Faderens Død laa han med sin Hovmester i Paris — efter Datids adelige Studeremaade, og ilede nu hjem for at overtage de ham som eneste Søn tilfaldne Ejendomme.

Hvor ung han end var — en toogtyve Aar — besad han dog en langt skarpere økonomisk Sans end Faderen: thi solgte han til en Nabogodsejer en Al-

lodialgaard og noget Bøndergods, og det saa fordelagtigt, at han ej alene betalte den paa Bangsbo hvilende Gæld, men fik endog saa meget i Behold, at han kunde tilfredsstille sin Handelslyst. Dette gjorde han med saadant Held, at han inden faa Aar kunde føje en anden Tilbøjelighed, nemlig Byggelysten. Og saaledes blev den i Begyndelsen omtalte og endnu tilværende skønne Bygning oprejst.

Det har sig, tror jeg, med Byggelyst som med Drikkelyst: den svækkes ikke ved Alderdommen. Den byggelystne opfører, ubekymret for at det engang vil nedrives, ligervis som den gerrige samler uden at tænke paa, at der gerne vil komme Adspredere efter.

Men B a n g byggede for Fremtiden, saa varigt som noget her paa Jorden kan være. Dog byggede han ej alene for sin egen Fornøjelse; han byggede til Medmenneskers Nytte. Han byggede og begavede et Hospital i Aalborg, og det med denne sælsomme Forbeholdenhed: »at dersom han selv eller Kone skulde komme i Trang, da skulde Bestyrelsen være pligtig at forpleje dem som andre Almisselemmer i samme Stiftelse.«

Det var just i det Tidspunkt, Junker K a y gjorde sine mislykkede Angreb paa Skønhederne i Bangsbo, at dets Besidder viste sin Hustru Planen til Hospitalet. Ved at se denne sidste Betingelse blegnede hun; men snart kom Modets Farve tilbage paa hendes Aasyn. Hun rækkede sin Mand Haanden og sagde med et roligt Smil: »Hvor du er, der vil jeg ogsaa være; men naar — —«

»Lad mig fuldende, hvad du vilde sagt!« faldt han hende i Talen. »Naar jeg frygter for Fattigdom, hvorfor bygger jeg saa et Fattighus? Ikke sandt? Det vil jeg sige dig, jeg frygter ikke for Fattigdom; thi Gud har i mit Sind og i dig skænket mig en Rigdom, som hele Verden ikke formaar at berøve mig; men jeg stoler ikke paa Verden; den kan berøve mig

alt det, jeg har vundet fra den, og jeg er dog ingen Krøsus — undtagen ved denne;« her førte han Hustruens Haand til sine Læber og hviskede mer end sagde:

»Soud ick al bewenen,
dat hier te bewenen waer,
so had ick wel al de daghen were,
die daer comen in het jaer.

Dat alle berghen goude waren
en alle water wijn,
so had ick you noch veel liever,
moy meisje, waerje mijn.«

Ved Rhinen synger endnu Almuen:

»Ach! sollt ich, was hier zu beweinen,
das Alles beweinen nun,
da hätt' ich für alle Tage
im ganzen Jahre zu thun.«

»Wenn alle Wasser wären Wein,
und alle Berge wären Edelstein,
und sie wären mein,
so soll mir mein Schätzelein
noch viel lieber sein.«

Ved disse ømme Elskovssuk, udsendte i det hende saa kære nederlandske Maal, tindrede to Taarediamanter i den ædle Kvindes Øjne; hun omslyngede sit Hjertes Ven med Andromaches Hjerteudgydelse:

»Du est mig Fader, Mand og Broder,
du est mit alt —.«

»Adi[illegible] mijn vader en moeder,
myn vriendckens alle ghelije,
adieu mijn suster en broeder!
Ick vaerder na't hemelrijc.«

VI.

Herremanden.

Den mishandlede Præst, Mads Sørensen, havde en Slægtning, der var Præst til Ullits, Fovlum og Svingelbjerg i Gislum Herred. Da hin ønskede at komme bort fra sin Tyrans Nærhed, aftalte han med denne et Bytte af Kald, og finge de samme bevilget af Herremanden, der havde Patronatet over begge.

Hvorvel nu Mads Sørensen tabte i Indtægter, saa besluttede den onde Herre ydermere at formindske disse. Til den Ende frarev han egenmægtig det benævnte Pastorat Svingelbjerg Sogn og henlagde det til Vesterbølle og Østerbølle i Rinds Herred. Den forurettede Præst græmmede sig i Tavshed.

Endnu ikke nok: Herren berøvede ogsaa hin Menighed dens Kirke, den han nedbrød, og af hvis bedste Materialier han opbyggede en Del af det nuværende Lerkenfeld, hvis østre Fløj den Dag i Dag bærer Kirkenavn. (Hvo som vil antage denne Begivenhed for en Fiktion, en licentia poetica (Digterfrihed), ham skal de nyudkomne Amtskort vise, at det var en licentia aristocratica. Thi han vil finde Svingelbjerg Distrikt, som ligger Norden for Lerkenfelds Aa — det naturlige Herredsskel — endnu aftegnet som henhørende til Rinds Herred.)

Herved blev Præstens Taalmodighed udtømt: han ivrede paa begge sine andre Prækestole mod dette Kirkeran, idet han troede at burde paatale

Guds og sine Sognebørns Rettigheder. Men Adelsrettigheder var den Tid stærkere. Vor Adelsmand lod ved sin Foged give Præsten en alvorlig Irettesættelse med Betydning, at dersom han tiere oplod sin Mund om denne Sag, kunde han vente den haardeste Straf. Men Præsten tav ikke; han tordnede meget mere endnu heftigere mod »Helligdommens Røver.«

Saa snart denne erfarede Præstens vedvarende Djærvhed, lod han ham ved sine Svende voldelig bringe i det underjordiske Fængsel paa Lerkenfeld og der belægge med Lænker. Et Straaleje, en Skive Rugbrød og en Krukke med Vand — det var alt, hvad han ved sparsomt Lys gennem et snævert Hul i Muren kunde opdage. Han lagde sig paa Lejet, foldede sine lænkebundne Hænder og hentede i Bønnen, — den var en ydmyg Hengivelse i Guds Vilje, — en saadan Trøst, som gør Aanden stærk, en Styrke, som alene Troen skænker.

Den følgende Morgen fik han Besøg af sin Forfølger.

»Naa Præst!« snærrede han ad ham, »vil du nu erkende din Forbrydelse mod din jordiske Herre og paa dine Knæ anraabe hans Barmhjertighed?«

Den tiltalte vendte sig til Tyrannen og sagde: »Jeg erkender ingen jordisk Herre uden Kongen, og jeg anraaber ingen om Barmhjertighed uden Gud i Himmelen. I dig erkender jeg kun en Røver og Voldsmand, som træder alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder. Skal jeg endog her lide, fordi jeg taler Guds og min Frelsers Sag, saa lad mig fra m i t Golgatha opstige til min Herres Paradis!«

»For d i t Golgatha skal jeg sørge,« brølede Tyrannen; »men dit Paradis bliver vel neden under i Grusgraven hos Ræve og Grævlinger.«

Hermed forlod han sit Offer og gav sin Birkedommer Befaling til at dømme Præsten fra Livet

»som Oprører mod menneskelig Øvrighed og guddommelige Love.«

Den Træl af en Dommer gjorde kort Proces, og to Dage efter blev Præsten ført baglæns til den Banke, som gør Skel mellem Svingelbjerg og Fovlum Sogne, og sammesteds halshugget.

Denne Misgerning udførtes saa hurtigt, at den unge Lykke ikke erfarede den, før Mellemkomst, om den kunde have hjulpet, var umulig.

Men Junkeren hørte denne Skændselsdaad paa et saa sælsomt Sted og af Læber, som gjorde ham Efterretningen dobbelt smertelig og nedtrykkende.

Skønt Porten paa Bangsbo var lukket for Junker Kay, saa var dog Skovene der omkring ikke spærrede, og dels ridende, dels gaaende, omkredsede han ofte i hele Timer den Gaard, som var hans Længslers Hjem. Han spejdede uden Nytte.

Spurgte han et mandligt Tyende om hende, vi ved nok: om hun var paa Gaarden? om hun var frisk? om hun ikke imellem gik ud i Skoven eller Haven? — saa fik han aldrig andet Svar end: »A wed et ett.« Det kvindelige Tyende var lige saa uvidende; kun visse Øjekast, visse Smaasmil viste, at man vidste eller anede Grunden til hans Undersøgelser.

Mismodig gik han — Hesten havde han efterladt hos en af Sæbygaards Skovfogeder — en Sommeraften fra Bangsbo og hjemad.

Som han var vandret igennem en af hine dybe Dale og kommen op paa Kanten af en Brink, mærkede han, at den Fodsti, han havde fulgt, ikke var den rette. Foran ham, dybt nede, laa, som sammenvokset med den bratte Banke, et lille straatakt Hus, jeg ved ikke rettere, end at det ligger der endnu imellem Nørre-Knude og Understed.

Han gik derned for at spørge Vej. Stien førte om ved Østerenden af Hytten, paa hvis Gavl et lille Vindue eller rettere Glughul, bestaaende af fire usle,

solbrændte Smaaruder, syntes at lade kun lidt Lys og mindre Luft ind. Endnu førend han var kommen lige ud for samme, hørte han der indenfor en Roks Snurren og en svag og langsom kvindelig Syngestemme.

Han standsede og sagde ved sig selv: »H e r synges! Her i denne fattige Hytte synger man, medens man maaske i Slottet sukker og græder. Hm! ja! Glæde for Guld, fattig Rolighed for Rigdoms tyvagtige, næsvise Lakejer, Frygt, Uro, Smiger, Bedrag, hm! der er dog en Slags Ligevægt.«

Under denne filosofiske Betragtning traadte han hen til Vinduet, lyttede, forbavsedes ved Sangstemmens Bekendthed, bøjede Øret til og hørte de sidste hartad hendøende Toner af den gammelhollandske Elskovssang:

»Ghy meucht wel t'huiswaert ryden,
Ghy meucht wel t'huiswaert gaen,
Ghy meucht een ander kiesen,
Myn liefde is al vergaen.«
(Nu kan I hjemad ride,
Nu kan I hjemad gaa,
Min Kærlighed er borte,
Til en anden I bejle maa.)

Hjerterørt, saaledes som aldrig tilforn, stod den stolte Ridder ikke faa Øjeblikke uden Bevægelse. Men Haabet, Kærligheds Morgenstjerne, gød sine Straaler i den omskyggede Sjæl. Han hævede sit nedbøjede Ansigt og sang med sin mandigklare Stemme dette Vers af en anden hollandsk Vise:

»Bent ghyint wout, clein voghel stout,
Cant you niemand bedwinghen,
So dwingt you de haghel, de coude sne,
Het loof al wander linde.«
(Vilde du i Skovens Skjul, du vilde Fugl,
Og kan slet ingen dig tæmme,

Saa tæmmer dig Hagel og kolde Sne.
O! bliv dog hellere hjemme!)

(Frit oversat.)

Ved de første Toner af den velbekendte Stemme for vor dejlige Hollænderinde halvt op fra Stolen. Men uden at se sig om efter Sangeren rejste hun sig helt, gik til den ene Dør og laasede den, gjorde ligesaa ved den anden, og flere var der ikke paa Værelset.

Da Junkeren saa dette, som snart blev bestilt, pikkede han sagtelig paa Vinduet og bad om at blive hørt.

»Tal,« svarede Pigen, der igen havde sat sig bortvendt fra ham, »men jo kortere, jo bedre.«

Et virkeligt Hjertesuk var Indledningen til en Tale, der havde meget om Kærlighed, men intet om Ægteskab.

Den sjælstærke Pige drejede sig med Stolen og paa Stolen om mod Vinduet og sagde: »Ridder L y k k e! jeg elsker eder. Stille! Ingen Junkerstreger! — men just denne Kærlighed giver mig Styrke til at modstaa eders forføriske Angreb. Jeg har udsøgt mig dette Fristed, som I nu har opdaget. Min Vilje er fri, og den har I langt mindre Magt til at tvinge end eders ugudelige Fader til at myrde min hæderværdige Slægtning i Ullits!«

»Hvad er det, I siger?« raabte Junkeren forskrækket.

»Gaa til Svingelbjerg! saa kan I faa det at vide!« svarede hun og hængte et Klæde for Vinduet.

Den nu helt udelukkede og bortskræmmede Elsker ilede til Sæbygaard for at erholde Forklaring over den elsktes frygtelige, men for ham hartad utrolige Tidende. Den var alt for sand.

Væggene i Sæbygaard blev s o r t e for ham, som det hedder, han væmmedes ved sin egen Fader. Den sønlige Kærlighed havde Bøddeløksen borthugget; ak! den havde ogsaa afhugget den unge Kærlighed,

hin blomstrende Rosengren, der smilede og duftede saa hjertekvægende, — Fader og Kæreste, begge paa een Gang tabte for ham.

Store, uventede Sorger vil enten aldeles svække eller og fremavle en hidtil ukendt Styrke. Den af aandelige Lidelser omspændte skal enten segne under dem eller rejse sig over dem. Det er under saadanne Livsstorme, at Manden kan lære at kende sin iboende, men hidtil slumrende Kraft, hvad denne formaar over Blødagtighed og kælen Døsighed.

En saadan Omvendelse foregik med den hidtil paa Roser dansende Lykkens og Kvindernes Yndling. Han følte nu Tornene, Livets Alvor. Dets Spøg hensmeltede som en tynd Morgensky, og tykke Stormbyger formørkede hans forhen saa lyse Himmel. Men han følte, at Modgang, dybe Sorger, var noget, han hidtil havde savnet, at de kunde gøre Spraderen til en Mand. Som en saadan ser vi ham paa Rejsen Syd efter.

K a y L y k k e havde en Moster paa Herregaarden Skeel, dengang kaldet Hwolgaard. Hende havde han i de sidste Aar ikke set — kun flygtigt tænkt paa. Nu var Hwolgaard — hvad jeg vilde sige: dens Besidderinde, Maalet for hans Rejse.

Denne gammeladelige — bedre! denne ædle Kvinde var mangeaarig Enke og barnløs; men hun adopterede bestandig saa mange forældreløse og fattige, at hun erhvervede sig en udmærket stor Familie. Hele Godset hørte til hendes Hus.

VII.

Ridderens Moster.

»H w o l g a a r d« — jeg vil beholde denne gamle Benævnelse paa det senere »Skeel«, ligger, om just ikke i et »Hul«, saa dog lavt nok til at fortjene sit

oprindelige Bondenavn, der skriver sig fra den Tid, da Bonden blev Træl og Adelsmanden Herre. Den er, som flere gamle Herresæder, en firkantet, tykmuret og stærkmuret Fæstning med Grave omkring sig — en Levning fra Aristokratiets Guldalder i Danmark. Den ligger ogsaa regelmæssig lavt for Vandets Skyld, at Gravene ikke skal mangle. Man vidste ikke dengang, at tørre Grave koster Bestormerne længere Tid og mere Blod.

At den unge, verdenslystne Kavaler i sin Drøvelse tyede til Skeels alderstegne Besidderinde, maa nødvendigvis give os høje Tanker om hendes Forstand og Sindelag, og disse Tanker vil vi finde fuldkommen retfærdiggjorte.

Ved den første Indtrædelse til hende fyldte sig Kay Lykkes hidtil saa klare Øjne med Taarer, og den Mund, som kun var vant til Skæmt, Smil og Latter, fortrak sig til Graad, idet han, bøjende sig med Ærefrygt, førte hendes Haand til sine bævende Læber.

»Kay!« sagde hun med mild og dog højtidelig Alvor, »din Bedrøvelse, hvis Aarsag jeg kender, glæder mig; den indgyder mig Agtelse for min Søsters Søn. Den Udaad, Jørgen Lykke nu har øvet, sætter en blodig Plet paa Familiens Vaaben. Kan du end ikke udslette den, da stræb dog at bedække den med dine egne Dyder! Først og fremmest maa du omskifte dit flygtige Levned, vorde Mand og Familiefader. Kunde du elske i Dyd og Ærbarhed?«

»Moster!« svarede han, »det gør jeg allerede; men den, jeg elsker, har forkastet mig for min Faders Skyld; maaske og« — lagde han med nedslagne Øjne til — »for mit forrige Levneds.«

»Er det ikke Hollænderinden paa Bangsbo?« spurgte hun med et let Smil. Junkeren nikkede.

»Men,« vedblev hun, »har du ikke mærket noget til Genkærlighed hos hende?«

»Vel det,« svarede han, »hun har selv tilstaaet

det i det samme Øjeblik, da hun bortviste mig fra sig. Saa fast og højhjertet er hun.«

Mosteren tav noget og grundede.

»K a y!« sagde hun derpaa, »da det er dit Alvor med din vakre Hollænderinde, saa vil jeg bejle for dig. Bliv nu her, mens jeg drager til Bangsbo og bringer Sagen i Rigtighed. Saadan noget forstaar vi Kvinder os paa.«

»Kæreste Moster!« sagde han sukkende, »jeg takker eder for denne moderlige Omhu! men hun er ikke paa Bangsbo; for at undgaa mig har hun skjult sig i en Bondehytte, hvor jeg hændelsesvis fandt hende, der hvor hun gav mig saa kort Besked. Det er ikke ret langt fra Bangsbo; men I kan vist hverken ride eller gaa derhen.«

»Lige meget!« svarede hun, »jeg vilde alligevel først tale med B a n g og hans Hustru, og kan vi komme til Rette, saa lader vi din Inklination hente. Lad du kun mig sørge!«

»Men min Fader!« sagde han, »han giver aldrig sit Minde; han vil gøre alt for at hindre mit Forehavende, ja maaske, desværre! forgribe sig paa hende.«

»Jeg har Skjul og Sikkerhed for eder,« faldt Mosteren ind. »For det første ser vi Tiden an, og den kan forandre baade Forholdene, Planer og Sindelag.«

K a y rettede sit Hoved, Haabets Straaler belyste hans Aasyn; med en Elskers Fyrighed trykkede han den gamles Haand til sit Hjerte.

»Her skal du ikke blive,« sagde hun eftertænksomt. »Du er vel Jæger?«

»Ja.«

»Forstaar du ogsaa Jagten? Kan du skyde? anføre Hunde? og hvad mere dertil hører?«

»Javel; men maa jeg spørge hvorfor?«

»Ser du! min Skytte paa Skjervad er nu nylig død, og hans Plads er ikke besat. Jeg havde ladet sy en ny Jægerdragt til ham, og jeg tror, den kan

passe dig. Vil du træde i min Tjeneste?« vedblev hun smilende, »jeg skal tjene dig igen.«

»Gerne,« svarede han med et muntert Smil; »men om nogen der kender mig?«

»Jeg skal saaledes forvandle dig,« sagde hun leende, »at ej engang din lille Hollænderinde skal kunne kende dig. Jeg har gemt fra min salige Husbond af et saadant Mundskæg og Kindskæg, at naar du faar det paa, skal du ikke mere ligne dig selv.«

Ved dette Forslag gik vor Ridders Smil over til ret hjertelig Latter, og opildnet ved det eventyrlige deri og ved det til Vished grænsende Haab om lystelig Ende paa Romanen, knælede han for den herlige Tante og kyssede begge hendes Hænder.

Saaledes forvandlet og forsynet med en Skrivelse til Ridefogden paa Skjervad red nu Kay Lykke didhen.

Paa Vejen faldt det ham ind, at for at gøre sig endnu mere ukendelig vilde det være tjenligst at omskifte det danske Maal med det tyske eller dog at fortyske hint, hvilket ved den fremmede Udtale var ham let at gøre.

Og vil vi nu overlade den ridderlige Skytte til Ulvene og Rævene og Hjortene i Skjervads dengang vildtrige Omegn for at følge Mosteren paa hendes Friertog til Bangsbo.

VIII.

Ringen. Og Brylluppet.

Man kan nok vide, at den højfornemme Frue blev standsmæssigt modtaget paa tidtnævnte vendsysselske Herresæde. Dets Herskerinde fandt især Naade for Besøgerindens Øjne. Hun kunde vanskelig faa i sit Hoved, at det var en født Kræmmerdatter, som viste en saa aldeles adelig »Comporte-

ment« (Adfærd), som det dengang hed, og selv i Franskesproget, der i de Tider var Adelens Maal — hos mange »Kragemaal« — havde en Færdighed, som intet lod tilbage at savne. Hendes Husbond var jo lige saa dygtig i Franzøsken; men han oplod ikke sin Mund, uden Talen blev henvendt til ham, og lod snart begge Damerne alene. En Kender af Ansigter vilde i hans have læst noget om dybe, men mandigt kuede Sorger.

Nu, vor skeelske Frue rykkede, efter nogen dengang nødvendig foreløbig Passiar, frem med sit Hverv, dog ikke ligefrem, men som en klog Generalinde ad Omveje og Defileer. Manøvren blev ogsaa kronet med Held. Thi skønt Fru B a n g længe retirerede og gjorde Demonstrationer, saa blev dog Resultatet, at den skønne genstridige skulde hentes og Sagen overlades til hendes Resolution.

Dette skete. Fredsmæglerinden tilstod ved Hjemkomsten for sin kære Søstersøn, at hans elskede var en hollandsk Fæstning i Styrke og udholdende Modstand.

Vauban siger, at ingen Fæstning, end ikke en af hans egne, kan holde sig længere end seks Uger. Den, K a y L y k k e s Moster belejrede, holdt sig kun i seks Timer og overgav sig da paa før omtalte Vilkaar.

Ved saadanne glædelige Begivenheder er det gammel Sæd at gøre et Gæstebud — større eller mindre. Dette iagttoges ikke paa Bangsbo, Beværtningen der blev som til daglig Brug, faa Retter, men disse gode, og ypperlig Vin.

Blandt Retterne forekom ferske Havfisk. Fru B a n g tog for sig et Torskehoved. Da hun havde skaaret dette over, blev hun siddende ubevægelig, og hverken Kniv eller Gaffel rørte sig i hendes Hænder. De to andre Damer mærkede ikke dette, men vel hendes Mand, der kastede et spørgende Blik paa hende. Uden at anvende Ord fik han dog et fyldestgørende Svar, idet hun rakte ham en ud af Fiskens

Hoved nedfalden Guldring. Bang genkendte den let: det var den selvsamme, som ved hin Overfart over Limfjorden blev ofret til Nøkken. Med et usædvanlig mørkt Aasyn stak han den til sig og mumlede som for sig selv:

Hoe my nu te noc de is
dat soll ick U well segghen —
ick ben noch al de selve man. —

Ved disse Ord hævede han sit Hoved og saa med en lykkelig Elskers glade og kække Mine paa sin Hustru, hvis Ansigt øjeblikkelig viste et Genskin af den elskede Husbonds.

Vi forlader nu Bangsbo og Fruens polykratiske Ring for paa Skjervad at se to andre Ringe, to Fæsteringe, blive vekslede.

At Brudgommen havde faaet Efterretning om Faderens sandsynligvis dødelige Sygdom, hvilket Budskab han hemmeligt meddelte Bruden, kunde ikke andet end forhøje begges Lyksalighed, der forhen dæmpedes ved Tanken om den frygtelige og hans Hævn, naar han erfarede, hvad der skete; det kunde umulig ret længe holdes skjult for ham, og det var dog altid usikkert, hvor vidt Tanten vilde være i Stand til at beskytte og gemme de nygifte; thi foruden Præst og Degn var fire Vidner til Stede, og skønt Handlingen foretoges i et Gemak, hvor intet Tyende kom, skønt de to Embedsmænd var rundelig betalte for at holde rene Munde, saa vilde dog den foregivne Jægers Forsvinden og den beslørede Bruds Ankomst snart have bragt Kammerpiger og Lakajer paa Spor, om dette endog i Førstningen vilde været urede.

Førend Vielsen begyndte han — jeg mener nemlig Junkeren — af sin Hoffærdighed og dennes Datter Spottelyst, idet han kastede Øjnene paa den indtrædende Præst og saa dennes luvslidte Kjole og slat-

tede Pibekrave, at ytre til Selskabet — men paa Fransk, som den Tid jo var Adelsproget — »at han var nysgerrig efter at høre, hvad for en Tale der kunde rystes ud af saadanne Ærmer.«

Han fremførte det højt nok til, at den stakkels Præst kunde høre det; men det brød Junkeren sig ikke om, da en Præst, som forstod Fransk, i hine Tider var endnu større Sjældenhed end en Adelsmand, der forstod Græsk.

Naa! Den luvslidte Velærværdighed træder hen for Brudeskammelen, bukker, fremsiger Bønnen — paa Fransk, som hele Vielsen i samme Sprog, og det saa rent og med en saadan Udtale, at ingen af de tilstedeværende var i Stand til at overgaa ham heri.

Brudgommen blev herved baade bleg og rød, som man siger, og da Præsten over det Tema: »At Ydmyghed er den riges og mægtiges skønneste Klenodie« fandt rigelig Anledning til at ydmyge den overmodige Junker, saa lovede denne ved sig selv, at han for Fremtiden vilde omgaas forsigtig med Brugen af fremmede Sprog. (Virkelig Begivenhed for en 150 Aar siden paa Lolland, hvor der var en Præst B l i c h e r i Stokkemarke, der saaledes parlerede.)

Endnu før Festens Ende bragte et Ilbud den Tidende, at Tyrannen paa Sæbygaard var saligen hensovet. Rejsen did kunde følgelig det unge Par ikke opsætte. Efter en hjertelig Afsked med deres jordiske Lykkes Skaberinde ilede de da uopholdelig til den Herrebolig, de nu skulde tage i sikker og frydelig Besiddelse.

IX.

I Hospitalet.

I »Hvedebrødsdagene« — eller, som Briten mere træffende siger, »Honningmaanederne« — faar man undskylde to elskende, om de glemmer alle andre

Mennesker. Vore nygiftes Honningmaaneder var lige saa lange som to Almanakmaaneder. Og da deres Maane kvældede lidt, var det først, de fik Tanker om at besøge Vennerne paa det hollandske Slot.

I den lykkeligste Sindsstemning, som tænkes kan, red de under behørig Ledsagelse af Sted. Paa Vejen gennem hin By, hvor de i sin Tid havde set »Tøsen med Katten«, saa og kendte de hende igen, og det saa meget lettere, som hun ikke var stadseligere klædt end dengang.

Vor nye Herremand lod gøre Holdt foran Hytten og Moderen kalde ud. Hun var lige saa pjaltet som Datteren.

»Min Ven!« siger da Fru Lykke til sin Mand, »jeg kan nok mærke, at du har noget godt i Sinde.«

»Det har jeg vel,« svarede han, »jeg vil give dem lidt.«

»Hvis du saa synes,« siger hun igen, »saa lad os give dem meget! Det er: lad os tage dem ud af denne elendige Rønne og give dem Kost, Klæder og Husly paa Gaarden, imod at de bestiller, hvad de kan, og er flittige og skikkelige.«

»Vel!« svarede han; Tilbudet blev gjort og med Glæde antaget.

Efter denne velgørende Standsning gik det nu videre Sønder paa til Sundby og til Aalborg, og Talen var mest om den Glæde, man selv vilde have, og den, Bangs vilde have ved den forehavende Sammenkomst.

Da vor Karavane nærmede sig det attraaede Hus, viste sig, lig et ondt Forvarsel, paa en Bænk i Taarndøren Knud Jensens uhyggelige Skikkelse.

»Naa! det fornøjer mig at se jer her, min kære!« raabte Ridderen, »I er altsaa bleven gode Venner. Er de selv hjemme?«

Knud Jensen havde rejst sig og bukkede

dybt flere Gange med Huen i Haanden; men paa hans Lava-Ansigt spillede vulkaniske Glimt.

»A er hjemme her, med eders Naades Tilladelse,« gryntede han, »den forrige Ejer med Konen ligger nu i den Grav, de gravede til andre.«

»Er de døde?« raabte Fruen forfærdet.

»Ikke saa ganske,« lød Svaret, »men de sidder og kukkelurer i deres eget Hospital som Almisselemmer, for de havde dog Held til at faa alting forødt. Vil I ikke se, hvordan de lever? Det vil vistnok fornøje dem.«

Efter disse Ord bukkede han end dybere, satte Huen paa og gik ind i det Hus, hvor vore rejsende forgæves havde lovet sig nogle Dages muntert Samliv.

Jeg har i min Ungdom set her i vort Norden et ellers kun i det varmere Syden sig befindende Rovinsekt, som i Systemerne har det ildevarslende Navn »Sphinx atropos«. Det er en Birøver og kan, saa snart de flittige Skabninger mærker dens Nærværelse, forjage dem alle af Kuben. En saadan menneskelig Sphinx, sad K n u d J e n s e n ved Døren — ligesom hin ved Flyvehullet.

Ved Midler, som flertallige staar til en rig Skurks Brug, havde han i stakket Tid vidst at ødelægge sin Svigersøn saaledes i Bund og Grund, at der næppe havde behøvedes en anden Købmands Fallit og et Par Strandinger for at knæle ham saa haardt, at han maatte opgive alle sine faste og det allermeste af sine rørlige Ejendomme, tyende med Hustru til den milde Stiftelse, der var hans eget Værk.

Ridderen med Kone opsøgte dem der. Den sidste kastede sig hulkende om Venindens Hals, den første rakte med et Par oprigtige Taarer B a n g Haanden.

Men i disse to Hospitalslemmers Øjne kom ingen Taarer; derimod kom paa deres Læber Smil — ikke tvungne og langt mindre bitre, men milde og

rolige, saadanne som Sjælestyrke og god Bevidsthed fremkalder dem.

»Mine kære Venner!« udbrød Ridderen, »jeg har Ejendomme nok. Tag en af mine Gaarde i Besiddelse! anse den som eders egen!«

»Jeg takker eder, min ædle Ven!« sagde B a n g, »men vi bor jo her i vort e g e t Hus og æder vort e g e t Brød. Hvad mere kan Mennesket ønske sig? Anse ikke dette for Stolthed! Min Kone og jeg har det samme Sindelag, som tilforn hjalp os at taale Lykken og nu at bære Ulykken. Havde vi to ikke kendt hverandre før, saa maatte vi lære det nu. Jo snævrere Verden, jo nærmere vi hverandre. Men at besøge eder en Gang imellem, være Vidner til eders Kærlighed og Glæde, det skal være os en Glæde.«

Dette Tilbud blev med Haandslag antaget, dog med den Betingelse, at første Besøg straks skulde gøres. Og det gjordes.

Nu er for længst den l y k k e l i g e Slægt uddød. Vor Ridder, om hvem det hedder i Visen:

»Og hver en Skønjomfru hun ønsker sig,
Gud give, K a y L y k k e vilde have mig!« —

fik snart et rædsomt Bevis paa Lykkens Ustadighed.

En Dame, hvis forelskede Miner og galante Indbydelser han siden sin Omvendelse havde forsmaaet, og som var en Omgangsveninde af Fru B a n g, havde i et meddeleligt Øjeblik af denne faaet Ridderens før omtalte Angreb paa hendes Kyskhed at vide og oven i Købet hans Ytringer om »de allerhøjeste Damers Gunst«. Paa samme byggede hun sin alt for heldige Hævnplan.

Hun var særdeles yndet af den regerende Dronning. Og hende aabenbarede hun nu: »at K a y

L y k k e havde pralet af at have nydt hendes Yndigheder«. Den opbragte Kongekone bragte dette ganske varmt til sin Mand, og denne lod uden videre Undersøgelse Ridderen dømme som Majestætsforbryder, skænkede ham vel af Naade Livet, men berøvede ham Gaarde og Godser og tvang ham til i fremmed Land at søge et Fristed for huslig Lykke, det han ogsaa fandt i den elskede Hustrus Fødeegn.

Den engang saa frodige Adelsstamme er forsvunden, ligesom Ulfeldts og flere, og nye Skud grønnes i de Herreborge, der har overlevet saa mange Slægter.

Eneboeren paa Bolbjerg.

I.

Naar den, der rejser fra Viborg til Randers, er kommen om forbi Nordenden af den lange Sø, som bærer Byens Navn, og op ad den første stejle Lyngbakke, udbreder sig for hans Øjne den store Tap-Hede, et Navn, hvortil der knytter sig Erindringer, mørke, bedrøvelige som Egnen selv.

To eller tre Smaahytter, omgivne hver af et lidet Stykke opdyrket Jordsmon, yder den eneste Afveksling paa den to Mil lange Vej indtil Landsbyen Ørum. Herfra gaar det skiftevis over eller om ved Hede og Agermark. Byer og Kirker viser sig stedse tættere og tættere ved hverandre, og den vide Synskreds oplives ved fjerne Skove, man mærker, at man nærmer sig Halvøens frugtbare og velbebyggede Østerland.

Ved Byen Lejsten siger man Lyngen Farvel og glemmer den øjeblikkelig over det yndige Landskabsstykke, der pludselig ligesom fremmanes af den sidste mørkbrune Banke og udstilles Vandreren til forlystende Skue.

Neden under ham udbreder sig et af Landets største Kær, halvtbevokset af Elle og Vidjer, og derfra hæver sig høje, bølgeformige, skovgroede Bakker, der indeslutter en dyb og snæver Dal, i hvis Baggrund

Herreborgen Ny Fussingø med sine hvide Mure og lysrøde Tag blinker venligt frem mellem hundredaarige Bøge. Bomhuset til højre, til venstre Møllen med Dammen — nu næsten skjult bag Træer — smykker Dalens Forgrund.

Og skulde en Kunstner nogen Sinde komme til at optage denne smukke, ægte danske Udsigt, vil han finde de store Enge oplivede af tamme og vilde Dyr og saaledes kunne give sit Maleri et sandt Udseende af paradisisk Fred og Ro.

Fyrretyve Aar tilbage stod her, i Stedet for det nuværende nymodens Slot, end dybere inde i Dalen den gamle, ærværdige Ridderborg med sine trende spidse Gavle eller Taarne, og hvo der har set denne, ønsker vist, at den stod der endnu og ikke var bleven ombyttet med en Bygning, som ukendte rejsende snarest vilde antage for en pæn Kro.

Jeg for min Del savner S k j e l e r n e s Herresæde, maaske fordi det er iblandt mine Barndomsminder, maaske fordi min Smag i Bygningskunsten er fuldt saa gotisk som græsk. Denne være ren, simpel og ædel! mig tykkes den tillige kold, streng og ensformig og forholder sig i mine Øjne til hin som en fransk Tragedie til en Shakespearesk.

Jeg elsker dette regelløse, altid afvekslende i vore nordiske Kæmpeborge, dette dristige, opadstræbende i vore Templers Hvælvinger, spidse Buer og skyhøje Spir. Jeg hænger end ydermere ved det lønlige, ofte labyrintiske i det indvendige af vore gammeldags Herregaarde med samme Forkærlighed, som i unge Dage bragte mig til at foretrække et fantastisk Eventyr for en sand Historie, og med hvilken jeg endnu hellere følger Abbotsfords Digter (Walter Scott) i Bjerghuler, Fængsler og Røverkuler end en Madame Genlis til Bourbonnernes stive Hof.

Behageligt overraskes en fremmed, naar han er kommen ind i Dalen, mærker, at den ikke, som den ser ud til fra hinsides Kæret, er lukket, og nu med

eet har en vidtstrakt Bjergsø, hvis Ende han ej engang øjner, foran sig. Men hans Blik drages dog snart hen til en i Søen udspringende Halvø, der er helt bevokset med majestætiske Linde.

Mod Vesten, tæt op til denne Lund — fordum en Have, stod det gamle Fussing. Foran forbandt en bred Grav begge Søens Arme og adskilte Borgen fra det faste Land.

Og hvorfor staar den endnu ikke der paa den yndigste Plet i hele Dalen? En gammel Spaadom truede den med Undergang: en Julenat skulde den tillige med Halvøen synke i Afgrunden! En frygtsom Beboer nedrev og flyttede den.

Gammelfussing er ikke mer; men lad da efterfølgende Sagn, som overlevede den, opskyde som en Mindeblomst mellem Torne og Nælder paa dens Tomte! Og Vandreren skal ofte se sig tilbage og tænke: d e r v a r d e t.

II.

I Bjerregrav, til hvis Pastorat Herregaarden hører, døde for et halvt Sekulum siden Præsten L a u r i t s B l i c h e r, min Bedstefaders Broder. Min Fader levede som Student i nogle Aar i hans Hus, og af ham har jeg den Begivenhed, som nu skal fortælles.

Det var i Aaret 1738, en Sommeraften i Skumringen, at en med tvende Heste forspændt Karet kom rullende op for Gangdøren af Præstegaarden i Kousted.

Hr. M o g e n s kom skyndsomst ud i sin grønne, storblommede Damaskes Slobrok og med den røde Nathue paa sit velærværdige Hoved.

Da se! fra den aabnede Karetdør nedsprang en Kavaler med Kaarde ved Siden og — Maske for Ansigtet.

»I er vel Præsten her?« spurgte han, og uden at oppebie Svaret lagde han til: »Kan I døbe et Barn?«

»Det var ikke godt andet,« sagde den forundrede Præst, »hvad har den gode Herre ellers at befale?«

I Stedet for at svare traadte Herren til Kareten, udtog en lille sort Kasse, gik med denne under Armen hen mod Døren og gjorde med den anden Haand Tegn til Præsten, at han skulde gaa foran og vise Vejen.

Men denne blev staaende, pegede paa Kassen og sagde:

»Med eders gunstige Tilladelse, skulde dette være —«

»— Et Barn, som I hører,« tog Kavaleren Ordet; thi i det samme hørtes Lyden af et saadant, »vil I behage!«

»Cujum Cujus?« sagde Præsten uden at røre sig af Stedet, »hvis er Barnet?«

»Det kan være jer det samme!« lød Svaret, »I skal blot døbe det.«

»Jeg beder ydmygst om Forladelse!« genmælede Hr. Mogens, »jeg kan ikke døbe Barnet, førend jeg ved, hvem det tilhører.«

»Hvorfor ikke?« sagde den fremmede og holdt en strikket Silkepung hen for ham, »her er Offer.«

Hans Velærværdighed virrede med Hovedet: »Kan ikke gøre det; jeg maa først vide Barnets Forældre.«

»Behøves ikke, behøves ikke,« sagde Herren hastig; »Barnet har kristelige Forældre, det kan jo være nok for eder— naa! vil I?«

»Hverken jeg vil eller jeg kan,« lød Svaret.

»I vil ikke?« gentog hin med dæmpet Stemme, »betænk jer vel!«

Med disse Ord stak han Haanden i Vestelommen, trak en lille Pistol frem, spændte den og sagde:

»Vær fornuftig, velærværdige Herre! I har at vælge mellem Guld og Bly, hvilket vil I have?«

»Ingen af Delene,« svarede den uforskrækkede Præst, »om jeg ellers maa raade mig selv. Er det eder virkelig om dette umyndige Barns evige Salighed at gøre, som det lader til, saa vil I sagtens ikke betynge eders Samvittighed med Drabet af en uskyldig Mand.«

Masken lo spottende og sagde:

»I e r døbt og kunde aldrig faa en saligere Død. Endnu en Gang — hvilket vil I?«

Efter nogle Øjeblikkes Betænkning sagde Præsten:

»Vil I ikke hellere betro mig, hvem Barnet tilhører; for min Tavshed betrygger eder min hellige Embeds-Ed.«

»Det staar ikke i min Magt, og for sidste Gang« — her hævede han Pistolen, dog sigtede han ikke paa Præsten, men berørte med Piben Pungen, der laa paa Kistelaaget.

Da fik Hr. M o g e n s pludselig en Tanke. Ved Besættelsen af Vorning Præstekald havde Patronen Grev S k j e l forbigaaet ham og valgt hans Skolekammerat Hr. J e n s, hvorfor hin bestandig havde haft et Horn i Siden paa denne.

Her var en Lejlighed til at spille Kollegaen et Puds.

»Hør engang!« sagde han, »jeg vil sige jer rent ud, og I skal ingenlunde tvivle derpaa! hos mig kommer I ikke et Haarsbred videre hverken med Løfter eller med Trusler. Men jeg vil give jer Anvisning paa en Mand, der ingen Omstændigheder gør og straks døber eders Barn. Ved I, hvor Vorning ligger?«

Masken nikkede.

»Godt!« vedblev Præsten: »Hr. J e n s der — min Broder i Kristo — holder mere af Guld end af Bly, kør I kun til ham i Herrens Navn.«

Med disse Ord bukkede han dybt og traadte baglæns ind ad sin Dør.

Den fremmede saa tavs efter ham uden at besvare hans Afskedshilsen, stak Pistol og Pung i Lommen, steg saa med Kassen igen ind i Kareten, idet han raabte til Kusken: »Allons donc!« (saa af Sted.)

»Oui Monsieur!« (Ja, Herre) svarede denne, og nu gik det i fuldt Trav ud af Byen.

Hr. Jens var allerede gaaet til Sengs, og hans Hustru stod i Begreb med at følge ham, da bemeldte Karet raslede ind i Vorning Præstegaard. Hurtig kastede hun en Kaabe om sig og ilede ud for at modtage det sildige Besøg.

Saa snart hun havde erfaret Hensigten af dette, forsikrede hun, at hendes Mand straks skulde døbe Barnet. Imidlertid bad hun Herren træde indenfor i Dagligstuen, indtil Hr. Jens blev færdig med sin Paaklædning, hvilket ikke vilde vare længe. At hun dog spurgte om den fremmedes Navn, kan man nok vide, og ligesaa, at hun ej fik andet Svar end det, Guldet i Pungen gav.

Vel tilfreds med dette ilede hun ind til sin snorkende Ægtemage, ruskede ham vaagen og sagde:

»Rejs dig, bitte Jens! her er et Barn, som vil døbes.«

Bitte Jens var ikke en Mand at løbe med, allermindst fra Sengen af. Der laa han altsaa endnu, da hans Kone kom tilbage fra den fremmede, hvem hun imidlertid forgæves havde søgt at udfritte.

Nu fik han Utak, hvilket han tog imod med et flegmatisk:

»Naa, naa! det jager vel ikke — hvis er Barnet?«

»Det kan være dig det samme,« svarede hun ivrig; »men det tilhører ganske vist store Folk, for det er kommet i en Karet hertil, og en fornemme Kavaler er fulgt med og vil give dig fem Dukater

— hører du? — fem hollandske Dukater for din Umage.«

Ved disse rørende Ord rejste Præsten sig over Ende, skød Dynen lidt ned og satte sin Nathue oven paa den; han havde sikkerlig inden faa Øjeblikke været ude af Sengen, hvis ikke Konen uheldigvis havde lagt til:

»Den Nar i Kousted; han kunde haft Dukaterne, for der har de først været med Barnet; men i det Sted viser han dem herover.«

Da Præsten hørte dette, saa han et Par Sekunder stift paa sin Kone, sank derpaa atter blidelig ned i Puderne, trak Dynen over sig og sagde:

»Blæser hun fra den Kant? Saa er der Fiddi (noget galt) ved. Nej Tak! tør Hr. M o g e n s ikke døbe det, skal Hr. J e n s ikke heller. Ser vi det! jo vist! Sig ham rent ud, at jeg skal nødvendig vide, hvem Forældrene er!«

Alle Madammens Forestillinger frugtede intet, lige saa lidet hendes Skænden: Manden var ubevægelig.

Nu kom Tjenestepigen ind, ganske bleg af Skræk, og forsikrede aandeløs og skælvende, at det ikke var rigtig fat med de fremmede Krabater; hun havde nemlig været ude hos Kusken og spurgt ham, hvorfra de var? hvortil han med hul og gyselig Røst havde svaret: »Fra Helvede!«

Da hun havde optaget dette som Spøg og videre spurgt ham, om han ikke skulde have en Dram og en Bid Brød, havde han i en endnu fælere Tone svaret:

»Jeg æder kogende Beg og drikker smeltet Svovl, vil du have noget af det, saa sæt dig op og følg med!«

I det samme var Lyset i Stuen faldet paa hans Ansigt, og det var kullende sort.

»Din Gaas,« sagde Præstekonen, »det er ikke andet end en Maske, som Herren derinde ogsaa bærer.«

Men Præsten sagde: »Ser vi det, Stræb at blive skilt ved dem, jeg vil ikke have med det at bestille, om han ogsaa kunde veje Barnet op med Guld.«

Med disse Ord satte han Nathuen paa, vendte sig til Væggen, og Søvnens Gud sejrede over Guldets.

Men den gode Madam Jenses havde en anden Smag. Hun bed sig i Lippen, grundede nogle Øjeblikke og hviskede saa til Pigen, hvad hun havde at gøre. Hvorpaa hun gik til den fremmede og sagde, at nu var alt straks færdigt til Daaben. Pigen skulde komme og lyse ham.

Derefter ilede hun ned i Studerekammeret, det laa afsides i den vestre Fløj og ligger der endnu, iførte sig Præstekjole, bandt Pibekraven om Halsen og trykkede Parykken dybt ned paa Hovedet; lidt Lysetane over Munden og paa Hagen gjorde Forvandlingen fuldstændig.

Den fremmede Herre lod sig let skuffe, Kammeret var i sig selv snævert og dunkelt og oplystes kun sparsomt af en søvnig Praas. Dertil forvendte Præstinden sit Mæle med en kunstig Blanding af Hæshed og Hulhed saa heldigt, at endog en Bekendt af hende næppe vilde fattet Mistanke.

Kort at fortælle, Barnet blev døbt, og Madammen fik sine fem Dukater; Pigen gav hun en Ulfeldts Tomark for at holde ren Mund. Men den var spildt, som man snart vil erfare.

Da Præsten om Søndagen kom til sit ene Anneks, Kvorning, fortalte Degnen ham, at der hin Nat var kommet et Menneske, der saa ud som en Morian, ind til ham og havde forlangt Kirkenøglen. Da Degnen bemærkede, at der stak en Pistol ud af hans ene Vestelomme, turde han ikke afslaa hans Begæring, men endnu mindre følge efter ham, hvorvel han gerne gad vidst, hvad den sorte foretog sig i Kirken.

Et Kvarters Tid derefter kom han igen og gav ham Kirkenøglen, og kort derpaa rullede en Vogn ud af Byen, saa vidt han kunde skønne, hen ad Ham-

mershøj til. Saa snart det blev Dag, gik han op i Kirken, men kunde ikke opdage det allerringeste.

Nu ilede begge derhen. De ledte forgæves, især oppe i Koret, indtil Menigheden omsider var bleven samlet, og Tjenesten begyndte.

Medens Hr. Jens stod paa Prædikestolen, bemærkede han, at nogle Fruentimmer langt nede i Kirken imellem stak Hovederne sammen, hviskede og kikkede ned under Stolen foran dem.

Da Tjenesten var ude, gik han ned og spurgte dem om Aarsagen til deres Urolighed.

De viste ham nu en lille sort Kasse, som ingen tilforn havde set der.

Paa Præstens Befaling blev den fremtagen og aabnet, og til alles store Forskrækkelse fandtes deri et dødt Barn, indsvøbt i fint Linned. Det var kendeligt, at det maatte være nylig født, og ligesaa, at det var nylig død; thi endnu var det ikke begyndt at gaa i Forraadnelse. Han lod Laaget sømme til og det lille Lig hensætte der, hvor det var fundet.

Kassen, som er af tykt og stærkt Egetræ, staar der endnu den Dag i Dag under en Fruentimmerstol lige for Kirkedøren; men Sømmene er bortrustede og Laaget løst. Det eneste, som findes deri, er Støv og Smul tillige med nogle smaa Benstumper.

Hvo af de ærede Læsere, som maatte passere Alvejen mellem Viborg og Randers, vil uden stor Tidsspilde kunne overbevise sig om Virkeligheden heraf, da Kirken ligger kun et kort Bøsseskud Syden for Byen.

Et andet endnu tilværende Bevis for Tildragelsens Rigtighed er dette, at i Vorning Kirkebog findes for hint Aar — men siden indskudt og tilskrevet: »døbt et lidet Barn nafnlig Christian.«

Det er rimeligt, at Pigen ikke har kunnet holde tæt, og at Præsten ogsaa har erfaret sin Kones raske Daad, den han næppe har misbilliget, saasom det uskyldige Barn upaatvivlelig var blevet dræbt og nu

dog før sin Død havde annammet den hellige Daab, skønt forrettet af en Kvinde.

Endelig har mange endnu levende kendt den omtalte Tjenestepige, der som en gammel Kone døde først for en fyrretyve Aar siden i Vorning Pastorat, hvor min Farbroder var Præst fra 1783 til 1825.

Saa vidt og ikke videre gaar Sporet og synes nu efter saa langt et Tidsrum at være tabt for stedse. Det Mørke, som tildækker den hele skumle Begivenhed, vil aldrig opklares, før alle Mørkets Gerninger engang kommer for Lyset.

Efterstaaende Sagn er kun et svagt Stjerneglimt i en maanelys og taagefuld Nat.

III.

I Aarene nogle og firs døde Nord oppe i Vesterhanherred et ganske besynderligt Menneske, som ingen egentlig kendte, endskønt han skal have haft sit Tilhold der længer end fra Midten af forrige Aarhundrede.

Hans Klædedragt var, som Havgassernes plejer at være til daglig Brug: tykt og groft Vadmel, vævet af sammenblandet hvid og sort Uld; men da det sidste, ufarvet, antager med Tid og Slid et rødbrunt rustagtigt Skær, har Tøjet selv et lignende Udseende, som dog falder mere i det graa og svarer temmelig til Vesterhavets Taage, naar denne svagt belyses af den dalende Sols mørkrøde Skin. Hans Sprog var dansk, men saaledes som en Jyde over Bondestanden udtaler det.

Hans Levemaade og Næringskilder var de samme som alle de andre Klitboeres: Fiskeri og Strandinger, hvorhos han ligeledes holdt en Ko og nogle Faar, der med Naboernes delte fredelig det tynde Græs i den uoverskuelige Sandørken. Han skal have været stor, velvoksen, og haft et smukt, men

tungsindigt Ansigt, hvilket sidste Almuen anser som Tegn paa lønlig Brøde; »thi uforskyldt Sorg«, mener den, »kan, som Guds Tilskikkelse, ikke knæle (tvinge i Knæ) en Mand.«

Ingen deroppe vilde nogen Sinde have set ham le; ej heller var dette at undre over, eftersom han aldrig saas i disse Menneskers Gildeslag eller andre deres Forsamlinger, men alene ved deres strenge og farlige Dont paa den stormfulde Strand.

Han kaldte sig slet og ret C h r i s t i a n, hvortil Egnens Folk øgede Navnet Bolbjerg efter det Sted, hvor han havde opslaget sin ensomme Bolig.

Den nordligste Arm af Limfjorden strækker sig Havet paa en halv Mil nær og indslutter tillige med en vestligere mindre den bakkede Jordtunge, som Indbyggerne kalder Hannesland, hvoraf siden opstod Benævnelsen Hanherred. Dens sydlige Del har skønne Kornmarker, og frodige Enge omfatter de lavvandede, af Stormen aldrig voldsomt oprørte Indvige. Velbyggede Bøndergaarde ligger adspredte omkring ved Kysterne, og deres Beboere tager uden Anstrengelse og uden Fare rundelig Livsnæring af den villige Jord og de rolige Vande; i Tryghed hører de det hule Drøn af det vilde Hav bag Sandbjergene.

Gaar du ind iblandt disse, da finder du en hel anden Natur. Det er, som om du vandrede paa en uhyre Kirkegaard blandt talløse Kæmpegrave eller paa Tomterne af en ødelagt Forverden. Derinde er Tavshed og Ro, men alle Vegne Spor af Uro, Forvirring og Elementernes Oprør. Denne Sandregion er selv et Hav, hvis vældige Bølger synes grebne af Almagten midt i deres vildeste Tumlen og tryllede til evig Stilhed, deres Sider bestrøede med Klittag, hvis skarpe, bleggule Takker altid ser ud som visnede og, naar Vinden blæser, hvisler med ensformig vedholdende Klagelyd, og paa hvis Toppe ryger, som paa Snedriver, den fine Flyvesand.

Men vandrer du videre omkring, overraskes

du ved det uventede Syn af tamme Dyr, dem, som klæder, og dem, som føder Mennesket; selv dettes Boliger opdager du nu og da, lønligt beliggende og trindt omgivne af de skaldede Banker. Du opmuntres ved at finde dem ikke som Armods faldefærdige Hytter, men som landlig Velstands nette, hyggelige Vaaninger, ikke sjælden hvidtede og afstolpede med smukke Farver og sirede med Udskur, der ligner, og stundom er virkelig, Skibsruffe og Dækskahytter, Skænk fra det baade graadige og gavmilde Hav.

Ydermere oplivet skal du føle dig ved Synet af friskgrønne Græspletter ved disse Klithuse og kraftfulde Kornstrimler — en Erobring fra det karrige Sandhav.

Herinde, ret Norden for den foromtalte Bugt, begynder en bred Bakke at hæve sig over de mindre Sandknuder og strækker sig i jævntstigende Højde lige ud til Havet. Før du endnu er kommen saa højt op, at du ser dette, da vend dig engang omkring og betragt den sydlige Halvdel af Panoramaet! Lad dit Øje med Velbehag svæve ned over Marker og Enge, Huse og Byer, og hen over Fjorden med dens mange Vige til Landstrimlerne paa hin Side Bredningen, der skiller mellem Vandet og Luften, hvor Vejrmøller og Kirker — mørke Smaaprikker og lyse — fremhæver sig som Tegn paa det store Landkort.

Fra dette smilende Landskab vend dig atter! Træd op paa Klippens yderste Rand! To Hundrede Fod stejlt neden under dig har du Havet, det vilde, det grænseløse Hav, overalt, saa vidt du øjner, uden Afveksling, uden Hvilepunkt for dit ustadige Blik, til hist i det fjerne, hvor det sammensmelter dunkelt med Himmelen som Tiden med Evigheden. Smaa synes dig herfra dets Bølger og langsom deres Rullen mod Landet, og selve Bulderet deraf lyder dæmpet deroppe i Højheden.

Er du svimmel, da kom ikke Yderkanten for nær! det er en Klippe, hvorpaa du staar, og brat lu-

der den ud over den smalle, stenige Bred. Men kuler Nordvesten, da stig ned ved Siden og stil dig paa Havstokken, der ser du Havet i dets Vælde, hvorledes de tunge Bølger bryder sig fraadende paa Revlerne, de trende Revler, der i Mellemrum strækker sig helt hen om Halvøens vestlige Kyst, til Landets Beskærmelse, men til Fordærvelse for de Sømænd, der kommer denne farlige Strandbred for nær.

Men vogt dig, at du ikke selv træder den for nær, en tilbagevendende Vove kunde suge dig til sig ned i Dybet og den næstfølgende knuse dit Legeme imod Kanten; inden Stormen har lagt sig, vil de grusomme Vover ikke slippe dit mishandlede Lig.

Et Stenkast ude fra Bredden knejser en Klippe, stejl, ru, uformet, lig en Oldtidens Borgruin. I Aarhundreder har Havet forgæves bestormet dens faste Mur, dets uhyre Bølger tørner derind, men brydes mod det haarde Fjeld, opløser sig i Skum og synker afmægtige tilbage.

Er omsider dit Øje mættet, er dit Øre døvet af den uophørlige Torden, da gak atter did op, hvorfra du nedsteg! Giv dine Sanser, dine Tanker Hvile, og stræk dine udmattede Lemmer paa den bløde Grønsvær i Fordybningen, som du finder tæt inden for den højeste Skrænt! — her stod engang Eneboerens Hus, og Klippen, hvorpaa du ligger, er Bolbjerg — Jyllands eneste Fjeld, de søfarendes Skræk.

Paa dette frygtelige øde Sted havde den ommeldte fremmede Mand oprejst sin Hytte. Dens Vægge murede han af Kalksten, som han savede af Klippen, og Overdelen beklædte han med Tang, der snart blegedes af Regn og Sol og gav den lille Vaaning et sørgeligt Udseende af Ælde og Affældighed. I stille Vejr hang det lig hvide Oldingslokker langs ned ad Væggen, bedækkede det eneste Vindue og den øverste Halvdør; men i Storm fløj det vildt og hvinende til Bølgernes Brumlen i Dybet.

Henved fyrretyve Aar havde han levet her, var

bleven gammel, hans Haar bar Tagets Farve. Men endnu besøgte han den langt borte liggende Kirke hver Helligdag og var altid en vis Mand ved alle Strandinger der omkring, baade til at bjærge og end mere til at redde, flere skibbrudne takkede ham for deres Liv. I Paalandsstorme, naar saadanne Ulykker kunde ventes, saas han altid staaende paa Udkig oven for sin Hytte ved Bjergets yderste Brink.

Engang savnedes han. Et Uvejr kaldte de andre Klitboere ned til Stranden. De nærmeste keg som sædvanlig op til Bolbjerg og spurgte forundrede: »Hvor mon C h r i s t i a n være?«

C h r i s t i a n kom ikke.

Da gik nogle derop og fandt ham død paa hans Leje med en opslagen Salmebog paa Brystet. En gammel Havgasse lukkede hans Øjne og Mund og stak ham Bogen under Hagen.

Saaledes blev han funden af Herredsfogden, hvem disse Efterretninger skyldes, saavel som en Slags Dagbog, den afdøde havde efterladt sig. Den bestod egentlig af løse Papirstykker, som Samleren siden, efter rimelig Gisning, har ordnet og nu overgiver til den læsende Verden.

Begivenhederne er faa, usammenhængende og dunkle, hvorfor ogsaa den, der overlod Fortælleren dette Haandskrift, kaldte det »noget synderligt og forvirret Tøj, hvoraf kun saa meget lod sig udlede, at Manden maatte være kommen af skikkelige Folk, men haft et forskruet Hoved.«

Læseren, haaber jeg, vil finde endnu noget mere.

Her er Optegnelserne, som Papir, Skrift, Blækkets Farve og Indholdet selv tydelig viser at være blevne til i saare forskellige Tidspunkter.

IV.

Hvad lærer jeg nu af alle disse Bøger? at blive misfornøjet med mig selv og mit Standpunkt i Livet;

men har jeg da lært andet af mine Rejser? — Jo! Gud ske Lov! jeg har lært, at al Menneskets Uro er kun en Stræben efter Ro. Og den kan jeg finde her, naar jeg bevarer en god Samvittighed og et nøjsomt Sind. En god Samvittighed! — har jeg den?

Min gode Junker; det er alt sammen spildt Umage. Immer vil han have mig højere op, siger, at hans Hr. Faders Plan, da han tog mig ud af min ringe Stand (der burde jeg have bleven) og lod mig oplære med sin Søn, var, at jeg i det ringeste skulde blive Birkedommer paa Godset.

Der fortælles jo om en Kejser, at han ikke vilde bytte en Kaalhave bort imod det hele romerske Rige. Og jeg skulde foretrække Birketjenesten paa Fussing for min Frihed? — à propos! hvorledes staar det sig egentlig med Friheden?

Jeg har tænkt alvorligt over den Ting. Det maa og det skal blive anderledes. Det er sandt, jeg har aldrig forført, aldrig med Forsæt lagt an paa nogen. De kommer jo af dem selv, jeg kan ikke være i Ro. Og jeg er jo dog ikke mer end et Menneske!

Ak! hvis jeg kunde finde Kærlighed i Stedet for Vellyst! een trofast Veninde for alle disse ustadige! Min Faders Fiskerhytte skulde være mig kærere end Skjelernes Slot. — Ja! det er en Sandhed: D e n h a r l e v e t v e l, s o m l e v e d e v e l i L ø n d o m.

Mennesket og al dets Idræt er idel Forfængelighed. Ingen ved ret, hvad den selv vil, og naar vi faar, hvad vi vil, er vi dog ikke fornøjede.

Jeg higede efter Verdens Glæder! jeg greb dem, men de blev til Bobler i min Haand. Hvilke har jeg tilbage? Alle de Frugter, jeg hidtil plukkede, var ormstukne. Intet er vist, intet er varigt — undtagen Døden.

Naar den gamle Birkedommer dør, skal jeg have hans Tjeneste. Jeg ved ikke, om jeg duer til den; men jeg kunde ikke undgaa Herren. Kun har jeg betinget mig, at jeg vil blive boende i min Fødehytte.

Hvor yndigt ligger denne! Bag mig og over mig de tætte Linde, foran mig den blanke Sø mellem skovklædte Bakker. En kærlig Hustru vilde gøre denne Plet til et Paradis; — — men fortjener jeg et Paradis? ak! hellige Uskyld!

Gid jeg var et Barn igen!

Den høje Dame er kommen. Nu bliver der et Spektakel, der skal koges og brases og danses og rumsteres og være Fyrværkeri i Tørvekrogen. Det gaar lige til Ækelhed. Og hvad er hun saa andet end en Kurtisane?

Gid jeg havde været Fisker, som min Fader før mig, ikke kendt mer af Verden end Søen her!

Savn gør ikke fattig, men at man føler det. — Nil admirari! (Aldrig undres over noget) — ja du snakker godt, min kære Flaccus! men — det var ikke sært! nu skal jeg atter frem med min Viol de Gambe (et Instrument) — det evige Gnieri — raab ikke saa højt! nu kommer jeg.

Hun er smuk. Men hvad kommer det mig ved? jeg har kendt dem lige saa smukke og lige saa — svage. Jeg kunde næsten tro, at jeg havde fundet Naade for hendes Øjne, jeg kender disse Blik — Kornmodn paa Elskovs Himmel. Hvad er de vel mod ægte Kærligheds milde Stjerneglimt! — Skal jeg nogen Sinde skue dem? Desværre! mit Livs Himmel er for længst indhyllet i Lystens Taagedunst.

Hvoraf kommer dette? Jeg er ikke tredive Aar, og dog tykkes mig, at jeg har levet i hundrede. Kan man tage op af Tiden som af en Arvepart og — forøde den, inden den falder?

Hun er overordentlig smuk — og vittig som en Pariserinde. Men, laissons cela! (lad os ikke tale derom) hun staar mig baade for højt og for lavt. Ja havde hun været min Lige og hendes Hjerte rent. I Morgen rejser hun, Adieu, Deres Højhed!

Aftenvinden suser i Sivet og Løvet, og histoppe klinger Violer og Fløjter. Menneskets Musik blander sig med Naturens. Men ak — ve for Harmonien! Hjertets Mol og Skæbnens Dur — det skurrer.

Hvor fristende, at stirre ned i det kølige, dunkle Dyb! d e r opløser sig alle Disharmonier: Længselens Adagio (langsomt) og Nydelsens stormende Allegro (hurtigt) hensmelter i et sødt Smorzando (stedse svagere). Der kommer en Pause, hvor lang bliver den?

Hvad er det? Hun har forlangt mig til at gennemse sin utro Forvalters Regnskaber. Velan! Jeg gaar, skønt en vis Anelse holder mig tilbage. Det pikker herindenfor som et Dødningur.

Dumheder!

Skal jeg eller skal jeg ikke? En Draabe mer eller mindre af denne jordiske Nektar — men hvad om det nu var aqva toffana (Giftvand)?

Lige meget! Jeg har allerede faaet for meget af saadan Gift. Mine Pulsslag er talte. Jeg subtraherer maaske blot et Par Cifre fra Hovedsummen. — Aabn din Favn, min Havfrue! jeg synker; lad Bølgen lukke sig over os!

Det bliver mig lidt for alvorligt. Hemmeligt Ægteskab! Et smukt Parti! En Fiskersøn og en Grevedatter! Du stakkels Samvittighed! man kan stundom fornøje dig med lidt. Hvor hun sukkede, hvor hun græd! men naar jeg blot vilde lade mig vie til hende — NB under evig Tavsheds Løfte, saa var hun rolig.

Er det Forstillelse, saa spiller hun sin Rolle fortræffeligt. Dog hvo kan ransage et Menneskes Hjerte? hvo kender sit eget? Og er vi ikke alle Hyklere for os selv — uden at vide det?

Det maa i det mindste overregnes.

Indtægt.	Udgift.
1. En dejlig Kone.	1. Frihed.
2. En stor Formue.	2. Rolighed.
3. Et lystigt Liv.	3. Selvstændighed.

Balance.

Har Mennesket virkelig fri Vilje? Det kunde være et Spørgsmaal. Førend vi foretager os en Gerning, mener vi saa; men bag efter ser det ud, som om den alligevel skulde være sket, enten vi havde villet eller ej. Du tror at gaa din egen selvvalgte Vej; men det er Skæbnen, som har afstukket den.

Var det ikke min Vilje at nøjes med en Fiskerhytte? Men Skæbnen vil, at jeg skal eje en Herregaard. Christian! vær dog ingen Nar.

Jeg forbavses. Et matrimonium ad morganaticam! (Ægteskab til venstre Haand) Er jeg da en Konge? — Men hun — — — den venstre Haand kender allerede Vejen. — — Saamænd! Samvittigheden faar sit Salarium — hvad vil den saa mere?

Den venstre Haand! er den ikke lige saa hvid og blød og sød som den højre? — Kom med den!

Tænkte jeg det ikke nok? En Ægtemands Rettigheder og en Tjeners Forpligtelser! — Dette Slaveri bliver til sidst utaaleligt.

Naar det endda ikke var med hendes græsselige Jalousi! Jeg maa ikke tale med noget ungt Fruentimmer — ej engang se paa andre; jeg maa gøre hende Regnskab for hver Time paa Dagen, hvor jeg har været, hvad jeg har bestilt; det er ikke til at udholde.

Hjælp Himmel! hvilke Basiliskøjne jeg fik i Dag, blot fordi jeg snakkede mildt med den Bondekone fra Voldum! og i Aften kommer Skraldet nok efter Lynet, og saa har vi Regnen. Det er det allerkedsommeligste! Naar hun endda vilde forskaane mig for disse vamlende Forsoningsscener!

I Sandhed! hun er Katten, og jeg er Musen;

først piner hun mig, og siden æder hun mig op. Det er en synderlig Façon at elske paa; dog tror jeg, hun gør det; men — tys! der hører jeg allerede Signalet — o ve mig arme Synder!

Hvor længe skal dette vare? Og kan hun dog aldrig blive ked af mig? Men i dette Fald, tror jeg, vilde hun putte mig ind i Dukkeskabet og gemme mig der blandt andre Rariteter; hun slipper mig ikke.

Nu ved jeg hverken ud eller ind. Der hjælper ikke det gode og ikke det onde. Sleger (kæler) jeg for hende, beskylder hun mig for Falskhed, og vender jeg den laadne Side ud, saa daaner hun. Jeg maa til sidst desertere fra Herregaard og alting.

B o d i l! hvilken yndig Klang har dette Ord! B o d i l! det smukkeste af alle Navne!

Hver Gang jeg hører det, tager mit Hjerte til saa sødelig at banke, og en Længsel bespænder mig, men ømt og blidt, ikke som hidtil nedhvirvles jeg i Sanselighedens vilde, brusende Fos, jeg glider sagtelig hen ad den ædlere Kærligheds rolige, klare Sø.

Skal jeg naa dens Havn?

Hendes Mund tier; men hendes Øjne hvisker: »C h r i s t i a n! jeg elsker dig!« — O B o d i l!

Den afgørende Time nærmer sig. Jeg kan tælle Minutterne; men nu skælver jeg — hvorfor? for hvem? for min — ja hvad for en min? Kone? Nej!

hvad betyder vel dette Venstrehaandsgiftermaal! Spilfægteri! Min — Mætresse da? — desværre! hun er min Beherskerinde, en kvindelig Tyran, hvem jeg nu hader — og frygter.

Himmel! vidste hun noget, anede hun blot, jeg ved det, hun kunde myrde hende. Gud naade mig ulykkelige Menneske!

Hun er en Engel. Men hvad er jeg?

Dette er Kærlighed. Min Gud! tilgiv du mig naadelig, at jeg har misbrugt din himmelske Gave! Jeg kendte den ikke. O jeg Daare! som troede, at det var Honningen, jeg nød; det var Giften, jeg udsugede.

Ja! jeg er bleven et andet Menneske og — et bedre? Ja! priset være du, min Skaber! Du har omvendt mig ved Kærlighed.

Ingen Attraa, ingen Uro, ingen Storm i mit Indre, men Fred og Haab og stille Glæde. Nattens skumle Taage er forsvunden, og en ny Morgenrøde straaler i uplettet Glans.

Gud hjælpe mig! Hun har mærket noget, og hvor kunde hun andet? — jeg maatte jo rive mig løs af Syndens Lænker. I otte Dage saa jeg ikke Skøgen. Men hun tvivlede paa min foregivne Upasselighed.

Derfor sendte hun sin fortrolige, denne skumle, forhærdede Skurk, hvis hvide Haar er en Skændselskrone. Jeg maa flygte.

Er hun paa Spor? Hvad vilde hun paa Tustrup? hvorfor talte hun saa meget med B o d i l — saa nedladende, saa slesk? Jeg skælver for os begge.

Saaledes skal det være! Alt giver jeg hende tilbage: Herregaard og Guld lige til denne forbandede Ring. Og saa didhen, o min elskede! hvor Kærligheds Tempel vil optage og skjule os.

Nu er det sket! Men hvilken skrækkelig Scene! Himmel! beskærm du os! — Der lurede en Djævel i hver af hendes Øjenkroge, da hun kastede sit Blik efter mig i Døren. Opdagede hun, at jeg elskede en anden. Men det tror hun da ganske vist; men fik hun at vide, hvem det var, hun skulde være i Stand til alt. — Forsigtighed!

Jeg har det. Hemmelig skal min uskyldige Kærlighed være; hemmelig som den syndige! — Min kære Junker og saa Præsten skal være vore eneste Medvidere. B o d i l fæster sig til Viskum; jeg bliver paa Fussing.

Og naar saa hun derovre har glemt det forbigangne eller faaet sig en ny Elsker, hvilket jeg haaber, saa, o min inderligt elskede! saa bliver du min Hustru for Gud og mine to eneste Venner paa Jorden.

Stormene har udraset, og jeg er i Havnen. Aldrig mere forlader jeg den. Blæs op derude! oprør dig, du Verdens urolige Hav! mig naar ej engang

Genlyden af din fjerne Dundren. Jeg hører kun min lille Engels glade Skvaldren og Moderens Vuggesang. Jeg er et lyksaligt Menneske.

Se! Solen opstaar fra Bjerget, den sender sine Straaler hid over den tindrende Sø at lykønske mig til denne min jordiske Salighed. Fiskene spiller af Glæde paa de klare Vande, og alle Smaafugle fryder sig med mig.

Soli deo gloria in æternum
(Gud alene Æren i Evighed).

Min søde B o d i l vil endelig, Drengen skal hedde C h r i s t i a n. Nu! hun faar at raade i alle Ting. Hun elsker mig over al Maal og Maade. Naar jeg kommer ned fra en stakket Fraværelse paa Slottet eller i Præstegaarden, da er det, som hun ikke havde set mig i hele Aar. Og naar jeg selv hist ovre fra Bakkerne skimter mit Huses hvide Væg hernede paa Pynten, er det da ikke, som om en Lysstraale pludselig ramte mit Øje og trængte mig lige ned i Hjertet?

Skulde hun endnu have noget i Sinde? Junkeren paastaar, at han har set den frygtelige gamle derude i Venning Eller; men han forstak sig i Buskene. Hvad vil han her?

I Morgen skal jeg til Randers at indkøbe til Barselet. Jeg vil da forskaffe mig et Par Pistoler. Man kan aldrig vide, hvad der kunde indtræffe.

Herren holde sin Haand over mine elskelige!

(Mellem ovenstaaende og næstfølgende maa aabenbart være forløbet et Tidsrum af flere Aar).

Gud er retfærdig. — Ved mit syndige Levned havde jeg selv gjort mig uværdig til lykkeligt Ægteskab. Min Samvittighed var falden i Søvn; derfor maatte den vækkes med Forskrækkelse.

Og det er Naade af den Alvise, at han tillader mig at afsone mine Overtrædelser med langvarig Anger og strengt Arbejde. Han lønne ogsaa min kære Junker, som forhindrede mig i Selvmord og siden plejede mig i min langvarige Afsindighed! — Uden ham havde jeg været evig fortabt og skulde aldrig genset min Hustru og vort salige Barn.

O du Helvedes Furie! — hvad havde den uskyldige gjort dig?

Men Frelseren vil, at vi skal tilgive vore Fjender. Saa vil og jeg, idet jeg sukkende og bedende underkaster mig de tunge Prøvelser. Taalmodig vil jeg lide, paa det jeg maa samles engang med mine dyrebare i hans glade Himmerige.

Herre! hvor længe? — Nej, jeg tør ikke spørge. Gud vil det, hans Tøven er Kærlighed.

Stormen tuder, og Havet brøler, Sandet fyger og hvisler om min Hytte. Men snart skal jeg ikke mer høre disse sørgelige Toner. Sandet i mit Timeglas er nær udrundet. Jeg føler, at det lakker ad Aften. Min Levekraft aftager mærkeligen. O Herre! forbarme dig snart!

Naaderige Gud og Frelser! Var dette et Budskab fra dig? En kærere Engel kunde du ikke sende.

Var det en Drøm eller et Syn? Hun stod ved mit Leje med Barnet paa Armen, smilende saligt som Herrens egen Moder! og den lille Engel rækkede efter mig. Jeg kommer.

Dette afbrudte Stykke maa være det sidste, Eneboeren har efterladt sig og skrevet i den Sygdom, som endte hans langvarige Sjælslidelser.

Det overlades til Læserens egen Fantasi at udfylde de store Huller i denne mørke og sørgelige Historie saavel som at gætte Grunden til den Beslutning at tilbringe Livet — et Liv af over tredive Aar — i hin vilde og glædeløse Ørken.

Stodderkongen.

Jylland har fremfor de andre danske Provinser været og er til Dels endnu stærkt hjemsøgt af omløbende Betlerfolk. Af Øvrighederne blev kun grebet kraftløst ind i dette Uvæsen. Den underste Klasse, Sognefogderne, anholdt enkeltvis, som de var nidkære til, hist og her nogle og førte dem til deres paagældende nærmeste Overøvrighed, hvis Embedsfunktion i denne Retning som oftest endtes med, at de paagrebne blev løsladte.

Disses Indsigelser og Trusler om Hævn, der ikke altid var tomme, hjalp ogsaa til at holde Tingen i den gamle Orden.

Nu fandt saa en, saa en anden Menighed paa selv at pleje Justitsen, idet de indgik med hverandre: ingen Tigger at give, men afvise dem tomhændede. Til at hævde denne Kommunallov fik man en eller anden fattig Husmand eller Indsidder til at paatage sig den Bestilling at holde Sognet ryddeligt for de ubudne Gæster mod Vederlag af et Par Tønder Korn, en Pot Mælk paa Omgang, vel og nogle Smaavilligheder, alt ligesom de kunde enes om. En saadan Politiofficiant erholdt det stolte Kongenavn og ikke sjælden et af de kongelige Insignier — Scepteret, hvilket ellers paa det nærmeste lignede en Vægters Morgenstjerne.

Denne kongelige Værdighed var bleven ledig i en Landsby, hvor jeg i samme Godlag oftere kom.

Den blev tilbuden tvende efter hinanden, men ikke modtaget. Der var kun en tredje tilbage, som troedes at besidde de for en Stodderkonge udforderlige Egenskaber: Armod, Nøjsomhed og Iver i sine Bestillinger — Indsidder Morten Pølse. (For ej at gøre mig skyldig i crimen læsæ majestatis (Majestætsfornærmelse), bemærker jeg, at Kong Morten ikke selv havde paadraget sig sit Øgenavn, men arvet det efter Moderen, som engang havde haft det Uheld at knibe en Pølse.)

Denne Morten var en snurrig Personlighed — et Sidestykke til Eremitten i Fallisgaarde. Ved Dagleje, Kurérgang o. s. v. maatte han erhverve mere end den halve Føde til Familien — Kone og to Børn. Men havde han blot Forraad til een Dag, var han baade munter og selvfølende og tillige ret morsom i det lavkomiske. Jeg mødte ham just et Par Dage efter hans Ophøjelse og gratulerede ham allerunderdanigst. Han hilsede igen ved at sænke Morgenstjernen, smilede polisk og sagde: »Ja ja! De maa nu gerne gøre Nar ad mig; men jeg vil spørge Dem: Naar en er Konge over et fattigt Folk, og det træffer jo ind, har jeg ladet mig sige, er han da ikke ogsaa en Stodderkonge?«

»Jo saamænd!«

»Og mon han har større Magt over sine Undersaatter end jeg over mine? Han kan landsforvise, jeg kan byforvise; han slaar til med Sværd, jeg med Morgenstjerne; han k a n blive en Stodder, det h a r jeg allerede været. Naa, Falle! (Farlil) hvad mener han om det?«

»Du har fuldkommen Ret.«

»Og hør saa lidt til, hvis det ellers behager Dem. Der er andre Slags Konger til foruden m i g og h a m i København; der er i en Gade, de kalder Nyhavn, — for da jeg var i Tjenesten, har jeg selv set det — der er en S t e n k o n g e. Han regerer over Flensborg-Klinker, over en hel Flok Sjovere, og ingen vover at sige ham et Ord imod. Der er flere saadanne

Konger. I Mariager, det er kun en bitte By, har de en Aalekonge. Og saa har de snart i alle Købstæder hvert Aar en Fuglekonge. Han pyntes ud som en Dukke; men denne Herlighed varer da ikke længere, end til Blomsterne falder paa hans Hat —«

»Holdt!« raabte jeg, »du har ingen paa din Hat.«

»Den er heller ingen værd,« svarede han grinende, tog den af, drejede den rundt mellem Hænderne, seende paa den, som vilde han gøre Nar ad »Skudtørven«, kaldte han den.

Jeg løste mit ene gule Strømpebaand halvt af, skar det midt over og bandt om hans Tørv. »Hermed gør jeg dig til Ridder af Hosebaandet. Skam faa den, der tænker ondt om det. Gid du maa bære denne Orden længe med Ære!«

»De kan ikke gøre mig til Rytter,« sagde han med et snogsk Øjekast, »jeg har staaet min Tid ud som Soldat.«

»Du kan jo ride paa din Morgenstjerne; den slaar dig ikke af.«

»Nej, ikke undtagen jeg havde for svær Oppakning.« Han lo trohjertig, hvilket vilde sige saa meget som, saadan en har jeg haft før.

Jeg fortsatte min Vandring til en Præstegaard, hvor jeg har befundet mig næsten lige saa vel, som man kan have det i Paradis. Patriarkalskhed, indbefattende al den hjertelige Gæstfrihed, sædelige Simpelhed, godmodige Skæmtsomhed og venlige Alvorlighed, som alt tilsammen saare sjælden findes uden i Romaner, gjorde et saa dybt Indtryk paa mig, at det aldrig udslettes, før jeg befinder mig i samme Rolighed som nu længst Baucis og Filemon i G***. Da kær Erindring nu engang har klæbet sig paa dette Papir, kan jeg ikke nægte mig selv den Fornøjelse at lægge et Par andre Penselstrøg til dette Familiestykke.

Han selv vilde gerne have en Lombre, og

han spillede godt; men aldrig hørte jeg ham ytre et eneste Knur hverken mod Lykken eller Medspillerne, og fik han en ny, der vilde begynde at kritisere under eller efter Spillet, bestod hans eneste Antikritik i det Forslag at opsætte Diskussionerne til næste Søndag og forelægge Kirkefolkene Sagen. Herved ophørte Kontroversen, og Spillet gik fremdeles sin fredelige Gang.

Kan man lære at kende Mennesker ved Kortspil, saa kender Læserne nu min elskelige Præst. Til Kendskab af Præstinden vil jeg bidrage blot ved følgende Husholdningsanekdote. En Bryggerspige, nylig kommen i Tjeneste, havde, uagtet gentagne Formaninger, ladet en stor Brygning Juleøl rent forspildes. Al den Straf, hun fik, bestod i: »Mette! nu er du næsten nær ved at gøre mig vred.« Mette stak i at tude, som om hun havde følt Kosteskaftet paa Ryggen. Den blide Irettesættelse ramte føleligere, og Mette blev derefter saa paapassende og flink, som nogen Husmoder vil ønske sig. Det er vist ikke enhver Mette, der lader sig saaledes indvirke; men i modsat Fald havde hun ogsaa faaet et Fjerdingaars Løn forud og Porten bagved. Og hvo først var kommen i Præstegaarden at tjene, flyttede nødig, undtagen det skulde være i Brudesengen, og den redtes ikke sjælden der.

Var Forholdet saa mellem Herskab og Tyende, behøves ingen Forklaring af det mellem Forældre og Børn og Søskende indbyrdes.

Naa! til den egentlige Historie!

Er jeg saa en Dag i vor Præstegaard. Middagsmad var spist, Kaffe drukken. »Men skal da?« (Her underforstaas: »Tiden gaa unyttig hen.« En terminus lombricus) — sagde Præsten.

»Nej den skal ikke,« svaredes, og Spillebordet lavedes til. Imedens siger Præsten til mig: »Det er sandt, kom De over ved Færgestedet?«

»Nej! hvorfor, Hr. Pastor?«

»Jo, han har for nogle Dage siden faaet en synderlig Indkvartering, et ganske ungt Kvindfolk, ganske aparte klædt, og som er døvstum.«

»Hvor er hun kommen fra?«

»Hun er kommen til Skibs; en galant Herre satte hende i Land, tingede hende ind hos Færgemandens paa et Par Uger og gav ham rigelig Penge forud. Jeg saa hende forgangen Dag, jeg var nede at berette Færgemandens Moder. Hun var i samme Stue, gav den gamle Drikke, lettede op ved hendes Hovedpuder og saa virkelig ud, som hun var bekymret for hende. Jeg sagde et Par venlige Ord til hende; men hun rystede paa Hovedet, pegede til Ørerne og Munden og satte sig hen afsides. De vil jo sættes over i Morgen, saa kan De maaske selv faa hende at se. Spadille venter.«

Ved min Ankomst til Færgestedet næste Dag fik jeg et Glimt af hende inden for Veststuevinduet, hvor den gamle Kone laa. Hun var mig en aldeles fremmed Skikkelse: baade Ansigt og Paaklædning var udenlandsk, hvorfra kunde jeg ikke udfinde. Da jeg i Dagligstuen havde bestilt Færgen, gjorde jeg mig, medens der sendtes Bud til Manden i Marken, til Ærinde at ville se den syge gamle og gik ind i hendes Værelse. Den formentlig døvstumme sad hos hende og læste sagte i en lille Bog, den hun ved min Indtrædelse puttede i en Lomme, rejste sig og hilste med et Nik. Hendes smukke brunladne Ansigt var uden allermindste Udtryk, hendes oprejste Krop uden Bevægelse; men denne tilsyneladende livløse Billedstøtte, dette Stenansigt, havde for mig noget sælsomt tiltalende, ligesom Thorvaldsens Marmorfigurer. Jeg tiltalede hende paa Dansk: hun gjorde samme Tegn som før for Præsten. Jeg prøvede andre levende Sprog. Hovedryst var eneste Svar.

Den syge var falden i Søvn, og jeg tog Hatten for at begive mig bort; da greb den unge i Lommen,

holdt en Sølvmønt hen imod mig og gjorde Tegn med den anden Haand, ligesom hun kunde tælle Penge, hvorhos hun pegede paa den gamle og holdt den hule Haand for Munden, bøjende Hovedet lidt bagover.

Jeg forstod ret godt, at hun vilde have den store Sølvmønt byttet i smaa for at skaffe Konen en vederkvægende Drik. Jeg besaa Mønten, det var en Sølvrubel. Da jeg kendte dens Værd og havde en lille Slump Sølvotteskillinger hos mig, tog jeg frem og talte: »Wodin — Dwa — Tre — Seterr — Pjat — Sies — Tym — Deviat — Deschat.«

Jeg kunde ikke farlig meget mere Russisk; men det kunde hun, og nu var hun ikke længer døvstum: »Gospodin pomili!« (Gud forbarme sig.) »Vui jeste?« (I er?)

»Ja jesm danski,« (jeg er dansk) svarede jeg; »sig mig, hvem De er, hvor De er fra, og om der er noget, jeg kan tjene Dem i!«

Hun holdt begge Hænderne for Øjnene og hulkgræd. Derpaa greb hun rask i Lommen, rev Bogen, hun havde læst i, op, kyssede i sin hule Haand og lagde paa den; det var Evangeliet paa Russisk. Hun bad mig gøre ligesaa, hvilket jeg ogsaa gjorde, anseende denne Gestikulation som en Ed, en Bekræftelse paa at ville hylde og følge Sandhed og Ret.

Hun gemte atter Helligdommen, stivede Ryggen mod Bagslaget af Stolen og fortalte, saa vidt jeg af Ord og Gebærder formaaede at stave og lægge sammen, noget saa nær følgende:

Hun var en Snedkerdatter fra Pjotrburg (Petersborg) og for henved et Aar siden fæstet af en Morbroder, der var Tjener hos den længstlevende russiske Prins i Horsens, til at tjene i Huset sammesteds, med Løfte om anselig Løn. Dette havde han udrettet paa en kort Hjemtur og ført hende med sig til Bestemmelsesstedet. Til stort Uheld for hende døde Morbroderen snart derpaa, hun var saa godt som ene, uden Raad og Støtte i et vildfremmed Land.

Endnu misligere blev hendes Forfatning, da Prinsen kort derpaa gik samme Kødets Gang. De fleste af Hofpersonalet forhastede sig ikke med Bortrejsen, men levede godt og morede sig en Tid lang; Kantoren, som ikke havde andet at bestille, fik ogsaa i Sinde at ville more sig med Wladna — som jeg kalder Ruspigen i Færgestedet. Hun var ikke derfor, blev forfulgt, truet og lokket af gutten Degn. Saa fik Præsten — efter hendes Udsigende — samme Nykker. Hun var ilde faren, stakkels Tøs! men hun vilde ikke give sig. Sidder hun saa en Dag, efter et dobbelt afslaaet Angreb, ved Siden paa det nederste Trappetrin uden for Indgangen og græder bitterlig. Da kommer en ung Mand ud fra Palæet, ser hende, standser og tiltaler hende paa Russisk. Hun forklarede sig. Den fremmede rørtes. Han tilbød hende et sikkert Fristed, hvor hun kunde opholde sig, indtil han saa sig i Stand til at bringe hende til Hjemmet.

Det havde truffet sig saa, at jeg kort forud havde gjort Bekendtskab med omtalte Præstemand. Han og hans Kantor var nemlig blevne hinanden inderlig gramme over Wladnas pludselige Forsvinden, for hvilken den ene havde den anden mistænkt. Kantoren, som var længere og bedre kendt i Staden, havde lejet et Par Sjovere til at gennemprygle hans Pope. En Landeværnsofficer dersteds havde faaet Nys herom, advarede ham og tilbød at bringe ham i Sikkerhed hos en Præst nogle Mil borte, saa længe til det russiske Krabl (Skib) kom at hente ham. I Præstegaarden var jeg netop, da den grønøjede Slaver drog ind. Ingen dersteds kunde snakke med ham efter Officerens Hjemfart, som ikke saa sært var, da han ved Hjælp lene af et russisk-tysk Leksikon og et ditto tysk-d sk skrækkelig langsomt og mestendels lige saa utydeligt udtrykte sig. Thi han fremførte Ordene, som de staar i Ordbøgerne uden at tage Hensyn til Grammatikken: Verberne i

Infinitiv, Substantiverne uden Artikel og saa fremdeles, hvorved der kom noget særdeles babylonisk ud, saa meget dunklere, som han hyppigt indblandede rent Russisk, hvor de to andre Sprog ikke vilde slaa til. Som Prøve: engang vilde han fortælle mig Kejser Peter den Stores Dødsmaade, i hans Grundtekst saaledes lydende: Pjotr gave (H kan Russerne ikke udtale uden som G) Kone, gun lade sig forføre af Kammerherre Mons. Pjotr ikke fornøjet, skære Hovedet af Mons. Cathinka vred, giver Pjotr ættaa (noget) han fen, gan ikke kan lever. (En vidtløftig Omskrivning af: forgifte.)

Efter nogle Dages Forløb kommer Kantoren, kysser i Haanden og giver Popen den, og derpaa er Rivalerne straks gode Venner. De smurte frisk paa i deres Hvæsemaal, og Ordet Wladna forekom ofte. Saa meget kunde jeg stave og lægge sammen, at Kantoren var kommen til Kundskab om, hvorhen hun var bortført, at det forventede Skib laa der udenfor, at de skulde føre hende om Bord og paa Hjemrejsen lade hende vælge imellem dem.

De var straks færdige, trak af derned, og jeg, nysgerrig for at se, hvorlunde dette Tog vilde løbe af, fulgte med. Paa Halvvejen møder vi Stoddernes Konge. Han smiskede, standsede og gjorde halv Front, hvoraf jeg sluttede, at han vilde berette mig noget. Saa lod jeg det slavoniske Klerkeskab gaa videre og spurgte Majestæten, om han havde noget at befale.

»Jeg har besluttet,« sagde han, »at tage min Afsked, for der er hverken Lov eller Ret i Landet. Her kommer jeg paa Embeds Vegne ned til Færgestedet, da det var mig sagt, at hist overfra var kommet et Komplot af dem, vi kalder Keltringer. Jeg ser dem uden for Huset og siger ganske kønt: Hvem er I? Og hvad bestiller I her? Den Onde skal pine jer Rakkertøj! Herom igen til Sognefogden! Manden — han gik med en Glarkiste paa Ryggen — sa'e inte

noget, men skultrede sig, ligesom der var noget, der kløede ham. Men begge Kvinderne vendte mig Bagen, skranniede (lo) og raabte »Murris! Murris!« der paa deres Sprog skal betyde saa meget som: Kys — Hvad ligner det?«

»Det ligner Uhøflighed.«

»Ja, gør det ikke? Nej, da var der en stor Herre i Færgegaarden, han bar sig pænere ad, for han viste mig disse Sølvskillinger og gav mig dem ogsaa, for han kunde vel nok se, at jeg da ikke var slet og ret.«

»Det tror jeg nok, og hvad saa videre?«

»Meget videre! Det var nu den døvstumme Kvinde dernede, hende vilde jeg saa haft fat paa — Pyt! En fremmed Person fra det Skib histude var inde og tre Matroser i Forstuen, en fjerde sad og vuggede sig i Baaden. Vil de to Rusmænd gøre Knuder her, saa kan der vanke baade det og det.«

Jeg indhentede dem; men i det samme indhentedes vi og af Kongen, der havde gjort om igen og var en Achilles til at løbe.

»Jeg vil med,« siger han, »og se rigtig, hvad der er paa Færde. Det er noget mistænkeligt, og jeg bør være aarvaagen paa min Post.«

Jeg roste hans Embedsiver. Russerne saa imellem om efter ham uden at afbryde deres Samtale.

Det forholdt sig paa Færgestedet saaledes, som var allernaadigst berettet: Matroserne udenfor, to pænt klædte unge Herrer indenfor hos Wladna, hvis Aasyn vidnede om glædeligt Besøg. Jeg traadte først ind i Huset; thi de to gejstlige Herrer vilde have Underretning af Matroserne om Skibet, og hvad dertil hørte; Kantoren førte Ordet for begge.

For at komme ind i det tilsigtede Værelse maatte jeg først forbi Køkkenet. Døren dertil stod aaben, paa Bordet havde Prævlikvanten (Natmanden) udbredt sine Glarmesterapparater, og paa en Bænk nedenfor sad hans to Koner. Morten Pølse gik uforfærdet ind til dem og nedlod sig paa Skorstens-

skødet. Jeg kunde vel vide, han vilde se Lejlighed til at hævne sig for de tilbudne, men ikke modtagne »Murris«'er à posterioribus.

Da jeg uanmeldt og skyndsomst sprang ind til Wladna, der kendte mig kun saare lidt, og til de to Herrer, for hvem jeg var vildfremmed, studsede disse og satte mørke Ansigter op. Men hun hilste mig mildt og gav dem beroligende Underretning om mig. Ligesom jeg var falden med Døren ind i Stuen, faldt jeg Rusinden ind i Talen og sagde paa Dansk, hvilket i det mindste den ene maatte forstaa: »Mine Herrer! den russiske Kantor fra Horsens staar herudenfor og taler med Deres Matroser, og hans Præst er med. Den sidste udfoldede et Dokument for dem. Da det mulig kunde være en Justitsbefaling til at faa dette Fruentimmer i deres Magt, saa raader jeg Dem til øjeblikkelig at faa hende i Sikkerhed, det kan hun maaske heller ikke være paa Skibet.«

»Hvor da?« raabte utaalmodig han, hvem jeg ansaa for den kærlige Bortfører.

»Jeg skal,« svarede jeg, »bringe hende til et uopdageligt Fristed, og det nær herved, og det straks, og selv blive hos Dem som Gidsel, hvis De forlanger det. Spær Døren efter mig og før hende ind i det Kammer der. Inden fem Minutter skal jeg indfinde mig ved Gavlvinduet med det udforderlige.«

Jeg for ned i Køkkenet, foreslog Stodderkongen at føre den russiske Pige som en paagreben Landstrygerske ind i sin Bopæl og holde hende skjult, til hun blev afhentet — alt mod en stor Drikkeskilling. Bevilget. Den ene af Glarmesterinderne overlod mig for Betaling hendes lange rødgraa Kofte, et Stykke Klædemon, som Fruentimmer af denne Stand paa hin Tid almindelig brugte. Med denne smuttede jeg om til det betegnede Vindue; min Konge fulgte efter. I en Fart var Omklædningen sket; hun og hendes høje Fører ilede til Residensen, jeg om ind forbi

Køkkenet for ad en anden Vej at besøge Kongeborgen.

Da møder mig tæt uden for de to Sømænds Værelse det russiske Kleresi; Færgemanden traadte i samme Øjeblik ud af sin Dør ved den anden Side. Alle standsede.

»Er De Værten?« spurgte Kantoren.

»Jo!«

»Der skal i Deres Hus befinde sig en russisk Pige, som er deserteret fra Palæet i Horsens.«

»Det ved jeg intet af, vær saa god og se selv efter, om I ellers har Magt og Myndighed dertil; hvad har I at vise?«

»Øvrighedens Ordre,« sagde Kantoren og udfoldede den. Færgemanden kikkede i den og sagde: »vær saa god!«

Man pikkede paa Sømændenes Dør. »Kom ind!«

Jeg gik med. Samme Fremvisning, samme Tilladelse tillige med Benægtelse af at have den omsøgte Pige i Forvaring. Russerne ledte, Sømændene smilede haanligt. De første forlod efter unyttig Ransagning Huset. Jeg blev og konfererede med de sidste.

Skibet skulde tøve paa sin Ankerplads nogle faa Dage, og i dette Tidsrum udkaaredes jeg til Wladnas Bevogter og Ledsager til Stranden, saa snart en grøn Vimpel vajede fra Stormastens Top.

Jeg har, som ikke mer er nogen Hemmelighed, været »vernarrt«, som Tysken siger, i Romantikken — paa Dansk: i det eventyrlige. Dette her var heller ikke dagligdags. I højt Humør gik jeg Andenmarch op til Slottet. I Vestibulen istemte jeg: »Ja Dalinuschi lamala«.

»Ja Dalinuschi stojala« (Begyndelsesstroferne af en russisk Serenade) genlød uden Pause fra det russiske Pigebryst, og ved den sidste Stavelse stod hun for mig med opklaret Ansigt. Men dette tabte pludselig sin Glans, eftersom hun sagtens havde ventet en anden kær Hyrde.

Jeg fik hende med Besværlighed undervist om det nødige, gik saa til hendes Vært og spurgte ham først, om hans Kone havde mærket noget til den fremmede Prinsesse? Han sagde nej, og at hun med begge Børnene netop var inde i Byen at bjærge Mælk.

»Det er godt!« siger jeg, »men om din Kone, naar hun ser denne aparte Person her, skulde faa Mistanke til dig?«

»Aah! det har ingen Nød. Salomon var den viseste af alle Konger og havde mange Hundrede Koner, saa maa jeg dog have to — paa saadan Maade — de har lige Rettigheder, saa er ingen af dem fornærmet.«

Jeg formanede ham endnu en Gang at have stadigt Udkig til Stranden, da jeg vilde hen i den længere bortliggende Præstegaard, og tog Afsked saavel med ham som med Wladna.

Hos Præstens forefandt jeg begge Russerne i Lag med at tage tilbage til Horsens, hvilket Popen tilkendegav mig med: »nu vi gaar baglæns.« Hvad de egentlig havde i Sinde, kunde jeg af deres ivrige Pludren ikke blive klog paa. Jeg forstod ikke stort mere end det af begge hyppigt udstødte: »Ja bennimot!« en Ed eller Forbandelse.

Otte Dage derefter svajede den grønne Vimpel, og en Time senere gik Skibet for fulde Sejl ud i aaben Sø.

Digte.

Snorro.

Højt op imod Norden der ligger et Land,
ombæltet af brusende Bølger,
med Bjerge bekranset; den skovløse Strand
bag Is og bag Sne sig fordølger.

Saa skaldet og bleg er den ensomme Ø —
en Olding blandt Jordklodens Riger,
saa kold og saa tavs af den larmende Sø
den isklædte Fjeldmark opstiger.

Den ligner en Gubbe, som længe afstod
fra Striden og Støjen paa Jorden,
de fredlige Marker ej farves med Blod
og hører ej Krigernes Torden.

Den ligner en Gubbe, der stille og blid
kun taler om Ungdoms Bedrifter,
der lever end blot i den fremfarne Tid
og pløjer kun Oldtidens Skrifter.

Men under det Dække af Is og af Sne
der ulmer den mægtigste Flamme,
den lønlige Ild du helt ofte vil se
at bryde den stenhaarde Ramme.

Det sneklædte Hekla vil spalte sin Top
og rødme af Ilden hin varme,
og Krabla vil ryste sin islagte Krop
og vildt op af Afgrunden larme.

Og Gejser udsende sit sydende Væld
og sprudle — en nordisk Kastale, —
opvarme Isbræen paa skyhøje Fjeld
og smelte de snetakte Dale.

Saa ulmer der da en uslukkelig Glød
dybt under det stivnede Dække,
de Flammer, som vældigt Isskorperne brød,
sit Skin over Norden udstrække.

Blandt Nordpolens Storme, blandt Bølgernes Larm
der lyder de lifligste Sange,
og Brage med Harpen ved svulmende Barm
har Hjem i de skovløse Vange.

Med Saga, sin Søster, han flygtende for
fra Norriges blodstænkte Bjerge,
da Kæmpernes Guder, da Tyr og da Thor
med Ild og med Sværd dem mon hærge.

Da funde de tvende en tryggere Bo,
de fredlige Kunster at huse,
de sunge, fortalte og skreve i Ro,
mens Stormen derude mon bruse.

Da smelted omsider det ishaarde Mod,
man Sværdet med Harpen ombytted,
da flød ikkun Kvasers det Honningeblod,
til Sagn kun og Sange de lytted.

Hil være dig, Island! hil være især
dig første blandt Islandets Skjalde!
som, skønt selv omgjordet med Forfædres Sværd,
dog ej lod dig Harpen undfalde!

Dens Klang lyder sødt gennem Bulder og Larm
af Tidens og Nordhavets Bølger,
naar, selv du en Kæmpe, med Skjold paa din Arm
de Kæmper i Sagnene følger.

Saa længe som Gejser udsender sit Væld
og Hekla sin vældige Lue,
saa længe vi Sneen paa Raudafjordsfjeld
og Isen paa Vestjøkul skue:

O, Snorro! dit Sagn og din herlige Sang
blandt Norriges Bjerge genlyde!
I Svithiods Dale, paa Danniens Vang
det nordiske Hjerte du fryde!

INDHOLDSFORTEGNELSE.

3. BIND.

	Side
Juleferierne	3
Kniplerinden	71
Livø	98
Vinhandleren og Herremanden	135
Eneboeren paa Bolbjerg	184
Stodderkongen	209
Digte	221

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

HØSTFERIERNE

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

IV BIND

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

Høstferierne.

1.

Gamle Bekendte.

»Non cuivis homini contingit adire Corinthum — Lihgfram!«

Saaledes lød den hule Tøndestemme inde fra Femtelektien. Jeg standsede uden for Skoledøren, hvis Trykker jeg allerede havde omdrejet, for at høre Qvintus's frie Oversættelse af dette horatsiske Vers.

En Drengerøst svarede: »Det falder ikke i ethvert Menneskes Lod at komme« — »til Ulvedal« lød en anden og stærkere.

»Hwa! Hwem wa de? Hwo kam de fræ?« raabte Høreren.

»Owenfra — fræ Halsen — fra Mester-Lejs,« skreg nogle i Munden paa hverandre.

Efter et dundrende Slag i Bordet og et tordnende »Qvos Ego« (Jeg skal lære jer) blev der atter roligt.

Men paa Kommandoordet »Frit!« aabnedes paa ny de tilstoppede Halse. En begyndte: »de ær it enhwær Kragh« — en anden afbrød: »de ær it enhwær Sow« — en tredje faldt ind: »de ær it enhwær Kow« — »do kan sjæl vær en Kow!« snærrede Høreren, »de hedder: de ær it enhwær Sow, Kraghen vil rih«. —

Som for at hævne den mishandlede Digter satte de overgivne Drenge en gal Variation efter den anden paa Lærerens Tema: »de ær it enhwær Kragh, te Sowen vil rih — de ær it enhwær Sow, te Kowen vil rih« — o. s. v. Og snart blev det hele til en Malstrøm af Ord, blandt hvilke »Kow, Sow, Kragh« lød som Kanonskud gennem en Musketilds uendelige Knaldren.

Jeg fandt mig nu kaldet til at intervenere (mægle), dog ikke for at straffe Disciplenes »Frihed«, som den gamle Pedant jo selv var Ophavsmand til.

»Ferierne begynder,« lød nu det glædelige Budskab igennem alle Klasser, en halv Dag før man havde ventet; thi Vognen fra Ulvedal havde mødt saa meget for tidlig. Vi maatte følgelig lave os til at følge straks med den tilbage. Qvintus og Qvartus, som begge var indbudne, blev ikke de sidste ud af Skolen. Og saa ivrig var især den sidste med Udrustningen, at han virkelig skulde have glemt sin »Lærke«, hvis ikke Kammerraad Hansens Søn havde mindet om, »at Vejret var koldt«. Dette var det første Led af Kæden, og da Qvartus fik fat paa det, saa fulgte det andet af sig selv, og han sprang ned af Vognen »for at hente noget, han havde glemt.«

Qvintus knurrede, men i Grunden kun derover, at han kunde have sparet det meste af sin Frokost, dersom han i Tide havde vidst, at han skulde spise Fru Hansens Aftensmad.

Min Svigerfader, hans Datter og lille Dattersøn og jeg kørte paa en anden Vogn noget bag efter hine. Hvad Vejret angik, da var det klart og smukt, og en frisk Vestenvind medførte intet af den Kulde, mod hvilken Qvartus vilde beskærme sig ved indvortes Midler.

Høsten var begyndt ualmindelig tidlig; skønt vi nylig var gangne ind i Hundedagene, havde man dog faaet næsten alt Kornet »rodløst« og en stor Del

i »Hus«. Denne Travlhed paa Marken, den ualmindelige Menneskemængde har for mig i det mindste noget saa livligt, saa muntrende og derhos saa — gid jeg nu havde et Ord for »satisfying« — saa fyldestgørende, at denne Aarstid er mig den kæreste. Min Svigerfader gav et langt Stykke af Virgils Georgikon til Pris, og min Alice fremsagde en hel Canto af Delille med en saa mild Varme, en saa barnlig Glæde, at jeg blev Barn igen og Konrektoren Yngling.

Vor landlig glade Stemning fik dog snart et andet »Drej«, idet Degnen fra Ulstrup, som havde været ude at tage Tiende for Kammerraaden, kom ridende os paa Siden med et: »Walkommen skal Di, Katten taae mæ, væhr! Haar Di Skyderen mej, Hr. Rektor?« Da jeg havde beroliget ham i denne Henseende, raabte han fornøjet: »de kan a faastoe; men no ska Di aasse sie, her æ, Katten ryw mæ, saa manne Trejdækkere ioer (i Aar), te di hjørmer.« (At man ikke kan se for dem.) Hermed sporede han sin »Pillik« og galopperede ind ad Markerne til. Og vi rullede snart derefter hen for Hoveddøren paa den Fløj af Ulvedal, som min Svigerfaders Broder, Kaptajnen, beboede. Thi ej at forglemme — da havde denne købt Gaard og Gods af Kammerraaden til Fæstensgave for sin Hustru; men Kammerraaden havde igen forpagtet det hele og var bleven boende paa Gaarden.

Det er saa — ja nu er jeg igen forlegen: »satisfying«, »comfortable« — nej nu har jeg det —, »rosomt« paa en Lystfart som denne at træffe for lutter Bekendte. Et fremmed Ansigt — endda om det er smukt, tiltrækkende, tillidvækkende — det er dog ikke iblandt dem, vi saa »sidst«, det gi'er vor Stemning en anden Retning. »Vinden springer om paa en anden Streg,« siger Kaptajnen. »Det er en Dæmper paa Violinen,« siger Fiedler. »Det er en Kon-

trakvæstion,« siger Herredsfogden. »Det er en Variant,« siger min Svigerfader. »Det er, som naar Bossen brænder for,« siger Degnen i Ulstrup.

Nu! Bossen brændte da ikke for den Dag. For Døren modtog os Kaptajnen og hans Kone, hans tro Tjener med Vogntrappen og — den lystige Herredsfoged med en Lire, til hvis snærrende Toner han sang med ægte jydsk Bondedialekt:

»Hvor godt Folk er, kommer godt Folk til.
Hej! lurrimæ, lurrimæ, hejaa.
Venner med Venner sankes vil:
De fryder sig, ejaa!
Mier end a ka sej aa.«

»Denne Lyre,« deklamerede han — da vi var komne ind — »har, efter den store Oldgransker, Kammerraad U r o l d s heldige Konjektur (Gisning) tilhørt den verdensberømte Digter og Lirendrejer Homerus. Den nuværende Ejer af samme, den største Virtuos i hele min Jurisdiktion, den næsten lige saa berømte P e d e r S y v s p r i n g, har i sit Navn noget, som levende minder om, at syv Stæder stred om Æren af at have frembragt Digtekunstens Fader.«

Vi blev naturligvis nysgerrige efter at se denne jydske Homer og bad om at vorde ham forestillede.

»I Aften,« svarede Herredsfogden, »eller maaske først i Morgen tidlig giver Hans Liflighed Audiens — jeg siger Liflighed; thi et af Digterens syv Navne er »L i f l i g P i e r« — nu hviler han paa sine Laurbær og sover haardt; thi han har i Dag set vel dybt i den jydske Hippocrene.«

Vi maatte da indtil videre trøste os med Haabet. Næppe var vi i den venlige Havestue komne til Sæde om Tebordet, før Kammerraaden traadte ind og bad os samtlige at spise til Aften ovre hos ham. Dette blev enstemmig lovet, og den Bestemmelse derhos taget, at begge Familier med deres re-

spektive Gæster skiftevis skulde tilbringe alle de følgende Aftener i hverandres Boliger lige til Høstgildet, der for de fremmede skulde vorde den sidste.

Hos Kammerraaden var mange ventendes i Løbet af de fjorten Dage før den store Høstfest; men endnu fandt vi der ikke andre end vore to Hørere og Oldgranskeren, hvem vi alle fra tidligere Sammenstød godt kendte. Han var egentlig rejst til Ulvedal for at undersøge en Runesten, om hvilken salig Pontoppidan havde givet Vink, at den skulde findes paa Godset; men denne Undersøgelse tog, formedelst sin Vigtighed og Vanskelighed, alle fjorten Dage med sig, som siden skal vises. I hele den Tid var han og hans Videnskab jævnligen Genstand for den vittige, men tillige godmodige Herredsfogeds uforstyrrelige Lune.

Vi var ej engang færdige med første Ret, en ypperlig Kalvesteg, før han henvendte sig til Værtinden og sagde med mild Alvorlighed og dyb Stemme: »Tillad mig, bedste Frue! at spørge: ved hvilke Midler og Behandlingsmaade De har faaet dette Føl saa fedt og yderst delikat?«

Fru Hansen gjorde store Øjne, Kammerraad Urold endnu større.

»Føl?« gentog begge paa een Gang, hun med svag, men han med Bjørnestemme.

Vor Vært, som straks mærkede, hvor den spøgefulde Jurist vilde hen, gav sin Kone et Vink og tog Ordet: »Det vil jeg forklare Dem; for min Kone ved det ikke engang. Da Føllet var født, døde Hoppen, og nu prøvede jeg at lade det patte en af mine Køer, og derfor tænker jeg og, at det er bleven saa særdeles fedt og velsmagende.«

»Men det er jo,« deklamerede Oldgranskeren, »det er jo noget ganske mærkeligt, ganske nyt eller rettere sagt ganske gammelt, det er fortræffeligt, og jeg vil haabe, at dette Eksempel skal virke saa kraftigen, at Hestekød herefter vorder almindelig Kost

ligesom hos vore Forfædre. Og hvorfra havde disse deres Størrelse og store Styrke? af Hestekød, ene og alene af Hestekød; derfor havde de ogsaa Hestekræfter — hvilket endnu er et gængs Udtryk imellem os; maa jeg bede om et Stykke endnu!«

I dette Øjeblik faldt mine og fleres Øjne fra vor oldnordiske Taler hen paa hans Sidemand, den lidettalende Q v i n t u s. Han havde lagt Kniv og Gaffel over Kors paa den anden Gang fyldte og endnu ikke afædte Tallerken, Armene over Kors paa Maven, og saa ud i Ansigtet som en grøn Ost.

»Er De ikke vel, Hr. Q v i n t u s? spurgte Herredsfogden.

Den tiltalte svarede ikke, men sprang op og ilede ud — Q v a r t u s bagefter. Nogle smaalo; men U r o l d skelede foragteligt ned til det tomme Sæde.

»Skulde virkelig,« sagde han med sin dybeste Røst, »dette store Legeme have antaget en saa svag Natur, at det ikke kan fordrage Hestekød?«

»Hvad gaar af Deres Medlærer?« sagde Herredsfogden til den alene genkommende Q v a r t u s.

»Hestekød,« svarede denne; »han konjugerer »boao« (jeg brøler) igennem alle modos og tempora.«

»Alt dette,« sagde Herredsfogden, »og det er min Skyld, jeg nægter det ikke, gaar ud over Deres Spisekammer, Fru H a n s e n! Hr. Kammerraad U r o l d spiser mer, end han ellers havde gjort, og vores Hestekødsfjende, dersom jeg ellers kender ham ret, vil han have een Aftensmad til, eftersom han ikke kunde beholde den første.«

»A k a n, K a t t e n r y w m æ, h e l l e r i t b e h a a l l m i n,« skreg Degnen, som sad nederst, og paa hvem vi hidtil ikke havde givet Agt. Og hermed sprang han i Q v i n t u s's Fodspor.

Nu var det umuligt længere at kvæle Latteren. Selv den alvorlige »Jordrotte« — som Bønderne kaldte Jorddrotten U r o l d — maatte smile; han

tænkte mindst paa, at han selv var Latterens første Genstand.

Midt under denne kom en rask rullende Vogn op for Døren, og Vært og Værtinde gik ud for at tage mod de fremmede, i hvem de ventede nogle af de indbudne Gæster. Hvilke nu disse var, skal næste Afsnit vise.

2.

Nye Ansigter.

Det var ingen af de forventede, men nogle ganske andre, om hvem hverken Vært eller Værtinde havde drømt: en Kammerherre von Schlüssel med Frøken Datter. Han var en Mand paa de tresindstyve, undersætsig, firskaaren, med et stort blegt Ansigt, paa hvilket alt ogsaa var stort undtagen Øjnene, der ikke var saa meget større end Kattens og af samme grøngule Farve. Ved hans Indtrædelse rejste Selskabet sig og hilsede; hans Genhilsen var i en mig hidtil ukendt Maner: han bukkede eller bøjede hverken Kroppen eller Hovedet, men gjorde med dette en Bevægelse, som næsten var det modsatte af et Nik og lignede den studsendes eller den, som en gør, naar man pludselig bringer ham et Lys for nær til Næsen. Derhos skrabede han bagud med den ene Fod og satte den temmelig haardt ned igen ved Siden af dens Mage. Jeg og vel flere af Selskabet antog ham for en Pranger eller en af hine bondefødte Herregaardsslagtere, af hvilke ikke faa i dette Tidsrum slog sig op til stor Velstand. Ja endnu noget efter at vor Vært havde forestillet ham under hans virkelige Navn og Rang, troede jeg, at her nu vilde spilles et nyt Puds af Herredsfogden.

Et helt andet Indtryk gjorde Datteren: skønt liden af Vækst, skønt beskeden, hartad undselig af

Væsen, var der alligevel i hele dette noget vist, som bøjer Mandfolkenakker. Jo længer man saa paa hende, jo højere syntes hun. Hendes Ansigt eller rigtigere hendes Aasyn forekom ved første Øjekast temmelig almindeligt, næsten intetsigende, det var blegt, koldt. Men naar hun aabnede Munden og talte, — hendes Stemme lød hartad som en Hvisken, — da sprang der Roser ud paa disse blege Kinder, Øjenlaagene trak sig helt op for et Par Øjne, hvis sælsomme Udtryk og søde Ild gjorde et overraskende Indtryk paa enhver ikke aldeles følesløs Tilskuer, som naar Fortæppet til Skuepladsen hæves, og der fremviser sig et yndigt Landskab med den opgaaende Sol i Baggrunden.

Værten gav to af sine Børn et Vink, paa hvilket de rejste sig og trak deres Stole lidt tilbage; han indbød de fremmede til at tage Plads, Kammerherren lagde en Haand paa Stoleryggen og lod sit Blik overløbe Selskabet. Men da Q v i n t u s og Degnen just nu kom tilbage, og de højfornemme Øjne faldt paa den sidste, tog den naadige Herre Haanden til sig og snøvlede: »Vi er trætte af Rejsen og ønsker snart at komme til Ro; men vil Deres Kone give os en Kop Te paa vore Værelser —«

»Paa Øjeblikket!« svarede Fru H a n s e n hurtigt og muntert, tog et Lys fra et Sidebord og førte, ledsaget af en Datter, de fremmede bort.

»Gute Nacht,« sagde Kammerherren, medens hans Ansigt beskrev en Halvcirkel over os. Men i Døren vendte han sig halvt med Begæring eller snarere Befaling til Værten at komme ind til ham, inden han gik til Sengs. Med nedslagne Øjne nejede Datteren dybt, og — tror jeg, saa meget dybere, end ellers kunde været nok, for at udsone Faderens Hoffærdighed.

Tavsheden, som nu for Øjeblikket opstod, blev først brudt af U r o l d med et Udtryk af Forundring over dette sælsomme sildige Besøg. Degnen, som for-

uden andre Fortjenester ogsaa havde den at være Egnens levende Konversationsleksikon, tog Svaret og sagde paa sit Jydsk — det vi for denne Gang vil overføre paa Højdansk —:

»Da kan jeg fortælle os, hvad det har at betyde: Kammerherren vil partu tvinge denne her lille Frøken til at tage den unge Baron Mahlensfeld, som nu et Aar eller mere har gaaet og »smuttet« efter hende. Men hun »stinner« sig (gør sig stiv), ihvor bitte hun er, og vil ikke af Flækken. Nu har de rigtignok paa nogen Tid begyndt at mumle om, at hun skulde have sig en anden i Løndom. Somme siger, at der er nogen, som har set ham, og andre siger, at det ikke er saa. Men saa meget er vist, at Gartnerdrengen bar dem Breve imellem, og det kom for Naadigherren, og da han intet vilde bekende, saa fik han først Prygl og kom saa paa Porten. Nu tænker jeg ved mig selv som saa, om Kammerherren ikke vil have Frøkenen her til Kammerraaden, der har tjent ham i hans første Begyndelse som Forvalter. Saa skal de vel nu her se at passe hende og Kæresten op; for de tænker — hvad sandt nok kan være — at de unge Mennesker vil være lidt mer forvovne her end hjemme.«

Man saa med Forundring paa Taleren og paa hverandre, som om man ventede, hvo der først vilde afgive sine Betænkninger over dette Optrin og de i samme spillende Personer. Men inden endnu nogen kom til at afbryde Pausen, hørtes atter Rummelen af en opkørende Vogn. Tillige med Vært og Værtinde indtren straks en høj Dame, der forestillede sig for dem som den Française fra Fyen, der havde paataget sig at undervise Kammerraadens yngste Børn i Sprog og Musik, alene imod Kost og Logis. Hendes Tale røbede Udlændingen; dog enten hun var tysk eller fransk, det kunde man ikke skelne. Men Stemmen var usædvanlig grov og mandfolkeagtig, ligesom og hendes ualmindelige Højde, hendes Gang og hele Væsen slet ikke stod i Samstemning med Kvindeklæ-

derne. Ikkun Ansigtet modsagde ikke disse: det var fint, glat og temmelig kont. Dog hendes Øjekast var igen vel dristigt, og hendes Latter, den Herredsfogden et Par Gange med sine vittige Indfald fremtvang, uagtet hendes synlige Modstand, den var skraldende og hartad forbavsende. I øvrigt var hun dog meget tilbageholdende og ordknap og talte til ingen ved Bordet uden først at være tiltalt.

Alligevel tabte sig efterhaanden den Opmærksomhed, Mamsel D u b o i s ved sin første Fremtræden havde vakt; thi denne Klasse — som i Datiden endnu udgjordes af lutter fremmede — havde et Slags Brev paa S æ r h e d: de betragtedes som Amfibier, som Mellemvæsner imellem Mand og Kvinde.

Vi var netop i Begreb med at ende den saa ofte afbrudte Nadvere, da Hestetramp lød derude og næsten i samme Øjeblik nok en fremmed kom i egentlig Forstand springende ind ad Døren. Han havde et koparret, skarptegnet Ansigt, et mørkt og næsten bistert Udseende; men han viste sig snart fra en ganske modsat Side.

»God Aften, Kaptajn!« raabte han med Sømandsbas, smed Hatten hen paa en Stol ved Væggen og rakte den hilsede sin Haand tværs over Bordet, lige tæt hen forbi Françaisens Ansigt, der drejede sig om imod ham med et Udtryk af Forundring og Uvilje.

»Velkommen, Doktor!« svarede Kaptajnen, idet han vendte sig til Vært og Værtinde, »en gammel Ven og Rejsefælle, Doktor —« her faldt denne selv ind:

»Ikke Doktor, jeg er kun simpel Feltskær og nylig ansat her i Distriktet som privilegeret Kvaksalver. For Resten hedder jeg S o r g e n f r y d, er ingen Komplimentmager, men siger altid min Mening rent ud. Og derfor beder jeg ogsaa høfligt om Tilladelse at maatte sætte mig ned ved dette velsignede Bord: for jeg er baade sulten og tørstig.«

Inden Værten vel havde faaet denne Tilladelse

udfærdiget, havde Distriktslægen allerede udset sig en ledig Stol ved Siden af Degnen. Denne skubbede sig paa sin Stol saa langt som muligt hen til den anden Sidemand, som om han var bleven forskrækket over Kvaksalverens stormende Adfærd. Men den sidste tog straks fat i Degnens Stol, medens han med den anden Haand rakte efter den ham tilbudne Tallerken, og sagde til Sidemanden — uden endog at se paa ham —: »De skal ikke være bange for mig! De Tider er nu forbi, da Apotekere og Doktore tillige var Skarprettere.«

Med disse Ord trak han Degnen igen tæt hen til sig. Den stakkels Ludimagister (Skolemester), skønt ikke synderlig glad ved sit Naboskab, paatog sig dog en kæk Mine og fik et Smil frem, det han ledsagede med et hurtigt Fingerpeg til sin Pande.

Qvintus, der sad skraas over for ham, tilnikkede ham Bifald, men holdt for Resten sine Øjne stift hæftede paa den fremmede, der med en Graadighed, som vor lærde Æder sikkert misundte ham, gjorde sin Tallerken bar i en Haandvending og strakte den ud til at fyldes nok en Gang. Men derover glemte han ikke Flasken; thi den første var tømt inden den anden Tallerken. Imidlertid, han gjorde saaledes Besked — og dette medtog kun et Par Minutter — at alle de øvrige Bordgæster lagde Kniv og Gaffel og delte deres Øjekast imellem ham og sig selv indbyrdes, hvilket hverken gjorde ham det mindste forlegen ej heller standsede hans umaadelige Virksomhed.

Da han var færdig, nikkede han ad Værten og hans Kone, lænede sig tilbage mod Stoleryggen og begyndte med en Tungefærdighed, der var næsten lige saa ustandselig som den, hvorpaa han allerede havde aflagt en saa glimrende Prøve: »Mine Herrer og Damer! De maa undskylde min langvarige Tavshed! Naar jeg spiser, saa er det ikke paa Skrømt — som De maaske har bemærket — og under et saadant

Arbejde maa alle andre hvile: thi det er ubestrideligt det vigtigste af alle, og forsømmes dette, hvordan vil det saa gaa med alle de andre? De kan muligen tro, at jeg taler saaledes af Egennytte og vil prædike Fraadseri og Drukkenskab for at udvide min Praksis: men jeg sværger ved Hippokrates, at for lidt er her skadeligere for Sundheden end for meget, og at jeg kan meget lettere kurere tyve Patienter for Indigestion (slet Fordøjelse) end en eneste Vanddrikker.«

Omvendte ved denne salvelsesfulde Tale, fik baade Q v i n t u s og Degnen bedre Tanker om Doktorens Forstand. Den første nikkede; den sidste gned sig med den flade Haand oven paa Parykken og sagde: »H a n e r, K a t t e n r y w m æ! d e n b æ j s t D o k t o r, a h a k j e n d t. J e n F i n g e r b æ r r e (et Fingerbøl) P u n s æ b æ j e r e n d t o w T ø n d e r W a n d.«

»De er min Mand,« sagde Lægen og skottede ømt til ham, idet han greb sit Glas og klinkede med ham: »Paa nærmere Bekendtskab.« Der blev nu en almindelig Leen og Skæmten, og næppe var en Fjerdedel Time forløben, siden den lystige Distriktskirurgs Ankomst, inden han ikke længer ansaas som fremmed.

Kun to i Selskabet fandt aldeles ingen Smag i de sidstnævntes Tale og Adfærd. De nikkede ad hverandre, bøjede sig for Vært og Værtinde og skød deres Stole tilbage, hvorpaa alle gjorde ligesaa. Jeg behøver vel næppe at tillægge, at disse tvende var Kaptajnens Kone og min.

3.

Pe' Syvspring.

Næste Formiddag havde Kammerraad H a n s e n foranstaltet, at vi Mandfolk spiste Frokost i Haven. Dog kom mod Enden uventet et Fruentim-

mer til — den mandhaftige Française, med Hænderne paa Ryggen og lange Skridt traadte hun til og bemægtigede sig en Stol med et skødesløst »avec votre permission, messieurs!«

»Men det er sandt,« raabte Herredsfogden, »vor Troubadour!«

»Jeg skal hente ham,« tilbød en af Kammerraadens Sønner, og det varede heller ikke længe, førend han kom med Personen.

Denne Virtuos — hvis rette Navn var P e d e r P a l l i s e n, men som formedelst sine Fortjenester havde erhvervet sig følgende seks Æresnavne: Pe' Syvspring, Liflig Pier, Pe' Halpot, Pe' Neverkuk, Pe' Lirendrejer, Pe' Lurendrejer — var en lille, gammelagtig Mand med store mælkblaa, rødkantede, rindende Øjne. Han var iført en lang, graa Frakke, graa Strømper og Træsko og havde en Kasket eller, som det her hedder, et »Hatteslag« af samme Farve paa Hovedet. Stakkelen rystede som »Blinkeløv« (Bæveresp), og hans Trin var korte og vaklende. Lægen stod op og saa paa ham med plirende Øjne.

»Han har, Fanden hakke mig! Delirium tremens,« raabte han.

»Trelirium demens!« tog Degnen Ordet, »Doktoren mener vel, at han har faaet sin Skade af det, han saadan dasker omkring tidlig og sildig med den her Lire. Nej pyt! Trelirium! Tresvirium skulde det hedde — for du har jo været en ugudelig Krop efter det her Brændevin, Pe' Halpot! eller Pe' Helpot!«

»F o e r a en b e t t e j e n?« stammede Synderen uden at bryde sig det mindste om Degnens Snak.

Værten skænkede et Vinglas fuldt af Akvavit og rakte ham; men han var ikke mægtig for at føre Glasset til Munden.

»A a h g i m æ d e n f ø h s t,« bad han og skultrede sig — »s i h n s k a l a n o k h j æ l p m æ s j æ l.«

Han var nu og saa tjenstagtig at hælde denne

Livsbalsom i hans vidtaabne Gab, og Virkningen viste sig næsten øjeblikkelig.

»Hør nu!« sagde Herredsfogden, »syng os allerførst den Vise, du selv har digtet om Præsten og Degnen og alle dem, du ved nok, saa skal du faa en halv Pot hjem med dig, foruden hvad du behøver her.«

»A t ø r i t s u e w a l« (ikke ret vel), sagde han og saa sig omkring paa alle de tilstedeværende, »e r h e r i n g e n a f d e m?«

»Nej, her er ingen at være bange for,« lød Svaret, »kom du kun med Visen!«

Digteren tog nu sin Lire frem og sang med en Stemme, der lød som en Terzet af en Kalv, et Faar og en Gedebuk:

Wo Herremand haaller a hans Hæjst,
somti mier end somti.
Den, dæ rueser (roser) dem, æ den bæjst,
ejaa!
mier end a ka sej aa.

Wo Møller haaller a hans Kop,
somti mier end somti.
Venner do dæ, saa foer en en Top,
ejaa!
mier end a ka sej aa.

Wo Skrædder haaller a hans Saws,
somti mier end somti.
Aa Tøwet han klipper sæ sjæl en Hjaws,
ejaa! (en Stump.)
mier end a ka sej aa.

Wo Præjst han haaller a hans Pænng,
somti mier end somti.
Ofres dæ smaat, da blywer han strenng —
ejaa!
mier end a ka sej aa.

Wo Dæjn han haaller a mi Kuen,
somti mier end somti.
De æ saan dje gammel Wuen (Vane),
ejaa!
mier end a ka sej aa.

Pe' Syvspring haaller a et Krus,
somti mier end somti.
Ær et faa stuer, saa foer han en Rus,
ejaa!
mier end a ka sej aa.

De sælsomme Miner, Øjekast og Fagter, med hvilke Liremanden ledsagede sin Smædesang, gjorde denne endnu snurrigere og morede virkelig alle Tilhørerne — fornemmelig dem, der forstod den jydske Mundart — og fremkaldte Ønsket om nok en. Dette var ufejlbarligen bleven opfyldt, hvis ikke Stedets Præst netop var kommen til. Da Hr. Syvspring fik Øje paa ham, luskede han bort igennem en Sidegang og lod sig ikke tilbageholde ved noget som helst Tilraab eller Løfte.

Den gejstlige var en alderstegen, dog rørig Mand med et roligt og mildt Aasyn, i hvilket Sjælefred stod læseligt præget, og som lettelig forsonede med hans underlige Paaklædning: Paryk, Enspænderkjole og sorte Gamacher, dem jeg siden hørte, at han brugte for sin Sundheds Skyld. Hans Tale var lige saa forstandig som blid, og med Lethed og Sikkerhed gik han ind i mange forskellige Emner. Man mærkede snart, at han, uagtet den antikke Dragt, var ganske hjemme i den nyere Tids forbavsende Begivenheder, dens Aands- og Stats-Omvæltninger, men og at han betragtede dem med samme Sind som en udtjent Sømand det oprørte Hav, han ikke mere agter at befare.

Ved Præstens Ankomst havde Kaptajnen forladt Selskabet, men kom snart efter tilbage med sin gamle Tjener. Denne bar en fuldfærdig Model af et

Skib og stillede det med Stiver paa et af Bordene. Kaptajnen vendte sig til Præsten og sagde: »Kære Hr. Pastor! dette Skib har denne gamle Sømand selv alene forfærdiget, og det er hans Ønske deraf at gøre en Foræring til Deres Kirke, om De finder det værdigt dertil. Og i dette Fald beder jeg om at maatte give Kæden til at hænge det i.«

»Jeg tager gerne imod Foræringen,« sagde Præsten smilende, »og takker paa Kirkens Vegne. Det lille Skib skal komme til at hænge i det store.«

Det lille Kunstværk blev nu taget i almindelig Betragtning og rost, som det og virkelig fortjente. Glæden spillede i den gamle Søguts brune Ansigt, og heri blandede sig en tilgivelig Stolthed, da han af de i Skibsvæsenet ukyndige fik flere Spørgsmaal om dette og hint, hvilket gav ham forønsket Lejlighed til at holde Forelæsninger i en Videnskab, som han, hvad det praktiske angik, havde fuldkommen inde. Vistnok blev Tilhørerne derved ikke meget klogere; thi hans Terminologi (Kunstsprog) var for de fleste helt uforstaaelig. Men man lod, som den ikke var det, for ej at spilde ham Glæden.

Da der nu blev et Ophold i Navigatorens Foredrag, traadte Præsten til, rystede hans Haand og sagde: »Tak, Tak! min gamle Ven! Du har nu forklaret dette her paa d i n Maade, og det meget rigtigt og godt. Det er kommen mig i Tanker, at jeg en anden Gang vil forklare det paa m i n Maade. Den første Søndag, det hænger i Kirken, indbyder jeg først dig og din Kaptajn og ellers enhver, som kan finde Lyst til at høre en Skibsprædiken i en Kirke paa Landjorden.«

»Jeg skal den — — nok indfinde mig,« svarede Matrosen saa sjæleglad, at der nær havde sluppet ham af Munden en Søterminus, som man ikke raaber en gejstlig Mand lige i Øjnene.

Kaptajnen sagde: »Kæden har jeg, og Skibet kan komme paa sit Sted i denne Dag: men vi har

kun to Dage til Søndag; maaske det er noget snart for Deres Velærværdighed?«

Præsten smilede igen: »De maa for mig anbringe det, naar De selv vil. Naar jeg har en Nat, saa finder jeg vel paa, hvad jeg vil sige.«

»Vel!« sagde Kaptajnen, »se saa, du kan faa det op, Ole, thi hverken du eller jeg kan faa den Præken for snart.«

4.

Oles Levnedsløb.

Denne gamle Søgut, der var almindelig yndet paa Gaarden — skønt i ringere Grad af Kvindfolket — tiltrak sig nu, formedelst sit Kunstværk og Kommentaren derover, de fremmedes særdeles Opmærksomhed: han blev tiltalt, rost, takket, spurgt, saa af en og saa af en anden. At dette snart faldt ham besværligt, saa jeg og — om ikke flere andre — den gamle Præst. Han gjorde en Ende paa denne Navigationseksamen ved at bede Ole fortælle sit Livs Historie. Paa denne uventede Begæring slog Sømanden sine vidtopspilede Øjne mod Himmelen — som om han saa efter Fløjet — og derpaa til Jorden, som efter Loddet.

Efter nogen Betænkning svarede han: »Der er ikke saa meget rart ved den Historie; men har De Lyst til at høre den, vil jeg ogsaa fortælle den; den er ellers inte for Fruentimmer og Børn —« her saa han omkring i Kredsen med et koldt, mistroisk Blik, der tydelig tilkendegav, at han vilde have de nysnævnte Slags Tilhørere bortfjernede. Dette skete og paa den Maade, at Præsten, Kaptajnen, min Svigerfader og jeg tog ham med os ind i et lille Trælysthus, som ikke havde Rum til flere.

Da vi her havde taget Sæde, og Ole faaet en Skraa stuvet ind under den højre Kæbe, slog han

Ben og Hænder over Kors og tog til Orde, som følger:

»Jeg løb af Stabelen, da vi skrev eet Tusinde syv Hundrede og fyrretyve, paa en lille Plads i Norge, de kalder Sandefjord. Min Fader var Lods der, og det havde hans Fader været før ham, og alle hans Forfædre — sa'e han selv — lige op til Japhet. Og saa langt som min Fader vidste af at sige, var ingen af dem død i Sengen, og for den Sag døde min Fader ikke heller der; for han kom til at gaa til Køjs nede hos de andre.«

»Hvor?« spurgte min Svigerfader.

»Der,« svarede han, »hvor de bruger Tang til Sengehalm.«

»Ja saa!« sagde min Svigerfader, »de druknede?«

»Aa, ja vel gjorde de det,« vedblev O l e, »og jeg havde vel ogsaa for længe siden vendt mit sidste Glas, dersom min Fader ikke for tidlig havde sejlet mig agter ud. Jeg var kun femten Aar og liden til Væksten, saa ingen anden Lods straks kunde være tjent med mig. Saa døde ogsaa min Moder paa samme Tider, og Søskende eller nære Slægtninge havde jeg ingen af. Men jeg kom endda bedre med, end jeg tænkte, for der boede blandt saa mange andre en Skipper i Byen, og han hed endda O l e O l s e n han — og han var med ved salig Moders Begravelse. Da hun nu var sænket, og alting forbi, saa si'er han til mig: »O l e!« si'er han, »har du nogen Hvre, min Gut?« — »Nej!« si'er jeg, »der er vel ingen vil ha'e mig!« — »Det vil jeg!« si'er han. »Nu kan Øvrigheden sælge Hytten og alt det andet Rageri, og bliver der noget til Rest, kan de sætte det paa Rente for dig. Om otte Dage gaar jeg, om Gud vil, til Middelhavet; vil du saa fare med som Kahytsjung?« — »Ja vel!« si'er jeg, »og du skal ha'e Tak til, Fa'er!« — for i Norge si'er alle Mennesker du til hverandre. Naa da! ottende Dagen gik jeg rigtig om Bord paa Aleth — Aleth hed Briggen, han havde

kaldt hende op efter sin Kone. Og en stolt Sejler var hun. Og Kaptajnen sa'e ogsaa mange Gange: »O l e!« — sa'e han, »jeg ved, Fa'en hakke mig! ikke, hvem jeg holder mest af, enten af Skuden mi' eller af Kærringe mi' —«

»Hvor gik I saa hen?« faldt Kaptajnen paa Ulvedal ind.

»Vi gik,« svarede O l e, »til Livorno eller Leghorn, som de ogsaa kalder det, og saa for vi med Fragt fra en Plads til en anden derude i Middelhavet, og da Sommeren vor forbi, gik vi tilbage til Sandefjord og laa op der om Vinteren. Saadan gik nu det ene Aar efter det andet, til jeg havde naaet mit femogtyvende, da Aleth —«

»O l e! du glemmer Nissen!« faldt Kaptajnen ind.

»Hm! — ja —« brummede den gamle Matros smiskende, »jeg ved ikke, om de højlærde Herrer gider hørt paa saadan noget; for De tænker vel, det er Kællingsludder og taabelig Passiar —«

»Det er det samme, O l e!« sagde hans Herre, »lad dem tænke, hvad de vil! og sig du kun frem, hvad du ved!«

Ole vendte sin Skraa med Tungen, lagde begge Hænderne paa hver sin Stolearm og trak Benene ind under sig, det saa ud som en styrkende Forberedelse til værdigen at skille sig ved paafølgende skumle og rædlige Begivenhed.

»Der er somme Fartøjer,« begyndte han, »men de er ikke ret mange, der har en særdeles overkomplet om Bord, man kalder N i s s e n. Der er kun faa, der kan se ham; men de, der kan, siger, at han ser ud og er klædt som en anden Sømand, med den Forskel, at han er ikke stort højere end den Flaske, der staar, og han har en rød Hue paa Hovedet, i Stedet for at alle vi andre bruger Hat paa Hovedet eller blaa Hue. Naa da! der var og havde altid været saadan en om Bord i Aleth, og det var godt; for saa længe Nissen bliver om Bord, kan Skibet ikke forgaa. Jeg saa

ham rigtignok aldrig; men vi havde en gammel Kok, han kunde se ham, og jeg tror endda, de havde mer at skaffe med hverandre, end godt var for Kokken — han hed endda O l e H a l v o r s e n — for han kunde, naar han vilde, sige os om Morgenen alt det, vi fik at bestille hele Dagen paa Skibet: hvad for Sejl vi skulde sætte til, om vi skulde komme til at rebe nogen, og hvor mange Reb vi skulde have i hvert, om noget paa Skuden skulde ramponeres eller reni forlises, og alt saadant, og dette skete, akkurat som han sagde. Jeg glemmer aldrig, jeg husker det, som det var sket i Gaar: Vi var i den spanske Sø paa Højden af »Ca' Fenster« (Kap Finisterræ) og stod Nord efter, da bliver en Mand syg og dør. Og da vi havde langt til Land og ikke heller vidste, naar vi kunde naa det, saa blev der slaaet en Slags Kiste sammen til ham og forsynet med Ballast, og saa skulde han da næste Dag hives over Bord. Men forinden det nu skete, saa kommer Kokken og siger til Kaptajnen: »Kaptajn!« si'er han, »hvad har S a l v e forsyndet sig, at han skal ud om Bagbord?« — »Hvad er det for Sludder?« si'er Kaptajnen, »S a l v e har været saa stolt en Sømand som nogen, og han skal, Fa'en hakke mig! ogsaa ud om Styrbord.« — »Det er vel nok,« mumlede H a l v o r s e n; »men Nissen har, den Onde vælte mig! sat ham ud om Bagbord i Nat.« Kaptajnen lo og sagde: »Det skal, Fa'en synke mig! bli' Løgn.«

»Bandte de og saa forskrækkeligt, som du der la'er dem ramse op?« faldt min Svigerfader ham ind.

»Ja, det gjorde de rigtignok,« sagde O l e med nedstemt Tone, »Kaptajnen sa'e altid: »Fa'en hakke mig!« til daglig Brug; men naar han blev vred, saa sa'e han: »Fa'en synke mig!« Jeg ved nok, det er inte kønt; men det er nu saa Skik og Brug iblandt Søfolk, og det kan inte være anderledes. Jeg skal fortælle Dem en Historie om det: Tordenskjold, De

ved nok, han skal nu have været saa rent djævels til at bande. Og saa siger Kongen en Dag til ham: »Tordenskjold!« si'er han, »kan du inte kommandere uden at bande saadan?«

»Ja!« brød min Svigerfaders Broder af, »den Historie kender vi alle sammen; men glem nu ikke at sige os, hvordan det gik med S a l v e!«

»Det gik saadan,« sagde Ole, »vi havde sunget en Smule Salme over ham, havde faaet Taljer paa Kisten og hisset den op saa meget som lidt over Rælingen og vilde just til at hive den ud over Styrbord. Vi havde alle Klude til, og det havde løjet af hele Morgenstunden og var næsten Blik. Lige med eet saa springer Vinden om, og vi faar en Kuling af Sydost nu, der krænger Skuden over i Bagbord, og Kisten svajer der ud og plumper i Søen, vi saa den aldrig mere. »Ka' han nu se, Kajtajn!« sa'e H a l v o r s e n. — »Da er det, Fa'en synke mig! ikke min Skyld!« sa'e han. — Se! saadan gik d e t nu til.«

»Men hvad blev saa Enden med Aleth?« spurgte Kaptajnen, »det har jeg næsten glemt.«

»Det blev med hende ligesom med os alle,« svarede O l e, »for hun gik neden om og hjem. Og det lod Nissen os ogsaa vide. Ser De, vi laa paa Reden tæt op til en By, de kalder Malaga. Vi havde udlosset vor Last — det var Tørfisk — og skulde lette næste Dag, hvis Vinden føjede. Da kommer O l e H a l v o r s e n hen til mig — jeg havde været ude paa Ankeret, og der var ingen anden hos. Og saa si'er han til mig: »Ole!« si'er han, »nu træder Aleth sin sidste Dans.« — »Hvordan det?« si'er jeg. — »Jo,« si'er han, »Nissen er gaaet fra hende.« — »Fa'en heller!« si'er jeg. — »Jo,« si'er han, »han sprang over Bord i Nat og svømmede over til Rusmanden, der ligger. Nu kan du selv gøre, hvad du vil.« — »Ja, hvad gør du?« si'er jeg. — »Jeg bliver,« sa'e han: »jeg er bleven gammel paa Aleth, og jeg vil ikke skilles fra hende.« — Jeg gik nu og tænkte noget paa

dette her, og jeg vidste, at Halvorsen aldrig gav falske Signaler. Og saa gaar jeg til Kaptajnen og si'er til ham: »Fa'er min!« si'er jeg, »Aleth gør sin sidste Rejse — hun faar aldrig mere Kending af Norges Land.« — »Er du gal?« si'er han. — »Ikke heller det,« si'er jeg; »men Nissen er gaaet fra Bord i Nat.« — »Lik min —« om Forladelse, de go'e Herrer! men saadan si'er man saa tidt imellem Søfolk, og det har ellers intet at betyde — — saadan sa'e han da ogsaa, den go'e Ole Olsen. Men saa si'er jeg: »Du ejer jo Aleth op og ner, som hun staar og gaar.« — »Det takker jeg ikke dig for,« si'er han. — »Kaptajn!« si'er jeg, »han skulde sælge hende her.« Men saa slog han en Skogger op og sa'e: »Blæs mig nedenfra, til min Hat flyver ovena', saa vil jeg kalde dig Storm! Jeg har lige saa gerne Aleth under mine Hæle som Dovrefjeld. Men er du bange for Kællingsludder, saa kan du jo ta'e dig en anden Hyre.« — »Nej, Fa'er!« sa'e jeg, »saadan vil jeg ikke løbe fra dig.« Men han snoede sig om paa Hælen og gik agter ud, ned i Kahytten, og der blev han længe nede. Da vi havde skaffet, kalder han mig ind til sig og siger: »Derhenne,« si'er han, »ligger Thorbjørnsen af Østerrisør. Han kom i Aftes fra Marseille og har fuld Last inde. Han gaar hjem med allerførste Lejlighed. Tag Jollen og ro over til ham og forlyd, om du kan faa Hyre med ham hjem; hvis ikke, om han vil ta'e dig med som Passager.« — »Fa er!« sa'e jeg, »er du vred paa mig?« — »Nej,« si'er han, »men gør, som jeg siger, og kom saa straks igen.« — Det traf sig nu saa, at Thorbjørnsen havde mistet en Mand paa Rejsen hid og havde Brug for mig, og det fortalte jeg da Ole Olsen. Og saa kalder han mig ned i Kahytten og flyer mig et Brev og siger: »Det er til den gamle Aleth derhjemme, hvis du kommer først. Og her,« si'er han, »er ti Ruller med tyve Pjaster i hver. Det er de halve af mine rede Penge. Deraf giver du min Kærring de otte,

og de to beholder du selv, og her er din Hyre foruden.« — Jeg begyndte nu rigtignok at blive lidt vammel om Hjertet, og der kom mig vel noget vaadt i Øjnene; for saa si'er han: »Hvad gaar der af din Hundeunge? hvad flæber du for? Tag nu dine Køjeklæder og din Kiste, og skrup dig saa — Naa, hold nu Kæft! og Gud være med dig, min Gut! og god Rejse! Pil nu af, og det snart!« Dermed drejede han mig om mod Kahytsdøren. Men det kom mig for, at han ogsaa klippede lidt med Øjnene. Da jeg var kommen oven for Trappen, raabte han endnu: »Hils Aleth og Siri!« — det var hans eneste Barn — og dermed slog han den inderste Dør i, saa det smældede. Saa kom jeg da om Bord i Østerrisøren, og han lettede endnu samme Aften; men jeg sov slet intet den Nat, for der løb saa meget om i mit Hoved baade om Aleth og Nissen og mig selv, men mest om Ole Olsen; for han havde været en Fader for mig i alle disse ti Aar, og jeg tror ikke, at jeg havde faaet ti Lussinger af ham i dem alle sammen. Og jeg tror vist, at han havde noget i Sinde med mig og Siri; men hun var da endnu kun fjorten Aar. Naa da, vi letted og lod staa ad Strædet.«

»Men hvordan gik det saa den gamle Kaptajn med hans Fartøj?« faldt jeg ham ind.

»Ja,« sagde Ole, »vi saa aldrig mere af ham og Aleth end en grøn Fløske med en Lap Papir i.«

»Hvad?« siger Præsten, »og hvor fik du den?«

»Den fandt jeg,« svarede Ole, »da jeg var i Slaveriet —«

Her afbrødes Fortællingen ved Ankomsten af en fremmed, hvem jeg billigen tilegner et eget Kapitel.

5.

Fuldmægtigen.

Inde i Gangen havde allerede i et Par Minutter ladet sig høre et usædvanlig stærkt Charivari af mange sladrende, leende og syngende Kvindestemmer. Det nærmede sig stedse mere og mere vort Lysthus, og da det kom lige udenfor, tav vor Fortæller, og vi andre rejste os for at se, hvad det monne være.

Det første Øjekast viste os en snæver Kreds af et Dusin unge Piger eller flere; men ved det næste opdagede vi midt i Kredsen Pulden af en sort Mandshat, der snurrede hurtigt omkring fra den ene Side til den anden. Og derhos hørte vi en snærrende, skrattende Røst, der ikke vel kunde komme fra et kvindeligt Bryst, men som dog var i uophørlig Virksomhed.

Nu aabnedes Ringen, og derinde saas da, hvem Hatten tilhørte: en ganske lille, ung Mand med et taaleligt kønt, muntert og aabent Ansigt. Men han var temmelig forvoksen, med udstaaende Bryst og Skulder.

»Her,« sagde Sine Hansen, den ældste af Værtens Døtre, »har jeg den Fornøjelse at forestille Herrerne Hr. Wakkeltop, næstkommanderende paa Herredskontoret, Fuld—mægtig over os alle sammen.«

Den fremstillede kastede først et Par skælmske Øjne til hende og hilsede derpaa os andre hver især, ligesom vi traadte ud af Lysthuset.

»Jeg er kommen,« sagde han, »at gøre Herredsfogdens Undskyldning baade hos Kaptajnen og Kammerraaden og hele Selskabet, at han ikke kan have den Ære at komme her hverken i Dag eller nogle flere. Han har pludselig bestemt sig til en meget vigtig Rejse, og jeg bliver konstitueret saa længe —« her trak han Hovedet lidt tilbage og skød Brystet endnu højere frem.

»Hvor Fanden er han da rejst hen?« faldt Kammerraaden ind.

Hr. Wakkeltop smilede og skelede listeligt til Spørgeren: »Det er en Statshemmelighed, som Fremtiden muligen vil opklare.«

De muntre Piger, blandt hvilke nogle var nysankomne fra Egnen, omringede paa ny Hr. Viceherredsfogden og holdt et svært Hus med ham, idet han bogstaveligen henreves af denne yndige Hvirvel.

Ingen kunde tage fejl af de skælmske Tøsers Hensigt uden han, som var Maalet for deres Skæmt og Drillerier: han gottede sig øjensynlig derover og optog alt dette som en skyldig Hyldest, der tilkom hans smukke Person og øvrige glimrende Egenskaber.

»Det er synderligt nok med det Menneske,« — sagde Kammerraaden — »det er en dygtig Karl i hans Forretninger, og dum er han min Sandten ikke, og dog kan han slet ikke faa i sit Hoved, at de har ham til Bedste. Jo mere de gør Nar ad ham, jo gladere er han. Jeg kunde næsten falde paa at tro, at han bilder sig ind, de er forgabede i ham.«

»Det kan De tro med god Samvittighed,« genmælede Kaptajnen, »saadan er det med alle pukkelryggede baade Fruentimmer og Mandfolk, de har altid højere Tanker om sig selv end lige, velvoksne Mennesker.«

»Christian! der dømmer du noget for strengt,« sagde Broderen.

»Maaske!« lød det korte, tvære Svar.

Men Præsten tog Ordet for ham: »Kaptajnen har vel fremsat hin Mening som en Generalregel, men med Undtagelser. Og i saa Fald tør jeg gerne vedkende mig den uden at anse mig selv for en ubarmhjertig Dommer. Jeg ser meget mere heri et Tegn paa den store Overdommers uendelige Barmhjertighed. Der er intet mer nedtrykkende, end naar et Menneske væmmes ved sig selv. Den, der er misfornøjet med

sine Forstandsgaver eller endnu værre med sin Moralitet, den er paa det nærmeste ved at vorde saa misfornøjet med sin Tilværelse, at den gør en Ende paa samme. Men den, som betragtede sit eget Legeme med Foragt, mon den skulde bryde sig meget om at bevare det? Denne Stolthed hos de gebrækkelige er en Erstatning af Naturen for de Gaver, den ikke har kunnet meddele dem. Dette lille Overmaal af Selvkærlighed giver Oprejsning for Legemets Undermaal og Styrke til at bære et Kors, hvis blotte Syn kan bringe de velskabte til at sukke.«

»Rem acu tetigisti!« (Slaaet Hovedet paa Sømmet), sagde min Svigerfader og klappede Præstens Skulder.

I dette Øjeblik kaldtes vor Opmærksomhed atter hen til den omtalte Mandsling og hans »Bakkantinder«, som Svigerfader benævnede dem. Vi hørte et Jubelraab og derpaa en Jubelsang, udført af de høje Kvindestemmer: »Store Prins! Marokkos Ære!« o. s. v. Og snart efter kom Processionen op imod os: »Marokkaneren« — som han herefter kom til at hedde — sad paa en Kongestol og bares af Pigerne ved udlagte Stænger saa højt, at hans glade Ansigt nu overstraalede dem alle. Sine Hansen — der altid var den første og slemmeste til at gække ham — gik bagefter og holdt en Parasol over hans Hoved.

»Per Jovem!« (ved Jupiter) raabte min Svigerfader, »er dette en Triumf eller en Ovation? Ingen Konsul eller Diktator kunde være stoltere, end han ser ud til.«

Og saa var det virkelig, han skuede ned paa Pigerne med et Blik, som var de overvundne Fanger, der alene var der til at forherlige hans Indtog.

Han nød denne Lyksalighed lige til Havestuedøren, hvor man satte ham til Jorden. Med en huldsalig Mine rejste han sig, bukkede rundt og bød Sine Hansen sin Arm, den hun modtog med et Smil og en dyb Nejning. Nu gik det til Middags-

bordet, og vist er det, at ved samme fandtes ingen Kavaler, der saa levende underholdt sin Dame som vor lille Triumfator.

6.

Duellen.

Som vi sad ved Kaffebordet, der blev dækket i den store og pyntelige Have, hvor Størstedelen af Tørvejrsdagene tilbragtes, forøgedes Selskabet med en Herre, der saa ud til at være nærmere ved de fyrretyve end ved de tredive. Han bar Uniform, men som viste, at han ikke længer stod i Tjenesten. Skødesløst hilste han paa Selskabet, satte sig paa den første den bedste Stol og sagde, idet han lod Øjnene løbe omkring: »Jeg ser ikke Frøken von S c h r ü s s e r.«

»Hvem har jeg den Ære at se ved mit ringe Bord?« spurgte Værten lidt studsig.

»Kaptajn, Baron von M a r e n s f æ r t,« svarede Herren.

Ved at høre et saa snurrigt Navn fremkom et Smil paa somme Ansigter; men Værten gjorde en sur Mine og sagde: »Vil De Frøkenen noget, skal jeg lade Dem melde.«

»Ha, ha!« grinede hin, »jeg skar nok mærre mig sær.«

H a n s e n forstod ham ikke — jeg, sandt at sige, ikke heller; men at han antog Mennesket for ikke vel forvaret, det kunde man se. Uden at indlade sig videre med denne her Baron gik han ind i Huset for at underrette Frøkenen om dette sælsomme Besøg; hun, det fortalte Kammerraaden mig siden, afslog øjeblikkelig rent ud at modtage dette, idet hun forklarede ham helt aabenhjertig, at denne Baron M a h l e n s f e l d just var den samme modbydelige Bejler, til hvilken hun skulde tvinges.

Under denne korte Fraværelse blev der hverken talt noget ved Kaffebordet ej heller bestilt andet, end at Baronen fremtog et massivt gammeldags Guldur med tre ditto Kæder og Signeter, lukkede det op med et gravitetisk Aasyn, lagde den yderste Kasse med Kæderne foran sig paa Bordet og gav sig til at gnide den indre med Hjørnet af sit Lommeklæde. (Som man snart kom efter, saa var dette Personens eneste daglige eller snarere timelige Bestilling.)

Alle vi andre sad som tavse Tilskuere ved dette unyttige Arbejde, indtil U r o l d, der saa næsten lige saa højtidelig ud som Baronen, gjorde en Ende paa »H a v r e s æ d e n« (Havresæd kaldes af den jydske Almue skæmtevis en pludselig Tavshed i en større Forsamling — rimeligvis fordi s t i l l e V e j r er bekvemmest for Sæden af denne lette Kornart.) med det Spørgsmaal: »Er der ingen af disse Signeter antikke?«

Den tiltalte saa med en uvis Mine paa Spørgeren, som om han ikke ret havde fattet Meningen, og sagde: »Det er, Dæren gare mig! Arvegods fra mine Forfædre.«

»Tænkte jeg det ikke nok!« raabte Oldgranskeren fornøjet — »tillader Hr. Baron M æ r e n s f æ r t« —

»Jeg hedder ikke M æ r e n s f æ r t,« sagde denne but; »men jeg hedder M a r e n s f æ r t.«

»Saadan siger jeg jo ogsaa,« gentog U r o l d: men inden det kom til nærmere Forklaring imellem dem, traadte Kammerraaden ud af Huset og med ham Françaisen.

»Hvem er det Fruentimmer?« spurgte Baronen.

En i Selskabet sagde ham det.

»Ha, ha!« raabte han, »er det Mammesærren? Hun kunde, Dæren gare mig! tjene ved Rivgarderne.«

»Hvad siger han?« raabte den mandhaftige Guvernante, idet hun nærmede sig med lange Skridt, »er det en Kavarer, der tarer saaredes tir en Dame!«

Ved at høre Baronens Naturfejl i Udtalen saaledes eftervrænget var der flere, som lod Latteren frit Løb.

Men Baronen rejste sig, satte et glubsk Ansigt op og sagde: »Er De af Ader?«

»Gammer Ader,« svarede hun, »og hvorfor?«

»Jo, for jeg skar sige Dem,« sagde Baronen og brystede sig, »dersom De havde været et Mandfork, skure De givet mig Satisfaktion.« (Oprejsning.)

»Den kan jeg gi'e Dem arrigever,« genmælede denne franske Virago, »enten De behager Kaarde, Saber errer Pistorer.«

Baronen studsede og sagde med nedstemt Tone: »Det var Dævers! men man duerrerer errers ikke med Damer.«

»Saa skar min Broder møde Dem for mig, og det i Morgen tirig tir hvad Krokkesræt De befarer.«

»Hvad har jeg med Dereses Broder at bestirre?« spurgte Baronen.

»Det skar De straks erfare,« svarede Françaisen og ilede hurtigt tilbage ind i Huset.

Ingen af os kunde begribe, hvad hun havde i Sinde, og den kort før temmelig forbløffede Baron tilbagevandt snart sin Fatning. Han fulgte Mammesellen med Øjnene, indtil hun havde faaet Havestuedøren paa Ryggen. Derpaa vendte han atter Hovedet om og sagde, idet han igen begyndte at gnide sin Urkasse: »Jeg tror, Dæren gare mig! Deres Mammesærre er hargar.«

Jeg og vistnok flere med mig var ikke langt fra at have samme Tro. Men inden vi endnu havde ytret noget over det sælsomme Optrin, traadte en Husarofficer ud af Havestuen og ilede hen til os med det Spørgsmaal: »Hvem af de Herrer er Baron Mahlensfeld?«

Den søgte skiftede Farve og sagde med svag Stemme: »Det er mig, hvad behager?«

»En Portion af Deres Blod, min Herre. Jeg er

Løjtnant Dubois og fordrer Revanche for Deres Fornærmelse mod min Søster.«

»Jeg har ikke fornærmet Deres Søster,« svarede Baronen, »og sraas ikke med Dem.«

Husaren greb en Kæp, som laa paa Jorden, og sagde: »Saa er du en Kujon og skal prygles ud af det ærede Selskab.«

Dette virkede og kaldte Baronens flygtende Mod tilbage; han pustede sig op og raabte: »Er her ingen Sabrer i Huset?«

»De skal faa en af mig,« svarede vores Kaptajn. »Ole! spring over og hent dem begge to! jeg ser, Hr. Løjtnanten har heller ingen.«

Det var en alvorlig Vending, Sagen tog. En efter en anden af de hosværende listede sig bort, og da Ole kom med Sablerne, dem han for ej at vække Opsigt viselig havde skjult under sin Jakke, var ingen tilbage uden Duellanterne, Kaptajnen, Urold og jeg. Da jeg nu ogsaa ved Instrumenternes Ankomst vilde til at bortfjerne mig, sagde Løjtnanten: »Men vi skulde dog have Sekundanter.«

»Jeg tilbyder mig for den ene,« sagde Kaptajnen.

»Og jeg for den anden,« raabte Urold med skarp Alvor. »Tvekamp er en ægte oldnordisk Sædvane, og det skulde glæde mig, om de tvende Kæmper vilde bestemme sig for en ordentlig Holmgang.«

»Hvad er det for en?« spurgte Kaptajnen.

»Det er,« tog Urold ivrig ved, »man vælger en lille Ø eller Holm i Vandet, men som ikke maa være større, end at man paa alle Kanter kan tage den i syv lange Skræv.«

»Hvor faar vi saadan en fra?« sagde Løjtnanten spodsk.

»Dertil skal der blive Raad!« svarede Oldgranskeren, »i Mangel af en virkelig Holm saa ridser vi med Sværdodden en af, helst i Sand, men ellers paa Grønsvær. Det er Skade, at det nu er Sommer; for

ellers kunde vi have kæmpet paa Is. Dette brugtes ogsaa i Oldtiden, nu sjældent.«

Baronen hørte, som det lod, meget andægtig paa Antikvaren; men dennes oldkrigerske Lærdom morede ikke Løjtnanten.

»Til Sagen!« raabte han, »enten det saa skal være paa en Ø eller paa Fastland,« tog den ene af Kaptajnen tilbudte Sabel og stak den ind under venstre Arm.

»Behag at følge, mine Herrer!« sagde Kaptajnen, »jeg skal anvise et Sted, hvor vi kan være ganske uforstyrrede.«

Han gik nu forud, af Haven og i Skoven, de andre tre fulgte ham.

Da de var mig ude af Syne, kom jeg først til at tænke lidt sammenhængende over det, der nu nyssen saa usammenhængende var foregaaet; Baronens plumpe Indtrængen i et ham ganske ubekendt Selskab, den lige saa fremmede Husars Dumpen som ned fra Skyerne, og Striden, der kom ligesom forud beredt og hastig som i en fransk Komedie. Det hele her forekom mig næsten som en aftalt Komedie, og nysgerrig efter at se Knudens Opløsning sneg jeg mig ud i Skoven efter de spillende Personer.

Jeg kunde ikke tage fejl; thi U r o l d s Stemme vejledede mig, og stillende mig bag en Busk tog jeg en god Udsigt til Valpladsen, der var en lille aaben Grønning, omgiven af Træer.

»Maa jeg nu laane Deres Sværd,« sagde Oldgranskeren til Løjtnanten.

»Hvad Fanden vil De med det?« spurgte Officeren.

»Afstikke Holmen,« lød Svaret.

»Og De vil virkelig,« raabte hin, »rode i Snavset med min Sabel, som i næste Øjeblik skal i Livet paa Baronen; fy! det var gement. Men behag,« vendte han sig til Kaptajnen, »at bestemme Kampens Vilkaar og Maade.«

»Dersom De tillader,« tog Urold Ordet, »saa vil jeg foreslaa den gamle Kampmaade.«

»Hvorledes var den?« spurgte den allerede igen temmelig betuttede Baron.

»Man havde egentlig to,« sagde Urold belærende: »den første og mest yndede var saadan, at den ene Kæmpe havde et kort og let Sværd, med hvilket han gjorde tre og i særdeles Tilfælde ni Hug paa Modstanderen, som havde et langt og tungt Sværd, med hvilket han, naar Turen kom til ham, gjorde eet Hug. Men paa den anden og simplere Maade vekslede man Hug om Hug.«

»Man havde dog Rov tir at parere?« spurgte Baronen.

»Gud bevares, nei!« svarede Antikvaren, »det kendte vore tapre Forfædre ikke noget til.«

»Hr. Kammerraad!« faldt nu Kaptainen ind, »vi er nymodens Mennesker her og kan ikke befatte os med dette gamle Plumphuggeri. Maa jeg foreslaa, at Baronen som den fordrede har første Udfald, og at første Saar beslutter Striden, der efter sin Anledning og Aarsag ikke kan anses for at høre til dem, der gaar paa Livet.«

»For mig gerne!« sagde Husaren. Baronen nikkede, og opmuntert ved Tanken om det første Hug hævede han Sablen og faldt ud. Men Løjtnanten parerede uden Anstrengelse Hugget og kløvede i næste Øjeblik Modstanderens Næsetip og Overlæbe.

»Attendez!« (Holdt) raabte Kaptajnen, traadte til, adskilte Kæmperne og tog et Par Lærredsstrimler op af Lommen, med hvilke han forbandt den enes lette Saar, saa godt det lod sig gøre, det vil sige, han hæftede Strimlerne ved Hjælp af Lim eller Gummi — hvormed han altsaa ligeledes havde forsynet sig — over Smørerne. Men Blodet blev alligevel ved at løbe den saarede ned i Munden, hvorfor han efter Kaptajnens Anvisning holdt sit Tørklæde for. Medens dette gik for sig, leverede Sejrherren sin Sabel

til U r o l d, gjorde en hilsende Bevægelse med Haanden og vendte tilbage til Gaarden.

O l e, der havde holdt sig i Nærheden, tog nu begge Sablerne og traskede af Sted med dem; Baronen og Sekundanterne gik hen paa en anden Kant af Skoven, hvilket jeg ikke vidste at forklare mig. Men den med slige Optrin fortrolige Kaptajn havde ladet en Vogn og en Ridehest holde i Beredskab paa Landevejen. Paa den første blev Baronen bragt, og efter givet Raad agede han da til Købstaden for at erholde nærmere Lægehjælp.

Ved min Tilbagekomst i Haven blev jeg snart omringet af det øvrige Selskab og bestormet med Spørgsmaal om denne Dags mærkeligste Begivenhed. Ogsaa O l e maatte holde for; men han indlod sig ikke i nogen vidtløftig Forklaring: »Det gik godt, det gik pænt — intet andet i Stykker end en Næse — og saa fik han et Hareskaar — det er det hele!« var alt, hvad de fik ud af Sømanden.

Da alle af mig havde erholdt en omstændelig Beretning og derover ytret sig, hver paa s i n Maade, begyndte Herredsfogdens Vikarius med en dybere Stemme end sædvanlig: »Duel er en lovløs Handling. Forbudet mod samme er ikke hævet; jeg kunde komme i den haarde Nødvendighed at lade Duellanterne sætte fast. Den ene, hører jeg, er rigtignok allerede ude af Jurisdiktionen.«

Jeg indvendte ham, at den borgerlige Øvrighed næppe var bemyndiget til at arrestere militære, ved hvilken Bemærkning han villigen beroligede sig.

Den aldeles fremmede, smukke, kække Husarofficer blev nu ene Genstanden for en levende Samtale, og nogle af de yngre Piger forenede til sidst deres Betragtninger ved hans M u n d s k æ g, hvilket dengang endnu var en valmindelig Prydelse for Officerer.

Med det Haab ret snart at gøre nærmere Bekendtskab med den tapre Løjtnant D u b o i s gik alle ind, og da man ikke fandt ham i Have- eller

Dagligstue, formodede man med Grund, at han var hos Søsteren.

Men da en Time eller mere var forløben under frugtesløs Venten og Solen allerede gaaet ned, kom — i Stedet for Løjtnanten — hans Søster. Hun bragte hans Afskedshilsen til Vært og Værtinde med Undskyldning for hans pludselige, men nødvendige Bortgang, da han nemlig rejste efter højere Befaling i Tjenestesager.

»Det gør mig ondt,« sagde Kammerraaden, »saa meget mere som jeg ikke ved, paa hvad Maade han enten kom eller rejste.«

»Hans Tjener,« svarede hun, »holdt med deres Heste her udenfor ved Landevejen, da han paa Forbifarten blot vilde tale et Par Ord med mig.«

Hermed havde da al Venten en snar og ærgerlig Ende.

7.

Slutningen af Oles Levnedsløb.

Da jeg næste Morgen vaagnede, savnede jeg A l i c e ved min Side. Værelset var det samme, i hvilket jeg første Gang hørte hendes Englestemme. Endnu stod Billedet for mig af den indmurede Frøken paa Betrækket i Krogen. End ikke ved Sengen var gjort mindste Forandring; dens Figur og de mørke Gardiner med de lange Frynser krævede ingen levende Indbildningskraft for at finde Ligheden mellem denne Himmelseng og en Ligvogn.

Samme Scene — eller Sceneri — vækker gerne de samme Følelser og Tanker, og det ofte i samme Orden: saaledes gentoges mig nu hin Vinternats aandelige Liv — lad mig heller sige : A a n d e l i v! Billedet paa Væggen med den dertil knyttede Brøde, forbuden Elskovs skumle Lyst og dens rædlige Bod,

Tonerne derinde og hende, der fremtryllede dem som fra en anden Verden — hende, nu min Lyksalighed i denne — Tys! da lød igen hin samme Aandemusik, det var Alice, der sang: »Hvorfor tøver du saa længe?« men med et helt andet Udtryk: det opfyldte Haabs, den rolige Glædes lige saa klare som milde Toner.

Hurtig klædte jeg mig paa, og som jeg aabnede Døren til Salen, traadte Kaptajnen ind fra den modstaaende. Vistnok besjælede af lignende Følelser ilede vi hen til Bordet, hvor vore Koner sad, og trykkede Kærlighedens og Agtelsens hellige Kys paa deres trofaste Hænder.

Kaptajnen saa paa sin med et ubeskrivelig saligt Blik, den elskedes anden søde Aabenbaring svævede paa hendes ømt smilende Læber. Alice trykkede min Haand, jeg forstod hende.

Der pikkedes paa den ydre Salsdør, det var den højtbetroede Ole, der kom for at yde sin Herre og Ven den daglige Morgenhilsen.

»Hør, Ole!« sagde denne, »man skulde vel have Resten af din Historie.«

»Ja vel, Kaptajn!« svarede han.

»Nu!« gentog Kaptajnen, »saa lad os gaa ned i den samme Kahyt, hvor du gav os den første Del af din Journal!«

Og saa forlod vi da Konerne, tog min Svigerfader med og nedlod os paa det antydede Sted, hvor Ole, forsynet med en frisk Skraa, tog til Orde, som følger:

»Hm — ja vel! det var ved Østerrisøren vi slap. Naa da! han gjorde en snar og velbeholden Rejse. Og jeg kom hjem til gamle Aleth — som han altid kaldte hende, Ole Olsen; men hun var alligevel ikke saa gammel; for »Sø-Aleth«, som han kaldte Skuden, hun løb af Stabelen det samme Aar, som »Land-Aleth« stod Konfirmation, og —«

»Lad nu Aleth være, min Mand!« afbrød Kaptajnen, »og fortæl os noget om Siri!

»Vel!« tog den gamle Sømand atter ved — »ser De: Siri var et net Stykke Tøs; der var godt Tømmer i hende, og Sindelaget var endda nok saa godt. Nu kom det sig saaledes: vi gik og saa paa hinanden en Dag og en anden Dag, og jeg kunde godt lide hende, og hun kunde ogsaa lide mig, kan jeg tro; men vi tav stille. Nu gik jeg den Vinter til Klokkeren der i Sandefjord og læste til Styrmandseksamen, som jeg ellers ikke fik. Og en Dag, som jeg kommer hjem fra Klokkeren, saa sidder gamle Aleth ved sin Ten — hun spandt ikke; men hun græd. Saa si'er jeg til hende: »Mo'er! hvorfor græder du?« si'er jeg. Saa si'er hun: »Aleth er forgaaet,« si'er hun, »og Ole Olsen ser jeg ikke mer i denne Verden.« Og saa stak hun i at tude igen, og Vandet løb ogsaa ud af mine Spygatter. Men saa si'er jeg: »Mo'er! hvoraf ved du det?« — »Jo, Ole!« si'er hun, »jeg har hørt Varsel for ham i Nat.« Naa! saa gik der en lille Tid hen, og de græd begge to af og til, baade Moder og Datter. Men saa en Dag si'er hun til mig — Siri var ikke hos — »Ole!« — si'er hun, »jeg er Enke, Gud bedre! og jeg har kun Siri at trøste mig ved. Nøgen er jeg ikke; men han er borte, der skulde holde Pjalterne om os. Ole! jeg har tænkt paa« — si'er hun — »naar Siri og du kan lide hinanden, og du bliver Styrmand, saa kan I komme sammen og faa Hytten og det hele, og saa kan jeg blive her, og I kan pleje mig paa mine gamle Dage, om jeg ellers skal se nogen af dem. Men du skal ikke snakke til hende om den Ting, førend du kommer hjem fra København.« Det gjorde jeg ikke heller. For jeg sa'e ikke andet til hende, end da jeg rejste, sa'e jeg: »Farvel, Siri! og Tak for alt godt! kanske du tænker lidt paa mig imellem, naar du fodrer den lille Siri« — Siri, ser De, det var en Kanariefugl, jeg havde hjem med til hende, og saa havde jeg kaldt

den op efter hende. Saa græd hun da og tog et Hovedvandsæg op af Lommen og gav mig det og sagde: »Der, Ole! jeg har intet andet at give dig — kanske du ogsaa tænker lidt imellem paa mig, naar du ser det.« Og det gjorde jeg ogsaa — det ved Gud, jeg gjorde.«

Her tav Fortælleren, strakte Benene ud, lod Hovedet synke lidt ned mod Brystet og hentede et langt Suk.

»Du skal til Vejrs igen, min gamle Gut!« opmuntrede Kaptajnen.

Ole rettede sig straks, løste et Par Knapper i sin Vest, stak Haanden ind paa Barmen og førte den ud igen med et Sølvhovedvandsæg, bundet ved en Haarlidse om hans Hals.

»Og det gør jeg endnu, kan jeg tro,« sagde han, drejende og vendende Ægget tæt foran de plirende, graadglænsende Øjne.

»Hvad er det for en Snor, det hænger i?« spurgte jeg.

Uden at se paa mig svarede han: »Det er noget af hendes egen Takkelage,« og gemte det dyrebare Klenodie ved det gamle ærlige Hjerte.

Han samlede atter Benene op under sig og vedblev: »Jeg gik da tidlig paa Aaret med en Jagt, som vilde til København. Men endnu den samme Nat, som vi var afsejlede om Morgenen, blev vi i Mørket paasejlede af en Engelskmand. Jeg var paa Dækket og gik just i Styrbordssiden, da han rendte os ind i Boven og derpaa gned sig hen ad vor Laaring. De raabte nu til mig, at jeg skulde jumpe over, og firede mig en Ende Tov, ja, jeg var ikke videre bunden til Jagten, jeg greb Tovet og entrede op paa Engelskmanden. Men først raabte jeg til de andre, at de skulde gøre ligesaa. Nej, der var ingen, der brød sig om det, og saa sa'e Engelskmændene: »Naar de ikke vil med, lad dem saa gaa til Helvede!« Og det skete da ogsaa paa en Maade, for kort efter hørte vi

noget agterude et Vræl, og da maa Jagten vel være sunken.

Men Engelskmanden stod hjemefter, og jeg maatte følge med, enten jeg vilde eller ej, og det blev en lang Rejse for mig. For da vi kom til Falmouth, hvor Skibet hørte hjemme, laa der ikke et eneste Skib, som enten skulde til Norge eller til Østersøen, og da jeg havde ligget der i nogen Tid, og mine Penge begyndte at gaa med, var jeg nødt til at tage Hyre paa en Franskmand, der gik til Middelhavet. Da vi var komne der og havde Højden af Minorka, blev vi tagne af en Barbaresk-Korsar, bragte til Tunis og solgte som Slaver. Der blev jeg da i atten Aar.«

»Atten Aar?« raabte min Svigerfader.

»Aa ja!« sagde Ole, »og endda fire Maaneder til.«

»Gud bevare os!« sukkede Svigerfader, »hvordan gik det dig der, din Stakkel?«

»Aa! det er aldrig værd at tale om,« svarede Sømanden, »den ene Dag var som den anden, lidt af Brødet og meget af Pisken, lidt Hvile og meget Arbejde. Men Herre Gud! den Tid gik da ogsaa som al anden. Og saa hændte det sig en Dag, som jeg sjovede ved Stranden, at en Rusmand, som laa der udenfor, kom i Land. Og ved at se min Medkristen har jeg vel sukket og sagt noget paa mit Modersmaal; for saa taler han mig til paa Dansk og spørger, om jeg vil løskøbes. Det var ikke sært, om jeg sagde ja dertil. Saa købte han mig da fri og tog mig med sig, og for jeg saa med ham siden og havde det saa godt, som jeg vilde ønske mig.«

»Hvad hed den brave Mand?« spurgte jeg, »hvem var det?«

»Der sidder han,« sagde Matrosen og pegede paa Kaptajnen, »og Vorherre betale ham for det! for jeg kan ikke.«

Her saa han op mod Himmelen og atter med

sænket Hoved ned paa sine Hænder, dem han havde foldet i Skødet.

»Men S i r i, kære Ven?« spurgte jeg videre.

»S i r i,« svarede han sagte og langsomt og lod Hovedet synke endnu dybere.

»S i r i er nok gaaet til sine Forældre; for det er nu flere Aar siden, jeg skrev til Sandefjord; men der var ikke en Sjæl, som vidste noget af hende at sige.«

Med dyb Deltagelse havde vi alle modtaget den stakkels Sømands sørgelige Fortælling; men ingen af os havde Ord at trøste ham med, indtil Kaptajnen omsider rejste sig, tog hans Haand, rystede den og sagde: »Der kommer en Dag, da det hedder: »Alle Mand paa Dækket!««

Disse sidste Kommandoord udtalte han med en saadan Stemme, at vi alle rejste os som paa Kommando og skiltes ad, hver med sine egne alvorlige Tanker.

8.

En Skibspræken paa Landet.

Hvad der ellers kan have tildraget sig den følgende Dag, som var den sidste i Ugen, ved jeg intet af; thi Degnen, som formedelst en meget regnfuld Nat ikke havde noget med Tiendetagen at gøre, fik mig med sig ud i Bekkasinkærene. Vor Bestilling sammesteds vil jeg springe over, da en Beretning herom næppe vil more ret mange af mine Læsere. Jeg beder derimod om Deres Ledsagelse til Kirken den efterfølgende Helligdag!

Den lille Landsbykirke var fuld af Tilhørere; thi Rygtet om dens nye Prydelse havde samlet en mer end almindelig Folkemængde. Herregaardens Stol — et stort Pulpitur lige over for Prækestolen,

havde ikke et ledigt Sæde, og Ole var endog anvist en Plads i samme: thi han var jo den, som saa at sige havde givet Præsten Tekst til hans Tale. Sømandens Øjekast delte sig ogsaa hele Tiden mellem Skibet og Taleren.

Da denne havde læst Bønnen og Evangeliet, tog han til Orde, som følger:

Mine kære Venner!

Et ikke saa kort Tidsrum er henrundet, siden jeg første Gang talede Herrens Ord til eder! Hvor mange af dem, der da modtog mig, maa jeg ikke i Dag savne! Ogsaa jeg skal engang tælles blandt de savnede. Den Tid vil komme — hvor snart, ved ingen af os — da min Røst ikke mere skal høres. Men jeg har det Haab, at den vil mindes endnu en Stund, efter at jeg er lagt til Hvile, og I hverken hører eller ser mig mere. Og vil jeg da paa denne Dag tale nogle særdeles Ord til mine elskelige Sognebørn med det inderlige Ønske, at de maa bevares længe i kærligt Sind hos eder alle!

Dette Skib, mine Venner! er en Gave fra en af vore medrejsende paa Livets urolige Hav. Han har her ophængt det, ikke til en blot Prydelse, men dels for sig selv som et Taknemmeligheds Offer til den Stormens og Havets Herre, der fører ham gennem Farer tryggelig til hans sidste Ankerplads, og dels for os, til en saavel advarende som opmuntrende Lærdom.

Dette Skib viser sig vel ved det første flygtige Øjekast som et blot Billedværk: men ved nøjere Beskuelse og Eftertænkning faar det en mangfoldig og dyb Betydning. Det forholder sig hermed som med en fremmed Skrift, paa hvis sælsomme Træk den ukyndige stirrer med kort Nysgerrighed eller kold Ligegyldighed; men hvo der forstaar at læse denne Skrift, at udtyde disse Tegn, han faar Mening derudaf.

Fæst nu for det første eders Opmærksomhed paa Skroget! I ser da her et Stykke Træarbejde, bestaaende af mange Dele, kunstigen sammenfattede, fast forenede, saaledes at det udgør et eneste helt. Herved tænker vi os det menneskelige Legeme, der er sammenføjet af mange og uligeartede Dele til et saadant helt, at vi med fuld Føje kalder det Skabningens Mesterstykke. Thi hvad er vel alle vore beundrede Kunstværker andet end Fuskerværker mod dette? Hvad er vel al den Pynt og Prydelse, med hvilken vi søger at skjule Manglerne ved vore egne Arbejder, mod den samstemmende Skønhed, der viser det menneskelige Legeme som Skaberens Mesterværk?

Men under et andet Hensyn er Ligheden mellem Skibet og Menneskelegemet lige saa træffende — om end mindre opmuntrende for den menneskelige Forfængelighed. Skibet er med al sin Fasthed og Styrke alligevel skrøbeligt, forgængeligt, og vorder ofte — selv under den største Forsigtighed — et Bytte for Elementernes sejrende Magt. Ja, om det endog nok saa heldigt trodser disse, om det endog nok saa omhyggeligt flikkes og udbedres, det vil dog omsider skørnes, opløses, forgaa af Ælde. Saaledes er og vore Legemer udsatte for utallige forstyrrende Paavirkninger af Vold og Sygdomme. Og om de nu heldigen undviger og overvinder alle disse Farer, skal dog Alderen ufejlbarlig svække deres Kræfter, udslette deres Skønhed og til sidst overgive dem til Død og Forkrænkelighed. Visselig! naar vi tænker herpaa, da maa vi vel sukke med Job: »Du gjorde mig som Ler, og du vil gøre mig til Støv igen.«

Henvend hernæst eders Øjne til Skibets Tovværk, hvis Mangfoldighed opvækker eders Forundring, hvis indbyrdes Sammenhæng, hvis forskellige og sælsomme Virkninger synes at spotte eders Nysgerrighed og give eders Spørgsmaal ubesvarede tilbage. Herved forestiller vi os Bevæggrundene —

Drivfjedrene til de menneskelige Handlinger. Hvor mangfoldige er ikke disse? men derhos ofte hvor uforklarlige? stundom samvirkende, stundom krydsende hverandre, stundom modvirkende — hævende hverandre, hvis de ikke forbindes med Kløgt, ledes med Forstandighed og styres med Sindighed. Disse Toves Bestemmelse er at hejse Sejlene, give den bedste Stilling for Vindene og atter at stryge eller nedlade dem. Saaledes fremmer Menneskets Vilje Tanker til Handlinger, forbinder og adskiller, forandrer og retter, fremskynder og undertrykker dem. Men hvor hyppigen sker det ikke, at disse Handlinger forstyrres, ligesom Sejlene sønderrives af Stormene! Og til Slutning standser, ophører de alle, ligervis som Sejlene synker, naar Skibet er kommet i Havn.

Men ogsaa i denne Lighed, mine elskelige! er der noget, som, hvorvel belærende, dog tillige nedbøjer vor idelig opstræbende Stolthed: dette tilsyneladende Vilderede af Tove, Reb og Liner regeres af enhver udlært Sømand med Lethed og Sikkerhed. Men hvo er det Menneske, om han endog tror sig udlært i Livets Skole, som saaledes formaar at lede alle sine Handlinger til et viist og værdigt Maal ved forstandigen at styre og samvirkende at forbinde Bevæggrundene til disse? Ak! jeg frygter, han har ikke det fulde Herredømme over dem; ja, jeg frygter, at han ej engang rigtig kender dem; jeg frygter — nej! mer endnu: jeg ved det, jeg ved, hvor ofte vi med al vor Klogskab, med Tilgift af al vor Erfaring — hvor ofte vi dog bringer vore egne Planer, vore Handlinger, vort hele Selv i Vilderede. Denne kunstige Maskine kan jeg lære paa det nøjeste at kende, paa det sikreste at styre; men mit eget S e l v — om jeg end lærte herpaa i hundrede Aar, jeg maatte dog — uden en højere og visere Lærers Hjælp — udgaa som halvbefaren, som gammelt Barn af Livets Skole.

Der er nu noget meget vigtigt, ja egentlig det allervigtigste i hele Skibet, hvilket vi ikke ser, und-

tagen naar det indføres og udbringes deraf; det er L a d n i n g e n, de Varer, som det bærer fra et Land til et andet. »Hvad mon det Skib har at føre?« spørger vi, naar vi ser en Sejler nærme sig. Ja! der er mange Slags Varer til, lige saa mange som Naturen og Kunsten er i Stand til at frembringe. Der kan være gode Varer og slette, falske og ægte, nyttige og skadelige; der kan være farlige Varer, som endog er i Stand til at fordærve og ødelægge det Skib, der fører dem.

Naar et Menneske, til hvem vi kender slet intet eller ikkun ganske lidet, nærmer sig med et vigtigt Ærinde, da spørger vi og: »Hvad mon denne fører i sit Skjold?« Ja vel er det en højst nødvendig Forsigtighed, saa vidt vi maa og kan anstille en nøje Undersøgelse; men en saadan er lige saa vanskelig, som den er vigtig. Et Skibs Ladning kan den, som hertil er bemyndiget, lære at kende; men hvo er vel det Menneske, om han endog havde den udstrakte Fuldmagt hertil, som kan gaa ind i et andet og gennemskue dets Tanker, Hensigter og Sindelag? De angiver vel alle deres Hjerters Ladninger at være Gudsfrygt, Sandhed, Ærlighed; men det bliver dog først ved Udlosningen, ved deres Gerninger, »paa deres Frugter«, vi skal kende dem. Ak! det er ofte for silde for vor egen Sikkerhed, vor egen Rolighed, at vi erholder denne Kundskab. Hvad vi skulde haft i Forvejen, det kommer først bagefter og bringer os stundom Bedrøvelse, Harme og Anger. Men enhver kan dog, naar han vil, kende sine egne Planer, Hensigter og Sindelag. Enhver kan vogte sig selv for at føre falske, forbudne, farlige Varer — ak! Gud bedre det! Hvo har ikke nogle af saadanne? Og hvor mange findes der ikke, som tillader — overlæsser deres Hoveder med daarligt, med farligt Hjernespind? som »b e s v æ r e r d e r e s H j e r t e r m e d o v e r d r e v e n O m s o r g f o r d e t t e L i v s N æ r i n g?« deres hele indre Væsen med nedtrykkende

Sorger? med fordærvende Lyster og Lidenskaber? Og hvad har de saa alle i Fragt? hvilken Løn har de for at slæbe disse tunge Varer med sig gennem Livets oprørte Farvande? Ved Rejsens Ende — Græmmelse og Anger over det forbigangne, Frygt og Forfærdelse for det tilkommende: men Haab og Trøst vorder hver den til Del, som har haft at føre hine eneste sande Rigdomme, dem hverken »Rust eller Møl« eller Døden selv er mægtig at berøve os.

S e j l e n e, mine Venner! dem vi nu ei heller ser, betegner Menneskets ligeledes usynlige Kræfter, hvilke vi alene kender af deres Virkninger. V i n d e n, som virker paa Sejlene, saaledes at disse igen virker paa Skibet, se! den betegner v o r f r i e Vilje, uden hvis Ytringer og Bestemmelser Legemets Kræfter vilde være blinde eller livløse. Uden Vind hænger Sejlene slappe, til unyttig Byrde for Skibet: men naar Vinden vaagner, da vækker den de slumrende Kræfter. Saaledes er det ogsaa, naar Viljen, som sætter vort Legeme i Bevægelse, bringer Haanden til at røre sig, Foden til at flytte sig, Tænkeevnerne til at anstrenge sig. Men stundom sker det, naar Vinden vorder for stærk og vokser til Storm, at Sejlene sønderrives, hvis de ikke betids vorder rebede eller vel helt sammenrullede. Ligesaaledes kan en alt for heftig og haardnakket Vilje, hvis den ei i Tide tæmmes og indskrænkes, lamme vore Kræfter, vel endog aldeles forøde dem. Ja, ligesom Stormen kan virke saa voldsomt paa Sejlene, at Skibet omkastes og vorder Afgrundens Bytte, saaledes ser vi og, at en ubøjelig og uklog Viljefasthed fører det hele Menneske til Undergang.

Men endnu i een Henseende finder en mærkelig Lighed Sted mellem Vinden og Viljen — den vi gerne kalder »fri«. Vel synes der ved første Blik at vise sig en ren Ulighed, at nemlig Viljen, men ikke Vinden er i vor Magt. Men mon vi ogsaa kan trøste os til at paastaa, at vi altid er Herrer over vor Vilje? eller at

denne altid fører os didhen, hvor vi agtede at styre? didhen, hvor vi ret egentlig vil? Ak! mine Børn! lad os oprigtigen tilstaa det! den menneskelige Vilje kan ej alene som Vinden slumre ofte — længe slumre; men den er og som Vinden flygtig, ustadig — stundom fordærvelig. Nej, nej! lad os ikke stole paa, langt mindre hovmode os af, at Viljen er saa fast i vor Magt! eller at den altid stemmer med vor bedre Overbevisning! Maa vi da ikke ofte sukke med den ædle Apostel: »Det gode, jeg vil, det gør jeg ikke, men derimod det onde, som jeg ikke vil!« Ak! jeg elendige Menneske! jeg svage, flygtige, ustadige Væsen! Hvor afmægtig, hvor usikker er min Vilje! Herre! styr og reger mig efter din Vilje!

Men Sømanden styrer og regerer sit Skib med Vinden, med Siden af Vinden, ja selv imod Vinden. Hvormed udretter han dette? Det er kun et lidet Redskab, han hertil bruger; men paa dets Styrke og rette Styrelse beror hele Skibets Sikkerhed. Hvad nu Roret er for Skibet, det er Forstanden for Mennesket. Forstanden maa lede alle vore Bevægelser, styre alle vore Drifter, beherske vore Lyster og ofte arbejde dem lige imod. Men ak! ligesom Skibet undertiden ikke vil lystre Roret og tumles som en Bold for Vinden, saaledes tager en ustyrlig Vilje Magten fra Forstanden, ja, hvad der er endnu sørgeligere, gør den til sin Slave, til et foragteligt Redskab for sine fordærvelige Beslutninger. Og var endda dette saaledes blot med den svage Forstand, men desværre! det sker lige saa ofte med den stærke. Hvad er selv en Salomons Visdom mod hans endnu større Sanselighed? kunde en Davids Forstand betrygge ham mod den onde Viljes tyranniske Magt? — O Menneske! ihvo du end est, udrustet med Lærdom, Klogskab, Visdom, Erfaring, o Menneske! stol ikke fast paa din Forstand! men søg dig et Lys, som er klarere, en Støtte, som er stærkere! Søg dig en Vis-

dom, som overgaar menneskelig Forstand! Og hvor denne er at finde, skal det følgende vise dig.

Nogle af eder, mine Venner! har vel set og de fleste hørt tale om en højst mærkelig, ja ret underfuld Ting: en Naal, som altid vender Spidsen mod Nord. Ved Hjælp af dette lille Redskab ser Sømanden stedse, hvorledes han er vendt, hvorhen han skal styre sit Løb. Naar Skyerne skjuler Solen, viser Kompasset ham dog, hvor den befinder sig. I Nattens tykkeste Mørke, naar baade Maane og Stjerner er borte, da er Kompasset den søfarendes ufejlbarlige Vejleder — en Vejleder, paa hvem hverken Vind eller Vejr, hverken Storm eller Bølger har mindste Indflydelse. Midt paa Havet, midt i Mulmet, under Stormens Vrede, mellem Bølgernes Rasen, beholder Magnetnaalen sin bestemte Stilling og viser med uforstyrrelig Sikkerhed mod den usynlige Pol. Saaledes, o Kristne! ejer ogsaa vi i den himmelske Lære, i vor kristelige Tro, et aandeligt Kompas, en ufejlbar Vejviser over Livets farlige Hav. Skjuler sig de jordiske Glæders Sol — og det gør den ofte — bag Sorgens Skyer, da straaler stedse denne himmelske i ufordunklet Glans. Er der ellers Mørke trindt omkring os, der er dog et Lys i vor Sjæl, som aldrig formørkes. Naar Modgangsstorme bruser, naar Afgrundens Magter truer at opsluge os — Religionen er vor Skærm, vort Skjold, vort uigennembrydelige Værn. Glipper vor egen Visdom, fordunkles vor egen Forstands Lys, da skinner det himmelske, forjager Tvivlens Skygger og opklarer Uvishedens frygtelige Nat.

Men der er endnu en højst mærkelig Beskaffenhed ved hin menneskelige Opfindelse: Kompassets Virkninger er aabenbare, uimodsigelige; men Aarsagerne til disse er skjulte for vore Øjne, ufattelige for vor Forstand, usporlige for vore skarpeste Undersøgelser. At Magnetnaalen alle Tider, alle Vegne vender sig mod Norden — det ser vi; men hvorfor — det ved vi ikke. Denne Egenskab hos Naalen kender vi;

men Aarsagen hertil, den hemmelige Kraft, som her virker — den hyller sig i uigennemtrængeligt Mørke. Og dog tror vi med Rette paa dette blinde, viljeløse Redskab for den usynlige Almagt. O, mine dyrebare! hvi skal vi da tvivle paa Religionens guddommelige Oprindelse, fordi vi ikke begriber denne? Kender vi ikke dens Virkninger? Hvi skal vi da miskende dens A a r s a g? Tro mig, elskelige! en saadan Miskendelse, en saadan Tvivl er den giftige Frugt af menneskelig Stolthed, af Daarens Tro paa — egen Visdom. Forblindede Daare! hvi stoler du saa fast paa din Forstand? hvorhen fører den dig, hvis du ikke har Tro? — Du vil vide alt og kan ikkun begribe saa lidet! Du vil oplyse din Sjæls Mørke med din egen Visdom! — Afsindige Daare! lyt til den evige Visdoms advarende Stemme: »D e r s o m L y s e t i d i g e r m ø r k t, o, h v i l k e t M ø r k e!« — Ser du da ikke Vantroens nøgne, golde Strandbred? Vil du undgaa denne, vil du ikke forlise din Dyd, din Ro, dit Haab, da udkast T r o e n s frelsende Anker! — Se, hvor Styrmanden hist har sit til Rede! Men dit, det kunde endda være stærkere end hans: hint Jern kan bøjes, hint Tov sønderrives; men Troen er det rette N ø d a n k e r; thi den er mægtig til at frelse af Sjælens yderste Nød, ja at besejre selve Døden med alle dens Smerter og Rædsler.

Og saaledes hejser du da, o Medkristen! med urokkelig Tro, med usvækkelig Vilje, med uforstyrrelig Glæde, Korsets hellige Banner! Se hisset det gamle danske Flag, under hvilket vore Forfædre tilkæmpede sig saa mangen Sejr over Danmarks Fjender! Kæmp under dette Flag mod Sjælens langt grummere Fjender: Overtro, Vantro, Lyster og Laster! og en langt herligere Sejr skal vorde din Løn evindelig!

Disse Ord har jeg talet til eder, mine elskelige! paa det I kunde mindes dem, naar jeg ikke mere er iblandt eder. Jeg er allerede vidt befaren paa Livets

Hav. Mit Legeme ældes og kommer hvert Øjeblik sin Opløsning nærmere. Det lakker ad Tiden, da det vil føres til sin sidste stille Havn. Den Tid kan ikke være langt borte, da I ikke ser mig mere; o! men endog da kan I længe høre mig, hvis I vil. I kan mindes min Undervisning, mine Advarsler, mine Opmuntringer, min Trøst. Naar eders Øjne falder paa dette Skib, som vil blive her længe efter mig, da tænk paa, hvad jeg i Dag har talet til eder! Betænk Livets Korthed! Legemets Skrøbelighed! Lysternes Styrke og Viljens Svaghed! Lad Guds Ord »være Lyset for eders Fødder, Lygten paa eders Stier!« den fuldtro Vejleder mellem Klipper og Skær! Fæst eders Tro paa den rette Ankergrund, som er Jesus Kristus! Og hejs saa trøstigen Haabets Flag, Korsets hellige Fane! det Tegn, i hvilket I skal stride og vinde! Haabets Fader, Troens Giver, Skæbnens alvise Styrer lede og samle os alle i den evige Glædes Havn! Amen!

Paa de tvende Sømænd i det mindste forfejlede denne Prædiken ikke at gøre et kraftigt Indtryk: ved Udgangen af Kirken trykkede Kaptajnen Præstens Haand og nikkede to Gange langsomt ad ham; men hans Mund holdt sig tillukt over Følelser og Tanker forinden.

Men Ole brummede et hult: »Tak, Fa'er!« tog sit Søndagslommeklæde op af Jakkelommen og tørrede sine Øjne.

9.

Høstgildet. A.

Da vi om Mandagen havde spist Frokost og rejste os fra Bordet, sagde vor muntre Vært Kammerraaden: »Mine Herrer og Damer! Det er strenge Tider, vi lever i, og den, som vil spise, bør ogsaa ar-

bejde. Jeg anmoder Dem derfor alle sammen at følge med ud i Marken og gøre Lige for Føden!«

Muntre fulgte vi Opfordringen: Hver tog sin Dame — om han havde nogen — og udnævnte hende til sin »Høstmø«, som alle kvindelige Høstarbejdere her til Lands kaldes; men Mamsel D u b o i s, der gerne gik ind i mandlige Roller, tog Frøken S c h l ü s s e l.

Da vi kom ud i Marken, fandt vi, at der næsten intet mer var at bestille: de rette Arbejdere var i Færd med at samle det sidste af Rivningen. Desto lettere blev det os nu at vise vor Flittighed. Enhver fik sin Rive i Haanden; men de blev ikke nær alle haandterede med lige Færdighed, og mangen kejtet Behandling af dette simple Redskab fremkaldte og mangt et Smil paa de hosstaaende Hovfolks brune Ansigter. Men Françaisen vakte deres Beundring og lydelige Bifald, og det fortjente hun virkelig. Dette følte hun selv; thi da hun længe før de fleste andre var bleven færdig med sit Skaar, svingede hun Riven triumferende over Hovedet, beskrivende i Luften et Ottetal — Fægternes saakaldte Skvadronade.

»Nu er jeg Ladefogden Nummer to!« raabte hun, »og Sattan skal heksersere jer, hvis I int' stræber.«

Med denne Trusel var det alvorligt ment; thi de bageste, blandt hvilke begge Hørerne, fik af Rivehovedet kraftige Opmuntringer paa »Bagfjerdingen«.

Da nu paa Fældet intet mer var at forrette og det sidste Læs Rivning hjemaget, kom en Vogn fra Gaarden med Melmader, Brændevin, Godtøl og Mjød til en Forfriskning for Hovfolkene, inden de skulde hjem og omklæde sig til Høstgildet. De lejrede sig paa Stubbene i en Halvkreds om Vognen og nød under lystig Snak og Skæmt af de medbragte gode Gaver. Vi andre tog Sæde paa den tæt hen med løbende Digekam og betragtede det glade Maaltid.

Mod Enden af samme kom Pe' Syvspring til med sin Lire, og efter at have indtaget nogle Levneds-

midler lavede han sig til at give et Musiknummer til Bedste.

Men en af Bønderkarlene rejste sig og sagde: »Nu hænger vi vore Høleer op for i Aar, og saa behøver vi ikke din Slibesten; men lad os hellere se, hvordan du fortjener din »Karakter«: »Syvspring!«

»Ja kom!« raabte en anden Karl, tog sin Le, løb til den tætved liggende haardbundede Eng og afstak i samme med Odden en smal Skure.

Med et Riveskaft, der og var indrettet til Maalestok, afsatte han en halv Alen, skar nok en Skure, afsatte en hel Alen og blev saaledes ved at gøre 7 Afmaalinger, den ene stedse ½ Alen bredere end den foregaaende: det sidste Stykke blev følgelig 3½ Alen.

Den gammeljydske Legemsøvelse »Syvspring« udfordrer, at man med samlede Fødder uden Tilløb hopper i eet Træk og i syv Spring fra det ene Stykke paa det andet, fra det smalleste af til det bredeste. Spillemanden blev nu atter opfordret til at gøre Fyldest for sit Navn. Men han skultrede sig og forebragte sin Alder til gyldig Undskyldning. Nu begyndte da de unge Karle at øve denne for mig ganske nye Gren af Gymnastikken til megen Morskab for alle Tilskuerne. Kun tvende af dem lykkedes det at udføre det sidste vældige Spring.

Da de alle havde absolveret dette Kursus, foreslog Mamsellen os andre Mandfolk at forsøge vor Dygtighed. Nogle undslog sig, og de, som prøvede herpaa, naaede kun den fjerde og femte Skure; dog besad jeg den Muskelkraft, at jeg ogsaa udførte det sjette Hop. Mamsellen lo og spottede os.

»Har hun ikke selv Lyst ogsaa at forsøge sig?« spurgte en dristig Bondeknøs.

»Jo vel!« svarede hun rask: »men lad mig faa to Spring til!«

Karlen kastede et mistroisk Blik til hende og afstak endnu eet Rum paa 4 og eet paa 4½ Alen.

»Musik!« raabte hun og kastede et Blik til Liremanden. Denne gjorde store Øjne, satte Instrumentet

paa en tom Øltønde og lod det frembringe sine snurrende, snærrende Toner. Han kom ikke til Enden af første Repetise, inden den galliske (franske) Amazone færdigen havde fuldført »Nispringet«.

Med en Slags Forbavselse, der slet intet havde i sig af Bifald, betragtede jeg dette ukvindelige Kunststykke. Men da mit Blik faldt paa Lirendrejeren, der sad lige over for mig paa den tomme Tønde, viste sig i hans Ansigt endog Mishag og Modbydelighed. Han lettede saa paa den ene Skulder, saa paa den anden, idet han lod sine Øjne løbe over den modstaaende Halvkreds af Tilskuere. Hans Miner og Fagter udtrykte temmelig tydeligt den Formodning, at det ikke hang rigtig sammen med denne kvindelige Voltigør, og at hun — efter Almuetalemaaden — »kunde noget mere end hendes Fadervor,« som Bønderne siger om de Præster, der forstaar at mane og vise igen. Ret som for at tilkendegive sin Mistanke og fremsynge sine mørke Tanker gav han os uanmodet efterstaaende Spøgelsedigtning:

Ve Pinnsdætih haa' Skowen Blaah
Aa æ saa løste mæ Skyhgi;
Fowlen hwipper aa æ saa glaah;
Dje Reer saa monne di byhgi.
Haa — aah — haa jaja! Kom te mæ Klokken tøl!
(tolv)

Aa mellem Blomsteren i den Skow,
Møsseker aa Kavellieger, (Skovmærker og Koblommer)
Kjærrestfolk go' tow aa tow
Aa faa hweranne' slieger.*)
Haa — aah — osv.

*) Dette Ord har en vidtomfattende Betydning: »at kysse, klappe, ta'e i Favn«, at udtrykke sin Kærlighed saavel i Ord som i Fagter. Vort eget »kæle«, Frankernes »caresser«, er mod dette jydske, om ikke magre, saa dog ufuldstændige.

E l l aa V i s t i war aasse mej,
Retten tow hjahtens (Hjertens) Venner:
Hwem som vil, go wal sjæl astej,
Aa dær ær ingen, som gjenner (driver).
Haa — aah — osv.

Di taallt saa manne di venle Uer (Ord)
Aalt udi Gliede aa Gammen:
Te Høst di skull' ha djer ejen Buer
Aa løw saa kjærlig tesammen.
Haa — aah — osv.

Da de no lakked a Minnæstih (Midnatstide),
De bløw saa øhle (øde) i Skowen:
Næjet (Maanen i Næ) de wa no laant faabi,
Aa Skøjern (Skyerne) mørki forowen.
Haa — aah — osv.

V i s t i bløw saarren i hans Sind:
»E l l! no mo a faalaahd dæ.«
Han kyst hin baade po Mund aa Kind:
»Læw' sie, dæ sk' ingen forraahd (forføre) dæ!
Haa — aah — osv.

E l l hun skynnt sæ a Vejen hen:
Hun gik saa jenle te Hjemmen:
»V i s t i! do haar en fuldtrow Ven;
Tæ ski (maaske) engaang do ka glem en.
Haa — aah — osv.

Aa da hun kam te Bjer'mansbakh,
Hun hohr (hørte) en Kihst, dæ bløw lukked*);
Aa Bjerret begynnt aa bevver (bævre) aa wakh (skælve);
Derinn de kagled aa klukked.
Haa — aah — osv.

*) Det er et almindeligt Sagn af Hyrdedrenge, at de siddende paa Toppen af en saadan mistænkt Høj stundom hører denne Lyd under sig.

Aa Bjerremannen stak Howdet fram;
Mæ gylden Kruene (Krone) han vrikked:
E l l hun bløw baade kold og klam,
Aalt som han vinked aa nekked.
Haa — aah — osv.

E l l hun dulred*) a Vejen fram;
De gik som Taarren aa Lynen.
Aa lisse raae (lige saa snart) hun te Hjemmen kam,
Da put hun sæ unne Dynen.
Haa — aah — osv.

Da no Sa' Hansdæ wa faahaaen (for Haanden),
Kam V i s t i fræ Reggemintet:
»Hud'n løwer E l l mon, de sølle Baaen?
Hun haa ves ætte mæ lintet« (ventet).
Haa — aah — osv.

Aa da han kam, hwor hun bowed E l l,
Dæ wa saa løste forinnen;
Aa dæ wa jen, dæ hwejrd aa hwæll (raabte og skreg)
Aalt saa mæ Hujen aa Grinnen.
Haa — aah — osv.

Hun rovd, da han kam faa Daren fram:
»Hwa vil din taavvele Buene?
Go do kun, V i s t i! den Vej, do kam:
No ær a Bjerremans Kuene.«
Haa — aah — osv.

V i s t i vænnt sæ aa gik igjen;
Han sørred Dawwe aa Nætter.
Ve Helmestier (Helligmesse ɔ: første November)
di baar ham hen,
Aa E l l hun tonted (smaatravede) bagætter.
Haa — aah — osv.

*) Løbe meget hurtigt med smaa og lette Trin.

Aa E l l hun løwer fræ Oer te Oer
Aa grædder Nætten med Dawwen.
Nær Uhlen tuder po Kjerkegoer,
Da synger hun epo Grawwen:
Haa — aah — haa jaja! kom te mæ Klokken tøl!

Jeg tror ikke, det var saa meget Balladens Indhold, der virkede paa Tilhørerne, som Sangeren selv og hans Foredrag. Den jydske Mundart var desuden kun faa af os hjemme i, og flere af Visens Kraftudtryk maatte jeg siden lade mig forklare (saaledes som jeg her har gjort). Men den »koøjede«, rødøjede Barde (Sanger) i hans taagefarvede Vams, hans umelodiske, skælvende Stemme, Lirens Rokkesnurren, der fik en endnu stærkere og hultbrummende Lyd formedelst Sangbunden — den tomme Tønde — alt dette tilsammen var det vistnok, der frembragte et dybt vamlende Indtryk. Derhos var der i hans grove Vildmandsfjæs noget skummelt og rædligt, især naar han sang Omkvædet »Haa —aah — haa jaja!« da opspilede han endnu videst den tandløse Mund som til at opsluge, og der var tillige baade i Ansigt og Tone en hartad djævelsk Haan og Kaadhed. Nok er det, baade min A l i c e og jeg saavel som det hele kort før saa muntre Selskab gik nu tilbage til Slottet i langsommere Takt, Samtalen var kold, afbrudt og usammenhængende, og den vedrørte slet ikke det beskrevne Optrin — ligervis som den frygtagtige i Mørket skyr Kirkegaarde og Rettersteder.

Høstgildet. B.

Det lod, som om man under Hjemgangen havde tabt eller fordrevet al sin Skræksomhed: thi da vi var blevne samlede i Dagligstuen, optoges det hidtil undvegne Emne, og Lirendrejeren og hans Vise blev nu almindeligt, men lige saa forskelligt bedømte som enhver anden Kunstner- og Digter-Nyhed.

Det var med os som med de lærde Kunstdommere, vi opsøgte helst det, vi troede at kunne fordømme. Her var det dog ikke saa meget Digtningen selv som dens Fremsanger, der maatte holde for; man fandt ham ussel, jammerlig — ret som om man vilde hævne sig for det Indtryk, den fordømte alligevel havde gjort.

Men en, der hidtil slet ingen Del havde taget i denne kritiske Konversation, Françaisen nemlig, optraadte helt uventet som Lirespillerens Forsvarer.

»Jeg finder,« sagde hun, »at han har en bestemt Maner, og er den ikke smuk, saa er den dog god, for saa vidt den svarer til Teksten. Spøgelsevisen synes at være digtet for ham og han dannet for den. Forestil Dem engang denne Vise sungen paa et Teater af en Virtuos, med Ledsagelse af et helt Orkester! det vilde være lige saa skærende som at lade denne Lirendrejer foredrage »Du Plet af Jord«.«

Uden at vente paa enten Bifald eller Modsigelse forlod hun Stuen med hendes Dame, Frøkenen.

Oldgranskeren, som hidtil havde siddet tavs, skødesløst tilbagelænet, med det nederste hvide ud af Øjnene, ligesom tabende sig selv i den graa Oldtid, rettede sig med eet, støttede begge Hænder paa Knæerne, smilede klogt og sagde: »Den Lyd, der stundom lader sig fornemme nede i Højene, er ganske naturlig og frembringes derved, at en Sten i Loftet af Gravkammeret løsner sig og falder ned. Støder den nu paa et Sværd eller andet Metal, da maa det jo klinge, som naar en Pengekiste blev lukket haardt til.«

»No, saa han trowr ett, dær æ Bjerrefolk te?« raabte Degnen, »da skal a no faatæll en Histaarri, aa de æ hwerken Løwn eller Sladder, faa mi Faaer haa faataallt, te hans Faaer had faataalt, te han ku how, te hans Oldfaaer had saa, te hans Bæjstemowr had hoer ed a hinne Guemowr (Svigermoder), dæ blow døwt Oersdawwen ætter a de wa passiered. Hun

faataall da: te dæ war en Kaael aa en Pigh, dæ haallt a hwerranner, aa di sku da aa gywtes, kan a trow. Dæ wa lywst trej Gaang ætte dem fræ Præjkstuelen, aa Brollupsdawwen wa berammet, aa di had bagt aa brogget aa bestilt baade Kokkekuen aa Spellmand. Saa skidd' et da en Næt, te Pihgen haad wot hen aa besohg hinne Kjærrest aa vil go hjem, saa skull hun om ve et Bakk, hwo di saah, dæ wa Bjerrefolk, — aa dæ w a r osse Bjerrefolk — saa kam dær et Kwinfolk te hin — de wa Bjerremannens Kuen; men de vest hun ett — aa spuhrt, om hun skull spoe hinner. Hun saah ja, aa saa spod hun hinner, te hun skull blyw møj gammel, hwissom hun ett lo Kaaelfolk kom te sæ; men hwissom hun nownti gywted sæ, da skull hun døe i den føhst Basselseng. De wa got nok, de war ik' aalt endda got, faa saa stinned hun sæ aa vill ett ha hinne Kjærrest hwerken faa de let elle faa de møj. No, saa bløw de aasse dæhve, aa dæh bløw ingen Gill, aa hun bløw ve aa tien, aa hun sad faa sæ sjæl, te di bløw laant hen a Oeren beghi tow. Saa war ed en helle Jywlawten, aa de war en Sønda, aa di had wor i Kjerk behgi tow, aa saa wa di aasse behgi tow fallen i Søwn unner Præjkenen. No da, Folken gik aaw Kjerk, aa Præjsten aa Dejnen aasse aa soe dem ett, aa saa lukked di Kjerkidaeren. Da de no ku væhr saaen nohanne ve Minnæt, saa wowned Kaaelen, aa da loe de hæ' gammel Kwinfolk po hinne Knæ forve Alteret. Aa saa kam dæ flywen nier fræ Hwallingen (Hvælvingen) tøl smo Bøn lissom Engle. Aa di ga hinner hwær en Munddask aa saah: de ska do ha, faa de do ku ha wot Muer te wos aa vill ett. Aa saa kam der et hiel Halhunner aa ga hinne lissedan hwær en Flavop aa saah: de ska do ha, faa de do ku ha wot Bæjstemuer te wos. Aa saa kam dær en grusselig stuer Hjørm (Sværm) aa basked hinner aa saah: de ska do ha, faa de do ku ha wot Oldmuer te wos. Aa saa bløw di saaen ve aa komm flier aa flier, te haatte (hartad) hiele Kjerken bløw

ful a dem. Men saa fløw di aalsammen hen po jen Gaang. Aa da han saa kam hen te hin, da loe hun aa wa stjendøe (stendød). Si saaen gik ed hinner, aa de æ, Katten ryw mæ! Sandhied! faa ejes vill a ett ha faataall ed.« (Gammel jydsk Legende.)

»Aa! den har en Præst eller Degn gjort for Offerets Skyld,« raabte leende vor Herredsfoged, der i dette Øjeblik var kommen tilbage fra sin Rejse.

Hans hjertelige Modtagelse befriede Degnen fra at gendrive den skandaløse Paastand; men siden efter gjorde han det, dog ej i Spotterens Nærværelse, hvori han handlede meget viselig.

Høstgildet. C.

Det var mig og flere meget paafaldende, at Herredsfogden temmelig snart forsvandt med Françaisen, og det efter et af ham givet Vink. Han var jo rigtignok Ungkarl, og langt fra ikke nogen gammel, og hun var ret køn og kunde virkelig været smuk, naar hun ej havde været saa mandig. Men det var dog almindelig Mening, at han aldrig giftede sig, da han nu i flere Aar havde siddet i et godt Embede og kunnet faa, »hvem han vilde pege paa«. Og desforuden undslap ham ikke sjælden i Mandfolkeselskab saadanne Ytringer, som ikke havde deres Udspring fra Giftetanker. Dog, kan jeg tro, saadanne Fruentimmerhadere bliver stundom pludselig omvendte og bøjer sig som angergivne Syndere under det søde og bløde Aag.

At der vilde overgaa Hans Velvished samme Skæbne, tvivlede jeg næsten ikke mer paa, da han ved Genkomsten henvendte sig til Degnen og sagde — med et mildt alvorligt Aasyn uden endog det fineste Anstrøg af Skæmt — »Jeg haaber dog, at De ikke blev vred for det, jeg sagde før om Offer! De kan maaske

snart faa den Overbevisning, at jeg ikke mener det saa ilde med Præst og Degn.«

Denne bukkede dybt, Herredsfogden besvarede Bukket med et lige saa dybt, og hele Selskabet vekslede snu og skælmske Øjekast.

Ved Middagsbordet herskede en ganske ualmindelig Stilhed. Intetsigende Bemærkninger, ligegyldige Spørgsmaal og Svar af samme Beskaffenhed bragte kun liden Afveksling i den ensformige »Tallerkenmusik« — som han kaldte det, Herredsfogden. Nogle sysselsatte alle deres Tanker med deres egen forestaaende Skæbne, der nu var nær sin Udvikling, som snart skal vises, de øvrige grundede forgæves paa det uforklarlige i Herredsfogdens pludselige Omvendelse.

Genstanden for saa mange Tanker, der ellers havde spist med større Madlyst, end nogen forelsket bør føle, brød først den lange Tavshed ved at bringe en almindelig yndet Materie paa Bane, nemlig S p ø g e r i e t.

»Den mærkelige og troværdige Begivenhed,« — sagde han, »som Degnen nylig fortalte os, minder mig om en endnu forunderligere, som jeg selv har oplevet. Der er vel ingen i dette ærede Selskab, som jo kender noget til Bjergfolk eller dog har hørt tale om dem. Da jeg i denne Sag kan tale af egen Erfaring, haaber jeg, at man ikke vil drage Rigtigheden af min Beretning i Tvivl. Jeg ved ikke, om nogen af de tilstedeværende kender et højst mærkværdigt Bjerg, som kaldes D a a b j e r g eller D a g b j e r g D o s?«

»D e g j ø r a, K a t t e n t a a m æ!« tog Degnen Ordet, »a a d æ s s o m d æ r i n g e n B j e r r e m a n d æ r, s a a æ d æ r h e l l e r i n g e n i d e h æ r L a n d.«

»Det kan jeg bevidne, som De snart skal høre,« tog Herredsfogden atter fat. »Jeg havde engang i mine yngre Dage foretaget mig en meget lang Fod-

rejse og kom henimod Enden af samme en Eftermiddag til Dagbjerg. Jeg tog ind til Degnen, hvorvel han tilforn var mig ganske ubekendt; men hvor jeg ikke kender Præsten, besøger jeg helst Degnen, og det har jeg sjælden fortrudt; thi af de rigtig gamle Degne kan man lære meget, som man ellers aldrig drømmer om. Det erfarede jeg ogsaa der. Da jeg nemlig spurgte mig for om Dagbjerg Dos, der allerede i flere Mils Afstand havde vist sig for mig i Skikkelse af en rund Hattepuld, gav han mig følgende Oplysninger. I Dosset boede og bor da endnu, kan jeg tro, en Bjergmand med Familie. Han gør ikke anden Fortræd end den, som endda kan være stor nok, at han en Gang imellem bytter Børn med Bønderne. Naar det nemlig træffer sig saa, at hans Kone kommer i Barselseng akkurat i samme Time som en af Bøndernes i Dagbjerg Sogn, saa lister han sig til, om han kan, tager Bondens Barn og lægger sit eget i Stedet. Dette bliver da til en Skifting og faar aldrig engang saa megen Forstand som et umælende Dyr, at det kan sky Ild og Vand.«

»J a d e æ v e s s,« faldt Degnen bekræftende ind, »f a a d æ r æ j e n i n n o i D a w b j e r r e, h w i s s o m e n e t t æ d ø e f a a n ø s s e n; d e n æ w o k s e n, m e n h a a r e t t a n t e p o e n d e n l a a n g g u l P i g.« (Sløjkjole.)

»Meget rigtigt!« sagde Herredsfogden. »Degnen der fortalte mig nu videre, at deres Bjergmand er saa rig, at han ikke engang selv ved Enden derpaa. Blandt flere gode Sager har han og en Kedel fuld af Sølv og Guld, som staar ganske overlig i Jorden — som Hyrderne tidt og ofte har set, naar de sidder paa Højen, og han dernede rager i sine Penge. »Dem skulde I tage fra ham,« — sa'e jeg til Degnen. »Ja, lur ham!« svarede Degnen, »det er let sagt, men ikke saa let gjort. De Daabjerg Mænd har prøvet paa det nogle Gange, men pyt! Det er ikke saa længe siden, det var i min Formands Formands Tid«, sa'e Degnen,

at de forsøgte det sidste Gang. Min Formands Formand, han var meget lærdere end jeg, for han havde endogsaa været i Mesterlektie i Viborg, ham fik nogle af Mændene overtalt til at følge med dem en Paaskenat for at hjælpe dem paa deres Tog efter Bjergmandens Pengekedel. Nu, han fulgte ogsaa med dem, men bad dem først ret mindelig om, at de ikke maatte tale et eneste Ord, førend de havde faaet Kedlen i Behold neden for Bjerget; thi længer havde Ejeren ingen Magt over dem. Vel! de begyndte da at grave, og det gik rask, og de var allerede saa nær ved det, at den ene Hank af Kedlen kom til Syne, og de havde ogsaa ganske bestemt faaet den; men hvad sker? med eet slaar Luen ud af tre Gaarde dernede i Dagbjerg. Og da de ser det, saa giver de sig alle sammen til at løbe ned ad Bjerget og hjem for at redde. Men jo nærmere de kom, jo svagere blev Ilden, og da de kom til Byen, var der ikke mer Ild, end der nu er i min Paryk. Saa skyndte de sig igen tilbage op paa Dosset; men Godnat min Kat! Hullet var lukket efter, som om der aldrig havde været gravet, og Degnen laa og sov; men han fik heller aldrig Helbredstime fra den Dag af.« (Virkeligt Almuesagn.)

»N o k a n a h ø h r, t e h a n æ r e n V i d d e n s k a v s m a n d,« — udbrød her den kraftigt opbyggede Ulstrup Degn, — »f a a d e æ S a n d h i e d, h w æ r U e r h a n s e j e r; a h a a h ø e r e d m a n n e G a a n g.«

»Men det, der nu kommer, har han vist ikke hørt,« vedblev Herredsfogden, »for jeg har hidtil bevaret det som en Hemmelighed, den jeg nu finder Kald til at aabenbare. Jeg forlod Dagbjerg ved Solens Nedgang med den Bestemmelse at strække til Grønhøj den samme Aften. Da Dosset ikke er stort af Vejen for Fodgængere, faldt det mig ind at gaa derover. Inden jeg endnu havde naaet Toppen, blev jeg med eet saa træt, at jeg maatte sætte mig

ned, og da jeg havde siddet noget, tyktes det mig, at jeg ikke var i Stand til at rejse mig igen. Jeg lagde mig da ned i Lyngen for at tage mig en lille Lur. Det var allerede blevet mørkt, Himmelen var overtrukken; men det var ellers ganske stille og mildt i Luften. Jeg saa paa mit Ur, Klokken var elleve. Paa een Gang hører jeg neden under mig i Bjerget en hul Rumlen og Tumlen, ogsaa en Klingren som af Glas og Flasker og Fade og Tallerkener. Og saa hævede sig Kammen af Bjerget paa tolv røde Stolper, der saa ud som gloende Jern. Imellem disse kom der nu et Bord op af hvidt Marmor og Stole trindt om af Elfenben. Derpaa fremkom tolv Smaapuslinger eller Dværge, som dækkede Bordet med en fin Damaskes Dug og ditto Salveter, med Guldtallerkener og Sølvfade, Vinflasker af Jaspis og Bægere af Krystal. Kort sagt, den hele Anretning var kongelig. Straks efter steg Gæsterne op, Par om Par, og satte sig i Bunterad omkring Bordet.«

»Hvorledes saa de ud? hvordan var de klædte?« spurgte den yngste Jomfru H a n s e n.

»Aa!« sagde han, »de saa ud til at være skabte ligesom andre Mennesker, men syntes og, som vi, at være komne Naturen til Hjælp, idet de saavel Herrerne som Damerne med Snørliv saaledes havde indknebet deres Midjer, at man ordentlig kunde frygte, at de vilde brækkes midt over. Jeg mindes videre — det er ikke heller saa let at glemme, at Damerne havde dybt nedringede Kjoler, saa dybt, at man kunde se dem ind mellem Bryster og Skulderblade og ved visse Bevægelser op under Armhullerne.«

»Ih fy da!« lød det fra de fleste kvindelige Læber.

»Ja, ja!« sagde Fortælleren, »dersom denne Halvnøgenhed bliver Mode her, som jeg haaber, saa skal vi nok se!«

»Hvad fik saa disse indkrympede Maver at leve af?« spurgte Kammerraad H a n s e n.

Meget fine og lette Spiser naturligvis,« svarede Herredsfogden. »Og jeg glæder mig til at kunne fremlægge en temmelig fuldstændig Spiseseddel; thi Værtinden nødte bestandig sine Gæster, og det gik i eet væk: »Hr. Gehejmebjergraad von Jelshøj! et Par Rottehaler endnu? — Hr. Bjergjunker von Hohøj! maa jeg hjælpe Dem til et lille Stykke Snog? — Fru von Elmandsbjerg! en Skefuld Musefrikassé? Frøken von Himmelbjerg! De spiser jo slet intet! en lille Oldenborre med Myresovs? — Hr. Underbjergraad! er Muldvarperagouten ikke efter Deres Smag? — Fru Overbjergraadinde! De skal saamænd have en lille Firben endnu! — Hr. Kammerherre von Bloksbjerg! De har rejst en lang Vej, en lille Flaggermus? eller et Par Edderkopper maaske? — Fru von Riesenberg! De ser Retterne, en lille Ørentvist? — Berghauptmann von Schwarzwald! De gaar sulten fra Bordet, et eneste Møl endnu?« o. s. v. Men viste Værtinden stor Levemaade ved at nøde og pine Gæsterne, da stod Værten ikke tilbage for hende, hvad Vinen angik, og syntes han endnu at være heldigere i sine Bestræbelser. Konversationen blev stedse mere lydelig og mere utydelig, og da jeg ikke kunde opfatte noget sammenhængende —«

»Men hvilket Sprog talede man da?« spurgte en.

»Ja, det gik alt imellem hinanden,« svarede Herredsfogden, »man talte baade Alfemaal og Nissemaal; men Hr. von Bloksbjerg og von Schwarzwald talte mest Tysk. Men af Troldesproget hørte jeg ikke et Ord, for siden Thor udryddede Nationen, er det et dødt Sprog, som kun forstaas og tales af de lærde under Jorden. Naa da: endelig begyndte man at synge: »Bergmannsleben« af Novalis, »Glück auf!« og flere underjordiske Viser. Til sidst rejste sig en af Gæsterne og istemte med højt opløftet Bæger: »Og dette skal være Værtindens Skaal! Hurra!« — Greben og henreven af sympatetiske Følelser og ganske

sættende mig ud over Tid og Sted, faldt jeg maaske lidt for tidlig ind med: »Og Skam faa den, der ikke —« men jeg kom ikke videre; thi saa forsvandt med eet baade Selskabet og Bordet og Pavillonen og det hele.«

Her endte Fortælleren og tog sit Glas. Men Degnen fra Ulstrup, der hele Tiden havde siddet i tavs Opmærksomhed, raabte nu: »D ø d o g V e r d e n! o g h v a d s a a?«

»Saa vaagnede jeg,« lød Svaret, og herpaa udbrød en almindelig Latter, i hvilken dog den stakkels Degn ikke fandt sig stemt til at deltage.

Høstgildet. D.

Vi var ikke komne fra Bordet, før den klassiske Stadsmusikant, F i e d l e r, rullede ind i Gaarden med sine Svende og Lærlinge.

»Kender De Domherren af Milano!« tilraabte Herredsfogden ham i Døren, og det uden anden Velkomst.

»Jeg kender Domprovsten i Viborg!« svarede Musikanten but og steg af Vognen.

»Kender De heller ikke den lille Matros?« spurgte hin igen.

»Nej!« snærrede F i e d l e r, »hvad vil De sige med den Matros og den Domherre?«

»To nye Syngestykker!« lød Svaret.

»Er det maaske Udtoget?« raabte glad den nærsynede Spillemand og greb efter Fogdens sammenrullede Salvet, som denne holdt under Armen.

»Nej!« var Svaret; »men kom De nu og hold Deres Indtog! Kammerraad H a n s e n har just nu givet os et kraftigt Stykke, og De kan faa noget af Finalen.«

Med disse Ord førte han ham til sin egen Stol og blev selv staaende bagved som Tjener. Alle an-

dre rejste sig nu; thi Værtinden nødte den ankomne til at begynde paa første Ret.

Herredsfogden hviskede til den unge H a n s e n, og denne løb ud med et polisk Smil. Jeg formodede meget rigtigt et Skælmsstykke.

»Hør!« raabte Skælmsmesteren, »vi bør dog opvarte vores Musikkonge med hans Livret over Taffelet; Musik fordobler altid min Appetit.«

»Min ikke,« sagde F i e d l e r, idet han mellem hvert andet eller tredje Ord jog en Skefuld ind i Halsen, »naar jeg spiser — saa spiser jeg — og — musicerer ikke — og naar — der musiceres — spiser jeg ikke.«

Den hungrige »Nodesluger« — som Herredsfogden ogsaa kaldte ham — var kommen et godt Stykke ind i anden Akt og arbejdede allerede noget langsommere, da Liren med tilhørig Sang lod sig høre bag ved ham uden for den aabentstaaende Dør. Han havde faaet en Mundfuld Steg paa Gaffelen og lige til Munden; men længer kom det heller ikke. Først holdt han det nogle Sekunder der i Nærheden af dets Bestemmelse; men derpaa kastede han det med Gaffelen hen ad Tallerkenen og sagde med nedtrykt Stemme og vildt stirrende Øjne: »Død og Pestilense! det er den rene Forgift.«

Værtinden, der befandt sig i den fjerneste Ende af Stuen og ikke havde lagt Mærke til Taffelmusikken i Gangen, blev halv forskrækket og halv fornærmet; thi hun kunde ikke tro andet, end at han mente Stegen. Men inden hun herover havde ytret sig, sprang F i e d l e r op og — uden at give sig Tid til at takke for Mad — ind i den tilstødende Havestue, hvor han slog Døren i efter sig.

»Efter ham! efter ham!« skreg Fru H a n s e n, »det gale Menneske kan gøre en Ulykke paa sig selv.«

Men Forfatteren til denne Scene oplyste hende

snart om Aarsagen til Stadsmusikanterens Marter og Forfærdelse.

Oven paa denne fulgte Vrede, og havde Herredsfogden ikke haft en ny Violinduet af Viotti til Sonoffer, tror jeg virkelig, at Musiktyrannen øjeblikkelig var rejst igen med alle sine Slaver. Nu ganske ligefrem at byde ham denne Lækkerbidsken skulde maaske forfejlet Hensigten. Herredsfogden, som kendte sin Mand, greb derfor i største Skyndsomhed Instrumenterne, gav mig det ene og to af de yngre Piger Noderne. De holdt dem for os, og tæt ved den ismækkede Dør begyndte vi nu at foredrage Tonedigterens noget barokke, men alligevel sværmerisk skønne Komposition.

Vi havde ikke spillet en Fjerdedel af samme, før Døren foran os gik op paa Klem; men da Stykket var ude, aabnedes den helt, og som en Billedstøtte, som den personificerede »Penseroso« stod foran os den paralyserede Tonekunstner. Han formaaede næppe at aabne Læberne saa vidt, at der kunde undslippe dem den Udgydelse: »Dersom det ikke er en Viotti, saa skal Djævlen knække min Bue!«

Dette var herved bemærket hans dyreste Ed, som han kun brugte ved meget højtidelige Anledninger.

Degnen, i hvis Bryst ikke fandtes en eneste ren Tone, og for hvem følgelig her en Duetto concertanto af Viotti slet ikke var bedre end en Solo af Pe' Syvspring, rystede Parykken og sagde: »A t r o w r, K a t t e n f l a a m æ! t e d e n S p i l l e k o n t e r æ s m a a t a a v v e l e.«

Høstgildet. E.

Efter at have tilbragt Resten af Eftermiddagen med adskilligt Tidsfordriv, alt efter enhvers Smag og Hu, samledes atter det talrige Selskab om Aftensbordet. Samme Tavshed som om Middagen fandt

ogsaa her i Begyndelsen Sted. Men da første Ret var spist, rejste Herredsfogden sig, tog sit Glas og sagde langsomt og højtideligt: »Hermed har jeg den Ære at deklarere Mariage mellem Hr. W a k k e l t o p, forhen Fuldmægtig paa disse Herreders Kontor, men nu Proprietær og Ejer af Bompgaard, og velædle Jomfru H a n s e n, som hos ham sidder — de forlovedes Skaal!«

Overraskede, de fleste endnu tvivlende, rejste man sig, klinkede og drak, og se! de tildrukne takkede virkelig for Skaalen; men Fæstemøen saa meget undselig og forvirret ud. Og de andre unge Piger gjorde Miner, der ikke kunde udtolkes som oprigtige Lykønskninger, men snarere som Hentydninger paa det gamle Ordsprog: »Den, der spytter i Kaalen, maa selv søbe den af.«

Men vakte den første Skaal Forundring, da var Forbavselse Virkningen af den anden: næppe var hin drukket, før Indlederen, endnu stedse staaende, atter fyldte sit Glas, tog et Dokument frem og rakte det til den lige overfor siddende Française. Da denne havde kastet et Øje paa det opslagne Papir, skiftede hun et Par Gange Farve og holdt det derpaa hen for hendes Dame, Frøken S c h l ü s s e l, der straks blegnede og syntes en Afmagt nær. Men Herredsfogden hævede Glasset, hans Ansigt fik aldeles det sædvanlige Udseende af godmodigt Skælmeri.

Selskabets Opmærksomhed var spændt til det yderste: Mon han vilde foreslaa sin egen og den mandhaftige Kærestes Skaal? Og hvad mon det angik Frøkenen? eller maaske var hun Kæresten? Saaledes spurgte man sig selv; men det kom ganske anderledes. Herredsfogden opløftede sin Røst og sagde: »I Medhold af allerhøjeste Resolution — af Dato som Dokumentet udviser — deklareres herved Mariage mellem velbaarne Hr. Løitnant von S k o w af Husarerne og højvelbaarne Frøken von S c h l ü s s e l, som hos ham sidder — de forlovedes Skaal!«

»Attendez!« raabte Françaisen og gjorde en afværgende Haandbevægelse.

Herredsfogden satte sit Glas og sig selv; Mamsellen forsvandt.

Atter blev der nu saa tyst, som om dette Selskab havde bestaaet af blot aandelige Væsener. At noget vigtigt med Françaisen var i Gære, det sluttede jeg saa meget sikrere deraf, at Doktoren, der rejste lige saa hovedkulds om Morgenen, som han kom om Aftenen, havde efter Bordet stukket et Papir til Herredsfogden og derved fæstet sine Øjne paa hende, hvem Dokumentet rimeligvis maatte angaa. Men det varede næppe tre Minutter, inden denne Spænding løsnedes, idet Husarofficeren indtraadte i Uniform, takkede Selskabet for den nys udtalte Lykønskning og satte sig hos sin Kæreste. Jeg bemærkede med nogen Forundring, at han intet Mundskæg havde, og Ansigtet fik vel derfor en langt større Lighed med Søsterens. Men hvorfor Herredsfogden havde kaldt ham »S k o w«, kunde jeg ikke fatte, skønt det jo var en Fordanskelse af hans franske Navn.

Der blev igen stille, til Fru H a n s e n spurgte Husaren: »Hvor blev Deres Søster af, Hr. Løjtnant?«

»Undskyld, min Frue!« svarede han; »hun kommer ikke mere; naar h u n er, kan j e g ikke være; naar j e g er, kan h u n ikke være.«

»Det er en mørk Tale,« mumlede U r o l d som for sig selv.

Degnen, som hørte denne Ytring, sagde højt og dristigt: »A l æ e r, a k a l øhs e n: L ø g t n a n t e n k a v e s g j ø s æ s j æ l t e et K w i n f o l k, n æ r h a n v i l; h æ r æ w a l e t t a n n e M a m m e s æ l l e n d h a m.«

»Meget rigtigt!« sagde Dobbeltgængeren, »jeg beder det ærede Selskab i Almindelighed og Hr. Kammerraaden og Frue i Særdeleshed om Tilgivelse for min Maskerade! Men denne her« — han kyssede med Ømhed den elskedes Haand — »maa være

min Undskyldning. En Française kan De nok faa igen; men jeg kan ikke faa en Kæreste igen.«

Nu udbredte sig den gladeste Stemning over det hele Samfund: Ansigterne fik et klarere Skær, ret ligesom Lysenes Antal paa Bordet kunde have fordoblet sig. Endog U r o l d syntes at have afgnedet — for at bruge en af hans egne Talemaader — den ædle antikke Rust, slaaet Gravkamre, Urner og Flinteknive af sine Tanker, og endelig en Gang at leve for det nærværende. Selv Q v i n t u s viste flere Gange mere af sine Tænder, end maaske nogen dalevende forhen havde set.

Midt i Lystigheden rejste sig atter vor Herredsfoged, sigende: »Mine Herrer og Damer! Min Funktion som Ægteskabsmægler er endnu ikke til Ende. Jeg har endnu mere at sammenføje, som Mennesker ikke bør adskille.«

Han gik hen til Fru H a n s e n og hviskede til hende, og saa snart han var ude af Døren, lod hun tvende af sine Børn, der sad nederst ved Siden af hverandre, staa op og lod sætte rene Tallerkener for begges Sæder.

Hvad mon der nu skulde komme? det kunde da ingen begribe undtagen Kaptajnen og hans Kone, hvis sikre Smil viste, at de var indviede i den nye Hemmelighed. Dens Aabenbarelse udeblev ikke ret længe. Begge Fløjdørene aabnedes paa vid Væg, og ind traadte gamle O l e med et aldrende Fruentimmer, han klædt i sin bedste Sømandsdragt, og hun ligeledes pyntet som en over Almuestanden en Snes Aar tilbage. Kaptajnen rejste sig, tog O l e ved Haanden og førte ham til Sæde; hans Kone gjorde det samme ved den ubekendte. Herredsfogden stillede sig bag ved Parret og talte, som følger:

»Jeg har atter den Fornøjelse at opstille et Par i den lange Ægteskabskvadrille. De kommer lidt sildig; men de har ogsaa længe ledt efter hverandre, og det ta'er Tid med sig, naar man skal rejse fra

Norge hele Verden rundt for at engagere en Dame i Jylland. Imidlertid, skønt man ikke vil se dem storme frem i en Galopade amoureuse, vil man dog tillade dem at træde en adstadig Menuet, saa længe til der spilles op til den store Kehraus (Kørud). Chapeauen kender De alle. Hans Meddanserinde har i tredive Aar været paa eet Sted, nemlig hos en Moster af mig, mere som Veninde end som Tjenerinde. Ved hendes Død drog hun sidste Foraar til mig; men nu kan jeg ikke længer ha'e hende i Ro for den gode O l e. Han beraaber sig paa et ældre Engagement, og jeg tænker, han kan bevise det. Gamle Kavaler! lad os se, hvorpaa du begrunder din Paastand!«

Sømanden svarede ikke til denne Opfordring, men fremtog langsomt det før omtalte Hovedvandsæg. Han vendte det nogle Gange som for at overbevise sig selv om, at det var det rigtige. Derpaa hældede han Hovedet mod sin Dame, skottede med dybt nedtrukne Øjenbryn og et mørkt, hartad vredt Ansigt sidelæns til hende.

»S i r i!« brummede han, »kan du se, jeg har holdt ved det?«

(Ved Lyden af dette Navn for der som et elektrisk Stød igennem os, der fra O l e s egen Fortælling kendte det saa vel. Og det var virkelig hende. Efter Moderens Død var hun kommen i Tjeneste hos Herredsfogdens Moster, hvis Mand dengang var Tolder i Sandefjord, men kort efter blev befordret til Danmark.) — Sømandens alderstegne Elskerinde tørrede sine Øjne med Flippen af sit Halsklæde, førte derefter Haanden op til en Krans af uægte Perler, der hang vidt om den rynkede Hals. Hun drejede Kransen, til hun fik fat paa en Silkesnor, ved hvilken hun fremdrog et lille Guldhjerte. Dette aabnede hun og rakte det ligeledes med bortvendt Blik til Kæresten. Han stirrede paa det, hans Øjne glitrede.

»Er det en Fjeder,« sagde han, »af Siri — Kanariefuglen?«

Gamle Siri nikkede langsomt og lagde den højre Haand paa Brystet, som vilde hun overbevise sig og ham om, at den gamle Kærlighed endnu levede i det trofaste Hjerte.

Der var noget vemodigt rørende i denne sildige Genforening, noget, der mindede om hin, som vi venter, hvor Sanselighedens Bølgegang skal stilles til aandeligt Havblik. Det tyktes mig, som rakte de hverandre Hænderne over Graven til Forsoning med Verden og dens Trængsler, til snarlig Rejse fra det »snævre og mørke Hus« didhen, hvor »de rene af Hjertet« stunder i Haabet og Troen, hvor Kærligheden er det eneste, som ikke bliver tilbage blandt alle det første Livs baade sande og falske Glæder.

Forstyrrende, skurrende mod mine Følelser — dem jeg vel tør kalde hellige — lød mig den paa Fiedlers Vink indfaldende Dansemusik. Men det maa saa være: Alt herneden er usikkert, flygtigt, selv hint Lys i Sjælen er et Glimt, der hastigen skjules af jordiske Dunster.

Snart fik Musikken sin virkelige Klang og drog mig med min elskede Alice ind i de dansendes Række. I livlig Nydelse af min jordiske Tilværelse holdt jeg ud til den klare Dag, og først hen paa Eftermiddagen forlod vi dette Glædens Hus og det muntreste Høstgilde, jeg enten før eller senere har bivaanet.

Kærlighed i Pinen.

Fortælling af Per Spillemand.

Paa min lille gule Nordbagge havde jeg gennemgaaet Himmelland (ogsaa Himmersyssel; noget ganske andet end Himmerige) og naaet Hvalpsund, over hvilket man kommer til Salling. Did kom jeg, hvorvel Vestvinden søgte at forhindre det. Den samme jydske Samum (ikke saa varm som den nordafrikanske) tog til i Heftighed, alt som jeg kom nærmere til Sallingsund. Her laa vel Færgen fra hin Side; men man erklærede mig, at den ikke kunde vinde over, før den stærke Blæst sagtnede. Jeg maatte følgelig begive mig ind i »Pinen«.

Der havde jeg næppe faaet min Hest forsynet, før nok en rejsende Rytter kom til. Det var en ung Godsejer fra Østerjylland; jeg kendte ham godt, han ikke mig — thi det er en meget rig Mand — før jeg havde nævnet mig.

»Naa! det er Dem — min kære Vært! sørg for min Hest! men hverken Foder eller endnu mindre Vand, før den har pustet ud! — Agter De Dem til Mors?«

»Aa ja! Og De?«

»Den samme Vej.«

Min medrejsende over Vandet, hvem jeg af gyldige Grunde kalder blot ved hans Døbenavn »Jochum«, tilkommer et ubedrageligt Signalement.

Først hans Udvortes: bredskuldret, før, lidt mavet, brungult Haar, lav Pande, store fremstaaende, hvidligblaa Øjne, dem han bevæger meget langsomt, røde, fulde Kinder, tykke Læber, den underste noget nedhængende, Hagen opadstræbende, Halsen, kort og tyk, vanskeliggør Hovedets Sidebevægelser, Gangen uforanderlig langsom med Fødderne lige ud, taler ogsaa langsomt, ikke andre Sprog end Dansk med jydsk Accent, bruger 10 Timer til Nattesøvn og 2 til Middagssøvn, snorker stærkt og med Variationer, snakker mere i Søvne end vaagen, spiser og drikker lidet, Alder 30 Aar. I Henseende til det indvortes, da kan jeg betegne det summarisk ved D u m s t o l t h e d. Han ved næppe selv, at han er hovmodig, næppe nok hvorfor eller hvoraf. Han har aldeles ingen Agtelse for Kundskaber, Dygtighed, Retskaffenhed, ene og alene et Gran for fremmed Rigdom. Det er sjældent, at han dadler andre, endnu sjældnere at han roser. Derover er han alt for ophøjet, til Dels ogsaa for ligegyldig, for magelig. Taler nogen til ham ondt eller godt om en fraværende, saa er »det bekender jeg« hans eneste Ytring. Hans taabelige Indbildskhed omfatter ikke blot hans egen Person, men alt, hvad ham tilhører: hans Bønder er de dygtigste, mest velhavende i hele Landet, han har altid de bedste Stude, de skønneste Heste o. s. v., og denne Fortrinlighed erholder de just ved at være i hans Besiddelse. Et Kreatur, han, medens det tilhørte en anden, næppe værdigede et halvt Øje, bliver, saa snart det kommer i hans Værge, pludselig forvandlet, forædlet. Saaledes er det og med ethvert af hans Tyende. Hans egen Ypperlighed meddeler sig, uden selv at miste noget, til alle hans Omgivelser. Bliver han gift, vil hans Kone være den fuldkomneste af sit Køn. Nok om ham! Nu fremkommer en Kontrast.

Næppe var Hr. J o c h u m s uforlignelige Ridehest trukket ind fra Vandtruget, før en anden, paa hvilken sad en strunk Rytter, travede frem for Døren.

Den fremmede kom ind og hilste med venlig Anstand. Han var liden af Statur og næsten spinkel, men velskabt. Hans lysgule, krusede Haar smykkede et smukt, aabent Ansigt med smaa grønne, livlige Øjne; til dem svarede hans vævre Legemsbevægelser. Paa hans belevne Hilsen og Spørgsmaal om Færgelejligheden — paa Udtalen nemlig — kendte jeg Københavneren. Han skulde, fortalte han uden Forbeholdenhed, til en Herregaard paa Vestkanten af Limfjordens største Ø.

»Det bekender jeg,« sagde Hr. Jochum, »jeg vil samme Vej.«

»Saa har De vel den Godhed at vise mig den, for det er første Gang, jeg betræder Mors.«

»Med Fornøjelse.«

Dette bevirkede, at de gjorde gensidig Forklaring om Navne og Hjemstavn. Det gav sig heraf, at den sidst tilkomne var Søn af en Grosserer, beslægtet med Familien paa den Herregaard, begge havde i Sigte. Københavneren saa ud til at være en tyve Aar eller lidt over. Han skal hedde slet hen Hr. Ole. Denne sørgede bedre for sig selv, for os andre to med, end for sin Hest og indkrævede af Levnedsmidler, hvad »Pinen« formaaede. Kaffen var netop kommen paa Bordet, som en pæn Rejsevogn kom for Døren. Den tilførte os to unge Damer.

Jeg har før antydet, hvorlunde en længere Sammenrejse, især til Skibs, ofte fremmer ømme Forbindelser. En jydsk »Pine« kan virke endnu hastigere; det gjorde denne her ved Sallingsund.

Ogsaa her var man afsondret fra Slægt og Venner, befandt sig som i et Slags Nybyggersamfund, hvor tæt Sammensluttelse er Trang, Nødvendighed til at danne een Familie. Det sker jo ofte, at Knuden løses lige saa let og rask, som den bindes. Her ikke.

At de to unge, nette og smukke Kvindfolk maatte være Søstre, viste Ansigterne saa klart, at man kunde

antage dem for Tvillinger — at sige ved første Overskuelse. Men ved nærmere Betragtning, ved at høre Tale og Tone, ved at se Manererne, svandt mer og mer hin først fremtrædende Lighed. »Helene« — Fornavnene fik vi snart fat paa; thi med disse tiltalte de hverandre — Helene, naar hun hverken talte eller hørte, saa kold ud, om ikke livløs, saa dog aandløs. Der var intet i det glatte Ansigt, der tildrog sig Opmærksomheden undtagen maaske Fregnerne — Kendetegn jo paa fin Hud. Men kom Morellæberne i Bevægelse, fremvisende to halvtaabne, liljehvide Tænderrader, da glemte man Fregnerne, da fornam man, der var Liv, der var Aand indenfor. »Øllegaard« saa derimod kønnere ud, naar hun tav, end naar hun talte. I første Fald aabenbarede sig et tiltrækkende Minespil, i sidste Tilfælde røbede sig en Raskhed — for ej at sige Skraphed — som trak fra, for ej at sige stødte fra. Jeg i det mindste havde en saadan Fornemmelse. Hun rettede af og til Hovedet i Vejret, højere end klædeligt, hvorimod Søsteren nu og da nedbøjede sit, og dybere end just nødvendigt. Selv i Gang var de ganske modsatte: Helene svævede saa letteligt, smidigt — som en Aand, der kan smutte gennem en Dørsprække; naar Øllegaard gik, var det et mimisk: »Her kommer jeg!«

Vi indbød dem til den varme Kaffe oven paa den kolde Kørsel. Dette Forslag modtoges med Varme, og Øllegaard paatog sig uanmodet at besørge Skænkningen. Under Drikningen førtes Samtale, den vor vævre Suppleant-Værtinde ogsaa præsiderede udi. Emnet var Tivoli.

Det vilde være at give Bagerbørn Brød, hvis jeg beskrev denne de nydelseslystnes nye Magnet eller kopierede Konversationerne om dette indholdsrige Stof. Jeg bemærker blot, at Helene tog liden Del i Diskussionerne og Hr. Jochum slet ingen, saa at han endog engang forlod Værelset for at se til sin Hest og knurrede, da han kom igen, over den vedhol-

dende Blæst. Den holdt heller ikke op før henad næste Morgen. Man kom altsaa til at drikke Te, spise til Aften og — »sove?« — ganske lidt! Alt sammen endnu stedse i »Pinen«. For tvende af Selskabet var dette dog slet ikke pinagtigt.

Den muntre Københavner snakkede mest med Øllegaard og saa mest paa Helene. Denne saa paa ingen af os, men alene paa sit Strikketøj, som hun efter Kaffen lod hente fra Vognen.

Nu gik Samtalen i Staa og begge Piger kort efter ud af Konversationssalen.

»Men hvem er de da?« sagde Københavneren heftig, »hvor mon de er fra? Hvad hedder de vel? Vi maa dog ha' det at vide!« Han sprang hen til Døren.

»Bi lidt!« raabte jeg og stillede mig i Vejen for ham, »lad os hellere for det første blive i Uvished! det gør Situationen romantisk, det hemmelige, taageagtige er en Nimbus, der beslører disse Feer, hvis pludselige Aabenbaring fortryller os.«

Han smilede, slog Knips med Fingrene og sagde: »Vel! lad det saa være! Hvad siger vor Tredjemand?«

»Jeg,« svarede denne, »siger ingenting, jeg er slet ikke nysgerrig.«

Altsaa var vi herom enige.

Ved Feernes Genindtrædelse kom Snakketøjet atter paa Gang, og efterhaands lod Helene høre lidt mere fra sig end forhen, dog stedse ligesom med en vis Forbeholdenhed. Den var jo ganske naturlig i ubekendt Selskab. Rettede en imellem et Par Ord, som ventede Svar, til Herremanden, saa udlod han sig kun med et: »Se se!« »Hm ja« eller med hans altid tilredeværende: »Det bekender jeg«.

Under Teens Drikning og Nadverens Fortæring blev min Hr. Ole jævnthen mindre snaksom, alt som vor Helene blev mere meddelelig, hendes Ansigtsskær lysere, alt som hans dunklere: dette saa

hartad ud som en Rollebytning. Det kom mig alligevel for, at den skønne Skuespillerindes Udførelse var en Smule kunstlet, næsten overspændt. Dette fik for mig en vis Betydning: jeg forstaar mig lidt paa Fruentimmer.

Den, som her gjorde Indgreb, var Hr. J o c h u m.

»Man skulde vel snart til Ro!« mumlede han, »hvor mon vi skal ligge?«

Han lod sit Blik gøre Rund — der var kun een Seng at opdage. Jeg gik ind til Værtinden og kom tilbage med den Besked, at vi maatte indrette os, saa godt vi kunde, d e r hvor vi var. Man saa til Sengen, man saa til hverandre, H e l e n e rødmede. Jeg foreslog, at Damerne skulde tage det eneste ordentlige Leje i Besiddelse, medens vi Herrer fik deres Pudehynder, et Par Knipper Halm og indsvøbte os i vore Kapper, uafklædte. Dette vandt alles Bifald; men Sengens Besidderinder paastod at ville tildele os Overdynen, da de jo ogsaa blev i Klæderne. Saa gik for sig. Vi lagde os alle fem og ønskede indbyrdes en god Nat! Det blev ved Ønsket.

Den første, der faldt hen, var Herremanden, hvilket han tilkendegav ved en højrøstet Snorken, hvortil Pigerne smaaknistrede og Grosserersønnen smaabandte. Jeg ruskede i Snorksoveren. Han vaagnede og spurgte, hvorfor jeg vækkede ham. Jeg forsikrede, han havde vækket sig selv ved Lyden af sin forfærdelige Næsebasun. »Ja saa,« gryntede han og begyndte snart, hvor han havde sluppet. Naa, de andre fulgte alligevel Søvnens Indbydelse, dog ikke stiltiende; thi saa snakkede den, saa den i Søvne, Proprietæren med. Da jeg blev den eneste vaagne, kan jeg meddele adskillige af hines ufrivillige Ytringer. Jeg hensætter dem uden Navns Vedføjelse, idet jeg overlader saadant til de læsende:

»Den Krik er jo bovlam.«

»Hun er guddommelig!«

»Mette da! ikke tykkere, end at man kan se Brødet gennem Smørret.«

»Hvad vil du, o Hjerte?«

»Han kunde vist blive en god Mand, han er saa flegmatisk.«

»Hvor hun fortryller mig med sin Sang.«

»Jeg paastaar, hun har Ange.« (Trangbrystighed.)

»Mit Hjerte! bedrag mig ikke!«

»Jeg kan ikke gøre mer end een af dem lykkelig — hvem af dem vil ha' mig?«

»Har Katten slaaet den i Stykker? — Paa Porten straks!«

»Nej! intet Kys! tag Deres Arm til Dem!«

»Paa mine Knæ bønfalder jeg — bare et eneste!«

»En eneste Hundreddalerseddel til! ellers faar du ikke Gaarden i Fæste.«

»Min Fæstemø!«

»Din for evig!«

Nok af disse gaadeagtige Sindsudgydelser! De virkede paa mig som Gaader i Almindelighed o: jeg faldt i Søvn.

I samme Vederkvægelse forstyrrede mig Hr. Ole ved at hviske mig i Øret: »Sover De? Det begynder at dages.«

Jeg gned Øjnene: »Det ser jeg — tys! Blæsten maa have lagt sig, jeg hører kun en sagte, fjern Susen; — vi vil ud at høre til Færgefolkene!«

En af disse stod tæt ved Havstokken og keg hen over Vandet. Dette var endnu i vild Bevægelse, skønt Luften var i Rolighed. Bølgerne gik højt for et saadant Farvand, ikke i sædvanlige Rader, men tumlende mellem hverandre lig en slagen Hær, og med kendelig Sidebevægelse. Sømanden forklarede os denne af »Strømmen« og erklærede, at den ikke før om en »gue Staan« (god Time) vilde stilles af saaledes, at Overfarten kunde gaa for sig.

»Lad os da,« foreslog jeg min Fælle, »deroppe

paa hin høje Bakke hilse Dagens Dronning. Hun vil komme uden Slør.«

Hun kom. Ole glemte baade at se og at hilse. Han ventede Opstandelsen af en anden Sol fra den Kant, hvor den daglig gaar ned. Han tav bomstille, rørte sig ikke, han var skindød.

»Sover De?« raabte jeg til ham, »her i Naturens Tivoli? Det er vel ikke saa nydeligt som Carstensens, men i langt større Stil. Hejda!«

»God Morgen!« sagde han med mat Stemme. »Er De Læge?«

»Jo, paa en Maade. Er De syg?«

»Ikke — saadan — egentlig; men — jeg befinder mig — jeg ved ikke hvordan.«

»Det er betænkeligt!! Men hvis De ikke kan give mig tilstrækkelige Vink om Deres Tilstand, hvorledes skal jeg saa sættes i Stand til at afhjælpe Deres Onde? Jeg bør jo kende dets Oprindelse og Beskaffenhed, Aarsag og Virkning, saavel som hvor Sygdommen har sit Sæde.«

»Sygdom? Sæde?« han smilte letteligt.

»Jeg mener ikke sedes,« sagde jeg, »men det Sted paa Legemet eller i Legemet, hvor De fornemmer denne pludselige Forandring.«

»Forandring mærker jeg dog ikke just paa Legems Vegne, men egentlig i Sindet, i Humøret. Min sædvanlige Munterhed lader til at ville forlade mig; jeg bliver tankefuld, sælsomt bevæget, som naar jeg læser en ret rørende Roman eller ser en Tragedie; jeg længes efter noget og ved ikke hvad.«

»Ahah, min Herre! De har en Rørelse.«

»Død og Pine!«

»Nej, nej! De misforstaar mig. Ser De: jeg har, con amore (med Lyst), studeret den Gren af Faget, som vi Læger kalder Pathologia, Læren om Følelser og Fornemmelser, med de dem coordinerede (sideordnede): Allopathia, Homoiopathia, Sympathia. Det første betegner, at man føler for en anden; Homoiopathia antyder, at den

anden ogsaa føler ligedan: dersom det da indtræffer, at de begge føler for hverandre, hedder det Sympathia. Jeg sætter nu det Tilfælde, at De følte for den ene af disse Damer her og ikke vidste, om hun ogsaa følte for Dem, da var denne meget gængse Sygdom i sit første stadio, og her er det umuligt at forudsige, hvilken Vending den kan tage. Saa meget skønner jeg, at den hos Dem maa have sit Sæde i Hjertet. Finder De ikke selv det?«

Intet Svar! Jeg havde siddet med Ryggen til ham for at tage Aurora i Betragtning og mærkede derfor ikke, at han havde forladt mig. Og dette maa have været ved Begyndelsen af min pathologiske Forelæsning; thi, drejende mig om, saa jeg ham indskride ad Døren til hans interimistiske Paradis. Jeg skred efter.

Kaffen stod paa Bordet; om det sad de fire. Ogsaa jeg tog Plads. De tre drak; men den fjerde oversaa sin Kop.

»Deres Kaffe bliver kold,« mindede Øllegaard.

»Jeg be'er,« sagde han lidt forvirret og blev færdig med Drikken før nogen af de andre.

I en Adspredelse spørger mig min Patient: »De kan vel sige mig, hvad Mors er for en Ø? De er maaske vel bekendt derovre?«

»Vel er jeg det,« var mit Svar.

Jeg fremtog og udbredte Thisted Amtskort, og brugende min Teske til Pegepind, gav jeg følgende Forklaring: »Man har lignet Europa ved en Jomfru, Morsø er en Datter af hende, en ganske lille bitte Jomfru. Ser De! Deroppe er Hovedet, og ovenpaa har vi en Strudsfjer.«

»Den er jo brækket,« sagde Øllegaard leende.

»Det lader saa,« svarede jeg; »men enten var det dengang Mode, eller og har den i Tidens Længde

faaet et Knæk; intet her paa Jorden er varigt undtagen maaske Kærlighed.«

»Maaske kun?« læspede H e l e n e, svagt rødmende.

»Der kommer Øjet,« fortsatte jeg, »det vender rigtignok nedad, men det kan være foraarsaget ved overflødig Græden. Somme græder, mens andre ler.«

»Saa gaar det oftest den, der vil have alt, hvad den ser,« faldt Ø l l e g a a r d ind med et spodsk, men flygtigt Sideblik til min Københavner.

»Jeg tykkes,« bemærkede H e l e n e, »at hun har saadant et spidst Baghoved; er det en Gevækst?«

»Ingenlunde! det er en Valk, som brugtes i gamle Dage til at sætte Façon paa Hjerneskaller. Jeg maa hernæst gøre Dem opmærksom paa, at hun har dobbelt Hage —«

»Da er,« faldt Hr. O l e ind, »den forreste forbandet lang og skarp — men hvor bliver Næsen og Munden af?«

»Hun har tabt begge Dele ved en eller anden uventet, rædsom og sørgelig Begivenhed; men hvad enten det er sket 1657, 1772, 1807 eller 1814, skal jeg ikke kunne sige. Vi kommer nu til Halsen, der er veldannet, paa en Knude nær her i Nakken, der for sin overordentlige Størrelse har faaet Benævnelsen »Høj« — Salgjerhøj.«

»Men denne Dame har ogsaa en spids Pukkel paa Ryggen —«

»Forfra er denne ikke at se. Træd hellere længere nede op paa hendes Hofteben, som for sin Størrelse ogsaa benævnes H ø j — M a l h ø j! Man nyder derfra en Udsigt —«

»Vil De nu komme!« raabte en Færgekarl ind ad Døren, hvorved han afbrød min fysisk-geografiske Beskrivelse af den Ø, til hvilken vi nu alle stundede: de fem Heste, Vognen og Kusken i den store Færge, vi fem honnette Folk i Baaden. Vi landede først, og efter at have faaet Ridehestene paa Land tog vi

tre Ryttere Afsked med Damerne (Københavnerens Afsked var tavs, ikke betydningsløs), og travede vi saa af Sted til — der er tre Herresæder paa Mors med suffixum (Endelsen) »Gaard«; vort Med kalder jeg »N e d e r g a a r d«, for saa kan det være, hvilken af de tre man behager.

Ved Stalddøren i bemeldte Herregaard steg vi af. Som vi vil tiltræde vor Gang op i Borggaarden, ruller vore kvindelige medrejsende ind ad Porten og did op, hvortil vi ogsaa vilde.

»Død og Pine, det er dem!« hviskede Hr. O l e, »de vil ogsaa hertil.«

»Hm! hm! hm!« drønede Hr. J o c h u m, »det skulde dog vel aldrig — hør, Staldkarl! eller hvad du er: Hvem var de to Kvindfolk?«

»Ito! det war jo wore tow Jomfruer, Døtrene af wor gamle Madam.«

»Se, se! Det bekender jeg.«

»Der er heller ingen, der nægter det,« sagde Karlen med et skælmsk Grin. Vi gik op.

Vor Madame modtog os, men alene; vore Jomfruer var sagtens henne at omklæde sig.

Efter at have forestillet os selv siger Proprietæren, at han ønskede at tale et Par Ord med hende selv; hun spurgte os to øvrige høfligt, om vi ikke kunde have Lyst til at tage den smukke Udsigt fra Taarnstuen i Betragtning? Vi benyttede dette Vink og traadte derind; men jeg lod Døren paa Klem efter os og satte mig ved den for at lytte lidt. Grosserersønnen lod sine Fingre tromme paa Vindueskarmen uden at bryde sig om den vide Udsigt til Thyboernes Land. Inde i Stuen rykkede Hr. J o c h u m nu frem med den længste Tale, han vistnok i tredive Aar havde holdt. Efter at han først vidtløftigt havde legitimeret sig som en hovedrig Godsejer, gik han til Øjemedet af Rejsen, nemlig at dele sin Velstand med den ældste Datter hersteds, ifald hun ellers ikke var lovet bort. Under Sidstningen

af Talen, Frieriet nemlig, havde Hr. Ole holdt op at tromme og hørt, hvad Bejleren sagde.

»Hvem af dem mon er den ældste?« hviskede han ivrigt.

Jeg virrede med Hovedet.

Efter en kort Tavshed svarede Madammen, som Mødre almindeligvis plejer, naar en rig Bejler anmelder sig, men lagde til, at hendes Datter selv maatte erklære sig, og at hun derfor vilde hente hende. Den, der nu keg gennem Dørsprækken med højspændt Opmærksomhed, det var min Hr. Ole; ogsaa jeg kunde ikke lade være at kikke, da en Dør histinde knirkede. Den gamle kom frem, tæt efter hende — Helene! Ole gav et Skudder.

Frieren nikkede langsomt og sagde: »Deres Moder har vel fortalt Dem, Jomfru! at jeg er saa fri at anholde om Deres Haand. Baade en og anden har rost Dem saa meget for mig, at jeg ikke kan tvivle paa at blive lykkelig med Dem, som jeg og skal beflitte mig paa, at De kan blive det med mig. I det mindste skal jeg se at opfylde alle Deres Ønsker. Jeg har allerede foreløbig anskaffet en moderne baade brillant og suffisant Vogn med Køretøj fra København, og mine to Skimler, som man har budet mig fem Hundrede Daler for, beder jeg at De tillige vil modtage i Fæstensgave.«

Fæstemøen — i Haabet — svarede med kold Rolighed: »Skønt jeg føler mig meget smigret ved Deres ærede Tilbud, vil De dog indse, at en Pige maa have Tid til at overlægge saa vigtigt et Skridt.«

»Lang Tid kan jeg ikke give: baade Husholdersken og Mejersken har i disse Dage forladt mit Hus for at gifte sig. Jeg ved ikke, hvor andre kan staa paa rede Haand. Derfor er det nødvendigt, at jeg straks maa have en Kone —«

»Derfor?« afbrød ham Helene med et Smil, der næppe behagede ham saa meget som Ole, »saa

kan jeg straks give Dem det Svar, at jeg beder mig undskyldt!« Hun kniksede kort og forsvandt.

Ole knipsede med Fingrene.

Den afslaaede knurrede til Moderen: »Der var intet ved at gøre; men — maaske Deres anden Jomfru Datter?«

»Hvad?« sagde Moderen studsende, »har De da ogsaa hørt hende rose?«

»Aa ja! men jeg burde jo ikke gaa den ældste forbi. Vil De ikke fremføre min Bøn og Begæring for Jomfru Øllegaard!«

»Jo gerne!« smilede hun, »maaske det kan gaa Dem bedre med Nummer to end med Nummer een.«

Hun gik til den skraas over for vor værende Dør. Da hun aabnede den, saas Nummer to træde tilbage inden for den; hun behøvede følgelig ingen lang Underretning, men traadte snart rask henimod den Konebehøvende.

»Min Moder sagde, De havde noget —«

Han gentog næsten ordret sit første mislykkede Ægteskabsforslag, den skønne Befordring med indbefattet.

»Jeg beder om øjeblikkelig Erklæring!« lagde han til, »for det haster.«

»Den skal De faa!« svarede hun rask, bestemt: »Jeg tager mod Deres Tilbud paa Vilkaar, at jeg har Overbefalingen indvendig i Huset. Alt det udvendige overlader jeg til Dem —«

»Det er netop mit Ønske!« faldt han ind.

»Dog,« forbedrede hun, »venter jeg i alle Tilfælde at blive taget paa Raad med!«

»Det forstaar sig,« svarede han, »jeg skal ikke saa meget som fæste et Hus bort uden at indhente Deres behagelige Mening. Og saaledes er vi jo enige?«

Han udrakte sin højre, hun lagde sin i den.

»Nu er den Handel sluttet,« sagde jeg til Ole: »men hvad bliver saa Helene til?«

Hun traadte hurtigt til og lykønskede Pårret, der modtog den forundrede Moders Gratulation, hvorpaa hun aabnede vor Dør, sigende: »Naa, mine højstærede! hvorledes finder De Udsigten?«

»Baade Udsigt og Indsigt var meget behagelige,« svarede jeg, »det synes mig, at en Forlovelse er istandbragt — maa man ønske til Lykke?«

Hun nejede og traadte til Side. Vi traadte ind: jeg fremførte nogle artige Ord, Ole desligeste; men hans Øjnes Lynglimt delte sig mellem begge Søstre. Jeg tænkte ved mig selv: Det bliver ikke derved.

Jeg havde endnu samme Dag Ærinde til Thy, tog derfor Afsked, ved hvilken jeg blev ombedet at komme derind paa Tilbagerejsen.

Ole fulgte mig ned i Gaarden og sagde under Gangen: »Jeg er nødt til at opholde mig her endnu nogle Dage; for jeg skal have disse Pengeaffærer, jeg er rejst herover efter, afgjorte og maa til den Ende tale med Madammens Lavværge, Forvalter, Herredsfoged og Fanden og hans Oldemo'er. Vi ses maaske saa igen og kan følges ad tilbage Øster paa.«

»Det vil komme an paa,« svarede jeg, »hvor snart jeg bliver færdig med mine Affærer histovre. Imidlergodtid kunde maaske Paris (græsk Sagnfigur) have bortført ogsaa den skønne Helene, som ret hjerteligt skulde fornøje mig. Glück auf!« Jeg red.

Jeg vendte ikke tilbage før tiende Dagen derefter. Som jeg er midtvejs mellem Nedergaard og Kirken, den hørte til, kommer en hel Række Stadsvogne mig i Møde. Den forreste blev trukken af Skimler; Jochum og hans Øllegaard sad i samme. I den næste befandt sig Ole og Helene. Det første Par genhilsede mig koldt og fornemt, det andet mildt.

»Hvorhen?« spurgte jeg Kavaleren.

»Til Kirke,« svarede han lystigt, »vi har Forretninger der; men de er snart afgjorte — vent os paa Nedergaard!«

Det gjorde jeg.

Af Moderen til de to lykkelige Brude fik jeg den Underretning om dette dobbelte Galopgiftermaal, at vor unge Grosserer havde, samme Dag jeg rejste til Thy, erklæret sig for Helenes genelskede Tilbeder, meldt Faderen sin Lykke og erholdt hans Minde, at Proprietæren havde i sit Hjem gjort de fornødne Forberedelser til sin unge Kones Modtagelse og taget Skimlerne og Vognen hid med sig, at hun selv saaledes havde set sig i Stand til at foranstalte, skønt med ikke liden Anstrengelse, et ganske ordentligt Bryllupsgilde, til hvis Bivaanelse hun, paa den yngre Brudgoms Anmodning, nu indbød mig.

Jeg skal slutte Fortællingen med den, i mine egne Tanker, sindrige psykologisk-empiriske Bemærkning, at disse ægteskabelige Forbindelser, netop formedelst Parternes meget forskellige Sindsbeskaffenhed, vil vorde af de lykkeligste muligt: Jochums Dumhed, Øllegaards Klogskab, hans Søvnighed, hendes Aarvaagenhed maa uden Modsigelse sammensmelte til et harmonisk helt, og enten jeg kommer der i dette eller noget andet Aar, vil han føle sig næsten lige saa stolt af sin Kone som af sine øvrige Besiddelser, sig selv undtagen, som dog i Grunden hører til hendes Besiddelser. Anlangendes det andet Par, da kan hos dette i ingen Henseende være Tanke uden om Fællesbesiddelse: da skal hendes ømme Sværmeriskhed med hans livlige Munterhed, ved indbyrdes Paavirkning, bevirke den skønneste Ligevægt gennem alle Skæbnens Forandringer.

Hvo af mine Læsere og Læserinder, der har gjort eller kommer til at gøre Bekendtskab med saadanne Ægtemager, vil vist tænke paa mig og sige ved sig selv:

Det bekender jeg.

To paa een Hest.

Poetisk Maleri af S. S. B. og Per Spillemand.

Indledning.

»Fætter!« raaber jeg ind ad Døren til ham, »nu er det gale kommet over mig.« — »Da er det ikke første Gang,« svarer han tørt og bliver ved at skrive. — »Nej, hør nu bare!« siger jeg, »jeg har undfanget.« — »Lykkelig Forløsning!« — »Du maa assistere! Ser du: Planen er følgende.« Da jeg havde vist ham et Udkast til samme, nikkede han allernaadigst med den Kendelse: »Der kunde komme noget ud af, naar du er heldig.« — »Heldig?« snærrede jeg stødt, fornærmet, »der gives Held i Spil, i Giftermaal, men ikke i Poesi: den kommer ikke udenfra, men indenfra. Den hører til de Ting, som er i vor Magt. Den nu afridsede Digtning skal være i tvendes Magt: du skriver første Kapitel, som naar d e r t i l! Jeg det andet, som ender d e r! og saa videre indtil tolv. Ingen af os ser den andens Arbejde, inden det hele er færdigt. Her paa denne Seddel har du Overskrifterne for dine seks; mine egne forbeholder jeg mig.« Herpaa gik han ind, og Sjettedagen kom følgende Toslæt ud af Væven.

P. Sp.

Første Billede.

Kærlighedsdrømme.

Dejlige! — Pige? eller Engel? — Englepige! tiltaler jeg dig. Hvad der omsvøber dit Legeme, synes ikke at være noget Slags jordisk Stof, men en Sammenføjning af Taagestjerner, som dit Bælte en Strimmel af Mælkevejen, Spændet to Maaner — den ene i Ny, den anden i Næ — din Brystnaal en Komet og Sløjfen laant fra Morgenrøden. — Dine Kinder har Genskinnet af blegrøde Nordlys. Dine Øjne — ah! Du har dem ikkun halvt aabne — viser kun tvende smalle Rifter af koralblaa Vinterhimmel, og imellem dem Stjerner mørke og dog lysudstraalende. Gives der sorte Diamanter, saa er det to af disse. Hvad stirrer de efter saa hemmelighedsfuldt, saa længselsfuldt? Hvad ser du efter, Cæcilia? — dine bevingede Søskende deroppe i den klare Æter? Eller — en vingeløs hernede? — Drømmerske? Søvngængerinde? Dig selv ubevidst — Ha! Vogt dig! Det er en farlig Tilstand. Naar du opvaagner — o! at det ikke maatte blive paa Jorden! men skal du vaagne her, neddale fra dit Trylleslot, maa da en øm Elsker som trofast Mage bære dig blødeligt, som nu de himmelske!

Ja, ja! der er flere end du, som saaledes drømmer — vaagner — vækkes! — Hører du mig? Putter du min Skønhedspris ind i disse nydelige Smilehuller? Eller spotter du gennem dem over min gammeldags Spaadom? Du tvivler; derfor smiler du. Du er altsaa sikker paa Paradiset, der tilsmiler dig, saa fuldendt i Ynde, i Nydelse. Har det da slet ingen Slanger? Det har, men skjult bag hesperiske Blomster og Frugter.

Salige Tidsalder! hvor der ei engang er Tanke om Tid, blot om Fremtids Trylleverden. Elskovs lystelige Morgendrøm! der ikke ved af Tvivl, Frygt, Sorrig, Harme, fordi Stammeordet »Synd« ikke hel-

ler findes i Amors Breviar. Ak! hvis det nu skulde vise sig for dig i Hymens Litani? Naar maaske Purpurlæberne bortvender sig fra Kys, og Smilehullerne forlænges til Rynker. Eja! ser du end intet levende Væsen, da ses du saa meget vissere af hine tvende hist henne i begge Sidegrundene, mere end halvskjulte af nysudsprunget Bøgeløv.

Hvo er denne til højre? Kækhed og Mildhed parrer sig i det ungdommeligt skønne Aasyn. Den brunlige Kind tyder paa Livsfriskhed. Overlæben krummer sig smaat opad, hovmodig af nysfremspiret Skæggefnug. Øjelaaget sænker sig ydmygt, som blændet af Solstraaler — ja ja, Cæcilia er ogsaa en Sol — hans Sol! Hans Morgensol! Hun er hans første Kærlighed — ikke saa hans der til venstre. — Han er endnu smukkere, tror jeg — lad mig se nøjere til — ja han er — nej han er ikke — Frækhed og Falskhed vanhelder, misdanner den skønne Ansigtsform. Hans Øjne vil opsluge hende, hans Mund er sat i Lave til bedragerisk at lokke hende. Man maa anse ham for hendes onde Engel, ligesom hin for den gode. Hvo af dem skal sejre?

Andet Billede.

Læseselskab.

Ja saamænd! er det ikke Hr. Kammerraad Smørumovre, der sidder og studerer en Avis, og Fru Smørumovre en anden, og Hr. Strunkmann en tredje. Disse Blade maa just nu være indtrufne med Posten; thi ellers var Kortspillet ikke sat i Bero. Det er Whist, som man ser af de tretten Stik, Hr. Strunkmann har liggende i en Række foran sig — gratulerer! De har altsaa gjort Storslem. Hvorledes kan da en Avis tiltrække sig Deres Opmærksomhed? Jo vel! Øjnene hviler

paa fem Tal af sidste Trækning i Altona eller Wandsbek — har han vundet eller tabt? er ikke muligt at læse i dette iskolde Ansigt.

Jeg antager som afgjort, at de allerfleste af jer kender Hr. Strunkmann; men gives der nogle, som hverken har set ham eller hørt Tale om ham, saa vil jeg gøre dem bekendte med dette offentlige Mandfolk. Han er midaldrende, høj, rank, mager, fint klædt, dog ikke paa nyeste Mode, men i denne Henseende nogle Aar tilbage. I sit Væsen er han afmaalt, høfligtør og saa alvorlig, at man ej engang kan slaa et Smil af ham. Lige saa lidt kan han opbringes eller bringes ud af sin mentale Ligevægt. Derhos er han paa ingen Maade frastødende, men tager Del i enhver Samtale uden at støde, uden at modsige, hvisaarsag han gælder for en dannet og artig Mand. Han ses da gerne i gode Huse, saa meget hellere som han er udmærket færdig i alle nævnelige Kommercespil og derved aldrig gør mindste Udsættelse paa Medspilleres aabenbare Fejl: hans eneste Bemærkninger bestaar i et kort »godt spilt!« »fint!« »mesterligt!« eller »det var uheldigt,« »det kunde ingen drømme om, at den sad paa den Haand,« og lignende undskyldende Ytringer. I endnu større Yndest staar han formedelst sine udbredte Kundskaber, dem nemlig, som af alle er de interessanteste: han ved først, naar en handlende staar paa Nippet til at springe, naar den og den Dame vil springe i Brudeseng, den og den vil krybe først i Barselseng, den og den har været i en fremmed Seng, o. s. v. Men fortræffelig især er den Metode, han anvender i Meddelelser af Dagsnyheder; han buser ingenlunde uopfordret frem med dem; han lader sig purre, fritte og synes nødig at aabne for Posen. Først hilser han paa de tilstedeværende hver for sig, spørger om dens og dens Families Velbefindende, og naar han saa genspørges: »Hvad nyt i Staden, Hr. Strunkmann?« tager

han sig først en Pris, tørrer Næsen, visker Kjoleflipperne og svarer betænksomt og ligegyldigt: »Ikke noget af Betydenhed — der siges saa meget — man vil vide — at Frøken — maaske De ogsaa har hørt det? jeg for min Del vil endnu se det, førend jeg tror det — det var beklageligt saavel for hende selv som for hendes agtværdige Moder« o. s. v., indtil Løndommen langt om længe kommer for Dagen. Saaledes vinder han sig, skønt den slemmeste Klaffertand, Navn af »et godt Menneske« foruden Te, Aftenspise og Spilindtægt; thi taber han een Gang lidt, vinder han en anden Gang mere. Ogsaa Tallotteriet tolder til ham; thi jeg ved fra Kollektøren, at han ved at spille paa simpelt og bestemt Udtræk trækker en aarlig Fordel af omtrent et Par Hundrede Daler. Hvad synes I om saadan en Mand? »Intet andet end godt!«

Kammerraaden der siges der heller ikke andet end godt om. Han begyndte tidlig som Volontør i et af Kollegierne, avancerede i Tidens Fylde til Kopist, Fuldmægtig, Kontorchef og Kammerraad. Han var nøjagtig i sine Forretninger, underdanig mod foresatte, nedladende mod undergivne og i sin Tale føjelig mod alle. For tyve Aar siden gjorde han et Parti, som ogsaa var meget godt; thi Konen tilførte ham en Snes Tusind. Og straks efter at han havde faaet sin Titel, tog han Afsked og lever nu af sine Midler, dem han stedse har vidst at formere. Han gør for Resten ikke noget Menneske godt, undtagen for saa vidt at han fører et godt Hus. Naar han dør, vil han faa en pæn Begravelse og et kønt Følge, maaske et Ærevers i en Avis, men næppe nok et Par Taarer for Syns Skyld af Enken, hvis hun skal overleve ham. Ogsaa det er godt; for hvad skal den Flæben til?

Om ham, der vender sin brede Ryg til os, mæler jeg for det første slet intet; men drejer han engang det brede Ansigt herom, saa er det tidsnok.

Om Fruen skal jeg ikke sige meget mere; for hun siger nok om sig selv saavel som om andre — det første godt, det andet ondt, undtagen naar hun læser, spiller Kort og sover.

Den kære Cæcilia, som sidder paa Tronen bag ved de fire, har ligeledes noget at læse paa. Det er et lille Brev, skrevet paa rosenrødt Papir. Jeg tør bande paa, det er et Kærlighedsbrev! Hun ser saa andægtig ud. Men hvem er det fra? Formodentlig en af de to Snushaner, der belurede hende i Lystskoven. Vær ikke for hurtig med at svare! Der gives endnu et Lotteri — foruden de tvende, Hr. Strunkmann spiller i — og det er et svært Hasardspil. Sindig! forvarlig! min go'e! Men, det er sandt: hun er kun nitten Aar. Hast du doch Klugheit nicht — ich wünsche dir Glück!

Tredje Billede.

Fuglesang.

Man har i fordums Tider baade her og der lagt sig stærkt efter Fjederslægtens Sprog, især med Hensyn til disse Skabningers formentlige Spaadomsgave. Deraf den endnu gængse Talemaade: »Jeg har hørt en Fugl synge om saadan noget,« hvilket vil sige saa meget som: »Jeg er kommen under Vejr med,« »jeg har udsporet,« »ad Lønvej opdaget«. Da det ligger i Menneskenaturen helst at gribe ind i det sælsomme, dunkle, med størst Ivrighed at udfinde noget slemt, skummelslet, fordærveligt, saa kan man let forklare sig, hvorfor Ravne og Krager, disse grimme, fælt skrigende Retterstedsgæster, har haft Hovedroller i profetiske Dramaer. Men i det erotiske henvender man sig til Lærken, Nattergalen og dens uægte Barn Droslen. Skønne Cæcilia! Til en af disse lytter du; dens kælne

Toner gennemtrænger dine Ører, gør dit ømme Hjerte blødere — o! at ikke falske Anelser maatte fylde — og siden sprænge — eller, naar de bortflyver, lade det indkrympes! Du har lukket for Øjnene for udelukkende at hengive dig til Høresansens Trylleri. Pigelil! Trolddom! Tror du ikke paa denne rædsomme Misbrug af Naturkræfterne, Naturdrifterne? Ha! Der ser jeg Troldmanden, adskilt kun lidet fra dig ved ugennemskueligt Løvværk. Harpen er hans Tryllestav, hans Mund udsiger — udsynger Besværgelsesformularer — Barnlille! Du kender »Pompejis sidste Dage«; du er disse Dages Jone! Men denne er ikke din Glaukos; det er Ægypteren, Aandebesværgeren — Fordærveren Arbaces. Han begynder listeligen med Vuggeviser til at søvndysse; men han vil vække med Orgier! Da flygter Søvnen med skønne Drømmes gode Engel — Djævelen og hans Engle indtager den forsvundnes Sted og udbrøler Spotteviser.

Du ved nok Betydningen af »Sirenesang«; dette Slags foredrages ogsaa af Mandsstemmer. Han der giver just en saadan til Bedste, den er saa meget mere forførisk, da han stiller sig an, som han troede sig alene og dig saa fjern, at Lokketonerne ikke kan naa dig. Luk for dem baade Ører og Hjerte! eller, hvis du kan, saa forestil dig, at du hører varslende Uglehyl — Nej! bliv kun! hist skimter jeg din Glaukos — han nærmer sig, han vil mane Spøgelset.

Fjerde Billede.

Kattekoncert.

Den er firestemmig — ikke i almindelig Bemærkelse; thi den er sammensat af tre Sopraner og en Bas. Frøken Virli er første Sopran, Jomfru Nip

og Fru Smørumovre udfører den anden skiftevis, og Hr. Strunkmann giver ad libitum hule Brum. Skade er det, at Jomfru Nip mangler de fleste af sine Fortænder, hvorved hendes Toner ikke vorder saa markerte og prononcerte som hines; men det er Mængden og Hurtigheden, som erstatter dette Savn. Frøkenen synger med fuldkommen Præcision, dog lidt for gennemtrængende, hvilket gør, at man antager de to andre Sopraner for svagere, end de virkeligen er.

»Men hvad synger de da?« Et gammelt og ganske almindeligt Tema, men med uendelige Variationer, som bevirker, at det stedse holder sig: En Pige har haft en ulykkelig Kærlighedshistorie, derfor har hun taget Livet af sig. Hvorledes dette her behandles, kan jeg tilfredsstillende berette, eftersom jeg uset var til Stede paa Generalprøven.

Frøken V. Det er vist nok: København bliver snart ganske demoraliseret.

Fruen og Jfr. Nip. Hvis den ikke allerede er det.

Str. — H—m!

Fruen. Hvad er der nu igen paa Færde?

Frøk. Ih du min Frelser! Ved De ikke, at en af Hovedstadens forgudede Skønheder i Morges sprang i Peblingesøen?

Fruen og Jfr. Nip. De spøger — hvem?

Str. Nej! det er alt for sandt.

Fruen og Jfr. Nip. Men hvem da?

Frøk. Hende, for hvis Skyld de unge Herrer hvert Øjeblik var færdige at knække Halsen paa hverandre, Spækhøkerdatteren der paa Hjørnet af —

Fruen. Nu har jeg hørt det med!

Jfr. Nip. Nej, vil man bare se!

Str. Det gør mig ondt for Faderen, han er en køn, skikkelig Mand —

Frøk. Men Moderen?

Str. Ja, jah!

Frøk. Naa, De kender hende — hun har ogsaa været med i sin Tid, men slap bedre derfra. Hun var ret taalelig, men uden Opdragelse, som nu saadan en Haandværkstøs kan være. Man vil vide, at hun i nogen Tid af en vis stor Herre — Datteren har taget Eksempel af Moderen —

Jfr. Nip. Hvem monstro nu faar det nydelige Sjal, hun gik og blærede sig med?

Fruen. Og hvem har vel foræret hende det? Og hvorfor?

Jfr. Nip og Frøk. Hvorfor? det ved man nok — hi hi hi!

Str. Maaske den unge, rige Hr. Arbaces: han havde meget tilovers for hende. H—m!

Jfr. Nip. Skulde det ikke lige saa snart have været den nysselige Glaukos? Det kom mig rigtignok for, som det var ham, jeg for en Tid siden saa køre en Skovtur med hende. Mon hun ellers var —? De forstaar nok —

Str. Aa ja! Hendes Figur! H—m!

Frøk. Hvad skal vi ha' i Morgen?

Str. »Den forladte Datter«.

Jfr. Nip. Velbekomme! Det er ikke min Aften.

Ej, ej! Nær havde jeg forbigaaet een Hovedfigur. Det er Cæcilia! Hun er hist i Baggrunden ved at aabne Døren til hendes eget Gemak; hun vil da altsaa derind. Man ser kun det halve Ansigt; men er det andet halve lige saa ligblegt, saa maa hun virkelig ikke befinde sig vel. Aa! det gaar nok over.

Femte Billede.

Kærestesorg.

Den højeste Livslyst, den dybeste Bedrøvelse — hvi grænser de saa nær tilsammen, at Skellet imellem dem ikke er bredere end den tynde Knivsæg, paa

hvilken efter Arabernes Troslære der maatte vandres barfodet ind til Himmerige? Arme Cæcilia! Du troede at have to Tilbedere for een — ak! det var den ene for mange — derfor med eet slet ingen! Dit Hjerte havde aabnet sig — var nærved at dele sig — just derfor er det nærved at vorde atter helt — men — tomt!

Den rædlige Begivenhed, der af Sladdersøstrene henslængtes i Hverdagshistoriers Pulterkammer, havde paa Cæcilias hidtil spejlklare Sind en Virkning, lig den, som pludselig Opsvulmen af Dybets skjulte Kræfter frembringer paa Vetterns glatte Overflade: den plumres, mørknes, omtumles som af en Orkan; men denne formærkes ikke oventil, den raser forinden.

Hvilken af de tvende har været hin Selvmorderindes Forfører? Hun ønskede, det maatte være Arbaces — hvorfor ønskede hun det? Fordi hun ved Selvprøvelse var kommen til den Overbevisning, at hun foretrak Glaukos for hans Medbejler; thi dennes Aasyn indgød hende øjeblikkelig en vis Benovelse, en uforklarlig Frygt, men som snart blev dæmpet, naar han aabnede Læberne og talte endnu skønnere med Øjnene: da var han en ganske anden, Tillid og Ro vendte tilbage i det uskyldige Hjerte!

Nu er i det mindste Roligheden der forstyrret; hun vender sine Øjne frittende til Himlen. En Bog ligger for hendes Fødder, er gledet fra hende, den har ingen Oplysning givet, ingen Trøst — hm! denne søger vi forgæves i Bøger — tidt forgæves hos Mennesker; ej engang hos dine Forældre kan du vente nogen Husvalelse i din Sindssmerte. Du kunde lige saa vel henvende dig til Strunkmann, som sidder hos din Moder og fortæller hende, at Glaukos er allerede bleven usynlig og rimeligvis taget over med Malmø-Dampskibet, at Arbaces, med hvem han (Strunkmann) ret nu havde talet,

var indtil samme Øjeblik uvidende om Selvmordet, hvilket han beklagede, men for Resten ikke tog sig videre nær, og at han mente at komme hid i Aften. Han er allerede kommen og sidder ventende inde i Spillestuen. Han maa allerede have trukket; thi Kammerraaden har kun tre Kort at frembyde til behageligt Valg.

Forældrene vil nu spille Whist, mens den eneste Datters Liv staar paa Spil. Deres Tanker er ved en Grandissimo, medens hendes er ved Gravene.

Sjette Billede.

Løvfald.

Ja saamænd! Nu har Sommeren sagt Farvel. Asken har allerede ladet sig afklæde, og Linden er i Færd med det. Jeg kunde næsten blive alvorlig stemt ved denne Naturdemaskering, omtrent som naar jeg kommer silde fra Bal og trænger til Sengen. Hvad! Hvem spadserer i Haven paa denne Aarsenstid? Det er Kancelliraaden! Hærdebred! Ham, der sidst vendte Nakken til os — vær saa god og kik ham nu op i Ansigtet, hvis De behager. Det er værd at se paa! ren Kontrast til Strunkmanns! Jeg siger ikke mere, bemærker blot, at magre Folk ofte nærer Fordom mod tykke Kæber og trinde Maver. De tager ofte fejl, naar de anser saadant som Bevis for Aandssløvhed, plump Selviskhed og Ligegyldighed for alt undtagen Mad og Drikke. Vor fyldige Hærdebred er af Karakter ganske modsat den tørre Strunkmann: venligsindet, aabenhjertig, hvor han bør være det, godgørende mod trængende, der ej er uværdige til hans Hjælp, agtet og yndet derfor af flere end hans Slægtninge — henad Vejen: Han er Pebersvend som hin, jeg ved ikke hvorfor. De drømmer næppe om,

hvad han har haft at bestille hos Kammerraadens netop i Dag, som de er i Lav med at flytte ind til Byen. Det skal De straks høre.

Hærdebred er en særdeles Velynder af Glaukos, med hvem han er langt ude beslægtet. Det tvivlsomme Rygte om Ynglingens skumle Forhold til den selvdruknede er ogsaa kommet ham for Øre. Da han ogsaa har mærket til dennes lønlige, endnu ej erklærede Kærlighed til den skønne Cæcilia, saa finder han sig foranlediget til at fremme dette Hjertesanliggende og til den Ende at udrydde en Mistanke, om hvis Ugrund han føler sig overbevist.

Jeg har en ufejlbar Forestilling om, hvorledes han har taget det fat. Jeg sætter, at han har truffet Fruen og hendes Datter, just som de var færdige med Indpakningen. Han lægger ikke Hatten fra sig, men siger med Hastfærdighed: »God Morgen, mine Damer! Uden Omstændigheder, jeg ved nok, De flytter ind i Dag; men jeg har, henad Vejen, en Afskedshilsen at bringe Dem fra Hr. Glaukos. Han rejste saa pludselig, at han, efter Omstændighederne, ikke fik Tid at komme selv. Hans Morbroder i Fyen ligger, henad Vejen, for Døden og har derfor, uden Omstændigheder, sendt Ilbud efter ham.« Cæcilia kaster et hurtigt, skarpt Sideblik til ham; men Mama siger med vantro Mine: »Man har dog sagt, at han var draget andetsteds hen.« »Det har jeg ogsaa hørt, henad Vejen; men, uden Omstændigheder, det er ikke saa. Jeg har selv set ham køre ud ad Vesterport, og det gaar ikke, henad Vejen, til Sverrig. Uden Omstændigheder, jeg ved den taabelige Bysnak, der, efter Omstændighederne, har udspredt sig, henad Vejen, baade hist og her; men det er, uden Omstændigheder, ren Opdigtelse. Jeg har i lang Tid lagt Mærke til det unge Menneske, henad Vejen; men hans Tænkemaade, hans Handlemaade er god, efter

Omstændighederne, og jeg indestaar for ham, som Kautionist og Selvskyldner, henad Vejen.« Cæcilia ser opad, som vilde hun raadspørge nogen der, om Kautionen ogsaa var gyldig. Mama siger henad Vejen: »Det fornøjer mig.« Det er alt sammen godt. Men nu paafølger noget, som er ikke bedre end godt.

Den smalle Ryg, med Voksdugshatten ovenpaa — De ved nok — har baghenne en Fod paa nederste Trappetrin. Jeg ved, hvad han har i Sinde. Jeg hører ham allerede sige: »Jeg be'er min naadige undskylde, at jeg, egentlig talt, paa en mindre passende Tid trænger mig ind til Dem, h—m!« »De er altid velkommen, kære Hr. Strunkmann!« svarer den naadige Frue; »men i Dag kan vi ikke ta'e imod Dem, som vi plejer —« »—Jeg be'er! Jeg vil blot med et Par Ord gøre Dem bekendt med noget, som er mer end et løst Rygte — h—m!« Cæcilia ser forventningsfuld paa ham, og Moderen spørgende: »Det er?« — »H—m! Denne nveste fæle Selvmordshistorie synes at skulle drage Følger efter sig, som, h—m! Jeg ved, det kunde maaske interessere Familien her h—m! Det hedder, at Arbaces og Hr. Glaukos vil duellere med hinanden for at la'e Kaarde eller Pistol udvise den sandskyldige — men da den sidste er bortrejst, bliver der vel ikke noget af for det første — Ak ja! Ungdom og Galskab! h—m! En god Morgen, mine naadige! og en fornøjelig Vinter inde i Byen! En god Morgen!«

Sølle Cæcilia! Nu vil hun nok se nedad — h—m! Den Vej skal vi alle. Hverken du eller jeg ved, naar vor Løvfaldstid er for Haanden. Ak ja! Den retter sig ikke efter Almanakken. — Ak nej!

Syvende Billede.

Glidebane.

Velkommen, min nordiske Vinter!

Din Frost stivner vore Vande, men ikke vore Hjerter; du udvider dem snarere, idet du indskrumper de henslumrende Elementer. Varmen adspreder os, Kulden samler. Om Sommeren bærer Sortesøen en enkelt Baad, dens glinsende Vinterspejl nu en munter Vrimmel af Skøjteløbere. Livets Spejl!

Der bugter sig en med sammenslyngede Arme, aabner dem hverken for Venskab eller Kærlighed; han har nok i sig selv — hvor længe? — Der svinger en sig smidigt mellem de mødende og de medfølgende: han vil komme foran dem alle. Hofsnog! det kan være, du dog bliver den allerbageste. Flere af hans Slags! Se til, om I kan blive paa Benene! Hofgulvet er glat, slibrigt. Se! der er allerede en paa Rumpen! Han har vundet sig en Stjerne, ikke paa Brystet, men længere nede. Hist løber to jævnsides, sammenføjede ved et Lommeklæde. Skal det være Symbol paa Venskabsbaand, da er det løst, falder den ene, saa slipper den anden og farer af Sted paa egen Haand. Hist er en dygtig Render; han trækker hele tre efter sig med den ene Haand — han er en rigtig Manuduktør. Der har vi en, som gaar baglæns, men derfor ikke Krebsgang. Mon det ikke er en Bankerotspiller? Han fejer rask ud; men naar han Maalet, vender han sig nok. Det maa være Kreditorerne, der hist staar stille og ser efter ham — bagefter! — Denne kommer forlæns med udbredte Arme, fremhugende Hoved — en Lykkejæger! Bræk ikke Halsen! Det sker imellem. Hvilket Optrin hist borte paa Broen! Enspænderkane — en Dame i den, en Herre bagpaa, og foran den stejlende Hest og en anden Herre, som har fast i Tøjlen og standser den. Et Stykke bag ligger en Dreng, og lidt længere tilbage er en an-

den ved at rejse sig, de maa være overkørte. Har Hesten været løbsk? eller har Køresvenden af Kaadhed jaget saa urimeligt af Sted? Mange Fodgængere har stivet Ryggene til Bolværkerne, og flere hen foran styrter sig til Siderne af Vejen. Skulde man ikke kunne kende Hovedpersonerne? Jo! Han, der har grebet Hesten, er ingen anden end den uforfærdede Glaukos — han bagpaa Arbaces — han holder Pisken hævet — truer han Hesten eller sin forrige Medbejler? Jeg tror næsten det sidste. Damen? Hun er indhyllet i Pelsværk — Ansigtet vendt til den anden Side — Hovedet ligesom hængende — hun er vistnok besvimet. — Hvad om det var Cæcilia! Ja, saa vil vi snart høre noget om en Duel.

Nu, Glaukos er da ikke længere i Fyen; men Arbaces maa have benyttet hans Fraværelse til at besejre hans elskede. — Vi savner Strunkmann; han skulde give os tilstrækkelig Oplysning.

Ottende Billede.

Duel.

Død og Verden! det er Alvor! Begge paa Kommando, auf einmal einzunehmen! Den ene Sekundant tæller baade med Munden og med Sabelen; han vil nu fremsige det sidste Tal, ved hvilket begge Skuddene maa falde. Dette er altsaa en Tvekamp »paa Tilnærmelse«, en smuk Maner. Glaukos har allerede begge Fødderne til Jorden, Arbaces den ene hævet, ved »Frem!« vil han sætte den til Jorden og trykke af. Med hans Tilladelse: det er usikkert; i Standsningen kan Pistolen vakle, Sigtet forstyrres. Glaukos er klogere; han har i sin faste Stilling et Sekund til at tage skarpt Sigte, det er nok. Gid hans Kugle maatte ramme! i det sorte! som Tysken siger — ja ret i det sorte Hjerte! Men

det er det eneste, jeg har at udsætte paa denne gammeldanske Procesform, at den, som har Retten paa sin Side, ikke er vis paa at vinde; hm! saa er jo og Tilfælde med de nyere Tiders Gaasefjersdueller. Jeg betakker mig for begge Slags. Der hører ellers noget til med Sindsrolighed at være belavet paa Udfaldet af saadant et »Rouge et noir« (rødt og sort). Glaukos synes mig kold — ikke bleg, Arbaces temmelig rødmosset, han er hidsig, arrig, jeg vædder, han taber Spillet. Skulde det være om Cæcilia, de spiller »Gagneperd«? Det ved Strunkmann; men han ved lige saa lidt som vi andre, hvem af dem nu skal trække heldigt af. Jeg tror, Arbaces har i Sinde at træffe Modstanderens Hoved, denne hans Midje. Dette er rigtigst: jeg holder mere af »tirer bas« (skyde lavt) end »tirer haut« (skyde højt). Man har en større Skive. Naa, gid det da maa vorde, som jeg ønsker: Arbaces à bas! Glaukos à haut!

Niende Billede.

Flygtningen.

Det er Sydkanten af Hveen, vi her har for os. To unge Mennesker øver sig i Fægtning med Rappierer. Se, se! det er jo begge Sekundanterne ved Duellen mellem Glaukos og Arbaces. De maa være flygtede herover med Sejrherren — ih! der sidder han afsides fra dem — det er Glaukos! Saa maa hin være falden; det var en god Død, meget for god til ham. Han burde smagt den i lange Drag, nedsvælget den bitre Medicin draabevis paa en langsommelig Sotteseng, drøvtyggende den haarde, uforddøjelige Masse af idelig repeterende Syndeskyld. Men af hans Sygdom kan ventes Recidiver!!

Er det virkelig Glaukos selv? Hin livsfriske Ungersvend, den aabne, frimodige, altid glade i

Aands og Legems Kraftfylde? Nu tyder hans blege Ansigt paa Livslede, haabløst Tungsind. Den venstre Arm støtter, med Fingrene vidtspredte paa Jorden, den bøjede Krop — Sindet maa vel ogsaa være bøjet. At have skilt et Medmenneske ved denne Bevidsthed om Tilværelse, sig selv fra Fødeland, fra Venskab, fra Kærlighed — det kan nedbøje — for stedse? Uden Haab om at rejse dig igen? — Fortvivl ikke! Det er den fejges »Exit«.

Skulde du ikke have flere end een Ven tilbage, da gælder han mer end en hel Skare. Din pluskæbede H æ r d e b r e d har, siden din Flugt, givet Droskerne noget at bestille, været saa hos den og saa hos den for at sætte din Sag i det bedste Lys og stemme høje vedkommende gunstigt for dig. Han har haft Held i sine Bestræbelser: mange Dage vil det ikke medtage, før du kan vende Ryggen til T y g e B r a h e s Ø. Vel er Duellovene strenge; men de er nemme til at sove. Ærens Love er imod dem — over dem. De vil snart gengive dig, hvad du har — ikke mistet, men alene savnet en Smule. Snart staar du igen amnesteret (benaadet) i din Fædrenestad — o g — s a a !!!

T i e n d e B i l l e d e.

Hospitalet.

Hvad saa? — Jo! Hr. Fætteren er altid rede til at jævne Forviklinger, løse Knuder, binde de ægteskabelige — man ved nok hvorfor — men paa denne hans Traad er der nu kommen en forbistret Kurre. Vil De blot selv se! Jeg sætter et stort Spørgsmaalstegn til hans »Og saa?«

I dette Værelse er der kun een Seng, og i denne een Patient, og det er C æ c i l i a. Hille den slemme Syge! Hvor hun har skæmmet sig! Ansigtet bleggraat, indfaldent, Armene, før saa fyldige, nu tynde

og slattede. Jo, jo! Hun har været dygtigt i Skole. Hun smiler rigtignok, men det er tvungent, det er blot for at berolige Mama, som sidder ved Sengen og skotter hen til Lægerne, som staar ved Vinduet, hvor de har holdt et Privatissimum paa Latin. Den ene noterer i sin Sygejournal — en Dagbog af sit Slags; den anden er ved at skrive en Recept; den tredje skeler ned paa samme med koldsur Mine, som vilde han sige: »Der hjælper ingenting; hun er leveret. Min Hr. Broder kan gerne ordinere hende en Skæppe Salep, en Tønde Rugmel og en hel Læst Lichen islandicus; hun maa alligevel snart derhen, hvor der vokser fuligo paa Tænderne.« Det er kedeligt! Saadan en smuk Pige, og en rig Pige oven i Købet, skal liste sig af uden at have været i Brudeseng! Men, hvad skal vi sige! Det gaar flere ligesaadan. Hjertesorg er vanskelig at kurere. Det er en Hverdagsfeber, ej engang intermitterende. Cortex peruviana selecta virker lige saa meget som bart Vand.

Hm, hm! jeg tænkte det nok: A r b a c e s var en lumpen Hjertetyv; dem han nu ikke kunde stjæle eller røve, dem gjorde han sig dog al Flid for at spolere; han har seceret (opskaaret) flere end hendes, d e r ligger. Og G l a u k o s! hm! jeg har altid haft gode Tanker om ham; nu ved jeg ikke, hvad jeg skal sige. Hillemænd, Fru S m ø r u m o v r e! glemmer De ikke, at det er Whistaften hos Etatsraadens? Klokken gaar til syv, og De skal jo hjem først! Maa jeg byde Dem min Arm? — Adieu, Jomfru C æ c i l i a! og god Forbedring! De skal saamænd være med paa det sidste Bal for i Vinter! Adieu!

E l l e v t e B i l l e d e.

Elysium.

Ikke hint hedenske u n d e r Jorden, ej heller det kristelige o v e r den, men det imellem Toldbodvejen og Kastellet, der ikke bærer sit Navn med Rette,

eftersom de, her færdes, ikke er Aander, hvorvel en og anden ser ud til det. Og det gør nu virkelig hin Evadatter i Morgendragt. Betragt hende nøjere! det er C æ c i l i a lyslevende!

Saa er hun virkelig undsluppen Døden og hans Haandlangere! Gid det samme var Tilfældet med Sorgen og Græmmelsen! Dog, paa det lange Sygeleje har hendes Sjæl vundet i Kraft, hvad Legemet har tabt. Ak! i ti Uger er hun bleven ti Aar ældre, det er ogsaa en Vinding og som ikke misundes. Hun har overlevet sin Blomstretid med dens Farer. Hun vorder ikke gammel Jomfru, hun er det allerede og gaar med et Haab, sikrere end noget blot jordisk, sin Forklaring i Møde. Under sin stille Gang vil hun vinde en Kærlighed, der ikke skylder legemlig Skønhed sin Fødsel og Næring.

Hun understøttes af en hende lignende Veninde, idet hun som en fremmed skrider hen mellem de mange uden at skænke nogen et Blik — det er vel! thi hisset staar den begrædte Glaukos lænet til et Træ og stirrer paa dig; hans Ansigt har samme Farve som dit; den vil det ogsaa beholde. Forgæves tiltaler du ham trøstende, oplivende, gode H æ r d e b r e d! Lyden, der udgaar gennem dine smilende Læber, springer tilbage fra hans Øres Trommehinde. »Hun er tabt for mig!« sukker han. »Nej, nej!« hvisker hans anden Fader, »det er et glædeligt Forvarsel, henad Vejen, just som du træder op paa dansk Grund. Uden Omstændigheder! Fat Mod! Hun ser slet ikke saa daarlig ud, efter Omstændighederne. Du skal endnu faa hende, henad Vejen, min kære Søn!«

Det vil komme an derpaa. Jeg tvivler.

T o l v t e B i l l e d e.

Et lille Familiestykke.

Mine Herrer og Damer! kender De disse to? Ham paa Sofaen og hende paa hans Skød? Aa! De

har jo set dem før — sidste Gang rigtignok temmelig blegnæbbede. Nu har hans Ansigt et rødbrunt Anstrøg og hendes Kinder to Roser, saa friske som nysudsprungne, og det er tilforladelig ingen hektiske, det svæ'r jeg Dem til. Vil De se, hvor saligt de smiler, de lykkelige Ægtefolk! Han har sin højre om hendes smækre Liv, hun sin venstre om hans Skuldre, som sig hør og bør; men begges Øjne hviler paa en lille nysselig Krabat, der hviler sig til Moders Knæ og leger der med Faders Ur. Den Slubbert ligner ham op ad Dage. Mine smukke Damer! De gad gerne kysse ham. Ja, ja! hvem af Dem der ikke har sig saadan en, saa se til, at De kan faa en! Man vil ha' til, at det er det allerrareste, som Kærlighed gi'er. Elsk! det forstaar sig, med Tempo, paa en køn Maade! Saa kommer det nok.

Ha! det er saa naturligt, hun har Strikketøjet i højre Haand; men det hænger ned og hviler. Han holder en Bog i den venstre — jeg vædder, at det er Voss's »L u i s e«. — Han kan selv være hendes Elsker! Det kan han gerne, fordi han er gift med hende; det er saa meget desto rarere. Naa! gid det maa vinde og vare.

Ah! der opdager vi et halvt Ansigt bag imellem de kære Ægtefolks — det tilhører den gode H æ r d e b r e d. Han skotter ned til Purken! Se kun! Du faar nok Glæde af ham. Og saa formoder jeg ogsaa, at du indsætter ham til din Universalarving.

Naa, mine højstærede! Var det ikke et særdeles rart Stykke? Hvem af Dem der har Lyst, se til, om De ikke kan forfærdige saadan et, bare for Deres egen Fornøjelse!

Mange Tak for Deres Besøg! Kom snart igen! Adieu!

Bettefanden.

»Gjør Ild under Gryden, wo Mowr!« lød det i Skumringen uden for et afsides liggende Hedehus.

»Haa do nød aa put i en, Falle?« (Har du noget at putte i den, Farlil?) svarede derinde en skraldende Kvinderøst.

»En Si' Flæsk, Molle!« (Morlil).

Og dermed skred ind ad nederste aabne Halvdør og næsten uden at bukke sig en Mandsling ikke højere end en tolvaars Dreng, men bred, højbrystet og rundrygget — en ildevarslende Person: lav Pande, brunt Ansigt, det hele dybtrynket, smaa dybtliggende Øjne — lig Gnisterne i en Kulgrav — bar Hals med skarpt udstaaende Adamsæble. Beklædningen som Skikkelsen: rundpuldet, bredskygget Hat af musegraa Farve, rødbrun, langskødet Trøje, sortgraa Knæbukser, blegblaa Stunthoser og intet videre.

Hun med Gryden, som jeg i Mangel af mere passende Benævnelse vil kalde Bettefandens Oldemoder — hvorvel hun gik for at være hans Kone — var sit Hoved højere end den lille Mand, og dette Hoved var dobbelt saa stort som hans, bedækket med en Hue, der højt oppe i Tiden havde haft Sneens, men nu havde Tørveaskens Farve. Ansigtets var som sur Fløde, og Øjnenes som blaasur Mælk.

Oldmowr, som hun hed til daglig Brug mellem sine Venner — ikke for Alderens Skyld, hun var kun noget inde i de fyrretyve, men med Hensyn til

hendes Absolutisme, der befæstedes ved uforanderlig Alvorlighed — Oldmowr, som først ved Ordet »Flæskeside« drejede Ansigtet halvt om mod sin bjærgsomme Mand, blev dog uforstyrret ved at bruge Ildtang og Grydske, krumbøjet over Arnen.

»Hwot æ den fræ, Falle?« (Hvor er den fra, Farlil?) spurgte hun ganske ligegyldigt, seende bestandig paa Mælkebrødsgryden.

»Ka de eth wæh dæ jet aa jet? En haang ejsen i Kræn Hansens Skaastien. A fek mi Gjeddkraagh i en aa slævt en owenud; dæffor æ wi behgi tow saa suede — haa Laang Ajs eth wet hæ faanøs?« (Kan det ikke være dig det samme? den hang ellers i Kristen Hansens Skorsten. Jeg fik min Geddekrog i den og slæbte den ovenud; derfor er vi begge to saa sodede — har Lange Anders ikke været her for nylig?)

»Jow han haar; men han ga unt a sæ, faa de te do wa gon ued; han saah, te I sku wot et ant Stæj hænn.« (Jo, han har; men han gav ondt af sig, fordi du var gaaet ud; han sagde, at I skulde været et andet Sted henne.)

»Ja skihd! han sku ha kommen a Wonnsdæ; da kun ed gon an.« (Ja, skidt! han skulde være kommen i Onsdags, da kunde det have gaaet for sig.)

Røverparret havde faaet den fede Nadvere til Livs, og den lille grønne Husven — der som kært Barn har mange Navne, kaldet Svend Tumling, Kukmanden m. fl. — var tømt, da der udenfra pikkedes paa en Rude og paa samme derefter strøges tre Gange med en vædet Fingerende.

»Ajs! ær ed dæ?« brummede den bette, gik hen og aabnede for Indgangen, »ka do faatæll wos nød?« (Anders! er det dig? kan du fortælle os noget?)

»Let!« svarede den indtrædende — en lang knoklet, rundrygget Karl, gammelagtig af Udseende, med et indskrumpet Ansigt af Farve ikke ulig røget Flæskesvær.

»Do kommer eth te Row po den hæh Sih Minnæt!« (Du kommer ikke til Ro paa denne Side Midnat!) sagde han med et polisk Grin — eller snarere Grimasse, der kun gjorde en øjeblikkelig Forandring i dette Stereotypgefjæs.

»Hwa æ dæ ve ed?« (Hvad er der ved det?) spurgte Puslingen.

»Søltøw!« lød Svaret, »wo Mand æ te Gill, aa i e Stuestaaw æ dær eth anne hiemm end e Mus, aa di ka da eth ræh wos fræ e Sølskaw — spo dæ!« (Sølvtøj! Vor Mand er til Gilde, og i Storstuen er der ikke andre hjemme end Musene, og de kan da ikke skræmme os fra Sølvskabet — rap dig!)

Vi vil nu for det første forlade denne uhyggelige Røverstue og ile forud hen til den smukke Herregaard, hvor kun Mus skulde være hjemme at passe paa Sølvskabet. Det er egentlig en stor Parcelgaard og bygget i nyere Smag. Den ligger langt fra Byer og enkelte Vaaninger. Man kunde sige, den havde fjernet fra sin Nærhed de i denne Egn ualmindelig grimme, ja til Dels usle Bønderhuse.

Pæn udvendig, var den det ikke mindre indvendig; men her var Husets tvende Døtre de skønneste Prydelser: M e t t e l e n e, den ældste, var en lav, men nydelig skabt og livlig Brunette; L i s e var en høj, rank, fyldig Blondine af bydende Holdning, saadan som jeg har tænkt mig Sif sl. Fru Thors; dog tvivler jeg paa, hendes Hænder var saa store som Gudindens. Faderen til dem var død for flere Aar siden; men Moderen var levende, og der var rigtig Liv i hende (maaske derfor var Livet af Manden). Hun var baade Mand og Kone. Hun var i Ordenen den første oppe om Morgenen og purrede Døtrene ud, derefter Tjenestepigerne, hvilke sidste fik en Rivaf for deres lange Snuen.

Traf hun derimod nogen af dem paa Benene og i Klæderne, saa hed det: »Hvad! er du alt paaklædt? hvor har du bisset i Nat? har vel lysteret i Herberget hos Karlene.«

»Nej, Frue.«

»Hold Mund! ingen Sludren!«

Saa ombyttede hun sine Morgensko med Træsko og gjorde Runde gennem alle Udhusene. Først undersøgte hun, om Hestene var fodrede, og om der da strigledes; var saadant ikke sket, raabte hun i Stalden: »Sover I endnu? og Hestene rimmer. (Vrinsker efter Foder.) I faar selv Kost og Løn og lader mine Heste staa og sulte. I sover nok saa længe, at jer Davre svies.«

Derpaa til Nødset (Fæhuset). Der vankede altid Skænd, ufortjente med fortjente, og naar en Pige havde flyttet sin Trefod, prøvede hun, om den forladte Ko var malket ren. Naa, det anførte kan vel være nok til hendes Signalement, og enhver kan let slutte sig til, hvorledes hun under de paafølgende Begivenheder vil forholde sig.

Den fjerde Person, paa hvem jeg beder Opmærksomheden henvendt, er Avlsforvalteren. En lille, sortsmuttet, væver Fyr, godmodig til Inderlighed, men ved given Anledning opfarende til Heftighed, havde han, i Førstningen uden at vide det, en høj Stjerne hos den stormodige L i s e, muligt mest for den fysiske og mentale Kontrast imellem dem. Den blonde Nordbo gør Lykke hos den brune Spanierinde, den brune Spanier finder Naade for de nordiske blaa Kvindeøjne — (det saa man 1808). Hvad dette skal blive til, vil Tiden vise.

De tre Damer sad i Skumringen ved Teen, da en ridende travede op for Døren, og ind kom den nye Ejer af en nærliggende stor Gaard, hvis nærmere

Beskrivelse forbeholdes. Den ankomnes Hest blev trukken ned i Gaarden, som hørtes derinde; men da han selv fumlede i Forstuen, tog Forvalteren et Lys, gik ud og førte ham ind.

Det var en velvoksen ung Mand, snarere Yngling, med et aabent Ansigt og ej alene gult, men dertil kruset Haar.

»Jeg be'er om Tilgivelse,« sagde han, bukkende for Damerne, »at jeg paa en saadan Tid aflægger mit første Besøg; men jeg var redet vild og søgte derfor efter Lyset, jeg skimtede her. Det er nemlig mig, som har købt **estrupgaarden og har først tiltraadt den for otte Dage siden. Jeg har i Dag haft noget at afgøre paa Buderupholm og kom vel sildig derfra for at finde Tilbagevejen.«

Den ualmindelig smukke, fintklædte Mand vilde paa ethvert Sted være bleven modtaget med jydsk Gæstfrihed, og efter at han havde nydt nogen Forfriskning, skulde ingen fremmed have set i ham andet end en gammel Husven. Som en saadan bekendte han sin Træthed og udbad sig Nattelejet anvist. I Forstuen tog han en dobbelt Terzerol ud af sin Kappe og sagde smilende til Forvalteren, der lyste ham i Seng: »Man havde, allerede før jeg rejste herhid, gjort mig Rold Skov mistænkelig, og nu vil jeg ikke lade den blive her, at ikke nogen skulde faa fat paa den og muligen afstedkomme en Ulykke.« Han kom i Seng, lagde Terzerolen foran sig paa Bordet og slukkede Lyset.

Naar man er udmattet, falder man derfor ikke altid straks i Søvn; saaledes gik det den krushaarede — som jeg herefter vil benævne ham. Ydermere, eller allermest forsinkedes Søvnen for ham ved ubortjagelige Tanker om den skønne sortlokkede, der med andalusisk Solvarme havde begyndt at virke smeltende paa den nordiske Snemand; thi Snemand havde han hidtil været, uoptøelig for de nordiske Stjerner.

Da pilkes der udenfra ved Vinduet, og efter fire

raske, skærende Strøg paa en Rude (rimeligt af en Glarmesterdiamant) tages Ruden ud. Vindueskrogen forinden lettes af, og Vinduet selv lukkes helt op. Vor Gæst griber Terzerolen, spænder den ene Hane og venter. Da kommer en Menneskefigur op i Vinduet. Krushoved sigter paa Lykke og Fromme et Par Sekunder og trykker saa til — et svagt Skrig, og Skikkelsen er forsvunden.

Da Forvalteren havde lagt nogle Friktionssvovlstikker paa Bordet, griber han en, gnider, faar Ild og tænder Lyset. Han stirrer mod Vinduet, det er tomt; men i Krogen skraas nedenunder skimter han en ganske liden Person og tilraaber denne: »Kom frem du! men ikke for nær! ellers skyder jeg.«

Bettefanden, det var ham, fremtren to smaa Skridt, foldede Hænderne, nejede og sagde: »Wæ naadig aa læ mæ go, som a kam. A ær en sølle fatte Innest, haa Kuen aa manne smo Bøn, dæ somti sulter aa somti fryser; de haar a funnen mæ i; men saa kommer han, den aahn, aa twinge mæ te aa følle mej hæhhid aa pas po, mens han steler — te wos behgi tow, saah han — Herregud! læ mæ behaal mi elendige Lyw! de æ den føhst Gaang, a haa wot po saaen Vejj, de ska aasse blyw den sihst — aah Gu naah mæ!« (Vær naadig og lad mig gaa, som jeg kom. Jeg er en stakkels fattig Indsidder, har Kone og mange smaa Børn, der somme Tider sulter og somme Tider fryser; det har jeg fundet mig i; men saa kommer han, den anden, og tvinger mig til at følge med herhen og passe paa, mens han stjæler — til os begge to, sagde han — Herregud! lad mig beholde mit elendige Liv! det er den første Gang, jeg har været paa saadan Vej, det skal ogsaa blive den sidste — aa Gud naade mig!)

Krushoved tog blandt sine Penge paa Bordet en Specie, raabte »Gribs!« og smed den til ham. »Køb nu noget at æde til dine Børn, og skynd dig ud!«

Røveren var ikke sen, men hoppede som en Kat

ud af Vinduet. Udenfor vendte han sig op paa Tæerne og sagde ind ad Vinduet: »Skull vi engaang træffes, aa han ær i Klæmhærk, saa skal a sie, om a ka betaahl ham faa mit Lyw aa hans Pænng.« (Skulde vi engang træffes, og han er i Knibe, saa skal jeg se, om jeg kan betale ham for mit Liv og hans Penge.)

Krushoved sprang op og med Lyset til Vinduet for at se efter den Røver, han mente at have skudt eller saaret. Der var intet at se eller høre. Thi lukkede han Vinduet, lagde sig igen og slukkede Lyset, men kunde dog ikke falde i Søvn før henimod Dag.

Det første Spørgsmaal, da han kom ned til Kaffebordet, var det sædvanlige, hvorledes han havde sovet, og hvad han havde drømt?

»Man sover ikke godt,« svarede han let smilende, »naar man har fremmede i Sovekammeret.«

»Ih! har Musene gjort Dem Uro?«

»Tobenede Mus,« sagde han og fortalte, hvad der var foregaaet. Der lød et tredobbelt Skrig, og man for op i Værelset og ud i Haven, men fandt intet uden nogle Blodstriber paa Digestenene, hvoraf man sluttede, at den ene Røver var bleven saaret, dog ikke dødeligt. Saa var da den Røverhistorie forbi.

Da man igen fik Ro ved Kaffen, tog Krushoved saaledes til Orde: »Mine Damer spurgte mig før om mine natlige Drømme. De indser nu, at jeg ingen kunde haft; thi jeg faldt først i Slummer, da det begyndte at dages. Saa drømte jeg rigtignok« — han kastede et stjaalent, hurtigt Blik paa M e t t e l e n e — »men da jeg ikke ved, om det skal gaa i Opfyldelse, er det for det første bedst slet ikke at tale derom. Sker det ikke, beholder jeg den yndige Drøm for mig selv; men gaar den i Opfyldelse, da var det ingen

Drøm, men en Spaadom — tillad, at jeg bryder op! man venter mig hjemme.«

Han rejste uden videre Snak.

Og vil vi nu se, hvordan hans Hjem var beskaffent.

Paa en høj Bakke tæt Syd for en større Aa ligger eller snarere hænger **estrupgaard, paa Rygningen Stuehuset, Udhusene neden for hverandre, saa det længere borte virkelig ser ud, som om de var hængte paa Brinken. Neden for denne sænker sig dybere, terrasseformigt, fire forhenværende Fiskedamme, nu vandløse, græsgroede; saa kommer Agermarken, tør og karrig, og derpaa Lyngheden, vidtstrakt og frodig paa sin Maade. Vesten for Gaarden viser vidtstaaende, halvt- og heltudgaaede Træer og endnu flere Stubbe, at her engang har været Have. Paa Bakken tæt Vesten for Gaarden staar en bitte kullet Kirke.

Formiddagen efter det mislykkede Indbrud kom Bettefanden med et Bundt Rivejern og andet Bliktøj ind her i Køkkenet, falbydende sine Varer. Den gamle Husholderske købte et Par Stykker. Da Stumpen havde taget Betalingen til sig, spurgte han, om Manden var hjemme. Denne, som i næste Værelse hørte sig efterspurgt, kom til og kendte straks sin lille Mand.

»Hvad godt?« spurgte han.

Med nogle hurtige Øjeblink og et hurtigt Fingerpeg ad den Dør, ad hvilken Krushoved var traadt ud i Køkkenet, siger han: »Haar han ingen Vinnier, dæ trænger til aa kittes?« (Har han ingen Vinduer, der trænger til at kittes?)

»Jo,« var Svaret, »der er et Par Ruder i mit Sovekammer, følg med!«

Husholdersken gav ham lønligen et Forsigtig hedstegn. Han gik ind, den lille fulgte.

»Ka ingen hohr wos?« spurgte denne med omsvævende Blik.

»Nej! men tal kun ikke for højt, om du ellers har noget af Betydenhed at sige mig.«

»Haar han Goeren hæhr i Funkekassen?«

»Hvad er det for en?«

»Ja, I anner kaller en Brandkassen.«

»Brandkassen? hvorfor spørger du derom?«

»De skal a sejj ham: Laang Ajs æ bløwn ilworre, faade han jow ham en Kuhl ind i hans jenn Loer; han haa lowd, te den røh Kok snaar sku gaahl øwr Goeren, aa de haaller han aasse; de waarer eth manne Nætter; han bie baare ætte Skomageren aa den Tarmløhs?« (Det skal jeg sige ham: Lange Anders er bleven ondsindet, fordi han jog ham en Kugle ind i hans ene Laar; han har lovet, at den røde Hane snart skal gale over Gaarden, og det holder han ogsaa; det varer ikke mange Nætter; han bier bare efter Skomageren og den tarmløse.)

»Hvad er det for nogen?«

»De æ søennown a wo gue Venner.« (Det er saadan nogle af vore gode Venner.)

»Det er satanisk! ja, Gaarden er assureret fra min Formands Tid — har de ogsaa i Sinde at myrde mig?«

»De haa dær eth wo Taahl om. Men hwa Tøw han haar hærinn aa vel ha bjærred, de ska han ha tereh aa fo ued a et Vinni — men hold no ennele ve sæ sjæl, hwa a haa røved ham, fo ejsen gjaller ed mi Lyw.« (Det har der ikke været Tale om. Men hvad Tøj han har her inde og vil have bjærget, det skal han have paa rede Haand og faa ud af et Vindue — men hold nu endelig hos sig selv, hvad jeg har røbet ham, for ellers gælder det mit Liv.)

»Vær rolig for det! der har du et Par andre Specier — naar du siden trænger, saa kom til mig!

Og vil du forlade den Ødelæggelsens Vej, du nu vandrer, saa vil jeg hjælpe dig op af Dyndet.«

Med skulende Aasyn sagde han: »De kan eth nøtt,« vendte sig og smuttede væk saa hurtigt som en Væsel.

Gaarden var assureret saa højt, at for Summen kunde opbygges en langt bedre end den daværende. Af Møbler og andet Indbo havde han endnu kun faaet hidbragt det allernødvendigste. Det meste og bedste opbevaredes endnu i Aalborg. Han havde rigtignok bestemt at lade det hente en af de første Dage; men efter de Advarsler, han nu havde faaet, besluttede han at tøve. Imidlertid forsynede han Terzerolen med frisk Ladning og ligesaa sin Jagtbøsse — ogsaa Dublet, saa han nu kunde tage fire paa sin Samvittighed. Om Natten sov han i Klæderne, paa Frakke og Støvler nær. Det pinligste for ham var, at han ikke turde advare Gaardens Tyende; thi skulde Gaarden virkelig brænde, kunde jo Mistanke om egen Anstiftelse ikke gaa ham forbi, eftersom de gamle Bygninger ikke var meget mere end den halve Forsikringssum værd.

Fra denne Gaard, der staar paa svage Fødder, skal jeg føre dem, der behager at følge mig, ind i en Vaaning, som er fuldkommen ildfast, nemlig en Kove (indhugget Gang) i et for længst nedlagt Kalkbrud, hvor Kalksten og Flint lagvis alene udgør Gulv, Loft og Vægge, hvor Sæder, Borde, Gemmesteder er af samme durable Material, Sengestederne ligervis, men disse velforsynede med Dyner, Puder og Lagner, alt sammen Bytte fra natlige Strejftog. Et af de aabne Væggeskabe er forsynet med Kaffekedel, Kande og Kopper, et andet med mer eller mindre

indholdsrige Flasker af forskellig Størrelse og Façon, et tredje med Smør og Ost, et fjerde med Flæsk, det femte med Kødmad, o. s. v. I en Krog ligger et Ølanker — det hele inddrevet ved Brandskat. Her er ikke Tegn til den dyre Tid, som man ser.

En gammel Mutter sidder i en Krog og binder paa en Hose — ikke fordi hun behøver at arbejde, men af gammel Vane, og fordi Mennesket i Enrum inden fire Vægge ikke k a n være ledigt. Dette vorder vitterligt nok til en frygtelig Tortur. Dog, nu synker Strømpen med Hænderne ned paa Skødet; thi ind gennem Aabningen bukker sig Laang Ajs, Tarmløs, Skomageren og til sidst uden at bukke sig den lille Djævel. Denne sætter sig for Bordenden, de andre ved Siden, og fremlægger langsomt Nattevandringens Frugter: nogle Tintallerkener og andre Stykker Køkkentøj, saa man ser, paa hvilket Terrain de har manøvreret.

Bettefanden afsondrede Tyvekosterne i tre ligelige Dele, Ajs vendte Rvggen til og nævnte, hvem den ene efter den anden tilfaldt, alt efter som Bettefanden pegede paa Hobene og spurgte.

»Hvorfor vil du ikke selv have noget?« sagde Skomageren.

»Jeg har nok i denne her,« sagde han, fremvisende den ene Specie, »den kom drattende mig ind i Lommen.«

(NB. Jeg lader disse Karle tale Højdansk imellem for ej at trætte med alt for meget Ramjydsk).

Jeg bør gøre Læserne bekendte med de tvende af Røverne, som de her første Gang har for Øine. Skomageren havde rigtig givet sig af med at flikke Sko og Støvler i en ikke langt fra liggende Købstad, havde giftet sig og sat et Par Børn i Verden. Men lidt efter lidt forfaldt han til Svir og Spil og efterlod

endelig sin Familie til Fattigforsørgelse, selv opsøgende Tarmløs, hvis Bekendtskab han i en Kippe uden for Staden for en Tid siden havde gjort, og som allerede dengang havde søgt at hverve ham for sit Selskab i Betragtning af hans kraftige Legeme og kaade og forvovne Skvalder, som ikke levnede Frygt for Samvittighedens Indblanding.

Hververen talte i Modsætning til hin ganske lidt, og mindre med Munden end med Øjnene; men han var i Grunden den værste af de fire Kumpaner: han var uforanderlig kold, hvad enten han »gjorde et Hus varmt«, der i deres Sprog betydede det samme som at lade »den røde Kok gale«, eller han sad og tog til sig af Æde og Drikke i den lune Røverstue. Sit Øgenavn havde han faaet af sit altid lige indsnærpede og slunkne Underliv. Før han greb til Røverhaandværket, havde han været Lappeskrædder, men ikke sjælden sultet ved den Profession.

Jeg har blot at bemærke ved Røverkulen, at dens Indgang var skjult af en stor Enebærbusk, hvis Rødder kunde løses og bindes indenfra.

Og hermed overlader vi disse forsorne Karle til deres Svir, ugudelige Snak og liderlige Sange for at blande os mellem virkelige Mennesker.

Krushoved havde hver Dag et eller andet Ærinde til Gaarden, I ved nok. Hver Eftermiddag tog han hiem. Han var i Ilden der og kunde vente at komme i Ilden her: han var mellem en dobbelt Ild. Han tænkte paa at faa den første slukket, før den sidste udbrød. Det gik ikke saa let.

Vel bemærkede han et og andet svagt Glimt af en dæmpet Ild; men det var kun et flygtigt Kornmodn. Ligeledes iagttog han, at hun med Forsæt søgte at undgaa Eneværen med ham, hvilket paa en Maade var et godtlovende Tegn, men viste dog, at

der maatte stedfinde en eller anden Hindring for Fritløb af hendes lønlige Følelser. Denne kom han endelig efter.

En Dag kaldte Mama den yngre Datter ud; den ældre kunde ikke længere slippe for at høre Kærlighedserklæringen: den drev et dybt Suk af hendes Bryst og to store Taarer af hendes Øjne. Han stirrede, han lyttede, han ventede.

»Moder,« sagde hun med svag og bævende Stemme, »har allerede bestemt mig for en anden.«

»Men ellers?« spurgte han stormende.

Hun svarede ikke; men det var ogsaa et Svar. Men med det var han ikke fornøjet. Han udstrakte Haanden, som for at gøre et andet nærmere Spørgsmaal. — Hun for i Vejret, tørrede Øjnene i en Svip og udhviskede ængstelig: »Nu kommer Moder.«

Og hun kom.

Idet hun aabnede Døren, sagde han sagte og hastigt: »Gemt er ikke glemt,« og til de indtrædende: »Der er dog ikke forefaldet noget ubehageligt?«

»Ikke af Betydenhed,« svarede Fruen; »der var to af Pigerne, som gjorde Spektakler med en tredje, og saa maatte jeg skifte Ly imellem dem. Den ene krævede Lise til Vidne, det hele var ikke saa meget værd som en hovedløs Knappenaal; men saadan er det Kram. De taaler ikke nogen god Omgang: de skal holdes i Ørerne.«

Den forelskede brød snart efter op og holdt paa Hjemvejen Regnskab med sig selv og med Skæbnen; men han fandt i begge mange Udsættelser, saa intet af dem blev opgjort.

Da han fik Sigte paa sin Gaard, der var udset til et Brændoffer for det ubøjelige Fatum, hvilken usynlige Magt har til fælles med Amor, at være Guders og Menneskers Herre, da fik hans Tankegang

pludselig en anden Retning, nemlig til Flugt fra begge Farer. Har du, sagde han til sig selv, brandfri forladt den livlige, tidkortende Hovedstad for her i den trevne, skumle Lyngørk at henslæbe dine Ungdomsaar paa en sandig Oase, udsat for Røveri, Mordbrand og Hjertebrand? Er det Landlivets Lyksalighed, du sværmede for? Fader nærer Forkærlighed for denne Kragerede, fordi han her er udruget; derfor købte han den og forærede mig. Jeg maa opsøge mig en venligere Bo. Jeg vil sælge denne Rønne: gaar den op i Røg og Ild, gaar den ogsaa op i Prisen — og saa — M e t t e l e n e! — Han sporede Hesten.

Hjemkommen, bandt han Sengklæder, Gangklæder og hvad andet han havde, sammen i Lagnerne, lagde sig i alle Klæderne paa Madrassen og vaagede som de foregaaende Nætter til henimod Dagningen, urolig og bespændt. Han begyndte omsider at mærke Søvnens Overmagt, da han ser det glimte paa Ruderne. Han flyver op, aabner Vinduet med Dubletten i Haanden. Da han strækker sig ud, ser han Luerne i begge Husender, lader Blikket fare til Jorden og helt omkring i Halvcirkelen, der var ingen. Mordbrænderne maatte, saa snart Taget var antændt, have rendt deres Vei. Nu ilede han, med Bylten over Nakken, Bøssen i Haanden og Pistolen i Lommen, hen at purre Husholdersken og Pigerne ud, raabende, at de skulde søge lige Syd ud af Gaarden. Ligesaa i Karlekamret. Næsten alt, baade levende og livløst, blev reddet inden Dagskær, og inden Solopgang var ikke en Pind tilbage af den hele Gaard.

Dens Ejer følte sit Sind lettet, da Truslen nu var udført, og overlod saa Asken og Gloderne til de hidilede Redningsmænd. Pigerne søgte deres Hiem i Nabobyerne: Husholdersken tog han med sig paa en

Vogn til Hobro. Der drog han ind til en Slægtning, som endnu befandt sig mellem Dynerne. Denne, som ikke havde erfaret noget om Ildebranden, gned Øjnene og hilste med: »Ej, ej! saa tidlig? hvordan gaar det saa med Landvæsenet, Hr. Københavner?«

»Begyndelsen er glimrende,« var Svaret; »thi i denne Morgenstund har Luerne fortæret den hele Rønne, Rub og Stub.« Der blev en Spørgen, og der blev en Svaren, og Købstedmanden fik Underretning om det, som Læserne allerede ved, paa Bettefandens Advarsel nær.

Nu fik den brandlidte et Par Dage nok at bestille med vedkommende Autoriteter, og da alt det var til Side, var et Ridt til hin magnetiske Gaard uopsætteligt. Vejen løb tæt forbi — Helvede, som jeg i Betragtning af Beboernes betydningsfulde Tilnavne kalder Keltringherberget ved Stenild.

Rytteren var næppe kommen ud for Døren, før Fanden kom flyvende ud hen til ham med et spørgende »No?«

Krushoved smilede.

»Haa han faat ed bjærred tehohv? (Har han faaet det bjærget til Hobe?)

Han nikkede, greb i Lommen og rakte ham tre andre Specier med disse Ord: »Jeg køber mig et Sted langt fra denne Egn. Vil du ombytte dit fordømte Haandværk med en ærlig Næringsvej, saa skal jeg sørge for det.«

»Go ind aa snak mæ wo Mowr, saa skal a træk Hejsten hæ bag om aa gie en let.«

Saa gjort. Oldmowr stod allerede, læggende de sammenslyngede Arme paa Kanten af nederste Halvdør.

»Moer!« siger han, »eders Mand har vist mig en Tjeneste, jeg vil vise jer begge en igen. I bor ikke godt her.«

»No saa de tøkker han?«

»Jeg vil skaffe jer en bedre Bopæl, hvor I ogsaa kan føre en bedre Levemaade.«

»Hudden sku de go te?«

»Naar jeg gør eder et saadant Tilbud, kan I vel begribe, at det er mit Alvor. For eders egen Skyld bør I tage imod det. I bør flytte herfra.«

»Hva sku de gjø godt for? A haar ingen Hown (Lyst) te aa fløth, innen a ska slæves hæfræ.«

»Men hvad om nu Øvrigheden slæber jer herfra?«

»Hej, hej! hwa æ dæ ve ed?«

»Saa meget, at jeres Mand kan vente hver Dag og Time at komme i Tyvehullet.«

»Ham dæhrom!« (Lad ham om det!)

»Men I kan komme til at gøre ham Følgeskab.«

»Haa, haah! de go wal eth saa haat te, som Præjsten præjker.«

Dermed drejede hun sig og gik hen til Arnen. Den bette kom med Hesten og sagde: »Den vil hwerken ha de jenn elle de anned — vil wo Mowr?«

»Nej; men vil hun blive her, raader du da ikke for dig selv?«

»Eth søen saa relle, a tør eth væ hinner imued.« (Ikke saadan saa rigtig, jeg tør ikke være hende imod.) Han strøg med de udspilede Fingre Haaret i Vejret over den dybtfurede Pande og hvæsede: »Hwys! A æ baang faa hin.« (Tys! Jeg er bange for hende.)

Rytteren var ogsaa nær ved at blive det, steg til Hest og sagde: »Vil du mig noget siden, kan du finde mig paa Magnetgaarden — eller, kan du skrive?«

Han virrede med Hovedet: »Skomageren kan.«

»Lad ham saa skrive paa en Lap Papir Dagen og Timen, paa hvilken vi skal mødes i Dalen hist nede, og klin Seddelen fast paa den bredeste Sten

af Havediget uden for Gaarden.« Den bette nikkede, Rytteren red.

Næppe var den brandlidte ankommen i Magnetens Borggaard og havde afgivet sin Hest, før begge Søstrene og Forvalteren ilede ud at tage imod ham. Denne og L i s e spurgte nu ivrigt beklagende og deltagende, hvorpaa de fik korte, dog tilfredsstillende Svar. M e t t e l e n e var tavs, men ikke saa hendes sorte Øjne, og i hendes Ansigt — lidt blegere end sædvanligt — var noget at læse, som Krushoved mente at forstaa. Borgfruen blev staaende inden for et Stuevindue. Hun hilsede formelt eller fornemt paa den indtrædende Gæst, ytrede en kunstlet Sympati og bød til Sæde.

Det blev ikke langt. Den fremmede rejste sig hurtigt og sagde med et vist Øjekast til Forvalteren: »Jeg maa se efter, om min Hest ikke skulde være brudt, det forekom mig saa, og jeg har brugt den vel glubsk i disse Dage.« Han gik ud, Forvalteren fulgte.

Ankomne i Stalden, og forvisset om, at ingen Tredjemand var i Nærheden, siger han til den usædvanlig nedslaaede Medfølger: »Lad os to være oprigtige mod hverandre! Lad os forklare os! De kan opklare Forholdene, som for mig er i Vilderede. Ta'er jeg ikke fejl, saa har L i s e og De Godhed for hverandre, og jeg ta'er ikke fejl, naar jeg siger, at det samme er Tilfældet med hendes Søster og mig. Men min er sky og ængstelig, og Deres forstiller sig. Hvad er der i Vejen?«

»Oprigtighed for Oprigtighed!« sagde den tiltalte. »Moderen, hun er herskesyg, stivsindet til det yderste, og den Plan, hun een Gang har lagt, forlader hun ikke. Der er to Brødre, Herremænd ovre paa Mors, med dem s k a l hendes Døtre giftes: for det første, fordi de er rige, for det andet, fordi de gør deres Koner til Fruer, og for det tredje, fordi hun nu saa vil. Min er den stærkeste af de to: men Moderen

er stærkere; Deres vil bøje sig som et Lam under Offerkniven. Og hvad er det saa for uværdige, hun vil opofre dem til! Den ældste, Kammerraaden, en fyrretyveaarig Pebersvend, er raa og plump, gemen i Mandfolkeselskab og tvetydig, naar Damer er hos. Han kan ikke snakke om andet end om Heste, Stude og løse Kvindfolk, og hvad dette hans Yndlingsfag vedkommer. Og det er ikke blot i Talen, han er saaledes, det skal være et sjælden ufrugtbart Aar, da der ikke kommer flere end een Pige fra ham i velsignede Omstændigheder. Den lige saa rene som forstandige og følelsesfulde Mettelene vilde snart gaa til Grunde, naar hun skulde bindes til ham.

Lise vil faa ganske modsatte Vilkaar: hun vilde — om hun end aldrig havde skænket nogen anden sit ædle, men modige Hjerte — hun maatte hensynke i Kedsomhed, Livslede. Tænk Dem engang! Krigsraaden er temmelig dum og — som alle dumme Mennesker — meget mistroisk, har ikke synderlig Agtelse for nogen, uden for Broderen, der er hans Orakel, er stedse kold, stedse ligegyldig, kan hverken blive vred eller glad eller bedrøvet — og har kun Sans ene og alene for Penge. Lise vilde jo faa absolut Herredømme, men det et jammerligt, da han ikke er værd at regere over. Man venter hver Dag det værdige Par, at Slutseddel kan affattes.«

Med Ryggen lænet mod en Spiltovbom og Hænderne paa samme havde han modtaget disse lidet trøstelige Opmuntringer og tav endnu en Stund, grublende. Med et heftigt Aandepust udbrød han da: »Kan De ikke mage det saa, at jeg faar Mettelene under fire Øjne? Der er faldet mig noget ind, som muligen vil hjælpe os alle sammen.«

»De har ikke saa vanskeligt ved det som jeg; jeg tjener jo her; min Faders Princip er, at man først skal være Tjener, før man kan blive Herre — som Herre bør være, ellers, siger han, kan man ikke bære gode Dage. Dem kan jeg faa i een vigtig Henseende;

thi min Fader har mer end nok til mig og min Søster. De er jo allerede Deres egen Mand, og en Titel kan De jo købe Dem.«

»Hæ!«

»Nu maa vi ind. Jeg skal nok sørge for, at De kan komme til at aflægge et lønligt Skriftemaal for Mettelene; men hold Deres Øjne fra hende, saa længe Fru Donnerwetter er til Stede! jeg har mærket noget lurende hos hende.«

Ved Udgangen af Stalden hviskede Forvalteren noget til Røgteren og stak ham et Par Skillinger i Næven. I Stuen havde vor Københavner et fortrædeligt Ansigt opsat, lagde Hatten skødesløst fra sig og sagde uden at vende Talen til nogen enkelt: »Jeg vilde ikke haft det for hundrede Daler; det kan skade mig langt mere. Jeg skulde været over Sundet i Aften, og nu er han brudt; jeg har vasket og bedækket Saaret; men før i Morgen tør jeg ikke ride ham, og endda kun paa bart Dækken. Gode Frue! maa jeg falde Dem til Ulejlighed denne ene Nat?«

»Gud bevar's! saa meget er vi Dem i det allerringeste skyldig fra den forrige Nat.«

Som hun saa havde sagt, kommer den gamle Røgter tontende op i Borggaarden og raaber uden for Vinduerne; »Naadde Frow aa Hæ Faawalter! kom aa sie te den blakbroged Kow! A æ baang, hun støwter.« (Naadige Frue og Hr. Forvalter! kom og se til den blakbrogede Ko! jeg er bange, den styrter.)

Ud for de paakaldte, og ind i et Sideværelse Lise. De elskende var ene to.

»Jeg maa skynde mig,« sagde Elskeren skyndsomt. »Tør jeg haabe, at De deler mine Følelser?«

Hun lige saa rask: »Jeg deler dem.«

Med et Smil, der kom fra Sjælen, fremrakte han sin højre, hun lagde sin i den med et Smil, der kom fra Hjertet, men fra et ængstelig vemodigt.

»Nu ingen Frygt længer! Fra dette Øjeblik er jeg din trofaste Beskytter. Din højeste Kærlighed tilhører mig. Datterens Pligt byder hende at forlade Fader og Moder og holde fast ved sin Mand. Jeg træder foran, Du følger — ikke blindt, men tillidsfuldt! uden Vaklen, uden Bæven!«

Hun kastede sig hulkende til hans Bryst. Han trykkede et Kys paa hendes Pande, hun et paa hans Haand.

»Rolig!« hviskede han, »hun kommer — gaa ind til din Søster og lad hende komme herud!«

Saa skete det.

Da Fruen og Forvalteren traadte ind, stod Skælmen i en levende Samtale om ligegyldige Ting. Mama kastede et ligegyldigt Blik til dem, lod det løbe om i Stuen og spurgte om M e t t e l e n e.

»Jeg troede, hun var gaaet ud til Mo'er,« svarede L i s e med samme Ligegyldighed, »hvad blev det til med Koen?«

»Havde jeg ikke kommet til,« svarede Mo'er, »kunde det blevet til, hvad det skulde være; men jeg sa'e dem straks, hvad der var at gøre. Det hjalp.«

Forvalteren gjorde en skælmsk Grimasse bag hendes Ryg og nikkede til sin Svoger i Haabet.

»Min gode Frue,« tiltalte Krushoved hende: »De skulde vel ikke kende —« han nævnede en Gaard i Nærheden af Skive.

Hun virrede med Hovedet.

»Jeg ta'er nu hen for at købe den,« vedblev han, »hvis den er at faa noget rimeligt. Tomten derhenne sælger jeg; thi skulde jeg bygge den op og atter faa den sveden af, det har jeg ingen Lyst til. Det er ogsaa ret en Røveregn, denne Egn.«

Han gik til Døren, vendte sig med Trykkeren i

Haanden og sagde: Jeg venter en af mine Karle: jeg vil dog ud at se efter ham.

Han trængte til frisk Luft, saa sødt beklemt var Brystet. Han gik ud af Porten, og snart slentrede han, snart dansede, snart hoppede han. Da faldt hans Øjne paa Stendiget og saa med Forbavselse et paaklistret Stykke Karduspapir, hvorpaa stod *12* og underneden *B. F.* Næste Dag altsaa skulde Mødet med Fanden finde Sted. Hvad kunde det betyde? Saa hastig? Der maatte være noget paa Færde.

Paa det bestemte Klokkeslæt steg vor Helt ned i Dybdalen. Den bette var der allerede og rejste sig op fra Lyngen.

»De jawwer,« (det haster) sagde han. »Di tow Herremænd kommer i Daw, aa i Awten ska di gies sammen, Præjst aa Dejn æ bestelt; men dæ mo ingen veedet, Jomfrowerne ikhejer, fa di lihg ska te ed« (før de lige skal til det).

»Hvorfra ved du alt det?«

»De ka væ de samm, hworfræ a veed ed, men ves ær ed.«

»Men der er jo ikke lyst for dem.«

»Dærfor æ Kammerraadens Faawalter skikked te Viborre ætte Konngbrøwn, aa ham vinte di ve Awtensti o Magnetgoeren. Vil han no ha ed, saa skal a pas ham op ve Løvelbrow aa skell ham ve de, han haar unt aa; ejsen skal a ingen Faatræd gyer ham sjæl. Saa læ di wal væhr aa gywt dem i Awten, aa sihn ka han sie, hudden han vel taen. Imuen ve den hæh Ti ka han fo Brøwwen po de hæ samm Stej. Skynd sæ no tebaahg.« (Derfor er Kammerraadens Forvalter sendt til Viborg efter Kongebrevene, og ham venter de ved Aftenstid paa Magnetgaarden. Vil han nu have det, saa skal jeg passe ham op ved Løvelbro og skille ham ved det,

han har ondt af; ellers skal jeg ingen Fortræd gøre ham selv. Saa lader de vel være at gifte dem i Aften, og siden kan han se, hvordan han vil bære sig ad. I Morgen ved denne Tid kan han faa Brevene paa dette samme Sted. Skynd sig nu tilbage.)

Væk smuttede nu den lille, og den i Hovedet temmelig forplumrede Elsker skyndte sig til Magneten.

Vor Ridder var i en sælsom Sindsforfatning, stærkblandet af stridige Fornemmelser, i nær Berørelse med Røvere, ja Medvider, passiv Deltager i en af deres forbryderske Handlinger. Hans Samvittighed bebrejdede ham, at han ikke havde afværget, rent ud forbudet det Overfald, som nu snart skulde foregaa, og som muligen kunde tage en blodig Ende; men saa søgte han at berolige den indvortes Maner dermed, at han hverken havde lagt Plan til Røveriet eller drevet paa det, og at Røveren havde forladt ham, før han kunde ret besinde sig. Men skulde han ikke vende om og gøre nu, hvad han burde gjort før? Hm! Den, han søgte, var vist allerede paa Farten. Saa de to skuffede Medbejlere! Vel maatte de være Snavskarle; men Slyngler tilkommer jo ogsaa Retfærdighed saavel som Tyven. Mettelene, den elskede, den uden kraftig Indgriben fortabte! hendes straalende Billede svævede mellem hine mørke — overstraalede dem. Ingen Skrupler flere! Ingen Vaklen mere! Tærningerne var kastede.

Uden for det magnetiske Slot mødte han sin Fælle i Kærlighed, Frygt og Haab. Han fortalte ham, hvad han havde erfaret om Medbejlerne, deres nærforestaaende Ankomst og det improviserede Dobbeltbryllup. Kilden til disse Oplysninger maatte han nødvendigvis skjule indtil videre, saavel som hvorlunde det vilde ske, at der i Dag ikke blev noget af Brylluppet. Men hvad saa? Den til Nedslagenhed

bekymrede Forvalter var ikke i Stand til at besvare dette Livsspørgsmaal — den guldlokkede var det.

»De skal ud til Arbejdsfolkene,« sagde han, »jeg vil følge med og se, hvad jeg kan hitte paa.«

Ej heller omsonst lagde han sit krusede Hoved i Blød. Hvad derfra udgik, skal Tiden vise.

Med raskere Skridt, rankere Krop og lysere Aasyn, end de var udgangne, indginge de igen i det fortryllede Slot.

Efter Aftale forholdt begge sig i deres hele Adfærd, som om de ikke anede, at noget var i Gære. Derimod blev det dem en Umulighed mundtligt eller skriftligt at give Pigerne Underretning om det forestaaende, undtagen ved forblommede Talemaader, stjaalne og opmuntrende Øjekast, stilede paa at indgyde Haab og Tillid. Moderen brugte sine Falkeøjne og magede det saa, at hun altid var sammen med begge. Mod Middag tog hun dem med sig op i Storstuen, hvor de alle forblev, til de forventede ankom.

Hvad der bestiltes i Stadsestuen, opdagede Forvalteren ved at gøre sig et Ærinde forbi Vinduerne. Derinde saa det pynteligt, men for somme ikke glædeligt ud: Spejle og Lampetter var behængte med grønne Kranse, tolv massive Lysestager, gammelt Arvegods, som kun ved overordentlige Anledninger kom for Dagens Lys, stod paa Kommoderne, kort, han behøvede ikke videre Bevis paa Troværdigheden af Vennens Underretning.

Saa kom da de velbyrdige Herrer, og det i stolt Humør: Kammerraaden lod sin brede Mund flyde over paa sædvanlig Vis, Krigsraaden greb sig an og fremslæbte nu og da med Besværlighed Indfald, som ingen uden han selv antog for Vittigheder. I Fruens

Ansigt laa stolt Triumf, i Lises rolig Trods, i Mettelenes afvekslende stille Resignation og tvivlsom Forventning.

Kammerraaden var ogsaa i Forventning, men som ikke var forstyrret ved Tvivl, ogsaa kikkede han ofte gennem Vinduerne. Krigsraaden sad stadig med Ryggen til dem og kikkede efter Ludvig den Sekstendes Henrettelse, der hang som Kobberstik lige over for ham. Imellem skottede han til Oraklet, der ud paa Eftermiddagen blev en lille Smule urolig og mumlede stødevis for sig selv: »Hvad bier han efter — han kunde ha' været her — jeg skulde dog aldrig tro — nej — han maa være her paa Øjeblikket.«

Fruen havde nedtrukne Øjenbryn og hviskede til ham af og til kort, mere og mere heftigt, hvortil han ikke svarede undtagen saa med Nik, saa med Hovedrysten.

Tiden skred. De to rette Elskere var kun sjælden og stakket inde, og et Par Timer over Middag tog Mettelenes Afsked, hilsede tørt paa Døtrene og belevent paa Moderen, takkede for udvist Gæstfrihed og gik ud til sin Hest. Forvalteren ledsagede ham efter givet Vink, »da der ingen af Karlene var hjemme«.

I Stalden aftaltes nu, hvorledes de skrevne Vink skulde spilles Kæresterne i Hænderne. Derpaa modtog Krushoved de nødvendige Attester og Papirer for Vennens Vedkommende og for nu af Sted til Amtshuset i Aalborg.

Jeg kan ikke undlade at føre mine Læsere hen i Nærheden af den bekendte Røverstue, Læserinderne kan gerne følge med, der er ikke det mindste at være bange for.

Banden, forstærket med tvende Novicer eller aktive Medlemmer — passive, Hælere nemlig, havde de een af for hvert andet Sogn i en vid Omegn —

havde gjort en ret heldig Ekspedition paa Østkanten af Landet, hvorefter den rattede (udhvilede) sig i Hurup Kro, hvor Skomageren, som nu hans Vane var, ved Brændevinsflasken og Ølkruset satte »de høje Hjul æfor«, dog uden at lade noget høre om hans og Kammeraters natlige Bedrifter. Det traf sig saa, at tvende af Amtets Herredsfuldmægtige var til Stede i næste Stue. De blev opmærksomme, kikkede og lyttede og kom til den Endeslutning, at disse Ravne maatte være af dem, der saa længe havde gjort Brud paa den offentlige Sikkerhed og trodset Landets Love. De havde hørt, at Tarmløs, der ellers kun sagde lidet, manede de andre om at bryde op, med det Tillæg: ellers naar vi ikke hjem før Dag: I skal tænke paa, vi har fire Mil at gaa.

»Fire Mil!« siger Retsbetjentene til hverandre, »det kunde ligne efter Rold Skov. Der kunde gøres noget. Af Sted! Hver til sit — og driv Sognefogder med flere ud at passe dem op!«

Inden de var komne ud, hørte de, der blev sagt derinde: »Det bliver nu for silde i Nat: lad os ligge over et Sted her i Nærheden, saa kan vi jo begive os paa Vejen i Morgen Eftermiddag!«

»Te majte hwikket! læ go!« (lige meget — lad gaa) svarede en anden Stemme: »Jesabel lider vel ikke saa haardt efter os: hun kan hverken sulte eller tørste til Døde.«

Tilhørerne svang sig paa Hestene og hjem til deres Principaler, der straks foranstaltede det fornødne til Besættelse af Rold Skovs Østside.

Nu kommer vi did, hvorhen jeg indbød mine højstærede. Paa de højeste Banker langs ud med Skoven afsattes Vedetter paa otte à ti Mand med alskens Bondevaaben saavel som en eller flere Bøsser, hver Trop under Anførsel af en Sognefoged eller en anden rask og paalidelig Mand. Af hver Trop laa kun een paa Udkig, de andre skjulte bag Skrænten. En Afdeling blev beordret at trække sig en halv

Mil Østen fra Sydenden af Skoven, en anden ligesaa fra Nordenden for at omgaa Fjenden og afskære ham Retiraden.

I Daggry bemærkede to eller tre af Udkiggerne en Trop paa fem Mand nærme sig. De øvrige Poster underrettedes herom, og snart var de alle fem fangne og bundne. Vogne skaffedes til Veje, og Røverne afgaves til Tyvehullerne i Aalborg, hvor vi indtil videre vil overlade dem til deres egne Betragtninger og Forberedelse til Inkvisitionen.

Vi forføjer os atter til det Sted, hvor der er fire Bejlere om to Brude, at se hvem der skal føre dem hjem. Lidt før Aften kom Præsten agende, og noget efter Degnen gaaende. Ved Synet af dem for en let Gysen over begge Brudene; Forvalterens Ansigt var i et stille, stadigt Smil. Fruen nærmede sig gravitetisk til ham og sagde med blød Stemme, men hvast Blik: »De smiler med en Mine, som om De oversaa dette Selskab.«

»Saa-aa?«

»Det er anstødeligt, min Herre!«

»Det kan jeg dog ikke vide.«

»Da kan jeg, og — jeg vil sige Dem det nu, jeg har i den senere Tid haft Grund til at være mindre tilfreds med Dem.«

»Saa-aa?«

»Ingen Spodskhed, saa længe De spiser mit Brød, og smager det Dem ikke længer« —

»Saa kan jeg lade det ligge? Meget vel!«

»Altsaa er De vel endog til Sinds at forlade mit ringe Hus?«

»Dertil er jeg ikke utilbøjelig.«

»Straks maaske?«

»Aa ja.«

»Vel! Følg med og faa Deres Løn!«

»Hverken Deres Løn eller Deres Skænd. Adieu, min naadige!«

Hurtigt forlod han Værelset, gik over i sit Væ-

relse, pakkede alt hans i sin Kuffert, tog Nøglen af sin Dør, leverede den til en vel betroet Karl, steg til Hest og tog Vejen ad Viborg til.

Inde i den Gaard, hvor Fruen havde lavet paa Bryllup, var hun immer nærmere og nærmere ved at tabe sit mandige Sinds Ligevægt, og ingen af alle derværende vedligeholdt nogenlunde Sindsro uden begge Brudene. Da ingen mindede om Forretningen, spurgte Præsten Hendes Naade, om der snart skulde begyndes?

»Naar De behager,« lød Svaret.

Præsten bukkede, gik ud og iførte sig Ornatet.

»Om De saa behager!« sagde Fruen, nejende for Fæstemændene og givende med sin mægtige Haand et Tegn til de paa hendes Befaling højtidsklædte Fæstemøer. Disses Ansigter fik samme Farve som deres lilla Silkekjoler. De satte vel een Fod frem, men tøvede med den anden. Moderen nikkede barsk og kastede Hovedet tilbage. Da lød en Frelserrost, idet Hans Velærværdighed spurgte om Kongebrevene.

»De kommer straks!« svarede Fruen vævert, »Overbringeren maa være her paa Timen, det er Hr. Kammerraadens Forvalter. Han er her, inden Vielsen er forbi — De kan roligt begynde.«

»Undskyld gunstigen!« sagde han og traadte tilbage længer ind i Stuen, »det strider mod min Embedspligt. Jeg vilde vove alt. Men hvorfor ikke heller bie, til den udsendte kommer?«

»Ogsaa det!« svarede Fruen og bed sig i Læben.

Endnu en skæbnesvanger halv Time, da — kommer Forvalteren halvt gaaende, halvt løbende, med løsstaaende svajende Overfrakke. Man farer ud.

»Jeg er plyndret, falden blandt Røvere!« stønnede han hartad aandeløs. »Alt er væk! Brevene væk,

Pengene væk, Piben væk, Ur væk; det var et Under, de lod mig beholde Livet.«

Han lod sig styrte eller falde ned paa den brede Sten uden for Døren, støttede Albuen paa Knæerne og Hagen paa de hule Hænder.

»Det var da forskrækkeligt!« raabte man, og Præsten lagde til: »Kan De nu se, at det var godt, vi ikke forhastede os.«

»Bud straks til Sognefogden!« raabte Fruen, »og til Herredsfogden! Begge til Hest, alt hvad der løbes kan! Maaske Røverne endnu kunde paagribes,« — til den udplyndrede: »Naar og hvor skete det?«

»Da jeg,« svarede han, »kom til Løvel Brohus, og der var jeg lidt over Middag, lod jeg Karlen tage min Hest for at gi'e den en Ville Hø og Vand; selv gik jeg ind i Kroen saa længe og forlangte en Snaps og et Glas Øl. Som jeg vil til at drikke, raaber en uden for Vinduet: »Hej, hej! Hejsten! Hejsten!« Jeg satte Glasset fra mig og sprang ud, for jeg troede, det var min Hest, der havde stødt sig løs. Hvor er den?«

»Der,« svarede en Mand og pegede paa en Hest, som noget derfra sprang omkring i Tøjret. Saa gik jeg ind igen og drak, hvad jeg havde forlangt. Men al den Tid sad en lille sortsmudset Person imellem Bordet og Væggen. Han har vistnok, mens jeg var udenfor, kommet noget Djævelskab i Øllet; for inden jeg endnu var kommen paa Hesten, fornam jeg saadan en sær Døsighed, som hastigen tog til. Imidlertid var Personen gaaet bort. Som jeg er kommen over Broen, springer to Karle til fra hver sin Side, griber i Bidselet med den ene Haand, og med den anden rives og skydes jeg ned. Jeg var allerede saa sløv, at jeg ikke kunde raabe om Hjælp, og der stod som en Taage for mine Øjne. Jeg fornam, at man fumlede i mine Lommer, og saa segnede jeg hen og laa, mig selv ubevidst, til langt hen paa Eftermiddagen. Jeg skravlede op og skyndte mig herhid,

saa fort jeg kunde. Haah! jeg er, som jeg var mørbanket over mit hele Legeme.«

»Der laa vi den Nat og havde ingen Dyne over os,« sagde Degnen.

»Og ingen Kone hos — hm, hm, hm,« lagde Kammerraaden til; »men det kan vel oprettes i Morgen. Nu kan vi spise og drikke paa det i Aften.« Og saa gjorde de.

Fruen, som dog var lidt udmattet af de forskellige Sindsanspændelser, mindede tidlig om Sengen; den søgte hun og Herrerne og var snart i fast Søvn. Ikke saa de unge Damer. De gik rigtignok ind i Sovekammeret, ikke for at hoppe i Sengen, men ud af Vinduet, som de sagtelig aabnede. Derefter opkiltede de Brudekjolerne, tog Kaaber og Hatte paa og holdt hverandre krampagtigt i de Hænder, der denne Nat skulde sammenføjes med mandlige. Ikke et Ord kunde faa Luft; de saa paa Uret og lyttede til Vinduet.

Endelig hørtes hviskende Fjed. Elskerne var der, hver løftede sin ud i Haven — og lette som Aander svævede de ud paa Marken til Vognen. Den besteges og sattes i Bevægelse, først langsomt, til den var kommen saa langt bort, at dens Rullen ikke længer kunde høres paa den forladte Gaard.

Det var mørkt; men Kusken var sikker og vejstiv; thi det var ingen anden end — Bettefanden.

»Hvor skal vi hen?« hviskede Pigerne benovede til deres Sidemænd. Disse krystede dem til sig ømmeligt og svarede: »Til en Præst.«

I Dagbrækningen holdt Vognen uden for en saadan Mands Bolig. Kusken gav en af Herrerne Tømmen og gik til Køkkendøren, der aabnedes af en Pige med Malkespand i Haanden. Han spurgte om Madammen. »Hun er nok ude hos Kusken!« svarede Pigen knistrende.

»Da kald hende herhid og sig, at hun kan tjene store Penge.«

Hun gik til Herberget, og Kusken til Vognen, hvor han løste Skaglerne, tog Hovedlaget af Hestene og af Vognen Hø, som han gav dem at æde.

»Men min Gud! hvad er det for en Præst? Konen hos Kusken!« spurgte Pigerne med ængstelig Forundring.

»En barmhjertig Samaritan!« fik de til Svar. »Han kopulerer for Penge paa sin Kones Befaling, der tager Pengene til sig. Han er en Diogenes, hun et Pragteksemplar af en rigtig Nille. Og tænk Dem engang, hun er en Københavnerinde, født Frøken, og Søster til en baade her og i Udlandet navnkundig og hædret Forfatter. Men indlad Dem ikke med hende! lad som De ikke forstaar Dansk! De vil faa noget at høre, og jeg indestaar ikke for, at det jo kan minde om Gammelstrands Heltinder.«

Hun kom:

»Ej, ej! det var en tidlig Visit baade af Herrer og Damer. Hvad behager Deres Naader?«

»Vi ønsker at giftes.«

»Ser man det! Hat das so eine Eile?« (Haster det saa meget?)

»Jawohl, hvad skal vi gi'e Dem, for at Deres Mand straks vier os? Vi har Kongebreve.«

»Tyve Daler.«

»Dem gi'er vi, naar vi tillige faar Attester for Vielsen.«

»Hjælp Dem selv af Vognen, saa skal jeg lukke op.«

Det gjorde de og hun. De vistes ind i en lav og smudsig Stue. Hun bad dem ikke sidde ned engang; der var endelig ikke fler end tre klodsede Træstole i Rummet, af hvilke den ene endda var trebenet.

Madammen løb ind i et Sideværelse og skreg: »Herop! herop! hvor længe vil han ligge, dovne Æsel,

herude er noget for ham at bestille, to Par at smede sammen paa een Gang. — Ud af Sengen! eller jeg skal lette ham — han behøver ingen Bukser — put sig op under Sløjkjolen — saa! her har han Kraven om, og der ligger hans Bog — skrub sig!«

Hun vipsede ind igen: »Saa Damerne har saadan en Satans Hastværk med at komme i Brudeseng? da kom jeg der, min Salighed, tidlig nok; det skal De selv se, naar mit Tjokkeho'ed kommer.«

Hun for ud i Køkkenet.

Han kom. De kunde ved første Øjekast se, at begge maatte være saa slet gifte som tænkeligt. Skiden var Kjole og Krave som det blege, magre Fjæs, omgivet af uredte, bleggraa Haar. Paa Fødderne fremslæbte sig et Par Trætøfler, og mellem dem og den stumpede Præstekjole saas Stykker af brandgule, hist og her sammenrimpede grove Hoser.

Mod denne Personlighed stak modbydeligt af et Vrængesmil, et dybt Buk og den Hilsen: »Salvete plurimum, humanissimi! nec non humanissimæ! An sitis studiosi!« (Vær hilsede, ærede Herrer og Damer! Er I Studenter?)

»Ego sum,« svarede Krushoved, »et qvidem Candidatus juris.« (Jeg er det, og tilmed juridisk Kandidat.)

»Χαιρε! Χαιρε!« (God Dag! God Dag!)

I det samme kom Madammen ind igen og sagde: »Hold nu hans beskidte latinske Flab! og gør hans Pligt!«

Man leverede ham Kongebrevene til Eftersyn. Med dem aabne i den ene Haand og Alterbogen i den anden stillede han sig op til en Væg og bad Parrene rangere sig efter Navnene i det og det Brev.

Det gjorde de, idet Krushoved sagde: »De skal ikke ulejlige Dem med nogen Tale, Hr. Pastor! hold Dem ene til Ritualet!«

Saa gjorde han, og sluttet var den uopløselige Pagt.

Ægtemændene forlangte nu Forretningen i deres Paasyn indført i Kirkebogen og Attester, til hvilke Forvalteren havde medbragt det fornødne Papir, udstedte. Dette medtog Tid; thi Nille, som vilde skynde paa ham med Udskælden, ledsaget af vældige Trumfer, forstyrrede ham just derved og sinkede Skriveriet, saa de fremmede Herrer maatte bede hende om at lade Manden i Ro.

Da hun havde modtaget og eftertalt den akkorderede Betaling, hvorfor hun ikke sagde saa meget som Tak, gjorde hun et Kniks for de nygifte Koner og sagde spodsk: »Lykke paa Rejsen! og megen Fornøjelse, saa længe det varer!«

Dermed gjorde hun omkring og forlod Stuen, kommanderende Præsten: »Følg han med mig!«

Dette Bud adlød han, og Ægtefolkene tøvede ikke med at forlade et saadant Hus. Hvorhen saa?

Det havde Forvalteren sørget for. Han havde allerede ved Ilbud underrettet Faderen om sin Afskedigelse, og hvad derpaa vilde følge. Ret fornøjet over hans Forbindelse med en rig Pige, tog han derfor venligt mod begge Par og gjorde for dem et muntert Gilde. Næste Morgen overdrog han sin Ejendom, mod passende Aftægt, til Sønnen og var dennes Svoger behjælpelig til at indkøbe en god og smuk Ejendom i Nærheden.

Hvor længe deres ægteskabelige Forbindelse varede, og hvorledes det for øvrigt gik dem, ved jeg virkelig ikke, og Læserne bryder sig vel heller ikke om at vide det; thi nu er jo Knuden løst.

Men hvorlunde Røverknuden løstes eller overhuggedes, vil dog næppe høres uden en vis Deltagelse.

Paa den Vogn, der bragte de opfangede Røvere til Aalborg, var Tarmløs og Skomageren — som i det industrielle Samfund hed »Sylen« — satte hos

hverandre med bundne Hænder. Thi brugte den sidste sin ubundne Tunge til en levende Samtale med Sidemanden; dog førtes den saa svagmælet, at den ikke med Tydelighed kunde naa Bevogternes Ører. Hovedemnet var Befrielse fra Indespærringen, Midlerne til samme, Maaden og Tiden. Sit største Haab satte man til Fanden og hans Oldemo'er, der vist for deres egen Skyld vilde gøre og vove alt muligt. De var enige i, at han var en dygtig Kaptajn, ingenlunde at spøge med, men Kvinden tolv Gange frygteligere og uden mindste Tvivl en Helvedes Heks.

»Fanden selv har al Respekt for hende,« ytrede Sylen, »derfor er det ikke sært, om Mad og Drikke gi'er mig Kvalme derinde hos dem. Jesabel (hendes rigtige Navn var Elsebeth) er en Engel imod hende.«

»Kan han bare faa hende med,« tilføjede Tarmløs, »saa har det ingen Nød: hun skal nok puste Laasen op.«

»Det gør hun nok!« raabte Sylen højt og skraalede en Yndlingssang i hans Smag.

»Du har dog Moses med dig?« spurgte Tarmløs.

»To blaa Drenge (Femdalersedler) mellem mine Skosaaler — og du?«

»Hvad jeg har, er klistret fast over Fjælen; der kommer de Fanden ikke at rage.«

Dette kan vel være nok af disse Svendes Rejsepassiar.

En anden, helt forskellig, holdtes i Aalborg med Kriminallovens Organ, og der holdtes flere, uden at føre til Endelighed. Under en saadan Katekisation henkastes pludselig det Spørgsmaal: »Hvor er nu Bettefanden?«

Det er ikke godt at vide, svarede Syl, »hvor han er; han kan være baade her og der, han er alle Vegne og ofte der, hvor man ikke venter ham, ligesom den, han er opkaldt efter.«

Videre kunde Inkvisitten ikke bringes: Frygt,

blandet med en Tilsats af Hengivenhed for Anføreren, holdt ham tilbage fra at røbe ham.

Ikke saaledes sindet var den træske og nedrige Tarmløs. Under Betingelse af Strafløshed lovede han at give Retten saadanne Oplysninger, at den farlige snart maatte komme i dens Magt.

Inkvisitor, som beklagede sig over, at man allerede flere Gange uden Nytte havde forsøgt at overrumple ham i hans Bopæl, pruttede længe med Skrædderen om Prisen paa Forræderiet. Denne nedsatte samme til Vand og Brøds Straf, og derefter til korteste Fængselstid i Tugthuset. Omsider blev man enig.

Han gav nu den Oplysning: »at Mester Alibi kom ikkun to Gange om Maaneden, højst tre, hjem til hans Oldemoder, og det kun i mørke Nætter; i Mørket kom han og biede yderst sjælden, til det gryede ad Dag.«

Dette toges til Følge, i nogen Tid forgæves. Lovens Tjenere kedede sig og foretog sig saa en Husundersøgelse. Den førte til intet, de fandt kun lidt tarveligt Husgeraad, og Kællingen paa Lejet. Paa alle Spørgsmaal og Trusler virrede hun med Hovedet og pegede paa sine Ører og paa Munden. Da dertil hendes Ligfarve gav hende en døendes Udseende, lod man baade hende og hendes skumle Vaaning i Ro — for det første.

Ikke længe derefter kom den bette ind, syg, angreben af en hurtigt tiltagende Feber.

Otte Dage efter foretoges en ny Undersøgelse. Man fandt Bettefanden som Lig og hans Oldmowr inden for ham, som det syntes, nær ved at vorde det.

De Udøbte.

Fortælling i Billeder.

Første Billede.

En sandig Vej gennem en skaldet Hede. Ved Vejen ses et Mandfolk og et Kvindfolk i Lav med at bytte Kæppe. »Kaste Kæppe« hedder det egentlig, hvoraf vi kan derivere og udtyde Skældsordet »Kastekæp«.

»De gifter sig da, disse to Keltringfolk?« Ja, paa en Maade: de trolover sig, hvilket Gerningsord kommer af »Tro« og »love« — skikkelige Folk bruger ikke længer denne Ceremoni, undtagen for saa vidt at de under fire Øjne bytter Hjerter. Men Bytte er Bedrag — somme Tider, og indser en af Kontrahenterne saadant i Tide, nemlig før de bytter Hænder og Præsten lægger sin Haand paa, saa lader de Handelen gaa ind igen. Er denne engang lovformelig sluttet, er der mange Omstændigheder ved at faa den til at gaa tilbage; men hine Naturmennesker har i saa Fald intet andet at gøre end at ombytte Kæppene. Det er snart bestilt.

Her ved den anden Side staar to Smaadrenge, hver med et Stykke Brød i den ene Haand og en Nallik Ost i den anden, og ser ned ad paa noget imellem dem — hvad ligger der? — Et Kvindfolk! Mon hun sover? eller er hensovet? maaske bragt i den stedse vedvarende Ro ved Hjælp af hine to dygtige Kæppe?

Meget muligt! Jeg har set det Ansigt før etsteds. — Rigtigt! Hun har været denne rejsendes »Maje« (Tøs eller Kæreste) og ved ham eller under hans Auspicier Moder til de to »Grumslinger«, som glemmer at »butte« (spise) for at se paa »Madrum« (Moder).

De stirrer saa forundrede paa Liget — de begriber ikke, hvad det skal betyde, at hun er saa rolig, saa tavs — det var hun aldrig før. De smaa Stakler ved vel næppe, hvad det er at dø, lige saa lidt som hvad det er at leve. De, mine Herrer og Damer, forstaar det nok; for De har Levemaade, god Levemaade. Hint Krams Levemaade er derimod saare tarvelig og indskrænker sig til »Pultes« (Grød), »Blankes« (Brændevin) og deslige bondeagtige Levemidler.

»Hvilken Levevej,« vil De vel spørge, »har da disse arme Mennesker?«

Landevej — højstærede! tillige med Sideveje. De sidste følger de almindeligst, og lige saa maa vi andre jo gøre for at naa Landevejene.

»Der sidder kønne Ansigter paa disse Smaakrabater.«

Aa ja! men Ansigter forandrer sig, om nogle Aar bliver de ukendelige. Skulde vi hen i Tiden træffe dem igen, vil De sande mine Ord.

Andet Billede.

»Her er vi da fri for Lvng og Natmændsfolk — vi har Skov og honnette Folk — grønt for sort — fine Klæder for groft Vadmel — det er noget andet.«

Maa jeg ha' den Fornøielse at indføre Dem i Selskabet: Justitsraad Blad! Fru Blad! Frøken Blad! Polyteknisk Kandidat Hr. Blad! Hr. Kvist! Hr. Pind! Hr. Gren! Jomfru Knop! Den sidste maa jeg især gøre Dem opmærksom paa

— det er en Rosenknop, lige i Udspring. Hvem, tænker De vel, skal plukke denne nydelige Blomst? Ja gæt engang! Han er virkelig her til Stede. Kandidaten har nylig faaet Løfte paa et taaleligt Kald, og da Jomfru K n o p er en temmelig rig Pige, saa var det for ham et meget anstændigt Parti; han behøver Penge til Bosættelse og til at sætte Marken i Drift, og naar han desforuden fik en smuk Kone — samme Mening tiltræder ogsaa de tre andre Herrer, Notabene: for eget Vedkommende hver især.

Hr. K v i s t er formuende Partikulier — det kan De se paa ham: men at han vil ydermere begrunde sin Forfatning, det kan ingen tage op i nogen ond Mening.

Hr. P i n d er en lægevidenskabelig Mand, søger fast Ansættelse, og paavirket af den Formening, at Penge regerer Verden, stræber han at forhverve sig denne jordiske Almagt.

Hr. G r e n er Landmand, har købt for dyrt, vilde nødig sælge eller lade sælge, iler derfor efter at komme til at sidde baade fast og behageligt, deri kan ingen fortænke ham.

Jeg har vist Tilskuerne Herskabet. Jeg ved ikke, om de vil kaste et flygtigt Blik paa Kusken og Tjeneren.

Den første staar bag henne og giver Hestene Brød, det er en net Karl, den samme. Tjeneren her nærmere er fuldkommen saa køn — Jomfru K n o p ser virkelig paa en af dem, hvilken er uvist, da de staar i en lige Linie ud fra hende. Maaske giver hun Tjeneren en Befaling, og i saa Fald maa hun jo se paa den, hun tiltaler. Thi at hun, den smukke, pæne, vistnok velopdragne Pige skulde — nej, det vilde være alt for galt: en Natmand! Thi jeg maa sige Dem: disse to Tjenestetvende er de selvsamme Keltringunger, vi saa før derude paa Heden. Da den følesløse Fader med hans nye Maje havde sneget sig fra dem, medens de var faldne i Søvn ved den døde Moder, kommer

en fornem Mand kørende ad Vejen, studser og standser og indbyder Drengene til at følge med sig, hvorpaa de ikke betænkte sig længe. Da Herren havde gjort Melding om Liget, fortsatte han sin Rejse til Hovedstaden. Bemeldte Herre var — for et Par Aar siden er han ved Døden afgaaet — Broder til hærværende Justitsraad Blad. Han holdt Drengene i Skole; men med Lærdommen gik det trykkent, for disse Naturmennesker havde — ligesom hele Slægten — en naturlig Modbydelighed for Skolestøvet. Med Taalmodighed bragtes de dog saa vidt, at de langt om længe kunde konfirmeres. Men uheldigvis kunde de ingen Daabsattester fremvise. Deres Velgører forstod dog at mage det saaledes, at Præsten alligevel tillod dem at bekræfte den Daabspagt, som aldrig var indgaaet. Kort efter døde Velgøreren, og den efterlevende Broder tog Konfirmanderne i sin Tjeneste.

Tredje Billede.

Hvad skal vel det forestille? Tvende Herrer — eller hvad de nu er — paa en Stenbænk, med Armene over Kors og Benene over Kors — og saa?

Min skønne Dame! Tag mig ikke unaadigt op, at jeg gør Dem opmærksom paa dette Deres »og saa?« Det er en Fordring paa Fremtiden, som denne aldrig accepterer. Jeg fortænker Dem ikke i, at De gør den; det gør alle Mennesker; men alle saadanne Fordringer hører til de usikre; de staar meget dybt under Ryttervekslер; de kan aldrig naa al pari — jeg be'er om Forladelse, at jeg taler saa kontorsk!

De ønsker at underrettes om Betydningen af dette Maleri? Deri kan jeg tjene Dem; men for Besvarelsen af »hvad saa?« maa De have mig undskyldt indtil videre.

Disse to Herrer, som De er saa artig at kalde

dem, er den Kusk og den Tjener, De saa i Slottenlund. Men nu er de i en anden Stilling.

Ser De: Hr. Justitsraad Blad havde det Uheld at vælte paa Hjemvejen. Kusken fik Skylden derfor, uagtet han gav Hestene Skylden, og blev straks afskediget. Det ubehageligste ved dette Tilfælde var, at Hr. Justitsraaden fik et Stød saa slemt, at det blev hans Død. Enken, ser De, indskrænkede sig, som ingen kan fortænke hende i, og solgte Hestene, Vognene, med hvad dertil hørte. Tjeneren vilde hun beholde; men han vilde ikke blive; for da Broderen skulde væk, saa vilde han med for ikke at skilles fra ham.

Det var broderlig handlet, mener De. Aa ja! deri gi'er jeg Dem fuldkommen Ret; men De maa godhedsfuldt undskylde, at jeg er af en modsat Mening: havde han blevet i sin Tjeneste, kunde han have understøttet Broderen, indtil denne fik sig en igen. Nu ser vi Følgerne. Før var de velforsynede med Klæder og med Linned; siden har de maattet feje ud et Stykke efter det andet og har ikke stort mere tilbage, end hvad De her ser dem i. Først drev de et Par Maaneder omkring tjenesteløse, fordi de absolut vilde være paa eet Sted, og saadan en Dobbeltplads er ikke hver Dag paa rede Haand.

Nu, saa blev dog en aabnet for dem, og det hos den rige Kammerraad K n o p — netop Jomfru K n o p s Fader, hende De ved nok.

»Hille den Skamfærd! det har dog været en af disse Prævlikvantere (egentlig smukttalende, det Navn, Natmandsfolkene giver sig selv indbyrdes), om ikke dem begge, hun keg efter paa Skovturen.«

Det maa jeg fortælle Dem; for det er løjerligt nok paa en Maade. Jomfru K n o p saa alt for tidt paa den Tjener; hun tænkte langt tiere og langt længere paa ham, det er, hun forelskede sig i ham. Dertil mærkede han ikke noget; for saa han ogsaa ved Lejlighed flygtigt paa hende, saa han hende aldrig lige i

Øjnene, og det er just i »Oklingerne« (Øjnene), hvor saadan noget kan ses. Men fra dem gaar det ogsaa til »Murrissen« (Ganteri, Kyssen), først med Smil og siden med Ord, saa gik det og her.

M a d s (den lykkelige Tjener) gaar en Dag ud i Stalden til Bro'r L a s og siger: »Jomfruen vil være gode Venner med mig, ligesom Pigen er det med dig; hvor længe kan det holde sammen? Det kan vel aldrig bli' andet end bar Ganteri.«

»M a d s,« siger Kusken, »med Tøsen og mig er det forbi, hun er »grumslinglak« (frugtsommelig); men jeg er ikke »Padrum« (Fader) til Ungen; det har hendes forrige Kæreste selv sagt mig; for han vil heller ikke vide mer af hende. Men nu vil Jomfruen ogsaa i Lav med mig, saa du nu kan vide, hvordan hun mener det med os begge. Det kunde være, hvad det var; men vi to om en, det er den ene for mange. Jeg vil ikke gaa dig i Vejen.«

»Jeg ikke heller dig. Hør, L a s! er du ikke ked af det Liv, vi lever herinde?«

»Det er ikke saa farlig langtfra. Jeg gad hellere »skoje omher« derovre i Jylland, som vi gjorde i vore Drengeaar.«

»Jeg med. Nu maa vi alligevel blive her, til vi har faaet vor Løn; den Dag er snart for Haanden. Saa kan vi se at fortjene noget mere til i Vinter ved Arbejde efter vort eget Behag i Stedet for at være Bindehunde, og til Foraaret rejser vi.«

»Saadan skal det være! Og saa køber eller bygger vi et Hus, hvor vi kan have Ly om Vinteren. Og for Resten lever vi, som vi selv vil, og ikke under nogens Kommando. Ud paa Heden.«

»Ud paa Heden!«

Ja naar? Skibsfarten er aabnet; men I har intet at betale Overfarten med; ved at sjove faar I næppe nok det, I kan æde — og hvad saa?

Fjerde Billede.

»Uha! det er en Kirkegaard!«

Ja, min bedste! Det er Lokalet, det store Pjaltenborg, hvor vi alle efterhaanden flytter ind, bor sammesteds i Enighed og Rolighed, som ikke forstyrres af nogen Flyttedags Hurlumhej, indtil Ejeren den sidste Flyttedag siger os op alle sammen paa een Gang og lader os flytte til et rummeligere og smukkere Lokale. Dette her er temmelig indskrænket, og man maa undvære Lys og Varme, det gør man ogsaa paa det lille Pjaltenborg i den store Stad København. Denne er ellers ingen styg By: sikke smukke Skilte over disse Smaahuse! de er langt smukkere end selve Husene, og mange af dem har kostet langt mer end disse med hele Møblementet, der virkelig ikke bestaar af mer end en Kiste.

»Se! der staar to Graverkarle i fuldt Arbejde, deres Ansigter kommer mig bekendte for.«

Det er saamænd dem, De for ikke længe siden saa paa Stenbænken i moderne sorte Klæder, som dog begyndte at se lidt afslidte ud. Uden at have grebet til Tyveri eller Betleri havde de det Held at faa Arbejde hos en Graver, som De ser. Det Fag, i hvilket de nu er ansatte, har sin meget alvorlige Side: naar man ser, der kastes Grav til andre, kan man let komme i Tanker om sin egen; det leder til alle Haande Betragtninger, der staar i Modsætning til Livets mange Haande Glæder. Under dette Synspunkt er Graverne lykkeligere end andre Mennesker; thi ved deres daglige Haandtering bliver de snart ligegyldige ved Død og Grav og saa videre. De kan opkaste fortørrede Hovedskaller, uden at det skal falde dem ind, at deres egne vil have samme Skæbne.

»Hvem mon nu skal i den Grav? Mon det er nogen, som jeg kender?«

Jo De gør; det er ingen anden end Jomfru Knop.

»Herre Gud! den smukke Pige! Ih! er hun død?«

Ja saamænd er hun saa: derfor er det, hun skal begraves.

»Hvad mon hun er død af?«

Jeg har hørt, at det var af Tæring.

»Det kan være troligt — — to paa een Gang — hm, hm, hm, — Jomfru K n o p — og at just disse to skulde komme til at kaste hendes Grav!«

Det maa De nok sige.

F e m t e B i l l e d e.

»Et Skib i Havsnød!«

Det er paa Østkysten af Sønderjylland, samme Galease strander. Den har hugget en tyve, tredive Favne ude. Søfolkene er ved at hive Baaden ud i Læsiden. Det blæser alvorligt. En Brændsø krummer sig højt over Rælingen; den kan gøre rent Bord, den! Bare de stakkels Mennesker kan svømme! Dog, det er ikke umuligt, at Baaden kan bjærge dem.

»Jeg skal ikke nægte, de befinder sig i en meget kritisk Stilling.«

Forfatning, burde De sige; thi her kan ikke være Tale om noget, der betyder stille: tværtimod ser man grangivelig Bevægelse, voldsom Bevægelse, i alle disse Kroppe, og i Sindene er der vist heller ikke synderligt stille. Kaptajnen — for det maa være ham — er i stærk Affekt. Vel ser vi ikke hans Ansigt, eftersom han vender os Ryggen til; men hans ene Arm er udstrakt mod Baaden, alle fem Fingre vidt udspilede, den anden mod to Mænd i graabrune Klæder, af hvilke den ene holder fat om et Tov, den anden i ham igen. Det er, min Sandten, Graverkarlene.

»Hvad siger han til dem?«

Han raaber: »Baaden kan ikke bære fler end den

ene af jer. Hvem af jer vil med? Kom! det skal være straks!«

»Hvad svarer de to dertil?«

Den ene svarer: »Kan Las ikke komme i, saa vil jeg ikke heller.« Den anden siger: »Skal Mads blive her tilbage, saa bliver jeg ogsaa.«

»Hvad siger saa Kaptajnen?«

Han siger: »Rend saa til Helvede begge to!«

»Det er ikke kønt sagt af Kaptajnen.«

Ikke ret kønt: men det er ikke ilde ment — Sømandssprog; desuden er det meget tilgiveligt, om en ikke vejer sine Ord under saadanne Omstændigheder.

»Skal de da nu drukne?«

Det vil Tiden vise.

»Der er rigtig noget rørende i disse to Stabejseres indbyrdes Sammenhængenhed, hvorvel det dog næppe er andet end blindt Instinkt: thi moralske Grundsætninger er ikke at vente hos slige Folk.

Hvor skulde de ogsaa have dem fra? Fra Balles Lærebog? Den gælder ikke længere, end til man er konfirmeret. Moral behøver man desuden ikke meget af i det virkelige Liv, de Tilfælde, hvor man skal spørge den til Raads, forekommer yderst sjældent, som vel er.

Sjette Billede.

»Saa! igen den fæle Lyng — det er vel Alheden, kan jeg tænke.«

Nej, min naadige! det er Lyneborgheden.

»Hvad! er der Ild i den?«

Ja vel! men det er ikke los Ild; denne er indskrænket til en Suppegryde og til at varme dem, der skal tømme den.

»Dem, der sidder omkring den?

Følger af sig selv.

»Hvad er det for Mennesker? Rovere?

Ikke saa egentlig, de bruger ikke Vold, men List alene. Hvad de f. Eks. her har paa Ilden, er Kroppene af to knebne fede Husharer — paa vi andre vort Sprog: Katte. Har De Lyst til at lange til med?

»Fy! det er jo ækelt!«

Efter Deres forfinede Smag. Maaske De hellere vil danse med dem, naar Gryden er tømt? Hine unge Piger er udmærkede Danserinder, uovertræffelige i erotisk Mimik. Dog slige har De vel før set paa en eller anden Skueplads, hvor den plastiske Natur endnu tydeligere viser sine Frembringelser — uden flere Omsvøb! De finder her en Natlejr af Zigeunere, hint store Natmandsfolk, som herinde kaldes Tatere.

»Naa: men hvad kommer de vore udøbte ved?«

Vore udøbte kommer d e m ved, der sidder de med begge Bayaderer (Danserinder) imellem sig. Det har gaaet dem underligt, hvad jeg vilde sige: de har gaaet underligt, siden vi forlod dem paa Skibet, som forgik.

Paa Sønderjyllands Hedervg træffer de paa en lille Karavane af deres eget Folk, som agtede at gøre en Pilegrimsrejse til »Blaamatini« (Preussen) og længere, om det kunde byde sig. At de slog sig til dette Selskab, dertil bidrog først og fremmest to unge og smukke »Diller«, som hørte til samme. De var mer efter vore Prævlikvanteres Smag end den fine Jomfru K n o p, og blev de snart enige med dem om at indgaa, hvad vi moralske Mennesker kalder vilde Ægteskaber. Disse skøre Baand holdt endda sammen en Maaneds Tid. Da blev Rejseselskabet uheldigvis overrumplet af en Kommando Soldater, hvis Anfører just var Hververofficer. Han lod alle de andre løbe, men holdt fast paa de velvoksne Karle, der baade ved Penge og ved Trusler lod sig formaa til at ombytte den graa Kjole med en blaa. Det Liv, de nu maatte føre, var intet mindre end frit. Ikke sært, at de kedede sig og tog Permission af sig selv. Hændelsen bragte dem i det Selskab, hvor vi nu finder dem, og

hvor de slet ikke keder sig. Men hvor længe vil det vare? Opdages og gribes de, saa vil de, uden kedsommelig Proces, straks blive hængte; thi Blaamatini har Krig og er ikke tjent med at holde Krigsfolk, der løber væk i Stedet for at staa og lade sig skyde.

»Saa græmmer deres brune Kærester sig til Døde.«

Nej de gør ikke.

Syvende Billede.

Dette ser helt martialsk ud! En tredobbelt Kreds af Soldater, med skuldrede Geværer og Bajonetter oven paa dem; midt i Kredsen en Tromme, og oven paa den to Tærninger, som viser Esser alle.

»Man spiller?«

Ja! L a s og M a d s spiller Hasardspil, og det under den militære Øvrigheds Øjne og Auspicier. Det er højt Spil, man ser det paa de blege Ansigter og disse fortrukne Muskler. To Officerer staar her og passer paa, at det gaar ærligt til.

»Hvad spiller de om? om Penge vel?«

Aa nej! de spiller om Slentringer, om Liv og Død. Ovenover baghen ses —

»Et Gymnastikapparat!«

Om De saa behager! det er ellers en Galge, hvori den skal dingle, som slaar laveste Øjne.

»Det er et Satans Spil!«

Om De saa vil. De maa ellers paa ingen Maade tro, at vore to Helte er forfaldne til Spil! tværtimod, det er meget imod deres Vilje, at de her sætter Livet paa et Tærningekast; de var deserterede og blev attraperede. For saadant Frihedssind har de jo begge fortjent Døden: men den kommanderende General, Prins — hans Navn vil nu ikke falde mig ind — han har ved denne Kasus (Tilfælde) følt — Prinser har

ogsaa Følelser, min rare — følt en Slags Medlidenhed og har derfor besluttet at bevare for Armeen den ene af disse to smukke Soldater. Spilledjævlen vil derimod have begge Sjælene — ulykkeligvis: de slaar begge Esser alle. Hvad er derved at gøre?

»Slaa om igen!« befaler Hans Durchlauchtighed.

»Hr. General!« siger Mads, »jeg slaar ikke mere; men om De behager, kan De jo lade os hænge begge to; for skal Las hænges, saa gider jeg ikke være ene tilbage.«

Prinsen snurrer sig en Gang omkring og raaber: »Gaa saa Fanden i Vold begge to! Her har I Spillepenge til.«

Dermed slænger han to Frederiksdorer paa Trommen. De klinger langt anderledes end Tærningerne.

Pil nu af, I Keltringer! og spil aldrig mere!

Ottende Billede.

Længst borte har vi Bakker — ikke lyngklædte, men tækkede med Græs og Korn: helt til venstre det romantiske Asmildkloster op over sin unge, frodige Skovhave; til højre den Mølle, som har Navn og Gavn af Aal; her indenfor den blanke Sø: nærmest ved en Tørvemose — saadan en maa ikke mangle i et jydsk Tableau. Der er en grumme Hob Mennesker i denne Mose: de skærer Tørv, triller ud, lægger hen, rejser, stakker.

»Det maa være en farlig rig Husbond, der paa een Gang kan koste og lønne saa mange Folk.«

Løn faar de ikke, men alene Kost og Klæder — ja, ja! det tager med sig; men Husbonden er og saa velhavende, at han er krediteret for over hundrede Millioner — det er nemlig ingen anden end Hr. Sta-

ten, og disse Tjenestefolk er Tugthusfanger. Først for er L a s og M a d s ved at sætte en Skrue.

»Er de nu i Tugthuset?«

Aa ja! men som ærlige Keltringer, blot for Løsgængeri. De blev forleden fangede paa en Klapjagt, der var anstillet efter løse Mennesker. M a d s kunde have smuttet bagud; men det vilde han ikke, som jeg nu skal tage mig den Frihed at fortælle Dem. Han saavel som det hele øvrige Vildt vidste meget godt i Forvejen, naar Jagten skulde holdes, og havde derfor absenteret sig fra deres Keltringherberge og spredt sig omkring i den frie Luft. En af dem, der førte Klapperne — ingen Skovfoged, men en Sognefoged — opdager L a s inde under en Enebærbusk og tager ham. M a d s laa under en anden, som Driverne allerede var drevne forbi. Da han nu fra sit Udkig ser, at Broderen er fangen, springer han op og derhen og siger ganske flegmatisk: »Vi har aldrig hverken røvet eller stjaalet; men skal han endelig i Viborghuset, saa vil jeg gaa med; for jeg er ikke bedre end han og heller ikke bange for at æde Hestekød.«

Velbekomme!

S i d s t e B i l l e d e.

Mine Herrer og Damer! Vi ender, hvor vi begyndte; det er rent menneskeligt. Paa det samme Sted, hvor de udøbtes Moder udaandede sit sidste Suk, er hendes Sønner ogsaa ved at sige Farvel til Heden og alle dens Glæder.

Tiden gaar, jeg tykkes, det er kun en kort Time, siden vi saa dem som rødmossede Knøse, og nu er de hvidhaarede Oldinge, deres Lemmer struttede af Saft- og Kraftfylde, nu er de slattede, slunkne.

»Er M a d s ikke allerede død?«

Nej, men der er ikkun lidt Liv i ham.

»Hvad er det, Las gør ved ham?«

Han har med den ene Arm om hans Ryg understøttet den krummede Overkrop, og med den anden prøver han af en lille Tumling at væde hans tørre Læber; han kan ikke aabne dem, det kan kun Døden — den er jo heller ikke langt borte — aa, du medlidende Knokkelmand! tag Las med, saa gør du en stor Velgerning imod ham. Vil du ikke, kommer han af sig selv.

Ak ja! Ved deres Indtrædelse i Verden nøjedes disse to gamle Syndere med een Vugge; de skal saamænd ogsaa forlade den i een Kiste, puttes i een Grav (derved er og en Besparelse for paagældende Kommune.)

Dersom dette hersens var en Konge paa Dødssengen, det blev noget ganske andet. Det kronede Hoved — her dog uden Krone — paa en Fløjelspude, Livlægen med sine Ridderordener, allerunderdanigst knælende for allerhøjstsamme, rækkende Majestæten — ikke Finkel i en Bliktingest — men Nafta i en Guldske, en smukt grupperet, pligtskyldigst grædende Halvkreds af Prinser, Prinsesser og Hoffolk, ventende paa det skæbnesvangre Øjeblik, da der fra Altanen kan udraabes til det sorgbetyngede og glædedrukne Folk: Kong Laurentius er død, Kong Maximilian leve! Det vilde klinge ganske anderledes end: Natmanden Las er kreperet, Natmanden Mads følger efter.

God Nat! og sov vel til Hobe!

Den hule Eg.

Paa Østkysten af Jylland strækker sig et Næs ud for Mundingen af en Fjord. Det er en stor Landtunge, for et Par Menneskealdre siden næsten helt og endnu for det meste bevokset med Egeurskov. Jordbunden er flad og sumpig, saa den kun i tørre Somre og meget strenge Vintre er til at befare. Desformedelst og fordi Grundejerne havde nærmere vidtstrakte herlige Skove Norden for, fornam Næsset snart aldrig andre Økser end Skovtyvenes og bevarede saaledes sin gamle Beskaffenhed og Udseende, indtil en Skotte først i dette Aarhundrede købte det. Nu fik de store Ege — at sige de, der duede noget — en Ufærd og Udfart til det skovfattige Storbritannien. Ud mod Fjorden blev tillige ryddet og opdyrket i en vid Strækning, og hvor der før stod et lidet Skovhus, brammer nu en Herregaard.

Ikke ret langt fra denne stod i min Ungdom, staar maaske endnu i min Alderdom, et Alderdomstræ, efter hvilket denne Fortælling er opkaldt. Jeg har flere Gange været inde i dette Træhus, som ej er opført af Menneskehænder, een Gang selvottende. Men det holder ogsaa faa Alen op fra Roden 46 Fod i Omkreds. Det er ogsaa et Skydehus — hvilket mangen en Ræv har faaet at føle — og det saa bekvemt, at Skytten kan efter Behag hvile paa en med Mos udstoppet Madras.

Nu hjem til Gaarden! Den ligger saa belejligt

for Smughandel, som tænkes kan. Jeg har flere Gange været der i lystigt Kompagni baade med Landkrabber og Søpadder og Amfibier af forskellige Folkeslag, lige til Portugisere og udlændiske Jøder. Engelsk var Hovedsproget, og saa var Levemaaden. Da jeg kunde det første og kunde finde mig i den sidste, da jeg for det tredje var en dygtig Sportsmand, fandt jeg stedse god Modtagelse i Noahs Ark. Ejeren, som ellers opholdt sig største Delen af Aaret paa sine andre fjerne Besiddelser, havde her ansat en bestandigt blivende, midaldrende Husbestyrerinde. Miss B . . .s forstod ikke noget andet Sprog end sit engelske Modersmaal, og da jeg kunde tale det temmelig flydende med hende, da jeg kunde drikke Genevergrog med hende, blev vi snart godt bekendte — i god Forstand. Hun kunde været Moder til mig. Det kunde hendes Søsterdatter ikke været: Miss P . . . .e gik dog mellem seksten og sytten og var saa smuk, som nogen Pige kan taale at være, uagtet hendes Hudfarve var sydspansk eller rettere nordamerikansk, den som nemlig tilhører »de røde Ansigter«. Jeg fik kun sjældne og flygtige Blik af hende; thi hun opholdt sig for det meste i sit eget Værelse. Uden for dette kom hun mig til Syne, aleneste naar jeg var den første af det indbudne Jagtselskab, og det endda kun, naar jeg gik ind af Husets Gavlende gennem Stald og Køkken, hvor hun stundom syslede. Mit »Good morning, Miss!« blev gengældet med et Kniks, og mine Spørgsmaal med »yes, Sir!« eller »no, Sir!« og intet videre.

Engang under Mosterens Upasselighed fungerede hun, efter en Jagtdag, som Værtinde ved Aftensbordet. Hvilken veldædig Magt ligger der dog i et ædelt Kvindeaasyn! Ej engang Skønhed, ej heller Ungdom udfordres for at paabyde vort Køn Beskedenhed, Finhed i Tale og Opførsel. Saaledes her ved denne Jægersmoys. For Miss B . . . .s generede man sig ikke saa synderligt; men Miss P . . . .es Ører blev gan-

ske forskaanede for Tvetydigheder og næsten ogsaa for Banden; thi faldt en og anden Ed, da kom den ud i svagere Tone end ellers. Selv fra det Plattyske, som hos nogle afvekslede med Engelsk, og som man ikke kunde antage, at den unge Skotlænderinde forstod, var »de Dyvel« relegeret lige til efter Spisningen, da Punchebollen introducerte ham igen ved vor Dames Bortfjernelse efter britisk Skik.

Det mandlige Personale var engang blevet forøget med fire, af mig ikke hidtil sete Individer. Det ene af dem, W . . . .g var en rigtig Gentleman, dertil velvoksen og mandigskøn af Ansigt: men et vist, ofte genkommende Træk ved Mundvigerne og et vist, noget sjældnere Blink med Øjnene tilkendegav, at han ikke var at spase med. Til Overflod hang ham daglig en lang Dyrendal i en blanksort Læderrem over en borgerlig Overkjole. Han var langt fra ingen »Buck«, langt mindre en »Stag«, hvorfor jeg ogsaa under Charivarikonversationen holdt mig mest til ham. Han var i Førstningen tilbageholdende, høflig-kold. Dog, da jeg allerede havde lært saa meget af engelsk Levemaade: ej at gøre Spørgsmaal, kom han mig snart nærmere.

Uadspurgt fortalte han mig da — efter at Remperne ved Munden var udjævnede og Øjenlaagene højere og stadigere optrukne: han var næstældste Søn af en for faa Aar tilbage bortdød Godsejer i Wiltshire; da hans ældre Broder blev Lensbesidder, havde han anvendt det ham ret rundelig tillagte paa at bese noget mere af Verden; havde nu senest efter Forslag af sin ogsaa her tilstedeværende Ven Mr. B . . . fra Hamborg af gennemrejst vor Halvø og nu paa ubestemt Tid opslaget sit Hovedkvarter i dette danske »Yucatan« — mest for Jagtens Skyld.

Næste Formiddag, efter at have nydt en ordentlig Frokost, drog vi ud i den vildtrige Skovørken. Hen over Middag tog det ved at sne saa stærkt, at en

efter den anden af os opgav den nu unyttige Jagt og gik hjemad. W . . . .g sluttede sig til mig.

Vor Vej faldt just nær om ved den store Eg. Dette mærkelige Naturprodukt forbavsede ham: standsende i en lille Frastand betragtede han den med Forundring og udraabte med den velbekendte engelske Formulared: »C a r l S t u a r t s E g!«

»Der løber han selv!« lagde han derpaa straks til; et Mandfolk for nemlig fra Træets modsatte Side ind i Skoven.

Et Par Øjeblikke efter løb et Kvindfolk efter hin. »Jeg vil være fordømt!« lo han, »hvis det ikke er et Stævnemøde.«

Jeg lo ligesaa og fortalte ham, at Egen var hul og ret bekvemt indrettet for Hyrdetimer.

Da vi kom derhen og derind, fandt han det samme. Hans lystige Latter gik over til Alvorlighed; han satte sig paa en i selve Stammen udhugget Bænk og drog mig ned ved Siden af sig. Efter et Øjeblik siger han: »Miss P . . . .e, hvem er hun egentlig?« Jeg svarede, at jeg ikke vidste mere om hende, end at Miss B . . .s udgav hende for en Søsterdatter. Jeg tilføjede, at Rygtet — blandt Gaardens Folk — tillagde hende samme Stilling til den unge . . . th, som Miss B . . .s skulde have til den gamle . . . th, men at man sikkert heri tog ganske fejl.

»Den smalbenede Rad!« udstødte han, sprang op og ud af det danske Bagno.

Vi gik et Stød i Tavshed; men inden vi kom helt hjem, sagde han: »De staar paa en god Fod med Miss B . . . .s, det har jeg mærket; kunde De ikke af hende faa noget mere at vide om denne sælsomme Person! Hun vækker en Slags fysiognomisk Interesse.«

Jeg sagde ja og fik endnu samme Aften Lejlighed at tilfredsstille min egen Nysgerrighed og hans fysiologiske Trang.

Miss B . . .s var endnu for upasselig til at præ-

sidere ved Aftensbordet, hvilket hendes Kammerpige paa min Forespørgsel sagde mig. Jeg bad hende melde mig til et Besøg og blev indladt.

Efter Erkyndigelser om hendes Helbredstilstand og de derom givne Underretninger ledte jeg Talen hen paa Genstanden for min Sendelse og fik stykkevis den Underretning, som jeg gengav W . . . . g helt og nu ligesaa fremlægger for Læserne.

»Jeg har haft to ældre Søstre, som nu begge for adskillige Aar siden er døde. Den ældste af dem, Lucy, var gift med en Skibsfører Preene, der bosatte sig med hende som Plánter paa Jamaica og overlevede hende kun stakket Tid. Harriet, den næstældste, besøgte Lucy efter hendes gentagne skriftlige Anmodninger og afsejlede fra Liverpool lige til Vestindien. Nu traf det sig saa, at Overstyrmanden paa dette Skib var en Broder til Lucys Mand. Og gik det dernæst ikke anderledes, end at Søster Harriet og Styrmand Preene blev gode Venner paa Rejsen og kom som forlovede til den gifte Broder og Søster. Her fik Harriets Kæreste straks et Skib at føre, hvormed han skulde gaa til New Orleans. Og saa snart han kom tilbage, var deres Bryllup berammet. Deraf blev intet.

Harriet syntes ikke, hun kunde være saa længe fra Kæresten, og da hun jo allerede paa Overrejsen var bleven søstærk, tog Kaptajn Preene hende med om Bord; dog først efter nogen Modsigelse. Han foreholdt hende, at de havde at besejle et Farvand, der vel, hvad Udstrækningen angaar, var kun en Fjord at regne mod Atlanterhavet, men hvor Kysterne paa flere Steder bestod af lodrette Klipper og paa andre udstrakte tæt under Havfladen endnu farligere Sandrevler; tilmed gik i disse Havsnævringer ofte rivende Strømme, og pludselige Orkaner var ingen Sjældenheder. Forgæves, hun blev ved at bede. Han tilstod.

De havde næppe sejlet en halv Dag, før de tvende

mægtige Elementer Luft og Vand forenede sig til deres Undergang og rev dem med uimodstaaelig Vælde hen over mod den nordamerikanske Kyst. Skibet hug mod Grunden, dets snare Undergang var uundgaaelig. Der var intet andet tilbage for Mandskabet end Anstrengelse for i Baadene at bjærge Livet, Fødemidler, Vaaben og noget Skibsinventarium, deraf især Sejl til Telte. Med alle disse Sager naaede de og tørt Land — ak! hellere maatte de ladet Livet derude.

Et stort Telt, under hvilket de alle kunde have Skygge og Læ, fik de rigtignok istandbragt. Men under dette Arbejde saa de hist og her i Skovhegnet nogle røde Ansigter pippe frem og hurtigen forsvinde; de stolede paa deres Vaaben og hærdede Mod og lagde sig efter indtagen Forfriskning til Hvile med to udstillede Skildvagter. Disse kunde, udasede som de var, ikke modstaa Søvnens overvældende Kraft. De dræbtes af de ved Midnat sig hidsnigende vilde uden at vide deraf. Alene min Søster skaanedes. Anføreren havde ved første Anskuelse fattet Ynde for — eller Lyst til hende. Han førte hende med til Whiuwham og gjorde hende til sin Kone. Modstand var umulig.

Da den ulykkelige Preene i to Maaneder forgæves var ventet tilbage, udrustede Broderen et endnu større Skib, bemandede det stærkt og udskikkede det for at lede efter de forsvundne. Denne Undersøgelse førte længe ikke til nogen Opdagelse, de søgte alle Vegne mellem Jamaica og Bermudas, men fandt intet. Omsider, da de havde opgivet alt Haab, førte hin Elementarmagt Skibet ind til de »rødes Land«, dog uden at de led Skibbrud; Ankeret holdt.

Man gik i Land for at skaffe sig Vand og Brændsel. Det sidste var nemt at bjærge; det første ikke saa, de maatte op i Landet, langs gennem Skoven, før de naaede et Kildevæld — der stod et hvidt Fruentimmer, fyldende sine Vandkar.

Da hun saa de ligefarvede Mænd, slap hun Karrene og fløj hen imellem dem med det Udraab: »Red mig! red mig!«

De bragte hende uden Hindring om Bord, hvor hun meddelte dem de skumle Oplysninger, som de til da uden Held, havde søgt. Hun blev da ført til Familien, men i en Sindstilstand, som ikke stod til at formilde. Da hendes Tid var kommen, fødte hun det Pigebarn, som De her ser. Gud ved, om Datteren skal have en blidere Skæbne end Moderen: hendes Livslys udsluktes i det samme, som Fosterets tændtes.«

Nu var jeg i Stand til at give W . . . .g de attraaede Opklaringer, dem han med Begærlighed modtog i den hule Eg.

Idet vi rejste os for at gaa ud i fri Luft, standsede han i Udgangen, drejede sig om til mig og hviskede: »Har De Tanker til Miss P . . . .e og maaske Fordring paa hende?«

»Ingen af Delene,« svarede jeg.

»Meget vel!« sagde han, »gør mig saa den Tjeneste at faa udforsket, om hun synes noget om mig!«

Det kan nu være det samme, hvordan jeg bar mig ad; men det var ved Miss B . . . s Medhiælp. at jeg bragte W . . . .g den trøstelige Besked, at Harriet yndede ham, og fra Yndest til Kærlighed er ikke nær saa langt som fra Jylland til Wiltshire.

Han besluttede at forkorte Vejen. »Skaf mig en hemmelig Samtale med hende!« hviskede han hemmeligen, »og hold imidlertid den gamle med Selskab!«

»Det skal ske!« lovede jeg.

»Bi lidt!« tog han ved og krammede mig om Armen, saa jeg kunde mærke det, »fordom min Sjæl!« brølte han, »jeg er ikke bange for noget Menneske under Jorden.«

»Jeg ikke heller,« faldt jeg ind.

»Ja, ja!« fortfor han, »jeg mente oven paa Jor-

den; men hun tykkes mig som en Gæst fra en ubekendt Verden — paa min Sjæl! hun forknytter mig. — Jeg kunde tabe Mælet, naar jeg faar det allermest behov.«

»Skriv da til hende,« sagde jeg.

»Helvede og Fordømmelse!« brummede han, »hvad skal jeg skrive?«

»Naar De hverken kan tale eller skrive, saa er der jo ikke andet tilbage for Dem end at tie stille og gumle paa den gamle Digter Sucklings Ode »til en fortvivlende Elsker« og drøvtygge det Vers:

»Prithee why so mute?
When speaking well can't move her,
Will saying nothing do it?«

Kære! hvi saa stum?
Kan det at tale vel ej røre,
Hvortil skal Tavshed føre?

»Meget godt!« siger han, »men naar jeg nu ser hendes Engleansigt?«

»Kan De ikke taale det,« siger jeg, »saa se paa hendes Fødder!«

»Det er lige saa galt,« tordnede han, »for hun har de nysseligste Fødder, og — hør! De er jo ikke forelsket i hende, De kan udholde at se paa hende, at tale med hende uden Forbløffelse. Vil De være min Merkur?«

»Meget gerne; dog tror jeg, det vilde gaa bedre, naar Jupiter i egen Person fremstillede sig, og — hvad om det skete i hans eget Træ? der er det ikke for lyst.«

Han sprang i Vejret saa let som nogen Franskmand; men da han igen var kommen til at staa paa Fødderne, rynkede han Panden og murrede: »Hvorledes var hun til at bringe derud? hun som næsten aldrig forlader sin Celle.«

»Har hun Godhed for Dem,« svarede jeg, »saa skal jeg nok faa hende trukket ind i Jupiters Celle — nu hjem til Feslottet.«

Paa samme Slot forefandt vi den unge .... th nys ankommen. Man hilsedes høfligkoldt; men de tvende Briter skottede nu og da mistænkeligt til hinanden, talede politisk, men dissentierende: den ene holdt paa Pitt, den anden paa Fox. De tav stille med, at de begge holdt paa Miss P.

Denne lod sig slet ikke se den Aften: den ældre Miss befandt sig saa vel, at hun kunde overtage Værtindebestillingen. .... th spurgte engang i en let henkastet Tone om den yngre og fik den Besked, at hun havde »Hovedpine«.

Denne Hovedpine holdt ved næste Dag. Det gik ud over Raadyr og Ræve. .... th kendte ogsaa den hule Eg. Didhen førte han os noget før Aften og styrkede os og sig selv med et Par i Tasken medtagne vestindiske Kakes til en kraftig og sød Usqvebaugh — een Slurk og nok een: det varmede. Det varmede Kroppen, fornemmelig den øverste Del.

Da de sidste Mundfulde Kake var afgnaskede, siger .... th til Landsmanden: »A propos: hvad synes De om vor unge Miss?«

»Ret vel!« lød Svaret.

»Jeg ligesaa; heri stemmer vi altsaa overens — A propos! hvor længe har vi Æren af Deres Nærværelse her paa Gaarden?«

»Min Afrejse er endnu ikke bestemt,« svarede den tiltalte, »hm! ja! saa længe maaske, til det Skib indtræffer, der skal føre mig videre, og det er hver Dag i Vente — jeg skulde dog ikke være til Ulejlighed?«

»Hm!«

»Hvad,« spurgte W. lidt hidsigt, »betyder denne tvetydige Lyd paa godt Engelsk?«

»De kan tyde den efter eget Behag.«

»Saa tyder jeg den som en Udfordring,« raaber W. endnu hidsigere.

»Den Udtydning er ganske urigtig,« sagde den anden.

»Ja saa!« svarede W . . . . g, »det var heller ikke smukt, hverken af Dem eller mig at gøre sligt Brud paa Gæsteretten.«

»Mine Herrer,« faldt jeg nu ind, »lad os bryde op og dyrke Gæstfrihedens Guddom i et venligt Asyl!«

Saa gjorde vi og tilbragte Aftenen uden alle Bitterheder. Derefter gik jeg hjem.

Det var bleven Tø; inden den følgende Aften var Sneen næsten borte. Men saa gav det sig igen til at fryse og det alvorligt. Derpaa faldt atter tæt Sne en Nat; dog blev det tre Timer før Dag oventørt. Jeg tog Bøsse og Tilbehør og naaede Næsset endnu i Dæmringen. Jeg gik straks op til W . . . . g og fandt ham ivrig sysselsat med Skrivning. Uden »God Morgen« sang jeg:

The field is white,
The hare is brown,
Awake each drowsy hunter
And come down
To chase!

Marken er hvid,
Og Haren er graa,
Vaagn op hver søvnig Jæger,
Kom ud paa Spor at gaa.
(Engelsk Jægersang.)

Han drejede sig tavs smilende om imod mig. »Det er en fortræffelig Sporsne i Dag,« raabte jeg, »gør Dem færdig!«

»Jeg er allerede paa Spor,« svarer han i en ual-

mindelig dyb Tone; »men Missen har gjort Afspring, som jeg ikke kan rede ud — Fanden ta'e Smalben!«

»Hvad han?«

»Jeg er sikker paa, at han holder hende under Laas og Lukke og bruger den gamle Kat som Skodde for Døren — skyd den fra, Master Bläker!«

Det grundede jeg paa. »Hør!« siger jeg, »tag nu Bøssen! derude faar jeg bedre Ideer.«

Vi gik. Jeg skød og fik. Han skød ogsaa, men ramte ikke. Længere end et Par Timer gad han ikke bomre. Han tog mig om Armen, just hvor vi paa et nyt Spor var komne til Harens Lykker. »Naa?« spurgte han og saa mig tæt ind i Øjnene. I det samme sprang Morten op og uskadt væk; jeg kunde ikke skyde med een Arm.

»Fordømt være baade De og den!« snærrede jeg.

Uden at bryde sig hverken om Haren eller sin Fordømmelse spurgte han med mild Fortrolighed: »Har De faaet Ideer?«

»Vel har jeg det, og jeg haaber, de er ret gode.«

Jeg forelagde ham min Plan. Han rystede paa Hovedet, men gik alligevel ind i den, hvorvel han tvivlede paa heldig Udførelse. Dog, jo længere vi gik, jo bedre Haab fattede han, og jo bedre skød han. Vi fik saa meget Vildt, at vi ikke kunde rumme det i vore Tasker. Da jeg i en Frastand hørte saves, ledte vi Skærerne op og formaaede dem til at slæbe Fangsten ind i vor hule Eg, hvor vi siden kunde lade Gaardens Folk hente det hele.

Det var nær ved Fuldmaane. Dette store himmelske Blaalys indbød til Kanekørsel. Jeg foreslog Miss B. en saadan, paa hvilken vi kunde paa Hjemvejen hente Jagtens Udbytte. Dette blev velvilligen antaget. Hun indbød W. til at følges med. Men »han befandt sig ikke ganske vel og vilde ikke bie ret længe, før han søgte Sengen.« ....th mødte vi ved Udgangen, min Dame hviskede i en Hast noget til ham, som maa have smagt ham godt; thi han blev

ved at smaasmile, lige til han nikkede sit Farvel ud af Døren.

Vi andre to for hen og hjem. Medens Fangsten blev aflæsset og min Miss afført sin Vinterbeklædning, fik jeg det saaledes lavet, at jeg fik den unge Dame med mig til nok en Tur. Under den første havde . . . . th bortfjernet sig; — ingen vidste hvorhen.

Jeg tror næsten, at Diana blev misundelig over Harriets Dejlighed; thi hun lod sit Slør falde ned over sit kyske Ansigt. Det brød vi os da heller ikke om: Halvmørke er en Ven af Kærlighed.

Som jeg videre skal give mig den Frihed at berette: just som vi kom tæt uden for den Eg, De nu ved nok, mine elskelige, fandt jeg noget i Urede af Seletøjet, og da det formentlig kunde vare noget, inden jeg fik det istandsat, anmodede jeg Jomfruen om at søge Ly i det hule Træ. Saa gjorde hun og.

Et let Angstskrig undslap hende, da W . . . . g traadte hende i Møde; men hun lod sig dog villig føre ind i det sælsomme Kærlighedsasyl. Det varede mig temmelig længe, inden de tvende fik deres Mellemværende opgjort, og da jeg mellem Træstammerne opdagede to bevægelige Figurer, der fremskred i Retningen mod Asylet, mindede jeg dem om at indrømme et andet Par Pladsen.

De for ud og tog Sæde Side om Side i Kanen, jeg vendte og satte den i hurtigt Glid. Men dette medtog alligevel saa megen Tid, at de ny Asylister kom os paa en tredive Skridt nær, hvor de standsede og Kavaleren keg efter os. Han var ingen anden end den unge Hr. . . . . th og hans Dulcinea en køn ung Bondepige, der tjente hos en af de Næsset nærmeste Udflyttere — hvilket han ved Lejlighed aabenbarede mig.

Da . . . . th en liden Stund efter kom hjem, indledte han et hyppigt afbrudt Forhør over mig; thi han mistænkte mig for at have haft Rolle i Stykket.

Dog havde han ikke set mig i Kanen, da jeg sad skjult af de elskende. Hvo disse var, havde han stærk Formodning om; men da man berettede ham, at W. havde holdt Sengen hele Dagen og holdt den endnu, kom han i Vilderede.

Næste Dag indfandt W. sig til Morgenteen. Den blev drukken i god Ro, lige til . . . . th mod Enden af Frokosten spurgte Miss B., »om der endnu ikke var landet nogen fra den nysankomne Brig derude i Renden?« hvilket hun benægtede. »Det er formodentlig en af vores,« lagde han til, »som jeg venter fra Altona. Men Skovfogden hernede siger, at der ligger en anden nogle Kabellængder agter ude.«

»Saa er det maaske mit,« siger W., »og kommer mig da ret belejligt; jeg morer mig just ikke her saa synderligt — jeg vil se efter.«

. . . . th skottede efter ham: »Saa han keder sig hos os? Han savner vel noget eller nogen, kan jeg tro. Vilde De ikke,« henvendte han sig til mig, »undersøge, hvad min kære Landsmand ta'er sig for?«

Jeg nikkede og gik, naaede snart denne, og begge ilede vi hen ad Stranden til og derefter til Sydostpynten af Næsset, tæt uden for hvilket den engelske Brig laa for Anker. Fra den Altonaer kunde man næppe være bleven opmærksom paa os, da vi gik i Skjul af de Træer, der befandt sig langs med Kysten; tilmed var Mandskabet i Arbejde med at hive Pakker og Fade ned i tvende paa Siden liggende Barkasser; en Mand roede en Jolle ilsomt hen ind mod Næsset, naturligvis for at melde vedkommende Smugleriets Begyndelse.

Ankomne til vort bestemte Punkt, afhug W. med Sablen en lang smækker Gren, paa hvis Topende han bandt sit Lommetørklæde og signaliserede. Det varede ikke længe, inden der blev svaret med et lignende Signal i Vantet, Hækjollen firet ned, besat med to Søfolk, og styret lige paa os. Den Tid, som alt

dette medtog, benyttede jeg til at meddele W. en Formodning, der under Gangen var faldet mig ind: »Ved De noget!« siger jeg, »mon ikke Altonaeren skal baade indsmugle og udsmugle?«

»Det er rimeligt.«

»Ja, men hvad om Deres tilbedede Harriet var ogsaa en Udførselsartikel!«

»Zounds! (for Pokker) har De mærket noget?«

»Intet videre, end at jeg forleden Dag, da jeg gik bort fra Miss B., hørte, idet jeg lukkede Døren, at hun udstødte et lydeligt Suk og disse Ord: »Og saa skal jeg da miste dig, min dyrebare Harriet! det er Malurt!« Ser De nu, Hr. W.! da den unge Dame slet ikke var syg, kunde Tanten jo ikke mene, at det var Døden, der vilde skille dem ad, og hvem andre end . . . . th?«

»Der er Mening i den Tale,« drønede W., »vi maa komme ham i Forkøbet. Endnu i denne Aften bør jeg have hende om Bord.«

Sømændene var landede og traadte hen til os. »Er De Sir W.?« spurgte den ene.

»Ja.«

»Jeg er sendt til Dem af vor Kaptajn, Master Simmons, for at erfare, om De er færdig til Afrejsen. Vinden er ret gunstig, den Smule der er, for at naa rum Sø.«

»Hils den gode Simmons,« lød Svaret, »at han vilde skikke sin Storbaad herhid i Skumringen! jeg har noget mere at indskibe end mig selv.«

Gutterne nikkede, sprang i Jollen og roede tilbage til Skibet. Vi andre tog Vejen tvært gennem Skoven for at kunne indtræde paa Gaarden fra den Søsiden modsatte Kant. Der herskede Travlhed med at føre de fra Landingsstedet hentede Varer i Forvaring og at bortføre andre indpakkede Sager, som man kunde antage for Sengklæder og andet Husgeraad.

Vi søgte hans Værelse. Han kastede sig paa en

Stol, grundede nogle faa Minutter, sprang saa op og sagde: »De kender vel en af de nærmeste Bønder, som De kunde hyre til at befordre os ud til Næsset i Aften?«

»Jo, jeg kender flere, blandt hvilke en paalidelig, klog og bestemt Mand, med hvem jeg fra Jagtture af er i meget god Forstaaelse; ham skal jeg nok faa til det. Men jeg vil tilraade Dem ikke at opsætte Bortførelsen til Aftenen: thi da kunde lettelig et Sammenstød finde Sted, hvis Udfald maatte vorde misligt baade for Dem og Miss P..... th har alle Gaardens Karle til sin Raadighed, og har disse end ingen Sabler eller Pistoler, saa har de dog Plejle og Økser.«

»Men hvad saa?« spurgte han.

»Mit Forslag er dette: De skriver paa en lille Stump Papir til hende, hvad .... th har i Sinde, beder hende samle blot det nødvendigste af hendes Klædemon i en Pakke, saa liden som muligt, og med denne vente Dem ved hendes Vindue, der jo vender ud til Husets Bagside, om tre Timer, naar man dernede sidder ved Bordet. De iler da med hende — er hun ikke stærk nok til at gaa, saa har De Kræfter nok til at bære hende — ud til den hule Eg. Der skal jeg saa være med Befordringen. Den er rask, jeg kender Hestene, inden tyve Minutter er De ved Bestemmelsesstedet og giver Signal til Kaptajn Simmons. Men vift heftigt med Flaget, paa det han kan forstaa, at det har Hastværk.«

Han rakte mig Haanden med det Udraab: »De er en Skælm — saa skal det være! Jeg skriver straks — men hvordan faar vi Billetten til Harriet?«

»Lad mig sørge for det! Jeg gaar ned til min gamle Miss, snakker lidt op ad Stolper og ned ad Vægge, nærmer mig baglæns Døren ind til Harriets Værelse, putter Seddelen enten sammenrullet ind af Nøglehullet eller fladtrykt gennem Dørsprækken,

eller i manglende Fald stikker den ind under Døren og dertil nynner af en engelsk Romance:

»In the door or on the floor, seek well! you shall find.«

I Døren eller paa Gulvet led!
Der finder du Lise for Kærlighed.

Kort nu at fortælle: Alt gik, som det skulde. I den hule Eg tog jeg en hastig Afsked med de elskende saavel som med Arken dernede, den jeg af let begribelige Aarsager ikke mere fandt Drift til at borde. Af ham fik jeg et varmt Haandtryk med et: »De skal høre fra mig,« og af det blegrøde Ansigt — efter Kærestens Opfordring — et Kys, der uden Tvivl farvede mit højrødt.

Jeg har aldrig hørt fra dem siden; ved altsaa intet videre om deres derpaa følgende Fremtid end den hule Eg.

Marie.

En Erindring fra Vesterhavet.

Hin smalle Landstrimmel, som den danske Halvø skyder op i Nordsøen, er næsten helt overhyllet med Flyvesand, opkastet af Vesterhavet og videre henført af dets Bundsforvante Stormen, ret som om hint frygtelige Element med denne golde Gave vilde spotte Jorden over Tabet, det tilføjer den ved at undergrave dens Grundvold og røve dens frugtbare Dele.

Men endnu har Fjenden ikke mægtet at fordrive Landtungens standhaftige Beboere. Fra den selv tager de Erstatning for det lidte Tab, og Sandets Magt bekæmper de ved Hjælp af en Græsart, som aldrig lader sig kvæle, men stedse vil være øverst. Herved dannes helt hen mod Vestkysten Høje og Dale i afvekslende Mangfoldighed. Sete langt fra, naar Solen er bag dem, skuffer de Vandreren med falske Billeder af skovklædte Bakker. Men længere inde er endnu nøgne, vidtstrakte Sandbjerge, der i en Afstand ligner snetakte Fjelde og Aar for Aar bemægtiger sig Strækninger af de dyrkelige Sletter, dem Flid og Møje aftvinger en sparsom Grøde. Herfra og helt ned ad Kysten bærer Landet det samme Præg.

I en af disse øde Egne besteg Fortælleren i sin Ungdom en med Klittag bevokset Sandhøj for første Gang at beskue det store Verdenshav.

Solen var i sin Nedgang. Havet var flydende Ild; Sandbjergene var glødende Emmer. Vindene slumrede, kun Dønningens dæmpede Susen paa Strandbredden mindede om deres sidste Kamp med Bølgerne. Et sørgeligere Minde om Vælden af Stormens og Storhavets forenede Kræfter, et Vrag, stod paa den nærmeste Revle og strakte de sorte Planker op gennem Sandet.

Solen skulde have dalet over min stumme Henrykkelse og først Mørket have vakt mig af mine uudsigelige Drømme, hvis ikke en Skare af Havgasser, bærende deres Aarer og Fiskesnører, var ankomne i Nærheden af det Sted, hvor jeg befandt mig. Endnu før jeg saa dem, hørte jeg deres Fodtrins Knirken i Sandet, idet de tavse snoede sig ned gennem de snævre Dale.

Da Redskaberne var lagte i Baaden, som laa i en Aabning i Klinten, fordelte de sig til begge Sider, satte Ryggene til og skød den ned til Vandet efter Takten af en kæmpebygget Fiskers hule Opsang, hvis Omkvæd lød helt lystigt: »Jeg hejser, og du haler« — »hurra, hurra, hurra!« faldt Koret ind — »Jeg drikker, du betaler« — »hurra, hurra, hurra!«

De muntre Ord stod i synderlig Modsætning til den dybe Tone og den mørke Alvorlighed, med hvilken de blev udsungne — med hvilken de alle paa een Gang gjorde omkring, tog Hattene af, knælede og satte Panderne mod Rælingen. Nogle Øjeblikke dvælede de i denne Stilling; men ikke en Lyd hørtes fra deres Læber — i Stilhed bad de til Vindenes og Bølgernes Herre. I Stilhed rejste de sig, skød Baaden helt ud i Vandet, sprang ind i den og greb Aarerne. Under lige Drag gled det lille Fartøj hen ad Havfladen. Jeg fulgte det med Øjnene, til det forsvandt i det dunkle fjerne.

En Mand blev tilbage. Det var en Olding; men endnu havde Alderen ikke bleget de rødbrune Lokker, der beskyggede hans rynkede Ansigt, hvorvel

den noget havde bøjet hans brede Ryg. Da han længe, ubevægelig, med Hænderne i Sidelommen, havde set efter de udsejlende, vendte han sig, gik langsomt hen imod mig og bød mig et oprigtigt »Guds Aften!«

Jeg benyttede Lejligheden til at erholde nøjere Kundskab om disse Menneskers møjefulde Haandtering saavel som om de paa denne farlige Kyst saa ofte indtræffende Strandinger. Dette gjorde han ret tilfredsstillende; især beskrev han mig det sidste Skibbrud — hvis Levninger stod der tæt ved os — saa klart og levende, at jeg i Ungdoms Letsind ønskede at vorde Vidne til et saa frygteligt Sørgespil.

Jeg fulgte ham til Hjemmet — et smukt og indvendigt tillige vel forsynet Hus lidt oppe i Landet og ikke ret langt fra en af de største Sandmiler (Flyvesandsbjerge). Kort før vi naaede dette, standsede han, saa sig tilbage og rundt om paa Himmelen og sagde, idet vi gik ned ad den sidste Bakke, med betænkelig Mine: »Der er Lurk i Vejret.« (Tegn til Omslag i Vejret.)

»Hvad vil det sige?« spurgte jeg.

»Ikke andet,« lød Svaret, »end at vi snart faar Forandring.«

Herpaa indbød han mig til Aftensmad og Natteherberge. Jeg tog imod det velmente Tilbud og blev virkelig af ham og hans ligealdrende Hustru beværtet med en Gæstfrihed, der ej findes hjerteligere under Beduinernes Telte. Under den søde Følelse af Ro og Tryghed i Modsætning til de bortsejlede Fiskeres møjsomme og farefulde Nattefærd paa det troløse Hav, indsov jeg paa Strandboernes bløde Bolster.

Endnu før Dag vaktes jeg af en blandet Støj i Dagligstuen ved Siden af mit Soveværelse: Snakken af grove og fine Stemmer, Klampren af Træsko, Klirren og Knirken af op- og igaaende Døre. Jeg satte mig over Ende og lyttede. I stillere Mellemrum fore-

kom det mig, at der udenfor lød som en hul Susen eller et dybt og ensformigt Drøn. Jeg sprang op, klædte mig hurtig paa og gik derind.

Hele Familien var paa Benene og i travl Bevægelse: Manden i Huset sammenrinkede et Tov, Husmoderen syslede ved Arnen, ragede Ilden sammen og satte Gryden til, to unge Kvinder — den ene Datteren, den anden Sønnekonen — var fuldt paaklædte i Færd med at binde store Tørklæder om Hovedet, som om det gjaldt en længere Rejse.

Min Morgenhilsen blev kortelig gengældet, og paa mit Spørgsmaal, hvad det var for en Dundren, jeg havde hørt? svarede den gamle lige saa kort og hurtigt: »Havet.«

»Hvor vil I hen, min kære Mand?« spurgte jeg videre.

»Ud at se efter vore Folk,« svarede han, »vi faar strengt Vejr.«

Disse Ord virkede elektrisk paa mig, og jeg besluttede i samme Øjeblik at følge dem hen til den frygtelige Nabo. Inden faa Minutter var vi rejsefærdige og forlod Huset.

Solen var i sin Opgang. Dens mørkrøde Skive brændte dunkelt bag strimede Skyer. Ingen Vind var at mærke; men højere lød Havets uafladelige Dundren. Tavse gik vi det i Møde, jeg i urolig og spændt Forventning.

Jeg besteg den yderste Klint. Til min store Forundring viste Havet sig ikke i mærkelig Bevægelse, kun tæt ved Bredden gik en dybere Undersø, den brød sig mod Havstokken og rullede dumrende langs hen med denne. Endnu var Luften i Rolighed; men min gamle Vejrspaamand forsikrede, at det ikke vilde vare længe, inden jeg skulde fornemme Vestvinden.

Han havde Ret. Denne Nordsøens grumme Behersker kom snart anstigende, indsvøbt i skumle Taager. Nu begyndte Havet langt ude at røre sig.

det fremviste allerede smaa, hvide Prikker, der stedse blev flere og flere og større og større og nærmede sig, som det syntes, med Vindens Hastighed. Men Vinden løb dem forbi.

Paa een Gang kom den med uheldvarslende Sukke og hin skarpe Hvinen i Marhalmens stride Totter. Ingen Baad var endnu til Syne. Men helt hen paa Klitbakkerne viste sig en af Strandboerne efter den anden, mest Kvinder og halvvoksne Drenge. De kom ligesom vi til Udkig efter de tøvende Fiskere, forsvandt, stak atter frem, eller og det var andre, der traadte i deres Sted.

Vindens Heftighed tiltog, Bølgernes Tumlen ligesaa, Strandbredden stod i Skum. Jeg skjalv for de arme Stakler derude og opgav dem allerede i mine egne sørgelige Tanker.

Da raabte Oldingen med Haanden over Øjnene: »Der har vi dem!« og samme Raab gentoges langs hen med Kysten. Men jeg saa endnu intet, og min Frygt voksede. Omsider henledte de andres Fingerpeg mine Øjne til et mørkere Punkt i det fjerne, som ofte forsvandt, men stedse kom igen, og stedse større og nærmere.

Stærkere oprørtes Havet. De hvide Pletter blev flere og bredere. De trende Sandrevler, der med korte Mellemrum strækker sig jævnsides Landet, betegnedes alt ved lige saa mange sammenhængende Skumstriber, der baade til Syd og Nord rakte sig, saa langt som Øjet naaede — disse Rif, der er de søfarendes Fordærvelse, men et tredobbelt Værn for Kysten, da de bryder de uhyre Vover, der, ofte højere end selve Klinten, uden saadan Modstand snart skulde nedrive de svage Volde og oversvømme det lavere Vestland.

Baaden skyndte sig. Alt saas Folkenes Hoveder, naar den red paa Bølgernes Rygge. Men naar den da løb ned som ad en Bakke og derpaa blev borte i Bølgedalen, da tænkte jeg med Bævelse: Mon de kommer op igen? Et Angstraab undslap mig: men den

gamle Mand, som stod hos med sammenslyngede Arme, sagde but: »Hvad er der? de har ingen Nød endnu.«

De havde naaet den yderste Revle. Her standsede de, ja roede endog af alle Kræfter baglæns ud ad og kløvede lykkeligt flere vældige Vover. Da disse var knuste i Brændingen og der blev en Strækning smult Vand, benyttede de dette Mellemrum og skred med Fuglens Hurtighed indefter. Paa samme Maade overvandt de den mellemste Revle. Men nu var den egentlige Livsfare for Haanden.

Alle Tilskuerne sprang ned paa Havstokken, og som paa et Befalingsord faldt alle paa Knæ og strakte de sammenknugede Hænder mod Himlen. Derpaa sprang de lige saa hurtigt op og greb hverandre i Hænderne. Jeg indsaa ikke straks, hvad denne Kæde havde at betyde; snart skulde jeg erfare det.

Baaden var ved den inderste Revle, ikke et Stenkast fra Land. Den for ind i Brændingen, forfulgt af en Styrtesø, der krummede sin hvide Kam højt over den, den indhentedes, drejede Siden til, overvældedes, kæntrede. Et Skrig, hvinende, hjerteskærende, udstødtes af Kvinder og Børn. Det gjaldt Liv eller Død.

Med Bølgen skylledes de skibbrudne til Land: nogle kom helt op og fik straks Fodfæste; men andre kom ikke saa højt — da brødes Kæden paa flere Steder — den nærmeste greb med den ene Haand fast paa den mod Brændingen kæmpende, Resten af Kæden drog af al Magt for at frarive Havet dets Bytte; thi samme Bølge, som slyngede dem op, vilde i sit Tilbageløb have trukket dem ud igen, og da var ingen Redning mere.

Rædselfulde Øjeblikke! men de for saa hastig forbi, at jeg næsten ikke saa, hvorledes det gik til, før alle var frelste. Lige saa hurtigt bjærgedes Baaden — den stærke Bærer over Afgrunden, den trofaste Frelser i saa mangen en Nød. Først da den med hele

sin rige Nattefangst var halet op paa Landet i fuld Sikkerhed — først da hilstes og genhilstes med djærve Haandslag, og en og anden af de vanddrivende Søgutter omslyngedes af kærlige Arme.

Og nu kom de hidtil hjemmeværende Mødre, Hustruer og Døtre hidilende med Kruse fulde af varmende Drikke. Hver af de hjemkomne greb sit med begge Hænder og slap det ikke, før Bunden vendte mod Himmelen. (Disse haardføre Mennesker har nemlig for Skik aldrig at føre Levnedsmidler, hverken vaadt eller tørt, med sig paa Havet, hvorfor de stedse ved Landingen modtages med en Hjertestyrkning af varmt Øl.) Derefter deltes Udbyttet. Hver drog til sit, jeg med min Vært og hans Familie.

Et velsmagende Maaltid af Havets Gaver blev hastig beredt; men endnu før det var til Ende, stak en Mand Hovedet ind ad den halvaabnede Dør og raabte: »En Stranding!«

Alle sprang op og spurgte paa een Gang: »Hvor?« »Her,« svarede Manden hurtigt og trak Hovedet til sig for at bringe dette vigtige Budskab videre omkring.

Min Vært, hans Søn og to andre unge Karle, som ogsaa havde været med paa den natlige Fiskefangst, for ud — jeg bagefter.

Blæsten var stegen til Storm. Havet brølede i sin grummeste Vrede. Sandet fra Klitbjergene piskede os i Ansigtet, og Skum fløj som Sneflager hen over vore Hoveder. Med vidtopspilede Øjne for jeg ud paa Havklinten, der syntes at ryste under mine Fødder. De mørke Vande var forvandlede til Fraade, en Støvregn af Skum fordunklede Udsigten, og Bølgernes Torden døvede mine Ører.

»Hvor?« raabte jeg til min Sidemand.

Han udstrakte Armen, nu saa jeg det ulykkelige Skib, næppe et Kugleskud borte.

»Kan han ikke endnu bjærge sig?« spurgte jeg.

»Ikke om han saa var den eneste Sejler paa

Havet,« lød Svaret, »han kan ikke længer klare sig af Landet, han s k a l strande.«

Ravende, tumlende kom Skibet nærmere.

»Nu!« skreg alle paa een Gang, »nu er han ved den første Revle.«

»Han støder!« raabte en.

»Nej,« raabte en anden: »der kommer en Sø, den skal hjælpe ham.«

Den kom, Skibet hævedes af den vældige Bølge — dalede.

»Han er ovre!« lød det; der faldt en Sten fra mit Hjerte; men jeg kendte ikke den jydske Kyst.

Faa Sekunder efter hed det: »Der staar han!« Det var paa den mellemste Revle. Mig forekom det, som om han endnu sejlede; men det var kun Skibets Slingring og Huggen paa Grunden.

Blot et Bøsseskud fra Land standsede det; jeg haabede derfor, at Folkene skulde bjærges. De firede ogsaa en Baad ned, to Mand sprang efter, da kom en Styrtesø og rev den med sig. I Stumper og Stykker kastedes den ind til Bredden; men Folkene kom aldrig til Syne. Besætningens Skrig, da den forsvandt, trængte gennem Stormens Hvinen og Brændingens Torden.

Nu kom der udefra indvæltende en Række af Bølger, højere, sværere end nogen tilforn — ni, siger Kystboerne, følger efter hverandre, den sidste den største af dem alle. Da den første ramte Skibet, gav dette et Ryk til Siden — et Skrig, stærkere, vildere end det første, lød fra det ængstede Mandskab. Den næste Bølge drejede Skibet endnu mere og overskyllede det forreste halve Dæk. Matroserne klatrede op i Vanterne og surrede sig fast. Ved enhver nu paafølgende Søstyrtning svajede Skibet mere og mere, indtil det omsider vendte hele Siden mod Landet. Tovværket løsreves og slyngedes hid og did; Masterne dinglede.

Efter dette heftige Pust blev et Ophold, i hvil-

ket Havet syntes at ville samle Kræfter til et nyt og voldsommere Anfald. De ængstede Sømænd udstrakte deres Hænder, snart mod den mørke Himmel, snart mod Landet — det Land, der var dem saa nær, og som de dog aldrig levende skulde naa.

Deres Skrig var som Knivstik i mit unge Bryst. Men der var ingen Mulighed i at komme dem til Hjælp, og forgæves raabte Havboerne, at de skulde fæste Tov om Fade eller Tønder og kaste dem over Bord. De hørte det ikke, eller de forstod det ikke.

Da viste sig et nyt og rørende Syn. En Mand sprang ud af Ruffet, en Kvinde efter ham. Han kastede sine Øjne til Havet, til Landet, og derpaa omfavnede de hverandre. Det maa sikkert have været Kaptajnen og hans Kone. Pludselig rev de sig løs, for ind i Ruffet og kom straks tilbage med en stor Pakke imellem sig; ved et Tov firede de den ned i Vandet. Derpaa knælede begge og udstrakte deres Arme bedende imod os.

Pakken holdt sig godt ovenpaa, skønt tumlet af Brændingen op og ned. Snart kastedes den helt paa Land; en Mand greb den, bar den højere op og løste Tovet. Nu først sprang hine to op og udstødte et Skrig, der klang som Glæde. Hurtig bandt han hende med s i n Ende af Tovet fast til et Bræt — for silde! En ny Bølgegang naaede Vraget. Den første væltede sig brølende og fraadende helt hen over det. Den ene Mast gik over Bord med alle dem, der hang i dens Tovværk; Kaptajnen og hans Kone var forsvundne. Paa Landet haledes af alle Kræfter i Tovet, hun blev draget op, men med knust Hoved.

De følgende Bølger omstyrtede ogsaa den anden Mast; Skroget krængede sig om paa Siden. Den sidste Bølge steg som et Fjeld op af Afgrunden. Den gamle, som stod hos mig, raabte: »Taaler han den, taaler han mere.«

Næppe var disse Ord udtalte, før Bølgen skød sin brede Ryg end højere op, krummede den og styr-

tede som en Lavine ned paa Vraget, og med en Bragen, som overdøvede Storm og Brænding — det var knust! dets søndersplittede Stumper dansede og drejede sig i det kogende Skum.

Kaptajnens Lig fandtes aldrig. Lige saa lidet stod det siden til at udfinde enten hans eller Skibets Navn og Hjemstavn.

Medens alle var i Færd med at bjærge det inddrivende, gik jeg hen for at bese den først i Land halede Pakke. Den bestod af tæt sammensnørede Køjeklæder og var fastgjort paa en Kahytsdør. Jeg bøjede mig ned for at løse den, anende, jeg ved ikke selv hvad.

Da hørte jeg med glad Forbavselse en spæd Klynken, jeg sønderskar Strikkerne, rev Puderne til Side, et levende Barn laa for mine Øine. Hastig svøbte jeg det igen sammen og ilede saa fort, jeg formaaede, til mit Herberge med dette kostbare Strandingsgods.

Der var ingen hjemme undtagen den gamle Husmoder og hendes Sønnesøn, en treaars Dreng.

Jeg lagde mit Bytte paa Bordet. Barnet — en Pige, næppe halvt Aar gammel — var vel befugtet af Søvandet, men gav ikke mindste Tegn til at have sunket noget af denne Dødens beske Drik. Det begyndte atter at klynke, vistnok af Trang til Næring.

Da Konen hørte dette, forlod hun sin Kaffekedel paa Arnestedet, og da hun blev Glutten var, slog hun de flade Hænder mod Laarene og raabte: »Herre Jesus lille! hvor har han faaet det?«

»Fra Vorherre,« svarede jeg og bad om tørre Klæder og noget af den varme Mælk, som stod paa Ilden. Dette drak den lille med stor Begærlighed og lod sig derpaa stiltiende føre af det vaade Svøb i tørt Linned.

Jeg tog det paa mine Arme, medens en Vugge blev redt. Snart sank dets Hoved til min Skulder, og

det sov allerede tryggeligt, forinden det var kommet til Leje.

Rort betragtede jeg det sødt slumrende Væsen: for en stakket Stund siden hos Fader og Moder, og nu i vildfremmed Land, bortrevet fra dem, som gav det Livet. Naar du nu igen opslaar dine uskyldige Øjne, vil de lede, men ikke finde dem. Aldrig skal du udtale disse Navne — de første, vi lærer, og de dyrebareste — stakkels spæde Blomst! fra et langt bortliggende Land, fra det milde Syden maaske, og nu her henkastet for at omplantes i det kolde Nordens øde Sand! Men tidlig maaske skal du henvisne, og ingen skal savne dig, ingen Afskedstaare væde din blegnende Kind. Du skal være som en fremmed og landflygtig, uelsket i Livet, forglemt i Døden.

»Hvad græder han for?« sagde Konen, »er det for dem, som Havet har taget? Er vi ikke alle Vorherre en Død skyldige? Min første Mand blev paa Havet, og min Fader blev paa Havet, og min Broder blev paa Havet, alle paa een Gang: dengang græd jeg; men —«

»Jeg sørger ikke over de døde,« afbrød jeg, »men for den levende; tykkes hun ikke, den der er at ynkes over?«

»Ja, ja!« svarede hun og blev ved at sysle med sin Bestilling, »Vorherre lever endnu.«

Der laa noget i disse Ord, som gjorde, at mine Øjne tørredes og mit Bryst udvidedes.

Jeg forlod Huset for at se til ved Strandingen.

Halvvejs mødte jeg nogle af Bjærgerne, belæssede med Bytte. Da de fortalte mig, at der ved Havet intet videre var at bestille, gik jeg tilbage med Husets Beboere. Disse, som ikke vidste noget om mit Bjærgegods, gjorde store Øjne ved at finde Barnet i Vuggen. Min Værts Sønneson — den treaars Purk — stod ved Siden og keg derind med glad Nysgerrighed. Jeg forklarede Sammenhængen.

»Det er alt sammen godt nok,« sagde Husherren; »men hvor skal vi hen med den?«

»Den kan jo komme paa Sognet,« sagde Sønnen.

»Det er bedst, vi straks bringer den til Præsten,« sagde Svigersønnen, »saa kan han gøre ved den, hvad han selv vil.«

Medens de saaledes endvidere raadslog om den forældreløses Skæbne, havde den unge Kone stillet sig ved Fødderne af Vuggen og betragtede den sovende Glut med stive Blik og begge Hænder paa Hofterne.

»Mo'er!« sagde den lille Dreng, »er det min Søster?«

I det samme slog Barnet Øjnene op, lod dem løbe omkring paa de omstaaende og til sidst hvile paa Drengen. Han rakte hende Haanden, hun greb den, han skreg af Glæde.

»Herre Gud!« udbrød den unge Kone, og Taarer tindrede i hendes Øjne, »ligner den ikke vor lille Marie?«

»Hvor?« spurgte jeg og saa mig omkring, »hvor er hun?«

»I Guds Rige,« svarede hun sukkende, »det er nu Fjerdingaar, siden hun døde.«

Derpaa skottede hun til sin Mand og sagde: »Skal vi ikke beholde denne her i Stedet for?«

»Hm!« svarede han langtrukket, »det raader vi ikke for.«

Nu saa hun bønligt til Svigerforældrene og sagde: »Hvad siger vor Fa'er og vor Mo'er? Den ser saa venlig til os, det lille Lam!«

»Hm!« svarede Oldingen, »hvor ti æder, kan den ellevte æde med — tag den saa!«

Glutten smilede, som om den forstod det, og rækkede de smaa Hænder op mod sin nye Moder. Denne slog hurtig Dynen til Side, tog Barnet paa sine Arme og kyssede det med moderlig Ømhed.

Den lille Knøs hoppede omkring, klappede i

Hænderne og raabte: »Gud ha'e Lov, for vi har faaet M a r i e igen!«

»Ja hvad hedder den? hvad skal vi kalde den?« sagde den gamle Mand.

»M a r i e, M a r i e!« jublede den unge Kone, »det siger jo bitte J ø r g e n.«

Alle bifaldt dette.

Men Husets Moder foldede Hænderne i Skødet og sagde med en Følelse, som jeg ikke havde tiltroet hende: »I Jesu Navn! det er et Guds Laan fra Havet.«

Tredive Aar var henrundne siden mit første Besøg paa Jyllands vilde Vestkyst, da jeg forgangen Sommer anden Gang befandt mig her. Meget Vand var løbet til Havet — som man siger — i denne Mellemtid, og — mangt et Ø j e lukt paa Havet, tænkte jeg, da det atter udbredte sig for mine Øjne. En Menneskealders Begivenheder — dens Storme — havde svækket Erindringen om den nys fortalte med alle dens frygtelige Virkninger, ligesom Stormen selv udsletter den vandrendes Fodspor i Klitternes Sand. Men Synet af Havet, af de Kyster, der i Aartusinder trodser dets Vælde, vakte paa ny det slumrende Minde.

Fra Strandbredden, ad hvilken jeg vandrede, gik jeg op i Klitterne, besteg en af de største Sandhøje og saa mig omkring efter mit forrige Herberge. Jeg var ikke i Stand til at opdage det nogetsteds og troede derfor, at jeg ikke havde truffet den rette Kant, men — som let sker — var faret vild i denne ensformige Landstrækning, der saa ofte forandrer sin Skikkelse; thi her jævner Blæsten et Bjerg, hist sammenfejer den et andet, og selv de uhyre Miler flytter sig, skifter Overflade og Retning ligervis som Snedriver under Vinterens vekslende Vinde.

Solen stod højt paa sin Bue, Luften var mild, og en let Østenvind pustede fra Landet og viftede

sagtelig med Klittagets bleggrønne Blade, Strandlærkerne sang.

Jeg satte mig henvendt mod Havet. Det var roligt og bar den skyfri Himmels lysblaa Farve — hvor uligt hint vilde Oprør, i hvilket jeg sidste Gang saa det! — Men er det ogsaa det samme Hav? — spurgte jeg mig selv. Hvorfor ikke? Jeg kender en langt sørgeligere Forvandling: Barnets Aasyn er ogsaa engang Glædens, Uskyldighedens klare Spejl; dog kommer den Tid, da det fordunkles af Sorgens Skyer og Tungsinds Taage, da det oprøres og gennemfures af Lidenskabernes vilde Orkaner.

Jeg var i Begreb med at forlade mit ensomme Hvilested, da et uventet Syn holdt mig tilbage.

En hvidlokket, krumbøjet Olding kom langsomt stagrende frem. I sin højre holdt han en Stav, med hvilken han idelig følte sig for; ved den venstre blev han ledet af en lille Dreng paa en fem eller seks Aar. I Sanddalen tæt Norden for mig standsede de.

»Er vi her nu, Terkil?« sagde Manden.

»Ja, Oldfa'er!« svarede den lille.

Ved dennes Hjælp satte den gamle sig ned med Ansigtet mod mig og Solen, tog Staven med begge Hænder og stillede den som en Stiver under sin skæggede Hage. Purken gav sig til at samle Smaastene og opstable dem i sammenhængende Firkanter.

Efter nogen Tavshed spurgte Oldingen: »Er du her? hvad bestiller du?«

»Bygger Huse, Oldfa'er!« svarede Drengen.

Byg! mit Barn! tænkte jeg, vi gamle bygger ogsaa i Sand.

Lidt efter sagde den blinde: »Hvor er din Moder?«

»Nu kommer hun,« svarede den unge.

Jeg slog mine Øjne til den Side, fra hvilken de var komne. En velklædt Bondekvinde med et smukt, men blegt Ansigt ilede i let og hurtig Gang hen imod de andre. Paa Skulderen bar hun en Spade.

Saa snart hun blev mig var, stod hun stille, stak Spaden i Sandet og satte begge Baghænder paa Hofterne. Et sælsomt Smil spillede om hendes Mund; hun plirede med Øjnene, nikkede fortroligt til mig, som om vi var gamle Bekendte, og begyndte derpaa at synge i lystig Tone og med en skingrende Stemme:

»De unge Karle de ere saa falsk, ja falsk ud af Hjertens Grund;
de lover os Kærlighed med Haand og med Mund,
men det kommer Fanden ik' af Hjertens Grund.
Hejomdik, Hejomdak, kom Faldera!«
(Jydsk Bondevise.)

Ved Omkvædet gjorde hun et Hop og slog ud med Armene.

Den blinde sukkede og sagde vranten: »Herre Gud! den grimme Vise synger du altid. Jørgen narrede dig jo slet ikke, det ved du vel.«

Ved disse Ord gik den unge Kvindes rædsomme Lystighed pludselig over til det dybeste Sørgmod, hendes Hænder faldt magtesløse ned med Kroppen, det skønne, blege Ansigt bøjede sig til Siden, og et tungt Suk hævede Barm og Skuldre.

»Ja, det er sandt, Oldfa'er!« klynkede hun, »nu vil jeg da se, om han er her.«

Herpaa greb hun Spaden og begyndte ivrig at grave i Sandet.

Men snart holdt hun igen op dermed, hvilede Hænderne paa Grebet, rystede med Hovedet og sagde: »Han er her ikke — nej, nej! Mahanster (Maren Hansdatter) har nok snakket for ham og lokket ham med sig — jo! vi kender dem nok.«

Her rettede hun sig rask i Vejret og sang i sin forrrige Tone og med samme skælmske Mine:

»De unge Karle dem elsker vi højt, ja højt ud af
Hjertens Grund;
men hvad kan det hjælpe, vi elsker dem?
Naar de rejser bort, de kommer aldrig mer hjem.
Hejomdik, Hejomdak, kom Faldera!«

Den lille Knøs, som næppe endnu vidste, hvad Vanvid var, sang Omkvædet med, idet han med barnlig Overgivenhed sparkede sine Stenbygninger over Ende. Men Oldingen skjulte Ansigtet i Hænderne, og under dem dryppede hans Taarer i Sandet. Jeg sad som fængslet til mit Sted. Jeg havde ikke Hjerte til at spørge. Alligevel fik jeg snart en Oplysning, som jeg bagefter næsten fortrød at have søgt.

Den vanvittige slængte Spaden igen over Skulderen og gik bort syngende:

»Derfor bær saa mangen den blegeste Kind for sin
allerkæreste Ven.
Men Skam sku' di faa! ja Skam sku' di faa,
som lokker en anden sin Kæreste fraa.
Hejomdik, Hejomdak, kom Faldera!«

Da hun var borte, foldede den gamle Mand Hænderne over de skælvende Knæ og vendte Ansigtet op mod den Himmel, han ikke mere saa, men hvorfra selv den blinde henter Lys for sin Sjæl og Haab for sit kummerfulde Hjerte.

Efter at have fuldendt sin tavse Bøn sagde han: »Kom, T e r k i l! kom og kys din Oldfa'er!«

Drengen lagde begge sine smaa Hænder paa hans og kyssede ham. Den gamle rejste sig ved Barnets Hjælp, og begge vandrede langsomt bort, ligesom de var komne.

Jeg vendte mig i dyb Bevægelse mod Havet. En aldrende Kone gik nede ved Havbredden med sin Vidjekurv paa Ryggen. (I denne samler aldrende og

fattige Rav, Træstykker og hvad andet det graadige Hav igen giver fra sig.)

Jeg kaldte ad hende. Hun kom og hilste mig med et: »Guds Fred og God Dag!«

Jeg sagde hende, hvad jeg havde set. Hun satte Kurven fra sig, sig selv ved Siden og fortalte:

»Den blinde Mand, det er den gamle Terkil — han ved ikke selv, hvor gammel han er; men han er vist hen over de fem Snese. Gud se til os alle sammen! han har engang været en god Mand og haft Penge paa Rente. Han boede der — derhenne i Kanten af hin store Mile har hans Hus ligget. Men Flyvesandet tog først hans Mark, og saa maatte han flytte længer ind og begynde forfra paa bar Bund. Ja, lille Fa'er! — hvor I ellers er fra — I Østerboere ved kun lidt af, hvad vi her maa døje, vi trænges baade af Sandet og af Vandet. Se histude, hvor nu Skibene gaar, der gik min Vugge.«

(Nu vidste jeg, at jeg dog ikke havde taget fejl af mit forrige Herberges Beliggenhed, og at min fordums gæstfrie Vært endnu levede i blind og fattig Alderdom.)

»Men den vanvittige Pige, eller hvad hun er,« spurgte jeg videre, »er det hans Datter? eller —«

»Hun hører ham for den Sag slet ikke til,« lød Svaret. »For mange Aar siden strandede her engang et Skib, alle Folkene druknede saa nær som et Svøbelsebarn, der sejlede i Land i sin Vugge. Se! det er justement gale Marri, som I saa her for lidt siden. Terkils tog hende til sig som deres egen, og hun trivedes godt og voksede op og blev til et knøvt Folk. Terkils havde to Børn — skal I vide — en Datter, som var gift, men er nu død for mange Aar siden uden Arvinger, og en Søn, som ogsaa er død; men dengang var han levende og gift og havde en eneste Dreng og ingen flere Børn. Denne her Dreng og Marie, da de blev store, saa blev de Kærester. Forældrene syntes ikke noget om det: for hun havde

jo ikke andet end de Vuggeklæder, hun kom sejlende i. Men hvordan det nu gik og ikke gik, saa kom de unge Folk hverandre for nær, og hun fik et Barn ved ham, det var den lille Pojk, I saa her. Saa vilde hans Forældre ikke længer have hende i Huset med hendes Unge, som ikke saa sært var. Gamle Terkil vilde endda beholdt dem; men han raadede ikke længer for Stedet; det havde han opgivet til Sønnen, og den gamle Kone var død dengang. Som jeg nu skulde fortælle, saa fik Terkil og Jørgen — saadan hed Kæresten — vor Mand til at tage mod baade Moder og Barn. Men det fortrød jeg tidt, for der var hverken Nattero eller Dagro. Det er en Ulykkes Pine aldrig at være glad — siger de for et Mundheld — og stakkels Marie! hun sukkede og gav sig og flæbede tidlig og sildig, og Ungen peb med, for jeg skal svare jer til, Maries Øjne gav mere Vand, end hendes Bryster gav Mælk. Ja hun har mangen god Time ligget paa sine Knæ over Vuggen og rokket den og sunget og grædt paa een Gang. Naar Barnet saa var tysset, smed hun sig i Klæderne tværs over Sengen og bad saa almindeligt til Vorherre, at han dog vilde løse op for dem begge to. Jørgen kom riglignok, saa tidt han kunde, og saa til hende og gav hende Penge og trøstede hende. Det kunde ikke hjælpe. »Jørgen!« — sagde hun tidt og mange Gange til ham — »Jørgen! Du maa ikke komme her mere! hvorfor skal jeg sætte Splid mellem dig og dine Forældre?« Men Jørgen kom alligevel; han vilde ikke forlade hende paa nogen Maade. Somme Tider sagde hun til mig: »Kirsten!« sagde hun, »Gud give, jeg havde druknet med mine Forældre! Jeg er en fremmed og en Udlænding i denne syndige Verden. Aa — var det ikke for den, der ligger« — mere sagde hun ikke; men jeg vidste nok, hvad hun mente. I det samme Godlav lagde Stig sig herhenne til at dø, og han havde Skillinger, og Enken var baade ung og snøg (saa godt ud), og hun

friede til Jørgen. Han sagde nej. Hvad det ikke havde været galt for, saa blev det nu. Forældrene klemte stærkt paa ham; men han vilde hverken for lidt eller meget. Det fik Marie at høre, og hun sagde til ham ikke een, men mange Gange: »Jørgen! tag Mahanster! det er bedst for os alle sammen.« Nej — han vilde ikke. Saa siger hun endelig til ham: »Dersom du ikke tager hende, saa gaar jeg hen, hvor jeg er kommen fra« — hun mente Havet. Saa stak han i at græde og løb væk som et galt Menneske. Da han var borte, fortrød hun det endda og græd og vred sine Hænder, saa jeg tænkte, Fingrene havde gaaet af Led.

Jørgen kom ikke igen, og han blev borte i to Dage, og i tre. Nu gik Ordet, at han vilde have Mahanster. Marie tav stille; men hun saa ud baade til det ene og til det andet. Og vor Mand og jeg, vi holdt Øje med hende; for vi frygtede. Men saa kommer han en Aften springende over til os og slaar Døren paa vid Væg og tager Marie om Halsen og river Barnet op af Vuggen og kysser og tumler det — Meningen var, at nu havde han endelig faaet Lov til, at de maatte faa hinanden. Da skulde I have set den sølle Marie! hun kunde ikke sige et eneste Ord. Ja, ja! det var og den sidste Glæde, de havde i Verden; men den var stakket. Det blev Midnat, inden han kunde komme af Sted; han gik, og vi tænkte paa ingenting.

Om Morgenen kommer de fra Terkils og spørger efter ham. Ja væk var han. Vi ledte og vi ledte, langt om længe fandt Marie hans Hat — ret lige paa den Plet her nedenfor os, hvor I før saa hende og de andre. Kort at fortælle, neden under laa han selv og var kvalt i Kvægsandet. Det havde nemligen blæst stærkt om Dagen, og Vandet var skyllet herind. Og der maa han nu være gaaet fejl og kommen ud i den bløde Kvagger, og saa er der ingen Redning; de bliver ved at synke og synke, til de

skrider helt ned under lukt Laag. Marie gik straks fra Forstanden og har aldrig faaet den siden, faar den vel heller ikke mere. Se nu er den Historie ikke længer, og nu ved I, hvad det er, hun gaar her og graver efter, og hvorfor den gamle Terkil, naar det er godt Vejr, sidder her og solbader sig og sukker og græder med de blinde Øjne, han har. Ak ja! Gud trøste alle dem, som sorrigfulde er!«

Med disse Ord rejste hun sig, slængte Kurven paa Ryggen og gav mig et: »Guds Fred og Farvel!«

Hun steg atter ned til Havet og sagde i Bortgangen ligesom ved sig selv: »Aa nej! vi finder ingen Ro i denne Verden, inden vi faar Spade og Skovl paa Kors oven over os.«

En Grevinde, en Krigsmand og en Natmand.

Den Person, som i Titlen staar sidst, spillede om ej en Hovedrolle, saa dog hvad jeg kan kalde en Mellemrolle af stor Virkning for de to første. Med ham begynder jeg.

Fra den første Tid af, at jeg kan huske, mindes jeg grant den »Aarestrup Rakker,« som han jævnthen kaldtes af alle med Undtagelse af dem, der hørte til hans Kaste. Prævlikvanten i Aarestrup (den sydligste Koloniby af Frederiks Sogn paa Alheden) indfandt sig i Vium For- og Efteraar for at feje vore Skorstene, dræbe og flaa Hunde, Katte og Hellemisser og rense Lokumet. Saavel formedelst disse hans Bestillinger som for hans, mig af Folkene saa haanligt beskrevne Livsstilling havde jeg en frygtblandet Væmmelse for dette Menneske. Hans Udvortes kunde ikke gøre ham til Bussemand. Han var stor, velvoksen, med et fyldigt Ansigt, Ørnenæse, blaa Øjne og stærkt, brunt Haar. Han var bedre klædt end Bønderne, kun naar han dukkede op af Skorstenspiben, da anstod mig hans sortebrune Skorstensfejeruniform slet ikke, lige saa lidt som hans Sang, der var mig saavel i Toner som Ord aldeles fremmed og derfor saa meget mere ængstende. Hver Gang jeg siden paa Teatret saa de »to smaa Savo-

jarder« i samme Stilling og hørte deres naive: »ramonnez ci! ramonnez là!« faldt min Erindring tilbage paa vor jydske Ramonnør (Skorstensfejer). En fire eller fem Aar efter, at jeg havde gjort hans Bekendtskab, savnedes han et Foraar. I hans Sted hyredes da »den Hinge Rakker.« (I de Tider var der næsten i hvert Sogn en bosiddende af dette Slag, og to i somme; nu er de for det meste rent forsvundne, kun i Vesteregnen findes nogle faa Levninger af dem, ellers er de efterhaanden trukne Syd paa med andre Trækfugle; men disse kommer tilbage, hine ikke.) Hans Haar var endnu mere busket end den forriges og af Farve som Jernrust. En Dag da kommer Aarestrupperen efter disse fire à fem Aars Forløb ind i Køkkenet, siger Goddag og beder om en Taar Øl. Min Fader gaar just derud og genkender ham straks, byder ham ind i Stuen og lader ham beværtes, hvortil han virkelig trængte, som hans Magerhed og Blegfed udviste. Min Fader gav ham Tid til at fortære to store Melmader og to ditto Dramme, førend han spurgte ham: hvor han havde været? hvordan han havde haft det? og hvorfor han nu kom igen? Da han med et Ræb havde kvitteret for god Beværtning og takket for den, svarede han: »A haa wor et Stød synner uhd aa hat ed gaat; a ku ha hat ed bæjr; men hwa der æ kommen aa Skit, ska te Skit igjen.« Den herover æskede Forklaring — den jeg ikke skal forvanske — vil jeg helst udsætte i rigtigt Dansk og paa min egen Fortællemaade. Her har I den:

Ikke langt derfra, hvor de »ever to be lamented« Guldhorn blev fundne, har ligget og ligger maaske endnu en af disse Ridderborge, i hvilke vi Romantikere gerne spøger. Og saa vil jeg, spøgefuld som jeg er, give mig i Kast med Spøgeriet paa — nok sagt!

Engang boede her en adelig Enke, som paa disse Begivenheders Tid maa have været temmelig til Aarene. Hun havde kun eet levende Barn, en nittenaarig Datter, der var meget smuk og efter Faderen allerede saa rig, at hun opvejede begge Guldhornene. At hun havde Bejlere, vil vel ingen tvivle om; men ingen af dem var endnu Moderen rig nok og ingen Datteren køn nok. Saa hændtes (om noget er Hændelse, saa er her en), at Løjtnant S . . . l kom til Borgen, ikke for at bejle, for han var der baade ubekendt og ukendt, men af samme Bevæggrund som en italiensk Bravo (Røver), naar han ikke skøtter om at komme i alt for nær Berørelse med Sbirrerne (Politibetjentene), tyr ind i en af det Slags Kirker, der moderlig bedækker Synders Mangfoldighed. Officeren havde haft det Uheld at dræbe sin Modstander i Duel — men jeg bør behandle dette Emne ordentlig historisk.

I mine første Barndomsaar stod Løjtnant S . . . l ved det Viborgske Infanteri-Regiment. Han var smukkere, end et Mandfolk egentlig behøver at være, og for sit muntre Væsen, sin vakre Opførsel almindelig afholdt saavel af det smukke som af det stærke Køn; der var især efter hinanden to af de kønneste Koner, der, som Talen gik, holdt alt for meget af ham. Men saa længe Mændene var hermed tilfredse, kunde det jo være andre det samme. Det gik i saadan Henseende den Tid — som og et Stod efter — meget liberalt til i Jyllands Hovedstad: Polygami saavelsom Polyandri var meget almindeligt i de dannede Kredse — Løjtnant S. var og blandt de dannede: flere Fæstninger, end han kunde besætte, overgav sig til ham paa Naade og m e d Naade. Den eneste Ubehagelighed, han herved havde, var den, at han et Par Gange saa sig tvungen til at give Medbejlere blodige Erindringer om sin Dyrendal og Armen, der førte den. Pistolen brugte han med lige Færdighed, dog hidtil blot til fornøjelig Øvelse.

I de samme Tider lysterede blandt andre tvende

unge holstenske Baroner i det lystige Viborg. Det traf sig nu saaledes, at de blev lidt fjendske paa en Dame, der havde vist sig lige galant imod dem begge. Naa: Kaarderne maatte ogsaa her glatte denne Ujævnhed; men uheldigvis fik Baron A . . . et Stik i Armen, som gjorde ham værgeløs. Han tabte Kaarden, men troede ikke, at Armen skulde blive stiv for bestandig, hvilket dog indtraf. Opirret af Smerten og end mere af Modstanderens Sejr udfordrer han straks denne til en anden Duel. Og skulde dette Slags holdes i Düsternbrook ved Kiel en bestemt Dag to Maaneder derefter.

Sejrherren, Baron R . . ., rejste kort derpaa fra Byen; men Baron A. maatte blive for Armens Skyld. Løjtnant S . . . l, der havde været hans Sekundant, besøgte ham daglig for at høre til hans Befindende. Efter tre Ugers Forløb var rigtignok Saaret udvendig lægt; men den eller de Sener, som indvendigt var beskadigede, kunde aldrig mere faa den forrige Spændkraft. Lægen erklærede ham omsider — syv Uger efter Duellen — at han ikke mere vilde blive i Stand til at bestaa nogen Slags Tvekamp.

Baronen blegnede og bed Tænderne sammen i Arrighed. »I Dag otte Dage!« snærrede han, »havde jeg blot øvet mig med den venstre Haand!«

»Det har jeg,« siger Løjtnanten glad.

»Hvad kan det nytte mig?« siger Baronen.

»Det var dog muligt,« svarede S . . . l, »De ved jo, jeg kan bruge begge Hænder, og da De nu har lovligt Forfald, saa lad mig udfægte Deres Strid og møde i Düsternbrook med saa mange Doktorattester, som Dem godt synes.«

»Det la'er sig høre,« sagde Baronen; »men er De vel forsynet med Rejsepenge?«

»Jeg har en Maaneds Gage og rider —«

»Det er for lidt,« raabte Baronen, »jeg er just saaledes per Kasse, at jeg kan fly Dem 40 Frederiksdorer, saa kan De køre, og skulde De komme

under Doktorhaand eller, som jeg hellere ønsker, blive nødt til at flygte over Elben, saa er De forsynet til videre.«

Naturligvis modtog Løjtnant S. denne Forstærkning. Han saavel som en Kammerat, han forlangte til Sekundant, søgte Permission og rejste næste Morgen med Ekstrapost; de ankom til Kiel om Morgenen, Dagen før den berammede Duel.

Paa Gæstegaarden havde Baron R... allerede før hine indfundet sig. Løjtnant S. lod sig anmelde hos ham, foreviste Baron A...'s Doktorattest og Fuldmagten til at møde i Stedet for ham. Baron R. gav Stedfortræderen et langtfra ikke smigrende Øjekast, spørgende ham koldt: »Sind Sie von Adel?« (er De adelig.) Da den anden havde godtgjort dette, nikkede Baronen med et »sehr wohl!« og lovede at møde den fastsatte Dag.

Da nu disse to Mennesker, som selv ikke havde mindste indbyrdes Fjendskab mod hverandre, mødte paa den Plads, som med Rette bærer hint »skumle« Navn, sagde Baronen, lettende paa Hatten: »Som den udfordrede tilkommer det mig at vælge Vaabnene. Her staar min Tjener med to Kaarder, lige store og lige gode, saa vidt jeg ved — behag at tage først!«

Løjtn. S. tog en af dem i Flæng, traadte tre Skridt tilbage og gjorde de da sædvanlige Fægterkomplimenter, hvilke Modstrideren besvarede og derefter tilbød Løjtnanten det første Udfald. Han gjorde dette med en Dobbeltfinte, som Baronen med Lethed afbødede. Endnu kun et Par Sekunder, saa svøbte begge Kaarder sig om hinanden med saadan Hurtighed, at man skulde synes, de var nittede sammen. Kun et Par Minutter, saa regnede Sveddraaberne ned af Løjtnantens Ansigt; ogsaa Baronen dampede; men han var meget den stærkeste og havde en Jernarm. Hin fornam derfor, at han først vilde trættes og vorde Offeret. Efter et afpareret Udfald fløj derfor som et Lyn hans Kaarde over i venstre

Haand, og næste Øjeblik for den dybt ind i Baronens Bryst. Ligbleg sank denne til Jorden, og kun faa Øjeblikke derpaa var han saa fuldkommen død, som den medhavende Læge erklærede ham for at være.

»Her er for os intet mere at bestille,« sagde Sejrherrens Sekundant; »men lad os nu se at naa Hamborg for det første, og derfra er i alt Fald kort over til Hannover.« De sagde et høfligt Farvel til den faldnes Sekundant, der endnu opholdt sig ved Liget, men hvis Tjener i susende Galop for af Sted til Baronens Bopæl, der laa kun en tre Mil derfra, for at hente en Vogn at hjemage ham paa.

»Vi tvendes Rejse blev snart stoppet ved en Bro, der fører over en lille Flod, hvis Navn jeg nu justément ej erindrer.« (Løjtn. S. indføres her fortællende paa mine Vegne, saaledes som han siden efter berettede for den, der havde betroet ham et saa farefuldt Hverv.) »Broen opad begge Aabredderne havde sine med Plejler, Forke og Møggrebe bevæbnede Bønder og, efter Dragten at skønne, af den faldnes Betjente. Vi to havde slet ikke mærket noget til dette Oppositionsparti, der nok udgjorde mellem 50 og 60 Mand, før vi naaede Toppen af den sidste Banke, hvorfra Vejen løb i jævn Skraaning lige ned til Broen. Vi standsede og raabte til dem: »hvorfor de stod her? og om de vilde spærre os Vejen?« En Mand af de bedre klædte traadte et Par Trin frem for de andre og sagde: »Jeg er Inspektor paa Baron R . . .'s Gods. Min Herre betroede mig i Forgaars, at han i Dag skulde have en meget alvorlig Duel med en Officer af det Viborgske Regiment. Da baade jeg, hans Betjente og hans Bønder holder meget af ham, saa har vi posteret os her for, i Tilfælde af at han skulde være falden, da at passe paa hans Drabsmand, der som andre i saadant Fald nok vil redde sig til Hamborg.« — »Tausend Sakrament,« siger en af Tjenerskabet, »disse to bærer Viborg Regiments Mondur, ved nogen

af Dem, hvad Udfald Duellen har faaet? »Eller har De maaske været med? — »Holla!« skreg Inspektoren, »giv jer godvillig til videre! ellers lader jeg straks mine Folk rykke frem og omringe Dem.

Sekundanten raabte: »Vi gi'er jer Fanden!« Dermed vendte han sin Hest, S. ligesaa og red saa. efter et Par vekslede Ord, ad Rendsborg til. Derigennem red de uantastede, da Rygtet om Duellen endnu ikke kunde være naaet dertil og deres Chefs Permissioner til en Rejse var ganske i Orden.

Der er vist ikke ret mange Lande, som paa et lidet Rum er begavet med saa afvekslende Naturscener, men alle uden Bram og store Ophævelser, ligesom antydende Indbyggernes Nationalkarakter. Selve Lynghederne langs Halvøens Midte er ikke saa ensformige, skønt deres Farve for største Delen er det. Men jeg har forhen afpenslet saa en, saa en anden af Alhedepartierne, saa jeg ej vil trætte ved Gentagelser — jeg forudsætter nemlig, at de fleste, som læser dette Bind Fortællinger, ogsaa har læst mine ældre. Sønderjylland har og sin Hederyg, hvorvel knækket paa nogle Steder. Ved Enden af et sligt Afbrud, ikke ret langt fra en lille Aa, og ikke længer fra Marsken, end at man lidt i Vejret ser Digerne, ligger det Herresæde, i hvilket mine Personer var bestemte til at agere.

De to Officerer red saa fast, deres Heste kunde udholde, for at naa Nørrejylland ved Foldingbro. Den ene fik noget langt andet at tage Vare. Midtvejs omtrent, fra Ejderen til Kongeaaen at regne, mødte de netop Baron A. Da han havde faaet hele Historien til Livs og takket sin brave Stedfortræder, sagde han med mørk Mine: »Loven mod Dueller er nylig skærpet og blev bekendtgjort i Viborg Dagen før Deres Sejr i Düsternbrook. Men om De endog vilde beraabe Dem paa, at De da ikke var kommen til Kundskab om Lovens sidste Fornyelse, vil det kun lidet hjælpe Dem, da den gamle, som maatte være

Dem fuldkommen velbekendt, endnu stedse havde staaet ved Magt. Deres Modstander, som var Chef for en af de ældste og mægtigste Adelsslægter i Hertugdømmerne, vil faa mange Hævnere! Langvarig Fæstningsarrest bliver den mindste Straf, hvis De ikke en Tid viger til Side for Stormen. Medens jeg søger at bekæmpe den, og derom har jeg godt Haab, skal jeg føre Dem til et Skjul, hvor ingen vil søge Dem. Men det er lidet og kun sikkert for en; Deres vakre Sekundant —«

»Skal sørge for sig selv,« svarede denne smilende. »Jeg har et godt Asyl her Nord efter, og jeg kan melde mig hos Chefen en god Tid før min Ven, — adieu S . . . g e l ! jeg anbefaler mig Hr. Baronen.« Uden videre Konference red han sin Vej.

»Kom nu, min kække Ven!« sagde Baronen og slog ind paa en Sidevej, »men behag at sidde ind til mig i Vognen! Jeg ser desuden, at Deres Hest er temmelig marode. Tjeneren kan binde den bagtil.«

Under Kørselen fik S. Slottets Navn at vide saavel som Grevindens, der ejede samme, at hun havde hos sig sin eneste Datter, nitten Aar gammel og ualmindelig smuk, men at hun var kold for Kærlighed og havde allerede uddelt næsten lige saa mange Kurve, som hun talte Aar, og at hun nu just var i Lav med at binde en til en vis ung og rig Greve. Rigtignok var han bekendt som en stor Libertiner, dog det regnede den gamle Grevinde ikke saa nøje som den unge, der i Ægteskabssager havde strengere Grundsætninger. Han udviklede ham derhos Nødvendigheden af, at han iagttog det strengeste Inkognito. Endelig vilde Baronen, for at holde hans Nærværelse paa Slottet fuldkommen hemmelig, overlade ham de Værelser, han selv beboede, naar han aflagde sine aarlige og langvarige Besøg der hos sine kvindelige Slægtninge. Derhos overlod han ham sin danske Tjener, som med ubrødelig Troskab havde tjent ham i en tre Aars Tid, og paa hvis Tavshed han sikkert kunde forlade sig.

Denne vilde nok fra det herskabelige Køkken og fra den nærliggende Kro forskaffe ham tilstrækkelig Føde: paa første var han velyndet af Kokkepigen og paa sidste af den unge rige Enke. Til sin Tidsfordriv kunde han afbenytte den udsøgte Bogsamling, han der vilde forefinde, saa vel som et Forraad af udsøgte Vine — Baronens særlige Ejendom. Endeligen blev det nødvendigt at indage i Stilhed og først, naar Mørket faldt paa. Følgende Morgen vilde Baronen afrejse igen, og det skulde da hedde sig, at han havde medtaget en Ven, han forrige Dag havde truffet paa Vejen.

Det gik alt sammen, som det skulde. Baronen indbildte Grevinden, som let maatte faa at vide, at han havde haft en med, at denne var en tysk lærd, som paa Botanikken vilde fodvandre op gennem Halvøen, og som han fandt træt og ikke vel paa Vejen. Han frabad sig desaarsag den Ære at gøre Opvartning hos Damerne og vilde eller kunde ikke nyde andet end Vand, som allerede var bragt ham. (Men Tjeneren havde allerede paa først omnævnte Skortevej bragt Arrestanten Aftensmad.)

Baronen rejste, og hans Gæst blev tilbage med Bøgerne, Kammertjeneren og — sine egne Tanker, der oftest var mere alvorlige, end de forhen havde plejet at være. Optrinnet ved Broen gjorde et lidt længere varende Indtryk paa hans Sind end selve Tvekampens Udfald. Han læste, da han ikke havde noget bedre at tage sig for, han læste meget, men deriblandt hist og her om Duelaffærer. Naar han havde gennemfløjet en saadan blodig Anekdote, fløj Bogen henad Bordet eller under Bordet, og han selv til et Vindue — maaske for at trække frisk Luft. Hans Vinduer var i øvrigt for visse Aarsagers Skyld halvt tildækkede med Jalousier. Og hvad saa han igennem disse? Han saa Himmelen — paa Jorden. Han saa et kvindeligt Væsen, saa dejligt som nogen Houri i Mahomeds Himmel. Hun gik forbi med af-

maalte Trin, drejede om ad en Gang og forsvandt i en Løvhytte. En Time blev hun derinde og lukkede ved Udtrædelsen en Bog, som hun puttede i Lommen. Under Tilbagegangen havde hun et sværmerisk Aasyn, der ikke forfejlede at gøre et mer end overfladisk Indtryk paa vor Løjtnant. Saa snart hun var kommen forbi, kaldte han sin Tjener ind og spurgte, hvem den Dame monne være?

»Jeg saa hende ikke,« lød Svaret; »men ellers plejer den unge Komtesse at gaa herom, naar Vejret er godt, hver Middag førend Herskabet spiser.«

Herefter sad Løjtnant S. paa Udkig hver regnfri Middag. Den sidste forgæves, det var den fjerde eller femte, siden han første Gang blev værdiget denne Engels Aabenbarelse.

Tjeneren maatte nu gøre Rede for denne hendes Udeblivelse. »Det er saadanne Pigenykker,« sagde han, »som fornemme Frøkener har flere af, end de behøver. Den unge rige Herre, som bejler til hende, kom her i Aftes. Han holder det med det gode og Moderen med det onde; men hun vil endnu ikke give sig. Og saa — siger Kokkemaren — er hun krøbet i Sengen og snøvser. Det var bedre, om hun havde taget ham med sig, det havde været mere fornøjeligt.«

»Hold Kæft med saadan forbandet Sludder!« snærrede hans Herre — »Hør! kan du bringe et Brev ganske lumskelig i hendes Hænder, saa ingen mærker det?«

»Det skulde jeg tro,« svarede han. »Hvor er det?«

»Det er ikke endnu skrevet; men saa snart det er færdigt, skal jeg fly dig det.«

Som en Kuriositet — eller snarere som en Prøveskrift for Begyndere — har jeg her ladet det afprente: det lyder, som følger:

»Elskværdigste Dame! En usynlig Tilbeder af Deres Englelighed, og som kender den sørgelige Forfatning, i hvilken De nu er stedt, tilbyder sin Bi-

stand, paa hvilken Maade De selv maatte udtænke og bestemme. Værdiges jeg et Svar, da vil dette med Sikkerhed kunne afgives til den fraværende Barons Tjener, der kender mig og mit Opholdssted. Da jeg er Adelsmand og Kavaler, kan og vil jeg til Deres Frelse med Glæde bruge min Kaarde, hvis saadant behøves.

Deres til enhver Opofrelse, endogsaa Livets, beredvillige, skjulte Ven.«

Næste Dag modtog vor galante Løjtnant efterstaaende Svar:

»Min ubekendte Herre!

De vil sikkert ved nøjere Overvejelse finde min Tilbageholdenhed mod en fremmed uset ganske naturlig. Skulde jeg virkelig komme til at behøve udvendig Hjælp og ikke kunne hjælpe mig selv, da ved jeg, hvor den er at finde.

Med Tak for Deres artige Tilbud og Vægring for at modtage saa smigrende Komplimenter, Deres Tjenerinde

Komtesse ....«

Dette var jo Vand paa Ilden; men man ser jo og oftere en stærk Opblusning følge paa den øjeblikkelige Dæmpning. Saaledes sank straks vor Løjtnants Hjertetermometer næsten lige ned til Frysepunktet; men det steg snart til den forrige Højde, da han gennem Jalousien saa den dejlige Alf paa den sædvanlige Vandring. Og hævede det sig endnu en Grad højere, da han i hendes Øjne opdagede Mærker af Graad.

Næste Middag svævede hun igen forbi, og tæt uden for Løvhytten afbrød hun en Rosenknop og stak den ned mellem de Bryster, som Digterne sammenligner med Liljer. Da fik Fyren det smukke Indfald at synge med baade øm og kraftig Stemme den da kun lidt bekendte:

»Bouton de rose!
Tu seras plus heureux que moi.«

Vinduet, hvorved han sad, var halvaabent, og let trængte altsaa baade Tone og Ord ned til den ret behageligt overraskede Dame. Hun stak Ansigtet halvt frem for at opdage den smigrende Sanger. Han tav, og den kvindelige Nysgerrighed blev i høj Grad pirret. Nu syntes hun, at Lyden kom fra Vinduet, nu fra den modsatte Side. Da hun gik ud af Løvhytten, holdt den rent op. Næste Dag som foregaaende, kun en anden Chanson (Sang).

Tredje Dag trak den indespærrede Jalousiet saa meget til Side, at hans Ansigt kunde blive synligt. Da Komtessen blev dette var, sank hun i Knæerne af Forbavselse. »Hvem kunde det dog være? Værelset var jo siden Baronens Bortrejse ubeboet og formedelst hans Tjener utilgængeligt.« Da hun igen kikkede derhen, var Jalousiet helt trukket for, det smukke Ansigt forsvundet ligesom et Drømmesyn. Det havde gjort i det mindste et mystisk Indtryk paa hende, hun var ordentlig blevet bange for at gaa den nærmeste Vej forbi Vinduet ind, tog derfor en anden og længere. Ad denne gik hun og næste Middag, skottende hemmeligt op til Vinduet, som nu ikke var aabent. End stærkere æggedes Nysgerrigheden, og da hun næste Dag ej heller mærkede noget til Sangeren fra i Gaar, saa satte hun sig, efter at have undersøgt alle de andre Lysthuse, ned i det, hun havde kaaret sig fortrinsvis.

Løjtn. S. havde fra sine Vinduer set i det nederste Hjørne af Haven en Kant af noget, som rimeligvis var et Trælysthus. Han spurgte Tjeneren, og denne bekræftede hans Formodning. Han spurgte videre, om denne kunde bringe ham uset derind. Ogsaa dette blev bejaet, da en meget tæt Buegang førte næsten lige fra Huset did. Men den sikreste Tid var dog mellem Kl. 12 og 2, naar Gartneren og hans Arbejdsfolk spiste og derpaa sov. Dette passede godt i den forelskedes Plan. Han pudsede sig i en Fart, slængte en Kappe om sig, lod sig føre og befalede

derpaa Tjeneren at gaa tilbage, satte sig ind skraas for den aabenladte Indgang og sang:

»Hélas! mon coeur est enchainé!
Ah! pourquoi j'aime ce Charmante!
Et malgré moi je suis trainé
Comme un esclave aux pieds
De l'Ange, qui m'enchante.«

Det rareste ved dette Digt var vel, at han selv havde forfattet det saavel som og sat Musikken dertil.

Medens han gentog de tre sidste Strofer, havde Komtessen, der snart opdagede, hvorfra den mandig skønne Tenor-Stemme lød, med hastige Skridt nærmet sig Sangerens Bur og rev rask Døren op. Hun standsede paa Dørtrinnet ved Synet af den smukke Yngling, der straks sprang op, bukkede dybt, men blev staaende ved sin Bænk.

Skønt overrasket tilbagevandt hun straks derpaa sin ædelstolte Holdning og sagde med et tvetydigt Smil: »Jeg er saa fri at spørge, hvem er De, min Herre! der gør os og vor Have den Ære at afbenytte den til erotiske Studier og Sange?«

»Baron A . . .,« svarede han, »beærer mig med sit Venskab.«

»Men Deres Navn, Deres Stand? Hensigten med Deres gaadefulde Nærværelse her?« vedblev hun.

»Baronen, som har ført mig hid,« sagde han, »vil ved sin Hjemkomst, som jeg hver Dag venter, tilfredsstillende besvare min naadige Komtesses Spørgsmaal. Indtil da binder et givet Løfte og en ulykkelig Affære min Tunge, og saa længe beder jeg ydmygst om et hemmeligholdt Fristed. Jeg har i min Ulykke haft den Lykke at bevise Hans Højvelbaarenhed en væsentlig Tjeneste. Han har fortroet mig Nøglerne til sine Værelser, og desaarsag tør De ikke frygte for, at det skulde være en Vagabond eller en mis-

tænkelig Person, som, rigtignok uden Tilladelse, har faaet Asyl i denne Borg.«

Under denne Tiltale havde Komtessen med tiltagende Behag bemærket de forskellige Afvekslinger i hans Aasyn og svarede saaledes: »Min anonyme Herre! Jeg er ikke af de Damer, som besvimer ved Synet af en Mus; men Deres Tilstedeværelse her paa min Moders Slot, som og,« sagde hun videre smaaleende, »Deres Kappe, der har samme Farve som Musens, kunde maaske indjage Mama Forskrækkelse og bevirke for Dem en hastig Forflyttelse. Jeg vil derfor meget fraraade Dem Spadsering uden for de Dem indrømmede Værelser — mais, mon Dieu! Hvad faar De at leve af? De er intet Møl, som kan nære sig af Bogpapir.«

Rødmende og smilende svarede han: »Baronens Tjener skaffer mig hver Dag, hvad jeg behøver, og jeg er smaatærende, jeg er vant til at leve paa Feltfod.«

»Drikker De da ikke Kaffe eller Te om Morgenen?« spurgte hun.

»Jeg drikker Vand, min naadige!« var Svaret.

»Saa er dette vel en Følge af Deres meget isolerede Stilling?«

»Af min Opdragelse.«

Hun kastede et mildt Blik til Vanddrikkeren og sagde: »Behøver De ellers noget, for Eksempel rent Linned, saa kan Deres Tjener og vores Kokkepige,« lagde hun til med en Knistlatter, »konstitueres som Ekspeditører. Jeg anbefaler mig med Gentagelse af mit velmente Tilbud.«

Den heroiske Krigsmand bukkede hartad slavemæssigt; men han var jo ogsaa kommen ind i det Slaveri, hvor man i Stedet for Jernlænker bærer Rosenkæder.

Da Feen, der bar Omsorg for hans Lintøj, var forsvunden, henfaldt han i Lænestolen til baade søde og sure Betragtninger, indtil han omsider faldt i Søv-

nens Arme — ej i Komtessens. Om han i denne Tilstand drømte, og hvad han saa drømte, derom ved jeg ingen Besked, men kan alene ste gøre Konjekturer (Gisninger), og blandt disse, at den døde Baron og den levende Komtesse har været Hovedfigurerne paa Morphei Laterna magica (Søvnens Tryllelygte). Naar Herren er forelsket, maa Tjeneren ofte undgælde. Midt om Natten rev Baron R . . . s Skygge ham voldsomt ud fra det søde Fantoms Favnetag. Han raabte paa Tjeneren om Lys. Men Tjeneren havde denne Nat andet at tage Vare, for han favnede paa et andet Sted, ikke et luftigt Væsen, men en virkelig Kvinde med faste Lemmer og hedt Blod. Naa! saa maatte da Herren passe sig selv op. Og hvad havde han saa at bestille paa den Tid? — At skrive — til hvem? — Det ved vi nok. Men hvad skrev han? — Undskyldninger, intet andet end Undskyldninger for hans Dristigheder, til hvilke hans brændende Kærlighed havde drevet ham. Han bad alene ydmygst om Tilgivelse, som den sidste svage Trøst. Og den fik han tilmed saaledes, at et svagt Glimt af Haab begyndte at opvarme det forfrosne Hjerte. Saadant et Brev tager Tid med sig: der skal rettes, forbedres og det hele skrives een Gang — to Gange om, inden det vorder »comme il faut.« Dette tog Resten af Natten med sig, som ikke kunde andet være, og det blev netop forseglet, da Tjeneren vendte tilbage fra sin Runde. Han blev til Straf for sine utilladte Nattesværmerier hilset med Glubskhed. »Fanden skulde flytte og føre dig hjem,« tordnede Løjtnanten ham i Møde. »Hvor har du været? Hvad har du haft at bestille?«

Tjeneren skultrede sig, trak et underligt Slags Smil sammen ved den ene fordrejede Mundkrog, sigende: »Jeg har været henne at slibe en Saks.«

»Har det været Kokkepigens eller en andens,« lød Svaret, »saa fly hende dette Brev og sørg for, at hun, uden at nogen mærker det, bringer det den

unge Komtesse til Hænde! Her er en Specie til dig selv og en til Kokkepigen.«

Ad denne Køkkenvej modtog vor Løjtnant et Svar, som maa have været hverken koldt eller varmt — og ikke heller lunkent, for han tog øjeblikkelig ved at fortsætte Korrespondancen. Han skrev een Gang, to Gange — intet Svar. Det er ikke utroligt, at Mellemkontoret — meromrørte Kokkepige — har faaet Snu om sin Kærestes Besøg hos hin Enke og derfor puttet Løjtnantens ømme Breve ind under Suppegryden. Om ellers ikke disse Autodafeer anstilledes efter Komtessens Anordning, vil vi lade staa derhen indtil videre.

Den stakkels Officer var næsten at sammenligne med en Kætter, som i Inkvisitionsfængslet hensidder mellem Haab og Frygt. I Middagstimerne sad han bag sit Gitter og stirrede ud efter Haabets Engel; kun een Gang, efter flere Dages pinagtige Venten, fik han et kort og tilmed usikkert Glimt af den himmelske, men i en anden Retning end den forhen sædvanlige, netop som hun svævede ind i hint fjernere Lysthus. Et andet lige saa svagt Glimt forundedes hans stirrende Øjne, da hun smuttede ud igen.

Dette gav ham noget at grunde paa. Gik hun en ny Vej for at sky ham? eller søgte hun det skæbnesvangre Bur, fordi hun der havde set ham, og saa videre?

I et saadant Forhold er Uvished en Sjæletortur, en aandelig Himmelspræt, saa oppe, saa nede, og ingen Hvile, ingen Ro. Marcolfus maatte føle Virkningerne af den fortumledes Uro, tidt afbrudte Nattesøvn og fantastiske Drømme. Men Tjeneren var ikke af saa blødt et Stof som Herren: han kunde kun føle Prygl, og dem var han fri for. De græsseligste Eder, som paa en anden kunde have gjort Haar til Børster, for som Zefyrer bort over hans Hoved i lette Pust, eller og han skultrede dem af sig.

Da Løjtnanten lod til at have gennemgaaet sine

Besværgelsers Formularbog, begyndte Tjeneren med en Gentagelse af Skulderbevægelsen: »Dersom Hr. Løjtnanten ellers ikke vilde blive alt for vred, kunde jeg maaske kende ham et godt Raad.«

Et Par Stød af en konvulsivisk Latter ledsagede lige saa mange Trin tæt hen til Raadgiveren: »Hvad Raad kan saadan en Pjalt give mig?« svarede han.

»Om jeg maa sige det i en god Mening,« lød det langsomt fremtrukne Svar, »saa er det ravgalt at gøre mange Kredenser. Jeg har altid fundet mig vel ved at gaa lige paa. Jeg siger aldrig: m a a j e g k o m m e ? men: n u k o m m e r j e g, og saa er der intet i Vejen. Jo ydmygere man stiller sig an, jo mere storsnudede og obstrenasige blier de. Naar Løjtnanten tykkes om det, saa skal jeg nok praktisere ham ind i den kære unge Frøkens Sovekammer, førend hun selv kommer der, og saa skulde det da ogsaa være bandsat, om De ikke kunde faa Lov til at komme et bitte Korn inden for Sengestokken.«

Det smagte vor Adonis paa. Men at denne Vej ikke var lige, tværtimod en Krogvej, en Snigvej, at der kunde væltes paa samme Vej — ikke ind over Sengestokken — men ned ad Trapperne, det forekom ham højst rimeligt. Thi kommanderede han sig selv: »Sæt af!« og bad Tjeneren ret høfligt om at gaa til Helvede.

Denne gik — dog ikke længere end til Enkens, paa hvilken Vej vi lige saa lidt vil følge ham som paa den af Herren anbefalede.

De fleste Mennesker gør sig al Umage for at forkorte Tiden; var det ikke bedre at se at forlænge den? den kan saamænd være kort nok alligevel. Der er nu blandt andre een Forlængelsesmaade, just ikke af de behageligste — den: a t v e n t e. Vor Løjtnant gjorde sig vel bekendt med samme.

Endelig afkortedes den ved Baron A . . .'s Komme. Han omfavnede sin Stedfortræder i Æresagen med venstre Arm og berettede ham med smilende

Aasyn, at han var benaadet ganske og aldeles, da den frivillige Stuearrest paa Baronens Forestilling blev anset lige med den sædvanlige Fængselstraf. Hvad der ikke bidrog saa lidet til saadan Eftergivelse, kom højst rimeligt deraf, at den dræbte Modstander havde været saare ilde lidt ved Hoffet saavel for sit hovmodige Væsen, som og fordi han ikke uden Grund var mistænkt for politiske Intriger til Gunst for en vis fremmed Magt. »Og nu,« lagde han til, »hvorledes har De fordrevet den lange Tid?«

»Ret godt,« var Svaret, »og med disse,« han viste til Bøgerne.

»Ogsaa godt,« sagde Baronen, »vel er de døde Omgangsvenner, men altid behageligere end den eneste levende, De havde — det er sandt: hvorledes er De bleven forsynet med Spise? Drikke har De da ikke manglet.«

»Deres ærlige Tjener har trolig sørget for mig og har derhos været tilfreds med en sparsom Betaling. Hvad dog herved har primet mig er, at noget er knebet fra det herskabelige Køkken.«

Baronen smaalo: »Aa! ikke andet end det! A propos, har De ellers ikke set noget af Herskabet?«

Fyren skiftede Farve og svarede langtrukkent: »Hendes Naade, den gamle Grevinde, har jeg endnu ikke set. Den unge har nogle Gange spadseret her forbi — Tjeneren har sagt, det var hende.«

»Fandt De hende ikke overordentlig smuk?«

»Til visse! hun har en Figur som Juno og et Ansigt som Hebe?«

»Ha, hah! mon ami! De er dog bleven lidt charmeret?«

»Lidt? aa — ja! Men mere end lidt var for mig alt for meget. Ja! jeg vil skrifte min Daarskab: som en ung Løjtnant kan være letsindig, forvoven — jeg har digtet og sunget hende en fransk galant chanson, sendt hende en billet doux (Kærlighedsbrev): men hun revsede mig saa alvorligt, at jeg nok herefter

skal hytte mig for sligt, som da følger af sig selv, naar jeg nu kommer tilbage til Viborg.«

»Hm! Permissionen er endnu ikke udløben, og — ved De hvad? De maa tillade mig, saa snart De har omklædt Dem, at forestille Dem for disse Damer, med hvem De saa længe har boet under Tag.«

Stærkt rødmende svarede hin: »Som Hr. Baronen behager!«

Denne gik ud til Tjeneren og foreskrev ham, ved hvem og hvorledes han skulde melde Baronen og Søn.

Denne var nydeligen smykket med sin Uniform, da Afsendingen kom tilbage med Besked, at Herrerne skulde være velkomne. De gik. Moderen hilsede de indtrædende med fornem Venlighed. Paa Datterens Ansigt var bemærkelig: Forundring med et flygtigt, snart udslettet Præg af Beundring, men som ikke undgik den erfarne Kriger.

»Mine naadige!« tog Baronen til Orde, »jeg beder om Tilladelse at forestille Dem min Søn, ikke ved Fødsel, men ved Adoptering, som den, der ved at vove sit Liv har frelst mit. Ja han har ydermere lige saa frivillig vovet sin Charge (Stilling) og sin Frihed. Ved disse tvende Dokumenter, der er lovformelige i alle Maader« (her fremtog han dem og lagde dem i den gladeligt forbavsede Løjtnants Haand) »har jeg, selv barnløs, ladet dig konstatere som Baron af A . . . og min Universalarving samt overgivet dig det ene af mine Godser, saa længe jeg lever. Ved dit Mod og din Tapperhed i Kampen, ved din taalmodige Udholdenhed efter den, har du gjort dig værdig til en saadan Paaskønnelse.«

Den nyskabte Baron kyssede sin Velgørers Haand og trykkede den med Inderlighed til sit Hjerte. Damerne fremførte dybt nejende deres Lykønskninger. Begge Herrerne blev indbudne til et festligt Aftensmaaltid i denne glædelige Anledning.

Da de var traadte ind i deres egne Værelser, gik

den gamle med stærke Trin frem og tilbage: paa hans Ansigt viste sig, at der foregik noget usædvanligt vigtigt derindenfor. Adoptivsønnen satte sig ned, skottede til ham i spændt Forventning om, hvad denne Gæring vilde frembringe.

Med eet standsede Baronen som fastnaglet foran sin Søn, og hans Blik var — om man saa maa sige — ligesom fastnaglet til ham. Denne blev sælsomt til Mode, men rørte sig ikke. Da tumlede den gamle lig en beskænket hen til ham, kastede sin venstre Arm om hans Hals og trykkede et langt Kys paa hans Læber. Han vendte sig til en ny Spadseretur efter en langsommere Takt, stoppede igen og spurgte:

»Kan du tie?«

»Bedre end tale,« lød Svaret.

»Har du oprigtig Kærlighed til Elise?«

»Den har jeg,« raabte han og sprang op fra Stolen.

»Og du kan bevare en Hemmelighed, lige til Graven bevarer dig selv?«

»Jeg kan.«

»Og du vil saaledes gemme den, jeg staar i Begreb med at aabenbare dig?«

»Jeg vil.«

Da traadte den gamle tæt hen til den unge, greb ham om Hovedet og hviskede ham i Øret: »Elise er min kødelige Datter.«

Uden noget Udraab, uden mindste Ytring, sank Løjtnanten tilbage paa Stolen. Hin for fort: »Der er ikkun en til, foruden os to, der kender Løndommen — hun selv ikke, skal ej heller nogen Tid vorde indviet i den. Naar du, min Søn! faar hende til Ægte, da tør jeg i to Meninger, en aabenlys og en skjult, kalde hende Datter. Se ikke saa forskrækket ud! du bliver hendes Mand — og en god Mand, en tro Mand, tror jeg vist og fast. Tør du ikke selv, saa skal jeg bejle for dig, eller og hendes Moder, for vi to staar os godt med hverandre.«

Disse sidste Ord betonede han ganske anderledes end de forrige og indskød Sønnen en vis Formodning, som han beholdt for sig selv hele sin Levetid ved Siden af den første Hemmelighed. Jeg, som ikke er forpligtet til at tie, da alle de paagældende for længst er døde og borte, kan vel — dog nej! jeg overlader til Læseren selv at løse Knuden, især eftersom jeg nu faar med Tjeneren at skaffe.

Baronen havde været borte en halv eller en hel Time og den unge stormet som halv- eller helberuset lige saa længe gennem det ene Værelse og det andet, ja selv igennem Tjenerens. Da kom denne og var nær ved at vorde revet over Ende, naturligvis fordi den henrykkede Baron ikke fornam ham.

Da der endelig blev en Pause i den lykkeliges stormende Prestissimo, bukkede hin og sagde med et Buk: »Naadigherren maa ikke tage mig det ilde op! men jeg beder om min Afsked!«

»Hvad?« raabte Baronen, »du skal vel aldrig til at have Bryllup med Enken derhenne?«

»Aa nej,« svarede Tjeneren, »dermed har det ingen Nød. Vi var nok blevne enige om den Sag; men saa gaar det mig hverken værre eller bedre, end at der for en fjorten Dage siden kommer en af vores Folk —«

»Hvad Satan!« faldt Herren ind, »der skulde ingen se paa dig, at du var en Jøde.«

»Det er jeg heller ikke; men naar jeg siger vores Folk, saa mener jeg vi rejsende og Prævlikvantere.«

»Rejsende ved jeg, hvad er, men det andet — er det Latin?«

»Nej — aa ja, jeg kan sige Naadigherren det lige ud, siden jeg nu alligevel er bleven røbet af min Sibeknasper. Jeg er hverken mer eller mindre end af Natmandslaget, af dem, de ogsaa kalder Rakkere.«

»Død og Pine,« raabte hin forbavset, »du har dog her ført dig op som en ærlig og tro Karl.«

»Aa!« svarede denne, »saadanne er de fleste af os, alligevel andre anser os for Keltringer. Somme af os, der ikke gider bestille noget, tigger og faar noget paa hvert Sted; thi man er bange for os. Jeg vilde nu gerne have ernæret mig hæderligt som Bonde. Men nu har Enken vist mig Døren, og jeg maa til mit forrige Hjem deroppe paa Alheden, hvis ellers Hytten ikke er falden ned, for her kan jeg heller ikke blive: Keltringen har ogsaa røbet mig her, alt sammen fordi jeg sagde ham i Gaar, da han pressede mig, at jeg ikke saadan kunde blive ved at spæde til ham bestandig.«

»Bi lidt!« sagde den virkelig bevægede Officer, gik til Skatollet, fremtog et Par Haandfulde Sølvpenge, gav ham og sagde: »Der har du til at bygge dig et nyt Skur, hvis det gamle skulde være ødelagt. Men pas paa, at han, din Kammerat, ikke skal komme efter dig og plyndre dig ud! thi det er han nok ikke for god til.«

»Han?« sagde Prævlikvanten, »jeg kunde bøje begge Ender sammen paa ham, og træffes vi engang ene to — saa —« her standsede han med et forunderligt Smil, takkede Velgøreren, som han kunde bedst, og forsvandt.

Ogsaa de herskabelige Personer vil straks forsvinde fra dette brogede Maleri, naar jeg blot har tilkendegivet, at man tillige med Adoptionsfesten fejrede Forlovelsesfesten, og det en dobbelt, en mellem den ældre Baron og hans mangeaarige Veninde, og den anden mellem de unge. Og dermed ruller Tæppet ned.

Digte.

Hjemve.

I. Schweizeren i Paris.

Er det Skyer,
Som knejser i Syden hist?
Eller er det
Mit Fødelands Bjerge?
Ser jeg ej Schrekhorn
Hisset og Gotthard?
Snehvide Jomfru
Og mørken Aarhorn?
Og Furka hisset
Og Gletschernes evige Ishav?
Ak! de skjuler
Min dybe Dal,
Hvor Elven vælter sig
Ned mellem Granerne,
Hvor Klippen krummer sig
Ud over Bjegsøens
Blinkende Barm.
Der er det Morgen nu;
Hyrderne skynder sig
Med Hjorden op
Gennem Fjeldenes Kløfter.
Festligen smykket
Med Alpernes Rosenkrans
Ryster nu Koen
Sin klingende Klokke.
Hist jodler Hyrden,
Og her Hyrdinden
Jodler — og alle
Bjergene svarer dem.
Se! hvor de danser

Paa gyngende Grønsvær —
Dalenes Piger,
Lette som Gemser!
Kuhreihn! sødeste Lyd!
Jeg hører, jeg hører dig:
Ak, du fortæller mig
Bjergenes Glæder —
Søde Erindringer.
O, du min Ungdom!
O, du mit Fødeland!
Hvor er du Schrekhorn?
Og du, finster Aarhorn?
Vinden adsplitter jer,
Solstraalen smelter jer.
Du stærke Fjeldørn,
Bjergenes Konge!
Tag mig, o tag mig
Med paa din Vinge.
Lykkelig est du,
Luftens Indvaaner!
Snart er du der
Mellem Schweizes Bjerge,
I Schweizes Dale —
O Schweiz! mit Fødeland!

II. Provençalen i England.

Spred dig, o spred dig,
Du kvælende Taage!
Du trykker mit Bryst!
Bort! lad mig skue
Provences klare Sol!
Altid smiler den
Skyfri straalende,
Mildelig varmende,
Fra det uplettede Blaa.
Ak, var jeg nu kun der.

Hvor Rhonen glider
Villig tøvende
Hen mellem Bakkerne,
Skovklædte Bakker,
Evig unge
Og evig blomstrende.
Ak! min Orangelund,
Dunkel og duftende,
Liflig velluglende!
Der gaar vel Dansen nu
Paa spraglet Blomstergulv,
Til skingrende Strengeleg,
Til jublende Sang.
Munter som Kiddet
Hopper Hyrdinden der
Ved Hyrdens Haand:
Bølgende Barmen gaar,
Kælent sukkende
Hælder hun Hovedet,
Skalkagtig smilende,
Nikker ham venlig til.
Se, hvor de Haand i Haand
Syngende svinger sig,
Skilles og samler sig!
Hør, hvor de jubler:
Viva la joya!
O, mit Provence!
O, du mit Fødeland!

III. Araberen i Schweiz.

Døvende Torden!
Buldrende Strømme!
Islagte Bjerge!
Fængslende Mure!
Ak, gid jeg kunde

Vældigen sprænge jer,
Hurtigen svinge mig
Didhen, hvor Ørkenen
Grænseløs strækker sig,
Hvor jeg paa Hingstens Ryg
Skummer den gule Sand!
  Saa vidt mit Øje ser,
Strækker mit Rige sig;
Panteren rammer min Pil,
Løven stinger mit Spyd;
Skælvende Udlænding
Krummer sig under mit Sværd;
Funklende Stjerneloft
Hvælver sig over mig;
Sange og Eventyr
Korter min Sommernat.
Ej Floders vilde Brøl,
Ej Stormens hule Stød,
Ej Tordnens døvende Brag
Forstyrrer mit rolige Blund.
O, du min gule Ørk!
O, du mit Fødeland!

IV. Huroneren i Arabien.

Lumre Sandørken,
Dødningeblege!
Ak, hvo vil fri mig
Ud af dit rædsomme,
Glødende Askehav!
  Solens grusomme Stik
Brænder min Isse,
Sandhavets hede Glød
Brænder min trætte Fod.
  Du store, mørke Skov
Ved Hurons Bredder,

Tag mig i kølende Favn!
Bjergenes klare Elv,
Ak, at jeg kunde nu
Høre din Brusen,
Du store Flod!
Skjule og svale mig
I dine Skygger,
Du grænsløse Skov!
Dukke og vugge mig
I dine Bølger,
Du klare Sø!
O, var jeg der nu,
Hvor Bæveren bygger,
Hvor Skovduen kurrer,
Hvor Fossen tordner,
Hvor Svanen sejler —
O, du mit skovklædte,
Herlige Fødeland!

V. Hollænderen i Norge.

Bort, bort fra disse
Grufulde Bjerge!
Bundløse Afgrunde,
Brusende Vandfalde,
Summende Granskove!
Did ned, hvor Havet
Suser om Digerne!
Schuyterne glider
Hen gennem Engene;
Engene vrimler af
Brølende Hjorde;
Haverne bugner med
Frodige Urter,
Spraglede Blomster —
O, du mit frugtbare,
Signede Fødeland!

VI. Nordmanden i Holland.

Løft dig af Sumpene,
Højt over Taagerne
Flyv, o min Tanke,
Did op, hvor Fjeldryggen
Mødes med Skyerne!
Op, hvor mit lette Bryst
Drikker Bjergluften
Ren og oplivende!
Der er det Vinter nu:
Mørkeblaa hvælver sig
Himmelen over dig,
Snetakte Klippeland!
Se, Ørnen svinger sig
Over min Graneskov!
Tiuren dukker sig
Under den grønne Gren;
Se, hvor den raske Gut
Rap paa sin Ski
Piler ad Sneen hen!
Se hist, hvor Mandbjørnen
Farer af Hien ud!
Hør Riflen knalder!
Død ligger Bamsen der.
Se hist, hvor Graabejn
Lusker paa Fjeldsøen,
Ræd efter Skytten
Ser sig tilbage tidt!
Hør hisset Lurens Klang!
Hør hisset Strengeleg!
Bjergfolkets lystige Dans!
Hallingens luftige Spring!
Hvor Gutten tumler sig!
Hvor Gjenten svinger sig!
O, lad mig skynde mig,
Skynde mig op til dig,
O, du mit elskede,
Herlige Klippeland!

VII.

Mel. af Johan Egeberg.

Kær est du, Fødeland, sødt er dit Navn,
Til dig staar altid dine Børns Forlængsel.
Med lønlig Magt du drager til din Favn;
Hvert andet Land mod dig er kun et Fængsel!

Kun der er Vaaren i sin fulde Pragt,
Kun der i al sin Ynde Somren smiler,
Og skøn er selve Vintrens hvide Dragt,
Naar den paa vore Barndomsegne hviler.

Ja, skønt er Fjeldet med sin Top af Is,
Skøn er den Dal, som Fossens Bølge væder:
Den gule Ørken er et Paradis,
Naar den har skuet Barnets første Glæder.

Min Fødestavn er Lyngens brune Land,
Min Barndoms Sol har smilt paa morken Hede.
Min spæde Fod har traadt den gule Sand,
Blandt sorte Høje bor min Ungdoms Glæde.

Skøn er for mig den blomsterløse Vang:
Min brune Hede er en Edens Have —
Der hvile ogsaa mine Ben engang
Blandt mine Fædres lyngbegroede Grave!

Min Svanesang.

(Digtet i en langvarig og som dødelig anset Sygdom.)

Længe er det siden, jeg var ung.
Haaret graaner, Gangen vorder tung.
Vaar og Sommer ere længst forbi.
Vinterklædt er Resten af min Sti.

Hjertet taber stedse Lyst paa Lyst,
Som sit visne Løv et Træ i Høst;
Længsel efter Længsel slumrer ind,
Alt som Glædens Roser paa min Kind.

Jordens Skønhed falmer Dag for Dag.
Solens Glans blier mer og mere svag,
Blomsten hænger uden Skær og Duft,
Maanen sygner i sin Taageluft.

Alting ældes. — Hvad da? ældes? Nej!
Det er ikke Verden; det er Jeg.
Jordens Liv genfødes Aar for Aar —
Jordens Herre har kun een Gang Vaar.

Herren lægge skal sin Herskerstav,
Liden Blomst fremspirer paa hans Grav,
Barnligt smilende til Himlen ser —
Han derunder er kun Støv og Ler.

Stakkels Konge! Og det er nu saa,
Land og Rige du forlade maa;
Paa din Kiste sidste Vældesglans
Ses: en Krone eller Laurbærkrans.

Ja, saa er det. Sol staar dybt i Vest,
Som en Gravsang lyder Natteblæst,
Alt fornemmer jeg hin kolde Haand,
Hvor den stille løser Baand paa Baand.

Løs dem, milde Engel! løs dem hver,
Som har fængslet mig til dette Her!
Løs mig selv af faldefærdigt Hus!
Lad det synke saa i eget Grus!

Jag mig Livets Sorger brat af Sted!
Lad de gamle Glæder følge med!
Alle vige bort nu! — Alle? Nej!
Een ledsage mig paa nye Vej!

Kom, Malvina! søde Datter du!
Ræk din gamle Fader Harpen nu!
Længe hang den urørt, ej forglemt,
Sidste Gang den til hans Barm bli'er klemt.

Tøver du! dit Blik har Frygt og Tvivl,
Skuf mig ikke med dit tvungne Smil!
Mørkt vel er mit Ansigt, koldt mit Bryst:
Men her indenfor er varmt og lyst.

Kys mig Engel — o! din Kind er vaad,
Til de mørke Timer spar din Graad!
Let om Hjertet maa du lytte til
Svanesangen, jeg dig sjunge vil.

Se, Malvina! det er atter Vaar;
Solen i sin Ungdomsglans fremgaar,
Trindt omkring os toner Fuglesang,
Blomstersmykt er grønne Foraarsvang.

Se, Malvina! jeg er ung igen,
Danser let paa Blomstergulvet hen,
Hjertet svulmer frit i glade Bryst,
Aabner trygt sig mod hver Foraarslyst.

Skønne Foraar! Glædens rette Høst!
Purpurklædt som Morgensol i Øst,
Smiler til det gamle Barn paa ny:
Alderdommens skumle Skyer fly.

Barnets Engle ere atter nær;
Straalende i Haabets Himmelskær
Om mig som en Blomsterkrans de staa,
Milde Længslers Æolsharper slaa.

Hør, Malvina! der er en iblandt,
Den, som først mit unge Hjerte vandt,
Som for alle og i alle dog
Stærkest mig og sødest til sig drog.

Ja! jeg kender dig, den samme nu,
Som da først du trylled Sind og Hu.
Dig i første Ungdomsglans jeg ser —
Ak! men jeg er ej den samme mer.

Nej — og dog, nu est du mere min,
End da fordum du mig kaldte din:
Ynglingshjertet var blandt mange delt;
Snart tilhører det dig ene helt.

Slaa da Harpen ungdomsstærk og varm!
Kryst din Fæstensgave til din Barm!
Du med den mig fæste sidste Gang!
Nu jeg sjunger vor Guldbryllupssang.

Fold nu dine Englevinger ud!
Kom og tag mig, du mit Hjertes Brud!
Himlen sine Brudeblus har tændt,
Snart til Festen nu din Brudgom hent!

Brudeskamlen, som jeg knæler paa,
Jorden, synker. Højt i Ætren blaa
Did til alle mine Længslers Hjem
Før mig, Himmelbrud! af Mørket frem!

Tag, Malvina! Harpen, hun mig gav!
Rør den, Datter! paa din Faders Grav!
Tag i Arv min bedste Glæde her!
Bedre vente den forløste der.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

4. BIND.

	Side
Høstferierne	3
Kærlighed i Pinen (Fortælling af Per Spillemand)	73
To paa een Hest (Poetisk Maleri af Per Spillemand)	88
Bettefanden	108
De Udøbte. Fortælling i Billeder	142
Den hule Eg	156
Marie. En Erindring fra Vesterhavet	172
En Grevinde, en Krigsmand og en Natmand	192
Digte	214

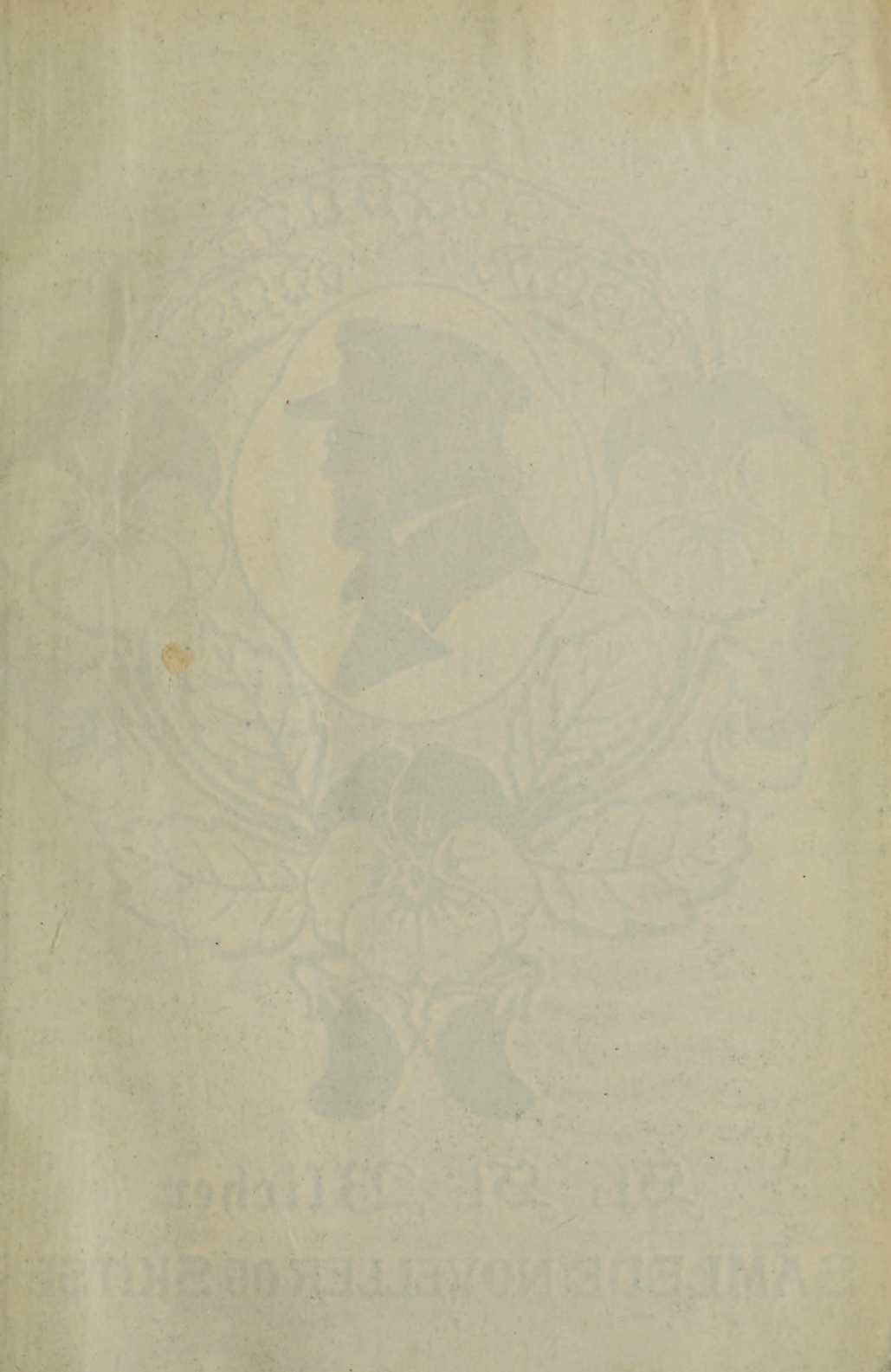

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

395359

LDaNor
B6483s

Blicher, Steen Steensen
Samlede Noveller og Skitser.
Vol.3-4 in 1.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

Madsen Finds
Number